

**Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva
a na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru**

Tsishingini New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matta	4
Marku	36
Luka	54
Yahaya	84
Ajiya	108
Roma	138
1 Korinti.....	153
2 Korinti.....	166
Galatiya	175
Afisu.....	181
Filibi	187
Kolosi.....	191
1 Tasalonika	195
2 Tasalonika	199
1 Timoti	201
2 Timoti	206
Titu.....	210
Filimon.....	213
Mmaci ma Ibrahim	215
Yakubu.....	226
1 Bituru	230
2 Bituru	235
1 Yahaya.....	238
2 Yahaya	242
3 Yahaya	243
Yahuza.....	244
Wenu	246

Matta

Ucuduwu wa aatagada a nda

Matta, vuma na ɗanai aatagada a nda, vuma tã da aɗsumã a ajiya e Yesu. Matta za va Isra'ila ɗa, waru u ɗana tã aatagada'a adama u roco aza a yi, aza a Isra'ila, a na Yesu ɗa Zamawawa na a ri e indanasa matãwã mã yi. Matta reve tã a na Yesu Mogono ma amayun ma ɗa, u to tsugono tsu uvadi suru. Waru u roco tã amayun a ɗa Yesu shiton tã ili i na amasulã a Nzuwulai mu Ufaru n dammai adama a Zamawawa na a tãwã na woo o'wo Mogono ma Gbain. Matta rito tã a na tsugono tsã yi, tsugono tsu uvadi u nda u ɗa shi. Tsugono tsu uvadi u to koto, amma tsugono tsã Yesu tsu tã lo babu ukotu. Mogono na a ciga a 'yuwan u ɗanã za vu ucira. Yesu roco tã ucira wã yi ana u lyuwai aci o ukwisã, reve waru u 'yon diga a aason. Ili i nda suru obolo na akapi e ili suru a tã pe aɗsumã a aatagada a nda.

Matta kamba tã aza e Itoni ana'an adama a na u cuɗuwai cine Yesu shitoyin ifobi ya Asulã tsarã u tãwãto ama zuzu na ayi. Ana Adamu nusayin Asulã, ama o o'wo tã wukasu na ayi. Kucci na ama a yuwusain a Nzuwulai mu Ufaru waa gura tawa addama a nda shi. Matta roco tsu tã cine Yesu o o'woi kucci na cayi ama ure u na aã tãwã zuzu na Asulã, waru Yesu ɗa mogono ma na maa yuwusan tsugono tsi ili suru aɗsumã o uvadi u nda.

Ili i na i ri pe aɗsumã a aatagada a nda

1. Nkaya na limatan va Yesu (1:1-2:23)
2. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-12)
3. Urumbusu wa Yesu na malyungwa mã yi (3:13-4:11)
4. Yesu aɗsumã a Galili (4:12-18:35)
5. Yesu lyawa tã Galili a tyo Urishelima (19:1-20:34)
6. Ajuma o ukosu wa Yesu: aɗsumãlimã a yi nu ukwã wã yi (21:1-27:66)
7. Yesu 'yon tã aɗsumã o ukwã (28:1-20)

Nkaya mã Yesu

(Luk. 3:23-38)

1 Yesu Kristiɗ Zamawawaɗ utã tã o u'wa u Mogono ɗawuda diga o ugundo wa Ibrahim.† Apa nda ugeru u tsukaya tsa na wu utã.

² Ibrahim ɗa matsain Ishiyaku. Ishiyakuɗ ɗa matsain Yakubu.

Yakubuɗ ɗa matsain Yahuza na akapi a muwun mã a-
nãwu mã yi olobo.

³ Yahuzaɗ ɗa matsain mpishe Farisa na Zera (Tamar ɗa makuci me le).

Farisa ɗa matsain Hesuruna.

Hesuruna ɗa matsain Aram.

⁴ Aram ɗa matsain Aminadabu.

Aminadabu ɗa matsain Nashon.

Nashon ɗa matsain Salumuna.

⁵ Salumuna ɗa matsain Buwaza.

(Rahapuɗ ɗa makuci ma Buwaza.)

Buwaza ɗa matsain Obe.

(Rutu † ɗa makuci mã Obe.)

Obe ɗa matsain Yese.

⁶ Yeseɗ ɗa matsain ɗawuda Mogono.

ɗawudaɗ ɗa matsain Sulemanu.

† Rutu Takpaci ɗa.

(Bashaba ɗa makuci mã Sulemanu, ayi ɗa ka na ɗawuda †† usai e ekere a Uriya.)

⁷ Sulemanuɗ ɗa matsain Rihobuwa.

Rihobuwa ɗa matsain Abija.

Abija ɗa matsain Asa.

⁸ Asa ɗa matsain Jehoshafa.

Jehoshafa ɗa matsain Jehora.

Jehora ɗa matsain Azariya.

⁹ Azariya ɗa matsain Jotam.

Jotam ɗa matsain Ahazu.

Ahazu ɗa matsain Hezekiya.

¹⁰ Hezekiya ɗa matsain Manasa.

Manasa ɗa matsain Amon.

Amon ɗa matsain Josaya.

¹¹ Josaya ɗa matsain Jekoniya na muwun mã a-
nãwu mã yi olobo.

(A mantsa ma ɗaɗa a purã ama a tyo e ida ya Babilat tsugbashi.)

¹² Ana a purã nle a tyo Babila, avu Jekoniya matsan Shayatiya.

Shayatiya ɗa matsain Zerubabe.

¹³ Zerubabe ɗa matsain Abihudu.

†† ɗawuda yuwan tã tsipere na Bashaba ayi o oluso Uriya, reve u yuwan ifobi i na vali va yi Uriya aã kuwã. Aalabari a nda a tã pe a-
sumã 2 Sam. 11:1-27.

Abihudu da matsain Eliyaki.

Ɔvu Eliyaki matsan Azoro.

¹⁴ Azoro da matsain Saduku.

Saduku da matsain Akimu.

Akimu da matsain Aliyadu.

¹⁵ Aliyadu da matsain Eliza.

Ɔvu Eliza matsan Mata.

Reve Mata matsan Yakubu.

¹⁶ Yakubu da matsain Isuhu.

Isuhu da vali va Meri,

Merit da mma va Yesu za na e deyi Kristi Zamawawa.

¹⁷ Ala o ugeru wa zuwa e reme ta tsukaya kupa na aza a nashi diga ya Ibrahim a tyo ya Dawuda, na tsukaya kupa na aza a nashi diga a mantsa ma Dawuda a tyo mantsa ma na a pura nle a tyo Babila, waru na tsukaya kupa na aza a nashi diga a mantsa ma na a pura nle a tyo Babila a tyo mantsa ma Zamawawa.

Limatan va Yesu Kristi

¹⁸ Apa na ununa a matsain Kristi Zamawawa. Mma va yi eegebe a vuma ro da na a tsu de Isuhu. Babu u reve vali, avu u tsura atsumma o ure wa Ruhu va Akiza.† ¹⁹ Isuhu gba vuma va abula da za na shi a yuwusan ili i na ri mejege; agba u ciga u ca Meri wono a alanga e eteshe shi, da da u foboi wu kasa na ayi usokowu.

²⁰ Ayi atsumma a majiyan mo ndolo, avu malingata ma Asulazuva ma tawa ya'a yi atsumma a alavu, reve u damma, "Isuhu, mawun ma tsukaya ma Dawuda, she vu uwwa wovon na vaa zuwa Meri wan, adama a na Ruhu va Akiza da zuwa niyi u yuwain atsumma a mawu'un. ²¹ U ta matsan ulobo, avu vu ca yi aala Yesu, †† adama a na u ta wawa ama a yi o unusu u le."

²² Ne da nzuwulai ma Asulazuva n shiwain, ununa Ishaya vumavasuƙaƙ dammai de nu ujimu, ²³ a na, "Usheli u na koto u revei vali shi u ta yuwan atsumma, u ta matsan ulobo, reve a ca yi aala Imanuwe." Urevu wa yi ayi da, "Asula obolo na atsu." ††

²⁴ Ana Isuhu jiwain, reve u yuwan ili i na malingata ma Asulazuva ma damma niyi u yuwan. Avu u tara Meri a tyo o u'wa wo o'wo ka va yi, ²⁵ agba e revelei shi hali u matsan ulobo'o. Reve Isuhu ca yi aala Yesu.

Aza o urevu a tawai e ene Yesu

2 A matsan ta Yesu a lyuci va Batalami e ida ya Yahuda, a mantsa ma na Hiridu † danai mogono. A mantsa mo ndolo, reve ama o ro aza a na a ri nu urevu wi italyo'o o ta asana reve a tawa Urishelima.† ² Avu e ece, "Te da mawun ma na a matsai'in, za na ri mogono ma aza a Isra'ila?† Tse ene ta talyo'o asana za na rocoi limatan va yi da da tsu tawai adama tsu yuwaan yi aganda."

³ Ana Hiridu Mogono ma uwwai ne, reve ugbozu wa yi u 'yon, ne da waru akapi a ama atsumma a Urisheli-

† Aala "Yesu" ta nu urevu "Asulazuva za vi iwawi." †† 1:23 Isha. 7:14. ‡ Ayi Mogono Hiridu ayi da Hiridu Mogono ma gbain. Mawun ma yi Hiridu Antiba da danai Mogono a mantsa ma na Yesu kuwai.

ma. ⁴ Reve u boloto nan ganu a gbagbain na munlu n Wilat suru, avu we ece le, "Te da aa matsan Kristi Zamawawa?"

⁵ Reve a usu, "A lyuci va Batalami atsumma a Yahuda. Mika vumavasuƙaƙa dana ta adama a nda a Adanshi a Asula:†

⁶ Avu gba Batalami, vi ida ya Yahuda, ili i ro i da shi atsumma e ilyuci ya Yahuda.

Mogono ma to ta ya'a wu.

Za na oo o'wo ana za va aguba va aza a Isra'ila, ama a va." ††

⁷ Avu Hiridu de omocin a na a tawai diga asana'a usokowu, reve a damma yi mantsa ma na talyo'o'o vu utai. ⁸ Reve u damma le, "Walai i 'yawa Batalami i bunga mawu'un ulobonu. Na ye ene yi, avu i tawa i damma mu adama amu fo n 'yawa n yuwaan yi aganda!"

⁹ Ana aza o urevu'u a uwwai ili i na mogono ma dammai, reve a kara. Avu talyo'o na e enei a asana'a u wala elime e le, she na u rawai ubata'a, avu wi isawan ubata u na mawu'un u ri. ¹⁰ Ana e enei talyo'o'o, reve a yuwan mazanga lon! ¹¹ Ana ama'a a uwai o u'wa'a, avu e ene mawu'un na Merit mma va yi, avu a kingyo a kadato a yuwaan mawu'un aganda. Reve o utaa nu une'e u le u zinariya, ne erepu e re a maguru na ri ni ikebe na a tsu de furenkisent na mur.† ¹² Avu Asula o rono atsuvu aza o urevu'u atsumma a alavu, she a kambai ya Hiridu wan, da da a kambai e ida i le nu ure u ro.

Iladi a tyo Masar

¹³ Ana a karai, reve malingata ma Asula† ma tawa ya Isuhu atsumma a alavu, avu u damma, "Yon! Jika vu tara mawu'un na mma va yi a tyo Masar! Vi isawan de she urana u na n damma nuwu vu kambai, adama a na Hiridu ri a zama mawu'un tsara wu una yi." ¹⁴ Reve u 'yon, u tara mawu'un na mma va yi, avu u reme ure na ayin a tyo Masar. ¹⁵ Reve a danu de she na Hiridu kuwai. A yuwan ta ne adama o shiton ili i na Asulazuva a dammai o unwa Hosiya vumavasuƙaƙa: "N de ta mawun ma va mo ta Masar." ††

Hiridu zuwa ta o una muwun mo olobo

¹⁶ A mantsa'a ana Hiridu enei aza o urevu'u a kandaruwa yi tu ucina, reve u yuwan upan lon. Da da u zuwai o una muwun mo olobo suru n na n ri na a'wan e re a cipa atsumma a Batalami ni ilyuci i ro i na i ri lo ukandaruwu. U reve ta mantsa ma na a matsain mawu'un adama e ili i na aza o urevu'u a dammai. ¹⁷ Reve ili i na Asula a dammai o unwa Irimiyat vumavasuƙaƙa wo o'wo amayun:

¹⁸ "Reve a uwwa udyo atsumma a Rama, vuma ro a yisaali a adama a atsumolangu. Rahilat da ri a yisaali adama a muwun ma yi, reve u 'yuwan adanshi a na aa casu yi, adama a na muwun ma yi n kuwai suru." †††

Ukambu u le Nazara

¹⁹ Ana Hiridu kuwāi, reve malingata mā Ḍsulā mā tawā yā Isuhu e ida ya Masar atsumā a alavu. ²⁰ Ḍvu u damma yi, "Yon, vu tara mawu'un nā mma vā yi vu kambā e ida ya Isra'ila,† adama a na aza ā ri e izami i na oo una mawu'un ā kuwā tā."

²¹ Reve Isuhu 'yon, Ḍvu u tara mawu'un nā mma vā yi, reve ā kambā e ida ya Isra'ila. ²² Amma ana u tawā u revei mogono ma sa'avu Akilayu † mawun mā Hiridu ma da, reve wu uwwa wovon. Dada atsumā a alavu o ro, Ḍsulā a damma niyi u tyo e ida yā Galili. ²³ Reve ā kara ā 'yawa ā danu ā lyuci na ā tsu de Nazara. Adama o ndolo a da ili i na Ḍsulā a dammai o unā wa amasulā wo o'woi amayun, a na: "E te de yi za va Nazara."

Yahaya za vu Urumbusu foboi ure

(Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

3 Ana a yuwain a'wan o ro, reve Yahaya† za vu Urumbusu teme alajiya atsumā o una upasu wa Yahuda, ² adansa, "Vadala i lyawa unusu† u du i kambā ubatā wā Ḍsulā, adama a na tsugono tsa zuvat tsa yuwan tā zuzu." ³ Ishaya† vumavasulā yuwan tā de adanshi a Yahaya ana u dammai:

"Nanza te dewu atsumā o una,
'Foboyi Zagbain ure,
i yuwan ure u na wā kuru mejege!" ††

⁴ Yahaya shi tā wotowu ni itana i na a davai ne eleme a arakumi. Reve wu nla gbakala vu ukwan. Apapari ni ishiki i da i danai ilyalya ya yi. ⁵ Ama nā abunda diga Urishelima nā Yahuda nā batā na ri lo zuzu nu Udolu wā Urdu ā tawā tā adama a uwwa Yahaya. ⁶ Ana a dammai nusu le a alanga e eteshe, Ḍvu u rumbu† le o udolu'u.

⁷ Afarishi† na aza a Sadukiya nā abunda ā tawā tā ubatā u na Yahaya shi ā rumbusu ama tsara u rumbu le. Ana Yahaya ene nle, reve u damma, "Suru ndu apili a da! Zane da damma ndu i suma atsumalima a na Ḍsulā ā ri lo ā tawā? ⁸ I yuwan ili i na yoo roco i lyawa tā nusu du. ⁹ She i jiyan yoo sowo atsumalima shi, adama a na yaa dansa Ibrahim akaya ā du a da. N ta dansaa du Ḍsulā a ta gura tara atali a nda, reve u vazatowo Ibrahim muwun n tsukaya! ¹⁰ Ko gogo tsunda, aabau ā tā lo ufobu adama wu kodo danga a aralu e le. Udanga u na u matsain muwun n sa'ani shi, suru o to kodo yi reve a vari yi akina.

¹¹ "N tā rumbusu du nā mini adama u roco i vadala† tā, amma za na ri lo ā tawā acapa ā vā u tā rumbu du nā Ruhu va Akiza na akina. U la'a mu tā tsugbain lon, agba n rawa n guzāā yi atan shi. ¹² U tu ufobu na aadanga a faba na aakpatalutsu o uyeluwu adama u zangada ishina. U ta kakasa ishina no owopo. Reve u tsun ishina i sa'ani o mopon mā yi, owopo gba shi Ḍvu u kulato le na akina a na ā ri n kimā shi."

† Hiridu Akilayu mogono ma wuya ma da mā danai dada o utāā niyi o tsugono. Reve Hiridu Antiba maci vā yi vo o'wo mogono. †† 3:3 Isha. 40:3.

Yahaya rumbuvi Yesu

¹³ A mantsa mo ndolo ma da Yesu utai Galili, reve u 'yawa o Udolu wā Urdu adama Yahaya rumbu yi. ¹⁴ Agba Ḍvu Yahaya shi ciga u 'yuwan a yuwan yi, Ḍvu u damma, "Ḍvu da za na ā rumbu mu. Cine tsa da vā tawā yā'ā vā?"

¹⁵ Reve Yesu usu, "Ne da u lobonoi wo o'wo gogo, adama tsu yuwan ili i na Ḍsulā a cigai tsu yuwan." Dada Yahaya usuyi u rumbu yi.

¹⁶ Dada u rumbu† Yesu. Yesu o utushi ā mini'i, dada zuva kpatu'wai, Ḍvu we ene Ruhu vā Ḍsulā e telee yi ana mudā. ¹⁷ Dada udyo diga zuva wa damma, "Ayi nda Mawun mā vā ma da, za na n cigai, waru n ta yuwusan mazangā nā ayi lon."

Yesu nā Mekerencesu

(Mak. 1:12-13; Luk. 4:1-13)

4 Reve Ruhu va Akiza† tara Yesu ā tyo atsumā o una, adama Mekerencesu† mā lyungwā yi. ² Agba Yesu lyuwa ili shi, hali rana na ayin amunga. Adama o ndolo, wu uwwa tā ambulu lon. ³ Reve Mekerencesu mā tawā Ḍvu u damma yi, "Nā Ḍvu Mawun mā Ḍsulā ma da, kambato atali a nda o o'wo opopofu."

⁴ Ḍvu u usu, "A dana tā a Adanshi ā Ḍsulā,† 'Na alya e ilyalya i da goon vuma āā danā wuma shi, amma she ni ili i na Ḍsulā a dammai biti.'" †

⁵ Reve Mekerencesu ma tara yi ā tyo Urishelima lyuci va akiza, reve u zuwa yi de e ncilecile mā Ḍsulā isama-pada.† ⁶ Ḍvu u damma yi, "Nā Ḍvu Mawun mā Ḍsulā ma da, teteruwe e ida, adama a na a dana tā atsumā a Adanshi ā Ḍsulā:

'Ḍsulā a ta zuwa nlingata mā yi n tigā wu,
e te kede wu ne ekere e le,
adama vu tadatsā a aatali vu uwwa usan wan.'" ††

⁷ Reve Yesu usu, "Amma Adanshi ā Ḍsulā fo a damma tā, 'She vu lyungwā Zagbain Ḍsulā ā wu wan.'" ††

⁸ Reve Mekerencesu ma tara Yesu ā tyo zuva masasan mo uga'an, Ḍvu u roco yi tsugono tsu uvadi suru nā tsugbain tse ele. ⁹ Reve u damma, "Nā vā kadato vu yuwaan mu agandā, n ta ca wu ili i nda suru."

¹⁰ Ḍvu Yesu usu, "Buwaa mu ure Male† Adanshi ā Ḍsulā a damma tā,

'Vu yuwaan Zagbain Ḍsulā ā wu agandā, ayi ā nde'en da vaa yuwaan tsugbashi!'" †††

¹¹ Dada Mekerencesu ma lyawai Yesu, Ḍvu nlingata mā Ḍsulā n tawā n kamba yi.

Yesu temei ulinga wā yi

(Mak. 1:14-15; Luk. 4:14-15)

¹² Ana Yesu uwwai a zuwa tā Yahaya o u'wa wa ali, Ḍvu u kambā e ida yā Galili. ¹³ U fara tā 'yawa ā lyuci va Nazara, Ḍvu u 'yon u kara ā tyo Kafarnahum nā nden, ā mbangā m Mala mā Galili, upasu wi ida ya Zebelun

‡ 4:4 U.WI. 8:3. †† 4:6 Ica 91:11-12. ††† 4:7 U.WI. 6:16. †††† 4:10 U.WI. 6:13.

nā Nafutali. ¹⁴ Ne dā nzuwulai mā Ḍsulā n shiwain un-
una Ishaya vumavasulā dammai:

¹⁵ “Ḍtsumā e ida ya Zebelun nā Nafutali,
o ure ā tyo a mala, upasalai wu Udolu wā Urdu,
Ḍtsumā ā Gālili ubāṭā u na Atakpacit nā ābundā ā ri
nden.

¹⁶ Ama a nda a na ā ri nden Ḍtsumā e irumbu
e te ene ekan a gbain.
Ḍ tā nden ubāṭā u na u ri ukpatowu nā lulu vu ukwā,
amma ekan e te ikana le.” †

¹⁷ Diga lo dā Yesu temei alajiya adansa, “Vadalai ā
nusu dū i kambā ubāṭā wā Ḍsulā, adama a na tsugono
tsa zuva tsa yuwan tā zuzu.”

Yesu dangulai ama ā nashi āzā e mereme ma mugula
(Mak. 1:16-20; Luk. 5:1-11)

¹⁸ Urana u ro, Yesu a mmalu ā nge'en m Mala mā
Gālili, āvu we ene ama e re muwun mā ānāwu. Za tā
aala ā yi a dā Simo za na waru e revei na aala Bituru,
za ve ire gba āyi dā Andarawu. Ḍzā e mereme ma
mugula n dā, ā shi tā a varishi igolo i le a mala. ¹⁹ Ḍvu u
damma le, “Tāwāi i kuru mu! N to roco dū ununa yāā
tāwāā na ama o unā u mugula.” ²⁰ Lo dā ā 'yoshin a
lyawai igolo i le, reve ā kuru yi.

²¹ Ana u lyuwai elime, reve u cina ama e re muwun
mā ānāwu waru, Yakubu nā Yahaya, olobo ā Zābādi. Ḍ
shi tā a wantsun u le obolo nā dada le, o fobuso igolo i
le. Ḍvu u damma le ā kuru yi. ²² Dada a lyawushi
wantsun u le na aabara e le, reve ā kuru yi.

Yesu yuwan tā uritosu

²³ Yesu 'yawā tā ubāṭā suru Ḍtsumā ā Gālili. U ritosu
tā Ḍtsumā ā ā'isā. Waru u yuwusan tā alajiya a Alabari
a Sa'aniṭ o tsugono tsa zuva. Ḍvu waru u kambātosu
āzā o ubanakun nā āzā ā mbālā gbaga. ²⁴ Ḍvu alabari ā
yi o utā a alanga Ḍtsumā e ida ya Gālili, adama o ndolo
a dā āzā o ubanakun, hali na aza a na ā ri e ida ya
Suriya, ā tāwusāi adama ā kambāto le gbaga a ba-
nakun icu'un icu'un nā mbālā n lipu. Ozo o ro e le ā shi
tā no otoni ā limā nā ābundā, ozo o ro gba shi ā shi tā
Ḍtsumālimā nā tsuda'un, ozo o ro waru gba ākutsumā
a dā ā shi. Ḍvu gba Yesu kambāto le gbaga suru. ²⁵ Ḍvu
obolo a ama'a nā ābundā ā kuru yi ubāṭā u na u 'yawāi
suru: ama diga Gālili, nā Dikafoli, †† nā Urishelima, nā
Yahuda suru, nā diga asana o Udolu wā Urdu.

Yesu yuwain uritosu a masasan

5 Ana Yesu enei obolo'o, reve u kumba a aagadi a
masasan āvu u dānu. Ḍvu aza a na oo tono yi a
rawa zuzu, ² dada u uwai o ritosu le.

Aba'un a amayun

(Luk. 6:20-23)

³ “Aza a aba'un a dā aza a na e revei aa gura yuwan ili
i ro na aciyele shi, dada e isawain ubāṭā wā Ḍsulā
goon.

Tsugono tsa zuva za le dā!

⁴ Aza a aba'un a dā aza a na ā ri ā Ḍtsumolangu,
adama a na Ḍsulā ā tā tānato okolo e le.

⁵ Aza a aba'un a dā aza a na a tarai aciyele ili i ro shi,
adama a na uvadi u to o'wo za le.

⁶ Aza a aba'un a dā aza a na ā ri na akuli na ambulu
adama e ili i na Ḍsulā a cigai o unā wi ili ya alya ni ili yo
oso,

adama a na Ḍsulā ā tā cuwaton le.

⁷ Aza a aba'un a dā aza a na oo rocosu ozo o ro
isa'ani,

adama a na Ḍsulā o to roco le isa'ani fo.

⁸ Aza a aba'un a dā aza a na okolo e le ā ri cece,
adama a na ā tā dānu obolo nā Ḍsulā.

⁹ Aza a aba'un a dā aza a na aa yuwusan ulinga
adama ā nden n sa'ani,

adama a na Ḍsulā ā tā de le muwun mā yi.

¹⁰ Aza a aba'un a dā aza a na o sowoi Ḍtsumālimā ā
malyungwā,

adama a na aa yuwusan ili i na Ḍsulā a cigai,

adama a na tsugono tsa zuva za le dā.

¹¹ “Ḍsulā a ta zuwaa dū aba'un a mantse ma na ama
e isula ndu. Ḍsulā a ta zuwaa dū aba'un nna ama ā
lyungwā dū. Ḍsulā a ta zuwaa dū aba'un nna ama a
yuwaan dū cu'un ve epen suru adama ā vā. ¹² Ama ā tā
lyungwā dū cine ā lyungwāi amāsulā a na a yuwain
wuma de nu ujimu. I yuwan māzangā, reve waru asu-
vu ā dū o yo'ono, adama a na i tā ni iliyinkapa yā ābun-
dā a pura dū de zuva.”

Akpadi ne ekan

(Mak. 9:50; Luk. 14:34-35)

¹³ Ḍvu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Ḍdu dā akpadi o
uvadi. Agba ulobonu u ne u dā akpadi ā ri nna a buwa
peme shi? I ta gura zuwa le u yo'oniso? O to oco le
reve a dasa le na ana, cine vu revei ili ye pere.

¹⁴ “Ḍdu dā aza a na aa casu uvadi ekan. Yaa gura
pa'aton lyuci na ri usuwu a masasan shi. ¹⁵ Waru a tsu
kabato fitila reve ā kpato yi na aasa'atsu shi. E eelele a
dā ā tsu zuwa yi adama ekan e ikana, tsarā ama a na ā
ri pe o u'wa'a suru e ene ure. ¹⁶ Ne dā fo, yo o'wo ekan
e ekere a ama o ro. I yuwan ili i sa'ani i na ee ene
adama a cibala Dada dū na ri zuva.”

Uritosu wā Yesu adama ā Wilā

¹⁷ Reve Yesu lyuwa elime u damma, “She i jiyān n
tāwā tā adama n lungusā Wilāṭ wa Musa ko ili i na
amāsulā o ritoi wan. N tāwā adama n lungusā le shi,
amma adama n shiton uritosu u le. ¹⁸ Amayun a dā
maa dansaa dū, ko ili i tā yāā pusān Ḍtsumā ā Wilā'a
shi, she ni ida nā zuva o koto. Ko dani āā puwān shi

† 4:16 Isha. 9:1-2. †† Dikafoli urevu wā yi, āyi dā Mulyuci Ku-
pa.

waru ko madabi me idani maḡ puwan shi, she ni ili biti i shiwan. ¹⁹ Ni i 'yuwan ko Wilā u ke'en u na u la'ai ukalamu wi ili i na aa yuwan, ḡvu waru i roco ozo o ro a yuwan ne, ḡdu ḡa yoo o'wo nkosoto ḡtsumḡ o tsugono tsa zuva. Amma ni i kuru ḡvu waru i roco ozo o ro ili i na u dammai, i tḡ tsurḡ ubatḡ u sa'ani ḡtsumḡ o tsugono'o.

²⁰ "Munlu n Wilā na Afarishi a ta yuwusan ḡtyo a na aa yuwan adama ḡ kuru Wilā wḡ Ḃsulḡ mejege. I ciga i 'yuwan i la'a le ḡtsumḡ e itoni yḡ Ḃsulḡ. Ni i yuwan ne shi, n ta dansaa ḡu amayun, yaa uwa o tsugono tsa zuva shi."

Uritosu wḡ Yesu adama o upan

(Luk. 12:58-59)

²¹ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, "Yu uwwa tḡ a na Wilā wa Musa u dammai, 'She vu una vuma nu ucigu wḡ wu wan.' Waru, 'Za na unai suru a ciga a 'yuwan e ge'eto yi.' ^{†22} Gogo gba n ta dansaa ḡu: nḡ vu yuwan upan nḡ za vḡ wu, ḡ tḡ ge'eto wu. Nḡ vu ḡe za vḡ wu, 'Ḃḡḡamu,' a ta tara wu ḡ tyo ubatḡ wa Azagbain a Mbara. † Nḡ vu ḡe za vḡ wu, 'Ḃvu ḡḡḡamu za na ri nḡ ḡbulḡ shi,' vu tḡ zuzu na vaa uwa a akina a na ḡ ri n kimḡ shi.

²³ "Adama o ndolo, nḡ vu ri mishin ubatḡ u masa'aḡ ḡ Ḃḡḡisamapada a casu une'e ubatḡ wḡ Ḃsulḡ, reve vu cuwushin vuma ro damma tḡ vu nusaan yi tḡ, ²⁴ vu lyawa ḡe ili i na vu tḡwḡyi ubatḡ u masa'a'a. Ḃvu vu 'yḡwḡ i ḡḡḡḡḡi nḡ vuma'a, reve kḡmbḡ vu ca une'e wḡ wu.

²⁵ "Nḡ vuma ri na adanshi nḡ ḡvu, ḡvu u ciga u tara wu ḡ tyo ubatḡ o uge'etosu, i lapula adanshi ḡtsumḡ a mantḡa, kafu i rawa o ukobu wu uge'etosu. Nḡ vu yuwan ne shi, nḡ vu rawa ḡe, a ta tara wu ḡ tyo ubatḡ wu za vu uge'etosu. Reve u zuwa wu e ekere ḡ mu-maḡanga, aza a na a zuwa wu o u'wa wa ali. ²⁶ N ta dansaa wu amayun, voo utḡ pe shi, she nḡ vu tsupa ili na oo tono wu."

Uritosu adama e tsipere

²⁷ Reve Yesu lyuwa elime, "Yu uwwa tḡ a na Wilḡḡ wa Musa u dammai, 'She vu yuwan tsipere wan.' ^{††28} Ḃmu gba n ta dansaa ḡu, nḡ vu kḡlyuwḡ ka, reve asuvu ḡ wu ḡ 'yḡwḡ yḡḡ' yi, vu yuwan tḡ ḡe tsipere nḡ ḡyi o okolo ḡ wu. ²⁹ Nḡ lyusu vu usa'ani vḡ wu waa zuwusa wu vu yuwan unusu, vu fodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u tḡ u lipu vḡ wu, a na lipu vḡ wu suru aa uwa a akina. ³⁰ Nu ukere usa'ani wḡ wu waa zuwusa wu vu nusan, vu kodo yi vu vari! U ta la'aa wu vu lamba upasu u tḡ u lipu vḡ wu a na lipu vḡ wu suru aa uwa a akina."

Uritosu adama a wukasu u lolo

(Mat. 19:9; Mak. 10:11-12; Luk. 16:18)

³¹ Reve u lyuwa elime u damma, "Yu uwwa tḡ a na Wilḡḡ wa Musa u dammai, 'Vuma ta gura kakasa nḡ ka

vḡ yi nu u ca yi aatagada a wukasu u lolo.' ³² Ḃmu gba n ta dansaa ḡu, she vuma kakasa nḡ ka vḡ yi wan, she nu u yuwan tsipere nḡ vali ro. Nḡ wu kasa nḡ ḡyi u ta zuwa yi wo o'wo aashakala, ununa za na tara niyi suru ri nu unusu u tsipere adama a na u zuwa niyi."

Uritosu adama a akucunu

³³ Reve waru Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, "Yu uwwa tḡ a na Wilḡḡ wa Musa u dammai, 'She vu kuḡḡa akucunu ḡ wu wan. Ciga 'yuwan vu shiton akucunu a na vu yuwayin Ḃsulazuva.' ^{†34} Ḃmu gba n ta dansaa ḡu, i kucina ko ni ili i ro wan, a mantḡa ma na yaa yuwusan akucunu! Zuva ubatḡ u na Ḃsulḡ ḡ ri nḡ nden ḡa, adama o ndolo she i yuwan akucunu nḡ zuva wan. ³⁵ Iḡa u dasata wḡ Ḃsulḡ u ḡa, adama o ndolo she i kucina ni iḡa wan. Urishelima lyuci Mogono ma Gbain ma ḡa, adama o ndolo she i kucina nḡ ḡyi wan. ³⁶ She i kucina na aci ḡ ḡu wan. Yaa gura zuwa ḡnji ḡ tḡ ḡ ḡu wo o'wo u'uri ko ulimḡ shi. ³⁷ A mantḡa ma na vaa yuwusan akucunu, vu damma 'Ee' ko 'O'o.' Nḡ vu damma ili i na i la'ai 'Ee' ko 'O'o,' wu utḡ tḡ ubatḡ wu za wuya."

A yuwan gafura

(Luk. 6:29-30)

³⁸ Ḃvu Yesu lyuwa elime na adanshi, reve u damma, "Yu uwwa tḡ a na Wilḡḡ wa Musa u dammai, 'Nḡ za amaton nanza ḡ lyusu ko a aanga, nu u ciga u 'yuwan u tsupa vuma'a lyusu ko aanga o ro nḡ za vḡ yi.' ^{††39} Gogo gba n ta dansaa ḡu: nḡ za ro nusaan wu, she vu tsupa wan. Nḡ za ro basa wu o ugbaguzu wu ukere usa'ani vu lyawa yi u koso basa wu o ugbaguzu wu ukere wu ugulḡ. ⁴⁰ Nḡ wo o'wo za ro damma vu nusaan yi tḡ, reve u damma za vu uge'etosu u zuwa wu vu ca yi utugu wḡ wu, vu ca yi aapalutsu ḡ wu fo. ⁴¹ Nḡ soja zuwa wu vu tanu itana yḡ yi mili tḡ, tanu le ḡ tyo imili i re. ⁴² Nḡ vuma ro pati wu ili i ro, vu ca yi. Nḡ vuma ro ece wu okopu, vu ca yi."

Icigi yi n'yuwatan

(Luk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ḃvu Yesu lyuwa elime reve u damma, "Yu uwwa tḡ a dammai, 'Vu ciga moron mḡ nden mḡ wu, reve vu 'yuwan n'yuwatan mḡ wu.' ⁴⁴ Ḃmu gba n ta dansaa ḡu, i ciga n'yuwatan n ḡu, reve i yuwaan aza a na oo bongishi ḡu avasa. ⁴⁵ Ni i yuwan ne, i to o'wo muwun ma amayun ma Dada ḡu na ri zuva. U tsu zuwa tḡ urana wu utḡ ubatḡ wa ama ḡ ḡbulḡ nu ubatḡ wa ama a vama. Waru u tsu yuwan tḡ iro'i ubatḡ wa aza a na aa yuwusan ili i na i ri mejege nu ubatḡ wa aza a na aa yuwusan ili i babu ulobonu. ⁴⁶ Cine Ḃsulḡ aa zuwaa ḡu aba'un, ni i ciga aza a na a ciga ndu goon? Ko munlu mu utafa fo a ta yuwusan ne! ⁴⁷ Waru nni i lobonoto aciyḡḡu e ekere ḡ n'utsḡ n ḡu goon, i la'a akapi a ama shi. Ko aza a na e revei Ḃsulḡ shi, o tsu lobonoto tḡ aciyele e ekere ḡ n'utsḡ n le. ⁴⁸ Adama o ndolo, yo o'wo

† 5:21 Mtḡ. 20:13; U.WI. 5:17. †† 5:27 Mtḡ. 20:14.

‡ 5:33 N.Gn. 19:12; Mkc. 30:2; U.WI. 23:21. †† 5:38 Mtḡ. 21:24.

aza a abula, ununa Dada du za na ri zuva ri na abula.”

Uritosu adama o ucasu

6 Avu Yesu Iyuwa elime o ritosu aza a na oo tono yi avu u damma, “I yuwan ugbozu! A mantsa ma na yaa yuwusan ili i sa’ani, she i yuwan adama ama e ene a cuwa du wan. Ni i yuwan ne, yaa tsura iliyinkapa ubata wa Dada du za na ri zuva shi.

2 “A mantsa ma na yaa casu alambi, she i ca le ununa aza e ikpa'a a tsu yuwan wan. A tsi ivula ta avana atsumu a a'isa ne e re adama ama e ene le a cuwa le. Amayun a da maa dansaa du, aza e ikpa'a o ndolo a ushi ta de iliyinkapa i le. 3 Adama o ndolo a mantsa ma na yaa yuwusaan alambi une'e, i yuwan yi usokowu ununa ukere ugula wa wu wee reve ili i na ukere usa'ani wa wu waa yuwusan shi. 4 I ca une'e u du usokowu, ne da Dada du na reve ili i na i ri usokowu suru, waa ca du iliyinkapa.”

Uritosu adama a avasa

(Luk. 11:2-4)

5 Reve Yesu Iyuwa elime na adanshi u damma, “A mantsa ma na i ri a avasa, she yo o'wo ana aza e ikpa'a wan! A tsu la'a ta ciga e isawan a a'isa na a nge'en mu re a yuwusan avasa adama ama e ene le. Amayun a da maa dansaa du, a ushi ta de iliyinkapa i le suru suru. 6 A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i uwa a aasula reve i baru unantsu. Reve i yuwan avasa a tyo ya Dada du na ri ubata o usokowu'u. Ne da Dada du za na tse ene ili i na yaa yuwusan usokowu, waa ca du iliyinkapa i du. 7 Waru a mantsa ma na i ri avasa, she yoo o'wo ana aza a na e revei Asula shi wan. Adama a na a tsu kambuwusa ta ili i na i ri na aci shi. A ta zuwusa Asula a ta uwwa le adama a abunda a adanshi e le. 8 She yo o'wo ana ele wan. Adama a na Dada du reve ta de ili i na i cigai kafu i pati yi.

9 “Adama o ndolo, na yaa yuwan avasa, i vasa tsunda: ‘Dada tsu na ri zuva,†

kamba tsu tsu ca aala a wu tsugbain.

10 Tsugono tsu wu tsu tawa,

adama vuma biti o uvadi u yuwan tsutoni na avu, Ununa aa yuwusan tsutoni na avu zuva.

11 O urana wa ana'an vu ca tsu ilyalya i malya.

12 Vu yuwaan tsu gafura vu nusu u tsu, adama a na atsu tsaa yuwusaan aza a na aa yuwusan tsu unusu gafura.

13 She vu lyawa tsu tsu uwa a malyungwa wan, agba vu wawa tsu e ekere a za wuya.†

14 “Amayun nni i yuwaan ozo o ro gafura vu nusu le, Dada du na ri zuva u ta yuwaan du fo gafura vu nusu du. 15 Amma ni i yuwaan ozo o ro gafura shi, Dada du na ri zuva waa yuwaan du gafura vu unusu u du shi.”

† Akuci a atagada a dashi ta, “Tsugono na tsugbain nu ucira za va wu da babu ukotu suru suru, ami.”

Uritosu adama a akuli

16 Reve Yesu Iyuwa elime na adanshi u damma, “A mantsa ma na yaa yuwusan akuli, she i lukuta urewesusu u du ununa aza e ikpa'a a yuwusan wan. A tsu vadala ta o o'wo ili i ro ko'o adama ama e reve a na a ri a akuli. Amayun n ta dansaa du, aza e ikpa'a o ndolo a tsura ta de iliyinkapa i le suru suru. 17 Amma a mantsa ma na i ri a akuli, i sa'a urewesusu u du avu yi sara anji a du. 18 Ne da za ee reve a na i ri a akuli shi, she de Dada du, za na ri ubata o usokowu suru. Waru a na u reve ili yu usokowu suru, u ta ca du iliyinkapa.”

Utsuru zuva

(Luk. 12:33-34)

19 Yesu Iyuwa ta elime adansa, “She i bolotowo aciyadu uzuwa pa o uvadi wan! Ikupu na matsafi ma ta lungusa le, waru evu a ta gura boso a uwa pe e ivu le. 20 Amma, i yuwan izuwa i du zuva, ubata u na ikupu na matsafi ma ta lungusa le shi, waru evu aa gura boso a uwa pe e ivu le shi. 21 Okolo a du a ta dana ubata u na uzuwa u du u ri kuci.

Ekan a lipu

22 “Esu ele da o o'woi ana fitila lipu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu va wu suru u to o'wo ne ekan mabula.

23 Amma ne esu a wu a ri ulobonu shi, lipu va wu mabula u ta dana atsumu e irumbu. Ne ekan a na a ri pe ya'a wu wo o'wo irumbu, to, amayun vu ta atsuma e irumbu i gbain.

Asula nu utsuru u vuma

(Luk. 16:13)

24 “Ko za lo aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. Vu ta 'yuwan za ta, reve vu ciga za ta. Ko vu kuru za ta, reve vu 'yuwan a kuru za ta. Vaa gura yuwaan Asula nu utsuru aganda shi.”

She vu dama wan

(Luk. 12:22-31)

25 Reve Yesu Iyuwa elime na adanshi, “N ta dansaa du, she i dama adama e ilyalya ni ili yo oso i na i cigai adama yo o'wo wuma wan. She i dama adama e itana yu u'otosu i lipu i du wan. Wuma u la'a ta ilyalya, waru lipu la'a ta itana i lipu. 26 Kaluywai nnunu! A tsu cu'wan shi, agba aa gasa shi. A tsu zuwa ilyalya o mpon shi. Agba suru na ne Dada du na ri zuva u ta kaluywusa le. Agba i reve ta na i la'ai nnunu pepere. 27 Yaa gura dashi ko mini †† ma ta a wuma u du shi ni i dama adama a yi.

28 “Adama a nye vu damai adama e itana yu u'otosu? Kaluywai ununa yipalu yu una i tsu kungwa. A tsu yuwan ulinga adama a yuwan itana i le shi. 29 Amma n ta dansaa du, ko Sulemanu† nu utsuru wa yi suru, wo oto itana i sa'ani reve u lobono vadamma za ta le shi.

†† Pa nda mini u ta yuwusan adanshi a mantsa wa'a ayi da Agana a tsu de “minti” va agogo.

³⁰ Asulā o to fobuso anlya o ogozo, aza a na a ri wuma ana'an, nfa'an gba shi a kulāto. U lobono tā i gura reve Asulā a ta ca du itana yu u'otosu. She i dānā nu ucawu wo okolo wa'a wan! ³¹ She i dama wan hali i damma, 'Nye tsaā lyuwa?' ko 'Nye tsoo sowo?' ko 'Nye tsoo oto?' ³² Ama a na e revei Asulā da shi goon a tsu dama adama e ili i ndolo. Dada du na ri zuva reve tā na i cigai ili i ndolo suru. ³³ Ili i na yaa la'a ciga ayi da tsugono tsā Asulā, reve waru i yuwan ili i na Asulā a cigai. Reve a ca du akapi e ili i na i cigai suru. ³⁴ Adama o ndolo, she i dama adama a nfa'an wan, adama a na nfa'an ta dama adama a aciyayi. Adama o ndolo she i dāshi ad-dama a aci a addama na urana suru wāā tāwāā wan."

She i ge'eto wan
(Luk. 6:37-38, 41-42)

7 Avu Yesu lyuwa elime o ritosu aza a na oo tono yi, reve u damma, "She i ge'eto za ro wan, adama Asulā e ge'eto du wan. ² Nā makundatsu ma na i ge'etoi ozo o ro, nā ayi da aa yuwaan ulinga e ge'eto du.

³ "Nye i zuwai vāā kanlāsā macaka ma na mā ri pe a lyusu vu za vā wu, reve vi icina nā aagbalā a na a ri pe a lyusu vā wu? ⁴ Cine vaa gura damma za vā wu, 'Lyawa mu utāā macaka ma na mā ri a lyusu vā wu?' Vu kālyuwā aciyawu! Avu gba vu buwa tā nā aagbalā o ndolo a lyusu vā wu. ⁵ Avu za vi ikpa'a! Utāā ne'en aagbalā a na a ri a lyusu vā wu, reve ve ene ulobonu ununa voo utāā macaka ma na mā ri a lyusu vā yi.

⁶ "She i ca musan ili i na i ri za vā Asulā wan. A ta vadala aa amaton wu. She i variya ngurusumu iyedi yi ikebet wan. A ta dadasa le."

Pati, zami, gugula
(Luk. 11:9-13)

⁷ Reve waru Yesu dammisa, "I lyuwa elime ni ipati, a ta ca du ili i na ya patishi. I zamishi, i tā tsurā. Yi gulusa a yuwusan 'Azo'wa,' Asulā a ta zuwa a kpatu'wāā du unantsu. ⁸ Adama a na za vi ipati suru a tsu ca yi tā. Waru za vi izami suru, u tā tsurā. Waru nna ama a lyuwa elime nā wugulusa, Asulā a tā kpatu'wāā le.

⁹ "Atsumā a du zane da aa ca mawun mā yi aatali, nna mawu'un u pati yi ilyalya? ¹⁰ Vu ta ca yi aagbaji, nna u pati wu magula? ¹¹ Adu na i ri aza o unusu, i reve tā cine yaa ca muwun n du ili i sa'ani. Dada du gba na ri zuva, za na ri nā abulā, u tu ufobu u na waa ca aza a na a pati niyi ili i sa'ani! ¹² Ununa i cigai ama a yuwaan du, i yuwaan le fo ne. Ayi nda ayi da urevu u Wilā wa Musa nu uritosu wa Amasulā."

Unantsu wu uboru
(Luk. 13:24)

¹³ Reve Yesu damma, "I uwa o tsugono tsā Asulā nu unantsu wu uboru. Adama a na ure nu unantsu u na wāā 'yawa' o u'wa wa akina a tā washin waru a ri usan wu mmalu shi, waru ama nā abundā oo tono ure'e. ¹⁴ Amma unantsu u na u ri a tyo ubatā u wuma u na woo koto shi, u tu uboru waru ure'e u tu usan wu mmalu, waru ama wa'a da oo tono ure'e."

Udanga nā muwun mā yi
(Luk. 6:43-44)

¹⁵ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "I dānu nu ugbozu adama a amasulā e epen. A tā tāwā du vadamma ikyon i da, agba atsumā e le a tā ni iwuya vadamma nkerenkesu. ¹⁶ I te reve le e ili i na aa yuwusan, ununa vee reve udanga nna ve ene umatsun wā yi. A tsu taba ubiri o udanga wa awanda shi, ko adyumbu a atacit shi. ¹⁷ Udanga u sa'ani u tsu matsan tā muwun n sa'ani mā abulā, agba udanga u babu abulā u tsu matsan muwun n sa'ani shi. ¹⁸ Udanga u sa'ani u tsu matsan muwun m babu ulobonu shi, waru udanga u babu abulā u tsu matsan muwun n sa'ani shi. ¹⁹ Ama o tsu kodo tā udanga suru u na u tsu matsan muwun mā abulā shi, reve a kulāto yi. ²⁰ Ne da fo, i te reve ama e ili i na aa yuwusan."

"N reve du shi"
(Luk. 13:25-27)

²¹ Reve Yesu damma, "Za na ee desu mu Zagbain Zagbain suru da aa uwa o u'wa u tsugono tsa zuva shi. Ama a na aa uwa o tsugono tsa zuva goon, ele da aza a na aa yuwusan ili i na Dada vā va zuva cigai. ²² O urana wu uge'etosu ama nā abundā e te de mu Zagbain le. A ta damma, 'Tsu yuwan tā alajiya atsumā a aala a wu, waru atsumā a aala a wu tsu utāā tā otoni a limā, waru tsu yuwan tā linga va asalama a abundā.' ²³ Reve gba n damma le, 'N reve du shi. I ne'e mu ure, adu aza a aciyogbamu!'"

Asuwi e re
(Luk. 6:47-49)

²⁴ Avu Yesu damma, "Adama o ndolo, za na aa uwwusa ili i na maa dansa, reve u yuwan tsutoni ne ele, u tā vadamma suwi vā abulā na suwai u'wa wā yi a aatali. ²⁵ Ko nā mini ma gbain mā tāwā, ko nā dolu tāwā, waru nu upepu u kebe yi usaa'a, wāā riyā shi, adama a na a suwa yi tā a aatali.

²⁶ "Amma za na uwwai adanshi, agba u yuwan tsutoni ne ele shi, u tā vadamma ulo u vuma u na u suwai u'wa wā yi a wuyun. ²⁷ Nna mini ma gbain mā tāwā, ko dolu tāwā, waru nu upepu u kebe yi she u ramo, reve wu boso suru suru."

Ucira wā Yesu
(Mak. 1:22; Luk. 4:32)

²⁸ Ana Yesu kotoi a yuwusan adanshi a nda, reve obolo a ama'a a uwa asalama nu cu'un vu uritosu wā yi. ²⁹ Adama a na u dānā vadamma munlu n Wilā shi, agba u yuwan tā uritosu tsu za vu ucira.

Yesu kambato tā makutu gbaga
(Mak. 1:40-45; Luk. 5:12-16)

8 Ana Yesu cipai zuva masasa'an, reve abajini o obolo a ama o toni yi. ² Reve makutu ma cina yi. Avu u kadato a makakan mā yi reve u damma, "Zag-

bain, na vu usu vu kambato mu gbaga, vu ta gura kambato mu."

³ Reve Yesu canana ukere wa yi, avu u ju'wan yi avu u damma, "N usu ta. Kamba gbaga!" Babu usan dada ukutu'u u lyawa niyi, avu wo o'wo gbaga! ⁴ Reve u damma yi, "She vu damma za ro ili i na i farai wan. Amma vu 'yawaw' vu roco aciyawu ubata wa ganu,† reve vu ca kuccit' cine Musa dammai aza a na a kambai gbaga a ca. Ayi nda u to roco ama a na vu kambai gbaga."

Yesu kambato ta aagbashi a yali ro gbaga

(Luk. 7:1-10)

⁵ Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum. Ana u uwai atsum a lyuci gbain, yalit ya Roma i ro i cina yi ta, reve u pati yi u kamba yi. ⁶ Reve u damma, "Zagbain, n ta na aagbashi a na a ri ubanakun lon. U ta de o u'wa nven, u tsu gura jingada lipu va yi shi. U ta uwwusa lipu lon."

⁷ Reve u damma, "N ta 'yawaw' n kambato yi gbaga."

⁸ Reve yali'i u usu, "Zagbain, n rawa vu tawa o u'wa u va shi. Yuwan adanshi goon, aagbashi a va a ta kambaga gbaga. ⁹ N ta na nan yali a gbabain a na a tsu damma mu n yuwan ulinga, amu fo n tsu damma ta asoja a va ili i na aa yuwan. N tsu damma ta soja, 'Wala,' reve u wala. Reve waru n damma soja ro, 'Tawa,' reve u tawa. Waru n tsu damma ta aagbashi a va, 'Yuwan nda,' reve u yuwan. N reve ta a na adanshi a wu a ri nu ucira."

¹⁰ Ana wu uwwai adanshi o ndolo, u yuwan ta asalama. Reve u damma aza a na oo tono yi, "Amayun a da maa dansaa du, ucawu wo okolo a vuma nda u la'a ta ucawu wo okolo a na me enei atsum a e ida ya Isra'ila suru. ¹¹ Ama na abunda a to uta asana na alivu, a ta danu, reve a lyuwa obolo na Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu atsum a o tsugono tsa zuva. ¹² Amma a ta vari aza a na a shi a ntsayi a uwa o tsugono'o atsum a e irumbu picim. A ta shon na a lumi anga adama a atsumalima."

¹³ Reve Yesu damma yali'i, "Wala a tyo o u'wa. Aagbashi a wu a ta kambaga gbaga cine vu cayi okolo." A mantsa mo ndolo ma dada gan aagbashi a yi a kambai gbaga.

Yesu yuwaan ta ama a abunda opocino

(Mak. 1:29-34; Luk. 4:38-41)

¹⁴ Ana ayi ndolo kotoi, avu Yesu 'yawaw' o u'wa wa Bituru, reve u cina anawale Bituru nven ni ivuna.

¹⁵ Reve u ju'wan ukere wa yi, reve ivuna'a i lyawa yi, reve u 'yon dada u cayi Yesu ilyalya.

¹⁶ Nu ulivu u ndolo ama a tawaa yi ta na ama a abunda a na a ri no otoni a limaa.† Reve u bara otoni a limaa'a dada a lyawai ama'a, reve u kambato aza o ubanaku'un suru gbaga. ¹⁷ U yuwan ta ili i nda tsara u shiton ili i na Ishaya vumavasula dammai:

"U tara ta banakun tsu, reve waru u tawa mbala n tsu." †

Ama a ciga ta o toni Yesu

(Luk. 9:57-62)

¹⁸ Ana Yesu enei abajini o obolo a ama zuzu na ayi, reve u damma a 'yawaw' upasalai u mala u ndede.

¹⁹ Reve manlu ma Wila mo ro ma tawa ubata wa yi avu u damma, "Manlu, n ta kuru wu ubata u na vaa 'yawaw' suru."

²⁰ Reve u damma yi, "Nranji n ta na angu a nden, nnunu n ta ni ikinda, amu agba, Mawun ma Vumat n ri nu ubata u na maa gbasato shi."

²¹ Avu vuma ro za na danai toni va Yesu, damma yi, "Zagbain, lyawa mu ne'en n 'yawaw' n cido aabara a va."

²² Reve u damma yi, "Toni mu, avu vu lyawa akwakwa a cido akwakwa e le."

Yesu isawaton ta upepu u mala

(Mak. 4:35-41; Luk. 8:22-25)

²³ Avu Yesu uwa atsum a wantsun, tsara u 'yawaw' upasu u mala u ndede obolo no ojoro a yi. ²⁴ Reve abajini o upepu u mala u 'yon, avu u jingadasa wantsu'un, hali mini ma kara a uwusa yi, agba Yesu dana ta pe a nlavu. ²⁵ Reve ojoro a yi a 'yawaw' ubata wa yi, avu a 'yasan yi na yisaali, "Zagbain, wawa tsu! Tsu ciga ta malibaa!"

²⁶ Avu u usu le, "Adama a nye yu uwwai wovon? I ri nu ucawu wo okolo abunda shi." Reve u 'yon avu u bara upepu'u ni ike du i mini'i, avu upepu'u u von kwin.

²⁷ Ojoro'o a yuwan ta asalama lon reve a damma, "Cu'un vuma ne da tsunda? Hali upepu ni ike du i mini a yuwan tsutoni na ayi!"

Yesu yuwaan ta ama e re a na a ri no otoni a limaa opocino

(Mak. 5:1-20; Luk. 8:26-39)

²⁸ Ana Yesu rawai upasalai wu nge'en u mala zuzu na lyuci va Gadara, reve ama e re a na a ri no otoni a limaa a ga'an na ayi. Ubata wa ason a da ama a nda a tsu dana, waru a dana nu uyo'o shi, babu za na tsu gura toni lo. ²⁹ Avu e teme a saalasa yi, "Cine vaa damatosun tsu, Mawun ma Asula? Vu tawaa tsu ta na atsumalima kafu mantsa ma na Asula a zuwai!"

³⁰ Zuzu nu ubata'a, obolo a ngurusumu a dana ta lo a alyuna. ³¹ Avu otoni a limaa'a a pati yi, "Na vu utaa tsu atsum a a ama a nda, vu yuwan ankuri vu caco tsu atsum a o obolo a ngurusumu a ndede."

³² Reve Yesu damma le, "Walai!" Avu otoni a limaa'a a lyawa ama'a, avu a uwa atsum a a ngurusumu'u. Reve ngurusumu'u suru a suma a tyo zala va agadi a tyo atsum a a mala, avu a kuwa pe. ³³ Reve ama a na a danai a aguba a ngurusumu'u, a suma a tyo a lyuci, reve a damma ili i na i farai suru, hali ni ili i na i farai na ama e re'e. ³⁴ Reve ama suru atsum a a lyuci'i o uta tsara e ene Yesu. Ana e ene niyi, avu a pati yi u kara u lyawaa le ida i le.

† 8:17 Isha. 53:4.

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

(Mak. 2:1-12; Luk. 5:17-26)

9 Avu Yesu uwa a wantsun a kambā a tyo upasalai u mala a tyo a lyuci na u shi nā nden. ¹² Ana u rawai de, reve ama o ro a tawāa yi nā vuma na ri no osowi a lipu a avalu. Ana Yesu enei ucawu wo okolo wa ama a nda, reve u damma yi, “Ulobo, she vu uwwa wovon wan. A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu.”

³ Avu munlu n Wilā n ro n dammulai vāni le, “Vuma nda u ta yuwusan adanshi a tarasa aciyayi Asulā a da!”

⁴ Ana u revei cu'un majiyan ma na aa yuwusan, dada we ece nle, “Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan me iwuya i nda? ⁵ Zane da la'ai babu usan a na a damma, 'A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,' ko “Yon vu wala?” ⁶ Agba amu n to roco du a na amu, Mawun ma Vuma, n ta nu ucira atsumā o uvadi u nda n yuwan gafura vu unusu.” Dada u dammai akutsumā'a, “Yon, vu tara avalu a wu, avu vu kara a kambā o u'wa.” ⁷ Reve u 'yon u kara a tyo o u'wa. ⁸ Ana ama e enei ili i ndolo, a yuwan ta asalama, reve a yuwaan Asulā ica a na u cayi vuma cu'un vu ucira u nda.

Yesu de ta Matta

(Mak. 2:13-17; Luk. 5:27-32)

⁹ Reve Yesu iyawa ubata u ndolo, u lyuwa elime nā mmalu, dada we enei vuma ro na a tsu de Matta, za na shi nden ubata u na u tsu ushishi utafa. Dada u damma niyi, “Toni mu.” Avu u 'yon u toni yi.

¹⁰ A tyo de, avu Yesu no ojoro a yi a danu alya e ilyalya o u'wa wa Matta. Aza o u'ushishi wu utafa nā abunda nā aza o unusu o ro a dana ta lo. ¹¹ Ana Afarishi enei ili i ndolo, avu e ece ojoro a yi, “Cine manlu mā du maa lyuwusa ilyalya ni icu'un ya ama o ndolo?”

¹² Yesu uwwa le ta avu u usu le, “Aza a na a ri gbaga a ciga za va agumā shi, amma aza o ubanakun a ciga ta.

¹³ 'Yawai i rito ili i nda i na Adanshi a Asulā aa dansa, 'Ana yaa yuwaan mu kucci, u la'aa du ta ye ene iliyali yo ozo o ro.' ^{††} N tawā adama m banu ama a abulā tsarā o o'wo aza e itoni a va shi. Amma n tawā ta m banu aza o unusu.”

A yuwan ta Yesu yeci adama a akuli

(Mak. 2:18-22; Luk. 5:33-39)

¹⁴ Urana u ro, ojoro a Yahaya za vu Urumbusu a tawā ta ubata wā Yesu, reve a yuwan yi yeci, “Nye i zuwai atsu na Afarishi tsaa yuwusan akuli, agba ojoro a wu aa yuwusan shi?”

¹⁵ Avu Yesu usu, “Ama a vali vu kasa'avu a tsu yuwan atsumolangu shi, nu u ri obolo ne ele. Amma mantsa mā ta tawā a na aa tara vali'i e memere me le, a mantsa ma dada aa yuwan akuli.

¹⁶ “Babu za na a pada umuna u sa'avu u lapulaa ubamu wa akuci o utugu wā yi. Nu u yuwan ne, umuna u sa'avu u ta vurānu avu u kara akuci o utugu'u, agba apadi o umuna u sa'avu'u waa ntsaa a akuci o utugu'u

† A mantsa ma nda u shi ta nden a lyuci na a tsu de Kafar-nahum (Mat. 4:13). †† 9:13 Hos. 6:6.

shi. Ne da ubamu'u wāa dashi washin. ¹⁷ Waru, aā tsun ribina sa'avu a akuci e itsan yu kwan shi, adama a na ribina'a nu u kutsa, u to boso itsa'an, reve woo oco waru itsa'an a langa. Amma ama a tsu tsun ta ribina sa'avu kuci e itsan i sa'avu. Avu suru nle a dana gbaga.”

Aakwakwa o usheli na ka vu ubanakun

(Mak. 5:21-43; Luk. 8:40-56)

¹⁸ Yesu atsumā a adanshi, avu zagbain va aa'isa ro tawā ya'a yi. Reve u kingyo a makakan mā yi avu u damma, “Usheli u va u kuwā ta gogo. Agba nā vu tawā vu kuruwā yi ukere, u ta kambisa wuma.” ¹⁹ Reve Yesu na aza a na oo toni yi a 'yon avu o toni zagbai'in.

²⁰ Avu ka na danai o ocosu mpasa hali a'wan kupa ne ejere tawā acapa e Yesu, avu u ju'wan yi nge'en mu utugu. ²¹ U dana ta a majiyan, “Nā n ju'wan utugu wā yi goon, n ta kambā gbaga.”

²² Reve Yesu vadala dada we ene niyi, avu u damma, “Usheli, she vu uwwa wovon wan! Ucawu wo okolo a wu u kambato wu ta gbaga.” Avu ka'a wo o'ushi gbaga.

²³ Reve Yesu lyuwa elime nā mmalu obolo nā zagbai'in a tyo o u'wa wā yi, avu we ene aza e ishpa ya a-cida na ama a abunda e mesun. ²⁴ Avu u damma, “Utai suru ndu! Usheli'i u kuwā shi. Nlavu n da waa yuwusan.” Avu ama'a a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu. ²⁵ Amma ana o lo nle o uta a alanga, avu u kara a tyo ubata u na usheli'i u ri nven. Reve u reme yi ukere, dada usheli'i u 'yoyin. ²⁶ Alabari'i a baza ta ubata suru atsumā e ida'a.

Yesu yuwaan ta nrumba n re opocino

²⁷ Ana Yesu iyawai ubata'a, ayi atsumā a mmalu, avu nrumba n re n toni yi. Avu a saala, “Mawun mā Dawu-da, kaluwā iliyali i tsu!”

²⁸ Ana Yesu uwai o u'wa u ro, avu nrumba n re'e n tawā ubata wā yi. Reve we ece le, “I usu ta n ta gura zuwa du ye ene ure?”

Avu a usu, “Ee, Zagbain.”

²⁹ Avu u ju'wan esu e le reve u damma, “Adama o ucawu wo okolo a du, ne da woo o'wo.” ³⁰ Reve ama'a a gura ene. Agba u rono le ta atsuvu lon, adansa, “She i damma vuma ro adama a nda wan.” ³¹ Agba ana o utai avu a kara a bazasa alabari'i ubata suru atsumā e ida'a.

Yesu ca ta vuma na tsu gura yuwan adanshi shi lafiya

³² Ele a makaraa, avu ama a tawāa nā vuma ro ubata wā Yesu. Otoni a lima't a na a danai pe atsumā a vuma'a a putsaa yi ta a na waa yuwan adanshi. ³³ Ana Yesu loyi otoni a lima'a, ayi za na shi tsu gura yuwan adanshi shi, avu u fara adanshi. Avu obolo a ama'a a uwa asalama reve a damma, “Koto tse ene cu'un vi ili i nda atsumā a Isra'ila shi.”

³⁴ Reve Afarishi a damma, “Mogono mo otoni a lima ma da ma ca niyi ucira u na u loyi otoni a lima'a.”

Yesu ene tã iliyali ya ama

(Mak. 1:39; Luk. 4:44)

³⁵ Yesu tonishi tã a burusa ilyuci nã mulyuci suru. U ritosu tã a a'isa, u yuwan tã alajiya a Alabari a Sa'ani adama o tsugono tsã Asulã, avu u ca ama a na a ri ubanakun nã mbalã icu'un icu'un lafiya. ³⁶ Ana we enei obolo a ama'a, reve we ene le iliyali lon, adama a na a dãnã tã udamu waru babu ikambi, gashi ikyon i na i ri babu za va aguba. ³⁷ Avu u damma ogoro a yi, "Ugasa u tã abundã, agba aza o ugasa'a wa'a da a ri. ³⁸ Adama o ndolo i pati za vu udamã'a u lyungu aza o ulinga adama tsarã a yuwaan yi ulinga."

Yesu lyunguyi Kupanejere

(Mak. 3:13-19; Luk. 6:12-16)

10 Avu Yesu de ogoro a yi ubatã u tã, avu u ca le ucira o lo otoni a limã, avu a kambãto aza o ubanakun nã mbalã suru gbaga.

² Aajiyat o ufaru atsumã a kupa ne ejere'e ayi da Simo, za na a la'a tã reve yi na aala Bituru. Mawun mã anãwu mã yi Andarawu aajiya da fo, ne da fo Yakubu nã Yahaya, olobo e re a Zabadi. ³ Filibu fo, obolo nã Balamawu, ne da fo Toma, ozo o ro waru ele da Mat-ta za vu u'ushishi wu utafa,† nã Yakubu ulobo wa Alfa, nã Tadawu ele fo ajiya da a dãnã. ⁴ Akapi gba ele da Simo, za na a tsu de Bakanani, † nã Yahuza Iskariyoti, za na winai Yesu.

Ulinga wa Kupanejere'e

(Mak. 6:7-13; Luk. 9:1-6)

⁵ Ana Yesu lyunguyi Kupanejere'e,† apa ili i na u damma nle, "She i uwa ubatã wa Atakpacit wan, waru she i uwa atsumã e ilyuci ya aza a Samariya wan. ⁶ Ubatã wa aza a Isra'ila da goon yaã 'yawã, adama a na a tã gashi ikyon i na i puwayin. ⁷ Ni i 'yawã, i damma a na tsugono tsa zuva tsãã lapã tawã shi. ⁸ Aza o ubanakun i kambãto le gbaga, i 'yasã aza a na a kuwã, nkutu waru i kambãto le cece, yu utãã otoni a limã. Une'e u da i ushiyi, waru i ca pere. ⁹ She i banã ikebe,† ko zinariya, ko azurufa, ko ikebe vu rumushili wan. ¹⁰ She i tara tsã ko utugu u ro ko aatan ko aadanga wan. Ama a na yaa kambusa, ele fo a kamba du e ili i na i cigai.

¹¹ "Ni i uwa a lyuci ko a malyuci, i zami vuma va abulã i dãnã obolo nã ayi hali i lyawa ubatã'a. ¹² Ni i uwa o u'wa'a, i casã le avu i damma, 'Azo'wa, i dãnã na asuvu nden.' ¹³ Na ama a na a ri nden pe a usu du, i lyawa asuvu nden a du a dãnã ne ele. Agba nã a usu du shi, asuvu nden a du o o'wo ya'a du. ¹⁴ Waru nu u'wa ko lyuci a 'yuwan a ushi du ko o poloo du atsuvu, i lyawa ubatã'a, avu yi kãkalã mabutã ma ana mã du. ¹⁵ Amayun a da maa dansaa du, o urana wu uge'eto-

† Ayi aala "Bakanani" to rocusu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi. †† A mantsa mo ndolo, nã vuma za-kãtsã mabutã mã atugu ko wu kalã mabutã ma ana mã yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa tã aciyayi na ama a lyuci ndolo.

su, Asulã a ta la'a roco isa'ani a tyo a ama o Sodom† nã Gomora na ama a lyuci'ii!"

Yesu damma le tã addama o tã lo a tawã

(Mak. 13:9-13; Luk. 21:12-17)

¹⁶ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, "N tã lyungusu du ana ikyon atsumã a nkerenkesu. I dãnã nu ugbozu tse iyo, agba i dãnã babu iwuya tsa muda. ¹⁷ I yuwan ugbozu, adama a na aza a na e reme du a tã lo, avu a 'yawãto du ubatã wã aza o uge'etosu, reve a zuwa a fufaba du atsumã a a'isa. ¹⁸ A tã 'yawãto du a makãkan me igwamna nã ngono, adama a na yoo tonu mu. U to o'wo du ure u na yaa damma le adama a va, waru i yuwan alajiya atsumã o uvadi. ¹⁹ Mantsa ma na nanza reme ndu, she i dama adama e ili i na yaa damma ko cine yaa damma wan. A mantsa mo ndolo, Asulã a ta ca du ili i na yaa damma. ²⁰ Adanshi a na oo utã o unã u du za du da shi, ubatã wã Ruhu va Dada du da woo utã a tyo ya'a du.

²¹ "Ama a ta wina muwun mã anãwu n le, tsarã o una le. Ne da fo nshãwu maa yuwaan muwun n le. Waru muwun n 'yasãan nshãwu n le aci, adama a zuwa o una le. ²² Ama suru a ta 'yuwan du adama a va. Amma aza a na a kabai asuvu atsumã o ucawu wo okolo e le a tyo o ukosu, Asulã a ta wawa le. Na ama o bongi du a lyuci ro, i lyawa yi i tyo a lyuci ro. ²³ Amayun a da maa dansaa du, amu Mawun ma Vuma, n tã tawã kafu i kãdaruwã ilyuci ya Isra'ila suru.

²⁴ "Mawun ma makaranta ma la'a manlu mã yi shi. Waru aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi. ²⁵ U lobono tã mawun ma makaranta mo o'wo gashi manlu mã yi, aagbashi waru gashi zavu'wa va yi. Ana wo o'woi amu zagbain vu u'wa, e de mu tã Ba'alzabu,† mogono mo otoni a limã, ele aza o u'wa a na a buwai e te de le na ala a na a la'ai ndolo uwuyanu!"

She yu uwwa wovon wan

(Luk. 12:2-7)

²⁶ Avu waru Yesu dammisa, "She yu uwwa wovon wa ama o ndolo wan, adama a na ili i na i ri usokowu suru gogo, a tã utãã yi a alanga e eteshe. ²⁷ Atsumã e irumbu a da maa yuwusan du adanshi, adu gba i damma yi atsumã e ekan. Ili i na a dammai nã yemenu usokowu, i damma yi alanga e eteshe nu udyo zuva.

²⁸ "She yu uwwa wovon wa aza a na a cigai o una du wan. A ta gura una lipu du goon, agba aa gura una wuma u du shi. Amma yu uwwa wovon wã Asulã, za na aa gura una lipu nã wuma a akina. ²⁹ Ashe a tsu wina nnunu mutali n re kobo † tã shi? Agba ko za tã le aã kuwã babu urevu wa Dada du shi. ³⁰ Asulã e reve tã abundã a anji a na a ri a aci a du. ³¹ Adama o ndolo she yu uwwa wovon wan. I la'a tã mutali tsugbain nã abundã.

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nã Tshuheleni ayi da "asariyon." Kalyuwã Ucuuduwi wi "Ikebe."

I damma ama adama a Kristi

(Luk. 12:8-9)

³² "Ni i roco ozo o ro aḍu aza a va a da, n ta damma Dada va na ri zuva aḍu otoni a va a da. ³³ Amma ni i wasan mu, n ta damma Dada va za na ri zuva aḍu aza a va a da shi."

Babu asuvu nden amma addama

(Luk. 12:51-53; Luk. 14:26-27)

³⁴ Avu Yesu lyuwa elime adansa, "She i yuwan ma-jiyan n tawaa ta na asuvu nden atsumā o uvadi wan. N tawaa na asuvu nden shi, agba matsun me pe'eni. ³⁵ N tawaa ta

'm bolo dada na mawun ma yi nlangi, usheli waru na mma va yi, jene na anawale.

³⁶ N'yuwatan ma wu o u'wa wa wu u da oo utai! †

³⁷ "Aza a na a la'a cigai mbara n le, ko mukuci n le na amu, a rawa o toni mu shi. Aza a na a la'a cigai olobo ne esheli e le na amu a rawa o toni mu shi. ³⁸ Ni i 'yuwan a tara akpata a atsumalima reve i toni mu, yi ntsaa yoo o'wo ojoro a va shi. ³⁹ Za na aa yuwusan adama a wuma wa yi, u ta lamba yi. Za na waru 'yuwain aciyayi adama a va u ta tsura wuma'a."

Asulā a tsu ca ta iliyinkapa

(Mak. 9:41)

⁴⁰ Reve Yesu dammisa, "Za na ushi ndu, u ushi mu ta. Waru za na usu numu, u usu ta za na lyungu numu.

⁴¹ Za na ushiyi vumavasulā adama a na waa yuwusan adanshi a Asulā, Asulā a ta ca yi cu'un vi iliyinkapa i na waa ca vumavasulā'a. Waru vuma na ushiyi vuma va abulā adama a abulā† a na u ri na ayi, u ta tsura cu'un vi iliyinkapa yi za va abulā. ⁴² Vuma na cayi vuma ta na la'ai ukalamu atsumā a aza a na oo tono mu mini mo oso, adama a na vuma'a za na oo tono mu da, amayun vuma ndolo ta tsura iliyinkapa."

Yesu na Yahaya za vu Urumbusu

(Luk. 7:18-35)

11 Ana Yesu kotoi a dansaa ojoro kupa ne ejere a yi ili i ndolo suru, avu u lyawa ubata'a, a kara a tyo e ilyuci ya Galili adama u yuwan uritosu na alajiya.

² Yahaya za vu Urumbusu dānā ta pe atsumā o u'wa wa ali, avu wu uwwa ili i na Kristi Zamawawa aa yuwusan. Avu u lyungu ojoro o ro a yi ubata wa Yesu. ³ Reve e ece yi, "Avu daḍa za na tsoo puros'u, ko tsu puro vuma ro?"

⁴ Avu u usu le, "'Yawa i damma Yahaya ili i na ye enei ni ili i na yu uwwai. ⁵ Nrumbā me ene ta, akutsumā waru a ta mmalu, nkutu n kambā ta gbaga. Agulani a ta uwwusa adanshi, akwakwa waru a kambā ta wuma, alambi fo a ta uwwusa Alabari a Sa'ani. ⁶ Asulā a ta zuwaa aza a na a 'yuwan numu shi aba'un, adama e ili i na maa yuwusan."

† 10:36 Mik. 7:6.

⁷ Ana ojoro a Yahaya a kara, avu Yesu kara a adanshi a yi ubata wo obolo a ama. U damma, "Cu'un vuma ne da i 'yawa ye ene atsumā o ogozo? U rotso ta apumpu a na upepu waa jingadasa? ⁸ Cu'un vuma ne da yu utai ye ene? Vuma na otoy i itana i sa'ani i da? Icu'un ya ama o ndolo o ukubu u mogono u da a tsu dānā. ⁹ Ili i ne yu utai ye ene? Ayi vumavasulā da? Amayun ne daḍa, n ta dansaa du u la'a ta vumavasulā. ¹⁰ Asulā a yuwan ta adanshi a yi atsumā a Adanshi a Asulā: 'N ta lyungu malingata ma va elime a wu, tsara u foboo wu ure.' ††

¹¹ "N ta dansaa du, Yahaya za vu Urumbusu la'a ta ama a na a yuwain de wuma. Amma za na la'ai ukalamu atsumā o tsugono tsa zuva u la'a yi ta. ¹² Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, tsugono tsa zuva tsu ta lyuwusa elime nu ucira, waru ama a ta yuwusan ukadu lon tsara a uwa de. ¹³ Amasulā suru na Wilā a yuwan ta de adanshi o tsugono tsa Asulā hali a tyo a mantsa ma Yahaya. ¹⁴ Ni i usu adanshi e le, Yahaya ayi daḍa Iliya, vumavasulā† na yaa pura'a. ¹⁵ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!

¹⁶ "Nye maa damma adama a ama o gogo? Nye i da o rotsoi? O rotso ta muwun n na n ri nden e eden, aza a na a tsu delei:

¹⁷ 'Tsi ivulā du ta aabulu, agba i je'en shi!

Tsu cana ta ishpa yu ukwa, agba i shon shi!

¹⁸ "Ana Yahaya tawai, u yuwan ta akuli, waru u sowo ribina shi, reve a damma, 'U ta no otoni a lima!' ¹⁹ Agba Mawun ma Vuma ma kandaruwa ta a lyuwusa nu u sowi, reve waru i damma, 'Vuma nda liwi da na sowi! Waru ayi i'utsa ya aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a da.' Na ne suru a tsu reve ta ugbozu u ta mejege a linga va yi."

Yesu bara ta aza a na a cayi okolo shi

(Luk. 10:13-15)

²⁰ Atsumā e ilyuci i na Yesu yuwain linga va asalama va abunda a yi, ama a 'yuwan ta a kambā ubata wa Asulā. Wu uwwa uyo'o u le shi, reve u damma, ²¹ "Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu! Woo yo'ono aza a Besai-da fo shi! Ni ili ya asalama i na n yuwaan du a shi a yuwan le atsumā a Taya na Sida, a na ama e ilyuci'i a shi ta dānu na akashi usukutu, †† tsara o roco a lyawa ta nusu le! ²² N ta dansaa du, o urana wu uge'etosu Asulā a ta la'a roco ama a Taya na Sida isa'ani a na woo roco du. ²³ Agba aḍu, aza a Kafarnahum! I ciga ta a 'yasan du a tyo zuva? O'o! A ta vari du atsumā a akina! Na a shi a yuwan ili ya asalama i na n yuwain atsumā a du atsumā o Sodom,† hali n gogo u shi ta a dānā lo! ²⁴ Agba n ta dansaa du, o urana wu uge'etosu, i ta la'a o'wo iliyali na ama o Sodom."

†† 11:10 Mal. 3:1. ‡ Ure u ro u na aa gura tsura urevu wi idan-shi i nda na Tseheleni ayi da, "Diga a mantsa ma na Yahaya tawai hali a tyo ana'an, ama a vama a ta yuwusan uvon na tsugono tsa Asulā adama a tsura yi nu ucira." †† Ama a Isra'ila a tsu dānu ta o okomo adama o roco atsumolangu.

Yesu ca tã ama wivuwun
(Luk. 10:21-22)

²⁵ A mantsa mo ndolo Yesu damma tã, "Dada, Asu-lazuva a zuva† ni ida! N godyoo wu tã, adama a na vu rocoi aza a na koto e revei ili shi, ili i na vu sokoyi aza u uguru na aza o urevu. ²⁶ Ee, Dada, ne da wu ntsaa nuwu vu yuwan!

²⁷ "Dada va ca mu tã ili suru. Ko za reve Mawu'un shi, she Dada goon. Waru ko za lo revei Dada'a shi, she Mawu'un goon, waru na aza a na Mawu'un u dangwai u damma.

²⁸ "Tawai ya'a va, suru ndu aza a na a kunai ni itana yu ume, n ta ca du wivuwun. ²⁹ I tara aagbala e inan yi iluma a va, i rito e ekere a va, adama a na amu vuma kpaku da, za na tarai aciyayi ili i ro shi, i ta tsura wivuwun o okolo a du. ³⁰ Ayi aagbala'a u ta vaan, itana i va waru a ri ume shi."

Yesu Zagbain va Ashibi
(Mak. 2:23-28; Luk. 6:1-5)

12 Urana wa Ashibi,† Yesu obolo no ojoro a yi a batsasa ta atsuma a aduma e ishina. Ojoro'o a dana ta a uwwusa ambulu, reve e teme a picirasa ishi-na na a tami. ² Ana Afarishi e enei ne, avu a damma yi, "She ojoro a wu a yuwusan cu'un vi ili i nda wan! Wilã u putsaa ta a dana a kudusa ishina o urana wa Ashibi."

³ Reve u usu le, "I reve ili i na Dawuda na n'utsa ma yi n yuwain, a mantsa ma na a uwwai ambulu shi? ⁴ Ana u uwai o u'wa wa Asula, reve a tama opopofu a Wilã, ko na wo o'woi Wilã u putsaa le ta na aa tama.† Nan ganu† da goon a lyawai a tama opopofu'u. ⁵ Koto i denuna atsuma a Wilã wa Musa a na nan ganu a da a lyawai a linga atsuma a Aa'isamapada urana wa Ashibi shi? Agba ko za damma a nusan ta a kuda ta wilã wa Ashibi shi. ⁶ Amayun a da maa dansaa du, za ro ta pa za na la'ai Aa'isamapada'a! ⁷ Agba i shi e ge'eto aza a na a ri nu unusu shi, ni i shi i reve ucuduwu wa Adan-shi a Asula a nda, 'A na yaa yuwaan mu kucci, u la'aa du ta ye ene iliyali yo ozo o ro.' ¹⁸ Adama a na amu, Mawun ma Vuma, Zagbain va Ashibi da."

Yesu kambato ta ukere u vuma ro gbaga
(Mak. 3:1-6; Luk. 6:6-11)

⁹ Avu Yesu 'yon, reve u uwa atsuma a aa'isa† a na a ri lo zuzu. ¹⁰ Ana u uwai, avu u cina pe vuma no osowi o ukere. Afarishi a zuwusa ta esu tsara e reme Yesu nu unusu, avu e ece yi, "U lobono ta a yuwan ulinga wo opocino o urana wa Ashibi?"

¹¹ Reve u usu le, "Na vu ri na kyon, avu u riyã atsuma o ooko'o o urana wa Ashibi, vee reme vu utaa yi shi? Vu to utaa yi. ¹² Ama a la'a ta ikyon, adama o ndolo wu ntsaa ta a yuwan ulinga u sa'ani o urana wa Ashibi."

¹³ Reve u damma vuma'a, "Canana ukere wa wu." Avu u canana, reve ukere'e u kambã gbaga gashi za ve

† 12:7 Hos. 6:6.

ire. ¹⁴ Avu Afarishi'i a kara, reve a dammulai cine aa yuwan tsara o una yi.

Yesu aagbashi a na Asula a dangwai

¹⁵ Yesu reve ta ifobi i na Afarishi aa yuwusan, dada u lyawai ubata'a. Ama na abunda o toni yi ta, reve u kambato ama a na a dana na banakun suru gbaga.

¹⁶ Agba u rono le ta atsuvu she a damma vuma ko zane da u ri wan. ¹⁷ U yuwan ta ne tsara u shiton ili i na Asula a dammai o una wa Ishaya vumavasa:

¹⁸ "Apa aagbashi a va, za na n dangwai.

N ciga yi ta, waru u tsu yuwan ta ili i na yoo yo'onoto-su mu okolo.

N ta zuwaa yi Ruhu va,

waru u ta damma ama suru adama a abula a va.

¹⁹ Waa yuwan mawasan shi, waru waa yuwan adan-shi ni yisaali shi,

ko u yuwan adan-shi nu ucira e re shi.

²⁰ Waa kuda aapumpu a na a ri ukanzu shi,

waru waa kimusa fitila na cigai makimaa shi.

Ne da waa lyuwa elime she ni isa'ani i lyuwa aci e iwuya.

²¹ Waru ama biti a ta zuwa okolo a ala a yi." ††

Yesu na Ba'alzabu
(Mak. 3:20-30; Luk. 11:14-23)

²² Avu ama o ro a tawaa Yesu na vuma na dana i rumba, waru u tsu gura yuwan adan-shi shi, adama a na u ta no otoni a lima. U kambato ta vuma'a gbaga, hali u gura yuwan adan-shi reve waru u gura ene.

²³ Ama suru o o'wo ta a asalama avu a damma, "Vu-ma'a Mawun ma Dawuda ma da? Ayi dada Za-mawawa'a?"

²⁴ Ana Afarishi a uwwai ne, reve a damma, "U lo ta otoni a lima nu ucira u na Ba'alzabu,† mogono mo otoni a lima ma ca niyi."

²⁵ Yesu reve ta majiyan me le, dada u damma nle, "Ida i na i ne'eshenlei aciyayi, reve o o'wo a langi vani le u ta riyã. Waru lyuci ko ama o u'wa a na e ne'eshen-lei aciyele, reve o o'wo a langi vani le a ta riyã. ²⁶ Waru na Male† ma da moo utasa Male, a ta dansa tsugono tsã yi tse ne'eshen ta ure, waru waa lapã riyã shi! ²⁷ I damma ta a na n lo ta otoni a lima adama a na Ba'alzabu ca numu ucira n yuwan ne. To, zane cayi ojoro a du ucira o lo le? Ili i na ojoro a du aa yuwusan u roco ta amayun a da du shi! ²⁸ Amma gba na moo losu otoni a lima nu ucira u Ruhu va Asula, to, tsugono tsã Asula tsã ta pa atsuma a du.

²⁹ "Na vuma ciga u uwa atsuma o u'wa wu za vu ucira u yuwan wivu, u ciga u 'yuwan wu nla ne'en za vu ucira'a. Ne da waa yuwan avu u tsura u yuwan wivu at-suma o u'wa'a.

³⁰ "Za na aa kambusa mu shi, u ta tsurala na amu. Za na waru aa yuwusan ulinga obolo na amu shi, amayun u ta tsushu'un na amu. ³¹ N ta dansaa du, Asula a ta yuwaan ama a na a yuwayin ama unusu gafura, hali

†† 12:21 Isha. 42:1-4.

na aza a na aa yuwusaan Asulā adanshi a vama.† Amma amayun Asulā aa yuwaan aza a na a yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama gafura shi. ³² Za na yuwain adanshi a vama adama a Mawun ma Vuma† a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi, ko gogo, ko a mantsa ma na maā tawā.”

Udanga nā muwun mā yi

(Luk. 6:43-45)

³³ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “I ta gura damma ko cu'un vu udanga u ne u da, nā cu'un muwun n na u matsain. Udanga u sa'ani, muwun n sa'ani n da u tsu matsan kuci, udanga u babu ulobonu gba shi, she muwun m babu ulobonu. ³⁴ Adu apili! I ri ama a sa'ani shi, adama o ndolo cine yaa gura yuwan adanshi e ili i sa'ani? Vuma suru u tsu damma tā ili i na i ri pe atsumā o ookolo a yi. ³⁵ Vuma vā abulā u tsu utā tā ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wā abulā waru e ili yu ulambu wā abulā a na u zuwai o ookolo pe da a tsu utā. ³⁶ N damma du, o urana wu uge'etosu i ta damma idanshi i vanvama i na i dammai suru. ³⁷ Adama a na ni i damma ili i sa'ani, Asulā a ta damma i ri nu unusu shi. Amma ni i damma idanshi i vanvama, u ta damma i tā nu unusu.”

Ama a pati tā Yesu yuwaan le ili ya asalama

(Mak. 8:11-12; Luk. 11:29-32)

³⁸ Reve, munlu n Wilā na Afarishi a tawā ubatā wā Yesu, reve a damma, “Manlu, tsu ciga tā vu yuwan ulinga wa asalama† tse ene, tsarā u ca tsu iroci i na ubatā wā Asulā da vu utāi.”

³⁹ Reve u usu le, “I ciga tā iroci adama a na adu ama e iwuya nā aza o ulambu wā abulā a da, agba yaa ca okolo shi! Amma iroci i na yaa tsurā ayi da iroci ya Yunana† vumavasulā. ⁴⁰ Yunana danā tā atsumā a atsumā a magula ma gbain hali ayin a ta'atsu. Ne da fo amu Mawun ma Vuma maā danā a aason hali ayin a ta'atsu. ⁴¹ O urana wu uge'etosu, ama a Niniva† e te isawan obolo nā adu avu e ge'eto du. Ana Yunana yuwain alajiya, a vadala† tā a kambā ubatā wā Asulā. Gogo vuma na la'ai Yunana tā pa. ⁴² Waru Egbere va Sheba fo u te isawan u ge'eto du. U yuwan tā mmalu ma alanga, tsarā wu uwwa ugbozu wā Sulemanu.† Gogo gba za na la'ai Sulemanu tā pa.”

Ukambu wo otoni a lima

(Luk. 11:24-26)

⁴³ Yesu lyuwa tā elime na adanshi, “A damma vuma ro danā tā no otoni a lima† a tā goon. Reve otoni a lima† a wu utā atsumā a vuma'a, u tsu gara tā atsumā e ida batā o u'yewu e izami yu ubatā u na wee ivuwan, agba wā tsurā shi. ⁴⁴ Otoni a lima† a u ta damma, 'N tā kambā o u'wa u na n lyawai.' Nu u kambā, avu u cina u'wa'a babu ili. A rada yi tā, reve o o'woto yi cece. ⁴⁵ Avu wu utā reve u tawāto otoni a lima e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira, avu a uwa pe a danu. Vuma'a u tā danā atsumā a addama a na a la'ai cine u danā

nu ufaru. Ili i na yaa cina ama e iwuya o gogo da nda.”

Mma nā muwun mā anawu mā Yesu

(Mak. 3:31-35; Luk. 8:19-21)

⁴⁶ Yesu a yuwusaan ama adanshi, avu mma vā yi nā muwun mā anawu mā yi n rawa. Reve e isawan a alanga avu a damma a yuwaan yi adanshi. ⁴⁷ Reve vuma ro yuwaan yi adanshi, “Mma vā wu nā muwun mā anawu mā wu a tā de a alanga a pura wu, a ciga tā a yuwan adanshi nā avu.”

⁴⁸ Avu u usu, “Zane da mma vā? Nan zane da waru muwun mā anawu n vā?” ⁴⁹ Avu u sapi a tyo ubatā wa aza a na oo tono yi reve u damma, “Apa nan mma vā nā muwun mā anawu n vā. ⁵⁰ Aza a na a yuwain tsu-toni nā Dada vā za na ri zuva, ele da mma vā nā muwun mā anawu n vā mo olobo ne esheli.”

Iroci yi cimbi

(Mak. 4:1-9; Luk. 8:4-8)

13 Atsumā o urana u ndolo, avu Yesu lyawa u'wa'a, avu u karā a tyo a nge'en m mala, ubatā u na u danuyi adama u yuwan uritosu. ² Obolo a ama a na o bolotoi a danā tā abundā lon, hali u zuwa yi u uwa a wantsun, avu u danu pe, ama de a aagadi. ³ Avu u roco le ili nā abundā atsumā e iroci. Reve u damma, “A yuwan tā cimbi ro za na 'yawai mazaza me icu'un atsumā o udumā wā yi. ⁴ Ayi atsumā a mazaza, avu ozo o ro o oco yi o ure, reve nnuun n tawā n kakada le. ⁵ Reve ozo o ro o oco batā a atali, ubatā u na u ri nā mabulā wa'a. Avu o utā babu usān, adama a na mabulā'ā mā ri wa'a. ⁶ Ana urana u yuwain, reve u kpanlato le, adama a na aralu e le a ri aru'un shi, avu e 'yewushi. ⁷ Ozo o ro gba o oco a awanda, avu awanda a 'yon, reve a gbagbala le. ⁸ Ozo o ro gba o oco a mabulā ma sa'ani, avu a kungwa a matsan ulobonu. Cu'un na cimbi'i u cu'wain suru, ozo o ro a matsan tā mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotāli-utāli, ozo o ro ukpaku ukpaku. ⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa!”

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mak. 4:10-12; Luk. 8:9-10)

¹⁰ Reve ojoro a yi e ece yi, “Nye i zuwai vaa yuwusaan ama adanshi ni iroci?”

¹¹ Avu u usu le, “Adu da a dangwai tsarā i reve ili yu usokowu i tsugono tsa zuva, agba ozo o ro e reve ili yu usokowu i nda shi. ¹² Za na ri ni ili, ayi da aā dashi yi lon, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri nā ayi, a tā ushi yi i da. ¹³ Ili i na i zuwai n tsu yuwusaan le adanshi ni iroci ayi da:

‘A tā kalyuwā, agba ee ene shi, a ta zuwa atsuvu, agba aa uwwa ko a tsurā urevu shi.’

¹⁴ “Adanshi a Asulā a shiwan tā, cine Ishaya vumavasulā dammai:

‘Ama a ta uwwa adanshi a vā, agba ee reve ili i na maa dansa shi.

E te eneshe ili i na maa yuwusan, agba urevu wā yi u tā puwan le.

¹⁵ Adama a na ama a nda a gbama tā okolo,

waru atsuvu e le a ula t̄a,
waru a k̄p̄ato t̄a esu,
adama o ndolo ee ene shi,
waru atsuvu e le aa uwwa shi,
okolo e le āa t̄sur̄a urevu shi,
waru āa k̄amb̄a ubat̄a u v̄a, t̄sar̄a n k̄amb̄ato le gbaga shi.†

16 "Amm̄a Āsul̄a a zuwaa d̄u t̄a aba'un, adama a na esu ā d̄u e te ene waru atsuvu ā d̄u a ta uwwa! 17 Am̄a-sul̄a n̄a ābund̄a na ama a sa'ani ā d̄an̄a t̄a a maluwa t̄sar̄a e ene ili i na yee inda, t̄sar̄a waru a uwwa ili i na yaa uwwusa. Amma n damma d̄u e ene shi, waru a uwwa shi.

Yesu cuduwa t̄a iroci yi icu'u'un

(Mak. 4:13-20; Luk. 8:11-15)

18 "Zuwai atsuvu, adama i t̄sur̄a ucuduwu wi iroci yi cimbi'i. 19 Icu'un i na yo ocoi a nge'en mu ure, ele d̄a ama a na a uwwai adanshi o tsugono t̄s̄a Āsul̄a, agba a t̄sur̄a urevu w̄a yi shi. Āvu za wuya t̄aw̄a, reve u usa adanshi'i ātsum̄a o okolo e le. 20 Icu'un i na yo ocoi b̄a-t̄a a atali, ele d̄a aza a na a ushiyi adanshi'i n̄a m̄az̄an-ḡa babu us̄an. 21 Agba ā ri na aralu ā aru'un shi, adama o ndolo a jima shi. Ana nden mu uvadi n suduwai, ko adanshi'i a zuwa nle a addama, āvu ā riȳa. 22 Aza a na o ocoi a awanda, ele d̄a ama a na a uwwai adanshi'i, reve a uwa ātsum̄a ātsum̄alim̄a o uvadi u nda, reve waru icigi i na oo o'wo nu utsuru wu lum̄a le. Reve a gbagbala adanshi'i a putsaa le a bala. 23 Aza a na o ocoi a m̄abul̄a ma sa'ani, ele d̄a ama a na a uwwai adanshi'i, āvu a t̄sur̄a urevu wa adanshi'i. Cu'un vuma ndolo tsu matsan t̄a ulobonu, mantsa mo ro gba shi, mata'atsu mata'atsu, mantsa mo ro gba kupot̄ali-ut̄ali, mantsa mo ro ukpaku ukpaku."

Iroci ye ewenwele

24 Āvu Yesu yuwaan le iroci i ro: "Tsugono tsa zuva tsu t̄a ne tsunda: Cimbi ro zaza t̄a icu'un i sa'ani ātsum̄a o udum̄a w̄a yi. 25 Na ayin, mantsa ma na ama a lantsai suru, āvu ma'yuwatan m̄a yi m̄a 'yaw̄a u cu'w̄ān yi ewenwele ātsum̄a e iwele reve u kar̄a. 26 Ana iwele'e i farai a kungusa t̄sar̄a a matsan, reve fo ewenwele'e a kungwa obolo ne ele. 27 Reve agbashi a vuma'a a t̄aw̄a ubat̄a w̄a yi āvu a damma yi, 'Vu cu'w̄an t̄a icu'un i sa'ani o udum̄a w̄a wu. Te d̄a ewenwele o ut̄ai?"

28 "Reve u usu, 'Ma'yuwatan ma d̄a m̄a cu'w̄ain ewenwele'e.'

"Reve e ece yi, 'Vu ciga tsu t̄a tsu mul̄a ewenwele'e?"

29 "Āvu u usu, 'O'o, adama a na n̄a yi mul̄a ewenwele'e gogo, i t̄a mul̄a iwele fo. 30 Lyawai iwele'e a kungwa obolo, hali ā tyo a mantsa me ikani. Reve n damma aza a zamalinga: 'Bolotoi ewenwele'e ubat̄a u t̄a ne'en, āvu yi n̄l̄a le t̄sar̄a i kul̄ato le. Āvu i boloto iwele'e i t̄aw̄ato le o mophon m̄a v̄a.'"

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu

(Mak. 4:30-32; Luk. 13:18-19)

31 Āvu Yesu dammisa le iroci i ro, u damma, "Apa cine tsugono tsa zuva t̄s̄a ri: Vuma ro tara t̄a oroci a su'wan'uri, †† reve u cu'w̄an yi ātsum̄a o udum̄a w̄a yi.

32 Āyi d̄a cu'un na la'ai ukalamu ātsum̄a e icu'un, agba nu u kungwa, u tsu la'a t̄a olopu biti mgbain. U tso o'-wo t̄a ābajini o udanga, hali nnunu n t̄aw̄a n yuwan d̄e nkinda e eten ā yi."

Iroci i wolilo

(Luk. 13:20-21)

33 Āvu Yesu yuwusaan le iroci i ro, "Apa a nda cine tsugono tsa zuva t̄s̄a ri: Ka tsu tara t̄a wolilo† āvu u jamb̄ar̄a yi a yira ātsum̄a e meretsu, she nu u jamb̄ar̄a yi suru suru, āvu u tsutsa."

Yesu yuwisan t̄a iroci

(Mak. 4:33-34)

34 Yesu yuwusan t̄a adanshi ni iroci adama u damma obolo a ama ili i nda suru. U tsu damma le ili i ro babu na u yuwain adanshi ni iroci shi. 35 U yuwan t̄a ne t̄sar̄a u shiton ili i na vumav̄asul̄a dammai, "N ta yuwaan d̄u adanshi ni iroci.

N ta damma ili i na i ri usokowu diga a mantsa ma na Āsul̄a a yuwain uvadi." ‡

Yesu cuduwa t̄a iroci ye ewenwele

36 Ana Yesu lyawai obolo a ama'a, āvu u uwa ātsum̄a o u'wa, reve ogoro ā yi a t̄aw̄a ubat̄a w̄a yi āvu a damma, "Damma tsu urevu wi iroci ye ewenwele ātsum̄a o udum̄a'a."

37 Reve u usu le, "Za na zazai icu'un i sa'ani'i āyi d̄a Mawun ma Vuma. 38 Udum̄a waru gba āyi d̄a uvadi. Ele icu'un i sa'ani ele d̄a ama a na ā ri ozo o tsugono'o. Ele gba icu'un ye ewenwele ele d̄a aza a na o ut̄ai ubat̄a wu za wuya. 39 Ma'yuwatan ma na ma zaza nle āyi d̄a Mekerkesu. Mantsa me ikani āyi ukosu wu uvadi. Aza a zamalinga a na oo boloto le, ele d̄a nlingata m̄a Āsul̄a.

40 "O tsu boloto t̄a ewenwele āvu a kul̄ato. Ne d̄a woo o'wo a mantsa mo ukosu. 41 Āmu Mawun ma Vuma, n t̄a lyungu nlingata n v̄a, a ta tawa ili i na i tsu zuwa un-usu suru ātsum̄a o tsugono t̄s̄a va, waru na aza a na aa yuwusan iwuya suru. 42 A ta vari le ātsum̄a ā āk̄ari a na ā ri tapu na akina a na ā ri usuduwu lon, ubat̄a u na ama ā d̄an̄a ā shosun na a lumi anga e le n̄a m̄bal̄a. 43 Ele gba ama ā ābul̄a ā te ikana gashi urana o tsugono tsa Dada le. Za na ri na atsuvu, wu uwwa!"

Iroci yu uzuwa yu usokowu

44 Āvu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Apa cine tsugono tsa zuva t̄s̄a ri: Vuma ro t̄sar̄a t̄a uzuwa u na vuma ro sokoi ātsum̄a o udum̄a. Āvu wu palisa yi. U yuwan

† 13:15 Isha. 6:9-10.

†† Āyi d̄a cu'un na ā tsu d̄e musta. ‡ 13:35 Ica 78:2.

tā māzāngā āvu u 'yāwā u wina ili i na u ri nā āyi suru, āvu u kām̄bā u tsula udumā'a.

Iroci yi iyedi yi ikebe

⁴⁵ "Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsā ri: Za va atsu-lu na awina ro te izami yi iyedi yi ikebe.† ⁴⁶ Nu u tsurā za na la'ai ulobonu, reve u 'yāwā u wina ili i na u ri nā āyi suru tsarā u tsula yi.

Iroci yi igolo

⁴⁷ "Waru, apa cine tsugono tsa zuva tsā ri: Azā e mereme ma mugula n ro a vari tā igolo i le ātsumā a mala, āvu e reme mugula icu'un icu'un. ⁴⁸ Ana igolo'o i shiwain, āvu o rono yi o utā a alanga, reve ā dānu tsarā a kakasa mugula'a. Mugula n sa'ani āvu a zuwa le ātsumā a aasa'atsu, aza a na ā ri ulobonu shi gba, o oco le. ⁴⁹ Ne da woo o'wo mantsa mo ukosu. Nlingata n tā tāwā a kakasa āzā e iwuya ātsumā a ama ā ābulā. ⁵⁰ Nlingata'a n ta vari āzā e iwuya ātsumā ā āākari a na ā ri tapu na akina a na ā ri usuduwo lon, ubatā u na ama āā dānā ā shosun na a lumi anga nā mbāla."

Akuci nu uzuwa u sa'avu

⁵¹ Āvu Yesu ece le, "I gura tā reve ili i nda suru?"

Reve ā usu, "Ee, tsu tsurā tā urevu wā yi."

⁵² Reve u damma le, "Manlu mā wilā ma na suru mā tsurāi urevu u tsugono tsa zuva u rotsō tā vuma na oo utāsu akuci nu uzuwa u sa'avu a alanga ātsumā o mōpon."

Ama a Nazara a 'yuwain Yesu

(Mak. 6:1-6; Luk. 4:16-30)

⁵³ Ana Yesu kotoi adansa iroci i nda, āvu u lyawa ubā-tā'a. ⁵⁴ Reve u kām̄bā Nazara, lyuci na u kungwai. Ana u yuwain uritosu de ātsumā ā āā'isā,† ama suru a yuwan tā asalama āvu a damma, "Te da u tsurāi ug-bozu nu ucira u na waa yuwusan ili ya asalama i nda? ⁵⁵ Āyi mawun ma za va ushe'en ma da. Merit da mma vā yi, waru muwun mā ānāwu mā yi ele da, Yakubu, nā Isuhu, nā Simo nā Yahuza. ⁵⁶ Muwun mā ānāwu me esheli mā yi suru ā tā pa obolo nā ātsu. Cine tsa da waa gura yuwan ulinga u nda suru?" ⁵⁷ Adama o ndolo ug-bozu u le u dānu nā āyi shi, āvu a 'yuwan yi.

Reve gba u damma le, "Vumavāsulā ri nā tsugbain ā lyuci no o u'wa wā yi shi, she ā lyuci ro."

⁵⁸ Adama o ndolo, u gura yuwan ili ya asalama yā ābundā ā lyuci vā yi shi, adama a na ā ri nu ucawu wo okolo shi.

Ukwā wa Yahaya za vu Urumbusu

(Mak. 6:14-29; Luk. 9:7-9)

14 A mantsa mo ndolo, Hiridu Antiba, mogono mā Galili, ma uwwa tā adama e Yesu. ² Āvu u damma agbashi ā yi, "Yesu Yahaya za vu Urumbusu da, za na ā 'yāsāin ātsumā ā ākwākwa. Āyi da i zuwai waa yuwusan cu'un vi ili ya asalama a nda."

³ Kafu mantsa ma nda, Hiridu usa tā Hiridiya āyi ubuwu ka mawun mā ānāwu mā yi Filibu. Yahaya† dansaa yi tā, "U ri ulobonu vu zuwa Hiridiya shi!" Reve u zuwa e reme Yahaya ā nla yi, āvu a zuwa yi ātsumā o u'wa wa ali. ⁵ U shi tā u ciga wu una yi, agba wu uwwusa tā wovon wa ama, adama a na ā usu tā Yahaya vumavāsulā da.

⁶ Ana a cuwusan nu urana u na a matsain Hiridu, āvu usheli wa Hiridiya u je'een Hiridu obolo no omocin ā yi, āvu u zuwa okolo ā yi o yo'ono. ⁷ Reve u kucina na waa ca yi ili i na u cigai biti. ⁸ Āvu mma vu usheli'i u damma yi u damma, "N ciga tā aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara ma nda!" ⁹ Āvu mogono'o u yuwan shinreve vi ili i na u dammai. Agba u ciga u 'yāsān nzuwulai n na u yuwain ā mākākan mo omocin ā yi shi. Āvu u damma āsoja ā yi, ¹⁰ ā 'yāwā o u'wa wa ali o kodo aaci a Yahaya za vu Urumbusu. ¹¹ Āvu ā tāwāā na aaci'i a mapara āvu a ca usheli'i, āvu usheli'i u 'yāwāā mma vā yi. ¹² Reve ojoro a Yahaya ā tāwā a tara lipu vā yi ā cido. Āvu ā 'yāwā ā kām̄buwā Yesu ili i na i farai.

Yesu lyuwato tā ama ukpakukupa uton

(Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

¹³ Ana Yesu uwwai alabari o ndolo, reve u uwa a wantsun, āvu u kārā ā tyo o una tsarā u dānā āyi ā nde'en. Agba ana obolo a ama'a a uwwai ne, reve o toni yi nā mmalu o tono nge'en m mala. ¹⁴ Ana u rawai, āvu u cina ābājini o obolo a ama a pura yi. Reve we ene le iliyali, āvu u kām̄bato aza a na ā dānāi ubanakun suru gba.

¹⁵ Urana a zama māriyāā, āvu ojoro ā yi ā tāwā ubatā wā yi āvu a damma, "Urana u koto tā, ubatā u nda gba ogozo a da. Damma ama'a e bete'we, tsarā ā 'yāwā ā mulyuci a tsulaa aciyele ilyalya a lyuwa."

¹⁶ Reve u usu le, "Ili yi lo i na yaa zuwa le ā kārā shi. I 'yāwā i ca le ilyalya a lyuwa."

¹⁷ Āvu a damma yi, "Opopofu o ton a da tsu ri ne ele nā mugula n re goon."

¹⁸ Reve u damma le, "Tāwāā numu no opopofu'u nā mugula'a." ¹⁹ Āvu u damma ama'a ā dānu a anlyā. Āvu u tara opopofu o to'on nā mugula n re'e, āvu u kām̄lyuwā zuwa, reve u godyoo Āsulā adama e ilyalya. Reve u ne'eshen opopofu'u, āvu u ca ojoro ā yi, reve ele a ca ama. ²⁰ Ama suru a lyuwa tā hali ā cuwān. Reve ojoro'o o shiton asaka kupa ne ejere na akapi e ilyalya i na i buwai. ²¹ Ali a na a lyuwai ilyalya i ndolo a ta rawa ali ukpakukupa uton (5,000), e kece āmāci nā muwun shi.

Yesu wala tā ā mini

(Mak. 6:45-52; Yah. 6:15-21)

²² Āvu Yesu dammushi ojoro ā yi a uwa a wantsun tsarā ā kārā elime ā yi upasalai u mala. U dānā tā lo tsarā u lyawa ama ā kām̄bā a 'wa le. ²³ Ana u lyawa nle ā kārāi a 'wa, reve u kārā ā 'yāwā a agadī na aciyāyi tsarā u yuwan avasa. Ayin a da ā dānāi, āvu gba u dānā de āyi ā nde'en.

²⁴ A matsan mo ndolo, wantsun wo ojoro a yi u dānā t̄a e memere ma mala'a, waru upepu wu ucira u 'yon t̄a. A dānā t̄a o mpolo ni ikeḍu i mala i gbain. ²⁵ Nā wasasa, aḅu u t̄awā ubat̄a u le a mmalu zuva mini.

²⁶ Ana e ene niyi a mmalu zuva mini tsundolo, a uwwa t̄a wovon. Aḅu a saala nā wovon, "Yimodi i da!"

²⁷ Reve u yuwushin nle adanshi, u damma, "U rawa t̄a ne, n t̄a pa! She yu uwwa wovon wan."

²⁸ Aḅu Bituru damma, "Zagbain, nā aḅu da mayun, damma mu n t̄awā ya'a wu zuva mini ma nda."

²⁹ Reve u damma yi, "T̄awā."

Aḅu Bituru lyawa wantsun, aḅu u k̄arā a mmalu zuva mini a tyo ubat̄a wā Yesu. ³⁰ Amma ana Bituru enei up-epu ni ikeḍu i mala, aḅu wu uwwa wovon daḍa u teme malibaa. Daḍa u saalai, "Zagbain, wawa mu!"

³¹ Aḅu Yesu cananashi ukere wā yi aḅu u reme yi. Aḅu u damma yi, "Vu t̄a nu ucawu wo okolo ke'en. Nye i zuwai okolo a wu a kudai?"

³² Ana a uwai aḅu a wantsu'un, reve upepu'u u von kwin. ³³ Daḍa aza a na a dānāi pe a wantsu'un a yuwayin Yesu aḅandā adansa, "Amayun aḅu da Mawun mā Aḅulā."

Yesu ca t̄a ama a Janisara lafiya

(Mak. 6:53-56)

³⁴ A pasalai t̄a mala'a aḅu a tyo e ida ya Janisara.

³⁵ Ana ama a na a ri pe e revei Yesu da, aḅu a damma ama suru a na Yesu t̄awā t̄a. Aḅu a t̄awāa yi na aza a na a ri nu ubanakun icu'un icu'un. ³⁶ Reve a pati yi tsarā u lyawa aza a na a ri nu ubanakun a ju'wāin nge'en mu utugu mā yi. Reve aza a na a ju'wāin suru a kamba gbaga.

I yuwan tsutoni nā Wilā wā Aḅulā

(Mak. 7:1-13)

15 Reve Afarishi o ro nā munlu n Wilā mu utā de Urishelima, aḅu a t̄awā ubat̄a wā Yesu reve e ece yi, ² "Nye i zuwai ojoro a wu oo tono ili i na nkaya n tsu n roco ntsu tsu yuwan shi? Ko ekere e le a tsu sa'a kafu a lyuwa ilyalya o ure u na wu ntsayi shi."

³ Reve u usu le, "Nye i zuwai yoo tonishi ili i na Aḅulā a dammai shi, reve i uwa o tono uritosu wa aciyāḍu?"

⁴ Aḅulā a damma t̄a, 'Vu yuwaan dada vā wu nā mma vā wu tsutoni,' waru, 'Za na isulai dada vā yi ko mma vā yi, a to una yi.' ⁵ Aḅu gba i to ritosu a na nā vuma ri ni ili i na waa kambaa dada vā yi ko mma vā yi, reve u damma 'Ayi nda za vā Aḅulā da,' ⁶ to, a ri na a ca dada le ili'i shi. I 'yuwan t̄a ili i na Aḅulā a dammai adama a agadu a ḍu. ⁷ Aḅu aza e ikpa'a! Ishaya vumavāḅulā yuwan t̄a mejege ana u ḍanai Aḅulā a damma t̄a:

⁸ 'Ama a nda a ta casu mu tsugbain a nā le goon, okolo e le gba alanga a da a ri nā aḅu.

⁹ Aḅandā a na aa yuwusaan mu ili ya aḅulā i da shi. Ili i na oo ritosu ili i ro i da shi, agba uritosu wa ama u da.' " †

Ili i na i tsu lungusā vuma

(Mak. 7:14-23)

¹⁰ Reve Yesu dewishe obolo a ama'a, aḅu u damma le, "I polo atsuvu yu uwwa, aḅu i reve ili i maa dansa.

¹¹ Ili i na i tsu uwa aḅsumā a vuma, aḅu da u tsu lungusā yi shi. Amma ili i na i tsu utā o unā wā yi, aḅu da u tsu lungusā yi."

¹² Daḍa ojoro a yi a t̄awāi ubat̄a wā yi, aḅu a damma, "Vu reve t̄a a na vi isulai Afarishi na adanshi a na vu yuwain?"

¹³ Aḅu u usu, "Ili i na Dada vā va zuva cu'wāin shi, suru a t̄a mulā yi diga a aralu a yi suru. ¹⁴ I tonoo Afarishi o ndolo wan! Ele a t̄a ana nrumbā n na moo ronuso nrumbā n ro, waru suru nle a t̄a riyā a aḅkari."

¹⁵ Aḅu Bituru usu, "Nye da vaa dansa ana vu yuwain adanshi adama e ili i na i tsu lungusā vuma?"

¹⁶ Reve Yesu usu, "Hali n gogo koto vu reve ili i maa dansa shi? ¹⁷ Amayun a da, suru ilyalya i na i tsu uwa o unā, u tsu k̄arā t̄a a tyo a aḅsumā, reve wu utā. ¹⁸ Amma adanshi a vama a na a tsu utā o unā u tsu utā t̄a diga o okolo. Waru ele daḍa ili i na i tsu lungusā vuma.

¹⁹ Aḅsumā o okolo a da majiyan me iwuya nā mona mā tsu utā, pe da waru tsipere ne epen a tsu utā, nā wivu na adanshi a vama a aci a ama o ro. ²⁰ Ele nda ele da a tsu lungusā za. Alya babu sa'a ekere, u tsu lungusā vuma shi."

Yesu kambai Takpaci vu ka

(Mak. 7:24-30)

²¹ Aḅu Yesu lyawa ubat̄a'a u kambā a mbāngā ma Taya nā Sida. ²² Ana u rawai, aḅu ka ro Takpaci † za na ri nā nden pe, u t̄awā ya'a yi, aḅu u saala, "Zagbain, Mawun mā Daḅwuda, kalyuwā iliyali i vā! Usheli u vā u to sowuso aḅsumālimā no otoni a lima."

²³ Agba Yesu damma yi ili i ro shi. Daḍa ojoro a yi a t̄awāi ya'a yi, reve a pati yi, "Damma ka ndolo u k̄arā. U to tono tsu nā yisaali."

²⁴ Reve u usu u damma, "A lyungu mu t̄a ubat̄a wa aza a Isra'ila goon! A t̄a gashi obolo e ikyon a na a puwāin."

²⁵ Reve ka'a u rawa ubat̄a wā Yesu, aḅu u kaḍato u damma, "Zagbain, vu kamba mu!"

²⁶ Aḅu u usu, "U lobono a tara ilyalya i muwun, reve a ca musan shi."

²⁷ Aḅu ka'a u damma, "Ne da, Zagbain, agba ko musan n tsu lyuwa t̄a mubishi n na māa riyisā diga a mapara ma za na zuwa niyi."

²⁸ Daḍa Yesu usu niyi, "Aḅu ka na cayi okolo lon da! N ta yuwaan wu ili i na vu patiyi." A mantsa'a gan, reve usheli wā yi wo o'wo gbaga.

Yesu kambato t̄a ama a aḅundā gbaga

(Mak. 7:31-37)

²⁹ Reve Yesu lyawa de, reve u kambā a nge'en m Mala mā Galili. Reve u kumba a aagadi u ḍanu. ³⁰ Daḍa

† 15:4 Mtā. 20:12; Mtā. 21:17. †† 15:9 Isha. 29:13.

‡ Ka'a za va Ka'ana da, aḅu waru za va Isra'ila da shi.

obolo a ama a abunda a tawai, avu a tawaa na akut-suma na nrumba, a tawa ta waru na aza a na a ri no osowi a lipu, obolo na aza a na a tsu gura yuwan adanshi shi, na ama a na a ri na banakun icu'un icu'un. Avu a zuwa le a makakan ma yi, reve u kambato le gbaga suru. ³¹ Ama suru a yuwan ta asalama ni ili i na e enei a uwai waru. Ama a na a shi a tsu yuwan adanshi shi, reve a uwa adanshi gogo. Osowi a lipu o o'wo ta gbaga, akutsumu waru a wala, nrumba waru me ene ure. Ama suru a uwa ta a cibalasa Asula a aza a Isra'ila.

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi

(Mak. 8:1-10)

³² Avu Yesu de ojoro a yi, reve u damma le, "Me ene ta iliyali ya ama a nda. O to obolo na amu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ili i na aa lyuwa shi. Agba n ciga n zuwa a kara na ambulu shi. A ta takalyuwa o ure a tyo o u'wa."

³³ Avu ojoro a yi a usu, "Ubata u nda u rotso ta ogozo. Te da tsaa tsura ilyalya i na yaa rawa lyuwato cu'un vo obolo a nda?"

³⁴ Avu we ece le, "Opopofu a yan a da i ri ne ele?"

Avu a usu, "Aza e cindere, na mugula meketeci."

³⁵ Avu Yesu damma ama'a a danu e ida. ³⁶ Reve u tara opopofu e cindere'e na mugula'a avu u godyoo Asula. Reve u ne'eshen ilyalya'a u ca ojoro a yi, reve a ca ama'a. ³⁷ Ama'a suru a lyuwa ta hali a cuwan. Reve ojoro a yi o shiton asaka a gbagbain e cindere na akapi a na a buwai. ³⁸ Ali goon aza a na a lyuwai ilyalya'a, babu na amaci na muwun, a ta rawa ama ukpakukupa unashi (4,000). ³⁹ Ana Yesu dammai ama'a a kara, dada u uwai a wantsun reve u pasalai mala'a. Reve a rawa e ida zuzu na Magada.

Azagbain a cigai e ene ili ya asalama

(Mak. 8:11-13; Luk. 12:54-56)

16 Avu Afarishi na aza a Sadukiya a tawa ubata wa Yesu a lyungwa yi adama e reme yi nu unusu, dada a damma niyi u yuwaan le ili ya asalama, adama u roco Asula a usu ta ili i na waa yuwusan.

² Reve gba Yesu usu, "Nu urana u ri a mariyaa, i tsu damma ta Alanzu o to lobono adama a na zuwa ri saan." ³ Nu usana adama a na zuwa ri saan na wunla, reve i damma, 'O to ro'o.' I tse ene ta iroci i nda zuwa, reve i reve ili i na oo rocosu. Agba ne da fo, i te inda ili i na maa yuwusan gogo, waru i reve ili i na oo rocosu shi. ⁴ Ama e iwuya na aza o ulambu wa abula a zami ta a yuwaan le iroci ya asalama, agba moo roco le shi, she iroci ya Yunana tumavasula." Reve Yesu lyawa le lo avu u kara.

I yuwan ugbozu na munlu me epen

(Mak. 8:14-21)

⁵ Ana ojoro e Yesu a pasai mala'a a tyo a mbanda n ndede, reve e icina a na aa tara opopofu. ⁶ Reve Yesu damma le, "I yuwan ugbozu! I dana ufobu adama o wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya."

⁷ Avu ojoro'o a yuwan adanshi vani le, avu a damma, "U ta dansa ne adama a na tsu tawayi na ko oopopofu shi."

⁸ Ana Yesu revei ili i na aa dansa, dada we ece nle, "Nye i zuwai i ri a ndammulai adama a na i ri no opopofu shi? Ucawu wo okolo a du wa'a da. ⁹ Hali n gogo koto i reve shi? I cuwan no opopofu o ton a na a lyuwatoi ali ukpakukupa uto'on (5,000) shi? Waru i cuwan i shiton ta asaka a abunda na akapi a na a pasai shi? ¹⁰ Waru opopofu e cindere a na a lyuwatoi ali ukpakukupa unashi (4,000) gba? Asaka a gbagbain a yan da i shitoyin? ¹¹ Adama a nye i gura revei a na maa yuwusaan du adanshi adama o opopofu shi? N ta dansa du i yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Sadukiya." ¹² Dada e revei waa yuwusaan le adanshi a yuwan ugbozu na wolilo ko opopofu shi, amma adama o uritosu we epen wa Afarishi na aza a Sadukiya.

Bituru dammai Yesu Zamawawa dada

(Mak. 8:27-30; Luk. 9:18-21)

¹³ Yesu no ojoro a yi atsuma a mmalu, ana a rawai zuzu na mbanda ma Kasariya Filibi, avu we ece le, "Zane da ama a tarasa Mawun ma Vuma?"

¹⁴ Avu a usu, "Ozo o ro a damma, avu Yahaya za vu Urumbusu da, ozo o ro gba a damma avu Iliya da, ozo o ro waru a damma avu Irimiyat da, ko gba shi vuma ta atsuma a amasula a da."

¹⁵ Reve we ece le, "Adu gba, zane da yaa tarasa mu?"

¹⁶ Reve Simo za na a tsu de Bituru usu, "Avu da Zamawawa, Mawun ma Asula za na tsu ca wuma."

¹⁷ Reve Yesu usu, "Avu za va aba'un da, Bituru mawun ma Yahaya, † adama a na ko vuma roco wu ili i nda shi. Dada va na ri zuwa da roco nuwu ko zane da n ri. ¹⁸ Adama o ndolo n ta de wu Bituru, za na urevu wa yi u da 'Aatali.' Waru a aatali a nda a da maa suwa aa'isa a aza e Itoni a va, agba ucira wu ukwa waa la'a ucira wa yi shi. ¹⁹ N ta ca wu mkpatu'utsu n tsugono tsa zuwa. Ili i na biti vu kpatu'wai pa o uvadi shi, Asula fo waa usu u kpatu'wa le shi. Waru ili i na vu kpatu'wai pa o uvadi u nda, ele fo Asula a ta kpatu'wa le." ²⁰ Reve Yesu rono ojoro a yi atsuvu she a damma nanza a na ayi dada Zamawawa'a wan.

Yesu yuwan ta adanshi o ukwa wa yi

(Mak. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27)

²¹ Diga a mantsa'a a 'yawa, reve Yesu teme a dansa ojoro a yi ili i na yaa cina yi. Avu u damma, "Na n ciga na n 'yuwan n 'yawa Urishelima ubata u na azagbain e ida, nan ganu a gbagbain na munlu n Wilu n ri. A ta ca mu atsumalima lon. A to una mu, agba na a yuwan rana ta'atsu, Asula a ta 'yasan mu."

²² Reve Bituru de yi a tyo a nge'en, avu u damma yi u lyawa a dansa ne. U damma, "Asula aa lyawa ili i ndolo i fara na avu shi, Zagbain!"

²³ Reve Yesu† vadala ubata wa yi reve u damma yi, "Male, vu buwa mu ure! Vu ta gesheshe ili i na Asula a

† Aala a Yahaya ayi da Yunana na Tsuyahuda.

zuwaa numu n yuwan, adama a na majiyan ma wu za vuma da, agba u ri ununa Asulā aa yuwusan shi."

²⁴ Reve u damma ojoro a yi, "Za na suru cigai u kuru mu, she nu u 'yuwan aciyayi suru suru. Nu u ciga u 'yuwan u tara akpata a atsumalima a yi reve u kuru mu. ²⁵ Adama a na za na cigai u wawa wuma wa yi, u ta lamba yi, amma za na lambai wuma wa yi adama a va, u ta tsura yi. ²⁶ Nye i da vuma aa muna nu u tsura uvadi u nda suru, reve u lamba wuma wa yi? Vuma aa gura tsupa adama u tsurisa wuma wa yi shi, ko ke'en. ²⁷ Adama a na amu, Mawun ma Vuma, n ta tawa na tsugbain tsa Dada va obolo na nlingata ma yi, avu n ge'eto ama suru ununa a yuwain ili biti. ²⁸ Amayun a da maa dansaa du, ozo o ro atsuma a du a na i ri pa nda mishin gogo, yaa kuwa shi, she na ye ene mu, Mawun ma Vuma, a tawa atsuma o tsugono tsa va."

Lipu va Yesu vadalai
(Mak. 9:2-13; Luk. 9:28-36)

17 Ana a yuwain ayin a tali, reve Yesu dangwa Bituru na Yakubu na mawun ma anawu ma yi Yahaya. Reve a 'yawa a kumba masasan mo uga'an ubata u na a danai goon le. ² Ele a kanla, dada oroci e Yesu a vadalai suru suru. Urewesu wa yi e ikanasa ana urana, atugu a yi waru a kambā u'uri puwu ana ekan. ³ Reve Musaf na Iliya o utushi, reve a uwa adanshi na Yesu.

⁴ Reve Bituru damma yi, "Zagbain, u lobono ta a na tsu ri pa! Lyawa tsu yuwan ogodo a ta'atsu pa, za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta za va Iliya."

⁵ Ayi ubuwu a adanshi, reve eleshe e ekan a tawa u pupala le. Avu udyo wu utā pe e eleshe'e u damma, "Ayi nda Mawun ma va da, za na n cigai, n ta uwwusa uyo'o wa yi lon. Yu uwwa yi!"

⁶ Ana ojoro'o a uwwa udyo'o, reve a uwwa wovon lon hali a riyā makpaba. ⁷ Dada Yesu rawai reve u ju'wan le. Avu u damma, "'Yoyin, she yu uwwa wovon wan!" ⁸ Dada a 'yasan aci a kalyuwai, agba e ene za ro shi, she Yesu.

⁹ Ele a macipaa a masasa'an, reve u damma le, "She i damma nanza ili i na ye enei wan, she na a 'yasan mu, amu Mawun ma Vuma atsuma a akwakwa."

¹⁰ Reve ojoro'o e ece yi, "O unā wu nye munlu n Wila n dammai a na Iliya da a fara tawa kafu Zamawawa tawa?"

¹¹ Reve u damma le, "Amayun a da Iliya ta tawa u fobo ili biti. ¹² Agba amayun, Iliya tawa ta de. Agba ama e reve a na ayi da shi, reve a yuwaan yi ununa a cigai. Aa jima shi, ne da fo aa zuwa Mawun ma Vuma mo sowo atsumalima." ¹³ Dada ojoro'o e revei u ta yuwasaan le adanshi a Yahaya za vu Urumbusu.

Yesu kambato u ulobo wo otoni a lima gbagā
(Mak. 9:14-29; Luk. 9:37-43a)

¹⁴ Ana Yesu no ojoro a yi a cipai zuva masasa'an, obolo a ama a abunda a shi ta lo a pura le. Avu vuma ro tawa u kingyo a makakan ma yi. ¹⁵ Reve u damma, "Zagbain, ve ene iliyali i mawun ma va! U ta na tsuda'un

tsu ucira, hali u tsu riyā ta a akina ko a mini kuci. ¹⁶ N tawa ta na ayi ubata wo ojoro a wu, agba ko vuma ta gura kambato yi gbagā shi."

¹⁷ Reve Yesu usu, "Adu ama o okolo o ugbamu, aza o ulambu wu ucawu wo okolo. Hali mantsa ma ne ma da maa danā na adu? Waru hali mantsa ma ne ma da maa gura danu na adu na ankuri? Tawai nu ulobo'o pa nda!" ¹⁸ Reve u bara otoni a lima a na a ri pe o ulobo'o, avu otoni a lima'a o utā. Diga a mantsa mo ndolo, reve u kambā gbagā suru suru.

¹⁹ Ana alanga a jimai, ayi a nde'en, reve ojoro a yi a tawa ubata wa yi avu e ece yi, "Adama a nye tsu kudai o utā otoni a lima'a?"

²⁰ Reve u usu le, "Adama a na i ri nu ucawu wo okolo wa'a da. Amayun a da maa dansaa du, ni i ri nu ucawu wo okolo ke'en cine i revei cu'un vu su'wan'uri, i ta damma masasan ma nda, 'Lyawa ubata u nda a tyo ndede,' avu gba u lyawa. I ta gura yuwan ili suru." †

Yesu yuwisain adanshi o ukwa wa yi
(Mak. 9:30-32; Luk. 9:43b-45)

²² Urana u ro cina a kambā Galili, avu Yesu damma le, "Za ro ta wina Mawun ma Vuma. ²³ A to una yi, agba na a yuwan ayin a ta'atsu a ta 'yasan yi." Reve atsuma a langa ojoro'o lon.

Yesu yuwain adanshi a atsupu o utafa

²⁴ Ana Yesu no ojoro a yi a rawai Kafarnahum, reve aza o ushishi wu utafa wa Aa'isamapada e ece Bituru, "Manlu ma du ma tsu tsupa utafa †† wa Aa'isamapada shi?"

²⁵ Avu Bituru usu, "U tsu tsupa ta." Reve Bituru uwa o u'wa'a, avu kafu u yuwan adanshi, dada Yesu ece niyi, "Ngonon tsu zuwaa ta ama e le utafa, ko omocin?"

²⁶ Reve u usu, "Omocin a da a tsu zuwaa utafa." Avu Yesu usu, "To, wo o'wo ta ama e le aa tsupa shi. ²⁷ Amma woo lobono tsu 'yasan okolo a ama shi. Adama o ndolo, 'yawai mavusa a mala. Magula ma na i fara remei, i kpatu'wa unā wa yi, i ta tsura ikebe† i azurufa † i na i rawai atsupu o utafa wa Aa'isamapada za va na za du. I tara i tsupa le utafa u tsu."

Za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuva
(Mak. 9:33-37; Luk. 9:46-48)

18 A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a tawa ubata wa yi, reve e ece yi, "Zane da oo o'wo zagbain suru suru atsuma o tsugono tsa zuva?"

² Dada Yesu deyi mawun mo ro, reve wi isawaton yi a makakan me le. ³ Avu u damma, "Amayun a da maa dansaa du, ni i ciga i 'yuwan yoo o'wo ununa muwun n keke'en n ri. Na ne da shi, yaa uwa o tsugono tsa zuva

† Akuci a aatagada a nda a dashi ta uguzu wu 21: "Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un vi ili i nda, ili yi lo i na i la'ai ne shi."
†† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "utafa wa Aa'isamapada drakma re." Kalyuwa Ucuuduwi wi "Ikebe." †† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "Ikebe yi irumu i drakma i nashi." Kalyuwa Ucuuduwi wi "Ikebe."

shi. ⁴ Adama o ndolo za na tarai aciyayi ili i ro shi, ana mawun me ke'en ma nda, ayi da za na la'ai tsugbain o tsugono tsa zuva.

⁵ "Waru za na ushiyi mawun me ke'en ma nda a aala a va, amu da u ushiyi."

Malyungwa ma na ma tsu tawa nu unusu

(Mak. 9:42-48; Luk. 17:1-2)

⁶ Avu Yesu lyuwa elime u damma, "Woo yo'ono aza a na aa zuwa ko vuma ta atsumā a aza a na oo tono mu yuwan unusu shi. U ta la'aa le a nlaa le aatali a yira a yinlu a vari le atsumā a mala upasu u na u la'ai aru'un!

⁷ "Woo yo'ono ama shi, adama e ili i na yaa zuwusa ama mariya o unusu. A ri ni ili i na aa yuwan shi, ili i ndolo i ta fara, agba woo yo'ono aza a na a tawai ne ele shi! ⁸ Nu ukere wa wu ko anana a wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu kodo yi vu vari yi. U ta la'aa wu vu lamba upasu u lipu u ro wa wu, reve vo o'wo na wuma u na vaā kuwa shi a na vaā dana ne ekere e re na ana e re avu a vari wu a akina a na a ri n kimā shi. ⁹ Na lyusu va wu aa zuwusa wu mayan mo unusu, vu fodo yi vu vari yi. U la'aa wu ta vu dana na lyusu ta goon avu vu dana wuma, a na vaā dana ne esu e re reve a vari wu a akina a na a ri kimā shi."

Iroci yi kyon na puwayin

(Luk. 15:3-7)

¹⁰ Avu waru Yesu damma, "I yuwan ugbozu. She i tara aza e keke'en a nda ili ye pere wan. N ta dansaa du, a ta na nlingata zuva n na n ri obolo na Dada va zuva. †

¹² "Na za va aguba ri ni ikyon ukpaku, reve za ta uta reve u puwan, nye i da waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci na buwai a alyuna a nge'en m masasan, reve u 'yawā izami yi kyon ta na puwayi'in.

¹³ Nu u tsura yi, amayun a da maa dansaa du, u ta la'a yuwan mazanga a aci a za ta o ndolo, a na waa yuwan a aci a kupakucci na kucci na buwai. ¹⁴ Ne da u ri ya Dada du za na ri zuva. U ciga ko za ta atsumā a aza e keke'en a nda u puwan shi, suru suru."

Na za ro nusaan wu

(Luk. 17:3)

¹⁵ Reve Yesu lyuwa elime u damma, "Nna za va wu yuwaan wu unusu, 'yawā ya'a yi, avu vu roco yi unusu wa yi. Agba vu yuwan yi usokowu, avu na ayi goon. Na vuma'a wu uwwa wu, vu lyuwa ta aci a za va wu waru vu kambato ta za va wu. ¹⁶ Nu u 'yuwan gba a uwwa wu, vu tara vuma ta, ko ama e re i 'yawā obolo. Vu yuwan ne adama a na Adanshi a Asula a damma ta adanshi o unā wa ama e re ko ama a ta'atsu a aci a za ro u la'a ta ume. ††¹⁷ Nu u 'yuwan a uwwa le fo, vu damma aza e Itoni. Nu u 'yuwan waru a uwwa aza e Itoni, to, vu yuwan na ayi ununa vaa yuwan na za na revei Asula shi, ko ana manlu mo u'ushishi mo utafa."

† Akuci a aatagada a nda a ta na ayi nda, "Amma amu, Mawun ma Vuma, n tawa ta adama n wawa aza a na a puwayin." †† 18:16 U.WI. 19:15.

Manla na mabada

¹⁸ Avu waru Yesu damma, "Amayun a da maa dansaa du, Ili i na suru yi nla pa o uvadi u nda, Asula za na ri zuva ta a nla yi fo. Agba ili i na suru i bada, u ta bada yi fo.

¹⁹ "Waru, n ta dansaa du, na ama e re atsumā a du a yuwan asala e ili i na a cigai, reve a vasa adama a yi, Dada va za na ri zuva ta yuwaan du ayi. ²⁰ Adama a na ubata u na ama e re ko ama a ta'atsu o bolotoi a aala a va, n ta lo obolo ne ele."

Iroci ya aagbashi a na a 'yuwain a yuwan gafura

²¹ Reve Bituru tawa ya Yesu we ece, "Zagbain, na za va aa nususaan mu, hali uyan u da maa yuwaan yi gafura? Toto ucindere?"

²² Avu u usu, "O'o, toto ucindere shi, amma kupocindere toto ucindere.

²³ "Nda cine tsugono tsa zuva tsa ri: A yuwan ta mogono mo ro za na cigai u ushi ikebe i na woo tono agbashi a yi. ²⁴ Ayi atsumā o u'ushishi, reve a tawa na vuma ro za na woo tono ikebe i gbain i azurufa ukpakukupa kupa (10,000). †²⁵ Aagbashi'i gba u shi ni ikebe i na waa gura tsupa yi shi. Dada mogono'o u zuwai a wina vuma'a ni ili i na u ri na ayi suru, hali na ka va yi na muwun ma yi. Reve a tara ikebe'e a tsupa mogono'o utan u na woo tono aagbashi'i.

²⁶ "Amma avu aagbashi'i u kingyo, reve u pati u damma, 'Vu yuwan ankuri na amu, n ta tsupa ili i na n kopoi suru.' ²⁷ Reve mogono'o we ene yi iliyali lon, reve u lyawa yi, avu u damma yi she u tsupa ikebe'e waru wan.

²⁸ "Aagbashi'i a motaa, avu u ga'an na aagbashi o ro za na woo tono ikebe i ke'en i azurufa † ukpaku. Dada u gaga niyi oogorovili. Reve u uwa a cukudusa yi nu u dansai, 'Vu tsupa mu utan u va!'

²⁹ "Reve aagbashi'i u kingyo, reve u pati yi u damma, 'Yuwan ankuri na amu, n ta tsupa wu ili i na voo tono mu suru.'

³⁰ "Agba avu aagbashi o ufaru'u u 'yuwan e ene iliyali ya yi. Reve u zuwa a baru yi o u'wa wa ali, hali she nu u tsupa ili i na oo tono yi. ³¹ Ana akapi a agbashi e ene ili i na u yuwain, reve a uwwa upan lon. Dada a 'yawā ubata u mogono'o, reve a damma yi ili i na i yuwain suru.

³² "Dada mogono'o u deyi aagbashi'i reve u damma, 'Avu aagbashi a vama! Ana vu pati numu, n lyawaa wu ta uta'an, reve n damma she vu tsupa ili wan. ³³ Vu shi ta fo ee ene iliyali ya aagbashi o ndolo ununa me ene nuwu iliyali.' ³⁴ Reve mogono ma uwwa upan lon, avu u zuwa a zuwa yi o u'wa wa ali, u sowo atsumālimā hali u tsupa ili i na oo tono yi suru.

† Ikebe yi rumu i azurufa i gbain ayi da a tsu de "talen" na Tsheleni, unata u da talen ta ri ni ikebe i na aa tsupa za zamalinga atsumā a a'wan gendu. Talen ukpakukupa kupa (10,000) la'a ta ikebe ya atsupu yi za zamalinga vu rana ukpakukupa udobonuwu kupoton (50,000,000). †† Ikebe yi rumu i azurufa i da atsu de "dinari," atsupu o urana u ta wu za zamalinga.

³⁵ "Ne da Dada vā za na ri zuva aa yuwan nā ǎdu nni i 'yuwan a yuwaan ǎzā ǎ du gafura o okolo ǎ du."

Uritosu adama a wukasu u lolo

(Mak. 10:1-12)

19 Ana Yesu kotoi adanshi o ndolo, reve u lyawa Galili ǎvu u karā ǎ tyo e ida ya Yahuda upasalai wu Udolu wā Urdu. ² Reve obolo a ama o toni yi, ǎvu u kambato ǎzā o ubanakun gbaga.

³ ǎvu Afarishi o ro a ciga a lyungwā yi nā yeci, reve a damma, "Wilā u tsu u lyawa tā vuma kakasa nā ka vā yi ko adama e ili i ro i na we enei suru?"

⁴ Reve Yesu usu, "Koto i ǎdenunā ǎtsumā a Adanshi ǎ ǎsulā shi? A ǎdana tā ana ǎsulā a yuwain uvadi, 'U yuwan le tā vali nā ka. ⁵ ǎyi da i zuwai vali aa lyawa da da vā yi nā mma vā yi reve e remulei nā ka vā yi, ǎvu ele ra o o'wo ili i tā.' ⁶ Ana wo o'woi a buwa ili i re shi, agba ili i tā, adama o ndolo ili i na ǎsulā o boloi she nanza kakasa wan."

⁷ ǎvu Afarishi e ece yi, "To, adama ǎ nye i da Musa lyawai vuma ca ka vā yi aatagada a wukasu u lolo reve u gbarā yi?"

⁸ ǎvu Yesu usu, "Musa lyawa ǎdu tā i kakasa nā ǎmāci ǎ du, adama a na i 'yuwain ǎ kuru ili i na ǎsulā a dammai, amma ǎde o ofaru ne da u shi shi. ⁹ Waru lyawa n damma ǎdu nda, za na suru lyawai ka vā yi reve u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan, shede nā ka'a u ri e tsipere na ali o ro."

¹⁰ Reve ojoro ǎ yi a damma yi, "Nā ne da ili'i i ri e ekere a vali nā ka vā yi, u la'a tā ulobonu she vuma yuwan lolo wan."

¹¹ ǎvu Yesu usu, "Vuma suru da aa gura usu uritosu u nda shi, amma she aza a na ǎsulā a cayi. ¹² Ili i na i zuwai ozo o ro aa yuwan lolo shi ǎyi da, ozo o ro a mat-san le tā ali agba ǎ ri gbaga shi. Ozo o ro waru ama a da ǎ kambato nle ne. Ozo o ro waru a 'yuwan tā lolo adama o tsugono tsa zuva. Za na aa gura tara uritosu u nda u tara."

Yesu ushiyi muwun

(Mak. 10:13-16; Luk. 18:15-17)

¹³ Reve ama o ro ǎ tāwā ǎ Yesu nā muwun n le, adama u ju'wān le u yuwaan le avasa. ǎvu ojoro ǎ yi a putsaa aza a na ǎ tāwusā ǎ nā muwu'un, a lyawa a damatosun yi.

¹⁴ Reve gba Yesu damma le, "Lyawai muwun n keke'en n tāwā ya'a vā, she i putsaa le wan. Icu'un ya ama a na ǎ ri tsā muwun n nda, tsugono tsa zuva za le da." ¹⁵ Ana Yesu ju'wān muwu'un, reve u zuwaa le aba'un dāda u karāi.

Za vu utsuru

(Mak. 10:17-31; Luk. 18:18-30)

¹⁶ Ana a yuwain ne, reve vuma ro tāwā ya Yesu reve we ece yi, "Manlu, ili ya ǎbulā i ne i da maa yuwan tsarā n tsurā wuma u na woo koto shi?"

¹⁷ Reve Yesu damma yi, "Adama ǎ nye vee eceshe mu ili ya ǎbulā? ǎsulā da goon za vā ǎbulā. Nā vu ciga vu tsurā wuma u babu ukotu, ciga 'yuwan vu kuru Wilā wā yi."

¹⁸ ǎvu vuma'a we ece, "Wilā u ne u da?"

Reve Yesu usu, "She vu una za nu ucigu wā wu wan. She vu yuwan tsipere wan. She vu yuwan wivu wan. She vu yuwan epen a aci o ozo ro wan. ¹⁹ Vu ca aabara nā makuci mā wu tsugbain. Vu ciga ozo o ro ununa vu cigai aciya'wu." ††

²⁰ Reve vuma'a † u usu, "Ele nda suru n yuwan le tā ǎde. Nye i buwai na maa yuwan waru?"

²¹ ǎvu Yesu usu, "Nā vu ciga vu shiwan vuma, 'ya'wā vu wina ili i na vu ri nā ǎyi suru, reve vu ne'eshen alambi ikebe'e, vu tā tsurā uzuwa zuva. Reve vu tāwā vu kuru mu."

²² Ana vuma'a wu uwwai ne reve ǎtsumā ǎ langā yi, adama a na u tā nu utsuru lon. Reve u karā ili ya yi.

²³ Dada Yesu dammai ojoro ǎ yi, "Amayun a da maa dansaa ǎdu, ili yu usān i da za vu utsuru uwa o tsugono tsa zuva. ²⁴ Amayun n ta dansaa ǎdu, u ta la'a babu us-ǎn aarakumi ǎ pusulāi nā vunu vu bele, a na za vu ut-suru aa uwa o tsugono tsā ǎsulā."

²⁵ Ana ojoro ǎ yi a uwwai ne, reve a uwa asalama lon, reve e ece, "To, zane gba aa la'a?"

²⁶ ǎvu Yesu kalyuwā le u damma, "E ekere a vadilimā ili'i i ri n yuwan shi, amma ubatā wā ǎsulā ili biti u ta gura yuwan."

²⁷ Dada Bituru damma niyi, "Atsu da nda tsu lyawai ili suru, reve tsu kuru wu. Nye da gba tsā ǎ tsurā adama o ndolo?"

²⁸ Reve Yesu damma le, "Amayun a da maa dansaa ǎdu, a mantsa ma na ǎmu Mawun ma Vuma, mā ǎ dānu o ootogu o tsugbain a mantsa ma na mā ǎ tāwā, ǎdu aza a na oo tono mu i tā dānu o otogu kupa ne ejere, waru i tā ge'eto gundo kupa ne ejere va Isra'ila. ²⁹ Aza a na a lyawai ili suru suru adama ǎ vā, a lyawai 'wa le ko ǎdumā e le, ǎ tā tsurā atsupu. Ne da waru na a lyawa ǎzā e le ali ne esheli, ko a lyawa nan dada nā nan mma le, ko gba a lyawa muwun, ǎ tā tsurā atsupu hali ǎ tyo toto ukpaku, waru ǎ tā tsurā wuma u na woo koto shi. ³⁰ Agba nā ǎbundā aza a na ǎ ri elime gogo ǎ tā kambā ǎcapā, waru aza a na ǎ ri ǎcapā gogo ǎ tā tyo elime."

Iroci ya aza a zamalinga

20 Ana Yesu uwai o rocosu ama ununa tsugono tsa zuva tsā ǎ dānā, ǎvu u damma, "A yuwan tā vuma ro za na dānāi nu udumā wa inabi. Urana u ro, reve wu utā nā wasasa adama u zami aza a zamalinga adama a lingaa yi udumā wā yi. ² ǎvu u damma u ta tsupa le ununa a tsu tsupa ikebe i azurufa yu ulivu irumu i tā tā. Reve u tara le ǎ tyo o udumā'a a linga yi.

³ "Ana alanzu a gaduwai, ǎyi o utulāi e eden reve u cina ozo o ro lo ǎ mishin me pere. ⁴ Reve u banu le fo ǎ tyo o udumā wā yi, ǎvu u damma le u ta tsupa le ili i na

† 19:5 Ufr. 1:27; Ufr. 2:24; Ufr. 5:2.

†† 19:19 Mtā. 20. ‡ Vuma'a u rawa tā na waa yuwan lolo, ag-ba koto u yuwan lolo shi.

i lobonoi nu urana u riya. ⁵ Avu a kara e reme ulinga o uduma'a.

"Nu urana a aci na rumu ta'atsu vu urana reve u yuwisan ne. ⁶ Waru ana u buwai rumu ta na aa lyawa ulinga, reve wu utisa a lyuci, avu waru u cina ama o ro mishin lo. Reve we ece le, 'Adama a nye yaa yuwisan ulinga ana'an shi?"

⁷ "Reve a usu, 'Adama a na ko za tara tsu shi!"

"Avu u damma le, 'To, 'yawa i linga o uduma u va.'

⁸ "Ana urana u kotoi, reve za vu uduma'a u de za ve elime u damma yi, 'De aza a zamalinga'a vu tsupa le. Vu teme na aza a na n tarai nu ukosu, reve vu koso na aza a na n fara tarai.'

⁹ "Reve aza a na o koso tarai a yuwan ulinga wu rumu ta goon a tawa a ushi atsupu e le, za suru ushi ta rumu ta azurufa. ¹⁰ Ana aza a na e teme i linga ili yu usana a tawa tsara a ushi atsupu e le, a ta dansa a ta ushi ili i na i la'ai aza a aza e le. Avu wo o'wo ele fo irumu i ta ta i azurufa i da a tsupa nle. ¹¹ Ana a ushiyi ikebe i le, reve a 'yawa na adanshawuya ubata wu za vu uduma'a. ¹² Reve a damma, 'Aza a na a tarai na aca-pa rumu ta da goon a lingai. Avu vu tsupa le unata na atsu. Atsu gba tsu linga ta atsuma o usuduwu wu urana hali a tyo ulivu!"

¹³ "Reve za vu uduma'a u usu za ta atsuma e le, 'I'ut-sa i va, m paala wu shi. N tsupa wu ta ili i na tsu yuwain adanshi. ¹⁴ Tara ikebe ya wu vu kara! N tara ta n tsupa za na a tarai o ukosu unata na avu. ¹⁵ N ta gura yuwan ununa n cigai ni ikebe i va. Vu ta a tsushu'un o unu u na n yuwayin ama a ndede isa'ani?"

¹⁶ "Dada Yesu tsu damma, "Ne da u ri. Za ve elime gogo u ta kamba aca-pa, waru za va aca-pa ta kamba elime."

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi wa ta'atsu

(Mak. 10:32-34; Luk. 18:31-34)

¹⁷ Yesu atsuma a mmalu a tyo Urishelima, reve u de ojoro a yi kupa ne ejere a nge'en avu u damma le,

¹⁸ "Na tsu rawa Urishelima a ta wina Mawun ma Vuma e ekere a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila. A ta yuwaan yi uge'etosu u na oo una yi. ¹⁹ Reve a zuwa yi e ekere a Atakpaci aza a na aa yuwaan yi ulamu, a fufaba yi, reve a vara yi a akpata. Agba o urana wa ta'atsu Asula a ta 'yasan yi atsuma a akwakwa."

Ipati yi ka ro o unu u muwun ma yi

(Mak. 10:35-45)

²⁰ Avu ka va Zabadi rawa no olobo a yi e re, Yakubu na Yahaya. Reve u kingyo u uwa ipati ya Yesu yuwaan yi ili i ro.

²¹ Avu Yesu ece, "Nye i da vu cigai?"

Avu u damma, "A mantsa ma na vu danuyi o tsugono tsu wu, vu ta lyawa muwun n va n nda a danu ubata u tsugbain zuzu na avu, za ta o ukere usa'ani za ta waru o ukere ugula wa wu?"

²² Avu Yesu damma, "I reve ili i na yaa patishi shi. I ta gura sowo mokoto ma atsumalima ma na maa zama n sowo?"

Reve olobo'o a usu, "Ee, tsu ta gura."

²³ Reve Yesu usu, "Amayun a da i to sowo atsumalima! Agba maa gura dangwa za na aa danu o usa'ani ko o ugula u va shi. Ele bata ndolo ubata wa aza a na Dada va foboyi da."

²⁴ Ana akapi o ojoro kupa a uwwai ne, reve a uwa upan na muwun ma anawu n re'e. ²⁵ Avu Yesu de aza a na oo tono yi suru reve u damma, "I reve ta aza o tsugono tsa Atakpaci a ciga ta o roco tsugbain tse le e ekere a ama. Waru aza a tsugbain tse le a tsu ciga ta o roco a na a ri nu ucira. ²⁶ Agba e ekere a du, she wo o'wo ne wan. Za na biti cigai wo o'wo zagbain atsuma a du, she nu u kamba aagbashi a akapi a na a buwai.

²⁷ Waru za na cigai wo o'wo za ve elime, she nu u yuwan ulinga u tsugbashi a tyo a akapi suru. ²⁸ Adama a na ko amu, Mawun ma Vuma n tawa tsara a yuwaan ma tsugbashi shi, amma n yuwaan ama, waru n ca aciyava adama a wawa ama na abunda atsuma a nusu le."

Yesu kambato ta nrumba n re gbaga

(Mak. 10:46-52; Luk. 18:35-43)

²⁹ Yesu no ojoro a yi a lyawa ta Jeriko, reve obolo a ama a abunda a kuru yi. ³⁰ Nrumba n re n dana ta lo nden a nge'en mu ure. Ana a uwwai Yesu da ri lo a kara, dada a uwai yisaali adansa, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³¹ Reve obolo a ama'a a bara le a baru na le, avu gba a dashi 'yasan udyo lon, "Zagbain, Mawun ma Dawuda! Kalyuwa iliyali i tsu!"

³² Ana Yesu uwua nle, reve wi isawan we ece, "Nye i cigai n yuwaan du?"

³³ Dada a usuyi, "Zagbain, tsu ciga ta tse ene!"

³⁴ Avu Yesu ene iliyali i le, reve u ju'wan esu e le. Dada esu e le a kpatu'ushi, reve e ene ure, dada a kuru niyi.

Yesu uwai Urishelima

(Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

21 Yesu no ojoro a yi a marawaa zuzu na Urishelima, reve a rawa a lyuci va Batafaji zuzu na Masasan ma Zetun.† Avu u lyungu ojoro e re elime a yi. ² Avu u damma le, "'Yawa a malyuci ma na ma ri elime. Nni i rawa, i te eneshi molloli na mma va yi ugutsuwu. I bada le, reve i tawa mu ne ele. ³ Na za ro ece du, adama a nye yaa bada le, i damma, 'Zagbain ciga le ta!' U ta lyawaa du nloli'i babu addama o ro."

⁴ Ili i nda i fara ta adama o shiton ili i na Zakariya vumavasula dammai:

⁵ "Dammai aza a Urishelima:

'Mogono ma du moo ta lo a tawa!

U tara aciyayi ili i ro shi, reve u kumba mololi.

U ta lo a tawa ukumbu o molloli.' "†

⁶ Reve ojoro'o a kara a yuwan ili i na Yesu damma nle a yuwan. ⁷ Avu a tawa na mololi na molloli'i, reve ojoro'o fo o polo de o nloli'i itana i le. Reve Yesu kumba. ⁸ Ama na abunda o poluso ta amuna e le o ure.

† 21:5 Zak. 9:9.

Ozo o ro gba shi a kudusa ̄vu'un no o poluso nle o ure. ⁹ ̄Vu ozo o ro a uwa elime e Yesu, ozo o ro gba shi a d̄n̄a oo tonoyi ̄c̄c̄p̄a. Reve a saalasa, "Husana!† Ica a tyo a Mawun m̄a D̄awuda!" "̄Sul̄a a zuwaa za na ̄ā t̄aw̄a ̄at̄sum̄a a ala a ̄Sul̄azuva aba'un!"

"Ica a tyo e ekere a ̄Sul̄a!"

¹⁰ Ana Yesu uwai ̄at̄sum̄a a Urishelima,† lyuci'i m̄abu-l̄a u shiwan t̄a n̄a ̄agidi'ȳa. Hali ama e ece, "Vuma ne d̄a gba nda'a?"

¹¹ Reve obolo ama'a a usu, "Vuma nda ̄ayi d̄ada Yesu, vumav̄sul̄a diga a lyuci va Nazara v̄a Galili."

Yesu gbar̄ai aza a wina ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada

(Mak. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

¹² ̄Vu Yesu uwa ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada,† reve u lo aza a na a d̄an̄ai a atsulu na a wini ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada'a. Reve waru wu kebe apada a na a d̄an̄ai a ki-ta'usa de ikebe icu'un icu'un, reve fo u kekebe ili yu ub̄at̄a u na a d̄an̄ai a winisa nrukuku. ¹³ Reve u damma le, "Adanshi a ̄Sul̄a a damma t̄a, 'E te de u'wa u v̄a ub̄at̄a u mayan ma avasa.' Amma, ̄adu d̄a nda i k̄amb̄a-to niyi upa'atan we evu."

¹⁴ ̄Vu nrumb̄a n̄a ̄akutsum̄a a t̄awusa ub̄at̄a w̄a Yesu ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada, reve u k̄amb̄atosu le gbaga.

¹⁵ Ana nan ganu a gbagbain n̄a munlu n Wil̄a me ene niyi a yuwusan ili ya asalama, reve waru e ene muwun a cuwusa yi ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada'a, waru a ta dansa, "Husana!† Ica a tyo a Mawun m̄a D̄awuda." Reve ili i ndolo suru i zuwa nan ganu a gbagbai'in n̄a munlu n Wil̄a'a a uwwa upan lon.

¹⁶ ̄Vu e ece Yesu, "Vu ta uwwusa ili i na muwun n nda maa dansa?"

Reve u usu le, "Ee, koto i d̄enun̄a ̄at̄sum̄a a Adanshi a ̄Sul̄a shi?"

'̄Vu ̄Sul̄a vu rito t̄a muwun n̄a nrebu a canaa wu ishpa yi ica.' "†

¹⁷ Reve Yesu lyawa le, ̄vu u k̄ar̄a o ut̄a ̄at̄sum̄a a lyuci'i a tyo Batanya, de d̄a wa asai.

Yesu yuwayin ud̄anga wu ubiri un̄a

(Mak. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ N̄a wasasa, Yesu a m̄ak̄amb̄aa ̄at̄sum̄a a lyuci'i, reve ambulu a guz̄a yi. ¹⁹ ̄Vu we ene ubiri a nge'en mu ure, reve u k̄ar̄a a 'ȳaw̄a e ikyun ȳa yi, agba u tsur̄a de umatsun w̄a yi shi, she ̄vu'un. Adama o ndolo reve u damma ud̄anga'a, "V̄aa d̄ashi matsan shi!" Babu us̄an reve ud̄anga'a u 'yewushi.

²⁰ Ana ojoro a yi e enei ili i na i farai, a yuwan t̄a asalama lon. Reve e ece, "Cine ubiri u nda u 'yewushi gogogo?"

²¹ ̄Vu u usu le, "Amayun a d̄a maa dansaa d̄u, nni i ri nu ucawu wo okolo agba okolo a d̄u a kud̄a shi, i ta gu-ra yuwan ili i na n yuwain nu ud̄anga u nda, hali u la'a. I ta gura damma masasan ma nda, 'K̄ar̄a, vu riȳa a mala!' Nni i ri nu ucawu wo okolo, ili i ndolo i ta fara.

²² Ili i na i patiyi suru ̄at̄sum̄a a avasa, nni i ri nu ucawu wo okolo, i t̄a tsur̄a."

Azagbain a wasain ucira w̄a Yesu

(Mak. 11:27-33; Luk. 20:1-8)

²³ Ana Yesu k̄amb̄ai ̄at̄sum̄a a ̄Ā'isamapada'a, reve u reme uritosu. ̄Vu nan ganu a gbagbain na azagbain a t̄aw̄a ub̄at̄a w̄a yi, reve e ece yi, "Nu ucira u ne vaa yuwusan cu'un vu ulinga u nda? Zane d̄a ca nuwu cu'un vu ucira u nda?"

²⁴ Reve u usu le, "̄Amu fo n t̄a n̄a yeci i t̄a i na maa yuwan d̄u. Nni i usu mu, ̄amu waru n ta damma d̄u ub̄at̄a u na n tsur̄ai ucira u na maa yuwusan linga nda. ²⁵ Zane cayi Yahaya ucira u yuwan urumbusu? ̄Sul̄a a na a ri zuva d̄a, ko vadilim̄a?"

Reve a k̄ar̄a a ndammulai v̄ani le. "Nn̄a tsu damma, 'Diga zuva d̄a,' u te ece tsu, nye i zuwai tsu ushi niyi shi. ²⁶ Agba waru n tsu damma, 'Diga ub̄at̄a u vuma u d̄a,' tsu ta uwwusa wovon wi ili i na ama aa yuwan n̄a ̄atsu, adama a na ama suru a usu t̄a a na Yahaya vumav̄sul̄a d̄a."

²⁷ Adama o ndolo reve a usu yi, "Tsu reve shi."

Reve u usu le, "Maa damma d̄u fo za na ca numu ucira u na maa yuwan ili i na maa yuwusan shi."

Iroci i muwun n re

²⁸ Reve Yesu damma waru nan ganu a gbagbain na azagbain, "N ta damma d̄u iroci i vuma ro na d̄an̄ai n̄a muwun n re. ̄Vu i damma mu ili i na i jiyain. Urana u ro, reve dada'a u 'ȳaw̄a ub̄at̄a a zakpara ̄vu u damma, "Ȳaw̄a vu yuwan ulinga o ud̄um̄a wa inabi ana'an!"

²⁹ ̄Vu mawu'un u usu, 'M̄aa 'ȳaw̄a shi!' Amma a tyo de, reve u vadala majiyan m̄a yi, reve u 'ȳaw̄a.

³⁰ "Reve waru dada'a u 'ȳaw̄a ub̄at̄a wu zawa'a ̄vu u damma, "Ȳaw̄a vu yuwan ulinga o ud̄um̄a u v̄a ana'an!" Reve zawa'a'a u usu, 'Ee, dada, n t̄a 'ȳaw̄a n yuwan ulinga'a!' Agba u 'ȳaw̄a shi.

³¹ "Zane d̄a ̄at̄sum̄a a muwun n nda u yuwayin dada'a tsutoni?"

Reve a usu, "Mawun mo ufaru."

̄Vu u damma le, "N ta dansaa d̄u amayun, ̄az̄a o u'ushishi wu utafa na ashakala a ta uwa o tsugono ts̄a ̄Sul̄a kafu ̄adu. ³² Yahaya za vu Urumbusu t̄aw̄a t̄a u roco d̄u ure u mejege u na ȳaa d̄anu. Agba i usu yi shi, reve gba ̄az̄a o u'ushishi wu utafa na ashakala a usu yi. Ko na ye enei ili i nda, i 'yuwan t̄a a vadala i lyawa akuci e re d̄u, reve i 'yuwan a usu yi."

Iroci ya aza a zamalinga a wuya

(Mak. 12:1-12; Luk. 20:9-19)

³³ Reve Yesu damma waru nan ganu a gbagbain na azagbain, "Poloi atsuvu a d̄u yu uwwa iroci i nda: A yuwan t̄a vuma ro na d̄an̄ai nu ud̄um̄a wa inabi. ̄Vu u suwa isula ̄ak̄andar̄uw̄a yi. Reve u k̄ap̄a ̄aakar̄i, tsar̄a u tsur̄a ub̄at̄a u na w̄aa d̄an̄a o sovuso masayan ma inabi,† ̄vu u suwa atsura adama a za vi ipiri. Reve u ca aza a zamalinga ud̄um̄a'a tsar̄a a linga yi, ̄vu ̄ayi u

† 21:16 Ica 8:2.

karā mmalu. ³⁴ Ana mantsa mo uta'an wu umatsun wa inabi'i ma rawai, ʼavu u lyungu agbashi ʼa yi ʼa 'yawa ʼa ushi akunda e ili i na o bolotoi.

³⁵ "Amma ʼavu aza a zamalinga'a e reme agbashi'i. Reve a lalapa za t̄a le, ʼavu o una za ro, reve a vuvara za va ta'atsu hali u kuwā. ³⁶ ʼAvu za vu udumā'a u lyunguwisā agbashi ʼa ʼabundā ʼa yi ʼa 'yawa ʼa tawā ʼa yi ni inabi'i. Reve waru aza a zamalinga'a a yuwaan agbashi'i cine a yuwain na agbashi a na u fara lyunguyi. ³⁷ ʼA tyo o ukosu, reve za vu udumā'a u lyungu mawun mā yi ʼa tyo ubatā wa aza a zamalinga'a, a majiyan mā yi a ta yuwan tsutoni nā ʼayi.

³⁸ "Amma ana aza a zamalinga'a e enei mawu'un ʼa tawā, ʼavu a dammulai vāni le, 'Mawun ma nda ʼayi da woo o'wo na agadu o udumā u nda. Nnā tsu una yi, tsu to o'wo nu udumā'a!'" ³⁹ ʼAvu e reme yi, reve a tara yi o utā ʼa ʼatsumā o udumā'a nu ucira, reve o una yi."

⁴⁰ Reve u yuwan yeci, "Nnā za vu udumā'a u tawā, nye i zuwai waa yuwan na aza a zamalinga'a?"

⁴¹ ʼAvu ʼa usu, "Babu ili i ro, u to una ama e iwuya o ndolo, reve u ca aza a zamalinga o ro udumā'a, aza a na aa ca yi akunda e ili i na o bolotoi a mantsa ma sa'ani."

⁴² ʼAvu u damma le, "Koto i denunā ʼatsumā a Adanshi ʼa ʼAsulā shi?"

'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ʼayi da wo o'woi ikynu yu ucira ʼatsumā o usaa. Zagbain da yuwain ili i nda, Waru u lobono t̄a e esu ʼa tsu!'" †

⁴³ "Adama o ndolo n ta dansaa ʼdu, a ta usa tsugono t̄sā ʼAsulā e ekere ʼa ʼdu, reve a ca ama a na aa yuwusan ili i na ʼAsulā a cigai o tsugono t̄sā yi. ⁴⁴ Vuma na riyāi zuva va aatali o ndolo suru u ta kukuda, waru za na aatali o ndolo ʼa riyāyi, u t̄a yukumā yi." ††

⁴⁵ Ana nan ganu a gbagbain na Afarishi a uwwai iroci i nda, a gura t̄a reve a na a aci e le a da Yesu aa yuwusan adanshi. ⁴⁶ ʼAvu ʼa shi a ciga e reme yi, amma reve ʼa karā a uwwusa wovon wa ama, adama a na ama a ca t̄a okolo a na Yesu vumavāsulā da.

Iroci yā ʼabuki a gbain o lolo

(Luk. 14:15-24)

22 Yesu yuwisan t̄a iroci tsarā u rito ama. Dada u dammai, ² "Apa cine tsugono t̄sā zuva t̄sā ri: A yuwan t̄a mogono mo ro za na foboi ʼabajini ʼa ʼabuki o lolo adama a mawun mā yi. ³ Mogono'o o banu t̄a ama o ro ʼa tawā ʼabuki'i. Ana urana wā ʼabuki'i u rawai, ʼavu u lyungu agbashi ʼa yi tsarā e ʼde ama'a, reve a 'yuwan ʼa tawā.

⁴ "Reve u lyunguwisā agbashi o ro, adansa, 'Dammai aza a na m banuyi a na o koto t̄a ifobi yā ʼabuki. M pada t̄a inan i vā i na i la'ai ulobonu, ʼavu n fobo inama. O fobo t̄a ʼde ili suru. Tawāi ubatā wā ʼabuki o lolo.'

⁵ "Amma aza a na a banuyi'i a zuwa atsuvu e le shi. Ozo o ro e le ʼa karā t̄a ʼa tyo ʼa ʼadumā e le, ozo o ro gba ʼa 'yawa t̄a alyā e eden. ⁶ Ozo o ro gba shi e reme t̄a ag-

bashi'i, ʼavu ʼa gagalā le, hali o una le. ⁷ Ana mogono'o wu uwwai ne, u yuwan t̄a upan lon. Dada u lyunguyi ʼa-soja ʼa yi o una aza a na o unai agbashi'i, ʼavu ʼa kulato lyuci gbain le.

⁸ "Dada u dammai agbashi ʼa yi, 'O koto t̄a ifobi yā ʼabuki o lolo. M banu t̄a ama a nda, agba a ntsaa ʼa tawā shi. ⁹ Adama o ndolo, 'yawa e re lyuci gbai'in tsarā i banu vuma na i tsurāi biti u tawā ubatā wā ʼabuki ʼa vā.' ¹⁰ ʼAvu ʼa 'yawa e re, ʼavu o boloto ama a na a gura tsurāi suru, ama ʼa ʼabulā na ama o ulambu wā ʼabulā suru. Ne da ubatā wā ʼabuki'i u shiwain na ama.

¹¹ "Ana mogono'o u uwai we ene omoci'in, reve we ene pe vuma ni itana i na wu ntsayi u tawā ubatā u lolo shi. ¹² Dada we ece niyi, 'ʼAvu, nye i zuwai vo otoi itana i na i ri ulobonu shi, reve vu tawā ubatā wā ʼabuki?' ʼayi gba moci'in u tsurā ili i na waa damma shi.

¹³ "ʼAvu mogono'o u damma agbashi o ro, 'Nlāi ana ne ekere a vuma'a. Reve i vari yi ʼatsumā e irumbu, ubatā u na ama ʼa shon na a lumi anga adama ʼa ʼatsumālimā.'

¹⁴ "Amayun, a banu t̄a ama nā ʼabundā, agba ama ke'en da a dangwai."

Yeci adama a atsupu o utafa

(Mak. 12:13-17; Luk. 20:20-26)

¹⁵ Reve Afarishit̄ o fobo cine aa yuwan e reme Yesu nu unusu ʼatsumā a adanshi. ¹⁶ ʼAvu ʼa lyunguwā yi ama o ro ʼatsumā o ojoro e le obolo no ozo o ro a na oo tonu Hiridu. Reve a damma, "Manlu tsu reve t̄a vu ta dansa amayun kuci, waru vu to rocosu ama ure wā ʼAsulā mejege. Vu tara t̄a ama suru unatā, ko cine t̄sā da ʼa ri. ¹⁷ Damma tsu majiyan mā wu, u lobono t̄a tsu tsupa utafa ʼa tyo ya Kaisat̄ mogono, ko she tsu tsupa wan?"

¹⁸ Yesu gba u reve t̄a majiyan me iwuya me le, dada u dammai, "ʼAdu ʼazā e ikpa'a! Nye i zuwai yā lyungusā mu? ¹⁹ Roco numu ikebe ʼyi rumu i na yaa tsupusaa utafa'a." ʼAvu ama'a o roco yi ikebe'e. ²⁰ Reve we ece le, "Ululu na aala a zane a da ʼa ri ʼde ufanu?"

²¹ ʼAvu ʼa usu, "Mogono ma gbain Kaisa."

Reve u damma le, "Cayi Kaisa ili i na i ri za vā yi, ʼAsulā waru i ca yi ili i na i ri za vā yi."

²² Ana a uwwai ne, a yuwan t̄a asalama, dada a lyawa niyi ʼavu ʼa karā.

Yeci adama o u'yosun wā ʼakwakwā

(Mak. 12:18-27; Luk. 20:27-40)

²³ Aza a Sadukiyat̄ ʼa usu a na ama ʼa 'yon ʼatsumā ʼa ʼakwakwā shi. O urana u ndolo gan, ʼavu ʼa tawā ubatā wā Yesu. Reve a damma, ²⁴ "Manlu, Musa damma t̄a, 'Nā vuma kuwā babu mawun, ʼavu za vā yi sotso marunā'a tsarā u tsurā ʼa yi mawun.' ²⁵ De nu ufaru, a yuwan t̄a ama e cindere muwun mā ʼanawu n na n ʼanā pa. Za vu ufaru zuwa t̄a ka, ʼavu u kuwā babu mawun. Reve za ve ire sotso yi. ²⁶ ʼAvu ʼayi fo u kuwā babu mawun, reve za ro sotso yi waru, ne da a yuwain

† 21:42 Ica 118:22-23. †† Akuci a atagada va aatagada a nda ʼa ri nu uguzu wa 44 shi.

‡ Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ʼayi da "dinari." Kalyuwā Ucuḍuwu wi "Ikebe." †† 22:24 U.W.I. 25:5-6.

hali wo olo le suru. ²⁷ A tyo o ukosu, awu ka'a fo u kuwa. ²⁸ Na Asulā a tawā a 'yaṣan ama o ukwiṣa, ka va zane da woo o'wo? Adama a na wo olo t̄a ali e cin-dere'e suru."

²⁹ Dada u usu nle, "I ri nu urevu shi, adama a na i reve ili i na Adanṣi a Asulā a dammai shi, waru i reve adama o ucira wā Asulā shi. ³⁰ Na a 'yaṣan ama atsumā a akwākwa, aa yuwan lolo shi, waru aa ca lolo shi. O to o'wo gashi nlingata mā Asulā de zuva. ³¹ Koto i denunā ili i na Asulā a dammai adama o u'yosun atsumā a akwākwa shi? ³² Asulā a damma, 'Amu da Asulā a Ibrahim, na Asulā a Ishiyaku, obolo na Asulā a Yakubu.' † Asulā waru Asulā a aza a wuma a da, agba Asulā a akwākwa a da shi." ³³ Ana obolo a ama'a a uwwai tsundolo, a yuwan t̄a asalama nu uritosu wā yi.

Wilā u na u la'ai mgbain

(Mak. 12:28-34; Luk. 10:25-28)

³⁴ Ana Afarishi a uwwai a na aza a Sadukiya a gura usu ili shi, dada o bolotoi ubat̄a u t̄a. ³⁵ Atsumā e le, manlu mā Wilā mo ro mo fobo t̄a cine wee reme Yesu dada u yuwan niyi yeci: ³⁶ "Manlu, atsumā a Wilā wa Musa, zane da la'ai mgbain?"

³⁷ Reve Yesu usu yi, "Vu ciga Zagbain Asulā a wu no okolo a wu suru, na asuvu a wu suru, waru na majiyan mā wu suru." †³⁸ Ayi nda ayi da Wilā u gbain wu ufaru za na la'ai ulobonu. ³⁹ Wilā we ire fo u tu ulobonu, 'Vu ciga moron mā nden mā wu cine vu cigai aciyawu.'

⁴⁰ Wilā wa Musa obolo na Atagada a Amasulā suru za-lā wilā re nda da a ri."

Yeci adama a Zamawawa

(Mak. 12:35-37; Luk. 20:41-44)

⁴¹ Afarishi'i lo ubuwu ubolotowu, dada Yesu yuwan nle yeci, ⁴² "Nye yaa yuwusan majiyan adama a Kristi Zamawawa? O ugundo wā zane da wu ut̄ai?"

Reve a usu, "Kristi Zamawawa Mawun mā Dawuda ma da."

⁴³ Dada u damma nle, "To, adama a nye Dawuda de niyi 'Zagbain?' Ruhu va Akiza da zuwai Dawuda dammai,

⁴⁴ Asulazuva a damma t̄a Zagbain vā.

Danu o ukere usa'ani u vā,

she nā n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu.' †

⁴⁵ "Ana Dawuda de niyi Zagbain, cine woo o'wiso mawun mā yi a mantsa mā t̄a?" ⁴⁶ Ko za gura usu yi shi. Diga lo ko za kawan dāshi yuwan yi yeci waru shi.

Yesu barai azagbain

(Mak. 12:38-39; Luk. 11:43, 46; Luk. 20:45-46)

23 Reve Yesu yuwaan obolo'o no ojoro a yi adan-shi, ² "Munlu n Wilā† na Afarishi a t̄a nu ucira a damma du ili i na Wilā wa Musa waa dansa. ³ I yuwan tsutoni ni ili i na o rito ndu suru, amma she i yuwan ununa aa yuwusan wan. Adama a na a tsu damma t̄a

† 22:32 Mtā. 3:6. †† 22:37 U.Wl. 6:5. ‡ 22:39 N.Gn. 19:18.

†† 22:44 Ica 110:1.

ili i ro, reve a yuwan ili i ro ko'o. ⁴ A tsu nlaa t̄a ama itana yu ume i na aa gura tanu shi, agba ele a ciga a zuwa ukere a kamba tanu le shi.

⁵ "A ta yuwusan ili i sa'ani tsarā ama e ene le, za suru t̄a nlaṣa ilawo ya Adanṣi a Asulā, amma ilawo ya Afarishi i la'a t̄a mgbain. Waru alagba e elentsu a atugu e le a t̄a mgbain. ⁶ A la'a ta ciga ndanata n sa'ani ubat̄a a abuki, waru na ndanata me elime ubat̄a e ibolo. ⁷ Na a ri atsumā e eden, a tsu la'a t̄a ciga ama a cāsa le na aala a tsugbain, 'Manlu.'

⁸ "She i lyawa vuma ro de du 'Manlu' wan, adama a na Manlu mā t̄a ma da i ri na ayi goon, suru ndu waru muwun mā anawu n da i ri. ⁹ Atsumā o uvadi she i de vuma na aala a tsugbain 'Dada' wan, adama a na i t̄a na Dada t̄a goon, za na ri zuva. ¹⁰ Waru she i lyawa vuma ro de du 'Zagbain' wan, adama a na Zagbain t̄a da i ri na ayi goon, ayi da Zamawawa. ¹¹ Za na la'ai mgbain, wo o'wo aagbashi a du suru. ¹² Za na kambat̄oi aciyayi zagbain a t̄a kadato yi, za na gba kadat̄oi aciyayi a t̄a 'yaṣan yi.

¹³ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I t̄a kpat̄osu unantsu u tsugono tsa zuva, agba adu na aciyadu yaa uwa pe shi. Waru i ta putsusaa aza a na a cigai a uwa. [¹⁴ Woo yo'ono du shi adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I ta paalasa nruna a ususa 'wa le, waru i ta yuwusan avasa o uga'an tsarā ama e ene du. I ta la'a sowo atsumali-mā lon.] ††

¹⁵ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu pasa t̄a mala, hali i tyo e ida ya alanga, tsarā i tsurā za vi itoni t̄a. Ni i yuwan ne, awu i zuwa yi u la'a du ntsaa na waa uwa atsumā a akina.

¹⁶ "Woo yo'ono du shi, adu azagbain a na ri nrumbā! I tsu damma t̄a, 'Na vuma kucina na Aa'isamapada a mantsa ma na waa yuwusan nzuwulai, ayi ndolo wo o'wo ili shi. Agba nu u kucina na zinariya na ri pe atsumā a Aa'isamapada'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai ndolo.' ¹⁷ Adu olo a nrumbā! Zane da la'ai: zinariya ko Aa'isamapada a na o o'wotoi zinariya'a na akiza? ¹⁸ Awu waru i damma, 'Na vuma kucina na masa'a† a mantsa ma na waa yuwusan nzuwulai, wo o'wo ili i ro shi. Amma nu u kucina nu une'e u na u ri a masa'a, u ciga u 'yuwan u shiton nzuwulai'." ¹⁹ Adu nrumbā ma ama! Zane da la'ai: ayi une'e ko ayi masa'a ma na ma zuwai une'e wo o'woi na akiza? ²⁰ Na ne da, na vuma kucina na masa'a, u ta kucinasa na ayi ni ili i na i ri zuva vā yi suru. ²¹ Waru nu u kucina na Aa'isamapada, u ta kucinasa na ayi obolo na Asulā, za na ri pe nden. ²² Waru na vuma kucina na zuva, u ta kucinasa no ootogu o tsugono tsā Asulā na ayi za na ri de nden.

²³ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilā na Afarishi. Adu aza e ikpa'a! I tsu ca t̄a Asulā mabaci mā t̄a atsumā a kupa e ili i na i ri ne ele suru, hali na awu'un e isu'wan e keke'en ni icu'un i keke'en suru. Agba i tsu yuwan tsutoni tsā abulā nu uritosu u Wilā shi, za na ele da o roco ozo o ro isa'ani na amayun na abulā. Ele

†† Akuci a atagada va aatagada a nda a ri nu uguzu u 14 shi.

da wu ntsayi i yuwan suru, agba she i vari ko ili i ke'en i tã atsumã e ili i na yaa yuwusan wan. ²⁴ Adu nrumbã n na moo ronuso ama! I tã gashi vuma na tsu shere mofiyon atsumã a mini mo oso, avu u sodu aarakumi!
†

²⁵ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilã na Afarishi. Adu azã e ikpa'a! I tsu zaza'wã tã alanga a munda na ntada, agba atsumã e le a tã tapu ni ili i na i usai nu ucira e ekere a ama, tsarã yu uwaa aciyadu uyo'o.

²⁶ Afarishi, adu nrumbã n da! I fara kambato atsumã a munda cece, reve ucinã a fo wo o'wo cece!

²⁷ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilã na Afarishi. Adu azã e ikpa'a! I rotso tã ason a na a putalai mini ma u'uri. Alanga a ason o ndolo a tã gashi ulobonu, agba atsumã, a tã tapu ne etele a akwakwã ni ili yi idaba icu'un icu'un. ²⁸ Ne da waru, a alanga i rotso tã gashi ama a abulã a da i ri e ekere a ama, agba atsumã a du a tã tapu ni ikpa'a na nusu.

²⁹ "Woo yo'ono du shi, adu munlu n Wilã na Afarishi. Adu azã e ikpa'a! I tsu fobo tã ubatã wã acida ulobonu adama a amasulã, avu waru i kakala ason a aza a na a yuwain wuma u sa'ani. ³⁰ Avu i damma, 'Na tsu shi tsu yuwan wuma u tsu a mantsa ma nkaya n tsu, tsu shi a kamba le mona ma amasulã shi.' ³¹ Ne da i poloi aciyadu a na i palu'wai aciyadu adansa adu muwun n tsukaya ma aza a na o unai amasulã a da! ³² Lyuwai elime tsarã i koso ili i na nkaya n du n farai!

³³ "Adu apili na muwun ma apili! Cine i jiyain i la'a a na ee ge'eto du atsumã a akina a na a ri n kimã shi?

³⁴ Adama o ndolo n tã lyunguwa du na amasulã na azã o urevu na munlu. Ozo o ro e le i to una le, ozo o ro gba shi i ta vara le a akpata. Ozo o ro waru gba i ta ru-ru'wã le atsumã a a'isã a du, reve i lo le diga a lyuci a tyo a lyuci. ³⁵ Adama o ndolo, Asulã e te ece du adama a aza a na o unai babu unusu, aza a na a yuwain de wuma. O ufaru adu aza a Yahuda, yu una tã Habilať vuma vã abulã, ne da i lyuwai elime na mona hali a tyo ya Zakariya mawun ma Berekiya. Ayi da yu unai e memere mo Upasu wa Akiza na masa'a mo ukulatosu atsumã a Aa'isamapada. ³⁶ N ta dansaa du amayun, ili i nda suru i ta cina du, adu na i ri wuma gogo."

Yesu ciga tã Urishelima

(Luk. 13:34-35)

³⁷ Dada Yesu lyuwai elime na adanshi, "Adu ama a Urishelima! Ama a du o una tã amasulã waru a vuvara tã nlingata n na a lyunguyi a tyo ya'a du. N tsu ciga tã m boloto du ubatã u tã, cine moton mo tsu vapa muwun ma yi ne evelu. Agba i lyawa mu n yuwan ne shi. ³⁸ Adama o ndolo Asulã a ta lyawa Aa'isamapada a du, reve wo o'wo lyanga. ³⁹ N damma du, yaa dashi ene mu waru shi, she mantsa ma na yaa damma, 'Asulã a zuwaa za na aa tawã atsumã a ala a Asulazuva aba'un.'"

† Yesu ta dansa, "I dama tã adama a nusu wawa'a amma i ta yuwusan abajini a nusu."

O to boso Aa'isamapada

(Mak. 13:1-2; Luk. 21:5-6)

24 Ana Yesu utai a Aa'isamapada, ayi a makaraa, avu ojoro a yi a tawã ubatã wã yi, tsarã o roco yi saa va Aa'isamapada'a. ² Dada gba u damma nle, "Ye ene tã saa nda suru? Amayun a da maa dansaa du, ko aatali a tã aa lyawa zuva vu za va yi shi. Suru nle o to oco le e ida."

Morono ma atsuvu adama a addama

(Mak. 13:3-13; Luk. 21:7-19)

³ Yesu de nden a Masasan ma Zetun, reve ojoro a yi a tawã ubatã wã yi a danã obolo na ayi goon. Avu a damma, "Damma tsu mantsa ma na ili i ndolo yaa fara? Waru nye yaa danã iroci i na yoo roco tsu mantsa ma na vaã tawã ma rawa tã, waru mantsa ma na uvadi u nda woo koto?"

⁴ Dada Yesu tsu usu le, "I lyawa nanza pusã du ugbozu wan. ⁵ Ama na abunda a tã tawã na aala a va, a ta damma, 'Amu da Zamawawa'a.' Waru a tã pusã ugbozu wa ama na abunda. ⁶ I ta uwua adama o uvon na alabari o uvon a na a ri lo a tawã, amma she yu uwua wovon wan. Ili i nda suru a ciga a 'yuwan a fara, kafu ukosu u tawã. ⁷ Ida i ta yuwan nlangi ni ida, tsugono waru tsu yuwan nlangi na tsugono. A ta yuwan mantsa ma ambulula na abunda. A ta yuwan uramosu wi ida batã batã. ⁸ Ili nda suru a tã gashi ufaru wu mbalã n limatan.

⁹ "Ama e te reme du, a zuwa du atsumalima, avu o una du. Ama suru a ta 'yuwan du adama a na i usu numu. ¹⁰ Adama o ndolo ama na abunda a ta lyawa itoni i va. A ta yuwan nlangi vani le, reve a 'yuwunlai. ¹¹ Amasulã e epen a tã tawã, reve a zuwa ama na abunda a usu epen. ¹² Adama o ndolo, iwuya i ta baza batã suru, avu icigi ya ama na abunda i tanã lon. ¹³ Amma aza a na a kabai asuvu hali a tyo o ukosu, Asulã a ta wawa le. ¹⁴ She na a yuwan alajiya a Alabari a Sa'aniť adama o tsugono tsã Asulã ubatã suru atsumã o uvadi, dada ukosu waa tawã.

Ili yi idaba i na i tsu tawã nu ulungusu

(Mak. 13:14-23; Luk. 21:20-24)

¹⁵ "Mantsa ma tã tawã a na ye ene ili i na Daniya vumavasulã yuwain adanshi adama a yi 'Ili yi idaba i na i tsu lungusa Aa'isamapada,' †† mishin Upasu wa Akiza. (Adu na yee desununa ili i nda, i reve ili i na waa dansa.) ¹⁶ A mantsa mo ndolo, ama a Yahuda a 'yuwan a ciga a suma a tyo a nsasan tsarã a la'a. ¹⁷ Za na ri a alanga, she u kambisa o u'wa adama u tara ili i ro wan. ¹⁸ Za na ri de o uduma, u kambã o u'wa tsarã u tara aapalutsu wan. ¹⁹ A mantsa mo ndolo, u ta suduwa amaci a na a ri na atsumã obolo na amaci a na a ri na muwun n na ma apasa maani!

²⁰ "I yuwan avasa tsarã iladi i du yoo o'wo atsumã a lyushi ko urana wa Ashibi wan! ²¹ Ayi nda u to o'wo at-

†† 24:15 Dan. 9:27; Dan. 11:31; Dan. 12:11.

sumalimā a na koto a yuwain shi, diga na a yuwain uvadi u nda. Waru cu'un vā atsumalimā o ndolo aā dāshi fara shi. ²² Amma Asulā e jebe tā de rana ndolo, nā koto u yuwan ne shi, babu vuma na aa la'a. Amma Asulā e te jebe le adama a aza a na u dangwai.

²³ "A mantsa mo ndolo, ozo o ro a ta damma du, 'Kā-lyuwāi, ndede Zamawawa'a!' Ko za ro damma, 'Apa yi', agba she i usu wan. ²⁴ Azamawawa e epen na amasulā e epen a tā tawā a yuwan ili ya asalama yā abundā. A ta yuwan atyo a na aa yuwan tsarā ama o toni le, hali na ama a na Asulā a dangwai, na aa gura. ²⁵ Gogo n to ronuso du atsuvu adama a nda, kafu ili i nda i fara.

²⁶ "Adama o ndolo, nā za ro damma du, 'Kālyuwāi, Zamawawa tā de o ogozo,' she i 'yāwā i kālyuwā wan. Ko a damma du, 'Apa ubatā u na u ri upa'un,' she i usu wan! ²⁷ Nā Mawun ma Vuma mā tawā, ama suru e te ene yi, cine i revei imadatsa i tsu madatsa zuva suru. ²⁸ Ubatā u na akwākwa a ri, lo da asala o tsu boloto, adama o ndolo iroci i nda u to rocosu ukosu u rawa tā zuzu.

Utawu u Mawun ma Vuma

(Mak. 13:24-27; Luk. 21:25-28)

²⁹ "Babu usān nā rana vā atsumalimā ndolo koto, 'Urana u tā rumbānā Woto waru wāā dāshi ikana shi. Italyo'o i tā riyā, Waru Asulā a tā jingadā cira na ri zuva.' †

³⁰ "A mantsa mo ndolo, e te ene iroci i Mawun ma Vuma de zuva. † Ama o uvadi suru a tā shon adama o wovon. E te ene Mawun ma Vuma a tawā de zuva nu ucira nā tsugbain. ³¹ Waru u tā lyungu nlingata mā yi nā mesun ma aavana a gbain, o to boloto aza a na Asulā a dangwai diga o ufaru wu uvadi a tyo o ukosu wu uvadi ubatā u tā.

Uritosu o udanga wu ubiri

(Mak. 13:28-31; Luk. 21:29-33)

³² "Gogo i rito urevu u nda e ekere o udanga wu ubiri: Nnā ye ene eten nā avu'un e le a limānā dān, waru na ayawa no ototopi, i reve mantsa mā lyushi ma rawa tā zuzu. ³³ Nā ye ene ili i ndolo suru a farasa, i te reve mantsa ma rawa tā zuzu. ³⁴ I cuwan ili i nda suru i ta fara kafu ama a na a ri nda wuma suru a kuwā. ³⁵ Zuva ni ida a tā kārā, agba adanshi a vā aā kārā shi ko ke'en.

Babu za na revei mantsa ma na Yesu aā tawisā

(Mak. 13:32-37; Luk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Ko za reve urana'a shi, ko mantsa'a, hali nā nlingata mā Asulā n na n ri de zuva hali nā Mawun ma Vuma. She Dada da goon revei. ³⁷ Nā Mawun ma Vuma māā tawā, ili i tā dānā vadamma a mantsa ma na Nuhu† yuwain wuma. ³⁸ Atsumā a rana ndolo kafu u ulungusu u mini, ama a lyuwusa tā no o sowi, na a yuwin lolo cine a tsu yuwusan hali urana u na Nuhu

† 24:29 Isha. 13:10.

uwai atsumā a wantsun. ³⁹ Agba a gura reve ili i na i ri a mmalu shi, hali mini mā tawā ma lyuwa le suru. Ne da woo o'wo nā Mawun ma Vuma mā tawā. ⁴⁰ Ali e re a tā dānā o udumā. A ta tara vuma tā reve a lyawa vuma tā. ⁴¹ Amāci e re a tā dānā a yira a aatali a yira. A ta tara ka tā reve a lyawa ka tā.

⁴² "Adama o ndolo, i dānā ufobu, i reve urana u na Zagbain du ri lo a tawā shi. ⁴³ Nā za vu u'wa reve yashi i na vivu aā tawā, i reve waa lantsa shi, waru waa lyawa vivu ndolo uwa o u'wa wā yi shi. ⁴⁴ Adu i 'yuwan i ciga i dānā ufobu a mantsa suru. Adama a na Mawun ma Vuma mā tā tawā a mantsa ma na i zuwai shi.

Aagbashi a abulā

(Luk. 12:41-48)

⁴⁵ "Aagbashi a ne a da a ri nā abulā nu ugbozu? Ayi da za na zavu'wa vā yi zuwa niyi u kālyuwusā akapi a aza a yi a agbashi, nu u casu nle ilyalya a mantsa ma sa'ani. ⁴⁶ Nā zavu'wa vā yi kamba, avu u cina yi u yuwan ulinga u sa'ani, u ta ca yi iliyinkapa. ⁴⁷ Amayun a da maa dansaa du, zavu'wa ndolo ta dangwa aagbashi o ndolo wo o'wo za na a dānā a kālyuwusāā yi itana yā yi suru. ⁴⁸ Agba nna aagbashi'i u ri nā abulā shi, u ta damma aciyayi a na zavu'wa vā yi aā kamba go'o shi. ⁴⁹ Reve u reme malapa ma agbashi'i suru. Avu u uwa alyu nu u sowi hali wo o'wo usowu obolo nā aza a yi. ⁵⁰ Zavu'wa'a u tā kamba a mantsa ma na u zuwai shi, ko a mantsa ma na u ri ufobu shi. ⁵¹ Zavu'wa u ta bubatsa yi lipu, avu u kamba to yi wo o'wo nā aza e ikpa'a, ubatā u na ama aā shon na lumi anga adama a atsumalimā."

Iroci ye esheli kupa

25 Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, "A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsāā dānā: A yuwan tā esheli kupa a na a tarai ifitila i le, avu a kārā a 'yāwā a ga'aton vali vu kasa'avu. ² Ama o ton atsumā e le olo a da, akapi a ama o ton gba aza o ugbozu a da. ³ Olo o ndolo a na aā kārā a tara tā ifitila i le, agba a guzā mani'in mo ro shi. ⁴ Aza o ugbozu gba, avu a bānā mani'in mo ro o mupondo n ro. ⁵ Ana gba vali vu kasa'avu rawai go'o shi, avu a fara mgbadā hali a lantsa.

⁶ "Na ayin utānu avu vuma ro saala, 'Vali vu kasa'avu tā lo a tawā! Tawāi i ga'aton yi!'

⁷ "Avu esheli'i suru a 'yon a lapula ifitila i le. ⁸ Avu olo'o a damma aza o ugbozu, 'Ne'e ntsu mani'in mā du wa'a, adama a na aza a tsu a ciga tā makimāā.'

⁹ "Dada ele gba a usu nle, 'Tsu ri nā mani'in ma na maa rawa tsu nā adu shi. 'Yawāi ubatā wa aza a na a winisa, tsarā i tsurā i tsulaa aciyadu.'

¹⁰ "Ana olo e esheli o ndolo a 'yāwāi atsulu a mani'in, dada gba vali vu kasa'avu'u u rawai. Esheli a na gba a ri ufobu, reve a uwa o u'wa nā vali vu kasa'avu'u ubatā wā abuki. Dada a kpatoi unantsu wu u'wa'a.

¹¹ "A tyo de, avu esheli a na a buwai a rawa, dada a uwai yisaali, 'Zavu'wa! Kpatu'wāā tsu unantsu.'

¹²“Avu gba vali vu kasa'avu'u u usu, 'Amayun a da maa dansaa du, n reve du shi.'”

¹³Reve Yesu damma, “Adama o ndolo i dānā ufobu kuci, i reve urana ko mantsa ma na ili i nda yaa fara shi.”

Iroci ya agbashi a ta'atsu

(Luk. 19:11-27)

¹⁴Avu waru Yesu yuwisan adanshi ni iroci i nda, “A mantsa mo ndolo, apa cine tsugono tsa zuva tsāā dānā: Vuma ro shi tā ciga u 'yāwā mmalu ubatā u ro. Kafu u kārā, reve u de agbashi ā yi, āvu u damma le ā kālyuwā itana yā yi ulobonu kafu u tāwā. ¹⁵Vuma'a u reve tā ulinga u na za suru aa yuwan. Reve u ca za vu ufaru ikebe i gbain i azurufa † i ton. Waru u ca tā za ve ire ikebe i gbain i azurufa i re. Avu u ca za va ta'atsu ikebe i gbain i azurufa i tā. Reve u kārā mmalu mā yi. ¹⁶Ana vuma'a u kārāi, āvu aagbashi a na u cayi ozo o to'on u yuwan ulinga ne ele, u zamiyisa ozo o ton waru. ¹⁷Reve waru aagbashi a na a cayi ejere ne da fo u yuwain ulinga ni ikebe'e, āvu u tsurisā ejere waru. ¹⁸Amma aagbashi a na a cayi za tā, āvu u kārā ākārī reve u soko ikebe yi zagbain vā yi e ida. ¹⁹Ana a jimai, āvu zagbāi'in kāmā, dāda we eeci agbashi'i ili i na a yuwain ni ikebe'e. ²⁰Avu aagbashi a na a cayi ozo o to'on u tāwisā yi no ozo o ton a na u tsurāi ātsumā e ikebe'e. Reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu tā ikebe i gbain i azurufa i ton, n tsurisā tā ozo o ton.' ”

²¹“Avu u usu, 'Vu yuwan tā ulinga u sa'ani. Aagbashi ā ābulā a da vu ri, waru vu tsu uwwa tā adanshi. Ana vu yuwain ābulā ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kālyuwusā ili i na i la'ai mgbain. Tāwā vu uwwa uyo'o obolo nā āmu.' ”

²²“Avu za ve ire, za na a cayi ejere, tāwā reve u damma, 'Zagbain, vu ca mu tā ikebe i gbain i azurufa i re, n tsurisā tā ejere.' ”

²³“Reve u usu, 'Vu yuwan tā ulinga u sa'ani. Aagbashi ā ābulā a da vu ri waru vu tsu uwwa tā adanshi. Ana vu yuwain ābulā ni ili i ke'en i nda, n ta zuwa wu vu kālyuwusā ili i na i la'ai mgbain. Tāwā vu uwwa uyo'o obolo nā āmu.' ”

²⁴“Dada aagbashi a na a cayi za tā, u tāwā u dammai, 'Zagbain, n reve tā vu tu usān. Vu rotso tā cu'un vuma na tsu ciga u gasa ubatā u na u cu'wāin shi, vu ciga tā ili ye pere. ²⁵Adama o ndolo mu uwwa tā wovon, dāda gba n 'yāwāi n sokoi ikebe yā wu e ida. Apa wu ikebe yā wu.' ”

²⁶“Reve u usu, 'Avu aagbashi ā ābulā da shi, waru orogo a da vu ri! Vu damma vu reve tā a na n tsu ciga n gasa ubatā u na n cu'wāin shi. ²⁷Vu shi ta zuwa ikebe i vā o u'wa wi ikebe e ekere ā āzā o uvadalasa, tsarā n tsurā pe ili i ro wa'a ātsumā ā yi.' ”

²⁸“Dada zagbāi'in u dammai akapi a agbashi'i, 'Ushiyi ikebe'e e ekere ā yi, āvu i ca aagbashi a na ā ri ni ikebe i gbain i azurufa kupa. ²⁹Nā nanza yuwan ābu-

lā ni ili i na u ri nā āyi, Asulā ā tā dāshi ca yi ili yā ābun-dā, waru u tā tsurā ili hali ā kārāi wirā. Za na gba ri nā āyi shi, Asulā ā tā ushi ke'en na u ri nā āyi. ³⁰Gogo varyi aagbashi o ulambu wā ābulā o ndolo a alanga, ātsumā e irumbu i na ama āā shon na a lumi anga e le nā ātsumālima.' ”

Mogono me te ge'eto ama suru

³¹Reve Yesu lyuwa elime nu uritosu, “Mawun ma Vu-ma mā tā tāwā nā tsugbain tsa gbain, nā nlingata mā yi suru. U to o'wo Mogono, āvu u dānu o ootogu o uge'etosu a gbain ā yi. ³²Ida yu uvadi suru o to boloto ā mākakān mā yi, waru u ta kasa le ure, cine za va aguba tsu kakasa ikyon nā mgbele. ³³U ta zuwa ikyon o ukere usa'ani, mgbele waru gba u zuwa le o ukere ugulā wā yi.

³⁴“Avu Mogono'o u damma aza a na ā ri o ukere usa'ani wā yi, 'Tāwāi, Dada vā ca du tā aba'un ā yi. Ushiyi tsugono tsa na Asulā o foboo ndu kafu u yuwan uvadi. ³⁵Ana n dānāi na ambulū, i ne'e mu tā ilyalya n lyuwa. Ana n dānāi na akuli, i ne'e mu tā mini n sowo. Ana n yuwain limocin i ushi mu tā a 'wa du. ³⁶Ana n dānāi atabu, i ne'e mu tā itana n oto. Ana n dānāi ubanakun, i co'wo mu tā. Ana n dānāi o u'wa wa ali, i kālyuwā mu tā.' ”

³⁷“Reve ama ā ābulā'ā ā usu, 'Zagbain, te da tse ene nuwu na ambulū, āvu tsu ne'e wu ilyalya? Waru te de tse ene nuwu na akuli, āvu tsu ne'e wu mini mo oso? ³⁸Te da tse ene nuwu ā nde'en, waru danga nā 'wa tsu, reve tsu banu wu a 'wa tsu? Te da tse ene nuwu atabu, reve tsu ca wu itana? ³⁹Te da tse ene nuwu ubanakun ko o u'wa wa ali, āvu tsu kālyuwā wu?’ ”

⁴⁰“Mogono'o u tā usu, 'Ni i yuwaan ama ā vā, ko cine ā ri ana ili i ro shi, āmu da i yuwayin.' ”

⁴¹“Reve waru u damma aza a na ā ri o ukere ugulā, 'Lyawa numu, ādu na Asulā a yuwayin unā. 'Yāwāi i uwa a akina a na ā ri n kimā shi, za na o foboyi Mek-erenkesu nā nlingata mā yi! ⁴²N dānā tā na ambulū, agba i ca mu ilyalya n lyuwa shi. N dānā tā na akuli, agba i ca mu mini n sowo shi. ⁴³N dānā tā o limocin, agba i ushi mu shi, waru n dānā tā atabu, agba i ne'e mu itana n oto shi. N dānā tā ubanakun waru ātsumā o u'wa wa ali, agba i kālyuwā mu shi.' ”

⁴⁴“Ama o ndolo ā tā usu, 'Zagbain, urana u ne u da tse ene nuwu na ambulū ko na akuli āvu tsu kudā a kamba wu? Ko vu dānāi o limocin āvu tsu kudā ā ushi wu? Waru urana u ne u da tse ene nuwu atabu reve tsu kudā a ca wu itana? Ko gba urana u ne u da vu dānāi ubanakun ko vu dānāi o u'wa wa ali reve tsu kudā ā kālyuwā wu?’ ”

⁴⁵“Mogono'o u ta damma le, 'A mantsa ma na i 'yuwain a kamba ko vuma tā ātsumā a ama ā vā, ko cine o rotsoi ili i ro shi, āmu da i 'yuwain a yuwaan.' ”

⁴⁶“Ama o ndolo a ta uwa ātsumā ā ātsumālima a na ā ri n koto shi, amma ama ā ābulā a ta yuwan wuma u babu ukotu.”

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tseheleni āyi da “tal-en.” Kālyuwā Ucuuwu wi “Ikebe.”

O fobo tã o una Yesu

(Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

26 Ana Yesu kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, dāda u dammai ojoro a yi, ²“I reve tã, rana re dā buwai a fara Abuki a Mapasa,† waru a mu, Mawun ma Vuma, a mu dā ee reme, a vu a vara mu a akpata.”†

³ Reve nan ganu a gbagbain na azagbain o boloto o u'wa wa aabara a nan ganu na a tsu de Kayafa. ⁴ Avu a yuwan ifobi tsarã e reme Yesu usokowu, reve o una yi. ⁵ Reve a damma, “Woo lobono tsu yuwan yi a mantsa mā Abuki a Mapasa shi, adama a na ama a tã 'yaṣan nlangi.”

Ka nã mani'in mā maguru

(Mak. 14:3-9; Yah. 12:1-8)

⁶ Ele pe aṭsumã e ifobi i na ee reme Yesu, a yi gba u dāna tã de Batanya o u'wa wã Simo mā kutu. ⁷ A yi a alya e ilyalya dāda ka ro tawã ubatã wã yi nã meden ma aatali ma sa'ani. Aṭsumã a yi mani'in mā maguru me ikebe lon mā dānã tã pe. Reve u tsuwã Yesu a aaci.

⁸ Ana o ojoro a yi e enei ili i ndolo, a vu a uwwa upan hali a damma, “Cine tsa dā wã lungususã ikebe? ⁹ Nã a shi a wina yi, a shi tã tsurã ikebe yã a bundã, reve a ca alambi.”

¹⁰ Agba Yesu reve tã ili i na aa dansa, dāda u damma nle, “Cine tsa dā yaa damatosun ka nda? U yuwaan mu tã isa'ani. ¹¹ I tã na alambi aṭsumã a du kuci, a mu agba maa jima pa obolo nã a du shi. ¹² U tsuwã mu tã mani'in ma nda, tsarã u fobo lipu vã adama a aaci. ¹³ Amayun a dā maa dansaa du, ubatã u na aa yuwan alajjiya a Alabari a Sa'ani a nda aṭsumã o uvadi suru, a ta damma ili i na ka nda yuwain a cuwusan nã a yi.”

Yahuza usu tã u wina Yesu

(Mak. 14:10-11; Luk. 22:3-6)

¹⁴ Avu za tã aṭsumã a Kupanejere, za na a tsu de Yahuza Iskariyoti, 'ya wã u yuwan adanshi nã nan ganu a gbagbain. ¹⁵ Reve u damma, “Nye i dā yaa tsupa mu nã n ca du Yesu?” Avu a ca yi ikebet i azurufa † mata'atsu. ¹⁶ Diga a mantsa'a reve u reme izami ure u na waa wina le Yesu.

A yuwain Abuki a Mapasa

(Mak. 14:12-21; Luk. 22:7-13, 21-23; Yah. 13:21-30)

¹⁷ O urana wu ufaru u na aa yuwusan Abuki o Opopofu,† a vu ojoro a tawã a yuwan Yesu yeci, “Te dā vu cigai tsu fobo alya e ilyalya adama Abuki a Mapasa?”

¹⁸ Avu u usu, “‘Ya wã a lyuci ubatã u vuma ro, a vu i damma yi, Manlu ma damma: ‘Mantsa ma na a dang-waa numu ma ta yuwusan. N ta yuwan Abuki a Mapasa no ojoro a vã o u'wa wã wu.’” ¹⁹ Avu a yuwan cine u damma nle, reve o fobo ilyalya yã Abuki'i de.

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nã Tzuheleni a yi dā “aguriyon.” Kalyuwa Uduwu wi “Ikebe.”

²⁰ Ana urana u kotoi, reve Yesu nã Kupanejere† a dānu alya. ²¹ Ele pe aṭsumã a alya, a vu u damma, “N ta dansaa du amayun, za tã aṭsumã a du u ta wina mu.”

²² Ojoro'o a uwwa uyo'o shi, reve a karã e eceshe yi aṣã a tã tã, “Amayun, Zagbain, a mu dā maa wina wu shi. Ko a mu dā?”

²³ Reve Yesu usu, “Vuma na otoyi ukere wã yi a matada mā tã nã a mu, a yi dā za na aa wina mu. ²⁴ A mu Mawun ma Vuma, n ciga n 'yuwan n kuwã, cine a dānai adama a vã de nu ujimu. Amma woo yo'ono vuma na wina numu shi. U shi ta la'aa yi nã a shi a mat-san yi shi.”

²⁵ Avu Yahuza za na aa wina yi, damma, “Manlu, amayun a mu dā shi, ko a mu dā?”

Avu Yesu usu, “Ee, a vu dā.”

Alya e Ilyalya yu Ukosu

(Mak. 14:22-26; Luk. 22:14-20)

²⁶ Ele pe aṭsumã a alya, reve Yesu tara oopopofu. Avu u godyoo Aṣulã reve wu busa yi. Dāda waa ca ojoro'o a vu u damma, “Ushiyi oopopofu a nda'a i tama yi, lipu vã dā nda'a.”

²⁷ Avu Yesu tara mokoto a vu u godyoo Aṣulã adama a yi, reve u ca ojoro'o a vu u damma, “Suru ndu sowoi. ²⁸ Adama a na mpasa n vã n dā za na o o'woi iroci ya akucunuf a na Aṣulã a yuwain na ama a yi, adama a yuwaan le gafura vu nusu le. ²⁹ N damma du nda, mā dāshi sowo masayan ma inabit shi, she nã n sowo yi o ure u sa'avu o tsugono tsa Dada vã.”

³⁰ Ana a canai ishīpa, reve o utã a tyo a Masasan mā Zetun.†

Bituru kucina tã u te isawan nã Yesu

(Mak. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

³¹ Reve Yesu damma ojoro a yi, “Na ayin a nda, suru ndu i ta suma a vu i lyawa mu, cine vumavãsulã dammai,

'Aṣulã a tã galã za va aguba, waru ikyon yã yi i te bete'we.' ††

³² “A mantsa ma na n 'yoyin aṭsumã a akwãkwã, n ta 'ya wã aṭsumã a Galili, n ta fara rawaa du de.”

³³ Reve Bituru damma, “Ko na akapi aa wasan wu, a mu maa wasan wu shi!”

³⁴ Avu Yesu damma, “Amayun a dā maa dansaa wu, na ayin a nda, kafu moton ma saala vu ta damma vu reve mu shi, toto uta'atsu.”

³⁵ Amma reve gba Bituru damma, “Maa damma n kudã tã e reve wu shi! N tã kuwã obolo nã a vu!” Ne dā fo akapi o ojoro'o a dammai.

Yesu yuwan tã avasa e Getisemeni

(Mak. 14:32-42; Luk. 22:39-46)

³⁶ Avu Yesu karã a 'ya wã ubatã u na a tsu de Getisemeni obolo no ojoro a yi, a vu u damma le, “Isawain pa nda, a mu n tã 'ya wã ndede n yuwan avasa.” ³⁷ Reve u tara Bituru no olobo e re a Zabadi, Yakubu nã Yahaya.

†† 26:31 Zak. 13:7.

U dānā t̄a n̄a ātsumolāngu waru lon. ³⁸ Dada u damma nle, "N t̄a n̄a ātsumolāngu gashi u to una mu. I dānu pa nda, i dānā e ipiri obolo n̄a āmu."

³⁹ Avu u 'yāwā makasu, reve u kingyo avu u kaḍato urewesu wā yi ā tyo e ida. Avu u yuwan avasa, "Dada vā, nu u n ri yuwan, she vu ca mu mokoto mā ātsumalimā a nda wan. Amma vu yuwan ili i na n cigai wan, she ili i na vu cigai."

⁴⁰ Avu u kambā ubatā wo ojoro a ta'atsu'u, reve u cina le a nlavu. Avu u damma Bituru, "Cine tsa da mata'atsu mā ḍu i ri a nlavu, agba i gura yuwan ipiri n̄a āmu hali rumu t̄a shi? ⁴¹ I dānā wuma tsarā i yuwan avasa i tsurā ucira u na yaa gura isawan mantse mā mālyungwā. Asuvu ā ḍu a ciga t̄a a yuwan ili i na i ri mejege, amma lipu ri nu ucira shi."

⁴² Reve waru u lyawa le tsarā u yuwan avasa, avu u damma, "Dada vā! Na aa tawa mokoto ma nda shi, reve wo o'wo she n̄a n sowo yi, n ta yuwan ili i na vu ciga numu n yuwan."

⁴³ Ana u kambisāi avu u cinisa le a nlavu adama a na a gura kpatu'wā esu e le shi. ⁴⁴ Dada u lyawa nle a nlavu, avu u 'yāwā u yuwan avasa wa ta'atsu, avu u vasa adansa ili i t̄a.

⁴⁵ Reve u kambisā ubatā wo ojoro'o, avu u damma le, "Cine i buwai a nlavu e ivuwusan? Gogo mantse ma yuwan t̄a. Amu ḍa, Mawun ma Vuma, ma na aa ca e ekere o ucira wa ama a vama. ⁴⁶ 'Yoyin tsu karai. Kalyuwai, apa vuma na aa wina mu rawai."

E reme t̄a Yesu

(Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

⁴⁷ Yesu ātsumā a adanshi, avu Yahuza ātsumā a Kupanajere, u rawa ugeru no obolo a ama. Nan ganu a gbagbain na azagbain ā lyungu t̄a ama'a no oloko n̄a mutsun m pe'eni adama ā nlangi. ⁴⁸ Yahuza damma le t̄a ḍe, "I te reve vuma na yee reme, n̄a n 'yāwā n cāsā yi ni ikatalu." ⁴⁹ Avu Yahuza karā ā 'yāwā yā Yesu mejege, reve u damma, "Aku, Manlu!" avu u katala yi.

⁵⁰ Dada u usuyi, "I'utsā, yuwan ili i na vu tawāi vu yuwan." Dada ama'a ā tawāi avu e reme yi ugbamu.

⁵¹ Avu za t̄a ātsumā o ojoro e Yesu u tala matsun me pe'eni, reve u kodō utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu. ⁵² Avu Yesu damma yi, "Kambuwā matsun me pe'eni mā wu. Za na yuwain nlangi n̄a matsun me pe'eni, n̄a matsun me pe'eni ma ḍa fo wā kuwā. ⁵³ I reve t̄a amayun n ta gura pati Dada vā, avu u ca mu obolo obolo a nlingata mā Asulā kupa ne ejere † a na a la'ai obolo suru adama ā nlangi. ⁵⁴ Amma i ciga i 'yuwan wo o'wo tsunda, tsarā o shiton ili i na Adanshi ā Asulā a dammai."

⁵⁵ Dada Yesu dammai obolo'o, "I tawā t̄a tsarā i reme mu no oloko n̄a mutsun m pe'eni gashi āmu za vu ngalalāi ḍa. Usana suru n dānā t̄a o ritosu ātsumā ā Aa'isamapada, agba i reme mu pe shi. ⁵⁶ Amma ili i

nda i fara t̄a suru, tsarā ili i na amasulā a danai i shiwan." Dada ojoro'o suru a sumai avu a lyawa yi.

Azagbain a Mbara a yuwan t̄a Yesu yeci

(Mak. 14:53-65; Luk. 22:54-55, 63-71; Yah. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Aza a na e remei Yesu a tara yi t̄a ā tyo o u'wa wa Kayafa, aabara a nan ganu, ubatā u na munlu n Wilā na azagbain o bolotoi wirā u t̄a. ⁵⁸ Avu Bituru tonishi le makasu, hali a rawa ā aararā o u'wa wa aabara a nan ganu. Reve u dānu zuzu n̄a adugari ā Aa'isamapada, tsarā we ene ili i na yaa fara n̄a Yesu.

⁵⁹ Nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbara' suru ā shi t̄a a ciga o una Yesu. Reve a zamishi ama a na aa yuwan epen gayin a aci ā yi o ukobu wu uge'etosu.

⁶⁰ Ama n̄a abundā ā tawā t̄a a yuwan epen gayin a aci ā yi, amma azagbain ā tsurā ili ya amayun i na yaa zuwa o una yi shi.

Reve ama e re ā tawā a damma, ⁶¹ "Vuma nda damma t̄a, 'N t̄a lungusā Aa'isamapada a nda, avu n suwisa yi ātsumā a rana ta'atsu.'"

⁶² Avu aabara a nan ganu ā 'yon mishin, reve we ece Yesu, "Vu ri ni ili i na vaa damma adama e ili i na ama a nda a dammai shi?" ⁶³ Agba u damma ili i ro shi.

Avu aabara a nan ganu a dammisa yi, "Ātsumā a aala ā Asulā a wuma n zuwa wu t̄a vu kucina: Damma tsu n̄a avu ḍa Zamawawa, Mawun mā Asulā."

⁶⁴ Reve Yesu usu, "Ee, ne dada cine vu dammai.

Amayun a ḍa maa dansaa ḍu suru: ā 'yāwā elime i te ene Mawun ma Vuma nden o ukere usa'ani u Mogono mā Asulazuwa, waru i te ene yi ā tawā e eleshe a zuva!"

⁶⁵ Ana aabara a nan ganu a uwwai ili i ndolo, avu wu kara itana yā yi adama ā ātsumolāngu, reve u damma, "Kai! Vuma nda yuwan t̄a adanshi a vama e ekere ā Asulā! Tsu ciga za ḍashi yuwan adanshi o ro adama ā yi shi. Suru ndu yu uwwa t̄a a na u yuwain adanshi a vama e ekere ā Asulā. ⁶⁶ Nye i cigai a yuwan n̄a ayi?"

Avu ā usu, "U yuwan t̄a unusu u na u rawai o una yi."

⁶⁷ Avu a caraa Yesu matsan o urewesu, reve ā kukumu ekere avu ā cikwā yi. Reve ozo o ro a basa yi. ⁶⁸ Reve a damma, "Vu damma avu dada Zamawawa'a! Adama o ndolo damma tsu za na cikwā nuwu!"

Bituru wasan t̄a Yesu

(Mak. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ A mantse mo ndolo, Bituru lo ubuwu nden ā aararā, avu aagbashi o usheli a rawa yā'ā yi, reve u damma, "Avu fo vu to obolo n̄a Yesu za vā Galili."

⁷⁰ Reve Bituru damma ā makakan ma ama, "Ne ḍa u ri shi! N reve ili i na vaa dansa shi!"

⁷¹ Ana u lyawai ubatā u na u shi, reve u kambā o unantsu, avu usheli u ro we ene yi. Reve u damma ama a na ā dānāi lo, "Vuma nda fo u to obolo n̄a Yesu za va Nazara."

⁷² Avu waru Bituru wasisan u damma, "N kucina t̄a n reve vuma nda shi!"

⁷³ A jima shi, avu ama o ro a na ā dānāi lo mishin ā karā ā 'yāwā ubatā wā Bituru avu a damma, "Amayun, avu vu t̄a pe ātsumā a aza a na o tonishiyi Yesu. Tsu

† Obolo suru, ā t̄a n̄a āsoja 6,000: Reve Yesu damma u ta gura de nlingata mā Asulā 72,000 n tawā n kamba yi nnu u ciga u yuwan ne.

reve tã ne, o unã u na vaa yuwusan adanshi tsa ama a Galili."

⁷⁴ Dada Bituru dammai, "N kucina tã amayun a da maa dansa! Asulã a ca mu atsumalimã na amayun a da mu shi! N reve vuma ndolo shi!"

Dada moton ma saalashi. ⁷⁵ Dada Bituru cuwain ni ili i na Yesu damma niyi: "Kafu moton ma saala, vu ta wasan a na vu reve numu uta'atsu!" Avu wu utã u shon nã atsumolangu a abunda.

A tara tã Yesu a tyo ya Bilatu (Mak. 15:1; Luk. 23:1-2; Yah. 18:28-32)

27 Nã wasasa, avu nan ganu a gbagbain suru na azagbain a yuwan ifobi i le a aci e Yesu tsarã o una yi. ² Reve a nlã yi avu a tara yi a tyo ya Bilatu Gwamna.

Ukwã wa Yahuza (Agy. 1:18-19)

³ Ana Yahuza, za na cayi Yesu e ekere a n'yuwatan mã yi, we enei a padaa tã Yesu ugana wu ukwã, reve u yuwan shinreve nu ulinga u na u yuwain. Dada u tarai ikebe i azurufa [†] mata'atsu'u u kambuwãã nan ganu'u obolo na azagbai'in. ⁴ Reve u damma, "Unusu[†] u na n yuwain ayi da: N ca du tã vuma na ri nu unusu shi tsarã yu una yi."

Avu a usu, "To, te imini i tsu nã za ndolo? Addama a wu a da ndolo'o, babu imini i tsu."

⁵ Dada Yahuza ocoi ikebe'e pe atsumã a Aã'isama-pada. Reve u 'yãwã wu nlã aciyãyi zuva hali u kuwã.

⁶ Avu nan ganu a gbagbain a tara ikebe'e reve a damma, "U ushi tã ikebe i nda adama a wuma u vuma. Wilã u damma tã tsaa zuwa le obolo ni ikebe ya Aã'isamapada shi." ⁷ Avu a tara ikebe'e reve a tsula udumã wu za na a ma'asa mpondo, tsarã a tsurã ubã-tã u na aã cido omocin nã a kuwã atsumã a Urisheli-ma. ⁸ Ayi da i zuwai e deyi ubãtã'a, "Udumã wu Mpsa" hali a tyo a mantsa ma na a danai aatagada a nda. ⁹ Adama o ndolo a da ili i na Irimiyãt vumavãsulã dammai i shiwain:

"A tara tã ikebe i azurufa mata'atsu, ikebe i na aza a Isra'ila a usuyi a na aa tsupa adama a yi.

¹⁰ A tsula tã udumã wu za na a ma'asa mpondo cine Asulazuva a damma numu." ^{††}

Bilatu yuwan tã Yesu yeci (Mak. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Yah. 18:33-38)

¹¹ A mantsa mo ndolo, Yesu shi tã mishin a makãkan ma Bilatu Gwamna, avu Bilatu ece yi, "Avu mogono ma aza a Isra'ila ma da?"

Reve Yesu usu, "Ee, cine vu dammai ne da u ri."

¹² Amma ana nan ganu a gbagbain na azagbain a yuwain epen a aci a yi, u yuwan adanshi shi. ¹³ Dada Bilatu damma niyi, "Vu uwwa adanshi a na aa

[†] Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nã Tsheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwã Ucuuduwi wi "Ikebe." ^{††} 27:10 Irm. 32:6-9.

yuwusaan a aci a wu shi?" ¹⁴ Agba Yesu damma ili i ro shi, dada gwamna'a wo o'woi a asalama lon.

Bilatu usu tã Yesu kuwa (Mak. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39-19:16)

¹⁵ Aa'wan suru a mantsa mã Abuki a Mapasa, gwamna tsu lyawa tã za ro na ri o u'wa wa ali, za na ama a dangwai. ¹⁶ A mantsa mo ndolo, vuma na a tsu de Baraba danã tã pe atsumã o u'wa wa ali. Ama suru e reve tã a na vuma vã abulã da shi, ko ke'en. ¹⁷ Adama o ndolo ana ama o bolotoi ubãtã u tã, dada Bilatu ece nle, "Atsumã aza a na a ri pe atsumã o u'wa wa ali, zane da i la'a cigai n lyawa? I ciga tã n lyawa Baraba ko Yesu za na ee desu Zamawawa?" ¹⁸ Bilatu reve tã a na azagbain a tãwã nã Yesu ubãtã wã yi adama a tsushu'un tsa da.

¹⁹ Bilatu ubuwu lo nden o ootogu o uge'etosu, dada ka vã yi lyunguwã niyi ikaka i nda: "She vu yuwan ili i ro nã vuma nda wan, adama a na ko iwuya i tã u yuwan shi. Ana'an n yuwan tã alavu a aci a yi, waru u tã bãli mu lon."

²⁰ Agba nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwa tã okolo a ama o obolo'o a pati a lyawa Baraba, agba o una Yesu.

²¹ Avu Bilatu ecishe obolo'o, "Atsumã a ama e re a nda, zane da i cigai n lyawaa du?"

Reve a usu, "Baraba."

²² Reve Bilatu ece le, "To, cine i cigai n yuwan nã Yesu, za na ee desu Zamawawa?"

Avu suru nle a usu, "Vara niyi a akpata."

²³ Reve Bilatu ece le, "Nye i zuwai? Unusu u ne u da u yuwain?"

Avu a dashi saala lon, "Vara niyi akpata!" ²⁴ Ana Bilatu enei babu ili i na waa gura yuwan waru, waru ama a da nda e temei nlangi. Dada u kenei mini avu u sa'a ekere a yi a makãkan me le reve u damma, "Babu imini i vã nã mona ma vuma nda, adu da yoo una yi."

²⁵ Reve suru nle a usu, "E reme tsu nu unusu atsu nã muwun n tsu adama a na o una niyi."

²⁶ Avu Bilatu lyawaa le Baraba. Reve u damma asoja a fufaba Yesu na asudu, avu a 'yãwã a vara yi a akpata.†

Asoja a yuwaan tã Yesu ulamu (Mak. 15:16-20; Yah. 19:2-3)

²⁷ Avu asoja a gwamna a tara Yesu a uwa pe o ukobu, reve a kandãruwã yi suru. ²⁸ Reve o fodo yi itana, avu o oto yi aayala a saan lon. ²⁹ Avu a tara awanda a kandãruwãã yi a aaci gashi ookokolo. Reve a zuwa aadanga o ukere usa'ani wã yi, avu a kingyo a makãkan mã yi reve a yuwaan yi ulamu, "Tsu ca wu tã tsugbain, mogono ma aza a Isra'ila." ³⁰ Avu a tsuwãan yi matsãn. Avu a ushi aadanga o ukere wã yi'i, avu a fufaba yi a aaci nã ayi. ³¹ Ana a kunã a yuwusaan yi ulamu a tyo o ukosu, avu o fodo yi aayala'a, reve otowiso yi itana ya yi. Avu o utãã yi tsarã a 'yãwã ubãtã u na oo una yi.

A vara tã Yesu a akpata

(Mak. 15:22-32; Luk. 23:27-43; Yah. 19:17-27)

³² Ele a motaa, avu a ga'an na vuma va Kurani, vuma na a tsu de Simo. Avu asoja'a a zuwa yi u tanu akpata'a nu ucira. ³³ Reve suru nle a tawa ubata u na a tsu de Gologotat (urevu wa yi u da Ubata wo Ookoluwo.) ³⁴ Avu asoja'a a ca Yesu masayan ma na a jambarai na aguma o okono tsara u sowo. U pede yi ta reve u 'yuwan o sowo. ³⁵ Ana a vara niyi a akpata'a,† reve asoja a yuwan anca'wa dada e ne'eshein itana ya yi. ³⁶ Reve asoja'a e isawan lo e ipiri ya yi. ³⁷ A dana ta ili i na i zuwai a vara niyi akpata'a, reve a vara yi zuwa va aaci a yi a akpata. Apa ili i na a danai:

AYI NDA, AYI DA YESU MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

³⁸ Waru asoja'a a vara ta evu e re a akpata, za ta o ukere usa'ani, za ta gba o ukere ugula. ³⁹ Aza a na a karasa lo, reve a lumgbatsasa aci e le avu e isula yi. ⁴⁰ Reve a damma, "Vu damma ta vu ta gura buboso Aa'isamapada, avu vu suwisa yi atsumu a rana ta'atsu. Adama o ndolo wawa aciyawu! Na avu Mawun ma Asula ma da vu ri na amayun, cipar de a akpata'a!" ⁴¹ Ne da waru nan ganu a gbagbain na munlu n Wila n yuwaan niyi ulamu. ⁴² Reve a damma, "U wawa ta ozo o ro, agba u gura wawa aciyayi shi! U damma ta a na ayi da mogono ma aza a Isra'ila. To, lyawa niyi tse ene u cipar e ida diga de a akpata'a. Nnu u yuwan ne tsu ta usu yi. ⁴³ U zuwaa ta Asula ucira, lyawa Asula a wawa yi, nu u ciga. Hali gba u damma ta, 'Amu da Mawun ma Asula.'" ⁴⁴ Evu a na a varai a akpata obolo na ayi e isula yi ta fo.

Ukwa wa Yesu

(Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

⁴⁵ Ana urana u rawai aci, avu irumbu i baru ida mabula a tyo rumu ta'atsu vu ulivu. ⁴⁶ A mantsa mo ndolo, reve Yesu saala, "Eloi, Eloi, † lama sabaktani," nga, "Asula a va, Asula a va, nye i zuwai vu vari numu?" ⁴⁷ Ozo o ro a na a danai lo mishin ubata'a, ana a uwwai ne, avu a damma, "Iliya da wee desu!"

⁴⁸ Avu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu, reve wu nla yi a aadanga reve u cayi tsara u sowo. ⁴⁹ Reve ozo o ro a damma, "Isawain, tse enei ko Iliya ta tawa u wawa yi!"

⁵⁰ Avu Yesu saalisa, dada u kuwai.

⁵¹ A mantsa mo ndolo, reve Asula a zuwa umuna †† u na u danai Upasu wa Akiza atsumu a Aa'isamapada u karalai ure, diga zuwa a tyo e ida. Avu ida i ramo, avu atali a batsa. ⁵² Reve ason a kpatu'wa, avu a 'yasan ama a abula na abunda a na a kuwai de. ⁵³ O utar ta atsumu a ason, waru ana a 'yasan Yesu atsumu a ak-

† Ayi danshi "Eloi" mesun ma yi ma shon ta unata na mesun ma aala a Iliya. Adama o ndolo ana ama'a a uwwai Yesu adansa "Eloi, Eloi" a ta dansa u ta desu Iliya. †† Umuna u nda u da u ne'eshein Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza atsumu a Aa'isamapada. Aabara a nan ganu a da goon a tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza u ta atsumu a aa'wan.

wakwa, a uwa ta atsumu a lyuci va akiza, Urishelima, ubata u na ama a abunda e ene nle.

⁵⁴ Ana yali na asoja a na a ri obolo na ayi a pirishi Yesu e enei cine ida i ramo, obolo ni ili i na i farai suru, a uwwa ta wovon lon. Dada a dammai, "Mawun ma Asula ma da u ri mayun!"

⁵⁵ Amaci na abunda a na o utar Galili a na o toniyi Yesu tsara a kamba yi, a danar ta lo mishin makasu a akanla. ⁵⁶ Meri Magadaliya danar ta pe atsumu e le, na Meri mma va Yakubu na Isuhu, na ka va Zabadi za na ayi da mma va Yakubu na Yahaya.

Acida e Yesu

(Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

⁵⁷ A yuwan ta vuma vi ikebe ro na a tsu de Isuhu, vuma lyuci va Arimatiya. Toni va Yesu da. Nu ulivu u ndolo avu u tawa Urishelima. ⁵⁸ Avu u 'yawa ubata wa Bilatu, tsara u lyawa yi u tara lipu va Yesu. Dada Bilatu dammai asoja a yi a ca yi. ⁵⁹ Dada u tarai lipu'u, reve u katala yi no okoro. ⁶⁰ Avu u zuwa yi atsumu a aason a sa'avu za na u kapai atsumu a aatali. Reve u kebe aatali a gbain tsara u ula unar wa aaso'on. Ana u yuwain ne dada u karai. ⁶¹ Avu Meri Magadaliya na Meri ro a danu lo zuzu na aaso'on.

Asoja e ipiri ya aason

⁶² O urana we ire, Ashibi, avu nan ganu a gbagbain na Afarishi o boloto ubata wa Bilatu. ⁶³ Reve a damma, "Zagbain, tsu cuwan ta ana za ve epen o ndolo danai wuma u damma ta, 'Na a yuwan rana ta'atsu n ta 'yon atsumu a akwakwa.'" ⁶⁴ A zuwa ama a piri aason o ndolo ulobonu hali rana ta'atsu ndolo. Na ne da a yuwain shi, ogoro a yi a ta tawa e ivar lipu va yi, reve a damma ama a na Asula a 'yasan yi ta atsumu a akwakwa. Epen o gogo a ta la'a za vu ufaru uwuyanu."

⁶⁵ Dada Bilatu† dammai, "Tarai asoja o ro tsara a 'yawa a piri aason o ndolo cine yaa gura yuwan ulobonu." ⁶⁶ Reve a kara o fobo aaso'on ulobonu lon, waru avu a zuwa eerepu o urotsu† wa gwamna, reve a lyawa lo asoja a danar e ipiri.

U'yosun wa Yesu atsumu o ukwa

(Mak. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10)

28 Na wasasa wa Aladi, reve Meri Magadaliya na Meri ro a 'yawa tsara a kalyuwa aaso'on.

² A mantsa mo ndolo, ida i ramo ta nu ucira. Reve malingata ma Asulazuwa ma cipar diga zuwa, avu u 'yawa ubata u na aaso'on a ri, avu u gandaluwa aatali a na a ulayi unar wa aaso'on. Reve u danu zuwa va yi. ³ U danar ta e ikanasa tsi imadatsu, itana ya yi i danar ta u'uri puwu. ⁴ Asoja a na a danai e ipiri ya aaso'on, reve wovon u reme le lon adama a malingata ma Asula, avu a uwa meje'en ma lipu, avu a riyar e ida gashi akwakwa.

⁵ Reve malingata'a ma damma amaci'i, "She yu uwwa wovon wan. N reve ta i te izami ya Yesu, za na a varai a akpata. ⁶ Wu pa shi. U 'yon ta atsumu a akwakwa cine

u damma ndu waa yuwan. Tawai ye ene ubata u na lipu va yi danai. ⁷ 'Yawai i damma ojoro a yi gogogo, 'Yesu 'yon ta atsuma a akwakwa. U ta de elime a du a 'yawa Galili, i te ene yi de.' Ayi da n tawai n damma du."

⁸ Dada amaci'i a lyawushi aaso'on. A dana ta a uwwusa wovon, waru a dana ta a yuwusan mazanga lon fo. A suma ta tsara a damma ojoro'o ili i na i farai. ⁹ Babu usan reve Yesu† cina le, avu u casa le. Reve a rawa zuzu na ayi e reme ana a yi, avu a yuwaan yi aganda. ¹⁰ Avu u damma, "She yu uwwa wovon wan! 'Yawai i damma ojoro a va a 'yawa Galili. A ta cina mu de."

Asoja a usu ta a yuwaan epen

¹¹ Ana amaci'i a yuwain ukaru u le, reve asoja a na a danai e ipiri ya aaso'on a kambata atsuma a lyuci, avu a damma nan ganu a gbagbain ili i na i farai suru.

¹² Reve nan ganu a gbagbai'in o boloto ubata u ta na azagbain a lyuci avu a yuwan asala. Reve a ca asoja'a

ikebe ya abunda, ¹³ reve a damma le, "Dammai ama a na ojoro e Yesu a tawa ta na ayin, dada e ivai lipu va yi adu pe atsuma a nlavu. ¹⁴ Nna adanshi a nda a rawa a atsuvu a gwamna, tsu ta yuwaan yi adanshi tsara tsu wawa du atsuma a addama." ¹⁵ Avu asoja'a a ushi ikebe'e, reve a yuwan cine a damma nle a yuwan. Ne da adanshi'i a bazai atsuma a Yahuda hali a tyo ana'an.

Yesu yuwan ta adanshi no ojoro a yi

(Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8)

¹⁶ Avu ojoro kupa na za ta'a a kara a 'yawa a masasan mo ro atsuma a Galili ubata u na Yesu damma nle a 'yawa. ¹⁷ Ana a rawa e ene niyi, avu a yuwaan yi aganda, agba ozo o ro e le a usu shi. ¹⁸ Dada Yesu tawai ubata u le reve u damma, "Asula a ca mu ta ucira atsuma a zuva ni ida suru. ¹⁹ 'Yawai i tsura otoni atsuma o uvadi suru. I rumbu le atsuma a ala† a Dada, na ala a Mawun na ala a Ruhu va Akiza.† ²⁰ I rito le a yuwan ili i na n damma ndu. N ta dana obolo na adu kuci, hali a tyo o ukosu wu uvadi."

Marku

Ucuduwu wa aatagada a nda

Marku, vuma na danai aatagada a nda, u reve tã ajiya. U ðanã tã zuzu nã Bituru. A mantsa ma na moo tono ukwã wã Yesu Zamawawa nu u'yosun wã yi, Marku yuwan tã mmalu a tyosu batã batã nã Banaba, zagbain ro at-sumã a azã e Itoni. Ele ra ða a lingai reve e teme a tsurusã azã e Itoni ubatã u na a ðanuyi biti.

Marku damma tsu tã aalabari e Yesu nu ucira. Babu usã nã Yesu koto mayan mo ulinga wa asalama u tã, reve u karã a tyo ubatã u ro u yuwisan ulinga wa asalama u ro ðe. U roco tã cine Yesu ðanã aagbashi. A mantsa mo ndolo, ama'a a ciga tã Zamawawa na ri mogono mo ucira pa o uvadi, agba Yesu ðanã ne shi. Ama o ro a 'yuwan tã Yesu, reve o fobo cine oo una yi. Marku roco tã a na ayi nda ulinga wã Yesu u ða, waru ne ða u yuwain ulinga u mawawa ma ama.

Aatagada a nda o to rocosu azã e Itoni ana'an cine tsoo o'wo agbashi o ozo o ro. U roco tã cine Yesu sowoi at-sumalimã adama a na ne ða Asulã a cigai u yuwaan ama agandã. Ne ða Asulã a yuwain mazangã ni ili i na Yesu yuwain, agba gogo u tu ubatã u gbain o ukere usa'ani wã Asulã. Ko nã tsu sowo atsumalimã gogo adama a na tsaã yuwusan ili i mejege a na tsoo tono Asulã, Asulã a tã zangã nã atsu fo.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (1:1-8)
2. Urumbusu nã malyungwã mã Yesu (1:9-13)
3. Yesu atsumã a Galili (1:14-9:50)
4. Yesu lyawa tã Galili a tyo Urishelima (10:1-52)
5. Ajuma o ukosu wã Yesu: Malyungwã mã yi nu ukwã wã yi (11:1-15:47)
6. Yesu tã wuma (16:1-8)
7. Yesu roco tã aciyayi ubatã wo otoni a yi (16:9-20)

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

1 Apa nda Alabari a Sa'ani e Yesu† Kristi Zamawawa,† Mawun mã Asulã. ² U fara tã ununa Asulã a dammai ana Ishaya vumavasulã† danai ili i na Asulã a damma niyi waa fara:

"N tã lyungu malingata mã vã, elime a wu, za na aa lapulaa wu ure. †

³ Udyo wu nanza e ðewu atsumã o una, 'Foboyi Zagbain ure, yuwain ure wã yi mejege.' ††

⁴ Yahaya† za vu Urumbusu ða ðanã malingata ma na ma yuwusain alajiya o una. Alajiya a na u yuwusain adama a na ama aa vadala† o unusu u le a kambã ubatã wã Asulã u ða. A tãwã tã tsarã u rumbu le tsarã Asulã a yuwaan le gafura vu nusu le. ⁵ Avu ama e ida ya Yahuda suru, hali na ama a Urishelima suru a tãwusã ubatã wã yi tsarã a uwwa yi. Aza a na a dansaa niyi nusu le, u rumbusu le tã o Udolu wã Urdu.

⁶ Wo otosu tã itana ye eleme a arakumi, waru wu nlasã tã gbakala vu ukwan. U lyuwusa tã apapari ni ishiki. ⁷ U ðanã tã a dansaa ama, "Nanza tã lo a tãwã a-cãpã a vã za na la'a numu tsugbain, n rawa n kanzã m badã vunu va aatan vã yi shi. ⁸ Amu nã mini ma ða

† 1:2 Mal. 3:1. †† 1:3 Isha. 40:3.

mãã rumbusu ðu, amma ayi u tã rumbu ðu nã Ruhu va Akiza."†

Urumbusu nu ulyungusã wã Yesu

(Mat. 3:13-4:11; Luk. 3:21-22; Luk. 4:1-13)

⁹ Avu wo o'wo a mantsa mo ndolo Yesu utã tã ðe Nazara e ida yã Galili. Ana u rawai o Udolu wã Urdu, avu Yahaya rumbu yi. ¹⁰ Ayi a motãã a mini'i, avu we ene zuva† kpatu'wã, avu Ruhu cipãã yi oroci a muda. ¹¹ Avu a uwwa udyo u ro ðe zuva, u damma, "Avu ða Mawun ma na n cigai, n ta yuwusan mazangã nã avu lon."

¹² Babu usã, avu Ruhu tara yi a 'yãwã o una. ¹³ Avu u ðanã pe o una rana amunga, Male† a lyungusã yi. U ðanu tã ni inama yu una, agba waru nlingata mã Asulã n ðanã tã a kambusa yi.

Yesu ðe tã ama a nãshi azã e mereme ma mugula

(Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15; Luk. 5:1-11)

¹⁴ Ana Hiridu Antiba baruyi Yahaya, avu Yesu uwa pe e ida yã Galili a casu Alabari a Sa'ani a Asulã. ¹⁵ U ðanã tã a dansa, "Mantsa ma yuwan tã, tsugono tsã Asulã† tsa yuwan tã zuzu. Vadalai, i usu Alabari a Sa'ani."

¹⁶ Ayi a mmalu a nge'en m Mala mã Galili, avu we ene Simo ‡ nã Andarawu mawun mã anãwu mã yi azã

e mereme ma mugula, a varishi igolo a mala'a. ¹⁷ Ɔvu u damma le, "Toni numu, n ta kambato du aza a na a tawaa na ama." ¹⁸ Ɔvu a lyawushi igolo i le, avu o toni yi.

¹⁹ Ana u lyuwai elime na mmalu wa'a, avu we ene muwun ma Zabadi, Yakubu na vawun va yi Yahaya, ele pe a wantsun a lapulusa igolo i le. ²⁰ Ɔvu u deshile, avu a lyawa Zabadi dada le a wantsu'un na aza a zamalinga. Ɔvu o toni yi.

Yesu lo ta otoni a lima

(Luk. 4:31-37)

²¹ Ɔvu Yesu no ojoro a yi a uwa pe a lyuci va Kafarnahum. O urana wa Ashibi avu u uwa a aa'isa,† u reme uritosu. ²² Ɔvu o o'wo asalama lon na cu'un vu uritosu wa yi, adama a na u to ritosu le ununa vuma na ri nu ucira, agba tsu munlu n Wila shi.

²³ Pe a aa'isa'a za na ri no otoni a lima shi ta pe reve u remushi yisaali, ²⁴ a dansa, "Yesu za va Nazara, te imini tsu na avu? Ɔvu vu tawa ta vu una tsu? Tsu reve ta ko zane da vu ri, avu da za va akiza a Asula."

²⁵ Ɔvu u damma le nu ucira, "Rungwai, avu yu uta i lyawa yi!"

²⁶ Ɔvu otoni a lima'a a jingada vuma'a lipu e meje'en, avu u saala, dada a kasai na ayi.

²⁷ Ama suru a yuwan ta asalama abunda, hali e ecelei aciyele, "Nye da tsunda? Uritosu u sa'avu u da nda'a. U ta nu ucira lon. Hali no otoni a lima a da u tsu barasa le babu wovon, avu a yuwan ili i na u damma nle a yuwan." ²⁸ Babu usan alabari a yi a rawai ko te da ejege e ida ya Galili.

Yesu yuwaan ta aza o ubanakun opocino

(Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41)

²⁹ Motaa ma yi a aa'isa obolo no ojoro a yi obolo na Yakubu na Yahaya, avu a uwa o u'wa wa Simo na Andarawu. ³⁰ Anawale Simo a dana ta ubanakun, avu a damma Yesu adama a yi. ³¹ Ɔvu u 'yawa ya'a yi, u reme yi ukere, avu u kamba 'yasan yi, dada ubanaku'un u lyawushi niyi. Reve u yuwaan le aganda.

³² Ana ulivu u yuwain, avu a tawaa yi na ama abunda, aza a na a ri nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima. ³³ Ɔvu ama a lyuci'i o boloto o unantsu wa yi. ³⁴ U kambato ta aza a na a dana nu ubanakun icu'un icu'un gbaga, avu waru u lo otoni a lima na abunda. U lyawa le a yuwan adanshi shi, adama a na e reve niyi.

Yesu 'yawa ta alajiya

(Luk. 4:42-44)

³⁵ Ubatu haba, avu u 'yon wu uta u 'yawa ubatu na vuma ri shi. U 'yawa u yuwan de avasa. ³⁶ Ɔvu Simo na aza a na a ri na ayi a zami yi. ³⁷ Ana e ene niyi, avu a damma yi, "Ama suru a te izami ya wu." ³⁸ Ɔvu u damma le, "Tsu walai a 'yawa a mulyuci n na ri elime, tsu yuwain alajiya. Ili i na n tawai n yuwan da ndolo."

† Yesu tawa ta u ca yi aala Bituru.

³⁹ She na u kotoi ma'uwa ma a'isa e ida ya Galili suru a yuwusan alajiya, waru o utusa ama otoni a lima.

Yesu yuwaan ta makutu opocino

(Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16)

⁴⁰ Ɔvu makutu ma tawa u kingowa yi, avu u pati yi, "Na vu usu, vu kambato mu gbaga."

⁴¹ Ɔvu Yesu ene yi iliyali, avu u 'yasan ukere wa yi, avu u ju'wan yi, u damma, "N usu ta, kamba gbaga."

⁴² Ɔvu ukutu'u u lyawushi niyi, avu u tsura lafiya va yi.

⁴³ Ɔvu u rono yi atsuvu u damma, "She vu damma vuma wan. Ɔvu vu wala vu 'yawa vu roco aciyawu ubatu wa ganu. Ɔvu vu ca ili i ro, ununa a yuwusain a mantsa ma Musa, † adama a dana nu urevu wi ili i na i farai." Ɔvu u damma yi u kara.

⁴⁵ Ana wu utai, u yuwan ne shi, avu u teme a bazasa alabari'i. Ɔvu ama na abunda a uwwa, hali ubatu u na a zuwai Yesu kudai a uwa a lyuci'i. Ɔvu wi isawan de alanga na lyuci ubatu u na ama a ri shi. Ɔvu ama ko te da a kara a tawusa ya'a yi.

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

(Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26)

2 Ana a yuwain rana meketeci, avu Yesu kambisa Kafarnahum. Ɔvu alabari a yi a rawa a atsuvu a ama, na adanshi nga u tawa ta o u'wa. ² Ɔvu ama a abunda o boloto ubatu u ta, avu ubatu'a u kalama le, ko lo o unantsu babu ure, dada u dana o rocosu ama Adanshi a Asula.† ³ Ɔvu a tawaa yi na vuma na ri no osowi a lipu a na ama a nashi e shedei. ⁴ Adama o obolo a ama'a, a gura rawa ubatu u na Yesu ri shi, avu a kat-su'wa ukwa'a. Ana a tsurai ure, avu a telyuwetyo yi a tyo e ida a avalu a na u dana. ⁵ Ana we enei ununa a ca niyi okolo, avu u damma za vo osowi a lipu'u, "Mawun ma va, a yuwaan wu ta gafura vu unusu wa wu."

⁶ Amma munlu n Wila† n ro n dana ta lo nden, avu a yuwan majiyan, ⁷ "Nye i zuwai vuma nda yuwain adanshi tsundolo? U tara ta aciyayi unata na Asula.† Zane da aa gura yuwaan vuma gafura vu unusu, she Asula goon shi?"

⁸ Agba u reve ta okolo e le, dada we ece nle, "Nye i zuwai yaa yuwusan majiyan ne? ⁹ Zane da la'ai babu usan: a damma za vo osowi a lipu'u, 'A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,' ko a damma, "Yon, vu tara avalu a wu, avu vu wala?" ¹⁰ Amma adama n roco du Mawun ma Vuma† ma ta nu ucira o uvadi nda u yuwaan ama gafura vu unusu u le," avu u kalyuwa yi u damma, ¹¹ "N damma wu ta, 'yon, tara avalu a wu, vu wala a tyo o u'wa."

¹² Ɔvu u 'yon u tara avalu a yi babu usan. Reve u kara a makakan me le suru. Ɔvu ama'a suru a kara a yuwusan asalama. Ɔvu a cibala Asula a uri a dansa koto ele e ene cu'un vi ili i nda shi.

† 1:43-44 N.Gn. 14:1-32.

Dewu va Levi

(Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32)

¹³ Avu Yesu utisa a 'yawā a nge'en m mala, avu obolo a ama o toni yi, dāda u dānāi o rocosu le. ¹⁴ Ayi a kara, avu we ene Levi, mawun ma Alfa nden ubata u na aa ushishi utafa, avu u damma yi, "Toni mu." Avu u 'yon u toni yi.

¹⁵ Mantsa mo ro avu u danu a lyuwusa ilyalya o u'wa wa Levi na aza a na aa ushishi utafa na abunda na aza o unusu a na a dānāi lo nden obolo na Yesu no ojoro a yi, adama a na icu'un ya ama o ndolo o toni yi ta.

¹⁶ Avu ana munlu n Wilā na Afarishi e ene niyi a alye e ilyalya na aza o unusu na aza o ushishi wu utafa, avu a damma ojoro a yi, "Cine waa lyuwusa woo sowuso ni icu'un ya ama o ndolo?"

¹⁷ Ana wu uwwai ne, avu u damma le, "Aza a na a ri nu ubanakun shi, a ciga za va aguma shi, she aza o ubanakun. N tawa n de aza a abula shi, amma aza a na a ri nu unusu."

Yeci adama a akuli

(Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39)

¹⁸ Yashi i ndolo ojoro a Yahaya obolo na Afarishi a dāna ta na akuli, avu a tawa ya Yesu a damma, "Nye i zuwai ojoro a Yahaya no ojoro a Afarishi aa yuwusan akuli, amma ojoro a wu aa yuwusan shi?"

¹⁹ Avu u usu le, "Cine omocin a vali vu kasa'avu aa yuwan akuli ayi obolo ne ele? Aa yuwan shi, nu u ri lo obolo ne ele. ²⁰ Amma mantsa mo ta lo a tawa ana aa tara yi pe ubata u le. O urana u ndolo, a ta yuwan akuli.

²¹ "Babu za na a zula apadi o umuna u sa'avu a akuci o utugu. Nu u bolo le, apadi o umuna u sa'avu'u u ta vurānu akuci o utugu'u, avu ukaru'u u dashi mgbain. ²² Babu za na tsu tsun ribina na kutsai a akuci a tsan o ukwan adama a na ribina'a u to boso tsan vu ukwa'an, na a tsun yi pe u ta lungusa ribina'a obolo na tsan. Amma a tsu tsun ta ribina a tsan sa'avu."

Yeci adama o urana wa Ashibi

(Mat. 12:1-8; Luk. 6:1-5)

²³ O urana wa Ashibi u ro, Yesu dāna ta a mmalu a batsasa a aduma e ishina, avu ojoro a yi e teme makuda ma agaza me ishina ele pe a mmalu. ²⁴ Avu Afarishi a damma yi, "Kalyuwa, ana'an urana wa Ashibi u da. Nye i da i zuwai ojoro a wu a kudusa a-gaza e ishina a yuwusan ili i na Wilā u putsayi?"

²⁵ Avu u usu le, "I reve ili i na Dawuda na aza a na a dānāi na ayi a yuwain mantsa ma na a uwwai ambululu shi? ²⁶ A rana na Abiyata dānāi aabara a nan ganu, Dawuda uwa ta o u'wa wa Asula, avu u tama opopofu za na ganu da goon aa tama. Avu fo u ca n'utsa ma yi." †

²⁷ Avu u damma le, "A yuwan ta Ashibi adama a vuma, amma a yuwan vuma adama a Ashibi shi.

† 2:26 1 Sam. 21:1-6.

²⁸ Adama o ndolo, amu Mawun ma Vuma, Zagbain vu urana wa Ashibi a da."

Vuma vo osowi o ukere

(Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

³ Urana u ro avu Yesu uwisa a aa'isa, avu u cina pe vuma na ri nu ukere u ta usowu. ² Urana wa Ashibi u da u dānāi, avu Afarishi a kalyuwusa yi ko e te ene ko u ta kambato za vu ubanakun gbaga, adama e reme yi nu unusu. ³ Avu u damma yi, "Utā vu tawa a alanga eteshe."

⁴ Avu we ece le, "Nye i da Wilā u dammai wu ntsayi a yuwan urana wa Ashibi, a yuwan isa'ani ko iwuya, a wawa wuma ko o una?" Agba a damma ili i ro shi.

⁵ Avu u kalyuwa le nu upan, avu waru we ene le iliyali adama a na a ta na aciyogbam. Avu u damma vuma'a, "Canana ukere wa wu." Ana u cananai, avu u kambā gbaga. ⁶ Avu Afarishi o utā na ama a Hiridu, avu a yuwan asala cine aa yuwan oo una yi.

Obolo a ama a nge'en m mala

⁷ Avu Yesu no ojoro a yi a kara a 'yawā a nge'en m Mala ma Galili. Ana ama a uwwai ili i na u dānāi a yuwusan, avu obolo a ama a abunda o toni yi. Ama'a o utā ta de Yahuda, na Urishelima, na Idumiya. Ozo o ro waru o utā ta upasalai wu Udolu wa Urdu, na aza a na a tawa ubata wa yi de e ida ya Taya na Sida.

⁹ U damma ta ojoro a yi a lapulaa yi wantsun u wa'a, adama a na obolo a ama a yuwan ta abunda, tsara a gbagbala yi wan. ¹⁰ Aza o ubanakun na abunda, a kambato le ta gbaga, hali wo o'wo aza a na a ri nu ubanakun e kebushe adama a ju'wan yi. ¹¹ Ubata u na otoni a lima e ene niyi suru, avu a kingyo e reme yisaali, adansa, "Avu da Mawun ma Asula." ¹² Amma u bara le ta she a damma ama ko zane da u ri wan.

Yesu dangwa ta Kupanejere

(Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16)

¹³ Avu Yesu kara a 'yawā a masasan ubata u na u deyi ama a na a 'yawā obolo na ayi, avu a 'yawā ubata wa yi. ¹⁴ Atsuma e le avu u dangwa ama kupa ne ejere aza a na u cayi ala ajiya. Avu u damma le, "N dangwa du ta i danu na amu. N ta lyungu du i 'yawā i damma Alabari a Sa'ani a va. ¹⁵ Waru i ta tsura ucira i lo otoni a lima."

¹⁶ Mpa nda Kupanejere a na u zagwai: Simo za na u cayi aala Bituru, ¹⁷ Yakubu mawun ma Zabadi fo u de yi ta, na Yahaya vawun va yi, aza a na u cayi ala Buwanaji, ana muwun n tsata; ¹⁸ u de ta fo Andarawu, ne da fo Filibu, na Batalamawu waru, Matta fo ta pe, Toma fo aajiya a da a dānāi. Akapi e le ele da Yakubu mawun ma Alfa, na Tadawu, obolo na Simo za na waru a tsu de Bakanani, ^{††19} na Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

†† Ayi aala "Bakanani" to rocosu tsu vuma'a u ta nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

Yesu na Ba'alzabu

(Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23; Luk. 12:10)

²⁰ Avu urana u ro Yesu uwisa o u'wa, avu obolo a ama o bolo waru, hali a putsa yi no ojoro a yi na aa lyuwa ilyalya. ²¹ Ana aza a yi a uwwai ne, avu o uta de adama e reme yi, a jijan ta u jaara ta.

²² Munlu n Wila na aza a na a tawai de Urishelima a kara ta a dansa, "U ta na Ba'alzabu mogono mo otoni a lima, waru nu ucira wa yi u da woo utasa otoni a lima." ²³ Avu u de le, u yuwaan le adanshi ni iroci u damma le, "Cine Male † moo lo Male? ²⁴ Ni ida i ne'eshen aciyayi ure a yuwusan nlangi na aciyele, ida i ndolo i ta riya. ²⁵ Nu u u'wa u ne'eshen ure, a yuwusan tsurala, u'wa u ndolo wee isawan shi. ²⁶ Adama o ndolo na tsugono tsa Male tse ne'eshen waa jima shi, amma u ta riya.

²⁷ "Babu za na aa gura uwa o u'wa wu za vu ucira u tara itana ya yi, she na wu nla yi. Avu u gura uwa o u'wa wa yi u tara yi itana. ²⁸ Amayun a da maa dansaa du, a ta gura yuwaan ama gafura vu nusu le na adanshi a vama e ekere a Asula. † ²⁹ Amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi, adama a na unusu wa yi u ri nu ukotu shi." ³⁰ U damma le ta ne, adama a na a damma ta, "U ta no otoni a lima."

Mma na muwun ma anawu ma Yesu

(Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21)

³¹ Avu mma va Yesu rawa na aza a yi. Avu a lyungu za ro de yi. Avu e isawan a alanga. ³² A cina ta obolo a ama nden ukandaruruwa na ayi, avu a damma yi, "Mma va wu, na aza a wu, a ta de a alanga a pura wu."

³³ Avu u usu le, "Zane da mma va na aza a va?" ³⁴ Avu u kalyuwa ama a na a ri nden ukandaruruwa na ayi, avu u damma, "Kalyuwai, ele nda ele da mma va na aza a va. ³⁵ Aza a na a yuwusan ili i na Asula a cigai, ele da muwun ma anawu n va olobo ne esheli na mma va."

Iroci yi cimbi

(Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8)

4 Yashi i ro waru avu Yesu teme uritosu a nge'en m mala. Obolo a ama a na o bolotoi a dana ta abunda lon, hali a zuwa yi u uwa a wantsun, avu u danu pe. Ama de a aagadi a kalyuwusa mala'a. ² Avu u roco le ili na abunda aa yuwusan iroci.

Atsuma o uritosu wa yi, avu u damma le, ³ "Poloi at-suvu, yu uwwa, cimbi ro 'yawa ta mazaza me icu'un. ⁴ Ayi lo a mantsa ma na u temei mazaza me icu'un, avu icu'un i ro yo oco yi o ure, avu nnunu n tawa n kakada icu'u'un. ⁵ Avu ozo o ro o oco bata a atali, ubata u na u ri na mabula lon shi. Avu o uta babu usan, adama a na a tsuraj wacin alungu shi. ⁶ Ana urana u yuwain, avu a kpanla, adama a na a ri na mabula lon shi, a tsuraj ar-alu shi, avu e 'yewe. ⁷ Avu ozo o ro waru o oco a awan-

† Male na Ba'alzabu na a yuwain adanshi a yi a aadiva a 3:22 vuma ta da a yuwusan adanshi.

da, avu awanda a 'yon, avu a gbagbala le, a matsan ulobonu shi. ⁸ Ozo o ro gba shi o oco a mabula ma sa'ani, avu a matsan ulobonu, ozo o ro a matsan mata'atsu mata'atsu, ozo o ro kupotali-utali, ozo o ro ukpaku ukpaku."

⁹ Avu u damma le, "Za na ri na atsuvu, wu uwwa."

Ili i na i zuwai Yesu ritoi ni iroci

(Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10)

¹⁰ Mantsa ma na Yesu danai a nde'en, aza a na a danai lo obolo na Kupanejere, avu ee ece yi iroci i na u yuwaan nle. ¹¹ Avu u damma le, "Adu da a lyawai i reve ili yu usokowu ya Asula, amma aza a na a ri pe shi, ili suru she ni iroci i da a tsu damma le. Adama a na

¹² 'A ta gura e ene ne esu, amma ee reve no okolo shi. A mawwa, a ta gura uwwa, amma aa gura reve shi. Adama a na a kambu a yuwaan le gafura wan.' ††

Ucufuwusa wi iroci

(Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15)

¹³ Avu u damma le, "Adu i reve iroci i nda shi? To, cine yaa gura i reve iroci i ro? ¹⁴ Za vu ca'an ndolo adanshi a Asula da waa cu'usan. ¹⁵ Icu'un i na yo ocoi o ure, ele da iroci ya aza a na a cu'wain adanshi a Asula o okolo e le. Mantsa ma na a uwwai, babu usan, Malef ma tawa ma usa adanshi a na a cu'wain o okolo e le'e.

¹⁶ Ne da waru aza a na o ocoi bata a atali. Ele da aza a na a tsu ushi adanshi babu usan na mazanga. ¹⁷ Amma ana a ri na aralu shi, a tsu jima shi. Na awuya ko at-sumalima a tawa adama a adanshi a Asula, babu usan a tadatsa. ¹⁸ Ozo o ro a ta tsi icu'un i na yo ocoi bata a awanda. A uwwa ta adanshi, ¹⁹ amma addama o uvadi u nda, nu uyo'o wi ikebe, na maluwa me ili ma na aa uwwusa, a tsu gbagbala ta adanshi'i. Reve wo o'wo le babu ulinga. ²⁰ Amma aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da aza a na a tsu uwwa adanshi, a usu yi, avu a yuwan ulinga na ayi. Za ro tsu matsan ta mata'atsu mata'atsu, za ro kupotali-utali, za ro gba ukpaku ukpaku."

Uzuwata u fitila

(Luk. 8:16-18)

²¹ Avu Yesu ece le, "A tsu tawa ta na fitila adama a na a kpatu yi na aasa'atsu, ko a zuwa yi a mbungulu? E eelele a da a tsu zuwa yi, adama u ca ekan shi? ²² Ili i na i ri usokowu suru a ta kpatu'wa yi, waru babu ili i na ya a dana upa'un u na o utaa yi a alanga shi. ²³ Za na ri na atsuvu, wu uwwa."

²⁴ Avu u damma le, "I yuwan ugbozu ni ili i na yaa uwwusa. Na makundatsu ma na i kunzuyi na ayi da a kpatu du, waru a ta dashi du. ²⁵ Za na ri ni ili, ayi da a dashi, waru za na ri ni ili shi, wa'a na u ri na ayi a ta ushi yi i da."

†† 4:12 Isha. 6:9-10.

Iroci yi cu'un na yu utai

²⁶ Ɔvu Yesu damma le, "Apa nda cine tsugono tsa Ɔsulā tsa ri: tsa vuma na 'yawa mazaza me icu'un. ²⁷ Nu u lantsa na ayin ko u yuwan ulinga nu urana, mantsa suru icu'un oo utusa a yuwusan mgbain, ko na wo o'woi u reve cine aa yuwusan mgbain shi. ²⁸ Ida i tsu zuwa ta ili i na a cu'wain i 'yon mgbain, akunku a da a tsu fara kungwa, Ɔvu a tawa a yuwan agaza a ca icu'un i sa'ani. ²⁹ Mantsa ma na ishina i kutsai, Ɔvu u gasa le."

Iroci yi icu'un i na i la'ai ukalamu

(Mat. 13:31-34; Luk. 13:18-19)

³⁰ Ɔvu Yesu reme a dansa, "Na nye tsa gura kurato tsugono tsa Ɔsulā? Ko ni iroci yi ili i ne a gura cu'wuwa yi? ³¹ Oroci e isu'wan i uri, ayi da cu'un na la'ai ukalamu na a tsu cu'wan e ida. ³² Ko tsundolo, na a cu'wan yi, nu u yuwan mgbain, u tsu la'a ta olopu a na a buwai, u tsu yuwan ta eten a gbagbain na nnunu n tsu tawa n tele de."

³³ Iroci ya abunda oroci o ndolo a da u yuwaan le adanshi a Ɔsulā, ununa aa gura reve. ³⁴ U damma le ili i ro shi, she obolo ni iroci, amma a mbanda, Ɔvu u cu'wuwa ojoro a yi ili i na u dansaa nle suru.

Yesu isawatun ta upepu

(Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25)

³⁵ O urana u ndolo nu ulivu, Yesu no ojoro a yi shi ta a wantsun a nge'en m Mala ma Galili. Reve u damma le, "Tawa tsu 'yawa ne upasu u ndede." Ɔvu antsun o ro o toni yi. Reve Yesu kara a tyo o ukosu u wantsun reve u reme nlavu. U dana ta ni ili i na u zuwai aaci. ³⁷ A jima lon shi, Ɔvu upepu u kebe de a tawa. Ɔvu upepu'u u yuwusan mini ikefu ikefu, hali wantsu'un u ciga u shiwan na mini. Ɔvu ojoro a yi a uwwa wovon lon, reve a 'yawa a jisan yi. Reve a damma, "Manlu, u bala wu a na tsa liba shi?"

³⁹ Ɔvu u 'yon, u bara upepu'u, u damma mala'a, "Von ne." Ɔvu upepu'u u von ubata wo o'wo kwini. ⁴⁰ Ɔvu u damma le, "Nye i zuwai yi da'wain tsunda, hali n gogo koto i ca mu okolo a du shi?"

⁴¹ Ɔvu wovon u tsura le lon, Ɔvu a dammulai, "Cu'un vuma ne da tsunda'a, hali nu upepu fo u tsu yuwan ta ili i na u dammai?"

Yesu yuwaan ta vuma vo otoni a lima opocino

(Mat. 8:28-34; Luk. 8:26-39)

5 Ɔvu Yesu no ojoro a yi a pasa a 'yawa upasu u mala u ndede, ejege a lyuci na a tsu de Garasa. ² Ayi a mota pe atsuma a wantsu'un, Ɔvu vuma za na ri no otoni a lima u ga'ashin na ayi. ³ Ason a da bata a nden ma yi. Babu za na ri nu ucira u na waa gura nla yi, ko na akani. ⁴ A tsu nla yi ta ana ne ekere na akani, amma u tsu kakasa le ta. Babu za na ri nu ucira u na waa gura golobo yi. ⁵ Usana nu ulivu u tsu dana ta a agadi atsuma a ason a na a yuwain a atali. Reve u dana a yisaali, na wu padi aciyayi.

⁶ Ana u cinkayai Yesu alanga, Ɔvu u suma ni iladi a tawa, Ɔvu u kingyo a makakan ma yi. ⁷ Ɔvu Yesu damma otoni a lima'a, "Lyawa vuma ndolo." Dada u boshi na yisaali a dansa, "Te da imini ya wu na amu, Yesu Mawun ma Ɔsulā? Kucina na Ɔsulā, vaa ca mu atsumalima shi."

⁹ Ɔvu we ece yi, "Cine tsa da aala a wu?"

Ɔvu u usu, "Aala a va a da Obolo adama a na tsu ta abunda." ¹⁰ Ɔvu u pati Yesu lon adama u lyawa le e ida'a.

¹¹ Ubata u na a dana, ngurusumu n dana ta lo na abunda, a zamishi ilyalya zala va agadi. ¹² Ɔvu otoni a lima'a a pati yi, a damma, "Gbara tsu a 'yawa atsuma a ngurusumu, adama tsu uwa pe atsuma e le." ¹³ Ɔvu gba u usu le. Ɔvu otoni a lima o uta a uwa atsuma a ngurusumu. Aza a dana lo suru, Ɔvu a suma a 'yawa a mala. Ɔvu a riyape, Ɔvu a kuwape. Abunda e le a ta rawa ukpakukupa ure (2,000).

¹⁴ Reve aza a na a dana a aguba a ngurusumu'u, Ɔvu a suma, Ɔvu a 'yawa a ca alabari a lyuci na mulyuci. Ɔvu ama a tawa e ene ili i na i farai. ¹⁵ Ana a tawa ubata wa Yesu, Ɔvu a cina lo vuma na dana no otoni a lima nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve a uwwa wovon. ¹⁶ Aza a na e enei ne esu e le, Ɔvu a damma ili i na i cina za vo otoni a lima'a na ngurusumu. ¹⁷ Ɔvu e teme a patishi Yesu u lyawaa le ida i le.

¹⁸ Mantsa ma na Yesu dana a uwusa a wantsun, Ɔvu za na dana no otoni a lima'a u pati yi ankuri, u lyawa yi u 'yawa obolo na ayi.

¹⁹ Amma u 'yuwan ta, Ɔvu u damma yi, "'Yawa o u'wa u du, vu 'yawa bata a n'utsa ma wu waru, vu ca le alabari e ili i na a Ɔsulā a yuwaan nuwu."

²⁰ Ɔvu u kara a casu alabari upasu wi ida wa Dikafoli †, ili i sa'ani i na Yesu yuwaan niyi. Ama suru a yuwan ta asalama ni ili i ndolo.

Jayiru 'yawa ta ubata wa Yesu

(Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56)

²¹ Mantsa ma na Yesu kambai a 'yawa upasu u ndede, Ɔvu ama o boloto abunda ubata wa yi, ayi lo zuzu na mala'a. ²² Atsuma a azagbagbain a aa'isa'a, za na a tsu de Jayiru, u tawa ta we ene yi. Ɔvu u kingyo a makakan ma yi, ²³ a patishi yi lon, adansa, "Usheli u ke'en u va u ciga makuwa. N ciga ta vu tawa vu kuruwa yi ukere, adama u kambaga gbagaga."

²⁴ Reve u 'yawa obolo na ayi, reve ama a abunda o toni yi a gbagbalasa yi.

Ka na oo ocosu mpasa

²⁵ Atsuma o obolo'o, ka ro na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa shi ta pe. ²⁶ Wu uwwa ta awuya lon e ekere a aza a aguma, waru wu una ta ili i na u ri na ayi suru, amma u jebe yi shi, she ili i na i 'yawa elime. ²⁷ Ana wu uwwai adama e Yesu, Ɔvu u tawa nu ucina wa yi atsuma o obolo'o, Ɔvu u ju'wan utugu wa

† Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

yi. ²⁸ U jijan tã o ookolo a yi, "Nã n ju'wan utugu wã yi goon, n tã kambã gbaga."

²⁹ Babu usã wocosu wu mpasa mã yi n lyawai, avu u reve u tsurã tã lafiya lipu vã yi. ³⁰ Avu Yesu reveshi ucira wu utã tã a lipu vã yi. Dada u vadalai atsumã o obolo'o, avu we ece, "Zane da ju'wan numu utugu?"

³¹ Reve ojoro a yi a usu yi, "Ve ene obolo a gbagbalasa wu, avu ve ece, 'Zane da ju'wan nuwu utugu?'"

³² Avu u karã a vadalasa adama we ene za na yuwain ulinga u ndolo. ³³ Avu ka'a, ana u revei ili i na i yuwan niyi, avu u tawã u kingyo a makakan mã yi nã wovon nã meje'en mã lipu. Avu u damma yi amayun suru.

³⁴ Avu u damma yi, "Usheli, ucawu wo okolo a wu u kambato wu tã gbaga. Wala nã mazangã, babu ubanakun."

Yesu 'yãsin usheli wa Jayiru

³⁵ Ayi pe atsumã a adanshi, avu ozo o ro a tawã de o u'wa wu zagbain vã aã'isã a damma, "Usheli wã wu u kuwã tã. Cine vaa damaton yi waru?"

³⁶ Agba Yesu polo atsuvu e ili i na aa dansa shi. Avu u damma zagbai'in, "She vu uwwa wovon wan, vu ca okolo goon." ³⁷ U lyawa nanza toni yi shi, she Bituru, nã Yakubu, nã Yahaya mawun mã anãwu ma Yakubu.

³⁸ Ana a rawai o u'wa'a, avu wu uwwa a yuwusan ele-mu, e mesun, a yisaali babu ukotu. ³⁹ Ana u uwai, avu u damma le, "Nye i zuwai i ri a yisaali babu ukotu? Usheli'i u ri ukwã shi, nlavu n da waa yuwusan."

⁴⁰ Avu a yuwaan yi izo'oshi yu ulamu. Ana wu utã nle a alanga suru, avu u tara nshãwu mu usheli'i obolo no ojoro a yi, aza a na a danã obolo nã ayi, a uwa ubãtã u na mawu'un u danã. ⁴¹ Avu u reme ukere wã yi, u damma yi, "Talita kumi." Ili i na waa dansa da nda, "Mesheli, n ta dansaa wu, 'yon."

⁴² Babu usã avu usheli'i u 'yoshin, u fara mmalu. A'wan a yi kupa ne ejere a da a danã. Avu a uwa asalama a bundã. ⁴³ Avu u rono le atsuvu lon, she a damma nanza wan. Avu u damma le waru a ca usheli'i ilyalya.

A 'yuwan tã Yesu a lyuci le

(Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30)

6 Yesu lyawa tã de, avu u kambã Nazara lyuci le. Avu ojoro a yi o toni yi. ² Ana urana wa Ashibi u rawai, avu u teme uritosu a aã'isã.† Ama a na a uwwa niyi o uritosu, avu a yuwan asalama, adansa, "Te da vuma nda tsurã ili i nda suru? Cu'un vu urevu ne da a ca niyi tsunda? Kalyuwã cu'un vu ulinga wa asalama u na waa yuwusan. ³ Ayi nda, ayi da za vu ushe'en ndolo shi, mawun ma Meri,† zakpara va Yakubu, obolo nã Isuhu, nã Yahuza nã Simo shi? Azã a yi e esheli pa da a ri obolo nã tsu shi?" Dada a 'yuwan niyi.

⁴ Avu u damma le, "A tsu 'yuwan vumavãsulã ubãtã u ro shi, she a lyuci le obolo nã azã a yi, nu u'wa u le." ⁵ U gura yuwan ulinga wa asalama a lyuci le shi. Ke'en da u kuruwãyi azã o ubanakun ukere, avu u kambato le gbaga.

⁶ U yuwan tã asalama lon, ana a kudã a ca okolo.

Yesu lyungu tã Kupanejere

(Mat. 10:5-15; Luk. 9:1-6)

Avu u kandãruwã a 'yãwã a mulyuci a yuwusan urocosu. ⁷ Avu u de Kupanejere† u lyungu le ama e re re. U ca le tã ucira e ekere o otoni a limã. ⁸ Avu u damma le, "She i tara ili i ro a mmalu n du wan, she adanga. She i tara opopofu wan, ko tsã, ko ikebe o osonu a du wan. ⁹ I oto atan, amma she i tara atugu o ro wan."

¹⁰ Avu u dammisa le, "Ni i rawa ubãtã u na a ushi ndu, yi isawan pe o u'wa'a she mantsa ma na yaa lyawa lyuci ndolo. ¹¹ Agba ni i rawa a lyuci na a usu ndu shi, ko a uwwa du shi, i lyawa yi, avu i kakalã mabutã ma ana mã du. U to o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi." †

¹² Avu a karã a yuwusan alajiya, a dansaa ama a vadala† ubãtã wã Asulã, a lyawa unusu u le. ¹³ O utã tã otoni a limã nã a bundã, avu a putala azã o ubanakun mani'in, avu a tsurã lafiya.

Ukwã wa Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9)

¹⁴ Ana Mogono Hiridu† uwwai alabari e Yesu, adama a na aala e Yesu o'wo tã urevu bãtã suru. Avu ozo o ro a damma, "A 'yãsan tã Yahaya za vu Urumbusu. Dada u tsurã ucira u na waa yuwusan ulinga wa asalama."† ¹⁵ Ozo o ro gba a damma, "Iliya da."

Ozo o ro a damma, "Ayi vumavãsulã ro da, oroci a amãsulã o ofaru."

¹⁶ Ana Hiridu uwwai ne, avu u damma, "Yahaya za vu Urumbusu da, za na n zuwai o kodoi aaci a yi, amma a 'yãsan yi tã." ¹⁷ U damma tã ne adama a na ayi na aciyayi u lyungu tã de e reme yi. Avu waru u zuwa a nã yi, adama a ka na a tsu de Hiridiya ka vawun vã yi Filibu, za na u usai. ¹⁸ Adama a na Yahaya danã tã a dansaa yi, "U ri ulobonu vu zuwa ka vawun vã wu shi."

¹⁹ Avu Hiridiya zuwa yi o ookolo a yi, hali u shi u ciga woo una yi. Agba u tsurã ure u na wu una yi shi.

²⁰ Adama a na mogono'o wu uwwusa tã wovon wa Yahaya, adama a na u reve tã vuma va akiza da. Mantsa ma na wu uwwa niyi, ookolo a yi a tsu danã nden shi, suru nã ne u tsu ciga tã wu uwwa yi.

²¹ Amma o ukosu, Hiridiya tsurã tã ure u ro. Ana urana u na a matsain mogono'o u kandãruwã, u banu tã ngono, nã nan yali a gbagbain, na azagbain o upasu wã Galili abuki. ²² Ana usheli wã Hiridiya u uwa u je'ein, avu mogono'o na aza a na u banuyi a yuwan mazãngã. Avu u damma usheli'i, "Pati ili i na vu cigai suru, n ta ca wu." ²³ U kucinaa yi tã, u damma, "Ili i na vu pati numu suru, n ta ca wu. Ko ubatsalai u tsugono tsã vã tsa da vu cigai, n ta ca wu."

²⁴ Avu wu utã we ece mma vã yi, "Nye maa pati?" Avu u usu yi, "Pati aaci a Yahaya za vu Urumbusu." ²⁵ Babu usã, avu u kambã o ukobu u mogono, u pati yi u

† A mantsa mo ndolo, nã vuma zakãtsã mabutã mã atugu ko wu kalã mabutã ma ana mã yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa tã aciyayi na ama a lyuci ndolo.

damma, "Gogogo, n ciga tã vu ca mu aaci a Yahaya za vu Urumbusu a mapara."

²⁶ Ɔvu Ɔtsumã o mogono Ɔ lãngã lon, amma adama a akucunu a na u yuwain elime a ama, u ri n cine waa yuwan u putsa yi shi. ²⁷ Lo ða u lyunguyi agbashi Ɔ yi, u damma o kodoo yi aaci a Yahaya Ɔ tãwãã. A kãrã tã o kodo aaci Ɔ yi o u'wa wa ali. ²⁸ Reve u tãwãã na aaci'i a mapara, u ca usheli'i. Mawun ma ka gba, u ca mma vã yi.

²⁹ Mantsa ma na ojoro a Yahaya a uwwai alabari o ndolo, Ɔvu Ɔ tãwã a tara lipu vã yi, Ɔ 'yãwã Ɔ cido yi.

Yesu lyuwato tã ama ukpakukupa uton

(Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

³⁰ Ana ojoro e Yesu Ɔ kãmbã ubatã wã yi, reve a damma yi ili i na a yuwain suru, ni ili i na o ritoi. ³¹ Ama nã Ɔbundã Ɔ tãwusã nã Ɔ kãmbi, Ɔyi no ojoro Ɔ yi Ɔ tsurã mantsa ma na aa lyuwa ilyalya shi. Ɔvu u damma le, "Tãwã, tsu 'yãwã ubatã u na ama Ɔ ri shi, yi ivuwan." ³² Ɔvu Ɔ kãrã a uwa a wantsun Ɔ 'yãwã ubatã u na ama Ɔ ri shi, ele goon.

³³ Ana obolo a ama a na Ɔ tãwã batã batã e ene nle Ɔ mãkãrãã e reve le tã, Ɔvu a suma Ɔ 'yãwã upasu u ndede kafu ele a rawa ðe. ³⁴ Ana u rawai ðe, Ɔvu we ene obolo a ama lon. Ɔvu we ene le iliyali, adama a na Ɔ ðanã tã she damma ikyon i na i ri nã za va aguba shi. Ɔvu u teme o rocosu ili nã Ɔbundã.

³⁵ Ana urana u kotoi, Ɔvu ojoro Ɔ yi Ɔ tãwã ubatã wã yi. Ɔvu a damma yi, "Ubatã u nda gba ama pa shi, waru urana u ða nda u kotoi. ³⁶ Damma le Ɔ kãrã Ɔ 'yãwã Ɔ mulyuci n wawa'a n na n ri lo zuzu, a tsulaa aciyele ilyalya i na aa lyuwa."

³⁷ Ɔvu u usu le, "'Yãwã i ca le ilyalya i na aa lyuwa."

Ɔvu Ɔ usu yi, "Tsu 'yãwã tsu una ikebe i na i rawai ikebe † yu ulivu ukpakure (200) e ilyalya, Ɔvu tsu ca le a lyuwa?"

³⁸ Ɔvu we ece le, "Opopofu a yan a ða ðu? 'Yãwã i kã-lyuwa."

Ana Ɔ 'yãwã Ɔ kãlyuwã, Ɔvu a damma, "Ozo o ton a ða, nã mugula n re."

³⁹ Ɔvu u damma le suru ko zane ða ðanu a anlyã o utãnu obolo obolo. ⁴⁰ Ne ða Ɔ ðanã ozo o ro kupoton-uton, ozo o ro ukpaku ukpaku. ⁴¹ Ana u tarai opopofu o to'on nã mugula n re'e, Ɔvu u 'yãsan aaci zuva, Ɔvu u godyoo Ɔsulã. Ana u bubusai opopofu nã mugula'a, reve u ca ojoro Ɔ yi, e ne'eshen ama. E ne'eshen le tã opopofu nã mugula n ndolo suru. ⁴² Suru nle a lyuwa tã Ɔ cuwã. ⁴³ Ɔvu ojoro Ɔ yi o boloto asaka kupa ne ejere, asaka o opopofu nã mugula n na m buwai.

⁴⁴ Ama a na a lyuwai ilyalya i ndolo ali ukpakukupa uton (5,000) u ða.

Yesu a mmalu zuva mini

(Mat. 14:22-33; Yah. 6:15-21)

⁴⁵ Ɔvu u zuwushi ojoro Ɔ yi a uwa a wantsun a fara pasaa yi Ɔ 'yãwã Ɔ lyuci va Besaida, kafu u lyawa

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nã Tsheleni Ɔyi ða "dinari ukpakure (200)." Kãlyuwã Ucuðuwi wi "Ikebe."

obolo'o. ⁴⁶ Ana u lyawa nle, Ɔvu u kumba a aagadi, adama u 'yãwã u yuwan avasa.

⁴⁷ Ana ulivu u yuwain, wantsun gba e memere ma mala, Yesu gba Ɔyi ðe a aagadi Ɔyi Ɔ nde'en. ⁴⁸ Reve we ene le e melen nã wantsu'un a mala, adama a na up-epu u ta damatosun le. Mantsa ma na nton n tsu saala nã wasasa, Ɔvu u kãrã Ɔ 'yãwã ye'e le a mmalu a mala. U yuwan tã she damma u tã kãrã le, ⁴⁹ amma ana e ene niyi a mmalu Ɔ mini, Ɔvu a jiyã she damma yi-modi i ða. Ɔvu o oruwo, ⁵⁰ adama a na wo o'woi suru nle e ene yi tã, Ɔvu a ða'wan.

Lo ða u yuwaan nle adanshi, "Guzã okolo Ɔ ðu, Ɔmu ða. She yu uwwa wovon wan." ⁵¹ Ɔvu u uwa a wantsun ne ele, ða ða upepu u voyin. Ɔvu e reme asalama lon, ⁵² adama a na hali n gogo koto Ɔ ri nu urevu wu ulyuwatosu wu ukpakukupa uto'on (5,000) shi. Adama a na okolo e le Ɔ ðanã tã ugbawu.

Yesu kãmbato tã vuma va Janisara gbaga

(Mat. 14:34-36)

⁵³ Ana a pasai, a rawai e ida ya Janisara, Ɔvu Ɔ nã wantsu'un. ⁵⁴ Nã motãã me le a wantsun, Ɔvu ama e reve yi. ⁵⁵ Ɔvu a suma batã suru a tarasa Ɔzã o ubanakun a avalu Ɔ tãwusãã yi ko te ða a uwwai u ri. ⁵⁶ Ubatã u na u uwai suru, Ɔ lyuci gbain nã mulyuci'i na akapi Ɔ batã, a tsu zuwaa yi tã Ɔzã o ubanakun o u'uwata we eden. Ɔvu, a pati yi u lyawa le Ɔ ju'wã nge'en mu utugu mã yi. Aza a na Ɔ ju'wã niyi suru Ɔ tsurã tã lafiya.

Uritosu wu nkaya

(Mat. 15:1-9)

7 Afarishi o ro obolo nã munlu n Wilã n ro o utã tã Urishelima reve o boloto ubatã wã Yesu. ² E ene tã ojoro Ɔ yi a alyã e ilyalya ne ekere babu sa'a o ure u na wu ntsayi shi.

³ Afarishi na akapi a aza a Isra'ila a ta yuwusan cine nkaya n dammai wu ntsaa tã a yuwan. A tsu sa'a tã ekere e le ulobonu. ⁴ A tsu 'yuwan tã a lyuwa ilyalya e eden she na a sa'a ekere. Ili nã Ɔbundã i tã lo, tsã wuzã'u wu nden, nã munda obolo na asa'atsu.

⁵ Adama a na a tsu sa'a tã ulobonu, ana e enei ojoro Ɔ yi a alyã tsundolo, reve e ece yi, "Nye i zuwai ojoro Ɔ wu Ɔ kurusu ili i na yi ntsayi shi? Tsu cina le tã a alyã babu a sa'a ekere."

⁶ Ɔvu u damma le, "Ɔzã e ikpa'a! Wo o'wo tã unatã na Ishaya yuwain adanshi Ɔ Ɔsulã a aci Ɔ ðu. Ununa a ðanai,

'Ama a nda a ta casu mu tsugbain Ɔ nã le goon, okolo e le gba alanga a ða Ɔ ri nã Ɔmu.

⁷ Ɔgãndã a na aa yuwusaan mu ili yã Ɔbulã i ða shi. Ili i na oo ritosu ili i ro i ða shi, agba uritosu wa ama u ða.' ††

⁸ "Yi icina tã nã wilã wã Ɔsulã, Ɔvu i toni uritosu wa ama."

⁹ Ɔvu u damma le, "Yi icina tã ni ili i na Ɔsulã a dammai, Ɔvu i toni uritosu u ðu. ¹⁰ Adama a na Musã†

†† 7:7 Isha. 29:13.

dammai, 'Vu ca dada na mma va wu tsugbain. Waru za na isulai dada ko mma va yi, a ciga a 'yuwan o una yi.'¹¹ Amma uritosu u du u damma ta ili i sa'ani i da vuma damma dada ko mma va yi, ili i na n shi a ca du n ca ta de Asula. ¹²I putsa yi ta na waa kamba dada ko mma va yi ni ili i ro. ¹³Ne da i tsu yuwan, avu i kambato adanshi a Asula pere, adama o uritosu u du, ili i na abunda icu'un i ndolo i da i tsu yuwan."

Ili i na i tsu lungusa vuma (Mat. 15:10-20)

¹⁴Avu u dewishe obolo'o, avu u dammisa le, "I zuwa atsuvu suru ndu yu uwwa ili i na maa damma. ¹⁵Ili i na i tsu uwa atsumā a vuma ayi da u tsu lungusa wuma wa yi shi, she ili i na i tsu uta o okolo, ayi da u tsu lungusa yi. ¹⁶[Za na ri na atsuvu, wu uwwa.]"

¹⁷Ana wu kasai no obolo'o, avu u uwa o u'wa. Avu ojoro e ece yi ili i na iroci'i waa dansa. ¹⁸Avu u usu le, "Adu fo i reve ili i na iroci'i waa dansa shi? Adu fo i reve shi, ko nye da i uwai a atsumā a vuma, u tsu lungusa yi shi? ¹⁹Adama a na u uwa o okolo a yi shi, amma u uwa ta a atsumā a yi, ne da waru woo uta?" Ne da Yesu yuwain u kambato ilyalya suru ulobonu adama a alya.

²⁰Avu waru u damma, "Ili i na yoo utusa ubata u vuma, ayi da u tsu lungusa yi. ²¹Adama a na pe da, pe o okolo a vuma da icu'un i nda yo utusa: majiyan me iwuya, tsipere, na wivu, na mona ma ama, ²²nu uforondo, ni iwuya, na wulumu, nu unusu icu'un icu'un, na tsurala, ne epen, na aci o ugbamu na tsulo. ²³Iwuya i pe o okolo a vuma a da a tsu uta, avu a zuwa yi wo o'wo ili yi idaba e ekere a Asula."

Ucawu wo okolo a ka a Meheleni (Mat. 15:21-28)

²⁴Diga lo avu u kambā a 'yawā a mbāngā ma Taya na Sida. Avu u uwa o u'wa u ro, u ciga nanza reve shi, amma u ri n soko aciyayi shi. ²⁵Ka na mawun mā yi, usheli u wa'a u danai no otoni a lima, ana wu uwwai alabari e Yesu, avu u tawā u kingyo a makakan mā yi. ²⁶Ka'a gba Meheleni ma da, ubata u na wu utai gba Basurofiniki da. Avu u pati Yesu utaa otoni a lima a na a uwai atsumā a mawun mā yi. ²⁷Avu u usu ka'a, "Lyawa tsu fara lyuwato muwun mu u'wa. U ri ulobonu a tara ilyalya i muwun avu a variya musan shi."

²⁸Amma u usu yi ta, u damma, "Ne da u ri Zagbain, agba ko musan n tsu lyuwa ta akapi e ilyalya i muwun."

²⁹Avu u damma yi, "Adama a adanshi a wu, wala a kambā o u'wa, otoni a lima'a a lyawa ta mawun mā wu."

³⁰Avu u kambā o u'wa, avu u cina mawun mā yi nven a avalu. Cina otoni a lima'a a lyawa yi.

Yesu kambato ta agulani gbaga

³¹Avu u lyawa mbāngā ma Taya, u toni a 'yawā Sida a 'yawā a Mala mā Galili, ni ida i na a tsu de Dikafoli. ³²Ama o ro a tawā yi ta na vuma na danai aagulani waru nu usan u da u tsu gura damma, avu a pati Yesu ankuri u kuruwa vuma'a ukere. ³³Avu Yesu tara yi a 'yawā ubata u na ama a danai shi, avu u zuwa akatsu a yi a atsuvu a vuma'a, u tsuwā matsan mā yi, avu u ju'wan eelentsu a vuma'a. ³⁴Avu Yesu kalyuwa zuva no okolo a ta, avu u damma yi, "Ifata!" adansa, "Kpa-tu'wa!"

³⁵Avu u kpatu'wa atsuvu a yi. Ili i na i shi yi nai ee-lentsu a yi, u bada. Avu u yuwan adanshi mejege. ³⁶U damma le ta she a damma ama wan, amma she ili i na i lyuwai elime a casu alabari a yi. ³⁷Avu a yuwan asalama lon, a damma, "Kalyuwa cine u yuwain ili'i suru mejege. Hali u gura zuwa agulani a uwwa. Aza a na a tsu gura yuwan adanshi shi, a yuwan adanshi."

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa unashi (Mat. 15:32-39)

8 A mantsa mo ndolo, obolo a ama o ro o boloto ta abunda, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi. Avu Yesu de ojoro a yi, avu u damma le, ²"N te eneshe obolo a ama nda'a iliyali, adama a na o to obolo na mu hali rana ta'atsu, agba a ri ni ilyalya i na aa lyuwa shi. ³Waru na n damma le a tyo o u'wa na ambulu, aa gura rawa o u'wa shi, ozo o ro da nda gba o utai alanga."

⁴Avu ojoro a yi a usu yi, a damma, "Ubata u nda ogozo a da, te da gba tsaa gura tsura ilyalya i na tsaa gura lyuwato ama a abunda a nda?"

⁵Avu we ece le, "Opopofu a yan a da du?" Avu a damma, "Aza e cindere."

⁶Avu u zuwa ama'a a danu e ida. Ana u tarai opopofu e cindere o ndolo, avu u godyoo Asula, avu u bubusa, u casu ojoro a yi a 'yawā obolo a ama'a. Avu a 'yawusa le. ⁷A danā ta na mugula n keke'en wa'a. Ana u godyoyi Asula, avu u damma a 'yawā le. ⁸Ama ukpakukupa unashi (4,000) u da a shi o bolotoi, avu gba a lyuwa ilyalya hali a cuwan. Reve ojoro o boloto akapi a na a buwai reve o shiton asaka e cindere. Avu u damma le a tyo o u'wa. ¹⁰A jima shi, dada u uwai a wantsun no ojoro a yi a tyo Dalmanuta.

Afarishi a zami ta ili ya asalama (Mat. 16:1-4)

¹¹Afarishi a tawā e teme mawasan na ayi, a ta zama u roco le iroci de zuva, adama a lyungwa yi. ¹²Avu ni ivuwan ogbolo a ruhu va yi, u damma, "Nye i zuwai ama o gogo a ri e izami yi iroci? Amayun a da n damma ndu, babu iroci i na oo roco ama o gogo."

¹³Avu u lyawa le lo, avu u kambā a wantsun u pasa a 'yawā a mbāngā n ndede.

† 7:10 Mtā. 20:12; Mtā. 21:17; N.Gn. 20:9; U.WI. 5:16.

†† Dikafoli urevu wa yi, ayi da Mulyuci Kupa.

Wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu

(Mat. 16:5-12)

¹⁴ Reve e reme mmalu agba e icina ta a na a tawaa no opopofu, ili i na i ri lo le pe a wantsu'un u la'a za ta shi. ¹⁵ Avu u damma le, "I yuwan ugbozu na wolilo wa Afarishi na aza a Hiridu."

¹⁶ Avu a dammulai, "U damma ta ne ana wo o'woi tsu ri no opopofu shi."

¹⁷ Yesu gba u reve ta ili i na a dammulai, avu we ece le, "Nye i zuwai i dammai i ri no opopofu shi? Koto ye ene ko i reve shi? ¹⁸ I ta ne esu, amma yee ene shi. I ta na atsuvu, amma yaa uwuwa shi. ¹⁹ Waru i cuwan ana m bubusai opopofu o ton, avu n ne'eshen ama uk-pakukupa uton shi? Akapi gba asaka a yan a da i bolotoi?"

Avu a usu, "Kupa ne ejere."

²⁰ Dada we ece nle, "Ana m bubusayi ama opopofu e cindere, akapi a asaka a yan a da a buwai ana i bolotoi?"

Reve a usu yi "Aza e cindere a da."

²¹ Dada we ece nle, "Hali n gogo koto i reve ili i na maa dansaa du shi?"

Yesu kpatu'wa ta irumba esu

²² Avu a rawa a lyuci va Besaida. Reve ama a tawaa Yesu ni irumba, avu a pati yi u ju'wan yi. ²³ Avu u reme ukere wa yi, wu utaa yi a mbanda n lyuci. Reve u tsuwaa yi matsan e esu, waru u kuruwa yi ukere, avu we ece yi, "Vu gura ta ene ili i ro?"

²⁴ Avu irumba'a u 'yasan urewesu, avu u usu, "N te eneshe ama. Amma oroci a danga a da mee eneshe le a agara."

²⁵ Avu u zuwisaa yi ukere o urewesu. Avu irumba i kpatu'wa esu yi we ene ili suru mejege. ²⁶ Avu Yesu damma yi u wala a tyo o u'wa, waru u damma yi ta, "She vu uwa a malyuci mo ndolo wan."

Bituru yuwan ta adanshi adama e Yesu

(Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21)

²⁷ Yesu 'yon ta no ojoro a yi, u uwa mulyuci n Kasariya Filibi. Avu we ece ojoro a yi, "Zane da ama aa dansa n ri?"

²⁸ Avu a usu yi, "Yahaya za vu Urumbusu, ozo o ro gba a damma, Iliya, ozo o ro gba a damma vu utu a atsumu a amasula."

²⁹ Avu we ece le, "Amma adu gba, zane da yaa dansa n ri?"

Avu Bituru usu yi, "Avu da Kristi'it Zamawawa."†

³⁰ Avu u rono le atsuvu she a damma nanza wan.

Yesu yuwisan ta adanshi adama o ukwa wa yi

(Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27)

³¹ Avu u teme o ritosu le, a dansa, "Amu Mawun ma Vuma n to sowo atsumalima lon. Waru azagbain, na nan ganu a gbagbain, na munlu n Wilu a ta 'yuwan mu, hali o una mu. Agba na a yuwan rana ta'atsu, n ta

'yon wuma." ³² A alanga eteshe a da u damma nle adanshi o ndolo. Avu Bituru de yi a tyo a nge'en, u teme a yuwusaan yi nlangi. ³³ Amma ana Yesu vadalai, we enei ojoro a yi, avu u bara Bituru, u damma, "Vu yuwan alanga na amu, avu Male! Vaa yuwusan avasa adama a na ili ya Asula yaa shiwan shi, she ili ya ama."

³⁴ Avu u de obolo'o obolo no ojoro a yi, u damma le, "Za na cigai u toni mu, she nu u 'yuwan aciyayi suru suru, nu u ciga u 'yuwan u tara akpata a yi, avu u toni mu. ³⁵ Za na ri ada a wuma wa yi, u ta lamba yi. Amma za na lambai wuma wa yi adama a va, adama a Alabari a Sa'ani waru, u ta tsura yi. ³⁶ Nye i da vuma munai ko nu u tsura uvadi u nda suru, avu u lamba wuma wa yi? ³⁷ Nye waru vuma aa gura tsupa, avu u wawa wuma wa yi? ³⁸ Na za uwuwa wono u va na alajiya a va o uvadi u iwuya wu ulambu wa abula u nda, Mawun ma Vuma fo u ta uwuwa wono wa yi, nu u 'yawu a makakan ma Dada wa yi na nlingata ma Asula."

9 Avu u lyuwa elime na adanshi, "Amayun da maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na ee ene ukwa shi, she ne e ene tsugono tsu Asula tsu tawu nu ucira."

Lipu va Yesu vadalai

(Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36)

² Ana a yuwain rana tali, avu Yesu tara Bituru, na Yakubu, na Yahaya, u 'yawato le a masasan mo uga'an, ele goon. Avu oroci a yi a vadala elime e le. ³ Itana ya yi i vadala yo o'wo u'uri puwu a madala, pa o uvadi u nda babu za na aa gura zaza'wa le ne. ⁴ Avu e eneshi Iliya n Musa, a yuwusan adanshi na Yesu.

⁵ Avu Bituru cananaa yi unu, "Manlu, u lobono ta ana tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu, za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya." ⁶ U lamba ta ili i na waa damma, adama a na wu uwai wovon lon.

⁷ Avu eleshe a tawu a kpatu le nu ululu, avu udyo wu utu de e eleshe'e, "Mawun ma na n cigai lon da nda, yu uwuwa yi." ⁸ Avu a jiku a kanlashi, amma e ene waru za ro shi, Yesu da goon e enei obolo ne ele.

⁹ Ana a cipai de a masasa'an, avu u damma le, "She i damma nanza ili i na ye enei wan, she na Mawun ma Vuma mo 'yon atsumu o ukwa."

¹⁰ A yuwan ta ili i na u damma nle a yuwan, amma a yuwusan ta adanshi'i goon le, "Nye i da waa dansa adama o u'yosun o ukwa u nda?"

¹¹ Avu e ece yi, "Nye i zuwai munlu n Wilu n dammai nga Iliya ta fara tawu elime a Kristi Zamawawa?"

¹² Avu u usu le, "Iliya da fara tawu, adama a na woo fobo ili suru. Nye i zuwai a danai, adama a Mawun ma Vuma, 'U to sowo awuya icu'un icu'un, waru aa 'yuwan yi?' ¹³ Amma n ta dansaa du, Iliya tawu ta de, a yuwaan yi ta cine a cigai, cine alabari a yi a ri ufanu."

Yesu kambato ta mawun mo otoni a limu gbagu

(Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43)

¹⁴ Ana a kambai ubata u na ojoro a yi a ri, avu e ene abajini o obolo ukandaruu ne ele. Munlu n Wilu waru

n dānā t̄a a mawasan ne ele. ¹⁵ Nā mēnee mā Yesu, ̄avu obolo'o a yuwan asalama lon. ̄Avu o boso ni iladī a t̄awā ubat̄a wā yi, a ̄casas̄a yi.

¹⁶ ̄Avu we ece le, "Mawasan mā ne yaa yuwusan?"

¹⁷ ̄Avu za t̄a ̄atsumā o obolo'o u usu yi, "Manlu, mpa nda n t̄awāā nuwu nā molobo mā vā za na ri no otoni a limā. Adama o ndolo u tsu gura yuwan adanshi shi.

¹⁸ Mantsa ma na otoni a limā'a a kumba niyi suru, she na a vari yi e ida, unā wā yi a yuwusan apiva, u gagai anga a yi, ̄avu wo o'wo wudaruwu. ̄Avu m pati ojoro a wu o lo otoni a limā a yi, ̄avu a kudā."

¹⁹ ̄Avu u usu le, "Adu ama o gogo aza a na aa casu okolo shi. N jima t̄a nden nā ̄adu. Hali mantsa mā ne mā ̄dānu nā ̄adu a yuwusan ankuri nā ̄adu? T̄awāā numu nā ayi."

²⁰ ̄Avu a t̄awāā yi nā molobo'o. Ana otoni a limā'a e enei Yesu, ̄avu a varu molobo'o e ida babu usan, lipu vā yi e meje'en. Reve u riyā u dānā e igandalu, unā wā yi o utusā apiva. ²¹ ̄Avu Yesu ece dada vā yi, "Urana u ne ili i ndolo i cina niyi?"

̄Avu u damma, "Ayi a mawun. ²² U sowo t̄a a varusu yi a akina nā a mini, adama wu una yi. Amma nā vaa gura yuwan ili i ro, ve ene tsu iliyali, vu kamba tsu."

²³ ̄Avu u damma yi, "Nā maa gura? Ili suru ili i na aa gura yuwan da e ekere a za na cayi okolo."

²⁴ ̄Avu wu utāā udyo babu usan, "N ca t̄a okolo. Kamba mu n dashi ca okolo."

²⁵ Ana Yesu enei obolo a ama a t̄awusā lo ubat̄a'a, ̄avu u bara otoni a limā, u damma, "̄Avu otoni a limā a na a tsu putsaa na adanshi, n damma wu t̄a, vu kasa nā ayi. She vu dashi toni yi wan."

²⁶ Ana otoni a limā a yi a saalai, ̄avu a kpasu'wa yi e ida lon, lipu vā yi e meje'en, ̄avu a kasa nā ayi. ̄Avu molobo'o wo o'wo tsā ̄akwākwa, hali wo o'wo ama nā ̄abundā a damma, "U kuwā t̄a." ²⁷ ̄Avu Yesu reme ukere wā yi u 'yasān yi, ̄avu u 'yon mishin.

²⁸ Ana u uwai o u'wa, ̄avu ojoro a yi e ece yi usokowu, "Nye i zuwai tsu kudāi, a na tsoo lo otoni a limā o ndolo?"

²⁹ ̄Avu u usu le, "Na avasa a da goon aa gura lo cu'un ndolo a alanga, babu ili i ro." †

Yesu yuwisan t̄a adanshi o ukwā wā yi

(Mat. 17:22-23; Luk. 9:43-45)

³⁰ ̄Avu a 'yon lo, a uwa e ida yā Galili. U ciga nanza reve shi. ³¹ Adama a na u to ritosu ojoro a yi, u ta dansaa le, "A ta ca Mawun ma Vuma e ekere a ama waru a to una yi. Nā o una yi, na a yuwan rana ta'atsu u t̄a 'yon."

³² Amma a gura reve adanshi'i shi, ̄avu waru a uwwusa wovon na ee ece yi.

Tsugbashi tsā ̄abulā

(Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48)

³³ ̄Avu a rawa Kafarnahum. Ana u uwai o u'wa, ̄avu we ece le, "Mawasan mā ne yaa yuwusan o ure?"

† Akuci a aatagada o ro a t̄a nā: "Amma avasa na akuli a da goon aa gura cu'un vi ili i nda."

³⁴ ̄Avu a rungwā kpaku kpaku, adama a na a yuwan t̄a mawasan o ure za na o'wo zagbain ̄atsumā e le.

³⁵ ̄Avu u dānu, u de Kupanejere'e. ̄Avu u damma le, "Za na cigai woo o'wo zagbain, u kambā za vu ukosu, aagbashi a ama suru waru."

³⁶ ̄Avu u shede mawun mo ro u zuwa yi e memere, ̄avu u katala yi. Dada u damma nle, ³⁷ "Za na ushiyi mawun me ke'en cu'un nda adama a ala† a vā, ̄amu da u ushiyi. Za na waru usu numu, ̄amu da u ushiyi goon shi, amma za na lyungu numu da u ushiyi."

Za na 'yuwan ntsu shi, za tsu da

(Luk. 9:49-50)

³⁸ ̄Avu Yahaya usu yi, "Manlu, tse ene t̄a nanza o utusāā otoni a limā na ala a wu. ̄Atsu gba tsu putsaa yi t̄a, adama a na u ri oo tono tsu shi."

³⁹ Amma u damma t̄a, "She i putsaa yi wan, adama a na za na gura yuwain ulinga wa asalama a ala a vā, waa gura vadala u yuwan adanshi avama adama a vā shi. ⁴⁰ Za na ri a tsurala nā tsu shi, za tsu da. ⁴¹ Amayun a da maa dansaa du, za na ca ndu mini i sowo adama a vā, u t̄a tsurā iliyinkapa.

Re mariyāā ̄atsumā o unusu

(Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2)

⁴² "Nā nanza aa zuwa ̄atsumā a muwun n nda a riyā, u ta la'a a nlaā yi utali u yira a yinlu yā yi, ̄avu a vari yi a mala. ⁴³ Nu ukere wā wu waa zuwa wu, vu nusan, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsurā wuma babu ukere u t̄a ana vāā tsurā ekere e re, ̄avu vu uwa a akina.† ⁴⁴ [Ubat̄a u na azun a tsu kuwā shi, waru akina a tsu kimā shi.]

⁴⁵ Na anana a wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kodo yi. U ta la'aa wu, vu tsurā wuma nā tsukutsumā, ana aa vari wu ̄atsumā a akina na ana e re. ⁴⁶ [Ubat̄a u na azun a ri n kuwā shi, waru akina a ri n kimā shi.]

⁴⁷ Nā lyusu vā wu aa zuwa wu vu yuwan unusu, vu kongoro yi. U ta la'aa wu, vu uwa o tsugono tsā ̄Asulā nā lyusu t̄a, ana aa vari wu ̄atsumā a akina ne esu e re.

⁴⁸ Ubat̄a u na azun a ri n kuwā shi, waru akina a ri n kimā shi.

⁴⁹ "Na akina a da aa lyungwā ama suru, cine a tsu lapula ili na akpadi.

⁵⁰ "Akpadi a tu ulobonu, amma nā a langā, nā nye da vaa lapula yi?"

"I dānā na akpadi o okolo a du, i yuwan nden n sa'ani."

Uritosu adama o lolo

(Mat. 19:1-12; Luk. 16:18)

10 Yesu lyawa t̄a de, ̄avu u kambā e ida ya Yahuda, waru nu upasu wā Urdu, ama nā ̄abundā o boloto t̄a ubat̄a wā yi, ̄avu u karā o rocosu le ununa u tsu yuwusan.

² ̄Avu Afarishi a t̄awā ubat̄a wā yi, reve e ece yi, "Unusu u da vuma lyawa ka vā yi?"

³ ̄Avu we ece le, "Nye i da Musa damma ndu?"

⁴ Reve a usu yi, "Musa damma tsu t̄a tsu ca ka aatagada a wukasu u lolo, ̄avu a lyawa yi." ††

⁵ Dada u usu nle, "Musa damma du ta ne, adama a na i ri na aciyogbam. ⁶ Amma a mantsa ma na a yuwain uvadi ne da u danai shi. Amma ana a fara a yuwain, 'vali na ka da a yuwan nle.' ⁷ 'Adama o ndolo a da vuma aa lyawa dada va yi na mma va yi, tsara u suraa ka va yi goon. ⁸ Ele ra o to o'wo ili i ta. ¹¹ Ana wo o'woi a buwa ili i re shi, ⁹ adama o ndolo ili i na Asula o boloi, she vuma kakasa wan."

¹⁰ Avu ana a kambai o u'wa dada ojoro a yi e ece niyi ili i na u ritoi. ¹¹ Avu u damma le, "Za na kakasai, reve u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi. ¹² Waru na ka lyawa vali va yi, avu u yuwisan lolo ro, tsipere tsa da waa yuwusan."

Yesu zuwaa ta muwun aba'un

(Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17)

¹³ A tawusaa yi ta na muwun, tsara u ju'wan le. Reve ojoro a yi a putsa le. ¹⁴ Amma ana Yesu enei ne, reve atsumaa a langa yi. Avu u damma le, "Lyawai muwun n keke'en n tawa ubata u va, she i putsa le wan. Adama e icu'un i ndolo i da o foboi tsugono tsa Asula.

¹⁵ "Amayun a da maa dansaa du, za na usuyi tsugono tsa Asula cine muwun n ri shi, waa uwa atsumaa o tsugono tsa Asula shi." ¹⁶ Reve u shede le e ekere, avu u zuwaa le aba'un.

Za vu utsuru

(Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30)

¹⁷ Ana u remei mmalu a tyo Urishelima, dada nanza sumai elime e Yesu, avu u kingyo. Avu u damma, manlu ma abula, "Nye da maa yuwan, tsara n tsura wuma u babu ukotu?"

¹⁸ Avu Yesu usu yi, "Cine vee desu mu manlu ma abula? Babu za va abula, she Asula goon. ¹⁹ Avu na aciyawu vu reve ta ili i na Asula a dammai a yuwan: 'She vu una vuma nu ucigu wa wu wan, she vu yuwan wivu wan, she vu yuwan tsipere wan. She vu usu ili i na vu revei shi wan, waru she vu paala za ro wan. Vu ca dada na mma va wu tsugbain.'" ²⁰ Avu u usu yi, "Manlu, ele ndolo suru n yuwusan le ta, amu o molobo."

²¹ Avu Yesu kalyuwa yi ni icigi. Avu u damma yi, "Ili i ta i da vu lambai, 'yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, tsara vu ca alambi, adama vu tsura uzuwa zuva. Na vu yuwan ne avu vu tawa vu toni mu."

²² Ana wu uwwai ne, avu u lukuta urewesu, adama a na u ri ni ili abunda.

²³ Avu u vadala u kalyuwa ojoro a yi, avu u damma le, "Ili yu usan i da za vu utsuru u tsura u uwa atsumaa o tsugono tsa Asula."

²⁴ Avu ojoro a yi a uwa asalama, adama e ili i na u dammai. Avu u dashi dammisa, "Muwun n va, u ta yuwan usan za vu utsuru uwa o tsugono tsa Asula. ²⁵ U ta la'aa aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsa Asula."

†† 10:4 U.Wl. 24:1-4. † 10:6 Ufr. 1:27; Ufr. 5:2. †† 10:8 Ufr. 2:24. ‡ 10:19 Mtā. 20:12-16; U.Wl. 5:16-20.

²⁶ Ana a uwwai ne, avu a kara a asalama, avu a damma, "Na wo o'wo za vu utsuru aa tsura u uwa atsumaa o tsugono tsa Asula shi, zane da aa la'a?"

²⁷ Avu u usu le, "E ekere a vadilima ili yu usan i da, amma e ekere a Asula shi. Babu ili i na Asula aa kufa yuwan."

²⁸ Avu Bituru usu yi, "Atsu da nda tsu lyawai ili suru, avu tsu kuru wu."

²⁹ Avu u usu u damma, "Amayun a da maa dansaa du, za na lyawai u'wa wa yi, ko dada va yi, ko mma va yi, ko u lyawai zakpara va yi, ko vawun va yi, ko gba u lyawai muwun ma yi, ko ka va yi, adama a va na Al-abari a Sa'ani, she nu u tsura atsupu. ³⁰ A mantsa mo gogo, u ta tsura 'wa, na aza a yi, na muwun ma a-nawu, na aduma, na muwun, ukpaku ukpaku. Amma waru a ta lyungwa yi. De zuvat waru u ta tsura wuma u babu ukotu. ³¹ Aza e elime na abunda a ta kambaa a-capa. Aza a acapa a ta kambaa elime."

Yesu yuwisain adanshi o ukwa wa yi

(Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34)

³² Ele atsumaa a mmalu a gawan Urishelima, Yesu de elime e le, avu ojoro yi kara asalama. Avu ama a na oo toni yi, a kara o wovon. Avu waru u dashi de ojoro a yi, avu u fara a dansaa le ili i na yaa cina yi. ³³ Avu u damma, "Atsu da nda a tyo Urishelima, a ta ca Mawun ma Vuma e ekere a nan ganu a gbagbain na munlu n Wila. A ta padaa yi ugana u na oo una yi, waru a ta zuwa yi e ekere a aza e iwuya. ³⁴ A ta yuwaan yi ulamu reve a tsuwan yi matsan. Waru a ta fufaba yi, avu o una yi. Agba na a yuwan rana ta'atsu, u ta 'yon."

Ipai ya Yakubu na Yahaya

(Mat. 20:20-28)

³⁵ Avu muwun ma Zabadi, Yakubu na Yahaya, a rawa zuzu na ayi a damma, "Manlu tsu ciga wu ta, vu yuwaan tsu ili i na tsaa pati wu."

³⁶ Reve we ece le, "Nye i cigai n yuwaan du?"

³⁷ Reve a usu, "Urana u na a 'yasan nuwu zuva na tsugono, tsu ta ciga wu vu zuwa za ta o ukere usa'ani, za ta o ukere ugula."

³⁸ Avu u usu le, "I reve ili i na yaa patishi shi. I ta gura sowo awuya a na moo sowo, a ta gura tsupu du ununa aa tsupu mu a awuya?"

³⁹ Reve a usu a ta gura. Avu u usu le, "I ta gura sowo awuya a na moo sowo, ununa aa tsupu mu ne da aa tsupu du. ⁴⁰ Amma adama a na yaa danu o ugula ko o usa'ani, za va da shi na maa ca. Asula a da aa ca bata na u foboyi aza a na a dangwai."

⁴¹ Ana ojoro a yi a uwwai ne, reve a uwa atsumolan-gu na Yakubu na Yahaya. ⁴² Avu u de le, u damma le, "I reve ta aza a na a zuwai o o'wo aza a tsugbain a ama o uvadi, a ta na tsugbain a aci e le. ⁴³ Ne da woo o'wo e ekere a du shi. Za na cigai wo o'wo zagbain, she nu u kambato aciyayi aagbashi a du biti. ⁴⁴ Za na cigai u uwa elime a du, she nu u kambato aciyayi aagbashi a du suru. ⁴⁵ Ko Mawun ma Vuma, u tawa tsara a

yuwaan yi tsugbashi shi. Amma tsarā u yuwan tsugbashi, waru u ca aciyayi, adama a wawa ama.”

Yesu kpātu'wā tā esu e irumbā

(Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43)

⁴⁶ Avu a rawa Jeriko. Ayi o utā Jeriko no ojoro a yi no obolo a ama aḅundā, avu irumbā i ro i tawā zavipati aala a yi Bartimawu, mawun ma Timawu. U tsu dānusu tā a nge'en mu ure. ⁴⁷ Ana wu uwwai Yesu va Nazara tā lo a tawā, avu u 'yasān uḁyo wā yi a dansa, “Yesu, Yesu, mawun mā Dāwuda, kalyuwā ununa n ri iliyali.”

⁴⁸ Avu ama nā aḅundā a putsa yi, a dansaa yi u rung-wā unā wā yi. Amma she ili i na i 'yāwāi elime, avu u dāshi utāa uḁyo a dansa, “Yesu, Yesu, mawun mā Dāwuda, kalyuwā ununa n ri iliyali.”

⁴⁹ Avu wi isawan, reve u zuwa e de yi. Avu e de irumbā'a, a damma yi, “Yuwan māzangā, u tā desu wu.”

⁵⁰ Avu u vari aapalutsu a yi, avu u jikā a 'yāwā ubatā wā Yesu.

⁵¹ Avu we ece yi, “Nye vu cigai n yuwaan wu?” Avu u usu yi, “Manlu, adama n tsurā me ene ure.”

⁵² Avu u usu yi, “Yuwan mmalu mā wu, ucawu wo okolo a wu u wawa wu tā.” Babu usān, avu esu a yi a kpātu'wā, avu u kuru Yesu a karā.

Yesu uwai Urishelima

(Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

11 Ele arawa Urishelima, zuzu nā lyuci va Batafaji nā Batanya, reve a rawa a Masasan mā Zetun. Reve Yesu lyungu ama e re aḁsumā o ojoro a yi. ² Reve u damma le, “'Yāwāi aḁsumā a mālyuci ma na mā ri elime a du, nā ma'uwaa mā du i te ene molloli wunlu za na koto a kumbai shi. I baḁa yi a tawā. ³ Nā za ro ece du, nye i zuwai yaa yuwusan ne? I damma yi, 'Zagbain da ciga niyi, amma wāa lapā kambuwā yi shi.' ”

⁴ Avu a karā, reve a cina molloli a nge'en mu ure. ⁵ Ele a mābaḁa mā yi, reve aza a na a dānāi lo mishin e ece le, “Nye da i zuwai yāa baḁasa yi?” ⁶ Avu a usu le ili i na Yesu damma nle. Reve a rungwā le a karā nā ayi. ⁷ Reve a tawāa Yesu nā ayi, avu o polo amuna e le o molloli'i. Avu u kumba de. ⁸ Ama nā aḅundā da o poloi amuna e le aḁsumā o ure, ozo o ro waru a baza avu'un o ure, aza a na a kudai a atsusa. ⁹ Aza a na a dānāi elime na aza a na a dānāi aḁapā, reve a dānā e ishīpa, “Husana! ††

“Aba'un a tyo a za na a tawā a ala† a Asulā! ††

¹⁰ “Aba'un a tyo o tsugono tsa dada tsu Dāwuda tsa na tsā ri lo a tawā!

“Husana a tyo e ekere a Asulā!”

¹¹ Reve u uwa Urishelima, dada u uwai aḁsumā a Aa'isamapada. Avu u kalyuwā ubatā suru. Ana wo o'woi ulivu u da, avu wu utā u kambā Batanya obolo no ojoro a yi.

† Husana urevu wā yi, ayi da “Ica a tyo Asulā!” †† 11:9 Ica 118:25-26.

Yesu yuwayin ubiri una

(Mat. 21:18-19)

¹² Ana usana u tawai, avu o utā Batanya. U dānā tā a uwwusa ambulu. ¹³ Ana we enei ubiri nā avu'un a aḅundā, reve u 'yāwā tsarā u tsurā muwun u lyuwa. Ana u rawai, u kalyuwāi biti, u cina de ili shi, adama a na a mantsa ma na ubiri u tsu matsan da shi. ¹⁴ Avu u damma ubiri'i, “She nanza dāshi lyuwa muwun mā wu wan, diga gogo.” Agba ojoro a yi a dānā tā a uwwusa ili i na u dammai.

Yesu uwai a Aa'isamapada

(Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

¹⁵ Reve a rawa Urishelima.† Ana Yesu† uwai aḁsumā a Aa'isamapada,† avu u lo aza a na a dānāi atsulu na awina pe. Waru avu wu kebe apada a aza a na a dānāi a kita'usa ikebe, avu u baza otogu ni ili i na a dānāi a yuwusan ulinga, na aza a na a dānāi a winasa nrukuku. ¹⁶ U putsa tā aza a na a dānāi ni itana a batsa pe aḁsumā a Aa'isamapada. ¹⁷ Avu u yuwaan le adan-shi, “Ashe Adan-shi a Asulā,† a damma, ‘U'wa u vā ubatā wa avasa adama a ama suru da shi?’ ‡ Amma, aḁu i kambato yi tā ubatā u na yāa dānā a yuwusan wivu.”

¹⁸ Ana nan ganu a gbagbain nā munlu n Wilā me enei ili i na i farai, avu a zami ure u na oo una yi. Agba a uwwa tā wovon, adama a na ama suru a uwa tā asalama nā cu'un vu uritosu wā yi.

¹⁹ Nu ulivu, avu Yesu lyawa lyuci'i.

Iroci nu udanga wu ubiri

(Mat. 21:20-22)

²⁰ Ele a mākambāa nu usana, reve e ene ubiri u na Yesu yuwayin unā u 'yewe a tyo a aralu. ²¹ Avu Bituru gura cuwan nā cu'un vi ili i na i farai, avu u damma, “Manlu, kalyuwā ubiri u na vu yuwayin unā'a u 'yewe tā.”

²² Avu u usu le, “I usu Asulā, amayun a da maa dansaa du, za na dammai masasan ma nda u mulā u riyā aḁsumā a mala no okolo a yi a da'wan shi, amma u ca tā okolo e ili i na u dammai, u to o'wo ne. ²⁴ Ayi da i zuwai maa dansaa du ili i na i patiyi suru aḁsumā a avasa, ni i ca okolo i tā tsurā. ²⁵ Ni yi isawan a mantsa ma na yaa yuwan avasa, ni i ri o upan nā aza a du, i yuwan gafura, tsarā Dada du za na ri zuva ayi fo u yuwaan du gafura. ²⁶ Amma ni i yuwaan za du gafura shi, cine tsa da Dada du za na ri zuva waa yuwaan du gafura vu unusu u du?”

Yeci yu ubatā u na Yesu tsurāi ucira

(Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8)

²⁷ Reve ana Yesu no ojoro a yi a kambisai Urishelima a uwa tā a Aa'isamapada. Ayi pe aḁsumā a agara a Aa'isamapada'a reve nan ganu a gbagbain nā munlu n Wilā na azagbain a tawā ubatā wā yi. ²⁸ Reve e ece yi,

‡ 11:17 Isha. 56:7; Irm. 7:11.

"Nu ucira u ne u da vaa yuwusan ulinga u nda, waru zane da ca nuwu ayi?"

²⁹ Reve Yesu usu le, "Amu fo n ta yuwan du yeci, i usu mu. Amu waru n ta gura damma du ubata u na cu'un vu ucira na maa yuwusan ulinga wu utai. ³⁰ Urumbusu u na Yahayaŋ aa yuwusan, te da wu utai, ubata wa Asula ko ubata wu vadilima?"

³¹ Avu e reme mawasan vani le, a damma "Na tsu damma zuva da wu utai, u te ece tsu, 'To nye i zuwai tsu cayi okolo shi?' ³² Na waru tsu damma ubata wa ama da wu utai, u ta tawaa tsu na addama." A ta uwwusa wovon wa ama, adama a na ama e reve ta Yahaya vumavasulaf da.

³³ Avu a usu yi, "Tsu reve shi."

Avu fo u usu le, "Maa damma du ubata u na n tsuraj ucira u na maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi."

Iroci ya aza a zamalinga

(Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19)

12 Avu Yesu uwa a yuwusaan le adanshi ni iroci. Reve u damma, "Vuma ro da cuwain uduma wa inabi, avu u suwaa yi ubabu akandarawa. Reve waru u kapa akari, tsara u tsura ubata u na waa dana o kpokuso masayan. Avu u suwaa yi aburu, adama we eneshe ili i na i ri pe suru. Reve u ca aza a zamalinga uduma'a, adama a linga yi. Reve u kara a yawa mmalu a lyci ro.

² "Ana mantsa mo ugasa ma rawai, reve u lyungu vuma ta atsuma a agbashi a yi u yawu u ushi akunda e ili i na o bolotoi. ³ Avu aza a zamalinga'a e reme aagbashi'i, reve a lalapa yi reve a damma yi u kambu ekere lyanga. ⁴ Reve za vu uduma'a u lyunguwisa aagbashi o ro, avu a lalapa yi lon. ⁵ Ana u lyunguwisa aagbashi o ro, reve o una yi. Aza a na u koso lyunguwisa na acapa, a lalapa akapi, akapi gba o una le.

⁶ "Avu wo o'wo vuma ta da shi buwai, ayi da mawun ma ta ma yi za na u cigai lon. Avu za vu uduma'a u koso lyungu yi a majiyan ne e ene yi, a ta uwwa wovon, avu a yuwaan yi ili i na i lobonoi.

⁷ "Ana e ene niyi, avu a dammulai, 'Ndede magaji ma ta ma yi a tawa, tsu una niyi adama ubata'a wo o'wo ubata u tsu.' ⁸ Reve e reme mawu'un o una yi, avu a vari yi atsuma o ogozo."

⁹ Avu Yesu damma, "Cu'un majiyan ne da yaa yuwusan za vu uduma'a waa yuwan? Ayi za vu uduma'a u ta tawa wu una le suru, avu u ca aza a zamalinga o ro a linga uduma'a. ¹⁰ Koto i denuna ili i na Adanshi a Asula a dammai shi?"

'Aatali a na asuwi a 'yuwain, ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsuma o usaa.

¹¹ Zagbain da yuwain ili i nda, waru u lobono ta e esu a tsu.' " †

¹² Reve Afarishiŋ a zami ure u na ee reme yi adama a na e reve ta u ta yuwusan adanshi a aciyele. Amma a ta uwwusa wovon wa ama, adama o ndolo a da a lyawa niyi. Reve a saba ure u le.

Yeci adama a atsupa o utafa

(Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26)

¹³ Avu a lyunguwa yi ama o ro atsuma a Afarishi na ama a Hiridu, tsara e reme yi nu unusu atsuma a adanshi a yi. ¹⁴ Ana a rawai, reve e ece yi, "Manlu, atsu tsu reve ta avu za va amayun a da, waru vu ri na adangulu shi. Vu tara ta ama suru unata, vu to rocosu ure wa Asula. Damma tsu u lobono ta a tsupa utafa a tyo ya Kaisa mogono ma Romaŋ ko tsu tsupa wan?"

¹⁵ Ana u revei ili i na a cigai, reve u damma, "Nye i zuwai yaa lyungusa mu?" Avu u damma le, "Tawaa numu ni ikebe."

¹⁶ Ana a tawaa niyi, avu we ece le, "Ululu wa zane u da u ri de?" Reve a usu yi, "Ululu wa Kaisa u da u ri de."

¹⁷ Dada u damma nle, "I ca Kaisaŋ ili i na i ri ya Kaisa, Asula waru a ca yi ili i na i ri za va yi. Reve ama a kara a yuwusan asalama a yi."

Yeci yu u'yosun atsuma a akwakwa

(Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40)

¹⁸ Reve ama a na a tsu de aza a Sadukiyaŋ aza a na a dammai na vuma kuwa u buwa a 'yon shi, ele fo a tawa ubata wa yi. ¹⁹ Reve a damma yi, "Manlu, Musa danaa tsu ta, na vuma kuwa, avu u lyawa ka va yi babu u matsan, avu zawa'a va yi sotso ka'a, tsara u tsura a mawun. ²⁰ A yuwan ta ama e cindere ali. Za vu ufaru yuwan ta lolo, avu u kuwa babu u matsan. ²¹ Reve za ve ire sotso yi, ayi fo u kuwa babu mawun na ayi. Za va ta'atsu waru ne da, ne da a yuwusain. ²² Ele ama e cindere'e ko za tsura mawun na ayi shi. O ukosu, avu fo ka'a u tawa u kuwa. ²³ To o urana u na aa 'yasan akwakwa, ka va zane da woo o'wo, adama a na wo oloi mecindere me le suru?"

²⁴ Reve u usu le, "Adama o ndolo a da i puwain. Adama a na i reve Adanshi a Asula shi, waru i reve ucira wa Asula shi. ²⁵ O urana u na aa 'yasan akwakwa, babu adama o lolo. O to o'wo ununa nlingata ma Asula n ri, aa yuwan de lolo shi. ²⁶ Koto i denuna ili i na aatagada a Musa a dammai shi, ubata u na u yuwain adanshi o molopu a madala, ana Asula a dammai, 'Amu da Asula a Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu?' †²⁷ Ayi Asula a aza a wuma a da, amma Asula a akwakwa a da shi. Amayun i puwan ta suru suru."

Wilu u gbain

(Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28)

²⁸ Avu manlu ma Wilaf ma Musa ma tawa ma uwwa le a mawasan vani le. Ana we enei Yesu usu nle mejege, avu we ece, "Wilu u ne u da u la'ai mgbain?"

²⁹ Avu u usu yi, "Wilu u gbain ayi da, 'I polo atsuvu adu muwun ma Isra'ila, Asula mogono ma tsu ayi da Asula goon. ³⁰ I ciga Asula no okolo a du suru, na asu-
vu a du, nu ucira u du.' ³¹ Za ve ire ayi da, 'I ciga aza a du ununa i cigai aciyadu.' † Ili i ro yi lo i la'ai ndolo shi."

†† 12:26 Mtā. 3:6. † 12:30 U.WI. 6:4-5. †† 12:31 N.Gn. 19:18.

† 12:11 Ica 118:22-23.

³² Avu manlu'u u usu yi, "Manlu amayun a da wu, A-sulā a tā a da, za ro lo shi she ayi. ^{†33} A ciga yi no okolo a tā, na asuvu a tā, nu ucira u tsu, avu waru tsu ciga aza a tsu ununa tsu cigai aciyatsu. U la'a tā wocosu wu mpasa nu ukulatosu." ^{††}

³⁴ Ana Yesu enei ununa u usuyi mejege, reve u damma yi, "Vu ri alanga na tsugono tsā Asulā shi." Ko za dashi yuwan yi yeci waru shi.

Yeci adama a Mawun mā Dāwuda

(Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44)

³⁵ Yesu atsumā o uritosu a Aa'isamapada, avu we ece le, "O unā wu nye munlu n dammai Kristi Zamawawa to utā o ugundo wā Dāwuda? ³⁶ Agba Ruhu va Akiza zuwa tā de Dāwuda damma:

'Asulazuwa a damma tā Zagbain vā: "Dānu o ukere usa'ani u vā, she nā n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu." ^{††}

³⁷ "Nā Dāwuda na aciyayi u de yi 'Zagbain', cine woo o'wo waru mawun ma tsukaya mā Dāwuda?"

Ama nā abundā a uwwa tā uyo'o wu uritosu wā yi.

Morono ma atsuva adama a munlu n Wilā

(Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47)

³⁸ Atsumā o uritosu wā yi, avu u damma le, "I yuwan ugbozu nā munlu n Wilā. [†] ³⁹ Aza a na a cigai a dānā a casu le tsugbain e eden u'wotowu nā atugu a ga'an le, a dānā a dānusu a ndānāta ko'o a a'isā, nā ndānāta n sa'ani e eden. ⁴⁰ Aza a na a tsu ususa ili yi nrunā. Avu a dānā a yuwusan avasa o ugadi. Asulā a ta ca icu'un ya ama o ndolo atsumalimā lon."

Mārunā na anini e re

(Luk. 21:1-4)

⁴¹ Avu Yesu dānu zuzu nu uzuwata wi ikebe atsumā a Aa'isamapada. Reve u kālyuwusā ama a zuwusa ikebe. Aza o utsuru nā abundā a zuwusa ikebe yā abundā.

⁴² Avu mārunā mo ro me iliyali mo utā de, avu u zuwa anini ^{††} e re.

⁴³ Reve u de ojoro a yi, avu u damma le, "Mārunā me iliyali ma nda ma zuwa tā ili i na i la'ai ama suru. ⁴⁴ Aza o utsuru a nda suru e kene tā atsumā o utsuru u le. Ayi gba ni iliyali yā yi suru, reve u purā suru ko ili u lyawa shi avu u zuwa."

Adanshi adama o ulungusu wā Aa'isamapada

(Mat. 24:1-2; Luk. 21:5-6)

13 Yesu o utā a Aa'isamapada, [†] reve za tā atsumā o ojoro a yi u rawa ubatā wā yi, avu u damma, "Manlu, kālyuwā cu'un vu usaa u sa'ani na atali' a nda!"

² Reve u usu yi, "Ye ene tā cu'un vu usaa ndolo? Ko aatali a tā aa lyawa zuwa vu za vā yi shi. Suru nle o to oco le e ida."

Ufaru wā atsumalimā

(Mat. 24:3-14; Luk. 21:7-19)

³ Ayi nden a masasan mā Zetun za na dānāi a nkālālāi nā Aa'isamapada, reve Bituru nā Yakubu nā Yahaya nā Andarawu a yuwan yi yeci. ⁴ A damma, "Damma tsu mantsa ma na ili i ndolo yaa fara. Waru damma tsu ili i na yaa fara o ukosu."

⁵ Avu u damma le, "I yuwan ugbozu she i lyawa nana yuwan du tsulo wan. ⁶ Ama nā abundā a tā tāwā na aala a vā a damma ele da Kristi Zamawawa'a. Reve a damma du, 'Amu da,' o to polo ama nā abundā. ⁷ She okolo a du a da'wan wan, nā yu uwwa alabari o uvon zuzu ko alanga. She na a yuwan ili i ndolo suru, amma ukosu u da shi. ⁸ Ida i ta yuwan nlangi ni ida. Tsugono tsu ta yuwan nlangi nā tsugono. A ta yuwan uramosu wi ida abundā. Ambulu a ta yuwan abundā. Ili i nda suru u to rocosu ufaru wu ukosu wu uvadi.

⁹ "I yuwan ugbozu na aciyadu. E te reme du a 'yawa-to du o ukobu wu uge'etosu adama a vā. A ta fufaba du a a'isā. A tā 'yawato du a makakan mo ngono nā aza o uge'etosu, adama a vā. I damma le adama a Alabari a Sa'ani. ¹⁰ Amma kafu ukosu wu uvadi, a ta yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a vā atsumā o uvadi suru. ¹¹ Na a tara du a tyo ubatā o uge'etosu, she yi da'wan o unā wi ili i na yaa usu le wan. Nā mantsa ma rawa, o to roco du ili i na yaa damma. Ili i na yaa damma yoo utā o unā u du shi, Ruhu va akiza' to roco du ili i na yaa damma.

¹² "Vuma ta wina mawun mā anawu mā yi adama o una yi. Nan dada waru a ta yuwaan ne muwun n le. Muwun n ta 'yuwan mbara n le nā mukuci n le, tsarā o una le. ¹³ Ama suru a ta 'yuwan du adama a vā. Amma za na isawain ugbamu, a tyo o ukosu u ta la'a.

Mantsa mā atsumalimā lon

(Mat. 24:15-28; Luk. 21:20-24)

¹⁴ "Mantsa mā tā lo a tāwā a na yee ene za na a yuwusan ili yi idaba a makakan mā Asulā atsumā a Aa'isamapada, ubatā u na wu ntsayi shi ununa Daniyan dammai." ^{††} (Za vu desununā u yuwan ugbozu.) "Reve aza a na a ri atsumā a Yahuda a suma a tyo a nsasan. ¹⁵ Za na ri zuwa vu ukwā'a, she u cipā u uwa o u'wa wā yi, tsarā u tara ili i ro atsumā o u'wa wan. ¹⁶ Za na ri de o udumā, she u kambā o u'wa, tsarā u tara aapalutsu a yi wan. ¹⁷ U ta suduwa amaci a na a ri nā atsumā obolo nā amaci a na a ri nā muwun n na ma apasa maani.

¹⁸ "She i yuwan avasa, tsarā ili i ndolo i fara nā lyushi wan. ¹⁹ Atsumā a rana ndolo, o to o'wo rana vā atsumalimā lon, cu'un na koto a yuwain shi, ana Asulā a yuwain uvadi u nda. A dashi waru cu'un vā yi shi.

²⁰ Amma Asulā e jebe tā rana ndolo, nā ne da shi, ko za aa la'a shi. Agba adama a aza a na waru Asulā a dangwai, dada e jebei rana ndolo.

²¹ "Nā za ro damma du, 'Ndede Zamawawa,' ko 'Apa yi,' she i usu wan. ²² Adama a na azamawawa e epen

[†] 12:32 U.WI. 4:35. ^{††} 12:33 Hos. 6:6. [‡] 12:36 Ica 110:1.

^{††} Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi da "lapta." Kalyuwā Ucuuwu wi "Ikebe."

^{‡‡} 13:14 Dan. 9:27; Dan. 11:31; Dan. 12:11.

na amasulā e epen, a t̄a t̄awā. A ta gura yuwan ili ya asalama nā abundā, tsarā o polo aza a na a dangwai n na aa gura. ²³ Amma i yuwan ugbozu n damma du t̄a de ili i na yaa fara suru.

Matawāa ma Mawun ma Vuma

(Mat. 24:29-31; Luk. 21:25-28)

²⁴ "Amma atsumā a rana ndolo, nā mantsa mā at-sumalimā lon mo koto, urana u to o'wo irumbu, woto waru wāa danā ne ekan shi. ²⁵ Italyo'o waru i t̄a danā a riyasā e ida. A t̄a jingadā cira na ri zuva. ²⁶ Reve ee ene Mawun ma Vuma a t̄awā e eleshe nu ucira nā tsugono tsā Asulā. ²⁷ Reve u lyungu nlingata mā Asulā, tsarā o boloto ojoro a yi, aza a na u dangwai ubat̄a suru, diga o ufaru wu uvadi a tyo o ukosu.

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Luk. 21:29-33)

²⁸ "I rito ili i ro o udanga wu ubiri. Nā yee ene avu'un a yi a vadalasa, a yuwusan ototopi, i reve lyushi yuwan t̄a zuzu. ²⁹ Ne da waru nā yee ene ili i nda a farasa, i reve u yuwan t̄a zuzu nā matawāa, u t̄a lo o unantsutsu. ³⁰ Amayun a da maa dansaa du, uvadi u nda woo koto shi, she ni ili i na a dammai nda suru a shiwan. ³¹ Zuva ni ida o to koto, amma adanshi a va oo koto shi.

Babu za na revei urana ko mantsa

(Mat. 24:36-44)

³² "Amma adama o urana u ndolo, ko mantsa babu za na revei, ko nlingata mā Asulā, ko Mawu'un, she Dada va yi goon. ³³ I yuwan ugbozu waru i yuwan avasa adama a na i revei mantsa'a shi.

³⁴ "U to o'wo cine vuma tsu danā mocin e ida i ro u lyawa t̄a de u'wa wā yi, reve u ca agbashi a yi ucira, suru nle waru u ca le t̄a ulinga u na aa yuwan. Reve u damma za vi ipiri u kalyuwā ulobonu. ³⁵ I danā ufobu adama a na i revei mantsa ma na zavu'wa'a wāa t̄awā shi. Ko nu ulivu, ko nu urana, ko e memere ma ayin, ko nu usana. ³⁶ Nu u t̄awā she u cina du a nlawu wan. ³⁷ Ili i na maa dansaa du, ayi da i danā ufobu."

Izami yu ure u na oo una Yesu

(Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

14 Rana re da shi buwai, ana aa yuwan Abuki a Mapasa obolo nā Abuki o Opopofu.† Avu nan ganu obolo nā munlu n Wilā a zami ure u na ee reme Yesu nu unusu, tsarā o una yi. ² Reve a damma, "Tsoo una niyi a mantsa mā abuki shi, adama ama a 'yasan uvon wan."

A tsuwayin Yesu mani'in

(Mat. 26:6-13; Yah. 12:1-8)

³ Yesu pe o u'wa wā Simo Makutu a lyuwusa ilyalya a lyuci va Batanya, avu ka ro ut̄a de nā mani'in mā maguru me ikebe lon. Reve u bala ikpat̄atsu i mede'en, reve u tsuwan Yesu a aaci. ⁴ Aza a na a danāi

lo, avu a uwwa upan. Reve a damma, "Cine tsa da wāa lungusa mani'i'in? ⁵ Nā a shi a wina yi, a shi t̄a ushi ili i na i la'ai ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuta'atsu (300), † avu a ca azā o ulambu ikebe'e." Avu a uwa upan nā ayi, reve a bara yi.

⁶ Avu Yesu damma le, "Rungwā niyi, cine tsa da yaa damatosun yi? U yuwaan mu t̄a ili i na i lobonoi. ⁷ I to obolo na alambi kuci, mantsa ma na i cigai suru, i ta gura yuwaan le ili i sa'ani. Amu gba māa danā nā du kuci shi. ⁸ U yuwan t̄a ili i na waa gura yuwan, u tsun t̄a lipu va mani'in kafu mantsa mā acidā. ⁹ Amayun a da maa dansaa du, ubat̄a u na aa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani atsumā o uvadi u nda suru, ee icina ili i na ka nda u yuwaan numu shi."

Asalā e ikebe i na aa wina Yesu

(Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6)

¹⁰ Avu Yahuza Iskariyoti, atsumā a Kupanejere, u 'yawa ubat̄a u nan ganu a gbagbain, tsarā u winaa le Yesu. ¹¹ Ana a uwwai ne, avu a zanganā. Avu a yuwaan yi nzuwulai, a ta ca yi ikebe lon. Avu u zamishi ure u na waa wina yi.

Yesu lyuwa t̄a ilyalya i Mapasa no ojoro a yi

(Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14; Luk. 22:21-23; Yah. 13:21-30)

¹² O urana wu ufaru u na a yuwain Abuki o Opopofu,† urana u mapada me ikyon i Mapasa,† avu ojoro a yi e ece yi, "Te da vu cigai tsu foboo wu ilyalya yā abuki'i?"

¹³ Avu u lyungu ojoro e re a yi, u damma le, "Uwai a lyuci, i ta ga'an nā vuma utanuwu nā aakabu a mini, avu i toni yi. ¹⁴ U'wa u na u uwai suru, i damma za vu u'wa'a, 'Manlu ma damma, te da aasula a na amu no ojoro a va tsaa lyuwa ilyalya yā abuki?' ¹⁵ U to roco du u'wa wa zuva, i fobo ununa u lobonoi i yuwan, tsarā i foboo tsu."

¹⁶ Reve a karā, dada e enei ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Avu o fobo ilyalya i Mapasa'a.

¹⁷ Ana ulivu u yuwain, reve u t̄awā obolo no ojoro a yi. ¹⁸ Ele atsumā a alya e ilyalya, avu u damma, "Amayun a da maa dansaa du, atsumā a du vuma t̄a ta wina mu, waru za na tsaa lyuwusa ubat̄a u t̄a u da."

¹⁹ Avu a uwa atsumolangu a dansa azā t̄a t̄a, "Amu da, amu da?"

²⁰ Avu u damma le, "Atsumā a du za t̄a du ta wina mu, za na tsaa lyuwusa a mapara mā t̄a. ²¹ Mawun ma Vumat̄a mā t̄a kuwā cine u ri udanu. Woo yo'ono za na aa wina Mawun ma Vuma'a shi. Nā a shi a matsan yi shi, u shi ta la'aa yi."

Alya o ukosu

(Mat. 26:26-30; Luk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Ele pe a alya, avu u tara opopofu u yuwaan Asulā mazanga. Avu wu busa u ca le u damma, "Ushiyi, lipu va da nda'a." ²³ Ana u tarai mokoto ma masayan ma inabi, ††† avu u yuwaan Asulā mazanga. Avu u damma,

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tshuheleni ayi da "dinari ukpakuta'atsu (300)." Kalyuwā Ucuuduwi wi "Ikebe." ††† Inabi ayi

"Ushiyi," aṅu o sowo. ²⁴ Aṅu u damma le, "Mpasa nda mpasa n va n da na n zuwai Asulā a yuwain akucunu,† adama oo oco mpasa adama a wawa ama nā aḅundā. ²⁵ Amayun a da maa dansaa du, maā dāshi sowo masayan waru shi, she za na moo sowo o tsugono tsā Asulā."

²⁶ Ana a yuwain ishīpa yi ica, aṅu o utā a tyo a Masasan mā Zetun.

Bituru ta wasan Yesu

(Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

²⁷ Aṅu u damma le, "Suru ndu i tā bete'we adama a na ne da Asulā a dammai atsumā a Adanshi a Asulā ana:

'N to una za va aguba, aṅu ikyon i bete'we.'†

²⁸ "Amma nā a 'yasān mu, n ta fara 'yawaā du Galili." ²⁹ Aṅu Bituru usu, "Maa lyawa wu shi, ko na aa lyawa wu."

³⁰ Aṅu u usu Bituru, "Kafu moton ma saala ure na ayin a nda, vu ta wasan mu uta'atsu."

³¹ Aṅu Bituru usuwisā nu ucira, "Ko ke'en maa wasan wu shi, ko nā maā kuwā obolo nā aṅu." Reve akapi'i fo a damma ne.

Atsumolāngu e Yesu

(Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46)

³² Aṅu a rawa ubatā u na a tsu de Getisemeni. Aṅu u damma ojoro a yi, "Dānuyi pa n ta yuwan avasa."

³³ Aṅu u tara Bituru nā Yakubu nā Yahaya. Aṅu ili'i i uwa a damatosun yi, aṅu u uwa atsumolāngu lon. ³⁴ Aṅu u damma le, "Atsumolāngu a va a yuwan tā aḅundā lon, gashi wu una mu. Puro numu pa i dānā ufobu."

³⁵ Ana u 'yawaī malanga, aṅu u riyā e ida, aṅu u yuwan avasa u damma, n nā waa yuwan, a tawa yi mantisa mo ndolo. ³⁶ Reve u damma, "Dada, ya'a wu ili suru ili i mayuwaan ma da. Tawa mu atsumalimā a nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai."

³⁷ Ana u kambāi, aṅu u cina le a nlavu. Aṅu u damma Bituru, "Bituru, nlavu n da yaa yuwusan, yaa gura piri ko rumu tā shi?" ³⁸ Aṅu u damma le, "Dānuyi ufobu tsarā i riyā atsumā a mālyungwā wan. Asuvu a ciga tā amma lipu ri nu ucira shi."

³⁹ Aṅu u 'yawisā u yuwan avasa, a dansa ili i tā.

⁴⁰ Reve u tāwisā ubatā u le. Aṅu u cinisa le a nlavu, a gura kpatu'wā esu e le shi. A gura reve ili i na aa damma yi shi.

⁴¹ Ana u tāwāi utāwu wa ta'atsu, aṅu u damma le, "I buwa tā a nlavu nā wivuwusan? U rawa tā ne, mantisa ma rawa tā. A ca tā Mawun ma Vuma e ekere a aza o unusu. ⁴² 'Yoyin tsu qarāi. Ye ene ndolo za na wina nu mu rawai."

A wina tā Yesu reve e reme yi

(Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

⁴³ Yesu atsumā a adanshi, aṅu Yahuza Iskariyoti atsumā a Kupanejere, u rawa, ugeru no obolo a ama no oloko nu mutsun mu pe'eni. Nan ganu a gbagbain, nā munlu n Wilā, na azagbagbain e le suru o boloto tā.

⁴⁴ Za na wina niyi u ca le tā de iroci yi ili i na waa yuwan, u damma, "Vuma na n katalai ayi dāda. I reme yi i qarā nā ayi."

⁴⁵ Ana Yahuza rawai, aṅu u 'yawa ubatā wā yi. Aṅu u damma, "Manlu." Aṅu u katala yi. ⁴⁶ Reve e reme Yesu.

⁴⁷ Atsumā a aza a na a dānāi lo mishin, aṅu vuma tā ta-la matsun me pe'eni u kodo utsuvu wa aagbashi wa aabara a nan ganu. ⁴⁸ Aṅu we ece le, "Yu utā tā de ni iladi no oloko adama i reme mu ana za vu ngalalāi?"

⁴⁹ N tsu dānā tā nā adu a Aa'isamapada kuci, agba i reme mu shi. A yuwan tā ne, tsarā Adanshi a Asulā aa shiwan."

⁵⁰ Lo da ojoro a yi a suma a pa'ain, aṅu a lyawa yi lo.

⁵¹ Aṅu ulobo u ro u toni yi diga ayi she aapalutsu. Aṅu a gbagbala yi. ⁵² Dada u lyawa nle aapalutsu'u, aṅu u suma aatabu.

Yesu a makakan ma Azagbain a Mbara

(Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-71; Yah. 18:13-24)

⁵³ Aṅu a tara Yesu a tyo ubatā wa aabara a nan ganu, aṅu nan ganu a gbagbaint na azagbagbain nā munlu n Wilā o boloto. ⁵⁴ Aṅu Bituru tonishi yi alanga, hali u uwa o u'wa wa aabara a nan ganu'u. Aṅu u dānu zuzu nā adugari a Aa'isamapada a lyasuwusa akina.

⁵⁵ Aṅu nan ganu a gbagbain a zamishi ure u na aḅ tsurā Yesu nu unusu, tsarā a tsurā ure u na oo una yi. Agba a tsurā shi. ⁵⁶ Nā aḅundā a yuwaan yi tā epen, amma adanshi e le a tāwā a tā shi.

⁵⁷ Nā aḅapā a da waru ozo o ro a 'yoyin, aṅu waru a yuwaan yi epen. ⁵⁸ "Tsu uwwa yi tā u dammai u to boso Aa'isamapada'a za na ama a suwai, aṅu u suwa yi atsumā a rana ta'atsu, waru usaa u vuma u da shi."

⁵⁹ Hali n gogo adanshi e le a tāwā a tā shi.

⁶⁰ Aṅu aabara a nan ganu a 'yon e memere me le. Aṅu we ece yi, "Vu ri ni ili i na vāā usu e ili i na ama a dammai adama a wu shi?"

⁶¹ Aṅu u rungwā kuci kuci, u yuwan adanshi shi. Aṅu waru aabara a nan ganu e ecishe yi, "Aṅu da Za-mawawa'a, Mawun mā Asulā?"

⁶² Aṅu Yesu usu yi, "A mu da. † † I te ene Mawun ma Vuma nden o ukere usa'ani wā Asulā, waru u tā tāwisā e eleshe."

⁶³ Aṅu aabara a nan ganu a kakara itana ya yi. Aṅu u damma "Adanshi a ne waru tsu cigai ubatā wā yi? ⁶⁴ Yu uwwa yi tā a yuwusan adanshi a vama e ekere a Asulā. Cine tsa da ye enei?"

Aṅu a pada ugana a na oo una yi.

† da muwun mu udanga n ro a na a tsu yuwaan ili yo oso i ro ana masayan. † 14:27 Zak. 13:7.

†† Aza a Isra'ila e reve tā danshi "amu da" aala a Asulā a da. Pa nda Yesu to rocosu ili i tā i da u ri nā Asulā. † 14:62 Mtā. 3:14.

⁶⁵ Ǻvu ozo o ro a uwa ǻ tsuwusan yi maṣṣan, ǻvu a pala yi esu ǻ kǻrǻ ǻ cikusa yi a dansa, "Damma tsu ili i na i farai." Ǻvu waru ǻdugari a bubasa yi.

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-27)

⁶⁶ Bituru lo zuzu na aabala o u'wa, ǻvu aagbashi ǻ tǻ ǻtsumǻ a agbashi e esheli a aabara a nan ganu a rawa.

⁶⁷ Ana we enei Bituru a lyasuwusa akina, ǻvu u kǻ-lyuwǻ yi mejege. Ǻvu u damma, "Ǻvu fo vu to obolo na Yesu vuma va Nazara."

⁶⁸ Ǻvu u wasan u damma, "N reve yi shi, n reve ili i na vaa dansa shi." Ǻvu wu utǻ o ukobu, daḍa moton ma saalai.

⁶⁹ Ǻvu aagbashi o usheli'i we ene yi, ǻvu u dansaa aza a na ǻ ri lo mishin, "Vuma nda'a fo ǻtsumǻ e le a da u ri." ⁷⁰ Ǻvu u wasisan.

A jima lon shi, daḍa aza a na ǻ ri mishin lo a dammai Bituru, "Ǻvu fo toni vǻ yi da adama a na ǻvu vuma vǻ Galili da."

⁷¹ Ǻvu u uwa akucunu, nu u dansai, "N reve vuma'a shi."

⁷² U jima shi, daḍa moton ma saalai ire. Ǻvu Bituru cuwan ni ili i na Yesu damma niyi ana u damma niyi, kafu moton ma saala ure, u ta wasan yi uta'atsu. Ana u cuwain ne, daḍa u boshoi na mesun.

Yesu ǻ maḱaḱan ma Bilatu

(Mat. 27:1-2, 11-14; Luk. 23:1-5; Yah. 18:28-38)

15 Na wasasa ǻvu nan ganu a gbagbain na munlu n Wilǻ o boloto Azagbain a Mbara,† reve a yuwan ǻsalǻ. Ǻvu ǻ nlǻ Yesu, ǻvu ǻ kǻrǻ na ǻyi ǻ tyo ya Bilatu† Gwamna. Reve a ca Bilatu ǻyi. ² Ǻvu Bilatu ece yi, "Ǻvu daḍa mogono ma aza a Isra'ila?"

Ǻvu Yesu usu, "Ununa vu dammai ne daḍa u ri."

³ Ili ya ǻbundǻ i da nan ganu a gbagbain ǻ 'yǻwusayi na adanshi a aci ǻ yi. ⁴ Ǻvu Bilatu ecishe yi, "Vu ri ni ili i na vǻǻ usu shi? Kǻlyuwǻ ili i na ǻǻ tǻwusǻǻ adama ǻ wu."

⁵ Agba u yuwisan adanshi o ro shi, hali Bilatu uwa asalama.

Ugana u na oo una Yesu

(Mat. 27:15-26; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39-19:16)

⁶ ǻtsumǻ a rana vǻ ǻbuki a Mapasa'a, Bilatu tsu baḍaǻ le tǻ vuma tǻ ǻtsumǻ a aza a na ǻ nlǻi. ⁷ ǻtsumǻ a aza a na ǻ shi wunlu Baraba daḅa tǻ pe ana e reme nle ǻtsumǻ a aza a na o unai ama a mantsa ma nlangi. ⁸ Ǻvu ama ǻ ǻbundǻ o boloto a patishi yi u lyawaa le aza a na wu nlǻi ununa u tsu yuwusan.

⁹ Ǻvu Bilatu† ece, "N lyawaa du mogono ma aza a Isra'ila?" ¹⁰ U reve tǻ adama e i'imǻ i da nan ganu a gbagbain e remei Yesu.

¹¹ Reve nan ganu a gbagbain a zuwa ama a saala ǻ baḍaǻ le Baraba. ¹² Ǻvu we ece le, "To cine maa yuwan na Yesu za na i deyi mogono ma aza a Isra'ila?"

¹³ Ǻvu a saala, "A vara yi a akpata."† ¹⁴ Ǻvu Bilatu ece le, "Nye i da i zuwai? Unusu u ne u da u yuwain?"

Ele gba a saalisa yi, "A vara yi a akpata."

¹⁵ Adama a na u cigai ama aa uwwa uyo'o, ǻvu u damma ǻ baḍaǻ le Baraba. Reve u zuwa ǻsoja a faba Yesu na asudu o ugbamu, ǻvu u zuwa le a vara yi a akpata.

Ǻsoja a yuwayin Yesu ulamu

(Mat. 27:27-31; Yah. 19:2-3)

¹⁶ Ǻvu ǻsoja a uwato yi a aabala o ukobu wu uge'eto-su, ǻvu e de akapi ǻ ǻsoja'a suru. ¹⁷ Ǻvu o oto yi aayala saan daḅaḅaḅa ana mogono, ǻvu waru a yuwaan yi ookokolo a awanda,† ǻvu o oto yi. ¹⁸ Ǻvu ǻ caṣasa yi, a dansa, "Ǻ caṣa wu mogono ma aza a Isra'ila." ¹⁹ Ǻvu ǻ gǻlǻ yi a aaci no owo'o. Waru ǻvu ǻ tsuwǻn yi maṣṣan. Ǻvu ǻ kingyo a cibalasa yi. ²⁰ Ana a yuwaan niyi ulamu, ǻvu o fodo yi aayala'a, ǻvu o oto yi itana ya yi. Reve ǻ 'yǻwato yi ubaṭǻ u na aa vara yi a akpata.

A varai Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Yah. 19:17-27)

²¹ Vuma na ǻ tsu de Simo vuma va Kurani, dada va Iskandari na Rufo, cina wu utǻ de upasu'u, ǻ kǻrǻ. Reve a zuwa yi u toni le adama u tanu akpata'a.† ²² Ǻvu ǻ tǻwǻ na ǻyi ubaṭǻ u na ǻ tsu de Gologota,† ana ubaṭǻ wo okoluwo. ²³ Ǻvu o bolo mini ma alamu na ǻguma a na ǻ tsu de mur, †† ǻvu a ca yi tsarǻ u sowo. Ǻyi gba u 'yuwan.

²⁴ Ǻvu a vara yi a akpata,† reve e ne'eshen itana ya yi vǻni le. Reve a zuwa adanga, tsarǻ e reve ili i na vuma suru aa tara.

²⁵ Rumu kucci da daḅaḅaḅa nu usana a mantsa ma na a vara niyi a akpata. ²⁶ Ǻvu a yuwan de idana yi icu'un vu unusu wǻ yi zuva ana:

MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

²⁷ Obolo na ǻyi da waru a varai evu e re a akpata. Za tǻ o ukere usa'ani za tǻ gba o ukere ugulǻ. [²⁸ Adanshi ǻ ǻsulǻ† a shiwan tǻ, za na dammai: "Ǻvu e kece yi ǻtsumǻ ǻ ǻzǻ o unusu."]

²⁹ Aza a na ǻ kǻrǻsǻi lo, ǻvu a yuwaan yi ulamu a lumgbatsasa aci e le, a dansa, "Ashe ǻvu vu ta gura buboso ǻǻ'isamapada, ǻvu waru vu suwisa yi ǻtsumǻ a rana ta'atsu. ³⁰ Wawa aciyǻwu, vu cipǻ e ida."

³¹ Ne da waru nan ganu a gbagbain a yuwaan niyi ulamu obolo na munlu n Wilǻ, a dansa, "U wawa tǻ ozo o ro, agba u gura wawa aciyǻyi shi. ³² Lyawa Kristi'i Zamawawa, mogono ma aza a Isra'ila, u cipǻ de gogo a akpata'a, tsarǻ tsee ene adama tsu ca okolo."

Aza a na fo a vara nle obolo, e isula yi tǻ fo.

Ukwǻ wǻ Yesu

(Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

³³ Ana urana u rawai a aci, ǻvu irumbu i baṛu ida'a maḅulǻ ǻ tyo rumu ta'atsu vu ulivu. ³⁴ Ana rumu ta'atsu'u u yuwain, ǻvu Yesu utǻǻ uḍyo, ǻvu u saala, "Eloi, Eloi, lama sabaktani." Nga, "ǻsulǻ ǻ vǻ, ǻsulǻ ǻ vǻ, cine vu vari numu?"

† Ǻguma o ro a da a na ǻ ri maḅuru na a yuwasayin ulinga.

³⁵ Ozo o ro ana a dānāi lo mishin ubatā'a, ana a uwwai ne, ̄avu a damma, u te desu va Iliya. ³⁶ ̄Avu za ro suma u tsupu ashidi a mini ma alamu ma na mā ri e medele, ̄avu u ca yi u sowo. ̄Avu a damma, "Lyawai tse ene ko Iliya ta gura wawa yi."

³⁷ ̄Avu u saala lon, dāda u kuwāi.

³⁸ Umuna u na u dānāi pe a ̄Aa'isamapada Upasa wa Akiza, ̄avu u kara diga zuva a tyo e ida. ³⁹ Soja gbain na dānāi lo mishin, we ene t̄a ununa u kuwāi. ̄Avu u damma, "Amayun Mawun mā ̄Asulā ma da."

⁴⁰ ̄Amāci a dānā t̄a lo a ̄aḱanlā a yi alanga, ele da Merit Magadaliya, nā Meri mma va Yakubu ke'en na Isuhu, obolo nā Solomi. ⁴¹ Ele da o toni niyi a yuwusaan yi aḡandā aḡsumā a Galili, reve aḡmāci o ro waru a kuru yi a tyo Urishelima.

Acidā e Yesu

(Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

⁴² Ili i suru i fara t̄a urana wa Ajuma, Urana wi Ifobi adama a Ashibi. ⁴³ ̄Avu Isuhu vuma va Arimatiya za tsugbain aḡsumā a Azagbain a Mbara,† vuma va ̄abulā, za na ri e ipiri wu uwwa ut̄awu u tsugono tsā ̄Asulā t̄awā, u yuwan t̄a asuvu. ̄Avu u uwa o ukobu wa Bilatu, reve u pati lipu va Yesu.

⁴⁴ Bilatu uwa t̄a asalama ko Yesu kuwā t̄a de. ̄Avu u de aḡsoja a yi, reve we ece le ko Yesu kuwā t̄a de nu ujimu. ⁴⁵ Ana wu uwwai o unā wā aḡsoja a yi, ̄avu u zuwa a ca Isuhu lipu va Yesu'u.

⁴⁶ ̄Avu Isuhu tsula okoro. Ana a cipatōi lipu'u, reve u pupala yi no okoro'o. ̄Avu u zuwa yi aḡsumā a aason a na a ̄kaḡai aḡsumā a aatali. Reve u kebe aatali o ro, ̄avu u to unā wa aaso'on. ⁴⁷ ̄Avu Meri Magadaliya nā Meri mma va Isuhu a ̄kaḡyuwā ubatā u na a zuwa niyi.

U'yowun wā Yesu aḡsumā o ukwā

(Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10)

16 Ana urana wa Ashibi u ̄kaḡai, ̄avu Meri Magadaliya nā Meri mma va Yakubu nā Solomi a tsula itana i maḡuru, adama a t̄awā a sukuma lipu va Yesu. ² ̄Avu a t̄awā nā wasasa o urana wa Aladi, cina usana u tawa dāda a t̄awāi a aaso'on. ³ ̄Avu a dammulai, "Zane da ee kebe tsu aatali o ndolo o unā wa aaso'on?" ⁴ Ana a ̄yaḡain esu e le, ̄avu a cina e kebe de aatali'i agba aatali a gbain a da a dānāi. ⁵ Ana a uwai a aaso'on, reve e ene ulobo u ro nden o ukere usa'ani, ni itana i u'uri. Reve a uwa asalama.

⁶ ̄Avu u damma le, "She i uwa asalama wan. N reve t̄a i te izami yā Yesu za va Nazara, za na a varai a akpata.

Wu pa shi. U 'yon t̄a. ̄Kaḡyuwāi ubatā u na u dānāi.

⁷ 'Yawāi i damma ojoro a yi nā Bituru u t̄a de elime a dū a 'yawā Galili. I te ene yi ununa u damma ndu."

⁸ Ana o ut̄ai, ̄avu a suma ni iladi. Reve e reme asalama nā meje'en mā lipu. A damma za shi, adama a na wovon u reme nle.

Yesu 'yawā t̄a ubatā wā Meri Magadaliya

(Mat. 28:9-10; Yah. 20:11-18)

⁹ [Nu usana u na Yesu 'yoyin o urana wa Aladi, Merit Magadaliya da fara ene niyi, za na wu ut̄ayi otoni a limā e cindere aḡsumā a yi. ¹⁰ U 'yawā t̄a damma otoni a yi, aza a na a dānāi a saali nā aḡsumolāngu. ¹¹ Ana a uwwai u t̄a wuma, hali we ene yi, reve a 'yuwan a usu.

Yesu roco t̄a aciyayi ubatā wo ojoro e re

(Luk. 24:13-35)

¹² Ana addama o ndolo o kotoi, ̄avu Yesu t̄awā ubatā wa ama e re aḡsumā e le no oroci o ro, ele a mmalu o ure a tyo a maḡyuci. ¹³ ̄Avu a 'yawā a damma akapi'i, agba a usu shi.

Yesu damma t̄a ojoro a yi ili i na aa yuwan

(Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Aḡy. 1:6-8)

¹⁴ Nā aḡapa a da u t̄awāi ubatā wo ojoro kupa nā za t̄a'a, ele nden a alya e ilyalya. ̄Avu u yuwaan le nḡangi adama o okolo o ugbamu u le nu ulambu u na a cayi okolo. Adama a na a 'yuwain a usu ili i na aza a na e ene niyi a damma nle cina u 'yon.

¹⁵ ̄Avu u damma le, "'Yawāi aḡsumā o uvadi suru i yuwaan ama alajiya a Alabari a Sa'ani. ¹⁶ Za na usuyi a rumbu niyi waru, a ta wawa yi. Amma za na usuyi shi, wāa tsurā wuma u babu ukotu shi. ¹⁷ Aza a na a usuyi a ta gura yuwan iroci yi ili ya asalama i nda: Aḡsumā a alaḡ a va a to ut̄a otoni a limā, waru a ta yuwan adan-shi ne elentsu o ro, ¹⁸ a ta tara yo, agba ko no o sowo yaza, waa yuwan ili ne ele shi ko ke'en, a t̄a ju'wan aza o ubanakun ̄avu a tsurā lafiya."

Ukaru wā Yesu zuva

(Luk. 24:50-53; Aḡy. 1:9-11)

¹⁹ Ana Yesu† yuwain adan-shi ne ele, ̄avu a tara yi a tyo zuva, tsarā u dānu o ukere usa'ani wā ̄Asulā. ²⁰ Ele gba a ̄kaḡa a yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani ko te da, ̄Asulā a yuwusan ulinga ne ele. Ulinga wa asalama a na a yuwusain, u roco t̄a Alabari a Sa'ani e le amayun a da.]

Luka

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka vuma na danai aatagada a nda, za vu urevu wa aguma lon da. Adama o ndolo, u dana ta nu ugbozu lon reve waru u damma ili ya abunda adama e Yesu. Ayi da waru u danai Ulinga wa Ajiya. Atagada e re a nda a ta a mmalu obolo adansa aalabari e Yesu no otoni a yi.

Atsuma a aatagada a nda ritosu gbain re ta pe: Abajini o uritosu wu ufaru ayi da icigi ya Asula za va koyan da. Abajini o uritosu we ire ayi da Yesu tawa ta atsuma o uvadi tsara wo o'wo Zamawawa va ama suru. Iroci i ta, ayi da aalabari a vuma va abula va Samariya. Luka roco ta a na avasa ili i mayan i da ekere e Yesu. U dana ta idan-shi ya Yesu ana u yuwain avasa. Waru u roco ta cine Ruhu va Akiza danai o ulinga atsuma a ama a mantsa ma na Yesu danai o uvadi. Adama a na u danai nu urevu wa aguma, a gura pusan yi ana a mantsa mo ukwa wa Yesu na a mantsa ma na a 'yasan niyi shi. U damma tsu ta a na Yesu tama ta mugula ana u 'yoyin. Ayi nda u roco ta na amayun a da Asula a 'yasin Yesu diga o ukwa.

Aatagada a nda o roco ta aza e Itoni iroci i sa'ani i na oo toni. Iroci ya Yesu cine u yuwain wuma atsuma a ama a mantsa mo ndolo. U roco tsu ta cine tsaa kamba alambi, waru na cine tsaa yuwan avasa. Waru u zuwa ta ucawu wo okolo a tsu a dashi gbama adama a na Luka vuma na o soduwoyi matsan ma da na we enei ili i na Yesu yuwain suru.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Ili i na i zuwai Luka danai a aatagada a nda (1:1-4)
2. Limatan va Yahaya za vu Urumbusu na Yesu (1:5-2:52)
3. Ikaka ya Yahaya za vu Urumbusu (3:1-20)
4. Urumbusu wa Yesu na malyungwa ma yi (3:21-4:13)
5. Ulinga wa Yesu atsuma a Galili (4:14-9:50)
6. Yesu kara ta diga Galili a tyo Urishelima (9:51-19:27)
7. Ajuma o ukosu e Yesu: malyungwa ma yi nu ukwa wa yi (19:28-23:56)
8. Yesu ta wuma (24:1-12)
9. Yesu roco ta aciyayi. A tara yi ta a tyo zuwa (24:13-53)

Ucuduwu e ekere a Luka

1 Tiwofilu, vuma va abula: Ana wo o'woi, ama na abunda a zuwa ta acielele reve a dana urevetyowu wi ili i na i farai atsuma a tsu. ² Ununa a danai ili i na ele na e enei ne esu diga o ufaru a ca ntsu ele, aza a na e enei ele da aza o ulinga wa adan-shi a Asula waru. ³ Amu me ene ta u lobono ta, ili yu ufaru i da n toniyi ili suru mejege, tsara n danaa wu ili i na i farai mejege, ⁴ tsara vu reve amayun a adan-shi a na a damma nuwu unu nu unu.

Adama a limatan va Yahaya za vu Urumbusu

⁵ Mantsa ma na Hiridu danai Mogono ma Yahuda, a yuwan ta ganu ro, za na a tsu de Zakariya. Wu utu ta upasu u nan ganu wa Abija. Alisabatu da aala a ka va yi. Ayi fo o u'wa u nan ganu o ugundo wa Haruna u da wu utu. ⁶ Ele ra a yuwan ta nden n sa'ani n na Asula a cigai. O toni ta ili i na Zagbain ca nle suru. ⁷ Agba a ri na muwun shi. Alisabatu idari i da i shi. Ayi na vali va yi a kutsa ta.

⁸ Urana u lo, Zakariya yuwusan ta ulinga u tsuganu a Aa'isamapada,† a mantsa ma na ulinga u rawai upasu u le. ⁹ Ili i na agadu e le a yuwusain ayi da, ele nan ganu a tsu dangwa ta vuma na matawa ma agita, u uwa atsuma o Upasu wa Akiza,† tsara u kulato ili i maguru.† ¹⁰ Ana mantsa ma rawai tsara a kulato ili i maguru'u, reve ama o boloto suru a yuwusan avasa a alanga.

¹¹ Reve malingata ma Zagbain ma tawa ubata wa yi, wi isawan o ukere u usa'ani u masa'a, ubata u na waa kulatosu ili i maguru'u. ¹² Ana Zakariya ene niyi, reve wu uwu wovon, lipu va yi kara e meje'en. ¹³ Avu malingata'a u damma yi, "Zakariya, she vu uwu wovon wan, a uwu ta avasa a wu. Ka va wu, Alisabatu ta yuwan atsuma, u ta matsaan wu ulobo. Vu ta ca yi aala Yahaya.† ¹⁴ U to o'wo wu ili i mazanga, ne e ekere a aza a na aa uwu adama a limatan va yi. ¹⁵ U to o'wo vumagbain e ekere a Zagbain. Woo sowo mini ma masayan ma inabi, ni ili yo oso i na woo o'wo usowu shi. O to shiton yi na Ruhu va Akiza† ayi a atsuma a mma va yi. ¹⁶ Ama na abunda aza a Isra'ila a ta kamba ta.

e ekere a Zagbain le adama a yi. ¹⁷ U ta wala elime a Zagbain na cu'un vu ucira na ruhu va Iliya, tsara a kambato okolo a nan dada a kambata ubata u muwun le. U ta kambato aza o ulambu wu ugbozu o toni ugbozu wa aza a akiza a Asula, tsara u foboo Zagbain ama, tsara u cina le ufobu."

¹⁸ Reve Zakariya ece yi, "Cine cu'un nda aa fara? Amu da nda n kutsai de, ka va fo da nda u kutsai de."

¹⁹ Reve u usu, "Amu da Jibura'ilu, n ta mishin a makakan ma Asula kuci. A lyungu mu ta, tsara n damma wu adanshi o uyo'o a nda. ²⁰ Gogo vu ta dana kpaku, vaa gura yuwan adanshi shi, she urana u na ili i nda i shiwain. Adama a na vu usuyi adanshi a va shi. Adanshi a na aa tawa woo o'wo amayun a mantsa ma na wu ntsayi."

²¹ Ama lo a pura Zakariya, avu a kara a asalama ili i na i zuwai u jimai pe Upasu wa Akiza'a. ²² Ana wu utai, u gura yuwan adanshi shi. Reve e reve u ta yuwan we ene ili i ro cu'un va alavu alavu atsuma a Aa'isama-pada'a. Avu u yuwusaan le iroci ne ekere, agba u gura yuwan adanshi shi.

²³ Ana mantsa mo ulinga ma yi mo kotoi, reve u kambata o u'wa. ²⁴ Reve ka va yi Alisabatu tsura atsuma. Ayi ubuwu na woto ton, avu u danusu o u'wa. ²⁵ U dansa ta, "Zagbain'in u yuwaan mu ta nda, a rana nda u roco mu ta isa'ani, u tawa mu ta ili ya adanshi e ekere a ama."

Adama a limatan va Yesu

²⁶ Alisabatu na atsuma woto tali, avu Asula a lyungu Jibura'ilu malingata ma yi a lyuci na a tsu de Nazara e ida ya Galili. ²⁷ U lyungu yi ta ubata o usheli u na koto u revei vali shi, eegebe a yi vuma ro da o ugundo wa Dawuda Mogono, aala a yi Isuhu. Meri da aala o usheli'i. ²⁸ Avu malingata'a u 'yawa ya'a yi, reve u damma, "Azo'wa, macigata, Zagbain to obolo na avu!"

²⁹ Adanshi'i gba u balai yi ta lon, u yuwusan ta majiyan cu'un vi icasu i ne i da tsunda. ³⁰ Avu u damma yi, "She vu uwu wovon wan, Meri. Vu tsura ta icigi e ekere a Asula. ³¹ Vu ta yuwan atsuma, vu matsan ulobo, reve waru vu zuwaa yi aala Yesu. ³² U to o'wo zagbain. E te de aala a yi Mawun mo Mogono ma Asula. Asula Zagbain a ta ca yi ootogu o tsugono tsa dada va yi Dawuda. ³³ U ta yuwan tsugono o u'wa wa Yakubu babu ukotu. Tsugono tsai yi tsai ri nu ukosu shi."

³⁴ Avu u damma yi, "Cine woo o'wo ne, ana wo o'woi koto n reve vali shi?"

³⁵ Reve u usu yi, "Ruhu va Akiza ta tawa wu, ucira u Mogono ma Asula waru u ta pupala wu, adama a na za va akiza a na vaa matsan a ta de yi Mawun ma Asula. ³⁶ Cuwan moron ma wu Alisabatu. A damma ta waa tsura atsuma shi, agba gogo u ta na atsuma woto tali, ko na wo o'woi u kutsai de. ³⁷ Ili i lo a na Asula aa kudu yuwan shi."

³⁸ Avu Meri damma, "Amu da nda aagbashi a Zagbain. Lyawa wo o'wo ununa vu dammai." Reve malingata'a u kara.

Meri kalyuwa ta Alisabatu

³⁹ A rana ndolo, avu Meri 'yon u jika, reve u 'yawa a lyuci ro atsuma e ilyuci ya agadi e ida ya Yahuda. ⁴⁰ Avu u uwa o u'wa wa Zakariya, tsara u casa Alisabatu.

⁴¹ Ana wu uwuai icasu'u, avu babai jingada a atsuma a yi nu ucira. Reve o shiton yi na Ruhu va Akiza. ⁴² Avu u 'yasan udyo nu ucira, u damma, "Avu za va aba'un a da atsuma a amaci. Mawun ma atsuma a wu waru za va aba'un a da! ⁴³ Cine ili i sa'ani i nda i cina numu, a na mma vu Zagbain va tawai u kalyuwa mu? ⁴⁴ Ana mu uwuai icasu ya wu, dada babai na ri a atsuma a va jingadi nu ucira a yuwusan mazanga. ⁴⁵ Avu za va aba'un da adama a na vu usuyi ili i na Zagbain dammai u ta shiwan."

Ishipa ya Meri

⁴⁶ Reve Meri damma, "Okolo a va a cibala ta Zagbain. ⁴⁷ Asuvu a va a ta na mazanga adama a Asula Zamawawa va. ⁴⁸ Ayi u cuwan ta na amu, aagbashi a yi. Diga gogo a 'yawa, ama a ta de mu za va aba'un.

⁴⁹ Adama a na ayi Zavucira da, u yuwaan mu ta ili ya abula. Aala a yi waru akiza a da. ⁵⁰ Diga mantsa a tyo mantsa, u tse ene ta iliyali ya aza a na a casu yi tsugbain. ⁵¹ U yuwan ta abajini e ili ya asalama ne ekere a yi, u bete'we ta aza a aciyogbamu. ⁵² U cipato ta ngono m gbagbain o otogu e le, reve u 'yasan aza a na a ri ili shi. ⁵³ U cuwatan ta aza a ambulu ni ili i sa'ani, aza o utsuru waru u lo le ta ekere lyanga. ⁵⁴ U kamba ta aagbashi a yi Isra'ila, u cuwan ta na nzuwulai ma yi we ene yi iliyali. ⁵⁵ Ununa u yuwayin akaya a tsu Ibrahim nzuwulai, na muwun n tsukaya ma yi hali ukosu."

⁵⁶ Avu Meri danu na Alisabatu a tyo woto ta'atsu, reve u kambata o u'wa.

Limatan va Yahaya za vu Urumbusu

⁵⁷ Mantsa ma na Alisabatu aa matsan yuwan ta, reve u matsan mawun mo ulobo. ⁵⁸ Avu nron mu nden na mmaci ma yi, a uwu ununa Zagbain yuwaan niyi isa'ani, avu a kamba yi mazanga.

⁵⁹ Ana mawu'un u rawai urana wa kunla, reve a tawa tsara a pada yi uryumbu, reve a shi a ciga a ca yi aala a dada va yi Zakariya o unai wa dada va yi. ⁶⁰ Avu mma va yi damma, "O'o, Yahaya da aa ca yi."

⁶¹ Reve a damma yi, "Moron ma wu ma ri na aala Yahaya shi."

⁶² Avu o roco dada va yi, a te izami ya aala a na aa ca yi. ⁶³ Reve u pati le ili yi idana, avu u dana de, "Aala a yi a da Yahaya." Reve o o'wo a asalama suru. ⁶⁴ A jima shi, dada unai wa yi u kpatu'ushi, avu eelentsu a yi a gura yuwan adanshi. Avu u yuwusaan Asula ica. ⁶⁵ Avu wovon u tsura nron mu nden ma yi n na n danai lo suru. Reve a kara a adanshi'i ubata suru atsuma e ilyuci ya agadi ya Yahuda. ⁶⁶ Aza a na a uwuai ili ya asalama o ndolo suru, she a uwa majiyan ne e eci, "Nye i da mawun ma nda moo o'wo?" A damma ta ne adama a na ukere wu Zagbain u to obolo na ayi.

Ishipa ya Zakariya

⁶⁷ Zakariya dada va Yahaya dānā tā ushiwun nā Ruhu va Akiza, āvu u yuwan adanshi o usokowu wā Āsulā: ⁶⁸ “Tsu yuwayin Zagbain ica, Āsulā a Isra'ila! U tawā tā u tsupa āvu u wawa ama ā yi. ⁶⁹ U 'yāsān tā Za vi Iwawit za vu ucira o u'wa wa aagbashi ā yi Dāwuda adama ā tsu. ⁷⁰ (Ununa u dammai o unā wa ama a akiza ā Āsulā nu ujimu.) ⁷¹ U wawa tsu tā e ekere a arala nā n'yuwatan n tsu suru. ⁷² We ene tā nkaya n tsu iliyali, u cuwan tā na akucunūt a akiza ā yi. ⁷³ Ayi dā akucunu a na u yuwayin dada tsu Ibrahim. ⁷⁴ Ana u ta wawa tsu e ekere a n'yuwatan n tsu, tsarā u kamba tsu. Adama tsu yuwaan yi āgandā babu wovon, ⁷⁵ na akiza ni ili yā ābulā ā māḱāḱān mā yi. Tsu yuwain ne a mantisa ma wuma mā tsu suru. ⁷⁶ Āvu waru, mawun mā vā, ā tā dē wu vumavāsulā Mogono me Ili Suru. Vu tā wala elime a Zagbain, tsarā vu foboo yi ure, ⁷⁷ tsarā vu ca ama ā yi urevu wi iwawi o ure u na a yuwaan le gafura vu unusu u le. ⁷⁸ Adama e isa'ani yā ābundā yā Āsulā ā tsu, ekan a wasasa āā tawā tsu dē zuva. ⁷⁹ Tsarā wi ikana aza a na ā ri nden ātsumā e irumbu, na aza a na a yuwain zuzu nā māḱuwāā, tsarā u toni nā ātsu ure wo okolo ā nden.”

⁸⁰ Reve mawu'un u kungwa, āvu waru u yuwan mg-bain ātsumā ā ruhu. Āvu u dānu ātsumā o una, hali urana u na wu utāi a alanga e eteshe e ekere a aza a Isra'ila.

Limatan vā Yesu

(Mat. 1:18-25)

2 A rana ndolo, Kaisa Agusta mogono ma gbain ma zuwa tā e kece ama a na ā ri zālā tsugono tsā Roma† suru. ² (Mekece mo ufaru ma dā ndolo, ana a yuwain a mantisa ma na Kiriniyu dānāi o tsugono tsi ida ya Suriya ātsumā ā Roma.) ³ Āvu ama suru ā 'yāwā ā lyuci le, tsarā e kece le.

⁴ Isuhu utā tā ā lyuci va Nazara e ida yā Galili. Adama a na āyi ugundo wā Dāwuda u dā, āvu u kārā ā tyo ā lyuci va Batalami e ida ya Yahuda. Batalami dā ubātā u na a matsain mogono Dāwuda. ⁵ U 'yāwā tā tsarā e kece yi nā Meri eegebe ā yi, waru u dānā tā nā āātsumā. ⁶ Yashi i na ā dānāi dē, āvu yashi i limatan vā yi rawa. ⁷ U matsan tā mawun mo ufaru mā yi ulobo, reve wu pala yi nu umuna, āvu u zuwa yi o ukungulu. Adama a na ā tsurāi ure a aasula o omocin shi.

Aza a aguba nā nlingata mā Āsulā

⁸ Upasu wi ida i ndolo, aza a aguba ā dānā tā lo a at-susa e indanasa ikyon i le na ayin. ⁹ Reve malingata ma Zagbain mā tawā ubātā u le, reve ekan a tsugbain tsā Āsulazuva e ikana ubātā u na ā ri, hali a uwwa wovon lon. ¹⁰ Reve malingata'a u damma le, “Yu uwwa wovon wan. N tawāā du tā na adanshi ā māzāngā adama a ama suru. ¹¹ Ana'an ā lyuci vā Dāwuda, a matsaan du tā Zamawawa,† āyi dā Kristi Zagbain. ¹² Apa ili i na yāā

dānā du iroci: I ta cina bābā wupalu o umuna, uvo-towun o ukungulu.”

¹³ A jima shi, reve obolo ā āzā o uvon a zuva nā malingata'a a yuwusaan Āsulā ica, adansa, ¹⁴ “Tsugbain tsā Āsulā dē zuva suru suru, o uvadi nden mo okolo waru e ekere a aza a na waa uwwusa uyo'o u le!”

¹⁵ Ana nlingata'a n lyawa nle ā kāmāi zuva, āvu aza a aguba a dammulai vāni le, “Tsu 'yāwāi Batalami gogo, tse enei ili i na i yuwain, ili i na Zagbain revetyo ntsu.”

¹⁶ Āvu ā jikā ā 'yāwā, reve a cina Isuhu nā Meri nā bābā'ā uvotowun o ukungulu. ¹⁷ Ana e ene niyi, reve a baza adanshi a na a damma nle adama a mawu'un.

¹⁸ Reve aza a na a uwwai suru ā kārā a asalama e ili i na a uwwai o unā wa aza a aguba'a. ¹⁹ Meri zuwa tā ili i na a damma niyi o ookolo suru, āvu u yuwusan mālālā mā ābundā adama e le. ²⁰ Reve aza a aguba ā kāmāi. Āvu a canasa ishipa yi ica ā tyo ā Āsulā, adama e ili i na a uwwai ni ili i na e enei. Ne dā wo o'woi ununa malingata mā Āsulā ma dammai.

A tawā tā nā Yesu ā Āā'isamapada

²¹ Ana a yuwain rana kunlā, a na aa pādā mawu'un uryumbu, āvu a ca yi aala Yesu.† Ayi dā aala a na malingata mā Āsulā ma dammai, kafu a yuwan āātsumā ā yi.

²² Āvu mantisa mā kucci ma na oo o'wo cece ma rawa, cine Wilā wa Musa u dammai. Āvu ā tawā nā āyi Urishelima tsarā a ca yi e ekere ā Āsulazuva. ²³ (Ununa u ri udanu ā Wilā wā Āsulazuva, “A ca mawun mo ulobo mo ufaru suru, za na a dāngwai e ekere ā Āsulazuva.”) ²⁴ A yuwan tā waru kucci,† ununa a dammai ā Wilā wā Āsulazuva ana, “Muda n re ko muwun mu nrukuku n re.” †

²⁵ A mantisa mo ndolo, a yuwan tā vuma na ā tsu dē Saminu, vuma na dānuyi ā lyuci vā Urishelima. Vuma vā ābulā dā, a uwwusa wovon wā Āsulā, waru u puro-su tā we ene za na āā dānāto okolo a aza a Isra'ila.

Ruhu va Akiza dānā tā obolo nā āyi. ²⁶ Ruhu'u u roco yi tā wāā kuwā shi, she we ene Kristi Zamawawa vā Āsulazuva. ²⁷ Nu ucira wā Ruhu u dā u uwai ā Āā'isamapada. Ana nan dada vā Yesu a uwai nā āyi, tsarā a yuwaan yi ununa Wilā u dammai, ²⁸ āvu Saminu shede yi, āvu u godyoo Āsulā, adansa, ²⁹ “Mogono ma Gbain, gogo vu shiton tā nzuwulai mā wu, vu lyawa aagbashi ā wu ā kārā no okolo nden. ³⁰ Me ene tā iwawit yā wu ne esu ā vā, ³¹ Za na vu foboi adama a ama suru.

³² Ekan a na o tsu roco Atakpacit ure wā wu, nā tsugbain tsā wu e ekere a aza a Isra'ila, ama ā wu.”

³³ Mma vā yi nā dada vā yi ā kārā tā a asalama e ili i na a dammai adama ā yi. ³⁴ Reve Saminu zuwaa le aba'un, āvu u damma mma vā Yesu, “Ayi mawun ma nda a dāngwa yi tā adama ā ārisā a ama a Isra'ila nā ābundā. Waru a dāngwa yi tā adama a mawawa ma ama a Isra'ila nā ābundā. U to o'wo iroci yi ili i na ama aa 'yuwan. ³⁵ Adama o ndolo, e te reve majijan ma

† 2:24 N.Gn. 12:6-8; Mtā. 13:2-12.

ama a abunda. Waru matsun me pe'eni ma ta batsa asuvu a wu."

³⁶ A yuwan ta ka ro vumavasula,† aala a yi a da Hana-tu, usheli wa Fanuyila o ugundo wa Asha. U kutsa ta lon. U yuwan ta nden n lolo a'wan e cindere, avu vali va yi kuwa. ³⁷ U dana ta na a'wan kupakunla na aza a nashi. † U lyawa Aa'isamapada'a shi, amma u yuwusan ta aganda ayin nu urana. Waru u yuwusan ta akuli na avasa. ³⁸ Babu usan, reve u rawa zuzu u godyoo Asula. Reve u yuwan adanshi adama a mawun ma na ama suru aa zuwusa atsuvu adama e iwawi ya Urishelima. ³⁹ Ana Isuhu na Meri kotoi mayan me ili i na Wila wa Asulazuva a dammai suru, avu a kambu o u'wa u le a lyuci va Nazara e ida ya Galili. ⁴⁰ Mawu'un u yuwan ta mgbain reve u yuwan ucira, u dana ta nu ugbozu lon, aba'un a Asula a dana ta obolo na ayi.

Yesu atsuma a Aa'isamapada

⁴¹ Nan dada va yi a tsu 'yawu ta Urishelima aa'wan suru a mantsa ma Abuki a Mapasa. ⁴² Ana u rawai a'wan kupa ne ejere, a 'yawu ta Abuki ununa a tsu yuwusan. ⁴³ Ana o kotoi Abuki'i, ele a makamba, avu mawu'un wi isawan Urishelima, agba nan dada va yi e reve shi. ⁴⁴ Avu ele a yuwan mmalu mu urana u ta, ele a dansa u ta pe atsuma o obolo a ama. Avu e ece aza a na a danga obolo ne ele.

⁴⁵ A tsura e ene yi shi, dada a kambai Urishelima e izami ya yi. ⁴⁶ O urana wa ta'atsu, dada a tsura e ene niyi a Aa'isamapada nden na munlu na aza a Isra'ila, a uwwusa le nu u yuwin nle yeci. ⁴⁷ Aza a na a uwwa niyi suru, a yuwan ta asalama lon na cu'un vu urevu nu ususu wa yi. ⁴⁸ Ana nan dada va yi ene niyi, avu a uwa asalama lon, avu mma va yi damma yi, "Mawun ma va, cine vu yuwan ntsu tsunda? Vu lyawa ta dada va wu na amu e izami ya wu na atsumolangu."

⁴⁹ Avu u usu le, "Cine yaa zami mu de? I reve u lobono ta n danga ada a Dada va shi?" ⁵⁰ Agba e reve ili i na u damma nle shi.

⁵¹ Avu u kambu Nazara obolo ne ele a casu le tsugbain. Mma va yi gba u zuwa ta ili i ndolo suru o ookolo. ⁵² Yesu a dashishi nu urevu nu ugbozu, na mgbain, nu utsuru wi isa'ani† e ekere a Asula ne e ekere a ama.

Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Yah. 1:19-28)

3 A aa'wan e gendu a na Kaisa Tibariya danga mogono ma gbain ma Roma, ngono n nashi n nda n dana ta zala va yi: Bontu Bilatu† o tsugono tsa Yahuda, Hiridu Antiba o tsugono tsa Galili, Filibu za-wa'a va yi o tsugono tsa Ituriya na Tarakunita, Lisaniya waru a yuwusan tsugono tsa Abiliya. ² A yashi i na Hanana na Kayafa a danga nan abara ganu, avu adanshi a Asula a tawa ya Yahaya mawun ma Zakariya atsuma o una. ³ U garasa ta ubata suru zuzu nu Udolu wa Urdu, a yuwusaan ama alajiya a na a rumbu† le, adama u roco a vadala† ta a nusu le, tsara a yuwaan le

† U ta gura o'wo a'wan kupakunla na aza a nashi a na a kara ana vali va yi kuwai.

gafura. ⁴ Cine u ri udanu adama a Yahaya atsuma a Aatagada a Ishaya, vumavasula, ana, "Udyo wu nanza e dewu atsuma o una, 'I foboo Zagbain ure, i yuwan ure wa yi mejege. ⁵ O to shiton ukari suru, agadi na nsasan suru a ta vala le.

A ta lapula re na ri ugondoru. O to shiton mukari mu re.

⁶ Vadilima suru te ene iwawi ya Asula.' " ††

⁷ Adama o ndolo a da Yahaya dammai obolo a ama a na a tawusa ya'a yi, tsara u rumbu le, "Adu apili! Zane damma ndu i suma atsumalima a na a ri lo a tawa? ⁸ I yuwan ili i na yoo roco i vadala ta atsuma o unusu† u du. She i uwa a dansa o okolo a du a na Ibrahim ayi da akaya a du wan. Asula a ta gura yuwaan Ibrahim muwun na atali a nda. ⁹ Aabau ta tu ufobu wu gasa danga a aralu e le. Udanga u na u matsain ili ya abula shi suru, o to kodo yi, avu a vari yi a akina."

¹⁰ Reve ama'a e ece yi, "Cine tsa yuwan?"

¹¹ Avu u damma le, "Za na ri na atugu e re, u ca za na ri na ayi shi za ta. Za na ri ni ilyalya waru u yuwan ne."

¹² Aza o ushishi wu utafa o ro a tawa ta, tsara u rumbu le, reve e ece yi, "Manlu, nye tsa yuwan?"

¹³ Reve u damma le, "She i ushi ili i na i la'ai ili i na a damma ndu i ushi wan."

¹⁴ Asoja o ro waru a tawa ta e ece yi, "Atsu gba, nye tsa yuwan?"

Avu u damma le, "She i usa ikebe yi za ro nu ucira wan, ko i yuwaan za ro epen pere m pere wan. I yuwan ankuri na atsupu a du."

¹⁵ Ama e ipiri yu utawu yi Zamawawa, reve a kara a majiyan ko Yahaya ayi dada Zamawawa'a. ¹⁶ Avu u usu le, "N rumbu du ta na mini, agba za na la'a numu tsugbain u ta lo a tawa. Vunu va atan a yi n rawa n kanza m bada shi. Ayi da wa rumbu du na Ruhu va Akiza na akina. ¹⁷ U ta na aakpatalutsu o uyeluwu o ukere wa yi, u ta rada oosoroto cece, avu u boloto ishina ya yi o mophon, agba owopo'o u ta kulato le na akina a na a ri n kima shi." ¹⁸ Re va abunda da Yahaya yuwain alajiya a Alabari a Sa'ani a tyo e ekere a ama.

¹⁹ Avu u yuwaan Hiridu Antiba mogono nanga adama a Hiridiya, ka vu zawa'a va yi, ni iwuya ya abunda i na u yuwain. ²⁰ Reve u yuwisan iwuya i ro, ana u zuwai Yahaya o u'wa wa ali.

Urumbusu wa Yesu

(Mat. 3:13-17; Mak. 1:9-11)

²¹ Ana a rumbu ya ama a na a tawa suru, avu fo a rumbu Yesu. Ayi atsuma a avasa, reve zuva kpatu'wa, ²² reve Ruhu va Akiza telee yi na lipu oroci a muda. Avu a uwwa udyo de zuva ana, "Avu da Mawun ma va, macigata ma va, na avu da maa yuwusan mazanga lon."

Ugundo u na Yesu utai

(Mat. 1:1-17)

²³ Yesu shi tã na a'wan a na a yuwain zuzu na mata'atsu, ana u teme'i uritosu wã yi.

A tara yi tã ana ayi mawun mã Isuhu ma ða. Isuhu ulobo wã Heli u ða.

²⁴ Heli ulobo wa Matata u ða.

Matata ulobo wã Levi u ða.

Levi ulobo wa Maliki u ða.

Maliki ulobo wa Yana u ða.

Yana ulobo wã Isuhu u ða.

²⁵ Isuhu ulobo wa Matiya u ða.

Matiya ulobo wã Emos u ða.

Emos ulobo wa Nahum u ða.

Nahum ulobo wa Azaliya u ða.

Azaliya ulobo wa Najaya u ða.

²⁶ Najaya ulobo wa Ma'ata u ða.

Ma'ata ulobo wa Matiya u ða.

Matiya ulobo wa Simiya u ða.

Simiya ulobo wã Isuhu u ða.

Isuhu ulobo wa Yahuda u ða.

²⁷ Yahuda ulobo wa Yowana u ða.

Yowana ulobo wa Risa u ða.

Risa ulobo wã Zerubabe u ða.

Zerubabe ulobo wa Shayatiya u ða.

Shayatiya ulobo wã Niri u ða.

²⁸ Niri ulobo wa Maliki u ða.

Maliki ulobo wa Adi u ða.

Adi ulobo wa Kosama u ða.

Kosama ulobo wa Alamadama u ða.

Alamadama ulobo wã Iri u ða.

²⁹ Iri ulobo wã Yosi u ða.

Yosi ulobo wa Eliyaza u ða.

Eliyaza ulobo wa Yorima u ða.

Yorima ulobo wa Matata u ða.

Matata ulobo wã Levi u ða.

³⁰ Levi ulobo wa Saminu u ða.

Saminu ulobo wa Yahuda u ða.

Yahuda ulobo wã Isuhu u ða.

Isuhu ulobo wã Yonana u ða.

Yonana ulobo wã Eliyaki u ða.

³¹ Eliyaki ulobo wa Malaya u ða.

Malaya ulobo wa Mena u ða.

Mena ulobo wa Matata u ða.

Matata ulobo wa Natan u ða.

Natan ulobo wã Dawuda u ða.

³² Dawuda ulobo wã Yeset u ða.

Yeset ulobo wã Obe u ða.

Obe ulobo wa Buwaza u ða.

Buwaza ulobo wa Salumuna u ða.

Salumuna ulobo wa Nashon u ða.

³³ Nashon ulobo wa Aminadabu u ða.

Aminadabu ulobo wa Aram u ða.

Aram ulobo wã Hesuruna u ða.

Hesuruna ulobo wa Farisa u ða.

Farisa ulobo wa Yahuda u ða.

³⁴ Yahuda ulobo wa Yakubu u ða.

Yakubu ulobo wa Ishiyaku u ða.

Ishiyaku ulobo wa Ibrahim u ða.

Ibrahim ulobo wã Tera u ða.

Tera ulobo wa Naho u ða.

³⁵ Naho ulobo wã Seru u ða.

Seru ulobo wã Rey u ða.

Rey ulobo wã Fele u ða.

Fele ulobo wã Eba u ða.

Eba ulobo wã Shela u ða.

³⁶ Shela ulobo wã Kena u ða.

Kena ulobo wa Afasha u ða.

Afasha ulobo wã Shem u ða.

Shem ulobo wã Nuhu u ða.

Nuhu ulobo wa Lame u ða.

³⁷ Lame ulobo wã Metusela u ða.

Metusela ulobo wa Anuhu u ða.

Anuhu ulobo wa Jare u ða.

Jare ulobo wa Mahalalel u ða.

Mahalalel ulobo wã Kena u ða.

³⁸ Kena ulobo wã Enos u ða.

Enos ulobo wã Shitu u ða.

Shitu ulobo wa Adamu.†

Adamu za na Asulã a yuwain.

Malyungwã mã Yesu

(Mat. 4:1-11; Mak. 1:12-13)

4 Yesu waru ushitowun nã Ruhu va Akiza, avu wu utã o Udolu wã Urdu. Reve Ruhu va Akiza tara yi a tyo atsumã o una rana amunga, ² ubatã u na Mekerenkesu mã lyungusã niyi. Agba u lyuwa ili atsumã a rana'a shi, o ukosu reve wu uwwa ambulu.

³ Dada Mekerenkesu ma damma niyi, "Nã avu Mawun mã Asulã ma ða, vu zuwa aatali a nda a kambã opopofu."

⁴ Avu Yesu usu yi, "U tu ufanu a Adanshi a Asulã,† 'Ni ilyalya i ða goon vuma aã ðanã wuma shi.' " †

⁵ Reve Mekerenkesu ma tara yi a tyo zuva masasan, ða ða u rocoshi niyi tsugono tsu uvadi suru. ⁶ Reve u damma yi, "N ta ca wu tsugbain nu utsuru u nda'a suru, adama a na a zuwa le tã o ukere u va. Waru n ta ca za na n cigai. ⁷ Suru ili i nda o to o'wo aza a wu, nã vu kadãto vu yuwaan mu agandã."

⁸ Dada Yesu usuyi niyi, "U tu ufanu, 'Zagbain Asulã a wu a ða vaa yuwaan agandã, ayi a nde'en ða vaa yuwaan tsugbashi.' " ††

⁹ Reve Mekerenkesu ma tara yi a tyo Urishelima, avu u zuwa yi ðe e ncilecile mã Aã'isamapaða. Dada u tsu damma yi, "Nã avu Mawun mã Asulã ma ða, teteruwe e ida. ¹⁰ Adama a na a ðana tã, 'Asulã a ta zuwa nlingata mã yi n tigã wu. ¹¹ Waru e te kede wu e ekere e le, adama ko anana a wu a ta ðatsã a aatali wan.' " †

¹² Reve Yesu usu yi, "Adanshi a Asulã a damma tã, 'She vu lyungwã Zagbain Asulã a wu wan.' " ††

† 4:4 U.WI. 8:3. †† 4:8 U.WI. 6:13. ‡ Pa nda, Mekerenkesu mã shi tã a zama u paala Yesu. E Ica 91:11-12, u damma Asulã a tã lyungu nlingata mã yi e kede wu adama vu ta ðatsã wan. Amma u damma nã vu teteruwe a ncilecile nã tsulo, u ta zuwa e kede wu shi. †† 4:12 U.WI. 6:16.

¹³ Ana Mekerenkesu mo kotoi maḷyungwā mā yi suru, reve u lyawa yi ne'en.

Yesu teme ulinga Galili
(Mat. 4:12-17; Mak. 1:14-15)

¹⁴ Reve Yesu kambā atsumā o ucira u Ruhu va Akiza a tyo Galili. Reve alabari a yi a rawa e ilyuci i na i ri lo ukandaruwu zuzu. ¹⁵ Avu u rocosu a a'isa e le, reve u tsurā ica e ekere a ama suru.

A 'yuwan tā Yesu a Nazara
(Mat. 13:53-58; Mak. 6:1-6)

¹⁶ Ana u tyoyi Nazara (lyuci na u kungwai), dāda u uwai a a'isaṭ ununa u tsu yuwusan o urana wa Ashibi. Reve u 'yon adama u denunā. ¹⁷ Reve a ca yi Aatagada a Ishaya vumavāsulā. Dāda u bubaruwā niyi, reve u cina ubatā u na a dānai,

¹⁸ "Ruhu vu Zagbain to obolo nā amu, adama a na u dangwa mu tā, adama n yuwaan aza e iliyali adanshi a Alabari a Sa'ani.

U lyungu mu tā adama n yuwan adanshi a na aa lyawa aza a na a ri a tsugbashi, nrumbā waru ee ene ure, aza a na ee le'eshe waru o o'wo faan.

¹⁹ Reve waru n yuwan adanshi a aa'wan a na Zagbain zuwai a na aa yuwaan ama isa'ani u yuwan tā." †

²⁰ Reve u kutsulu aatagada'a, avu u ca za vu ulinga'a.

Avu u dānu, tsarā u rito. Reve ama a na a ri pe a a'isa'ā suru a uwa akānlā a yi. ²¹ Avu u damma le, "Ana'an adanshi a nda a shiwan tā a atsuvu a du."

²² Reve a uwwa uyo'o, a yuwusan asalama na adanshi e isa'ani i na yu utāi o unā wā yi. Avu a damma, "Ayi nda, ayi dāda mawun mā Isuhu shi?"

²³ Avu u damma le, "Amayun, i ta damma mu udammu u nda, 'Boci, kambāto aciyawu gbaga.' 'Suru ili i na waru tsu uwwai vu yuwain a Kafarnahum, vu yuwan yi fo pa a lyuci vā wu.' ²⁴ Amayun, n ta dansaa du, a tsu tara vumavāsulā ili ya abulā a lyuci vā yi shi.

²⁵ "Waru amayun a da maa dansaa du, a mantsa ma Iliya a yuwan tā nrunā mā abundā atsumā a Isra'ila. A mantsa ma na a baruyi zuva o ro'o shi a'wan a ta'atsu nā woto tāli, reve ambulū a suduwa e ida'a. ²⁶ Agba a cāco Iliya a tyo ubatā wu za ro atsumā e le shi, she ubatā wa Sarafatu, e ida ya Sida, ka na dānai marunā. ^{††27} Waru a yuwan tā nkutu nā abundā atsumā a Isra'ila a mantsa ma Ilishaṭ vumavāsulā. Agba ko za tā a kambāto gbaga shi, she Na'amant vuma va Suriya." ‡

²⁸ Ana ama a na a ri pe a a'isa'ā a uwwai ne, reve suru nle a uwwa upan lon. ²⁹ Reve a 'yon nu upan, avu o utāa yi atsumā a lyuci. Reve a tara yi a tyo e ncilecile m masasan ma na lo da lyuci le ri usuwu, adama e kebe yi e ida. ³⁰ Reve wu utulāi ben e memere me le, avu u kara ili ya yi.

Vuma vo otoni a lima
(Mak. 1:21-28)

³¹ Reve Yesu kara a tyo Kafarnahum lyuci ro atsumā e ida ya Galili. Reve u uwa o rocosu ama o urana wa Ashibi. ³² Reve a uwa asalama nā cu'un vu uritosu wā yi, adama a na u to ritosu nu ucira.

³³ Atsumā a a'isa'ā, vuma vo otoni a limaṭ dānā tā pe, reve u saala nā yisaali lon, ³⁴ "Eye! Te imini ya wu nā atsu, Yesu za va Nazara? Vu tāwā tā adama vu una tsu? N reve wu tā, avu da Akiza a Asulā."

³⁵ Reve Yesu bara yi, u damma, "Baru unā wā wu, reve vu kakasa nā ayi!" Ana otoni a lima'ā a varu niyi e memere me le, reve wu kasa nā ayi, u yuwan nā ayi ili shi.

³⁶ Reve ama'a a uwa asalama, reve a dammulai vāni le, "Cu'un va adanshi e ne a da tsunda? Nu ucira nu ukadu u da u barai otoni a lima, reve o utā." ³⁷ Reve alabari a yi a rawa ubatā suru upasu wi ida'a.

A kambātoi anawale Simo gbaga
(Mat. 8:14-17; Mak. 1:29-34)

³⁸ Reve u 'yon wu utā a a'isa'ā, avu u uwa o u'wa wā Simo. Agba anawale Simo a shi a uwwa uyo'o shi, u shi tā a uwwusa utānu lon. Reve a damma Yesu adama a yi. ³⁹ Reve u rawa wi isawan zuzu nā ayi, dāda u barai ubanaku'un, reve ubanakun u lyawa yi. Reve u 'yoshin u yuwaan le agandā.

⁴⁰ Urana a mariyāa, dāda mmaci mā aza o ubanakun n tāwāi ne ele ubatā wā Yesu. A dānā tā nā banakun icu'un icu'un. Reve wu ju'wan le, dāda a kambāi gbaga. ⁴¹ Waru otoni a lima a kakasa tā na ama nā abundā a yisaali, "Avu da Mawun mā Asulā!"

Avu u bara le, u lyawa a yuwan adanshi shi, adama a na e reve tā ayi da Kristi Zamawawa'a.

Yesu 'yawā tā alajiya
(Mak. 1:35-39)

⁴² Ana usana u tawai, reve u kara a tyo ubatā u na vu-ma ri shi. Reve ama a uwa izami ya yi, dāda a tāwāi ubatā wā yi. Reve a shi a ciga a zuwa yi u dānu ne ele.

⁴³ Avu gba u damma le, "N ciga n 'yuwan n yuwaan ilyuci i ro alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsā Asulāṭ fo. Adama o ndolo a da a lyungu numu." ⁴⁴ Dāda u lyuwai elime na alajiya a a'isa'ā atsumā a Yahuda. ††

Dewu vo ojoro o ufaru
(Mat. 4:18-22; Mak. 1:16-20)

5 Urana u ro, Yesu dānā tā mishin a nge'en m Mala ma Janisara, na ama ubolotowu ubatā wā yi, a uwwusa adanshi a Asulā. ² A nge'en m mini'i we ene tā antsun e re, aza a na eremi a mugula a lyawai. Aza a na a dānāi e iza'usā igolo i le. ³ Atsumā a antsu'un u uwa tā pe a za tā za na ri za va Simo, reve u damma yi u kebe wantsu'un wa'a a uwa pe a mini'i. Reve u dānu a wantsu'un, reve u reme o ritosu ama.

† 4:19 Isha. 61:1-2. †† 4:26 1 Ngo. 17:1-16. ‡ 4:27 2 Ngo. 5:1-14.

†† Akuci a linga ro a damma "Galili."

⁴ Ana u kotoi adanshi, reve u damma Simo, “Kebe wantsu'un a 'yawa ubata wa aru'un, avu vu vari igolo i du, tsara i reme mugula.”

⁵ Reve Simo usu, “Manlu, ili ya ayin i da tsu ri o ulinga, agba tsu reme ili shi, amma ana vu dammai tsu vari, n ta vari igolo'o.”

⁶ Ana a yuwain ne, reve a vari igolo i le, reve a tsura mugula ma abunda, hali igolo i le i reme makara. ⁷ Avu e de aza e le, aza a na a ri lo na wantsun, tsara a tawa na wantsun u le, adama a kamba le. Reve a tawa o shiton antsu'un, she damma a ta liba.

⁸ Ana Simo Bituru enei ne, reve u kingyo a makakan ma Yesu avu u damma, “Lyawa mu, Zagbain, amu za vu unusu da.” ⁹ Ayi na aza a na a danga lo, a yuwan ta asalama lon na cu'un mugula n na e remei. ¹⁰ Ne da fo Yakubu na Yahaya, muwun ma Zabadi, aza a na a danga o ulinga obolo na Simo.

Avu Yesu damma Simo, “She vu uwwa wovon wan, diga gogo vu ta danga a tawusa na ama.” ¹¹ Reve o utai antsun e le a agadi, avu a lyawa ili suru, reve o toni Yesu.

Vuma vu ukutu

(Mat. 8:1-4; Mak. 1:40-45)

¹² Urana u ro, Yesu pe atsuma a lyuci ro e ida'a, reve vuma ro tawa de, za na ukutu u remei lipu mabula. Ana we enei Yesu, reve u kadato urewesu wa yi e ida, reve u pati yi, “Zagbain, na vu usu, kambato mu mo o'wo cece.”

¹³ Reve Yesu canana ukere wa yi, avu u ju'wan vuma'a, avu u damma, “N usu ta, vo o'wo cece!” Babu usan, avu ukutu'u u lyawa yi.

¹⁴ Avu Yesu damma yi, “She vu damma za wan, vu kara vu roco aciyawu ubata u na ganu ri, tsara u kalyuwa wu. Reve vu ca kucci ununa Musa dammai, adama ama a danga nu urevu u na vo o'woi cece.”[†]

¹⁵ Agba alabari a yi she ili i na i 'yawa elime, hali ama o boloto lon, tsara a uwwa yi, waru tsara u kambato le gbaga. ¹⁶ Agba Yesu tsu lyawa ta ama avu u 'yawa o ogozo, tsara u danga ayi a nde'en, avu u yuwan avasa.

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

(Mat. 9:1-8; Mak. 2:1-12)

¹⁷ Urana u ro, Yesu pe atsuma o uritosu, avu Afarishi na munlu n Wila n danga lo. Ele da aza a na o utai e ilyuci koko'o e ida ya Galili ne e ida ya Yahuda na Urishelima. Ucira wu Zagbain u to obolo na ayi, tsara u yuwan opocino. ¹⁸ Avu ama o ro e shede vuma ro na ri no osowi a lipu a avalu, avu a 'yawa yi o u'wa'a, tsara a zuwa yi a makakan ma yi. ¹⁹ Ana a tsuragi ure u na aa yuwan ne shi adama o obolo a ama, reve a kumba zuwa a katsu'wa ukwa'a'a. Dada e telyuwetyo niyi obolo na avalu a yi e memere mo obolo a makakan ma Yesu.

²⁰ Ana we enei ucawu wo okolo e le, avu u damma vuma'a, “Vuma nda, a yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu.”

[†] 5:14 N.Gn. 14:1-32.

²¹ Avu Afarishi na munlu n Wila a yuwan majiyan, a damma, “Vuma ne da aa yuwusan adanshi a vama o ndolo e ekere a Asula? Zane da aa gura yuwaan vuma gafura, she Asula goon shi?”

²² Yesu reve ta majiyan me le, dada we ece nle, “Nye i zuwai yaa yuwusan cu'un majiyan mo ndolo o okolo a du? ²³ Zane da ri babu usan a damma, ‘A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu,’ ko a damma, ‘Yon vu wala?’ ²⁴ N ta yuwan ne, tsara i reve amu Mawun ma Vumat ma ta nu ucira o uva di u yuwan gafura vu unusu.” Avu u damma osowi a lipu'u, “N damma, 'yon vu tara avalu a wu, vu kara a tyo o u'wa.”

²⁵ E esu e le a da u 'yoyin avu u tara avalu a yi babu usan, reve u kara a tyo o u'wa a yuwusaan Asula ica. ²⁶ Ama suru a uwa ta asalama, avu a yuwaan Asula ica. Wovon u reme le ta, avu a damma, “Ana'an tse ene ta ili ya asalama.”

Dewu va Levi

(Mat. 9:9-13; Mak. 2:13-17)

²⁷ Ana Yesu kotoi ayi ndolo, avu wu utai, avu we ene za vu u'ushishi wu utafa.† Aala a yi a da Levi. U cina yi ta nden ubata wu ulinga. Avu u damma yi, “Toni mu.” ²⁸ Avu u lyawa ili suru u 'yon, avu u toni yi.

²⁹ Avu u fobo abuki a gbain o u'wa wa yi adama e Yesu. Aza o u'ushishi wu utafa a danga ta pe lon, na ama o ro a alya obolo ne ele. ³⁰ Avu Afarishi na munlu n Wila, a gbarana ojoro a yi, “Cine yaa lyuwusa ni i sowi na aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu?”

³¹ Avu Yesu usu le, “Vuma na ri gbaga u ciga za va aguma shi, she za vu ubanakun. ³² N tawa adama a aza a abula shi, she n de aza o unusu tsara a vadala.”

Yeci adama a akuli

(Mat. 9:14-17; Mak. 2:18-22)

³³ Avu a damma yi, “Ojoro a Yahaya a tsu yuwusan ta akuli na avasa, ne da waru ojoro a Afarishi, agba aza a wu she a lyuwa o sowo.”

³⁴ Avu u usu le, “I ta zuwa n'utsa n vali vu kasa'avu n yuwan akuli, ayi lo obolo ne ele? ³⁵ Mantsa ma ta lo a tawa ana aa tara le vali'i, atsuma a rana ndolo a ta yuwan akuli.”

³⁶ Reve u yuwaan le iroci i nda, u damma: “Babu za na a pada tana sa'avu u lapula akuci a tana na ayi. Nu u yuwan ne, u ta vuranu avu u kara akuci'i, agba apadi a tana sa'avu'u wa ntsaa akuci a tana'a shi. ³⁷ Waru, aa tsun ribina sa'avu a akuci e itsan yu kwan shi, adama a na ribina'a u to boso itsa'an. Na a tsun yi pe, u ta lungusa ribina obolo ni itsa'an. ³⁸ E itsan i sa'avu i da a tsu tsun ribina. ³⁹ Aza a na o tsu sowo wasu aa ciga o sowo ribina shi, adama a na wasu u la'aa le ta. A ta damma, ‘Akuci a la'a ta ulobonu.’”

Zagbain va Ashibi

(Mat. 12:1-8; Mak. 2:23-28)

6 Urana wa Ashibi,† ayi a batsasa a aduma e ishina, reve ojoro a yi a kudusa agaza e ishina'a, a picirasa na a tami. ² Avu Afarishi o ro a damma, “Nye i

zuwai yaa kudusa ishina, i reve wilā u da o urana wa Ashibi shi?"

³ Ɔvu Yesu usu le, "I reve ili i na Dāwuda nā n'utsā mā yi n yuwain, a mantsa ma na a uwwai ambulu shi?"

⁴ Ana u uwai o u'wa wā Ɔsulā, reve u tama opopofu ā Wilā. Reve u ca akapi a na ā dānāi obolo nā āyi, agba aza a na nan ganu da goon aa tama." †

⁵ Ɔvu u koso na adanshi, "Ɔmu Mawun ma Vuma, Za-gbain vu urana wa Ashibi u da."

Vuma vo osowi o ukere

(Mat. 12:9-14; Mak. 3:1-6)

⁶ Urana wa Ashibi o ro, Ɔvu u uwa ā āā'isā, reve u reme uritosu. Reve u cina pe vuma na ukere u usa'ani wā yi u dānāi usowu. ⁷ Afarishi gba nā munlu n Wilā a zamishi tā ure u na ee reme yi nu unusu. Ɔvu a karishi yi ana, tsarā e ene ko u tā yuwaan yi opocino urana wa Ashibi. ⁸ Agba u reve tā ili i na aa yuwusan majiyan, reve u damma vuma'a, "Ɔyon vi isawan mishin elime a ama suru." Ɔvu u 'yon wi isawan.

⁹ Ɔvu we ece le, "N ta yuwusan du yeci. Zane da la'ai ulobonu ā Wilā wu urana wa Ashibi: a yuwan isa'ani ko iwuya? A wawa ko o una?"

¹⁰ Ɔvu u kalyuwā le suru, Ɔvu u damma vuma'a, "Canana ukere wā wu." Reve u canana, dāda ukere wā yi u kambaī gbaga. ¹¹ Reve a uwwa upan lo, reve a dammulai ununa aa yuwan nā Yesu.

Ajiya kupa ne ejere

(Mat. 10:1-4; Mak. 3:13-19)

¹² Ɔtsumā a rana ndolo, Ɔvu u kārā ā 'yāwā a masasan, tsarā u yuwan avasa. Reve u yuwan avasa'a e ekere ā Ɔsulā ayin mābulā. ¹³ Ana usana u tawai, reve u de ojoro ā yi, reve u dangwa ama kupa ne ejere, reve u de le ajiya. † ¹⁴ Ɔvu u de Simo (za na u cayi aala Bituru), nā zawa'a vā yi Andarawu, nā Yakubu, nā Yahaya, obolo nā Filibu, nā Batalamawu, ¹⁵ u dangwa tā fo Mat-ta, nā Toma, obolo waru nā Yakubu mawun ma Alfa, nā Simo za na ā tsu de Bakanani, ††¹⁶ waru u dangwa tā Yahuza mawun ma Yakubu nā Yahuza Iskariyoti, za na wina niyi.

Aba'un nā Ɔtsumālima

(Mat. 4:23-25)

¹⁷ Reve u cipā obolo ne ele, reve wi isawan a agalaci a sa'ani. Otoni ā yi nā ābundā ā dānā tā lo na ama ā ābundā diga Yahuda, nā Urishelima, nu upasu wi ida ya Taya nā Sida, aza a na ā ri ā nge'en m mala. ¹⁸ Ɔ tāwā tā tsarā a uwwa yi, reve waru u yuwaan le opocino a banakun le. Aza a na ā dānāi no otoni ā lima o o'wo tā gbaga. ¹⁹ Reve ama suru a ciga ā ju'wan yi, adama a na ucira wu utusā tā Ɔtsumā ā yi, reve o o'wo gbaga suru.

Aba'un nu unā

(Mat. 5:1-12)

²⁰ Ɔvu u kalyuwā ojoro ā yi, reve u damma le, "Aba'un za du da aza a na ā ri nu ulambu, adama a na tsugono tsā Ɔsulā za du da.

²¹ Aza a na a uwwusa ambulu gogo, aba'un za du da, adama a na ā tā cuwaton du.

Ɔzā e mesun gogo aba'un za du da, adama a na i tā tāwā i zo'oso.

²² Aba'un za du da mantsa ma na ama a 'yuwan du, Ɔvu a kasa du, Ɔvu e isula du, agba ee de du na ala a sa'ani shi, adama ā vā Mawun ma Vuma.

²³ Nā cu'un ndolo fara, i yuwan māzangā, Ɔvu i yuwan tsu'yan tsu uyo'o wa asuvu, adama a na atsupu ā du ā tā ābundā de zuva. Ne da nan dada le a yuwain na amāsulā nu ujimu.

²⁴ Woo yo'ono āzā o utsuru gogo shi, adama a na i tsurāi de asuvu nden.

²⁵ Woo yo'ono āzā o ucuwun gogo shi, i tā tāwā i yuwan ambulu.

Woo yo'ono āzā e izo'oshi ya avama gogo shi, i tā tāwā i shon nā yisaali.

²⁶ Woo yo'ono aza a na ama aa cuwusa shi. Ne da nkaya n le n cuwai amāsulā e epen."

I ciga n'yuwatan

(Mat. 5:38-48; Mat. 7:12)

²⁷ Ɔvu Yesu lyuwa elime na adanshi u damma, "Agba n ta dansaa du aza a na aa uwwusa mu, i ciga n'yuwatan n du, i yuwaan aza a na a 'yuwan du isa'ani.

²⁸ I zuwaa aza a na a yuwaan du unā aba'un, aza a na a yuwusaan du ikpa'a, i yuwaan le avasa. ²⁹ Nā za ro basa wu o ugbaguzu u tā, vadalaa yi ugbaguzu we ire. Za na usa nuwu aapalutsu, vu ca yi utugu fo. ³⁰ Za na pati nuwu ili suru, vu ne'e yi. Nā vuma ro usa ili yā wu, she ve ece yi wan. ³¹ Ununa vu cigai ama a yuwaan wu, vu yuwaan le ne fo.

³² "Nā vu ciga aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, atsupu e ne a da vāā tsurā? Ɔzā o unusu fo a tsu ciga tā aza a na a ciga nle. ³³ Nā vu yuwan isa'ani ā tyo aza a na a yuwaan nuwu isa'ani goon, to, atsupu e ne a da vāā tsurā? Ɔzā o unusu fo a tsu yuwan tā ne. ³⁴ Nā yaa yuwusan majiyan she aza a na aa tsupa du da yaa ca okopu, to, atsupu e ne a da yāā tsurā? Ɔzā o unusu fo a tsu ca tā āzā o unusu, tsarā ā tāwā a tsupa le ununa o kopoi. ³⁵ I ciga n'yuwatan n du, i yuwaan le isa'ani. I kopoo le agba i zuwa okolo na aa tsupa du wan. Ne da atsupu ā du āā dānā ābundā. Ne da waru yoo o'wo muwun m Mogono mā Ɔsulā. Waru u tsu yuwaan tā aza a na o tsu godyo shi, nā āzā e iwuya isa'ani. ³⁶ Ye eneshe iliyali ya ama ununa Dada du eneshe iliyali."

She i ge'eto za ro wan

(Mat. 7:1-5)

³⁷ Ɔvu u lyuwa elime na adanshi, "I ge'eto wan, Ɔdu fo ee ge'etowā du shi. I kototo wan, tsarā o kototo du wan. I yuwan gafura, tsarā a yuwaan du gafura.

† 6:4 1 Sam. 21:6. †† Aji aala "Bakanani" to rocosu tsu vu-ma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama ā yi.

³⁸ Ne'ei, e te ne'e ɗu: makundatsu ma sa'ani, wukiru ushiwun, torotoro, hali ocusho e ida. Ne ɗa ɗa tsuwɗan ɗu e ekere. Na makundatsu ma na i kunzuwayi, na ɗi ɗa ɗa kunzuwa ɗu."

³⁹ Reve u yuwaan le iroci i nda: "Irumba i ta gura roco irumba ure? Ele ra ɗa riyɗa a ɗakarɗi shi?" ⁴⁰ Mawun ma makaranta ma la'a manlu ma yi shi, amma za na o rito lon, u to o'wo ununa manlu ma yi ma ri.

⁴¹ "Cine vaa kanlasa macaka ma na ma ri pe a lyusu vu za va wu, ɗu vi icina na aagbalɗa a na a ri pe a lyusu va wu?" ⁴² Cine vaa gura damma za va wu, 'Isawan, lyawa mu utaa macaka ma na ma ri pe a lyusu va wu, agba ɗu vu rono aagbalɗa a na a ri pe a lyusu va wu shi? ɗu vuma vi ikpa'al! Rono ne'en aagbalɗa a na a ri a lyusu va wu, tsara ve ene ulobonu u na voo utaa za va wu macaka ma na ma ri a lyusu va yi."

Udanga na muwun ma yi (Mat. 7:16-20; Mat. 12:33-35)

⁴³ ɗu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Udanga u sa'ani wu lo ana u tsu matsan muwun m babu abula shi, agba udanga u babu abula u tsu matsan muwun n sa'ani shi. ⁴⁴ Udanga suru na muwun ma yi n da a tsu reve yi. A tsu taba ubiri o udanga wa awanda shi, ko adyumbu a atacit shi. ⁴⁵ Vuma va abula u tsu utaa ta ni ili i sa'ani i na u zuwai o ookolo, za vu ulambu wa abula waru e ili yu ulambu ya abula a na u zuwai o ookolo pe da ulambu wa abula u tsu utaa. Atsumɗe e ili i na i ri pe o ookolo a yi pe da adanshi a tsu utaa."

Asuwi a abula no olo a asuwi (Mat. 7:24-27)

⁴⁶ ɗu lyuwa elime na adanshi, "Cine tsa da yaa desu mu, 'Zagbain, Zagbain,' agba i yuwan ili i na n damma ndu i yuwan shi? ⁴⁷ Za na aa tawusa ya'a va aa uwwusa ili i na maa dansa suru, a yuwusan le waru suru, n to roco du cu'un vuma na u ri. ⁴⁸ U ta cu'un vuma na aa suwusa usaa, reve u kapa wacin wu usaa alungu, reve u suwa ikyun yu usaa'a ubata o ugbamu. Ana mini ma gbain ma tawai, ɗu u kebe usaa'a, agba u gura varu yi shi. Ana wo o'woi a suwa niyi ulobonu. ⁴⁹ Za na uwwai adanshi a va, agba u linga ni ili i na wu uwwai shi, u to oroci a vuma na suwai u'wa wa yi a wuyun, agba u ri ni ikyun shi. Ana mini ma lapai usaa'a, reve u ramo babu usan. Uriyu wu u'wa u ndolo u riyɗa ta suru suru."

Yesu kambato ta aagbashi a yali ro gbaga (Mat. 8:5-13)

7 Ana u kotoi a dansaa ama ili i ndolo suru, reve u uwa Kafarnahum. ² Yalit ya Roma i ro i shi ta na aagbashi a na u cigai lon. Aagbashi'i u shi ta ubanakun, gashi u ta kuwa. ³ Ana wu uwwai adama e Yesu, reve u lyunguwa yi azagbain a aza a Isra'ila a damma yi u tawa u kambato aagbashi a yi gbaga. ⁴ Ana a tawai ubata wa yi, reve a pati yi, adansa, "Vuma nda rawa ta vu yuwaan yi ulinga u nda, ⁵ adama a na u

ciga ta ida i tsu lon, waru ɗi da u suwaa ntsu aa'isa a tsu." ⁶ Reve u kuru le.

ɗi a rawa zuzu nu u'wa'a, reve yali'i u lyungu n'utsa ya'a yi, a damma yi, "Zagbain, she vu damaton aciya wu wan. N rawa vu uwa o u'wa u va shi. ⁷ Waru n rawa n tawa ya'a wu shi. Vu yuwan adanshi goon u rawa ta, aagbashi a va o to o'wo gbaga. ⁸ Adama a na amu fo n ta na za na la'a numu, waru n ta na asoja a na a ri zala va. Agba n tsu damma ta za nda, "Yawa,' reve gba u 'yawa. Waru n tsu damma ta za ro, 'Tawa,' reve gba u tawa. Aagbashi a va waru, n tsu damma yi ta, 'Yuwan tsunda,' ɗu u yuwan."

⁹ Ana Yesu uwwai ne, reve u yuwan asalama adama a yali'i. Reve u vadala u damma obolo a ama a na oo tonoyi, "N ta dansaa du, ko atsumɗa a Isra'ila n tsura ucawu wo okolo ne tsunda shi." ¹⁰ Ana aza a na a lyunguyi a kambai o u'wa, reve a cina aagbashi'i wo o'wo gbaga.

Yesu 'yasan ta mawun ma maruna

¹¹ A jima shi, daɗa u karai a tyo a lyuci na a tsu de Nayim, reve ojoro a yi no obolo a ama a kuru yi. ¹² Ana u rawai zuzu nu u'uwata u lyuci'i, daɗa a ga'ain na aagwakwa utanuwu. Agba ɗi da ulobo a nde'en o umatsun u makuci ma yi; waru makuci ma yi maruna ma da. Ama a abunda a lyuci'i a shi ta obolo na ɗi. ¹³ Ana Zagbain we ene niyi, reve we ene iliyali ya yi, ɗu u damma yi, "She vu shon wan."

¹⁴ Reve u rawa u ju'wan aakpaga'a, reve aza a na a tanu niyi e isawan kuci. ɗu u damma, "Ulobo, n ta dansaa wu, vu 'yon." ¹⁵ Reve aagwakwa'a u 'yon u danu, reve u uwa adanshi. Reve u tara yi u ca makuci ma yi.

¹⁶ Reve a uwwa wovon suru, reve a yuwaan Asula ica. Reve a damma, "Tsu tsura ta vuma gbain va Asula atsumɗa a tsu!" Waru, "Asula a cuwan ta na ama a yi!" ¹⁷ Reve alabari a yi a baza atsumɗa a Yahuda ni ida i na i ri lo zuzu.

Ojoro a Yahaya za vu Urumbusu (Mat. 11:2-19)

¹⁸ Reve ojoro a Yahaya a damma yi ili i na i farai suru. ¹⁹ Daɗa Yahaya deyi ama e re atsumɗa o ojoro a yi, reve u lyungu le ubata wu Zagbain, adansa, "ɗu daɗa za na ri lo a tawa'a, ko tsu piri za ro?"

²⁰ Ana ama'a a rawai ubata wa yi, reve a damma, "Yahaya za vu Urumbusu da lyungu ntsu ya'a wu, ana, 'ɗu daɗa za na ri lo a tawa'a ko tsu piri za ro?'"

²¹ Babu usan, reve Yesu kambato aza o ubanakun na mbala icu'un icu'un, no ozo o otoni a lima gbaga. Waru u kpatu'wa ta esu a nrumba. ²² Reve u usu le, "'Yawai i damma yi ili i na yu uwwai, ni ili i na ye enei: nrumba me ene ta ure, akutsumɗa a wala ta, nkutu mo o'wo ta gbaga. Waru agulani a uwwa ta adanshi, a 'yasan ta akwakwa. Aza e iliyali waru a uwwa ta alajiya a Alabari a Sa'ani. ²³ Za va aba'un da za na aa tadatsa adama a va shi."

²⁴ Ana ojoro a Yahaya a karai, reve u uwa a yuwusaan ama'a adanshi a Yahaya, avu u damma, "Nye i 'yawai akanla de atsuma o una? Apumpu a na upepu waa jin-gadasa? ²⁵ Na ne da shi, nye i 'yawai ye ene? Vuma u'wotowu ni itana i sa'ani? O'o, aza a na a ri ni itana i sa'ani gba, aza a na a ri a nden mu uyo'o o ukobu u tsugono u da a ri. ²⁶ Nye i 'yawai ye ene? Vumavasu? Ee, amayun a da, n damma du, u la'a ta vumavasu. ²⁷ Ayi dada za na a danai a Adanshi a Asula adama a yi, 'Mpa n lyunguyi malingata ma va elime a wu, za na oo foboo wu ure.' ²⁸ Amayun a da maa dansaa du, at-suma a aza a na ka matsain, za lo na rawai Yahaya shi. Ko ana wo o'woi ne, za na la'ai ukalamu o tsugono tsu Asula u la'a yi ta mgbain."

²⁹ Ana a uwwai ne, reve ama suru hali na aza o ushishi wu utafa a usu Asula a na za va abulata a da, ana a rumbu nle na cu'un vu urumbusu wa Yahaya.

³⁰ Afarishi gba na aza a na e revei Wilu lon, reve a 'yuwan ifobi ya Asula adama e le, ana a 'yuwain urumbusu wa Yahaya.

³¹ Reve Yesu lyuwa elime na adanshi, "Na nye da maa kurato ama o gogo a nda? Nye i da o rotsoi? ³² O rotso ta muwun n na n ri nden e eden e dewu va aza e le, 'Tsi ivulata du ta gbalu, agba i je'en shi. Tsu yuwaan du ta ishpa ya atsumolangu, agba i saala shi.'

³³ "Ana Yahaya ta za vu Urumbusu tawai u lyuwusa shi, agba u sowuso masayan ma inabi shi; avu i damma, 'U ta no otoni!' ³⁴ Avu waru amu Mawun ma Vuma n tawa ta a lyuwusa o sowuso, reve i damma, 'Apa liwi no osowi, i'utsa ya aza o ushishi wu utafa na aza o unusu!'

³⁵ Agba a tsu reve ta urevu wa Asula amayun a da adama o ure u na ama o toni niyi."

Yesu o u'wa wa Simo Mafarishi

³⁶ Reve Mafarishi mo ro, za na a tsu de Simo, u banu Yesu u 'yawa u lyuwa ilyalya na ayi. Reve u 'yawa o u'wa u Mafarishi'i, reve u danu alya. ³⁷ Ka ro shi ta pe atsuma a lyuci'i, za na danai nu unusu. Ana wu uwwai u ta pe a alya e ilyalya o u'wa wa Simo Mafarishi'i, reve u tawa na meden ma sa'ani ma mani'in ma maguru me ikebe. ³⁸ Reve u kingyo zuzu na ayi, dada u uwai mesun e re'wetosu ana e Yesu na abara a yi. Reve u tasa le na anji a yi, avu u katala ana a yi. Avu u sukuma le mani'in.

³⁹ Ana Mafarishi ma na ma banu niyi me enei ne, reve u jijan o ookolo a yi, "Na shi vuma nda vumavasu-la da, u shi te reve cu'un vu ka ne da a ju'usan yi, adama a na za vu unusu da."

⁴⁰ Reve u usu u damma yi, "Simo, n ta ni ili i na maa damma wu."

Reve u usu, "Nye i da, manlu?"

⁴¹ Avu u damma, "Vuma ro shi ta o tono ama e re utan, za ta ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu ukpakuton (500), ta za ta waru kupoton. ⁴² Ana a gura tsupai shi,

† 7:27 Mal. 3:1. †† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "dinari ukpakuton (500)." Kalyuwa Ucuwu wi "Ikebe".

reve u lyawaa le ikebe'e. Atsuma e le zane da aa la'a ciga yi?"

⁴³ Reve u usu, "E yeni i va, za na a lyawayi abunda." Reve Yesu usu yi, "Vu usu ta mejege."

⁴⁴ Ana u vadalai ubata wu ka'a, reve u damma Simo, "Ve ene ta ka nda? N uwa ta o u'wa wa wu, vu ca mu mini n sa'a ana shi. Ayi gba u re'weto ta ana a va na abara a yi, reve u tasa le na anji a yi. ⁴⁵ Ana vu raba nu-mu, vu katala mu shi. Ayi gba diga ana n uwai pa u lyawa ukatalu wa ana a va shi. ⁴⁶ Vu sukuma aaci a va mani'in shi. Ayi gba u sukuma ta ana a va mani'in ma maguru. ⁴⁷ Adama o ndolo n ta dansaa wu, unusu wa abunda wa yi suru a yuwaan yi ta gafura, adama a na u roco ta icigi lon. Waru za na a yuwayin gafura wa'a, icigi ya yi wa'a da."

⁴⁸ Reve u damma ka'a, "A yuwaan wu ta gafura wu unusu wa wu."

⁴⁹ Dada aza a na a ri a alya obolo na ayi a uwai a dansa vani le, "Zane da ne tsunda'a, zane da fo rawai u yuwan gafura vu unusu?"

⁵⁰ Reve u damma ka'a, "Ucawu wo okolo a wu u wawa wu ta. Wala vu rawa lafiya."

Amaci o ro a kuru ta Yesu

8 A jima shi, dada Yesu kandaruwai ilyuci na mulyuci'i a yuwusan alajiya, a casu Alabari a Sa'ani o tsugono tsu Asula. Ele Kupanejere'e a danu ta obolo na ayi. ² Waru amaci a na o utayi otoni a limu nu ubanakun atsuma e le o toni yi ta. Ele da Meri,† za na a tsu de Magadaliya, za na o utayi otoni a limu e cindere atsuma a yi, ³ na Yuwana ka va Kuza (zagbain o u'wa wa Hiridu), na Suzana, no ozo o ro na abunda. Amaci a nda a kambusa le ta ni ili ya aciyele.

Iroci yi cimbi

(Mat. 11:2-19)

⁴ Ana ama a abunda o bolotoi, waru ama a tawusa ya'a yi lyuci lyuci, reve u yuwaan le iroci: ⁵ "Cimbi ro 'yawa ta ca'an. Ayi pe atsuma a mazaza me icu'un, reve ozo o ro o oco o ure. Avu ama a dadasa icu'u'un, avu nnunu n kakada le. ⁶ Icu'un i ro waru yo oco ubata wa atali. Ana o utai, reve e 'yewe adama a na a tsurai atani shi. ⁷ Avu ozo o ro o oco a awanda, avu a 'yon obolo na awanda'a, avu awanda'a a gbagbala le. ⁸ Avu icu'un i ro yo oco a mabula ma sa'ani, avu ishina'a a yuwan mgbain, avu a matsan agaza agaza. Nu u cu'wan macu'untsu ma ta, reve a matsan ncu'untsu ukpaku."

Ana u dammai ne, avu u 'yasu ucfyo u damma, "Za na ri na atsuvu, wu uwwa."

Ili i na i zuwai Yesu tsu yuwan uritosu ni iroci

(Mat. 13:10-17; Mak. 4:10-12)

⁹ Reve ojoro a yi e ece yi ucuwu wi iroci'i. ¹⁰ Reve u damma le, "Adu da a lyawai i reve ili yu usokowu u tsugono tsu Asula. Amma aza a na a ri pe shi, she ni iroci i da a tsu yuwaan le tsara:

'A ta gura kalyuwa, agba e ene shi.
A mawwa a ta gura uwwa, agba aa gura tsura urevu shi.' †

Yesu cuduwa ta iroci yi cimbi'i
(Mat. 13:18-23; Mak. 4:13-20)

¹¹ "Apa ucuwu wi iroci'i: Cu'un ayi da adanshi a Asula. ¹² Icu'un i na yo ocoi o ure, ele da iroci ya aza a na a uwwai adanshi a Asula. Reve Mekerencesu ma tawa, avu u tara le adanshi'i o okolo e le, tsara a zuwa okolo e le a wawa le wan. ¹³ Icu'un i na yo ocoi ubata wa atali, ele da aza a na a ushiyi adanshi'i na mazanga ana a uwwa niyi, agba a ri na aralu shi. Ucwu wo okolo e le yashi meketeci ma da, yashi yu ulyungusa, avu a riyu. ¹⁴ Aza a na o ocoi a awanda, ele da aza a na a uwwai adanshi a Asula, agba atsuma a mmalu n le, reve atsumalima, nu uyo'o wu uva'di, nu utsuru u reme le, reve a kud'a a lyuwa elime. ¹⁵ Aza a na o ocoi a mabula ma sa'ani, ele da ama a abula, aza a na a uwwai adanshi a Asula, reve e reme yi ugbamu o okolo e le, avu a yuwan ankuri a bala."

Fitila e eelele
(Mak. 4:21-25)

¹⁶ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "A tsu daba fitila, avu a kpato yi na aasa'atsu shi, ko a zuwa yi a mbungulu shi. A tsu zuwa yi ta e eelele, tsara aza a na a uwusa e ene ekan. ¹⁷ Babu ili i na i ri usokowu i na oo utaa a alanga e eteshe shi. Babu waru ili i na i ri wupalu e irumbu ana oo utaa e ekan shi. ¹⁸ I kalyuwa ben ununa yaa uwwusa. Za na ri na ayi a ta dashi yi, za na gba ri na ayi shi, ke'en na we inda u ri na ayi a ta ushi yi i da."

Mma va Yesu na muwun ma anawu
(Mat. 12:46-50; Mak. 3:31-35)

¹⁹ Mma va Yesu na muwun ma anawu a tawa ta ubata u na u ri, amma adama o obolo a gura rawa zuzu na ayi shi. ²⁰ Avu a damma yi, "Mma va wu na muwun ma anawu ma wu a ta de a alanga, a ciga ta e ene wu." ²¹ Reve u usu, "Mma va na muwun ma anawu n va, ele da aza a na a uwwusa adanshi a Asula, avu a yuwusan ulinga na ayi."

Yesu isawatun ta upepu
(Mat. 8:23-27; Mak. 4:35-41)

²² Urana u ro, avu Yesu damma ojoro a yi, "Tsu 'yawa'i a nge'en m mala n ndede." Avu a uwa a wantsu'un obolo, reve a kara. ²³ Ele atsuma a mmalu, avu nlavu m puru yi. Reve wunla nu upepu u 'yon a mala'a, reve mini ma ciga mo shiton wantsun u le, hali a shi a ciga malibaa.

²⁴ Reve a 'yawa a jisan yi, reve a damma, "Zagbain, zagbain, tsu ciga ta malibaa!"

Avu u 'yon u bara upepu na mini'i, reve upepu'u u von kwin. ²⁵ Avu we ece le, "Te da ucawu wo okolo a du?"

Na wovon na asalama, avu e ecelei, "Zane da nda'a? Hali u yuwaan upepu na mini nlangi, reve a yuwan ili i na u dammai!"

Opcino o ozo o otoni a lima
(Mat. 8:28-34; Mak. 5:1-20)

²⁶ Avu a rawa e ida ya Garasa, za na mini ma kasalai ni ida ya Galili. ²⁷ Yesu a motaa a wantsu'un, reve vuma ro atsuma a lyuci gbain u ga'an na ayi, u ta no otoni a lima. Vuma'a u jima ta ana wo otoyitana, ko wa asa atsuma a ama. Ubata wa ason u da u tsu dana. ²⁸ Ana we enei Yesu, avu u bosho na yisaali, avu u riyu a makakan ma yi, avu u saala lon, "Yesu, Mawun mo Mogono ma Asula, te da imini ya wu na amu, n ta patishi wu she vu zuwa mu a atsumalima wan!" ²⁹ U damma ta ne, ana Yesu zuwai otoni a lima o ndolo a lyawa vuma'a. Na abunda otoni a lima o ndolo a tsu vari ta vuma ndolo e ida. A tsu baru yi ta, reve a vara yi akani a ana ne ekere, tsara a dana a kalyuwusa yi. Agba u tsu kasa ta akani o ndolo, reve otoni a lima o lo yi a tyo atsuma o una.

³⁰ Ana Yesu ece niyi, "Cine tsa da aala a wu?"

Avu u usu, "Aala a va a da Obolo," adama a na otoni a lima a uwa yi ta na abunda. ³¹ Avu a pati yi, she u gbara le a tyo a akari a aru'un lungu-lungu a na a ri nu utyo shi wan.

³² Obolo a ngurusumu ma abunda n dana ta lo a alyuna zala va agadi. Avu otoni a lima'a a pati yi u lyawa le a uwa atsuma e le, reve u lyawa le a uwa. ³³ Ana otoni a lima'a o utai atsuma a vuma'a, avu a uwa atsuma a ngurusumu'u. Reve obolo a ngurusumu'u a suma a zura a tyo a mala'a, reve a kuwa pe.

³⁴ Aza a na a dana'i a aguba a ngurusumu'u, avu a suma, a 'yawa a ca alabari a lyuci gbain na mlyuci.

³⁵ Avu ama a 'yawa, tsara e ene ili i na i farai. Ana a tawai ubata wa Yesu, avu a cina lo vuma na dana'i no otoni a lima nden ubata wa yi, u'otowu ni itana nu ugbozu wa yi. Reve wovon u tsura le. ³⁶ Aza a na e enei ne esu e le, avu a damma ununa a wawai za vo otoni a lima'a. ³⁷ Avu ama e ida ya Garasa a pati yi u lyawaa le ida i le, adama a na a uwwa ta wovon lon. Avu u uwa a wantsun, azama u lyawa le.

³⁸ Ayi gba za na otoni a lima o utai atsuma a yi, reve u pati tsara u lyawa yi u kuru yi. Agba Yesu usu shi, dafa u damma niyi, ³⁹ "Kamba o u'wa, reve vu damma ili i na Asula a yuwaan nuwu suru." Avu vuma'a u kara, avu u reme a casu aalabari e ili i na Yesu yuwaan niyi suru.

Akwakwa o usheli na ka vu ubanakun
(Mat. 9:18-26; Mak. 5:21-43)

⁴⁰ Ana Yesu kambai Galili, avu obolo a raba yi, adama a na a ta pura yi. ⁴¹ Atsuma a azagbagbain a isa'a, za na a tsu de Jayiru, u tawa ta u kingyo a makakan ma yi, avu u pati yi, tsara u 'yawa o u'wa wa yi. ⁴² Adama a

† 8:10 Isha. 6:9.

na usheli u tã wã yi, za na ri a'wan kupa ne ejere, u ciga tã makuwãã.

Ayi atsumã a mmalu, reve obolo'o a gbagbalasa yi.

⁴³ Ka ro waru, za na yuwain a'wan kupa ne ejere o ocosu mpasa, [wu una tã ili i na u ri nã yi suru e ekere a azã a agumã,] agba u jebe yi shi. ⁴⁴ Ävu u tãwã nu ucinã, ävu u ju'wãñ upasu wu utugu wã Yesu. Babu usãñ, dãdã wocosu wu mpasa mã yi n lyawai.

⁴⁵ Ävu Yesu ece, "Zane dã ju'wãñ numu?"

Ana a wasain suru, reve Bituru damma, "Zagbain, ama a abundã a dã a ri pa, waru a ta gbagbalasa wu."

⁴⁶ Ävu u damma, "Ä ju'wãñ mu tã. Mu uwwa tã ucira wu utãi atsumã a vã."

⁴⁷ Ana ka'a we enei waa gura soko aciyãyi shi, ävu wu utã e meje'en mã lipu, reve u kingyo a makãkan mã yi. Ä makãkan ma ama suru, ävu u damma ili i na i zuwai u ju'wãñ utugu wã yi nu ununa wo o'woi gbagã babu usãñ. ⁴⁸ Ävu u damma yi, "Usheli, ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu tã gbagã. Wala na asuvu nden."

⁴⁹ Ayi atsumã a adanshi, ävu nanza tãwã dẽ o u'wa wa Jayiru, zagbain vã aã'isã'a, ävu u damma Jayiru, "Usheli wã wu u kuwã tã dẽ. She vu damaton manlu'u wan."

⁵⁰ Ana Yesu uwwai ne, ävu u damma Jayiru, "She vu uwwa wovon wan. Ca okolo, u tã kambã gbagã."

⁵¹ Ana u rawai o u'wa wa Jayiru, u lyawa nanza uwa obolo nã ayi shi, she Bituru, nã Yahaya, nã Yakubu, nã dada nã mma mawu'un. ⁵² Ama pe atsumã a mesun nã yisaali adama a yi. Ävu Yesu damma le, "Lyawai mesun. Koto u kuwã shi. Nlavu n dã waa yuwusan."

⁵³ Ävu o zo'oso yi, adama a na e reve tã u kuwã tã dẽ.

⁵⁴ Ana u remei ukere wã yi, ävu u 'yasãñ udyo, ävu u damma, "Usheli u vã, 'yon!" ⁵⁵ Reve wivuwun wã yi u kambã, babu usãñ dãdã u 'yoyin. Ävu u damma a ca yi ilyalya tsarã u lyuwa. ⁵⁶ Ävu nan dada vã yi a yuwan asalama. Ävu u damma le, she a damma vuma ili i na i farai wan.

Yesu lyungu tã Kupanejere

(Mat. 10:5-15; Mak. 6:7-13)

9 Reve Yesu dẽ Kupanejere'e, ävu u ca le ucira nu ukadu e ekere o otoni a limã suru, waru a yuwan opocino icu'un-icu'un. ² Waru u lyungu le tã a yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsã Asulã, reve waru a kambãto azã o ubanakun gbagã. ³ Reve u damma le, "She i tara ili i ro adama a mmalu n du wan; she i tara adanga, ko tsãñ, ko ilyalya, ko ikebe wan. Waru i tara utugu u ro wan. ⁴ O u'wa u na i cu'wain suru, i dãnu pe hali mantsa ma na yãã karã. ⁵ Waru ubãtã u na a usu ndu shi, nã yaa lyawa lyuci'i, i kakãlã mabutã ma ana mã du. † U to o'wo iroci i na yoo roco ama a lyuci'i a yuwan mejege shi." ⁶ Ävu a karã a uwusa a mu-lyuci, a yuwusan alajiya, waru a yuwusan opocino ubãtã biti.

† A mantsa mo ndolo, nã vuma zakãtsã mabutã mã atugu ko wu kalã mabutã ma ana mã yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa tã aciyãyi na ama a lyuci ndolo.

Ukwã wa Yahaya za vu Urumbusu

(Mat. 14:1-12; Mak. 6:14-29)

⁷ Ana mogono Hiridu Antiba uwwai alabari e ili i na aa yuwusan, reve asuvu a yi a riyã, adama a na ozo o ro a ta dansa, Yahaya dã a 'yasãñ atsumã a akwãkwã. ⁸ Ozo o ro gba a damma, ana Iliya dã tãwã. Ozo o ro a damma, vuma tã atsumã a amãsulã a dã 'yoyin. ⁹ Ävu Hiridu damma, "N kodo tã aaci a Yahaya. To, zane dã maa uwwusa cu'un vi ili i nda adama a yi?" Reve u ciga we ene yi.

Yesu lyuwato tã ama ukpakukupa uton

(Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Yah. 6:1-14)

¹⁰ Ana ajiya'a a kambã, reve a damma Yesu ili i na a yuwain. Reve u karã obolo ne ele a nge'en a tyo a lyuci ro na a tsu dẽ Besaida. ¹¹ Ana obolo a ama e enei ne, reve a kuru yi. Ävu u raba le, reve u yuwaan le adanshi o tsugono tsã Asulã. Reve u kambãto azã o ubanakun gbagã.

¹² Urana a mariyãã, reve Kupanejere'e a rawa a damma yi, "Vu lyawa ama'a adama a uwa a mulyuci ni ilyuci i na i ri zuzu adama a cu'wan, adama waru a tsurã ilyalya. Adama a na ubãtã u na tsu ri za pa shi."

¹³ Ävu u usu le, "Ca nle ilyalya."

Dãdã a usuyi, "Tsu ri ni ili i na i la'ai akpatali o ton nã mugula n re shi. She nã tsãã 'yãwã tsu tsulaa ama a nda ilyalya suru." ¹⁴ (Ama a na a shi lo a rawa tã ali ukpakukupa uton.)

Ävu u damma ojoro a yi, "Zuwai ama a dãnu obolo obolo, ama kupoton-uton." ¹⁵ Reve a yuwan ne, a zuwa le a dãnu suru. ¹⁶ Ana u tarai akpatali o to'on nã mugula n re'e, ävu u 'yasãñ aaci u kalýuwã zuva, ävu u godyoo Asulã. Ävu wu busa a casu ojoro a yi a tyowushe ama. ¹⁷ Suru nle a lyuwa tã a cuwãñ. Ana o bolotoi akapi a na a buwai, a rawa tã asaka kupa ne ejere.

Bituru yuwan tã adanshi adama e Yesu

(Mat. 16:13-19; Mak. 8:27-29)

¹⁸ Urana u ro, ayi a avasa ayi a nde'en, ävu ojoro a yi a rawa zuzu. Ävu we ece le, "Zane dã ama aa tarasa mu?"

¹⁹ Reve a usu, "Ozo o ro a damma, ävu dã Yahaya za vu Urumbusu. Ozo o ro gba a damma Iliya dã. Ozo o ro waru a damma, vuma tã atsumã a amãsulã a dã 'yoyin."

²⁰ Ävu we ece le, "Ädu gba, zane dã yaa tarasa n ri?"

Ävu Bituru usu u damma, "Ävu dã Kristi Zamawawa, tã za na utãi ubãtã wã Asulã."

²¹ Reve u bara le, she a damma za wan. ²² Ävu u damma, "Amayun a dã, Mawun ma Vuma ma ta uwwa atsumãlimã icu'un-icu'un. Azagbain, nã nan ganu a gbagbain, nã munlu n Wilã waru a ta 'yuwan yi, hali o una yi. O urana wa ta'atsu, a tã 'yasãñ yi."

²³ Reve u damma le suru, "Za na cigai u kuru mu, she nu u wasan aciyãyi, reve u tara akpata a atsumãlimã a yi urana suru, ävu u kuru mu. ²⁴ Za na a yuwusan adama a wuma wã yi, u ta lamba yi. Za na waru

'yuwain aciyayi adama a va, a ta wawa yi. ²⁵ Nye i da vuma munai, nu u tsura uvadi u nda suru, avu u lamba wuma wa yi? ²⁶ Za na aa uwwusa wono u va na adan-shi a va, amu Mawun ma Vuma fo n ta uwwa wono wa yi, na n tawa na tsugbain tsa Dada tsa va na tsugbain tsa nlingata ma Asula a akiza. ²⁷ Amma amayun a da maa dansaa du, ozo o ro a ta pa ubata u nda na aa kuwa shi, she ne e ene tsugono tsa Asula."†

Lipu va Yesu vadalai
(Mat. 17:1-8; Mak. 9:2-8)

²⁸ Ana a yuwain ayin kunla, ana u yuwain adan-shi o ndolo, avu u tara Bituru na Yahaya na Yakubu. Reve a katsa masasan mo ro adama u yuwan avasa. ²⁹ Ayi at-suma a avasa, dada urewesu wa yi u vadalai, itana ya yi waru a kambai u'uri a lyulyuwusa esu. ³⁰ Reve e ene ama e re a adan-shi na ayi, ele da Iliya na Musa. ³¹ A tawa at-suma a tsugbain a yuwusan adan-shi o ukwa wa yi u na waa kuwushi Urishelima ununa Adan-shi a Asula a dammai. ³² Bituru na aza a na a ri obolo na ayi, a shi ta a nlavu lon. Ana a 'yoyin, reve e ene tsugbain tsa yi na ama e re ana a ri mishin na ayi. ³³ Ana ama o ndolo a lyawa niyi, avu Bituru yuwan adan-shi nu ulambu u majiyan, u damma Yesu, "Zagbain, u lobono ta ana tsu ri pa. Tsu ta yuwan pa ogodo a ta'atsu: za ta za va wu, za ta za va Musa, za ta waru za va Iliya."

³⁴ Ana u dammai ne, reve eleshe a tawa wu pupala le, dada a uwwai wovon. ³⁵ Reve udyo wu uta pe ana, "Ayi da Mawun ma va za na n dangwai. Yu uwwa yi." ³⁶ Ana udyo'o u yuwain adan-shi, avu e ene Yesu ayi a nde'en. Reve a baru na le. A mantsa mo ndolo, a damma za ro ili i na e enei shi.

Yesu kambatoi mawun mo otoni a limā gbaga
(Mat. 17:14-18; Mak. 9:14-27)

³⁷ Ana usana u tawai, ana a cipai a masasa'an, avu obolo a ama a ga'aton yi. ³⁸ Reve vuma ro at-suma o obolo'o u yuwan dewu, "Manlu, yuwan ankuri, ka-lyuwa mawun ma va. Adama a na ayi da mu goon. ³⁹ No otoni a limā a kumba yi, u tso oruwo ta. Reve u polo yi, avu wo o'wo e ikpatatsu, reve una wa yi u yuwan apuci'ya. U tsu lyawa yi go'o shi, u tsu ciga ta wu una yi. ⁴⁰ Avu m pati ojoro a wu o utaa yi otoni a li-mā'a, agba a gura shi."

⁴¹ Avu u usu, "Adu ama o gogo, aza a na a cayi okolo shi, ozo o okolo o ugbamu; hali mantsa ma ne maa danu na adu a yuwusaan du ankuri? Tawa na mawun ma wu pa nda."

⁴² Ayi a tawa, avu otoni a limā'a o polo yi, avu u uwa ikpatatsu. Avu Yesu bara otoni a limā'a, reve u kam-buwa mawu'un gbaga. Reve u ca dada va yi ayi. ⁴³ Reve ama a uwa asalama o ucira wa Asula.

Yesu yuwisan ta adan-shi o ukwa wa yi
(Mat. 17:22-23; Mak. 9:30-32)

Ele at-suma a asalama e ili i na u yuwain suru, avu u damma ojoro a yi, ⁴⁴ "Lyawa adan-shi a nda a uwa a at-suvu a du. A ta wina Mawun ma Vuma e ekere a ama."

⁴⁵ Agba ele a gura reve adan-shi'i shi. O soko le ta urevu wa adan-shi'i adama e reve wan. Ele gba a uwwusa ta wovon u na ee ece yi.

Tsugbashi tsa abula
(Mat. 18:1-5; Mak. 9:33-40)

⁴⁶ Avu mawasan ma 'yon at-suma e le adama a zane da zagbain at-suma e le. ⁴⁷ Ana Yesu revei majiyan me le, dada u tarai mawun mo ro, reve wi isawaton yi zuzu na ayi. ⁴⁸ Avu u damma le, "Za na ushiyi mawun ma nda na ala a va, amu da u ushiyi. Waru za na usu nu-mu, za na lyungu numu da u ushiyi. Za na ri zawa'a at-suma a du, ayi da zagbain."

⁴⁹ Reve Yahaya usu, u damma, "Zagbain, tse ene ta nanza o utasu otoni a limā na ala a wu, agba tsu putsa yi ta adama a na u ri obolo na atsu shi."

⁵⁰ Avu u damma yi, "She i putsaa yi wan, adama a na za na 'yuwan tsu shi, za tsu da."

Malyuci ma Samariya ma 'yuwain Yesu

⁵¹ Ana yashi i na waa kara zuva yuwain zuzu, reve u saba a tyo Urishelima. ⁵² Reve u lyungu nlingata elime a yi. Avu gba a kara, reve a uwa a malyuci ma aza a Samariya adama o foboo yi. ⁵³ Avu ama'a a 'yuwan yi, adama a na u zuwai makakan ma yi a tyo Urishelima. ⁵⁴ Ana Yakubu na Yahaya ojoro a yi e enei ne, avu a damma, "Zagbain, vu ciga ta tsu zuwa akina a cipa zuva u kulato le?" ⁵⁵ Avu u vadala, reve u bara le. ⁵⁶ Reve a kara a tyo a malyuci mo ro.

Aza a na a dansa a ta kuru Yesu
(Mat. 8:19-22)

⁵⁷ Ele a mmalu o ure, avu vuma ro damma yi, "N ta kuru wu ubata u na vu tyoyi suru."

⁵⁸ Avu Yesu damma yi, "Nranji n ta na angu; nnunu waru n ta ni ikinda. Amu Mawun ma Vuma† n ri nu ubata u na maa gbasato shi."

⁵⁹ Avu u damma za ro, "Vu kuru mu."

Avu u damma, "Zagbain, lyawa ne'en she na n cido aabara a va."

⁶⁰ Avu gba u damma yi, "Lyawa akwaka a cido ak-waka e le. Avu gba'a vu 'yawa vu yuwan alajiya o tsugono tsa Asula."

⁶¹ Avu za ro waru damma, "N ta kuru wu manlu, agba lyawa ne'en n 'yawa n revetyo aza o u'wa a tsu ukaru u va."

⁶² Dada Yesu damma niyi, "Za na guzai ubari wi inan, avu u vadala a kanlasa acapa, wu ntsaa na tsugono tsa Asula shi."

Yesu lyungu ta ama kupocindere ne ejere

10 Ana o kotoi ayi ndolo, avu Zagbain dangwisa ama o ro kupocindere ne ejere, † avu u lyungu le ejere-re, tsara a kara elime a yi a tyo e ilyuci i na ayi waa tawa u 'yawa. ² U damma le ta, "Ugasa'a u ta abunda, agba alingi'i a kalama ta. Adama o ndolo i

† Akuci a linga ro a damma "kupocindere."

pati Zagbain vu uduma'a, tsara u lyungu aza o ulinga, tsara a yuwaan yi ugasa'a. ³Walai! N ta lyungusu du cine i revei mukyokyon e memere ma nkerenkesu. ⁴I tara osonu e ikebe, ko tsan, ko atan o ro wan. She i jima e icasu o ure wan.

⁵"Ni i fara uwa o u'wa, i fara yuwan, 'Azo'wa! Tsu tawa du ta na asuvu nden!" ⁶Na vuma na cigai asuvu nden pe o u'wa u ndolo, lyawa asuvu nden n du a danu o u'wa u ndolo. Agba na a 'yuwan, asuvu nden n du a kambay ya' du. ⁷Yi isawan o u'wa u ndolo, i lyuwa i sowo ili i na a ca ndu pe, adama a na lingi ntsaa ta na atsupu a yi. I kandaruwa nden o u'wa u nda a tyo o u'wa u ndede wan.

⁸"Ni i uwa a lyuci, avu a ushi du, i lyuwa ili i na a tawa ndu suru. ⁹Aza u ubanakun, i yuwaan le opocino. Avu i damma le, 'Tsugono tsu Asula tsu ta lo zuzu na adu.' ¹⁰Ni i uwa a lyuci, avu a kud a ushi du, 'yawaj e re, avu i damma, ¹¹'Mabut ma na tsu dasai a ana a tsu tsu kapatsaa du ta. I reve, tsugono tsu Asula tsu ta lo zuzu.' ¹²N ta dansaa du o urana wu uge'etosu, uge'etosu wo Sodom u to o'wo wa'a e ekere a lyuci ndolo."

Ilyuci i na i 'yuwain a usu

(Mat. 11:20-24)

¹³Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Woo yo'ono du shi, aza a Korasinu, woo yo'ono du shi, aza a Besaida. Na a shi a yuwaan aza a Sida na aza a Taya ili ya asalama i na a yuwaan du, a shi ta vadala nu ujimu, avu a danu na akashi usukutu, adama a atsumolangu. ¹⁴O urana wu uge'etosu, Asula a ta la'a roco Taya na Sida isa'ani na adu. ¹⁵Avu Kafarnahum, a ta 'yas an wu zuva? O'o, a ta vari wu a akari a alungu a atsumalima.

¹⁶"Za na uwwa ndu, amu da waa uwwusa. Za na 'yuwan du, amu da u 'yuwain. Za na 'yuwan numu waru u 'yuwan ta za na lyungu numu."

Ana a uwwai ne, avu o uta.

Ukambu wa ama kupocindere ne ejere'e

(Mat. 11:25-27; Mat. 13:16-17)

¹⁷Avu ama kupocindere ne ejere o ndolo a kambay na mazanga, reve a damma, "Zagbain, hali no otoni a lim a tsu yuwan ta ili i na tsu damma nle a yuwan a ala a wu."

¹⁸Reve u usu, "Me ene ta Malef ma riyai ana imadat-su diga zuva. ¹⁹N ca du ta ucira e ekere e iyo na agashi na a aci a 'yuwatan n du. Ili yi lo i na yaa ju'wan du shi ko ke'en. ²⁰She i yuwan mazanga adama o ndolo wan, agba i yuwan mazanga ana a danai ala a du zuva."

²¹A yashi i ndolo, Yesu dan a ta tapu na mazanga o ucira u Ruhu va Akiza, avu u damma, "Dada, n godyoo wu ta, Zagbain va zuva ni ida, adama a na vu sokoi

adanshi o ndolo e ekere a aza o urevu nu ugbozu, avu vu cuduwaa muwun n ke'en. Amayun a da, Dada, adama a na ayi nda ayi da ifobi i sa'ani ya wu.

²²"Ili suru Dada va da ca numu. Za lo revei ko zane da Mawu'un shi, she Dada va yi goon, ko za reve waru ko zane da Dada u ri shi she Mawu'un goon, na aza a na Mawu'un u dangulai tsara u cuduwa le."

²³Avu u vadala ubata wo ogoro a yi, avu u damma le usokowu, "Aza a aba'un a da esu a na e enei ili i na ye enei. ²⁴N ta dansaa du amasula a abunda na ngono, a ciga ta e ene ili i na ye enei, agba e ene shi. A uwwa waru ili i na ye uwwai, agba a uwwa shi."

Iroci i vuma va abula va Samariya

²⁵Avu za ro za na revei Wilaf wa Musa lon, u 'yon mishin a lyungusa yi, avu u damma, "Manlu, nye maa yuwan, avu n tsura wuma u na woo koto shi?"

²⁶Avu Yesu ece yi, "Nye i da i ri udanu a Wilaf? Cine vu tsu cuduwa le?"

²⁷Reve vuma u usu, "Vu ciga Zagbain Asula a wu no ookolo a wu suru, na wuma wa wu suru, nu ucira wa wu suru, na asuvu a wu suru. Avu vu ciga moron ma nden ma wu cine vu cigai aciyawu." ²⁸Avu Yesu damma, "Amayun a da vu dammai, yuwan ne vu ta tsura wuma."

²⁹Ayi gba vuma'a u ciga ta u kambato aciyayi za na ri nu unusu shi, avu we ece yi, "Zane da moron ma nden ma va?"

³⁰Avu Yesu usu yi, "Vuma ro uta ta gawan va Urisheli-ma a 'yaway zala va Jeriko, avu u ga'an na aza a ngalalai. Avu o fodo yi itana, avu a ru'wa yi lon, ke'en da a lyawaa niyi wuma. ³¹Wo o'wo ta ganu ro ta a mmalu o ure'e, ana we enei vuma'a, avu u kanzu'wa alanga. ³²Ne da waru vuma va Levi ro kuruyi ure'e, ana we enei vuma'a, reve u kanzu'wa alanga. ³³Reve vuma va Samariya ro ayi atsuma a mmalu, reve u rawa ubata u na vuma'a u ri. Ana we ene niyi, avu we ene yi iliyali. ³⁴Avu u 'yaway ubata u na u ri, reve u tsuwan yi mani'in na aguma, dada wu n'ai antsu'u na akashomuna. Avu u zuwa yi o mololi ma yi. Avu u 'yawato yi o u'wa wo omocin, ubata u na wi indana niyi. ³⁵Ana usana u tawai, avu u tara ikebe yu ulivu i re, ³⁶av u ca za vu ukalyuwusa wu u'wa wo omoci'in. Avu u damma, 'Vu kalyuwusa yi, ni ili i ro i buwa, na n kambay n ta tsupa wu.'

³⁶"O ookolo a wu, atsuma a ama a ta'atsu a nda, zane da moron ma nden ma za na aza a ngalalai a ga-galalai?"

³⁷Avu vuma'a u usu, "Za na roco niyi isa'ani."

Avu Yesu damma yi, "'Yaway vu yuwan ne fo."

O u'wa wa Meri na Marta

³⁸Yesu no ogoro a yi atsuma a mmalu, avu a rawa ubata u na ka ro za na a tsu de Marta, za na raba nle, avu waru u ca le ucu'watan. ³⁹U ta na zawa'a na a tsu

† Ama a Isra'ila a tsu danu ta o okomo adama o roco atsumolangu. †† Atsuma a adanshi a Luka re re ta lo na vaa gura vadala Mekerrenkesu: Cine u ri "otoni a lim a na a la'ai ucira" (na Tsugana, Iblis, Luk. 4:2), na aala a yi (na Tsugana Shedan). Na Tsishingini, Mekerrenkesu ma da a tsu yuwaan ulinga.

‡ Vuma'a u yuwan ta adanshi atsuma o U.WI. 6:5, na N.Gn. 19:18. †† 10:28 N.Gn. 18:5. †† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "dinari i re." Kalyuwa Ucuwu wi "Ikebe."

de Meri, † za na danuyi a makakan ma Zagbain a uwwusa adanshi a yi. ⁴⁰ Marta gba ifobi i na waa yuwusan i tara ta ugbozu wa yi. Reve u tawa, avu we ece yi, "Zagbain, u bali wu ana zawa'a va lyawa numu o ulinga a nde'en shi? Damma yi u tawa u kamba mu."

⁴¹ Avu ayi Zagbain u usu yi, "Marta, Marta, vu dama ta na atsumalima e ili ya abunda, ⁴² agba ili i ta i da a la'a cigai. Meri gba u dangwa ta ili i na i la'ai ulobonu, waru aa usa yi i da e ekere a yi shi."

Uritosu wa Yesu adama a avasa

(Mat. 6:9-13; Mat. 7:7-11)

11 Urana u ro, Yesu yuwan ta avasa ubata u ro. Ana u kotoi, avu za ta atsuma o ojoro a yi, u damma, "Zagbain, roco tsu cine tsaa yuwan avasa, cine Yahaya rocoyi ojoro a yi."

² Avu u damma le, "A mantsa ma na yaa yuwan avasa, i damma,

'Dada, aala a wu a dana na tsugbain, tsugono tsu wu tsu tawa.

³ Urana suru vu ca tsu ilyalya i malya.

⁴ Vu yuwaan tsu gafura vu unusu u tsu, adama a na atsu tsaa yuwusaan aza a na a yuwusaan tsu unusu gafura.

Vu lyawa tsu tsu uwa atsuma a malyungwa wan.' †

⁵ Avu u damma le, "A damma za ro du ta ni i'utsa, avu u 'yawa ya'a yi na ayin utanu, avu u damma, 'N ciga ta vu kopoo mu opopofu a ta'atsu. ⁶ N tsura ta mocin za na utai ubata a mmalu, u cu'wan ta ya'a va gogo, agba n ri ni ilyalya i na maa ca yi shi.'

⁷ "Avu i'utsa'a i usu yi pe atsuma, 'Vu damaton mu wan! A baru ta de unantsu, waru suru n tsu, tsu von ta de. Maa gura 'yon n ca wu ili i ro shi.' ⁸ N ta dansaa du, ko na waa 'yon u ca yi ili i ro, adama a na ayi i'utsa ya yi i da shi, adama a na u 'yuwain a kara, u ta 'yon u ca yi ko nye i da.

⁹ "Ne da maa dansaa du, i patishi, a ta ca du. I zamishi, i ta tsura. Yi gugulusa, a ta kpatu'waa du. ¹⁰ Za vi ipati suru, a tsu ca yi ta. Za vi izami suru, u tsu tsura ta. Za wugulusa waru, a ta kpatu'waa yi.

¹¹ "Atsuma a du, adu na i ri nan dada, zane da mawun ma yi maa pati yi magula, avu u ca yi yo? ¹² Ko u pati ookowo, avu u ca yi ugashi? ¹³ Adu na i ri ni iwuya, i reve ta cine yaa ca muwun n du ili i sa'ani. Dada du, za na ri zuva, u ta la'a ca aza a na a pati niyi Ruhu va Akiza."

Yesu na Ba'alzabu

(Mat. 12:22-30; Mak. 3:20-27)

¹⁴ Urana u ro, Yesu lo ta otoni a limat a na a gura yuwain adanshi shi. Ana otoni a lima o ndolo o utai, reve vuma'a u fara a yuwusan adanshi. Ama'a e reme ta asalama. ¹⁵ Avu ozo o ro e le a damma, "Nu ucira wa Ba'alzabut mogono mo otoni a lima ma da u lo nle."

¹⁶ Ozo o ro waru tsara a lyungwa yi, reve a pati yi u roco le iroci i ro de zuva.

† Avasa a Mat. 6:9-13 u tu uga'an. †† Akuci a linga ro a dashi ta, "Nu u pati opopofu, vu ta ca yi aatali?"

¹⁷ Ayi gba ana u reve majiyan me le, avu u damma le, "Tsugono tsa na tse ne'eshein ure, u ta riyu. Ne da waru nu u'wa u ne'eshen ure, u ta bete'we. ¹⁸ I damma n lo ta otoni a lima nu ucira wa Ba'alzabu, to, na Male me ne'eshen aciyayi ure, cine tsugono tsu yi tsee isawan? ¹⁹ Na n lo otoni a lima nu ucira wa Ba'alzabu, ojoro a du nu ucira wa yan u da oo utusa? Adama o ndolo, ele da oo o'wo aza o uge'etosu u du. ²⁰ Amu gba nnu ucira wa Asula a da n loyi otoni a lima, to, tsugono tsu Asula tsa rawa ta zuzu na adu.

²¹ "Na vuma vu ucira tsa Male fobo a kalyuwusa u'wa wa yi, gbaga da itana yu u'wa wa yi i ri. ²² Na vuma na gba la'a niyi ucira u tawa ubata wa yi, u ta usa itana yu uvon i na waa zuwusa ucira'a, avu u ne'eshen ama utsuru wa yi.

²³ "Za na ri obolo na amu shi, u 'yuwan mu ta. Za na oo bolotosu na amu shi, ukacaru u da waa kacarasa.

Ukambu wo otoni a lima

(Mat. 12:43-45)

²⁴ "No otoni a lima o utu atsuma a vuma, u tsu kuru ta ubata u na u ri na mini shi, e izami yu ubata u na wee ivuwan. Nu u lamba, avu u damma, 'N ta kamba o u'wa u na mu utai.' ²⁵ Nu u rawa, avu u cina yi wizu, ufobu ulobonu. ²⁶ Avu u 'yawa u tara otoni e cindere o ro aza a na a la'a niyi ucira wi iwuya, avu a uwa a danu ubata'a. Ukosu wu nden n vuma ndolo u ta la'a cine u danai."

²⁷ Yesu atsuma adanshi o ndolo, avu ka ro atsuma obolo'o u 'yasan udyo, avu u damma, "Aba'un a tyo a za na matsan nuwu na za na apato nuwu maani."

²⁸ Avu u kambuwa yi, "Ne da, agba aba'un a la'a ta a tyo a aza a na a uwwai adanshi a Asula, avu a yuwan ulinga ni ili i na a uwwai."

Iroci ya Yunana

(Mat. 12:38-42)

²⁹ Obolo'o o bolotosu ubata wa yi, avu Yesu damma, "Mantsa mo gogo mantsa me iwuya ma da. A ciga ta e ene iroci ya asalama, agba oo roco le shi, she za va Yunana.† ³⁰ Cine Yunana danai iroci e ekere a ama a Niniva,† ne da Mawun ma Vuma moo o'wo a mantsa ma nda. ³¹ O urana wu uge'etosu, Egberere va Sheba ta 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ayi wu utai alanga lon, tsara wu uwwa urevu nu ugbozu wa Sulemanu,† gogo gba za na la'ai Sulemanu ta pa agba i 'yuwan ta a usu. ³² O urana wu uge'etosu, ama a Niniva a ta 'yawa na adanshi a aci a ama a mantsa ma nda. Adama a na ele a vadalai na alajiya a Yunana. Gogo gba za na la'ai Yunana ta pa agba i 'yuwan ta a usu."

Ekan a lipu

(Mat. 5:15; Mat. 6:22-23)

³³ "Babu za na aa daba fitila, avu u zuwa yi a mbungulu, ko u kpatu yi na aasa'atsu. U tsu zuwa yi ta e eelele, tsara aza a na a uwusa e ene eka'an. ³⁴ Lyusu ayi da fitila lipu va wu. Ne esu a wu a ri ulobonu, lipu

vā wu suru u tā ne ekan. Nā a ri ulobonu shi, lipu va wu tā ni irumbu suru. ³⁵ I kalyuwā ulobonu ko ekan a na i ri nā ayi ko irumbu i da. ³⁶ Nā lipu vā wu ri ne ekan suru, babu ubatā u na u ri ni irumbu, u to o'wo ekan suru ununa fitila tsu ca wu ekan."

Yesu barai azagbain
(Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40)

³⁷ Yesu o koto adanshi, avu Mafarishi ma banu yi u 'yāwā u lyuwa ilyalya nā ayi. Avu u uwa u reme alya nā ayi. ³⁸ Avu Mafarishi ma uwa asalama, ana we enei Yesu cigai u lyuwa ilyalya babu u sa'a ekere o ure u na wu ntsayi shi.

³⁹ Avu Zagbain damma yi, "Adu Afarishi i tsu zaza'wā tā ucinā u munda nā ntada, agba atsumā a du i tā tapu ni iwuya nu utsan. ⁴⁰ Adu olo! Za na yuwain ucinā, ayi da da u yuwain pe'e shi? ⁴¹ I ca alambi ili i na i ri a munda nā ntada n du, ili suru waru i to o'wo cece.

⁴² "Woo yo'ono du shi, Afarishi! I tsu ca tā Asulā za tā atsumā a kupa, atsumā e ili i na i ri nā ayi ko cine u ri ke'en akpakusu, na akapi e isu'wan i na i buwai. Agba i 'yuwan tā a yuwan uge'etosu u sa'ani, avu waru i 'yuwan a ciga Asulā. Ele da wu ntsayi i yuwan, agba i vari aza o ufaru wan.

⁴³ "Woo yo'ono du shi, Afarishi! Adu da nda i cigai ndanata n sa'ani a a'isa ni icasu i tsugbain e eden.

⁴⁴ "Woo yo'ono du shi, i rotso tā ason a ri gashi a zuwayi iroci shi, aza a na ama a ri a mmalu de babu urev."

⁴⁵ Avu za na revei Wilā lon u usu, "Manlu ana vu dammai tsundolo, vi isula tsu tā fo."

⁴⁶ Avu Yesu damma yi, "Adu fo woo yo'ono du shi, adu aza a na e revei Wilā lon! I tsu tanu tā ama itana, itana i na i ri ume, adu ko nā makatsu i tsu zuwa tsarā i kamba le shi!

⁴⁷ "Woo yo'ono du shi! I lapula tā ason a amasulā a na nkaya n du mu unai. ⁴⁸ Agba u roco tā i usu tā ili i na nkaya n du n yuwain. O una tā amasulā waru i usu tā ni ili i na a yuwain ana i lapulai aso'on. ⁴⁹ Ayi da i zuwai Asulā o urevu a dammai, 'N tā lyunguwā le amasulā na ajiya, o una ozo o ro, a ca ozo o ro atsumalimā.' ⁵⁰ Ama o gogo e te reme le adama a mpasa ma amasulā'ā suru a na o ocoi diga ufaru wu uvadi, ⁵¹ diga a mpasa ma Habila'ā tyo a mpasa ma Zakariya, za na o unai e memere ma masa'a mo ukulatotsu nu Upasu wa Akiza.† Amayun, e te reme ama o gogo adama e le suru.

⁵² "Woo yo'ono aza a na e revei Wilā lon shi, adama a na i sokoi makpatu'utsu ma na aā kpatu'wā unantsu wu urevu, agba adu na aciyadu yaa uwa pe shi, avu i putsaa aza a na a cigai a uwa ure."

⁵³ Ana Yesu lyawai ubatā'ā, avu munlu n Wilā na Afarishi a uwa adanshi a yi babu uyo'o, o ronuso yi adanshi, tsarā u yuwan adanshi a abunda, ⁵⁴ tsarā e reme yi e ili i na waa dansa.

Urevetyowu adama e iwuya
(Mat. 10:26-27)

12 Ele lo ana obolo a ama a abunda o bolotoi hali a uwa ndasalai vāni le. † Avu u teme a yuwusan adanshi no ojoro a yi ana, "I yuwan ugbozu nā wolilo wa Afarishi, ayi da ikpa'a. ² Babu ili i na i ri ukpatowu na a kpatu'wā shi, ko usokowu a na woo utā a alanga e eteshe shi. ³ Ili i na i dammai e irumbu suru, a ta uwwa yi a alanga eteshe. Ili i na waru i yuwain yemenu yā yi usokowu, a ta yuwan adanshi a yi a ararā.

Za na wu ntsayi a uwwa wovon
(Mat. 10:28-31)

⁴ "Adu n'utsa n vā, n ta dansaa du, she yu uwwa wovon wu za na oo una vuma wan, no o una yi aa gura yuwan ili i nā ayi waru shi. ⁵ N to roco du za na yaa uwwa wovon. Yu uwwa wovon wā Asulā ayi da nā wu una, u tā nu ucira u vari atsumā a akina. Amayun a da maa dansaa du, ayi da yaa uwwa wovon.

⁶ "Ashe a tsu wina mutali n ton kobo †† re shi? Ko za tā le gba Asulā e icina nā ayi shi. ⁷ Ko anji a aaci a wu a tu uketsu. She yu uwwa wovon wan, i la'a tā mutali mā abunda.

Vu usu Yesu ko vu 'yuwan yi
(Mat. 10:32-33; Mat. 12:32; Mat. 10:19-20)

⁸ "Waru n ta dansaa du, za na usu numu a makakan ma ama, amu Mawun ma Vuma fo n tā usu yi a makakan ma nlingata mā Asulā. ⁹ Za na wasan numu a makakan ma ama, adama o urevu u vā, a ta wasan yi fo a makakan ma nlingata mā Asulā. ¹⁰ Za na yuwain adanshi a vama e ekere a Mawun ma Vuma a ta yuwaan yi gafura, amma za na yuwayin Ruhu va Akiza adanshi a vama, aa yuwaan yi gafura shi.

¹¹ "Nā a 'yāwato du a a'isa, nu ubatā wā aza o uge'etosu, ko ubatā wa azagbain, she u balā du ko cine yāa usu, ko ili i na yaa damma wan. ¹² Adama a na Ruhu va Akiza to roco du ili i na yi ntsayi i damma a mantsa'a."

Iroci yi za vu utsuru

¹³ Avu vuma ro atsumā o obolo'o u damma Yesu, "Manlu, damma mawun mā anawu mā vā me ne'eshen agadu obolo nā amu."

¹⁴ Avu Yesu damma yi, "Zane da zuwa numu za vu uge'etosu u du, ko n ne'eshen du agadu a du?" ¹⁵ Avu u damma le, "I kalyuwā ulobonu, i suma ili i na i rotsoi utsan. Abunda e itana ayi da wuma shi."

¹⁶ Avu u yuwaan le iroci i nda, "A yuwan tā za vu utsuru u ro, za na udumā wā yi u matsain ulobonu. ¹⁷ Avu u damma o ookolo a yi, 'Cine maa yuwan? N ri nu ubatā u na maa zuwa itana yu udumā i vā shi.' ¹⁸ Avu u damma, 'Apa ili i na maa yuwan. N to boso mpon n vā, avu n suwa aza a gbagbain, pe da maa zuwa ishina i

† Luka linga tā nā danshi na ri nu urevu u nda, "Obolo a ama a na a la'ai ukpakukupa ure." †† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tshuheleni ayi da "asariyon." Kalyuwā Ucuuwu wi "Ikebe."

vā ni ili i na n ri ne ele suru. ¹⁹ Avu n damma aciyavā, “Vu t̄a ni ili i sa'ani yā ābundā uzuwu, a na aa yuwan wu a'wan ā ābundā. Iwuwan, vu lyuwa vu sowo, a uwwusa uyo'o.”

²⁰ “Avu Asulā a damma yi, ‘Avu ulo u nda! Na ayin a nda a da a cigai wuma wā wu. Itana i na vu foboi gba, aza a zane a da ā ri o o'wo?”

²¹ “Ne da za na zuwayi aciyayi utsuru u ri, agba u ri nu uzuwa ubatā wā Asulā shi.”

She u damaton dū wan

(Mat. 6:25-34)

²² Avu u damma ojoro ā yi, “Adama o ndolo a da maa dansaa dū, she u bālā dū adama a wuma u dū wan, ili i na yaa lyuwa, ko ili i na yoo oto wan. ²³ Wuma u la'a t̄a ilyalya, lipu waru u la'a t̄a itana. ²⁴ I kalyuwā akakan: ā tsu cu'wan shi, agba a tsu gasa shi, ā ri nā mpon shi. Asulā a da a lyuwatosu le. Tsugbain tsā dū tsa la'a t̄a tsā nnu! ²⁵ Atsumā ā dū zane da aa gura dāshi aciyayi mantisa a wuma wā yi adama ā atsumolangu? ²⁶ Ana yaa gura yuwan ili i ke'en i nda shi, cine i ri atsumolangu adama a akapi?”

²⁷ “Kalyuwāi ununa yipālu i tsu utā. A tsu yuwan ulinga shi agba aa dāva shi ko ke'en. Agba n ta dansaa dū, ko Sulemanu† atsumā a tsugbain tsā yi wo oto itana i sa'ani u la'a le ulobonu shi. ²⁸ Nā ne da Asulā aa lapulusa anlyā o ogozo, ana'an u t̄a lo, nfa'an gba ā kulāto yi. Adu gba i reve Asulā a ta yuwaan dū itana. Suru nā ne nye i zuwai i ri nu ucawu wo okolo ke'en?”

²⁹ “She i uwa majiyan me ili i na yaa lyuwa ko yoo sowo wan, she i dama adama ā yi wan. ³⁰ Aza a na e revei Asulā shi ili yu uvadi i da a zama suru, Dada dū gba za na ri zuva u reve t̄a a na i cigai ili i ndolo. ³¹ Amma i zami tsugono tsā yi, ā t̄a dāshi dū ili i ndolo suru.

Uzuwa de zuva

(Mat. 6:19-21)

³² “Adu mobolo me ke'en, she yu uwwa wovon wan, adama a na Dada dū zanganā t̄a a na waa lyawaa dū tsugono tsā yi. ³³ I wina ili i na i ri nā ayi, avu i ca alambi, i zuwaa aciyadu osonu a na āā langā shi, i zuwa de uzuwa zuva u na woo koto shi, ubatā u na evu aa rawa zuzu ko aran āā lungusā shi. ³⁴ Ubatā u na uzuwa wā wu u ri lo da okolo ā wu ā ri.”

Agbashi a na ā tsu dānā ufobu

³⁵ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “I dānā ufobu, ifitila i dū udabu a madala. ³⁶ I dānā ufobu cine i revei ama ā tsu dānā e ipiri yi zagbain le ā kambā diga o u'wa wā abuki o lolo. Ayi a yuwan āzo'wa, avu ele ā kpatu'wāā yi. ³⁷ U to yo'ono agbashi a na yashi i na zagbain le tawāi, avu u cina le e ipiri. Amayun a da maa dansaa dū, u to fobo u reme ulinga, avu u damma ā dānu alyā e ilyalya, avu u yuwaan le āgandā. ³⁸ Nu u tawā na ayin ubatsu ko nā wasasa, avu u cina agbashi o ndolo ufobu, o to o'wo aza a aba'un. ³⁹ Amma i reve nda: Nā za vu u'wa reve yashi i na vivu āā tawā, waa

lyawa a uwa yi o u'wa shi. ⁴⁰ Adu fo i dānā ni ifobi, yashi i na i zuwai Mawun ma Vuma māā tawā shi dāda wāā tawā.”

Zane da aagbashi ā ābulā?

(Mat. 24:45-51)

⁴¹ Avu Bituru ece, “Atsu da vaa yuwusaan iroci i nda'a, ko ama suru?”

⁴² Avu Zagbain usu, “Zane da aagbashi ā ābulā nu ugbozu? Ayi da za na zagbain vā yi zuwa niyi u kalyuwusā u'wa wā yi, avu u ca akapi a agbashi akunda e ilyalya mantisa ma na wu ntsayi. ⁴³ U to yo'ono aagbashi a na nā zagbain vā yi tawāi, avu u cina yi a yuwusan ne. ⁴⁴ Amayun a da maa dansaa dū, u ta zuwa u kalyuwusā ili i na u ri nā yi suru. ⁴⁵ Agba na aagbashi o ndolo a damma o ookolo ā yi, ‘Zagbain vā jima t̄a mā-tawāā.’ Avu u reme malapa ma agbashi suru, ali nā ā-māci. Avu u uwa alyā no oso hali wo o'wo usowu. ⁴⁶ Zagbain va aagbashi o ndolo, u t̄a tawā urana u na u zuwai shi, mantisa waru u reve shi. U ta bubatsa yi lipu, avu u ca yi akunda ā yi na aza a na ā ri nā ābulā shi.

⁴⁷ “Aagbashi a na e revei ili i na zagbain vā yi cigai, agba u fobo tsarā u yuwan shi, a ta fufaba yi lon. ⁴⁸ Agba za na revei shi, avu u yuwan ili i na i rawai wulapu, ke'en da aa lulapa yi. Za na a cayi ābundā suru, nā ābundā a da aa zami e ekere ā yi. Za na a cayi nā ābundā lon, ābundā lon a da aa zami e ekere ā yi.”

Yesu tawā t̄a nā wukasu

(Mat. 10:34-36)

⁴⁹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “N tawā t̄a tsarā n tawāā na akina atsumā o uvadi, icigi i vā i da a damma u t̄a wivulu! ⁵⁰ Agba n t̄a nu urumbusu u na āā rumbu mu, n t̄a nā atsumolangu hali ā tyo o ukosu. ⁵¹ I ta yuwusan majiyan n tawāā t̄a na asuvu nden o uvadi? O'o da maa dansaa dū, amma wukasu. ⁵² Diga gogo u'wa u na u ri na ama o ton a ta batsa: ama ta'atsu a ta 'yuwan ama e re, waru ama e re a ta 'yuwan ama a ta'atsu. ⁵³ Ne da aa kakasa. Dada ta 'yuwan mawun mā yi, mawun waru u ta 'yuwan dada vā yi. Mma ta 'yuwan mawun mo usheli mā yi, mawun mo usheli ma ta 'yuwan mma vā yi. Anawā a ta 'yuwan jene vā yi, jene waru u ta 'yuwan anawāle.”

Ucuduwusa u mantisa

(Mat. 16:2-3)

⁵⁴ Avu u damma obolo'o: “Nā ye ene eleshe o bolotusu o utasu asana, babu usan i tsu damma t̄a, ‘A ta yuwan mini.’ † Avu gba a yuwan. ⁵⁵ Nā ye ene upepu wu uyagi a lapusa, i tsu damma t̄a, ‘A ta yuwan usuduwu lon.’ Avu gba a yuwan. ⁵⁶ Azā e ikpa'a, i reve t̄a iroci yi ida nā zuva. Nye i zuwai i revei iroci i mantisa ma nda shi?”

† E ida i na Yesu dānāi, alivu a da wunlā u tsu utā.

Yu uwwulayi (Mat. 5:25-26)

⁵⁷ "Nye i zuwai yaa gura reeve aciyadu ili i sa'ani shi?
⁵⁸ Iroci, na za ro tara wu a 'yawa ubata wu za vu uge'etosu, yuwan atyo a na vaa yuwan tsara yi kakasalai kafu i rawa ubata wu uge'etosu. Na vu yuwan ne shi, a ta kebe wu a tyo ubata wu za vu uge'etosu, za na aa ca muwun madanga awu, awu ele a zuwa wu o u'wa wa ali. ⁵⁹ N ta dansaa wu, voo uta pe shi, she na vu tsupa suru, ko kebu'uri † aa buwa shi."

Uvadaluk ko ukwa

13 A mantsa mo ndolo ama o ro a shi ta lo, awu a damma Yesu alabari a aza a Galili a na Bilatu zuwa o unai a Aa'isamapada, hali mpasa n le m boluloi na mpasa n kucci. ² Awu u damma le, "I ta dansa aza a Galili o ndolo a la'a ta akapi a ama a Galili unusu, dada a uwai atsumalima ne tsunda? ³ N ta dansaa du, ne da shi! Waru ni i vadala o unusu u du shi, ne da fo yoo koto. ⁴ Waru ama kupa na kunla na aatsura a riyayi a Siluwamu, reve wu una le, i ta zuwusa a la'a ta akapi a ama a na a ri nden Urishelima unusu? ⁵ N ta dansaa du ne da shi. Ni i vadala o unusu u du shi, ne da fo yoo koto."

⁶ Reve u yuwaan le iroci i nda: "Vuma ro cu'wan ta ubiri o ubara wa yi. Reve u tawa a zama muwun mu ubiri'i agba u tsura shi. ⁷ Awu u damma za vu ulapulusa wu ubara'a, 'Lala a'wan a ta'atsu a da nda maa zama muwun o ubiri u nda, agba n tsura ili shi. Kodo yi, adama a nye wee geshe ure?"

⁸ "Reve u usu, 'Zagbain, dashi lyawa yi a aa'wan a nda. N ta kakapa yi a kandaruwa, reve n tsun yi umili. ⁹ Nu u matsan nkoli, u lobono ta. Nu u matsan gba shi, awu vu kodo yi."

Yesu kambato ta osowi a lipu gbaga

¹⁰ Urana u ro, ayi atsumu o uritosu a aa'isa o ro, o urana wa Ashibi, ¹¹ reve we ene ka ro na otoni a lima o sowoi lipu a'wan kupa na kunla. U dana ta ukadatowu, u tsu gura bubaruwu ulobonu shi. ¹² Ana Yesu ene niyi, awu u de yi u damma yi, "Ka, a kasa wu ta nu ubanakun wa wu." ¹³ Reve u ju'wan yi, dada wu bubaruwushi, awu u yuwaan Asula ica.

¹⁴ Awu zagbain va aa'isa'a wu uwwa upan, adama a na Yesu yuwain opocino o urana wa Ashibi. Reve u damma ama, "Tsu ta na rana tali na aa yuwan ulinga. Tawai a rana ndolo adama a yuwaan du opocino, amma o urana wa Ashibi shi."

¹⁵ Awu Zagbain usu yi, u damma, "Adu aza e ikpa'a! I tsu bada inan i du ko nloli o uguzata o urana wa Ashibi, reve i tara le a tyo o udolu shi? ¹⁶ U lobono a bada ka nda atsumu a tsugbashi o urana wa Ashibi shi? Ayi umatsun wa Ibrahim u da, za na Male ma nla'i a'wan kupa na kunla."

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tseheleni ayi da "lap-ta." Kalyuwa Ucuuwi wi "Ikebe."

¹⁷ Ana u dammai ne, awu aza a na a shi a mawasan na ayi a uwwa wono. Reve akapi a ama'a suru a zanga-na adama e ili ya asalama i na u yuwain.

Iroci yi cu'un na la'ai ukalamu (Mat. 13:31-33; Mak. 4:30-32)

¹⁸ Awu Yesu damma, "Nye tsugono tsu Asula tso rotsoi, na nye waru maa kurato yi? ¹⁹ U rotso ta cu'un wu su'wan uri na vuma tarai, reve u 'yawa u cu'wan yi o uduma wa yi. Ana u kungwai, awu wo o'wo udanga, reve nnunu n dava de ikinda e eten a yi."

²⁰ Reve waru u dammisa, "Na nye maa kurato tsugono tsu Asula? ²¹ U rotso ta wolilo† u na ka tarai, reve u jambara yi e meretsu ma yira uta'atsu hali yira'a i tsutsa."

Unantsu wu uboru (Mat. 7:13-23)

²² Reve Yesu reme ure o utulgi e ilyuci na mulyuci o urocusu a mmalu a tyo Urishelima. ²³ Reve vuma ro damma yi, "Zagbain, aza a na aa wawa wa'a da?"

Awu u damma le, ²⁴ "I yuwan mpolo tsara i uwa nu unantsu wu uboru. N ta dansaa du ama na abunda a ta ciga a uwa, agba aa gura shi. ²⁵ Na za vu u'wa uwa u baru unantsu, i te isawan a alanga reve i yuwusan a-zo'wa na mesun, 'Zagbain, kpatu'waa tsu.'

"Awu u usu du, 'N reve du shi, waru n reve ubata u na yu utai shi.'

²⁶ "Reve i uwa adansa, 'Tsu lyuwa ta tsu sowo a makakan ma wu. Waru vu yuwan ta uritosu e re tsu.'

²⁷ "Agba u ta damma, 'N damma du ta, n reve ubata u na yu utai shi suru suru. Buwa numu ure, adu aza o ulinga wi iwuya.'

²⁸ "A mantsa ma na ye enei Ibrahim na Ishiyaku na Yakubu na amasula suru, atsumu o tsugono tsu Asula, a mantsa ma dada yaa saala ni i lumi anga, awu adu gba a gbara du. ²⁹ Ama a ta tawa diga asana na alivu nu ugana nu uyagi. Awu a danu alya o tsugono tsu Asula. ³⁰ Waru ozo o ro aza a acapa a ta kambu elime, ozo o ro waru aza e elime a ta kambu acapa."

Icigi ya Yesu e ekere a Urishelima (Mat. 23:37-39)

³¹ A mantsa mo ndolo, reve Afarishi o ro a tawa, awu a damma yi, "Vu lyawa ubata u nda, adama a na Hiridu Antiba te izami wu una wu."

³² Reve u damma le, "'Yawai i damma agajawa o ndolo, 'N ta utasu otoni a lima, n ta yuwusan opocino ana'an na nfa'an. O urana u ta'atsu n to koto ulinga u va. ³³ Suru na ne, n te reme mmalu ana'an na nfa'an na santawa. †† Adama a na u ri n yuwan o una vumavasu a alanga a Urishelima shi.'

³⁴ "Aya! Urishelima,† Urishelima, vu to unusa amasula na vu vari aza a na a lyunguwa nuwu! Uyan u da n cigai m boloto muwun ma wu ubata u ta ununa moton ma tsu boloto muwun ma yi atsumu e evelu a yi, adu

†† Ama o ro a tsu damma ta "nkoli" wo o'wo "ba na nfa'an."

gba a 'yuwusan! ³⁵ Ndolo a lyawaa ndu u'wa u du ofoli. N ta dansaa du yaa dashi ene mu shi, she o urana u na waa yuwan i damma, 'Za va aba'un da za na ri aa tawa a ala a Asulazuva.'"

Yesu kambato ta za vu ubanakun gbaga

14 O urana wa Ashibi u ro, avu Yesu uwa o u'wa wu zagbain ro va Afarishi adama u lyuwa ilyalya. Reve ama a varaa yi esu, ² adama a na vuma ro shi ta lo za na danai na mbala ma atsutsa. ³ Reve Yesu yuwan adanshi na aza o urevu u Wila lon na Afarishi, u damma, "U lobono ta a yuwan opocino o urana wa Ashibi, ko u lobono shi?" ⁴ Reve a rungwa kpaku-kpaku. Dada u tara niyi, reve u kambuwa yi gbaga, avu u zuwa yi u kara.

⁵ Avu u damma le, "Zane da atsuma a du nu u ri na mawun ko nan, [†] avu u riyā o ooko'o, waa papushi niyi o urana wa Ashibi shi?" ⁶ Agba a gura usu yi waru shi.

Ndanata ma azagbain

⁷ Ana Yesu enei ununa aza a na a banuyi a cigai ndanata ma azagbain, avu u yuwaan le iroci i nda, u damma, ⁸ "A mantsa ma na nanza banu nuwu abuki o lolo, she vu danu a ndanata ma azagbain wan. Tawa wo o'wo u banu ta za na la'a nuwu, ⁹ avu za na banu ndu ra u tawa u damma wu, 'Vu ca vuma nda ure.' Reve vu danu na wono a ndanata ma acapa.

¹⁰ "Amma a mantsa ma na a banu nuwu, vu yawawu vu danu a ndanata ma acapa suru suru. Adama na za na banu nuwu u tawa, u ta gura damma wu, 'Tutsa, katsa zuva.' Avu vu tsura ica e ekere a aza a na i ri alyā obolo. ¹¹ Za na tarai aciyayi ili i ro suru, aa tara yi ili i ro shi. Za na gba tarai aciyayi ili shi, a ta tara yi ili i ro."

¹² Reve waru u damma za na banu niyi, "Na vaa banu ama alyā ko vaa yuwan abuki, she vu banu n'utsa ma wu, ko aza a wu, ko nron ma wu, ko aza a na a ri zuzu na avu aza o utsuru wan. Adama ele fo a tsupa wu ili i na vu yuwain wan. ¹³ Amma na vaa banu ama alyā ko abuki, vu banu aza e iliyali, ama o osowi lipu, akutsuma, na nrumba. ¹⁴ Avu fo vu ta tsura aba'un; adama a na a ri ni ili i na aa tsupaa wu shi. O urana u na aza a abula aa 'yon, a ta tsupa wu."

Iroci ya abuki a gbain

(Mat. 22:1-10)

¹⁵ Ana vuma ta atsuma a aza a na a ri a alyā na ayi wu uwwai ne, avu u damma yi, "Za va aba'un a da za na aa lyuwa ilyalya o tsugono tsā Asula."

¹⁶ Avu gba u damma yi, "Vuma ro yuwan ta abajini a abuki. Avu u banu ama na abunda. ¹⁷ Ana mantsa ma abuki ma rawai, reve u lyungu aagbashi a yi adama u damma aza a na a banuyi, 'Tawa adama a na ili biti i tu ufobu!'

¹⁸ "Suru nle gba, reve a uwa a tawusaa na adanshi a mabulaa koko'o. Za vu ufaru damma aagbashi'i, 'N

tsula ta uduma, agba n ciga ta n yawawu n kalyuwa yi. M pati wu ta, vu yuwaan mu ankuri.'

¹⁹ "Reve za ro damma, 'N tsula ta inan yi ilumā wunlu u ton. N ta yawawu n rito le. M pati wu ta vu yuwaan mu ankuri.'

²⁰ "Reve za ro damma, 'N yuwan ta lolo adama o ndolo ma tsura a yawawu shi.'

²¹ "Reve aagbashi'i u kambuwa u kambuwa zavu'wa va yi ili i nda suru. Reve zavu'wa'a atsuma o upan, u damma aagbashi'i, 'Jika yawawu e re gbain na murere n lyuci, vu tawa na alambi, na ama o osowi a lipu, nrumba, na akutsuma.'

²² "Reve aagbashi'i u damma, 'Zagbain, ili i na vu dammai a yuwan o koto ta, agba ure u buwa ta.'

²³ "Reve u damma aagbashi'i, 'Yawawu e murere na re gbain vu mbanga, vu zuwa ama a tawa, adama u'wa u va u shiwan. ²⁴ N ta dansaa wu atsuma aza a na a banuyi ko za ee pede ilyalya i va shi.'"

Ili i na i ri pe a tsugbashi

(Mat. 10:37-38)

²⁵ Reve obolo a ama a abunda a kuru yi, dada u vadalai avu u damma le, ²⁶ "Aza a na aa kuru mu o o'wo ojoro a va, she na a la'a ciga mu na mbara, na mukuci, na amaci, na muwun, na azakpakpara a amaci, na ali na azawawa'a e le, hali na aciyeye fo. ²⁷ Aza a na a tarai akpata e le, avu a kuru mu shi, a rawa o o'wo ojoro a va shi.

²⁸ "Zane da atsuma a du waa ciga u suwa ugungu, agba waa fara kalyuwa ili i na woo una, ko u ta nu uci- ra u na woo gono yi shi? ²⁹ Tawa wo o'wo nu u fara vara ikyun, reve u kuda o ure. Reve aza a na a karaa lo a yuwaan yi ulamu. ³⁰ A damma, 'Vuma nda teme ta usaa, avu u kuda o ure.'

³¹ "Ko cu'un mogono ma ne ma da na waa yawawu u yuwan uvon, agba waa danu ne'en u yuwan majiyan shi? Ko nu u tara ama ukpakukupa kupa (10,000) u ta gura yuwan uvon na mogono ma na ma ri na ama ukpakukupa ushin (20,000). ³² Na waa gura shi, mogono ma ndede ubuwu alanga dada waa lyungu nlingata ma asala a uwwulayi. ³³ Ne da fo suru ndu, za na kaka- sai ni ili i na u ri na ayi shi, waa gura o'wo ojoro a va shi.

Akpadi a na a ri peme shi

(Mat. 5:13; Mak. 9:50)

³⁴ "Akpadi a tu ulobonu, amma na a buwa peme shi, na nye waa kambuwisa peme va yi? ³⁵ U ri nu ulinga wu umili e ida, ko e edemu shi. O tso oco yi ta.

"Za na ri na atsuvu, lyawa wu uwwa."

Iroci yi kyon na puwayin

(Mat. 18:12-14)

15 Suru aza o u'ushishi wu utafa na aza o unusu a rawusa ta ya'a yi, tsara a uwwa yi. ² Avu Afarishi na munlu n Wila e reme adanshi, a damma, "Vuma nda ushi ta aza o unusu, avu waru u lyuwa obolo ne ele."

[†] Akuci a linga a damma ta "mololi," adama a na elentsu a na Luka yuwayin ulinga, danshi "mololi" na "mawun" o rotsuloi ta.

³ Ɔvu Yesu yuwaan le iroci i nda: ⁴ “Na nanza atsumā a du u ri ni ikyon ukpaku, avu u lamba za ta atsumā e le, nye waa yuwan? U ta lyawa kupakucci na kucci o ogozo, avu u 'yawa u zami za na puwayin hali u tsura yi. ⁵ Nu u tsura yi, avu u tanu yi e ilyungu a yuwusan mazanga. ⁶ Avu u tara yi a tawa o u'wa. Avu u banu n'utsa ma yi na nron mu nden ma yi obolo, avu u damma, 'Yuwain mazanga na amu, me ene ta kyon na shi puwaan nuwu.' ⁷ Ne da maa dansaa du, a ta la'a yuwan mazanga ma abunda de zuva, na za vu unusu ta vadala, a na aa yuwan a aci ama kupakucci na kucci aza a abula a na wo o'woi she na a vadala shi.

Iroci yi kebe na puwayin

⁸ “Na ka ri ni ikebe i azurufa † kupa, na za ta puwaan atsumā e le, cine waa yuwan? U ta daba fitila, avu wi iza u'wa'a, avu u zami yi ben ubata suru, hali u tsura yi. ⁹ Nu u tsura yi, avu u de n'utsa na nron mu nden ma yi obolo, avu u damma le, 'Tawai i kamba mu mazanga! Me ene ta kebe ta na riyā numu.' ¹⁰ Ne da maa dansaa du, a ta yuwan mazanga a makakan ma nlingata ma Asula na za vu unusu ta vadala.”

Apuwayin a Mawun

¹¹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “A yuwan ta vuma ro za na danga na muwun mo olobo n re. ¹² Avu zawa'a damma yi, 'N ciga ta vu ca mu akunda a agadu a va gogo.' Avu u ne'eshen le itana'a.

¹³ “Ana a yuwain rana meketeci, avu zawa'a wina akunda e itana ya yi, avu u lyawa u'wa wa dada va yi ni ikebe'e. Avu u 'yawa e ida ya alanga, ubata u na wu unai ikebe'e babu aci. ¹⁴ Avu wu una ili i na u ri na yi suru. Avu ambululu a uwa ubata suru e ida'a, ko ili ya anini u danga na yi shi. ¹⁵ Avu u 'yawa zamalinga o uduma wu nanza. Avu u lyungu yi o uduma wa yi, tsara u gubusaa yi ngurusumu. ¹⁶ Avu u yuwan majiyan gashi u ta tsura ilyalya i na ngurusumu maa lyuwusa u lyuwa, agba babu za na ca niyi ili i na waa lyuwa.

¹⁷ “Ana esu a tawa niyi o ure, avu u damma, 'Agbashi a dada va suru a tsu lyuwa ta o sowo hali u buwa le. Amu da nda a kuwa na ambululu. ¹⁸ N to fobo, avu n kambā ubata wa dada va, avu n damma yi, “Dada, n yuwaan ta Asula na avu unusu. ¹⁹ Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi, kambato mu aagbashi a wu.”’ ²⁰ Avu u fobo u kambā ubata wa dada va yi.

“Ayi gba alanga nu u'wa, avu dada va yi ene yi, avu we ene yi iliyali. Reve dada va yi suma, avu u katale yi, avu u reme ipapuru ya yi.

²¹ “Avu ulobo'o u damma dada va yi, 'Dada, n yuwaan ta Asulazuva unusu na avu waru. Mu ntsaa vu de mu mawun ma wu shi.’

²² “Avu dada va yi damma agbashi a yi, 'Tawai nu utugu u na u la'ai ulobonu, avu yo oto yi gogo nda. Yo oto yi makawani a aakatsu na atan. ²³ Avu i tawa na manan ma sa'ani, avu i pada yi, tsara tsu yuwain abu-

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tseheleni ayi da “drakma.” Kalyuwa Uduwu wi “Ikebe.”

ki. ²⁴ Mawun ma va ma shi ta ma kuwa, gogo gba apa yi wuma. U shi ta u puwan, gogo gba a tsura yi ta! Avu e teme abuki.

²⁵ “A mantsa mo ndolo gba, mawun mo ufaru ma yi u danga ta o uduma. Ayi a matawaa, ana u rawai zuzu nu u'wa, avu wu uwwa aganga nu uje'en. ²⁶ Avu u de atsumā a agbashi'i vuma ta, avu we ece yi ili i na i ri a mmalu. ²⁷ Avu aagbashi'i u usu yi, 'Zawa'a va wu da kambai, dada va wu gba u pada ta manan ma sa'ani mo ndolo, adama a na u tawai gbaga!’

²⁸ “Avu zakpara'a u yuwan upan, avu u 'yuwan a uwa o u'wa. Avu dada va yi uta a alanga, avu u kparasa yi. ²⁹ Avu u damma dada va yi, a na, 'Kalyuwa a'wan a abunda a na n lingaa nuwu. Koto n kuda a yuwan ili i na vu damma numu shi. Agba koto vu ca mu meggbele, tsara n yuwan mazanga na n'utsa n va shi. ³⁰ Avu ana mawun ma wu ma nda ma tawai, za na lungusai utsuru wa wu a tsushakala, ayi da nda, vu pada niyi manan ma sa'ani.’

³¹ “Avu dada va yi u damma yi, 'Mawun ma va, vu ta na amu kuci, ili i va suru ili ya wu i da. ³² Wu ntsaa ta tsu yuwain mazanga na abuki, adama a na zawa'a va wu shi ta u kuwa, agba ayi da nda wuma gogo. U shi ta u puwan, gogo gba ayi da nda a tsura niyi.’”

Iroci ya aagbashi a na a ri na abula shi

16 Avu Yesu damma ojoro a yi, “A yuwan ta za vi ikebe i ro, u ta na aagbashi a gbain a yuwusaan yi ulinga. Reve a damma yi ana u ta lungususa yi itana. ² Reve u de yi we ece yi, 'Nye i da maa uwwusa adama a wu? Roco mu ulinga u na vaa yuwusan. Vaa dashi o'wo zagbain vu ulinga'a shi.’”

³ “Avu zagbain vu ulinga'a u damma, 'Nye i da maa yuwan? Zavu'wa va da nda u cigai u usa mu ulinga u va. N ri nu ucira u na maa yuwan cimba shi. Waru n ta uwwusa wono u na maa yuwan ipati. ⁴ N reve ta ili i na maa yuwan, tsara na n lamba ulinga u va, ama a ushi mu a 'wa le.’

⁵ “Avu u de aza a na o kopoi itana yi zagbain va yi aza a ta ta. Reve we ece za vu ufaru, 'Iyan i da zagbain va oo tono wu?’

⁶ “Avu u usu, 'Ndele m mani'in ukpakukunla.’ †

“Avu za vu ulinga'a u damma yi, 'Kakara avu'un a nzuwulai'i, reve vu dānu, avu vu kambato yi ukpaku-nashi.’

⁷ “Avu we ecishe za ve ire, 'Iyan i da oo tono wu?’

“Avu u usu, 'Ibufu yi ishina ukpaku.’ ‡

“Reve u damma yi, 'Tara aatagada vu kambato yi ukpakunla.’

⁸ “Reve za vi ikebe'e u cuwa aagbashi a babu abula o ndolo adama o ugbozu wa yi. Ama o uvadi a nda a ta nu ugbozu ununa a walato na cu'un nda a mantsa ma nda, hali a la'a ta ama a na a uwwusa wovon wa Asula. ⁹ Amayun a da maa dansaa du, i linga nu utsuru wu

† Yesu yuwan ta ulinga cine o tsu rito abunda a mani'in a na a rawai galo ukpakukunla. ‡ Na a wina ishina i nda, ikebe'e i ta rawa ulinga wa aa'wan a ta wu za zamalinga.

uvadi u nda u na i ri na ayi, tsara i tsura n'utsa, adama nu u koto du, i tsura uzuwa u na woo koto shi.

¹⁰ "Za na yuwain isa'ani e ili i ke'en, e ili i gbain fo u ta yuwan isa'ani. Za na ri nu ulambu wa abula e ili i ke'en, u ta yuwan ulambu wa abula e ili i gbain fo. ¹¹ Ni i yuwan isa'ani nu utsuru wu uvadi u nda shi, zane da a usuwa du nu utsuru wa zuva? ¹² Na yaa banasa itana ya avadi ulobonu shi, zane da aa kamba du i tsura ili ya aciyadu?"

¹³ "Aagbashi a ta aa gura yuwaan azagbain e re tsugbashi shi. U ta 'yuwan za ta, reve u ciga za ta. Ko u kuru za ta, reve u 'yuwan a kuru za ta. Aa yuwaan Asula ni Ikebe tsugbashi shi."

Uritosu wa Yesu u ro

(Mat. 11:12-13; Mat. 5:31-32; Mak. 10:11-12)

¹⁴ Ana wo o'woi Afarishi aza a na a cigai ikebe lon da, ana a uwwai ne avu a kara a yuwusaan yi ulamu. ¹⁵ Avu u damma le, "Adu i ta kalyuwusa i ta yuwusan ili ya abula a makakan ma ama, agba Asula e reve ta okolo a du. Ili i na i ri ulobonu a makakan ma ama, a makakan ma Asula idaba i da a ri."

¹⁶ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Wila wa Musa na adanshi a amasula o to lo hali a tyo a mantsa ma Yahaya. Diga a yashi ya Yahaya i da, aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsar Asula. Ama a abunda a ta rawatosu aciyele, tsara a uwa o tsugono tsar Asula nu ucira. ¹⁷ U ta la'a agalaci a zuva ni ida i koto, ana dabi ta a Wila'a waa kalama."

¹⁸ "Za na lyawai ka va yi, avu u zuwisa ka ro, tsipere tsa da waa yuwusan na ayi. Za na waru zuwai ka na a lyawai, tsipere tsa da waa yuwusan."

Za vu utsuru na Li'azaru

¹⁹ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "A yuwan ta za vu utsuru u ro, u tso otosu ta itana i shili ni itana i uri aza e ikebe, u tsu uwwusa ta uyo'o usana suru. ²⁰ A zuwa ta lambi ro o unantsu wu u'wa wa yi, aala a yi a da Li'azaru, lipu va yi mabula antsu a da. ²¹ U ciga ta u tsura u lyuwa akapi a na o ocosu a mapara ma za vu utsuru'u. Musan n tsu tawa ta m pipedeshe antsu'u."

²² "Ele lo dada lambi ndolo u kuwai, avu nlingata ma Asula n tara yi a 'yawa ubata wa Ibrahim. Avu fo, za vu utsuru'u u kuwa, avu a cido yi. ²³ Ayi atsuma a akina o sowuso atsumalima, avu u 'yasan aaci, avu we ene Ibrahim alanga, na Li'azaru a makakan ma yi. ²⁴ Avu u de yi, 'Dada Ibrahim, kalyuwa iliyali i va. Avu vu lyungu Li'azaru daba aakatsu a yi a mini, tsara u tanato eelentsu a va. A akina nda n to sowuso atsumalima."

²⁵ "Avu Ibrahim damma yi, 'Mawun ma va, vu cuwan a nden mu uvadi ma wu, na vu yuwain vu uwwa ta uy-o'o, Li'azaru waru atsumalima a da u sowuso. Gogo gba uyo'o u da waa uwwusa, avu gba atsumalima a da voo sowuso. ²⁶ Babu na ayi akari a aru'un o ta lo e memere ma atsu na avu, tsara aza a na a cigai a pasa a tyo upasu u ndede, aa gura wan. Waru za na ri de upasu u ndede, u pasa upasu u nda wan."

²⁷ "Avu za vu utsuru'u u damma, 'Dada Ibrahim, n ta patishi wu, vu lyungu Li'azaru o u'wa wa dada va, ²⁸ ubata u na n ri na muwun ma anawu n ton. Tsara u 'yawa u damma le e reve cu'un vu nden n le, tsara ele fo a tawa ubata wa atsumalima a nda wan."

²⁹ "Avu Ibrahim damma yi, 'A ta de na atagada a Musa obolo na atagada a amasula, lyawa le a uwwa le."

³⁰ "Avu u damma, 'O'o, dada Ibrahim, na za ro at-suma a akwakwa a 'yawa ubata u le, a ta vadala."

³¹ Avu Ibrahim damma yi, 'Na a uwwa Musa na amasula shi, ko na za ro 'yon atsuma a akwakwa avu u 'yawa, aa uwwa yi shi.' "

Unusu

(Mat. 18:6-7; Mat. 18:21-22; Mak. 9:42)

17 Avu Yesu damma ojoro a yi, "Ili i na yaa zuwa vuma yuwan nusu o ta lo, agba woo yo'ono e ekere a za na a tawai shi. ² U shi ta la'aa yi a nlaa yi aatali a yira a yinlu avu a vari yi a mala na waa zuwa atsuma a aza a wawa'a a nda a yuwan unusu. ³ I yuwan ugbozu na aciyadu."

"Na za va wu yuwan unusu, vu damma yi. Avu nu u vadala, vu yuwaan yi gafura. ⁴ Nu u yuwaan wu unusu ucindere urana u ta, nu u tawa ya'a wu toto ucindere, adansa, 'N vadala ta,' vu yuwaan yi gafura."

Ucawu wo okolo

⁵ Avu ajiya a damma Zagbain, "Dashi tsu ucawu wo okolo!"

⁶ Avu Zagbain u usu, "Ni i shi nu ucawu wo okolo ke'en cine su'wan uri ri, i shi ta damma ubiri u nda, 'Vu mula, avu vu shuwa aciyawu a mala!' Waru u ta uwwa du."

Ulinga wa aagbashi

⁷ "A damma, atsuma a du nanza ta na aagbashi a na a yuwusaan yi cimba ko aguba. Na matawa ma yi o una, u ta damma yi, 'Tawa vu lyuwa iliyalya gogo?'"

⁸ Waa yuwan ne shi. U ta damma yi, 'Foboo mu iliyalya yu ulivu, vu fobo, avu vu yuwaan mu aganda, hali n koto alya no oso. Avu vu tawa vu lyuwa vu sowo fo.' ⁹ U ta damma aagbashi a yi u godyo ta adama a na u yuwain ili i na wu ntsayi u yuwan? ¹⁰ Adu fo ni i koto ili i na a damma ndu i yuwan, i damma, 'Tsu rawa shi. Tsu yuwan ta ulinga u na u ri ulinga u tsu.' "

Nkutu kupa n tsura ta opocino

¹¹ Urana u ro, ayi a mmalu a tyo Urishelima, avu u toni na mbanga mi ida ya Samariyat na Galili. ¹² Ayi a ma'uwaa a malyuci mo ro, avu u ga'an na ali kupa nkutu. Ele alanga na ayi, avu e de yi. ¹³ Avu a 'yasan dyo le, "Yesu Zagbain, kalyuwa iliyali i tsu."

¹⁴ Ana we ene nle, avu u damma le, "'Yawai ubata u nan ganu, tsara e ene du.'" Ele atsuma a mmalu, avu o o'wo gbaga."

¹⁵ Za tã atsumã e le, ana we enei u kambã tã gbaga, ãvu u kambã a yuwusaan Asulã ica o utãsu udyo zuva. ¹⁶ Ævu u kingyo a makãkan mã Yesu o godyusho yi. Ayi gba za va Samariya da. ¹⁷ Ævu Yesu damma, "Ama kupa da a kambã gbaga shi? Te gba kucci'i? ¹⁸ Cine wo o'wo mocin nda da goon kambã tsarã u godyoo Asulã?" ¹⁹ Ævu Yesu damma yi, "'Yon vu wala. Ucawu wo okolo a wu a zuwa wu tã vo o'wo gbaga."

Matawãa mo tsugono tsã Asulã

(Mat. 24:23-41)

²⁰ Afarishi o ro e ece tã yashi i na tsugono tsã Asulã† tsãã tãwã. Ævu u damma, "Tsugono tsã Asulã na yeni ye esu i da wãã tãwã shi. ²¹ Aa gura damma, 'Kãlyuwã pa nda da u ri!' ko aa damma, 'A de yi!' shi. Adama a na tsugono tsã Asulã u te e memere mã du."

²² Ævu u damma ojoro a yi, "Mantsa mã tã lo a tãwã ana yaa ciga yee ene urana u tã atsumã a rana Mawun ma Vuma, agba yee ene shi. ²³ A ta damma du, 'Apa yi!' ko 'A de yi!' She i toni le wan. ²⁴ Urana u na Mawun ma Vuma mãã tãwisã u to o'wo oroci e imadatsu, i na i tsi ikana de zuva diga de o ufaru a tyo o ukosu.

²⁵ Amayun u to sowo atsumãlimã icu'un icu'un ne'en, waru ama o gogo a ta 'yuwan yi.

²⁶ "Ununa u dãnãi a rana vã Nuhu, †† ne da waru woo o'wo a rana Mawun ma Vuma. ²⁷ Ama a lyuwusa tã no o sowi, na a casuyi lolo na a yuwin lolo, hali urana u na Nuhu uwai a wantsu'un. Ævu mini ma gbain mã tãwã, ãvu u lyuwa le suru.

²⁸ "Ne da u dãnãi a rana vã Lutu.† Ama a lyuwusa tã no o sowi, a atsulu na a wini, a cã'ãn na a suwi.

²⁹ Urana u na Lutu lyawai Sodom,† o ro'oo yi tã akina nã mikiyon ana yaza diga zuva, ãvu wu una le suru. ††

³⁰ "Ne da woo o'wo urana u na Mawun ma Vuma mãã tãwã. ³¹ O urana u ndolo, za na ri a arãrã a yi, ni itana yã yi pe atsumã, u uwa tsarã u tsurã le wan. ‡ Za na ri o una, she u kambã u tara ili i ro wan. ³² I cuwan nã ka vã Lutu! ††† Za na cigãi u soko wuma wã yi, u ta lamba yi. Za na lambai wuma wã yi waru ugoľo u da u goľoľo. ³⁴ N ta dansaa du, a ayin o ndolo, ama e re a tã dãnã a aavalu a tã, a ta tara za tã, ãvu a lyawa za tã. ³⁵ Amãci e re a tã dãnã a yira ubãtã u tã; a ta tara vuma tã, a lyawa vuma tã. [³⁶ Ali e re a tã dãnã o udumã, a ta tara vuma tã, a lyawa vuma tã.]"

³⁷ Ævu e ece yi, "Zagbain, te da aa yuwan ili i nda'a?"

Ævu u usu, "Cine i revei nã ye ene asala ubolotowu ubãtã u tã aãkwãkwã o tã lo zuzu, ne da iroci i nda yoo rocosu ukosu u yuwan tã zuzu."

Iroci i marunã nã za vu uge'etosu

18 Ævu Yesu yuwaan ojoro a yi adanshi ni iroci adama u roco le u lobono tã a yuwusan avasa kuci, agba a lyawa wan. ² Ævu u damma, "A lyuci ro a yuwan tã za vu uge'etosu ro, za na aa uwwusa wovon

† 17:26 Ufr. 6:5-8. †† 17:29 Ufr. 18:20-19:25. ‡ Ubãtã u na Yesu shi, 'wa'a a suwa le tã tsarã ama a kumba le o ukwã'ã tsarã e iwuwan. Luka damma tã, "ama a na a ri de o ukwã'ã." ††† 17:32 Ufr. 19:26.

wã Asulã shi, agba u tara vuma ili i ro shi. ³ Marunã mo ro waru mã shi tã pe a lyuci'i, ãvu u tãwusa ubãtã wu za vu uge'etosu'u, adansa, 'Vu kamba mu e ekere a n'yuwatan n vã.'

⁴ "U shi tã u 'yuwusan ne'en. Nã aãpã, dãdã u dammai, 'Ko ana maa uwwusa wovon wã Asulã shi, agba n tara vuma ili i ro shi, ⁵ suru nã ne, adama a na marunã ma nda maa damatosun mu, n ta kamba yi. Nã n yuwan ne shi, u tã kunãto mu nã mãtãwã! "

⁶ Ævu Zagbain damma, "Uwwai ili i na za vu uge'etosu na ri nã aãbulã shi dammai. ⁷ To, Asulã aa kamba aza a na u dangwai, aza a na aã shoshen yi usana nu ulivu, adama a n'yuwatan n le shi? Waa kambushi nle shi?"

⁸ N ta dansaa du u ta kamba le ni iladã. Suru nã ne, a mantsa ma na amu Mawun ma Vuma mãã tãwã, u ta cina aãã a aãbulã o uvadã gba?"

Iroci ya Afarishi nã aãã o ushishi wu utafa

⁹ Reve Yesu ene aza a na aã kãlyuwusa aciyele ili yã aãbulã, na a la'ai ama suru, agba a tara ozo o ro ili yã aãbulã shi. Ævu u yuwaan le iroci i nda, u damma, ¹⁰ "Ama e re a 'yãwã tã avasa a Aã'isamapada: za tã Mafarishi, za tã waru za vu ushishi wu utafa. ¹¹ Reve Mafarishi mã 'yon u yuwan avasa a aciyãyi, u damma, 'Asulã, n godyoo wu tã a na n ri unãtã na akapi a ama shi, evu, aãã o ulambu wã aãbulã, aãã a tsipere ko ana za vu ushishi wu utafa u ndede shi. ¹² N tsu tara tã akuli ure a ajuma suru. Waru n tsu utã tã za tã atsumã a kupa e ili i na n tsurãi suru.'

¹³ "Za vu ushishi wu utafa gba reve wi isawan de alanga. U 'yãsan aaci u kãlyuwã zuva shi. Ævu u lapa makãkan mã yi a atsumolãngu, ãvu u damma, 'Asulã vu kãlyuwã iliyali i vã, amu za vu unusu da!'

¹⁴ "N ta dansaa du, vuma nda kambã tã o u'wa wã yi ookolo cece e ekere a Asulã, agba tsa Mafarishi mo ndolo shi. Adama a na za na 'yãsan aciyãyi biti a tã kãdãto yi, za na gba kãdãto aciyãyi, a tã 'yãsan yi."

Yesu zuwaa tã muwun n keke'en aba'un

(Mat. 19:13-15; Mak. 10:13-16)

¹⁵ Reve a uwa a tãwusaã yi nã muwun n keke'en, adama u ju'wan le. Ana ojoro a yi e enei ne, reve a bara le. ¹⁶ Reve Yesu de muwu'un yã'a yi, ãvu u damma, "Lyawai muwu'un a tãwã ubãtã u vã, she i putsa le wan. Adama a na tsugono tsã Asulã, adama e icu'un i le i da. ¹⁷ Amayun a da maa dansaa du, za na suru ushiyi tsugono tsã Asulã tsa mawun me ke'en shi, waa uwa o tsugono tsã Asulã shi."

Za vu utsuru

(Mat. 19:16-30; Mak. 10:17-31)

¹⁸ Reve zagbain ro ece yi, "Manlu mã aãbulã, nye maa yuwan adama n uwa a wuma u na woo koto shi?"

¹⁹ Ævu Yesu usu yi, "Nye i zuwai vu de numu, za vã aãbulã?† Za lo nã aãbulã shi, she Asulã goon. ²⁰ Vu reve tã Wilã: 'She vu yuwan tsipere wan. She vu una za wan. She vi ivã wan. She vu usuwã nanza ili i na vu revei shi

wan. Waru vu ca abara na makuci ma wu tsugbain.' " †

²¹ Reve u usu, "Ele nda suru, amu o molobo da da maa yuwusan le."

²² Ana Yesu uwwai ne, reve u damma yi, "Ili i ta i da i buwa nuwu. 'Yawa vu wina ili i na vu ri na ayi suru, reve vu ne'eshen aza e iliyali. Vu ta tsura uzuwa de zuva. Avu vu tawa kuru mu."

²³ Ana wu uwwai ne, reve u uwa atsumolangu, adama a na u ri ni ili wa'ashi. ²⁴ Ana Yesu kalyuwa niyi, da da u tsu damma, "Ili yu usan i da aza a na a ri nu uturu a uwa o tsugono tsu Asula. ²⁵ U ta la'a aarakumi a pusulai na vunu vu bele, ana za vu utsuru aa uwa o tsugono tsu Asula."

²⁶ Aza a na a uwwai ne, reve a damma, "To, zane da aa la'a?"

²⁷ Avu u damma, "Ili i na i ri usan e ekere a vadilima suru, ili yu usan i da e ekere a Asula shi."

²⁸ Avu Bituru damma, "Ayi da nda tsu lyawai 'wa tsu, avu tsu kuru wu."

²⁹ Avu u damma le, "Amayun a da maa dansaa du, za na lyawai ili suru suru adama o tsugono tsu Asula, u yuwan ta ili i na i lobonoi. Ayi da za na aa lyawa u'wa, ko ka, ko zawa'a, ko zakpara, ko abara na makuci, ko muwun. ³⁰ Za na yuwain ne, u ta tsura udobonuwu a mantsa mo gogo. A mantsa me elime, waru u ta tsura wuma u na woo koto shi."

Yesu yuwisan ta adanshi o ukwa wa yi wa ta'atsu

(Mat. 20:17-19; Mak. 10:32-34)

³¹ Reve u tara ojoro a yi a tyo a nge'en, avu u damma le, "Atsu da nda a 'yawa Urishelima, agba ili i na amasula a danai adama a Mawun ma Vuma biti, u ta shiwan. ³² Adama a na u ta uwa e ekere a Atakpaci, a ta yuwaan yi ulamu. A ta yuwaan yi ili i na waa uwwa wono. A ta tsuwaan yi matsan. ³³ A ta fufaba yi, reve o una yi. O urana wa ta'atsu gba u ta 'yon."

³⁴ Agba a gura reve ili i na waa dansa shi. O soko ta ucuuwu wa adanshi'i e ekere e le, da da a gura revei ili i na u dammai shi.

Yesu kpatu'wai irumba yi ipati esu

(Mat. 20:29-34; Mak. 10:46-52)

³⁵ Yesu arawa zuzu na Jeriko, irumba i ro i shi ta lo nden e ipati a nge'en mu ure. ³⁶ Ana wu uwwai ama a karaasa, reve we ece nye i yuwain. ³⁷ Reve a damma yi, "Yesu va Nazara da ri lo a kara."

³⁸ Reve u saala, "Yesu, Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!"

³⁹ Reve aza a na a danai elime a bara yi, a damma yi u baru una. Reve gba u dashi utaa udyo, "Mawun ma Dawuda, kalyuwa iliyali i va!"

⁴⁰ Reve Yesu isawan, avu u zuwa a tawa na ayi ubata wa yi. ⁴¹ Ana vuma'a a rawai zuzu, avu Yesu damma, "Nye vu ciga n yuwaan wu?"

Avu u damma, "Zagbain, n ciga ta me ene ure."

⁴² Reve Yesu damma yi, "Ve ene ure. Ucawu wo okolo a wu wo o'woto wu ta gbaga." ⁴³ Lo da we eneshi ure,

reve u kuru yi a cibalasa Asula. Ana ama e enei ne waru, da da a cibalai Asula.

Zaka za vu ushishi wu utafa

¹⁹ Yesu uwa ta Jeriko, avu u karalai. ² Zagbain vu u'ushishi wu utafa dana ta lo, za na a tsu de Zaka, za vi ikebe i da. ³ U ciga ta we ene ko zane da Yesu, agba ayi mokodi ma da. Adama o ndolo u gura ene yi shi adama a abunda a ama. ⁴ Avu u suma elime a ama'a, avu u kumba utedu u ro, tsara we ene yi, adama a na o ure u da da wa kuru.

⁵ Ana Yesu rawai ubata'a, avu u kalyuwa zuva, avu u damma yi, "Zaka, jika vu cipa, adama a na ana'an o u'wa wa wu u da maa cu'wan." ⁶ Avu Zaka jika u cipa, avu u ushi yi na mazanga.

⁷ Ana ama o ndolo suru e enei ne, avu a uwa adan-shawuya ana, "O u'wa wu za vu unusu u da vuma nda uwai!"

⁸ Avu Zaka 'yon, avu u damma Zagbain, "Zagbain, ve ene, n ta ca alambi ubatsalai wi ili i na n ri na ayi. Na paala waru nanza, n ta kambuwa yi toto unashi."

⁹ Avu Yesu damma yi, "Ana'an iwawit i uwa ta o u'wa u nda, adama a na ayi fo o ugundo wa Ibrahim u da wu utai. ¹⁰ Amu Mawun ma Vuma n tawa ta izami yi ili i na i puwayin, tsara waru n wawa yi."

Iroci yi ikebe i azurufa kupa

(Mat. 25:14-30)

¹¹ Ana a uwwai ili i ndolo, avu Yesu reme a dansaa le iroci i ro, adama a na u rawa ta zuzu na Urishelima. A yuwusan ta majiyan waru gashi tsugono tsu Asula tsu ta tawa ke du. ¹² Avu u damma, "A yuwan ta vuma na danai na tsugbain lon, za na aa 'yawa e ida i ro, tsara ca yi tsugono, avu u kamba. ¹³ Avu u de agbashi a yi kupa, avu u ca le ikebe i azurufa †† i ta-ta, avu u damma le, 'I vadalasa le hali n tawa.'

¹⁴ "Ama a yi a ciga yi shi, avu a lyungu ajiya na acapa a na, 'Tsu ciga vuma nda wo o'wo mogono ma tsu shi!'

¹⁵ "Suru na ne, vuma'a wo o'wo ta mogono, avu u kamba o u'wa. Avu u lyungu e de agbashi a na u cayi ikebe'e. Tsara we ene ili i na a tsurai atsuma o uvadalasa u le.

¹⁶ "Avu za vu ufaru tawa a makakan ma yi, avu u damma, 'Kebe azurufa ta na vu ca numu, u tawa ta na ikebe toto kupa.'

¹⁷ "Avu u damma yi, 'Aku, aagbashi a abula! Ana vu yuwain abula e ili i ke'en, n ca wu ta tsugono tse ilyuci kupa.'

¹⁸ "Reve za ve ire tawa, avu u damma, 'Zagbain, kebe ta va wu rono ta ikebe toto uton.'

¹⁹ "Avu zagbain va yi damma yi, 'Vu yuwan tsugbain tse ilyuci i ton.'

²⁰ "Avu aagbashi o ro a tawa, avu u damma yi, 'Zagbain, apa wu kebe ta va wu! A aakashomuna a da n shi n soko niyi. ²¹ N ta uwwusa wovon wa wu, vu ri nu uro

† 18:20 Mtā. 20:12-16; U.Wl. 5:16-20.

†† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsheleni ayi da "mina." Kalyuwa Ucuuwu wi "Ikebe."

shi, vu ciga tã ili ye pere, vu tsu gasa tã ili i na vu cu'wain shi.'

²² "Avu zagbain vã yi damma yi, 'N tã ge'eto wu na adanshi o unã wã wu. Vu reve tã amu n tu usuduwu, za vi icigi yi ili ye pere, n tsu gasa tã ili i na n cu'wain shi? ²³ Nã ne ða, nye i zuwai vu zuwai ikebe i vã o u'wa wi ikebe e ekere a azã o uvadalasa shi? Nã matãwãã mã vã, avu n ushi ni ili i na i kumbai zuva.'

²⁴ "Avu u damma aza a na a ðanã mishin, 'Ushiyi kebe tã'ã e ekere a yi, avu i ca aagbashi a na a ri ni ikebe kupa.'

²⁵ "Avu e reme a dansa, 'Zagbain, u tã ni ikebe kupa!'"

²⁶ "Avu u usu, 'N ta dansaa ðu, za na ri ni ili, ayi ða a ðashi. Za na ri ni ili shi, ke'en na u ri nã ayi, a tsu ushi tã. ²⁷ N'yuwatan n na n cigai n yuwan tsugbain a aci e le shi, tãwã ne ele o una le e esu a vã!'"

Ama a Urishelima a raba tã Yesu

(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Yah. 12:12-19)

²⁸ Ana Yesu dammai ne, avu u lyuwa elime a tyo Urishelima no ojoro a yi. ²⁹ Ana u yuwain zuzu nã Batafaji nã Batanya, a masasan ma na a tsu ðe Masasan mã Zetun, avu u lyungu ama e re atsumã o ojoro a yi ana, ³⁰ "Yãwã atsumã a mãlyuci ma na mã ri elime a ðu. Nã ma'uwaã mã ðu, i te ene molloli wunlu, za na koto a kumbai shi. I baðã yi a tãwã. ³¹ Nã za ro ece ðu, 'Nye i zuwa yãã baðãã yi?' I damma yi, 'Zagbain ða ciga niyi.'"

³² Avu aza a na u lyunguyi'i a 'yãwã a cina ununa u damma nle. ³³ Ele a baðãã molloli'i, avu za vi ili ece le, 'Nye i zuwai yãã baðãã yi?'"

³⁴ Avu a usu, "Zagbain ða ciga niyi."

³⁵ Avu a tãwãã Yesu. Ana o poloi amuna e le o molloli'i, avu a kumbato ðe Yesu. ³⁶ Ayi atsumã a mmalu, avu ama o poluso amuna e le o ure.

³⁷ Ana u rawai zuzu nã zãlã Masasan mã Zetun, avu obolo o otoni a yi e teme ica yu uyo'o a tyo a Asulã nã ðyo, adama e ili ya asalama i na e enei. ³⁸ Avu a damma, "Aba'un a tyo o Mogono ma na mãã tãwã a ala a Zagbain!" † "Asuvu nden zuva, nã tsugbain ubatã wã Asulã!"

³⁹ Avu Afarishit o ro atsumã a ama a damma yi, "Manlu, bara ojoro a wu."

⁴⁰ Avu u damma le, "Nã a rungãã kpaku, atali o to boso ni ica."

⁴¹ Ana u rawai zuzu, avu we ene lyuci'i, avu u showen yi. ⁴² Avu u damma, "Ni i shi i reve ili i na yãã tãwãã ðu na asuvu nden, gogo gba o soko yi tã e esu a ðu.

⁴³ Mantsa mã tã tãwã ðu, ana n'yuwatan n ðu maa suwaa ðu atsura o ukari u ðu, avu a kãndãruwã ðu, a zuwa ðu e memere. Avu e gigeshe ðu upasu suru. ⁴⁴ O to polo ðu e ida, a ðu nã muwun n ðu. Aa lyawa aatali a tã zuva va aatali atsumã a lyuci'i shi. Adama a na i revei mantsa ma na Asulã a tãwã ndu shi."

Yesu a Aã'isamapada

(Mat. 21:12-17; Mak. 11:15-19; Yah. 2:13-22)

⁴⁵ Avu u uwa a Aã'isamapada, reve u teme o losuso aza a na a ðanã a awina. ⁴⁶ Avu u damma, "Uðanu u ða u ri, 'U'wa u vã u to o'wo u'wa wa avasa.' Avu a ðu i kãmbato yi asa'a e evu." ††

⁴⁷ Usana suru u tsu ðanã tã o rocosu a Aã'isamapada. Agba nan ganu a gbagbain nã munlu n Wilã na azagbain atsumã a ama'a a ciga tã tsarã o una yi.

⁴⁸ Avu a lamba ili i na aa yuwan, adama a na adanshi a yi a purã tã ugbozu wa ama.

Yeci yu ubatã u na Yesu tsurã ucira

(Mat. 21:23-27; Mak. 11:27-33)

20 Urana u ro, Yesu o ritosu ama a Aã'isamapada, nu u yuwusain alajiya a Alabari a Sa'ani, avu nan ganu a gbagbain, nã munlu n Wilã, obolo na azagbain a tãwã yã'a yi. Avu a damma, ² "Damma tsu nu ucira u ne u ða vaa yuwusaan cu'un vu ulinga u ndolo. Zane ða ca nuwu ucira u ndolo?"

³ Reve u usu, "N ta yuwan ðu yeci. Damma numu, ⁴ urumbusu u na Yahaya yuwusain, ubatã wã Asulã a ða wu utã, ko ubatã wu vadilimã?"

⁵ Avu a dammulai vãni le, "Nã tsu damma, 'Ubatã wã Asulã,' u te ece, nye i zuwai tsu usu niyi shi? ⁶ Waru nã tsu damma, 'Ubatã wa ama,' ama suru a ta vuvara tsu, adama a na ama e reve tã Yahaya vumavãsulã ða."

⁷ Avu a usu, "Tsu reve ubatã u na wu utã shi."

⁸ Avu Yesu usu le, "Amu fo maa damma ðu ubatã u na ucira u na maa yuwusaan ulinga u nda wu utã shi."

Iroci ya aza a zamalinga

(Mat. 21:33-46; Mak. 12:1-12)

⁹ Reve u reme a yuwusaan ama iroci i nda, "Vuma ro ða cu'wain uðumã wa inabi, avu u lyawaa aza a zamalinga, avu u jima ðe ubatã wu mmalu'u. ¹⁰ Mantsa mo ugasa, avu u lyungu aagbashi a 'yãwã ubatã wa aza a zamalinga'a, tsarã a ca yi aba'un o uðumã'a. Avu aza a zamalinga a gagãlã yi, avu o lo yi ekere lyãngã. ¹¹ Avu u lyungu aagbashi o ro waru, avu a gagãlisã yi fo, avu a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi, avu o lo yi ekere lyãngã. ¹² Avu u lyunguwisã aagbashi a ta'atsu, avu a uwwato yi usã, avu o lo yi.

¹³ "Avu za vu uðumã'a u damma, 'Cine maa yuwan? N tã lyungu macigata ma mawun mã vã. Ne e ene yi a ta uwwa yi.'

¹⁴ "Ana aza a zamalinga e ene niyi a tãwã, avu a dammulai, 'Ndede magaji mã tã mã yi a tãwã. Tsu una niyi, tsarã ubatã'a wo o'wo ubatã u tsu.' ¹⁵ Reve o utãã mawu'un o uðumã'a, avu o una yi o ogozo.

"Nye za vu uðumã'a waa yuwan ne ele? ¹⁶ U to una aza a zamalinga o ndolo, avu u ca ozo o ro uðumã'a." Ana a uwwai ne, avu a damma, "Asulã a para!"

¹⁷ Avu Yesu kãlyuwã le mejege, avu we ece, "Nye i ða urevu wi ili i na i ri uðanu: 'Aatali a na asuwi a 'yuwain,

† 19:38 Ica 118:26.

†† 19:46 Isha. 56:7; Irm. 7:11.

ayi da wo o'woi ikyun yu ucira atsumā o usaa.[†] 118 Za na riyai a aatali o ndolo suru, u ta kukuda suru suru. Za na gba aatali o ndolo a riyayi u ta lubatsa yi cine vu revei yira."

Atsupu o utafa a tyo ya Kaisa

(Mat. 22:15-22; Mak. 12:13-17)

¹⁹ Munlu n Wilā nā nan ganu a gbagbain a zami ta ure u na ee reme yi babu usān, e reve ta iroci i na u yuwain a aciyele a da u yuwain. Avu a uwwusa wovon wa ama.

²⁰ Avu a vawusan yi, avu a lyungu aza a matawa mo utyo. Avu ele a yuwan gashi ama a abulā a da, tsarā e reme yi nu unusu a adanshi a yi, tsarā a caco yi e ekere a tsugbain tsa gwamna. ²¹ Avu e ece yi, "Manlu, atsu tsu reve ta adanshi a wu na alajiya a wu amayun a da. Vuma suru unata u da vu tara nle. Adanshi a sa'ani a Asulā a da voo rocosu. ²² U tu ulobonu tsu tsupa utafa u tsu ya Kaisa, ko tsu tsupa wan?"

²³ Ayi gba u reve ta ugbozu u le, avu u damma le ²⁴ o roco yi ikebe. †† Avu u damma, "Ululu nu ukere wa zane da u ri de udanu?"

²⁵ Avu a usu, "Kaisa da."

Avu u damma le, "I ca Kaisa ili i na i ri ili ya Kaisa, ili ya Asulā waru i ca Asulā ili i na i ri ili ya yi." ²⁶ A gura reme yi e ili i na u dammai o obolo a ama'a shi. Avu a uwa asalama nu u'ususuwā yi, da da a rungwai.

Yeci yu u'yosun atsumā a akwākwa

(Mat. 22:23-33; Mak. 12:18-27)

²⁷ Reve ama a na a tsu de Sadukiyat (aza a na a dammai babu u'yosun wā akwākwa), a tawā a yuwan Yesu yeci. ²⁸ Avu a damma, "Manlu, Musa danaa tsu ta, 'Nā vuma kuwā, avu u lyawa ka vā yi babu u matsan. Avu za vā yi sotso ka'a, tsarā u tsurāa yi mawun.' ²⁹ A yuwan ta muwun mā anawu, ali e cindere. Za vu ufaru zuwa ta ka, avu u kuwā babu mawun. ³⁰ Avu za ve ire sotso yi, avu u kuwā babu mawun. ³¹ Ne da fo, za va ta'atsu sotso niyi, reve waru u kuwā babu mawun. Ne da ama e cindere o ndolo a zuwa niyi, nā a kuwi, babu za na tsurāi mawun nā ayi. ³² Nā acapā, avu ka'a u kuwā. ³³ O urana u na aā 'yasan akwākwa, ka va zane da woo o'wo atsumā e le? Adama a na ali e cindere o ndolo suru a zuwa yi ta."

³⁴ Avu u usu le, "Ama a mantsa ma nda, a ta yuwusan lolo nā a 'yawi lolo. ³⁵ Aza a na e enei nā abulā a na aa uwa a mantsa nu u'yosun wā akwākwa, aa yuwan ko a 'yawā lolo shi. ³⁶ A dashi kuwā shi, o to o'wo tsa nlingata mā Asulā. Muwun mā Asulā n da ana wo o'woi Asulā a 'yasan nle. ³⁷ Adama o u'yosun wā akwākwa waru, Musa damma ta a aalabari o oroci o molopu a madala ubata u na u deyi Zagbain, 'Asulā a Ibrahim, nā Asulā a Ishiyaku, nā Asulā a Yakubu.' ³⁸ Ayi Asulā a akwākwa a da shi, amma Asulā a aza a wuma a da, e ekere a yi ama suru wuma u da a ri."

† Yesu yuwan ta adanshi atsumā e Ica 118:22. †† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi da "dinari." Kalyuwā Ucuuwu wi "Ikebe." ‡ 20:37 Mtā. 3:6.

³⁹ Avu munlu n Wilā n ro n usu, "Manlu, amayun a da vu dammai!" ⁴⁰ A tsurā za na tsurāi ucira u na wee ece yi ili i ro shi.

Yeci adama a Zamawawa

(Mat. 22:41-46; Mak. 12:35-37)

⁴¹ Avu Yesu damma le, "Cine yaa dansa Kristi Mawun mā Dawuda ma da? ⁴² Dawuda na aciyayi u damma ta a Aatagada e Ica:t

'Asulazuva a damma ta Zagbain vā, "Danu o ukere u usa'ani, ⁴³ she nā n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu." ' †

⁴⁴ Dawuda de yi ta 'Zagbain.' Cine ayi woo o'wo mawun mā yi?"

Morono ma atsupu adama a Munlu n Wilā

(Mat. 23:1-36; Mak. 12:38-40)

⁴⁵ Ama a uwwusa ili i na waa dansa, da da Yesu dammai ojoro a yi, ⁴⁶ "I reve ununa yaa yuwan nā munlu n Wilā. Aza a na a cigai agara nā atugu a gbagbain, aza a na a cigai a cāsā le e eden, a danā nā ndānā n sa'ani a a'isā nā ndānā n tsugbain ubatā wā abuki. ⁴⁷ Ele da a tsu ususa nrunā ili. Avu waru a yuwusan avasa o uga'an adama a 'yasan avangaci. Icu'un ya ama o ndolo a ta uwwa atsumālimā lon."

Kucci Marunā

(Mak. 12:41-44)

21 Ana Yesu 'yasan aaci zuva, avu we ene aza o ut-suru a zuwusa une'e u le o uzuwata wā Aa'isamapada. ² We ene ta waru marunā me iliyali u zuwai anini †† e re. ³ Avu u damma le, "Amayun a da maa dansaa du, marunā ma nda u zuwa ta ili i na i la'ai akapi a ama. ⁴ Ama a nda suru a zuwa ta atsumā o ut-suru u na a ri nā ayi, ayi gba atsumā o ulambu wā yi, u zuwa ta ikebe i na waa lyuwa iliyalya suru."

Yesu yuwan ta adanshi adama a Aa'isamapada

(Mat. 24:1-2; Mak. 13:1-2)

⁵ Ojoro o ro a yuwusan ta adanshi adama a Aa'isamapada, nu ununa a lapula niyi na atali a sa'ani,† nu une'e u na a cayi Asulā kucci.† Avu Yesu damma, ⁶ "Ele nda suru a na ye eneshe, mantsa mo ta lo a tawā ana aa lyawa aatali a ta zuva vu za vā yi shi, suru nle o to oco le e ida."

Atsumālimā nu ulyungusā

(Mat. 24:3-14; Mak. 13:3-13)

⁷ Reve e ece, "Manlu, yashi i ne i da ili i ndolo yaa fara? Nye i da yoo roco tsu mantsa ma yuwan ta a na ili i ndolo yaa fara?"

⁸ Avu Yesu damma le, "I yuwan ugbozu, i lyawa nan-za pusan du ana wan. Ama nā abundā a ta tawā na aala a vā adansa, 'Amu da ayi,' waru, 'Mantsa'a u yuwan ta zuzu.' She i toni le wan. ⁹ Nā yu uwwa alabari

†† Yesu yuwan ta adanshi atsumā e Ica 110:1. ††† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tsheleni ayi da "lapta." Kalyuwā Ucuuwu wi "Ikebe".

o uvon nā nlangi, she yi dada'wan wan. 'Yuwan ciga ili i ndolo i ta fara, agba koto ukosu u rawa shi."

¹⁰ Avu u damma le, "Ida i ta yuwan nlangi ni ida, tsugono tsā 'yaşan nlangi nā tsugono. ¹¹ A ta yuwan uramosu wi ida nu ucira, a ta yuwan ambulu nā mbala batā koko'o. A ta yuwan ili i wovon ni iroci i gbagbain zuva.

¹² Agba kafu ayi ndolo, e te reme du, a zuwa du a atsumalima. A ta 'yawato du a a'isa nā 'wa va ali, nā a makakan mo ngono na aza a tsugbain adama a aala a va. ¹³ Ayi ndolo u to o'wo du ure u na yaa damma le Alabari a Sa'ani. ¹⁴ I gbama asuvu a du i lyawa u bala du e ili i na yaa usu wan. ¹⁵ N ta ca du idanshi nu ugbozu, a na aza a na a 'yuwan ndu aa gura isawan shi. ¹⁶ Aza du suru: nan dada, na azakpakpara, nā mmaci n du, nā n'utsa, a ta wina du. Waru a ta zuwa o una ozo o ro atsuma a du. ¹⁷ Ama suru a ta 'yuwan du adama a va. ¹⁸ Agba ko anji a ta a aci a du aa riyā shi. ¹⁹ I yuwan asuvu, i ta tsura wuma u du.

Cine aa lungusa Urishelima

(Mat. 24:15-21; Mak. 13:14-19)

²⁰ "Nā ye ene asoja a kandarawa Urishelima, i reve ulungusu wa yi u rawa ta. ²¹ Aza a na a ri Yahuda a suma a tyo a atali. Aza a na a ri pe a e ilyuci'i o uta pe. Aza a na a ri a mulyuci a uwa a lyuci'i wan. ²² Mantsa ma atsumalima ma da a na ili i na a danai yaa shiwan. ²³ Woo yo'ono amaci a na a ri nā atsuma shi, na aza a na aa casu muwun maani a mantsa'a! Atsumalima a ta uwa e ida i ndolo nu upan wa Asula e ekere a ama o ndolo. ²⁴ A to una ozo o ro nā matsun me pe'eni, a ta tara ozo o ro a 'yawā o u'wa wa ali e ida suru. Atakpaci a ta dadasa Urishelima hali mantsa ma Atakpaci mo koto.

Ukambu u Mawun ma Vuma

(Mat. 24:29-31; Mak. 13:24-27)

²⁵ "E te ene iroci o urana, nā woto, ni italyo'o. O uvadi waru ida suru u to o'wo nā wovon wi ilama i mala, ni ikeđu ikeđu i mala'a. ²⁶ Adama o wovon ama a ta lima, adama e ili i na yaa farasa atsuma o uvadi. Waru asuvu a ta dānā a riyasā ama, adama a na a ta jingada ili i gbagbain i na i ri zuva. ²⁷ A mantsa mo ndolo ma da ee ene Mawun ma Vuma a tawā e eleshe, nu ucira, nā tsugbain tsā abunda. ²⁸ Mantsa ma na ili i ndolo i farai e temeshe, i 'yaşan aci i kalyuwa zuva, adama a na mantsa ma mawawa ma du ma yuwan ta zuzu."

Adanshi adama o ubiri

(Mat. 24:32-35; Mak. 13:28-31)

²⁹ Avu Yesu yuwaan le iroci i nda: "Kalyuwa udanga wu ubiri na akapi a danga. ³⁰ No o topo avu'un, i te reve na aciyadu lyushi yuwan ta zuzu. ³¹ Ne da waru, nā ye ene ili i ndolo a farasa, i reve tsugono tsā Asula tsa yuwan ta zuzu.

† 21:22 Hos. 9:7.

³² "Amayun a da maa dansaa du, ama a mantsa ma nda oo koto shi, she ni ili i ndolo i shiwan. ³³ Zuva ni ida i ta kara, agba adanshi a va oo koto shi.

Asala a dānā ufobu

³⁴ "I yuwan ugbozu na aciyadu adama a alyā a abunda, no oso a abunda ni iwuya, nā atsumolangu adama e izami yi ili yu uvadi u nda. Nā ne da shi, urana u ndolo u ta tawā du babu urevu ununa i revei yakuru. ³⁵ Ne da wa tawā e ekere a aza a na a ri nden atsuma o uvadi suru. ³⁶ I dānā ufobu kuci. I yuwusan avasa tsara i tsura ucira u na yaa la'a ni ili i na yaa fara, tsara waru yi isawan a makakan ma Mawun ma Vuma."

³⁷ Usana suru Yesu tsu dānā ta o ritosu a Aa'isamapada.† Ulivu suru waru, u tsu 'yawā ta a masasan ma na a tsu de Masasan ma Zetun. ³⁸ Nu usanusana, waru ama suru a tsu tawā ta a Aa'isamapada, tsara a uwwa yi.

Izami yu ure u na oo una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Yah. 11:45-53)

22 Yashi ya Abuki o Opopofu,† za na a tsu de Abuki a Mapasa,† a yuwan ta zuzu. ² Reve nan ganu a gbagbain nā munlu n Wilā a uwa izami yu ure u na oo una Yesu. Agba a shi ta uwwusa wovon wa ama.

³ Reve Malet ma uwa o okolo a Yahuza Iskariyoti, vuma ta atsuma a Kupanejere'e. ⁴ Avu u 'yawā u yuwan asala nā nan ganu a gbagbain nā adugari a Aa'isamapada ununa waa wina le ayi. ⁵ Reve a yuwan mazanga, avu a damma a ta ca yi ikebe. ⁶ Reve u usu, daɗa u zamishiya ure u na waa zuwa e reme yi babu ama lo.

Ifobi ya alyā ya Abuki a Mapasa

(Mat. 26:17-30; Mak. 14:12-26; Yah. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-25)

⁷ Avu urana wa Abuki o Opopofu u rawa, urana u mapada me ikyon i Mapasa.† ⁸ Avu Yesu lyungu Bituru nā Yahaya u damma le, "'Yawā i foboo tsu ubata a alyā e ilyalya i Mapasa, adama tsu lyuwa."

⁹ Avu e ece yi, "Te da vu cigai tsu fobo yi?"

¹⁰ Avu u damma le, "Ni i uwa a lyuci, i ta ga'an nā vuma utanuwa nā akabu a mini. I kuru yi a uwa o u'wa u na waa uwa, ¹¹ avu i damma za vu u'wa'a, 'Manlu ma damma ta: Te da aasula o omocin, ubata u na maa lyuwa ilyalya i Mapasa no ojoro a va?' ¹² U to roco du aasula a gbain o u'wa wa zuva ufobu, avu i foboo tsu."

¹³ Reve a 'yawā daɗa a cinai ili i na Yesu damma nle ununa u dammai. Reve o fobo ilyalya i Mapasa.†

Alyā o ukosu

¹⁴ Ana mantsa ma rawai, avu u dānā alyā obolo na ajiya† a yi. ¹⁵ Avu u damma le, "N zuwa ta okolo a va n lyuwa ilyalya i Mapasa i nda obolo nā adu, kafu n sowo atsumalima. ¹⁶ N ta dansaa du, ma dāshi lyuwa yi shi, she no o shiton ili i ndolo o tsugono tsā Asula."

¹⁷ Reve u tara mokoto ana u godyoyi Asula, avu u damma, "Ushiyi nda, i ne'eshen. ¹⁸ N ta dansaa du, di-

ga gogo maā dāshi sowo masayan ma ataci a inabi shi, she nā tsugono tsā Asulā tsā tawā.”

¹⁹ Reve u tara opopofu, ana u godyoyi Asulā, reve u bubusa yi. Dada u ca nle, avu u damma, “Nda lipu vā da na a cayi adama ā dū. I yuwusan ne kuci, adama i cuwusan nā āmu.”

²⁰ Ana o kotoi alya'a, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† avu u damma, “Mokoto ma nda akucunuf a sa'avu ā Asulā a da atsumā a mpasa n vā n na oo oco adama ā dū. ²¹ Agba za na aa wina mu u ta alya obolo nā āmu. ²² Amu Mawun ma Vuma n tā kuwā ununa a zuwai. Agba woo yo'ono za na aa wina mu shi!” ²³ Reve a uwa mecilei vāni le, zane aa yuwan ulinga u ndolo.

Mawasan adama a tsugbain

²⁴ Reve ojoro'o a uwa mawasan adama a za na oo o'wo zagbain atsumā e le. ²⁵ Avu u damma le, “Ngonon ma Atakpacif a tsu yuwan tā tsugbain e ekere e le. Aza a tsugbain waru a tsu ciga tā e de le Ama e Ikambi ya Ama. ²⁶ She wo o'wo ne e ekere dū wan. Za na cigai wo o'wo zagbain atsumā ā dū, she nu u kambā mawun mā dū. Za na cigai u uwa elime ā dū waru wo o'wo aagbashi. ²⁷ Zane da gba la'ai mgbain, za na ri nden a alya ko za na e ne'esheshen? Za na ri nden da shi? Amu da nda atsumā ā dū ana za tsugbashi. ²⁸ Adu da i ri obolo nā āmu ā atsumālimā ā vā. ²⁹ Ununa Dada vā ca numu tsugono, ne da fo maa casu dū, ³⁰ adama i lyuwa i sowo obolo nā āmu o tsugono tsā vā. Waru reve i dānu o otogo o tsugono e ge'etosu gundo kupa ne ejere va Isra'ila.”

Yesu damma tā Bituru ta wasan yi

(Mat. 26:31-35; Mak. 14:27-31; Yah. 13:36-38)

³¹ Avu Zagbain damma, “Simo, Simo, Male ma zami tā ure adama u tsurā u yeluwe dū ana ishina. ³² Agba n yuwaan wu tā avasa adama vu riyā wan. Nā vu kambā bisā, vu kamba āzā ā wu.”

³³ Avu u damma yi, “Zagbain, n tu ufobu n kuru wu ā tyo o u'wa wa ali, hali ā tyo o ukwā.”

³⁴ Avu u damma yi, “N ta dansaa wu, Bituru, kafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu.”

³⁵ Avu u damma le, “Ana n lyungu ndu babu ikebe ko tsan ko atan, i lamba tā ili i ro?”

Reve ā usu, “Ko ili i tā tsu lamba shi.”

³⁶ Avu u damma le, “Gogo za na ri ni ikebe ko tsan u tara. Za na waru ri nā matsun me pe'eni shi, u wina aapalutsu ā yi adama u tsula. ³⁷ N ta dansaa dū, adanshi ā Asulā a nda a ta shiwan a aci ā vā, a na, 'Reve e kece yi obolo na aza a na ā 'yasasāan tsugono aci,' adama a na ili i na a dānai adama ā vā u ta shiwan.”†

³⁸ Reve a damma, “Zagbain, kālyuwā nda matsun mu pe'eni n re.”

Reve u damma le, “A rawa tā.”

Avasa e Yesu a masasan

(Mat. 26:36-46; Mak. 14:32-42)

³⁹ Avu wu utā ununa u tsu yuwusan ā 'yāwā a Masasan mā Zetun. Reve ojoro ā yi ā kuru yi. ⁴⁰ Ana u rawai ubatā'a, reve u damma le, “I yuwan avasa adama i uwa atsumā ā mālyungwā wan.” ⁴¹ Ana u karāi malanga ne ele, reve u kingyo, avu u yuwan avasa.

⁴² Avu u damma, “Dada, nā vu usu vu tawaa mu mokoto mā atsumālimā ma nda. Amma she vu kuru ili i na n cigai wan, amma ili i na vu cigai.” [⁴³ Avu malingata mā Asulā mā tawā diga zuva a kambusa yi. ⁴⁴ Agba ana u ri a uwwusa atsumālimā lon, reve u dāshi lyuwa elime na avasa, reve melen mā yi ma uwa ā dāwusā e ida, cine vu revei mudabi mu mpasa.]

⁴⁵ Ana u kotoi avasa, reve u tawā ubatā wo ojoro ā yi, avu u cina le a nlavu ana ā kunāi nā atsumolangu.

⁴⁶ Reve u damma le, “Adama ā nye i ri a nlavu? 'Yoyin i yuwan avasa adama i riyā atsumā ā mālyungwā wan.”

Mereme mā Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Yah. 18:3-11)

⁴⁷ Ayi atsumā a adanshi dāda ama a rawushi. Vuma na ā tsu de Yahuza atsumā o ojoro ā yi ayi da u walaa nle elime. Reve u rawa zuzu nā Yesu adama u katale yi.

⁴⁸ Avu Yesu damma yi, “Nu ukatalu u da vaa wina Mawun ma Vuma?”

⁴⁹ Ana aza a na ā ri zuzu nā ayi e enei ili i na yaa fara, reve a damma, “Zagbain, tsu gasa nā matsun me pe'eni?” ⁵⁰ Reve nanza atsumā e le u gasa aagbashi a aabara a nan ganu, reve u kodo yi utsuvu wu ukere us-a'ani.

⁵¹ Reve Yesu damma, “She i dāshi wan.” Reve u ju'wan yi utsuvu'u u kambuwā yi gbaga. ⁵² Reve Yesu damma nan ganu a gbagbain na azagbain ā adugari ā Aa'isamapada na azagbain aza a na ā tawāi adama ā yi, “Adama ā nye i tawāi nā matsun mu pe'eni nā āk-pāmkpalā, ana aza a na a zama vivu? ⁵³ A mantsa ma na n dānāi nā ādu ā Aa'isamapada kuci, i reme mu shi. Gogo gba mantsa mā dū ma da, a na irumbu i ri a tsugbain.”

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:57-75; Mak. 14:53-72; Yah. 18:12-27)

⁵⁴ Reve e reme Yesu, reve a tara yi ā karā ā tyo o u'wa wa aabara a nan ganu. Reve Bituru kurusu alanga-alanga. ⁵⁵ Ana a zuwai akina e memere mo u'wa, reve u dānu obolo ne ele. ⁵⁶ Reve aagbashi o usheli o ro e ene yi nden ubatā we ekan a akina, avu u vara yi esu. Reve u damma, “Vuma nda fo u shi tā obolo nā ayi.”

⁵⁷ Reve u wasan u damma, “Ka nda, āmu n reve yi shi.”

⁵⁸ Ana a jimai ke'en, reve vuma ro e ene yi. Avu u damma, “Avu fo atsumā e ele a da vu ri.” Avu Bituru damma, “Vuma nda, āmu da shi.”

⁵⁹ Ana a jimai u ta rawa zuzu nā rumu tā, reve waru za ro dammisa, “Ili i ro yi pe shi vuma nda fo u to obolo nā ayi, adama a na ayi za vā Galili da.”

† 22:37 Isha. 53:12.

⁶⁰ Ɔvu Bituru damma, "Vuma nda, n reve ili i na vaa dansa shi." Ɔyi ƆtsumƆ a adanshi ƆƆa moton ma saalashi. ⁶¹ Reve Zagbain vadala u kƆlyuwƆ yi. Ɔvu Bituru cuwan na adanshi Ɔ yi, ana u damma niyi, "Ɔafu moton ma saala ana'an, vu ta wasan mu uta'atsu." ⁶² ƆƆa wu utƆi Ɔvu u bosho nƆ mesun.

A yuwaan tƆ Yesu ulamu reve a fufaba yi

(Mat. 26:67-68; Mak. 14:65)

⁶³ Reve ama a na Ɔ ƆanƆi e ipiri yƆ Yesu a yuwaan yi ulamu, reve a lulapa yi. ⁶⁴ Reve waru a pala yi esu, reve e ece yi, "Ɔamma tsu ili i na yaa fara! Zane Ɔa lapa nuwu?" ⁶⁵ Reve waru a yuwan adanshi a vama nƆ ƆbundƆ a aciyƆyi.

Yesu Ɔ mƆkƆkƆn ma azagbain

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Yah. 18:19-24)

⁶⁶ Ana usana u tawai, reve azagbain a nan ganu a gbagbain nƆ munlu n WilƆ na Azagbain a Mbarat o boloto. Reve a tara yi Ɔ tyo o ukobu u tsugbain, reve a damma, ⁶⁷ "NƆ Ɔvu Ɔa Kristi'i, damma tsu."

Ɔvu u damma le, "NƆ n damma Ɔu, yƆƆ usu shi, ⁶⁸ waru nƆ n yuwan Ɔu yeci, yƆƆ usu shi. ⁶⁹ Ɔe elime, Mawun ma Vumat mƆƆ tƆ Ɔanu o ukere usa'ani u Mogono mƆ Ɔsulazuva."

⁷⁰ Reve suru nle a damma, "Ɔvu Mawun mƆ ƆsulƆ ma Ɔa?"

Ɔvu u damma le, "Cine i dammai, ne ƆƆa."

⁷¹ Reve a damma, "Nye waru tsu cigai i na i la'ai nda? Tsu uwwa tƆ na aciyƆtsu o unƆ wƆ yi."

A tarai Yesu Ɔ tyo ya Bilatu nƆ Hiridu

(Mat. 27:1-14; Mak. 15:1-5; Yah. 18:28-38)

23 Ɔvu obolo'o suru Ɔ 'yon a tara yi Ɔ tyo ya Bilatu† Gwamna vuma vƆ Roma. ² Ɔvu e reme adanshi Ɔ yi ana, "Tsu reme tƆ vuma nda Ɔ lungususƆ ama Ɔ tsu. U ta putsusaa le a na aa tsupa utafa Ɔ tyo yƆ Kaisa wan. U ta dansa, a na Ɔyi Ɔa Kristi Zamawawa, mogono."

³ Ɔvu Bilatu ece yi, "Ɔvu ƆƆa mogono ma aza a Isra'ila'a?"

Ɔvu Yesu usu, "Ununa vu dammai ne Ɔa u ri."

⁴ Ɔvu Bilatu damma nan ganu a gbagbain no obolo'o, "N reme yi nu unusu shi."

⁵ Reve a uwa a dansaa yi, "U tƆ 'yƆsƆsƆn okolo a ama, u to ritosu e ida ya Yahuda suru, diga Galili Ɔ tƆwƆ pa."

⁶ Ana Bilatu uwwai ne, Ɔvu we ece ko vuma'a za vƆ Galili Ɔa. ⁷ Ana wu uwwai u tu upasu u na Hiridu† Antiba aa yuwusan tsugono, reve u zuwa Ɔ tyowetyo yi yƆ Hiridu. Ɔyi fo Urishelima Ɔa u shi a mantsa'a.

⁸ Ana Hiridu enei Yesu, reve u zƆngƆnƆ adama a na u jima tƆ e izami we ene yi. Wu uwwusa tƆ alabari Ɔ yi, waru u ciga tƆ we ene ili ya asalama i na Yesu aa yuwan. ⁹ Reve u yuwan Yesu yeci yƆ ƆbundƆ, agba u usu yi ili shi. ¹⁰ Ɔvu nan ganu a gbagbain nƆ munlu n WilƆ e isawan lo Ɔ tƆwusƆƆ na adanshi a vama adama Ɔ yi. ¹¹ Reve Hiridu nƆ Ɔsoja Ɔ yi a yuwaan yi ili i na i lobonoi shi ko ke'en, waru reve a yuwaan yi ulamu.

Ana o oto niyi Ɔtugu a gbagbain, ƆƆa Ɔ kambƆto niyi ya Bilatu. ¹² O urana u ndolo u Ɔa Hiridu nƆ Bilatu o o'-woi Ɔ ƆsƆlƆ, agba Ɔe ƆƆƆƆ Ɔ shi a tsu dasalai ululu shi.

Bilatu padƆa tƆ Yesu ugana wu ukwƆ

(Mat. 27:15-26; Mak. 15:6-15; Yah. 18:39-19:16)

¹³ Reve Bilatu boloto nan ganu a gbagbain na azagbain na ama, ¹⁴ Ɔvu u damma le, "I tƆwƆƆ mu tƆ nƆ vu-ma nda, ana u tƆ 'yƆsƆsƆn okolo a ama, n kƆlyuwƆ yi tƆ elime Ɔ Ɔu suru, agba n tsurƆ yi nu unusu u na i dammai shi. ¹⁵ Hiridu tsurƆ yi nu unusu fo shi, Ɔvu u lyungu yi Ɔ kambƆ yƆ'Ɔ tsu. Vuma nda yuwan ili i na oo una yi shi. ¹⁶ N ta fufaba yi, Ɔvu n lyawa yi u kƆrƆ." [¹⁷ A yashi yƆ Ɔbuki a Mapasa u tsu lyawaa le tƆ vuma tƆ ƆtsumƆ o u'wa wa ali.]

¹⁸ Ɔvu obolo'o suru a saala unƆtƆ, "Una niyi! Ɔvu i lyawaa tsu Baraba!" ¹⁹ (A zuwa tƆ Baraba o u'wa wa ali, adama Ɔ nƆngi ƆtsumƆ Ɔ lyuci, na ama a na wu unai.)

²⁰ Bilatu shi tƆ ciga lyawa Yesu, ƆƆa u cayi ama'a adanshi waru. ²¹ Agba a lyuwa tƆ elime nƆ yisaali, "Vara niyi! Vara niyi!"

²² U yuwisaan le tƆ adanshi, udammu wa ta'atsu, "Adama Ɔ nye? Unusu u ne u Ɔa u yuwain? Me ene ili i na u yuwain ana oo una yi shi! N ta fufaba yi Ɔvu n lyawa yi u kƆrƆ."

²³ Ɔvu a lyuwa elime nƆ yisaali yƆ ƆbundƆ, a na a vara yi a akpata. Ɔvu yisaali i le i lyuwa. ²⁴ Reve Bilatu ca le Yesu ununa a patiyi. ²⁵ U lyawa tƆ vuma na ele a cigai, za na Ɔ shi a zuwai o u'wa wa ali, adama Ɔ nƆngi, na ama a na wu unai. Ɔvu u ca le Yesu a yuwan ununa a cigai.

A vara tƆ Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Yah. 19:17-27)

²⁶ Ele ƆtsumƆ a mmalu nƆ Yesu, Ɔvu a tara vuma ro, za na ri na aala Simo vuma va Kurani, Ɔyi Ɔ mƆtƆwƆƆ Ɔ mƆlyuci. Ɔvu a tanu yi akpata'a,† Ɔvu u tanu u toni Yesu. ²⁷ Ama nƆ ƆbundƆ o toni tƆ, obolo nƆ ƆmƆci a na a yuwain mesun nƆ ƆtsumolƆngu adama Ɔ yi. ²⁸ Ɔvu Yesu vadala u damma le, "ƆmƆci Ɔ Urishelima, she i shon adama Ɔ vƆ wan. I shon adama Ɔ Ɔu nƆ muwun n Ɔu. ²⁹ Mantsa mo tƆ lo Ɔ tƆwƆ a na yaa damma, ƆmƆci a na a matsain muwun shi, aza a na koto a apai maani me le shi aza a aba'un a Ɔa." ³⁰ Ɔvu 'a damma nsasan, "RiyƆƆ tsu!" Ɔvu waru a damma agadi o soko le.' ³¹ Ni ili i ndolo i fara nu udanga wu utƆnu, cine wƆƆ ƆanƆ nu u 'yewe?' †

³² Ɔvu waru ama e re ƆzƆ o unusu, a tara le tƆ tsƆrƆ Ɔ 'yƆwƆ o una le obolo nƆ Ɔyi. ³³ Ana a rawai ubƆtƆ u na Ɔ tsu Ɔe Ookoluwo, lo Ɔa a vara niyi, nƆ ƆzƆ o unusu o ndolo, za tƆ o ukere wu usa'ani, za tƆ o ukere wu ugu-lƆ. ³⁴ Ɔvu Yesu damma, "ƆƆa, vu yuwaan le gafura, adama a na e revei ili i na aa yuwusan shi." Ɔvu e ne'eshen itana yƆ yi nƆ mazuwa ma agita.

³⁵ Ɔvu ama e isawan e reme ƆkƆnƆ. Ɔvu azagbain a yuwaan yi ulamu, adansa, "U wawa tƆ ozo o ro, u

† Yesu ta yuwusan ulinga ni iroci adansa: NƆ cu'un vi ili i nda fara nƆ Ɔmu gogo, cine woo o'wo nƆ Ɔu nƆ n kƆrƆ?

wawa aciyayi wo'o, na ayi da Kristi Zamawawat va Asulā Dangwi'i."

³⁶ Asoja a yuwaan yi ta ulamu. Avu a rawa zuzu a canana yi mini ma alamu, ³⁷ adansa, "Na avu da mogono ma aza a Isra'ila, wawa aciyawu!"

³⁸ Zuva va ayi, avu a dana de,

AYI NDA AYI DA MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

³⁹ Avu vuma ta atsumā a aza a na a varai a akpata'a, u yuwaan Yesu ulamu ana, "Avu da Kristi Zamawawa'a shi? Wawa aciyawu obolo na atsu wo'o."

⁴⁰ Avu vivu ve ire yuwaan yi nlangi, u damma, "Vaa uwwusa wovon wa Asulā shi, ana wo o'woi uge'etosu wa wu unata u da u ri na za va yi shi? ⁴¹ Atsu wu ntsaa tsu ta, tsu tsura ta atsupu o ulinga a tsu, agba vuma nda u yuwan unusu u ro shi."

⁴² Reve u damma, "Yesu, cuwan na amu, na vu uwa o tsugono tsa wu."

⁴³ Reve u usu yi, "Amayun a da maa dansaa wu, ana'an vu ta danga obolo na amu o u'wa u wivuwun."†

Ukwa wa Yesu

(Mat. 27:45-56; Mak. 15:33-41; Yah. 19:28-30)

⁴⁴ Ana urana u rawai aci, avu irumbu i baru ida'a mabulā a tyo rumu ta'atsu vu ulivu. ⁴⁵ Avu urana u lyawa a casu ekan. Reve umuna wa Aa'isamapada u karalai ure. ⁴⁶ Avu Yesu utaa udyo, adansa, "Dada, n zuwa ta wuma u va e ekere a wu." Ana u dammai ne, avu u rono wivuwun wu ukosu.

⁴⁷ Ana yali ye enei ili i na i farai, avu u cibala Asulā adansa, "Amayun vuma nda u ri nu unusu shi!" ⁴⁸ Ana ama'a suru aza a na a tawai e enei ili i na i farai, avu a kambā a 'wa suru, o koruso aci e le na atsumolangu.

⁴⁹ Suru aza a na e reve niyi, obolo na amaci a na o toni niyi diga de Galili, e isawan ta alanga a kalyuwusa ili i na yaa farasa.

Acida e Yesu

(Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Yah. 19:38-42)

⁵⁰ A yuwan ta vuma na a tsu de Isuhu, u ta pe atsumā a Azagbain a Mbara,† vuma va abulā a da na vuma sa'ani. ⁵¹ U shi u usu asala e le, ni ili i na a yuwain shi. Wu utā ta a lyuci va Arimatiya atsumā a Yahuda. U ta pura tsugono tsa Asulā. ⁵² Ana Yesu kuwai, avu u 'yawa ya Bilatu u pati a ca yi lipu va yi. ⁵³ Avu u cipato yi e ida, da da u katala niyi no okoro. Avu u zuwa yi a aason a na a kapai a aatali a gbain, za na koto a zuwai pe akwakwa shi. ⁵⁴ Urana u na a yuwusain Ifobi i da, ana urana wa Ashibi u yuwain zuzu.

⁵⁵ Amaci a na a tawai obolo na ayi diga de e ida ya Galili, reve o toni acapa, avu a kalyuwa aaso'on nu ununa a zuwai lipu'u. ⁵⁶ Avu a kambā o u'wa o fobo itana i maguru† na mani'in mo usukumu. Reve e ivuwan urana wa Ashibi† ununa Wilā u damma nle.

U'yowun wa Yesu atsumā o ukwa

(Mat. 28:1-10; Mak. 16:1-8; Yah. 20:1-10)

24 Na wasasa wa Aladi, reve amaci'i a kara a 'yawa a aaso'on, na mani'in ma maguru ma na o

fobi. ² Reve a cina cina a gandaluwa aatali a gbain o unantsutsu wa aaso'on. ³ Ana a uwai pe, a cina pe lipu vu Zagbain Yesu shi. ⁴ Ele atsumā a asalama e ili i ndolo, da da e enei ama e re zuzu ne ele ni itana i uri puwu. ⁵ Adama o wovon, reve amaci'i a kadato esu e le e ida. Avu ama'a a damma le, "Cine i ri e izami yi za wuma atsumā a akwakwa? ⁶ Wu pa shi, u 'yon ta! I cuwan ili i na u damma ndu ayi de Galili, ⁷ ana, 'Ciga 'yuwan a ta ca Mawun ma Vuma e ekere a aza e iwuya, a ta vara yi a akpata, o urana wa ta'atsu a ta 'yasan yi.' ⁸ Reve a cuwan na adanshi a yi.

⁹ Ana a kambai, reve a damma ojoro kupa na za ta na akapi a na a buwai ili i na i farai suru. ¹⁰ Meri Magadaliya na Yuwana, na Meri† mma va Yakubu, na akapi amaci a na a danga obolo, ele da a dammai ajiya ili i ndolo suru. ¹¹ Ajiya'a a jijan ta gashi ili i na amaci'i a dammai tsulo tsa da. Adama o ndolo a zuwaa le atsu-u shi.

¹² Amma gba Bituru 'yon ta, reve u suma a tyo a aaso'on. U kanza ta reve u kalyuwa pe, avu we ene pe okoro. Babu pe ili i ro. Reve u kambā a majiyan ni ili i na i farai.

Mmalu a tyo Imawu

(Mak. 16:12-13)

¹³ O urana u ndolo'o ama e re a shi ta a mmalu a tyo a malyuci ma na a tsu de Imawu. Alanga a yi a tyo Urishelima u ta rawa mili cindere. ¹⁴ Reve a uwa adanshi e ili i na i farai. ¹⁵ Ele atsumā a adanshi na majiyan ele ra, reve Yesu na aciyayi u rawa zuzu ne ele. Reve u uwa mmalu obolo ne ele. ¹⁶ Agba a kapato le ta esu a gura reve yi shi.

¹⁷ Reve u damma le, "Adanshi a nye yaa yuwusan adu atsumā a mmalu?"

Reve e isawan esu ulukutu. ¹⁸ Reve vuma ta za na a tsu de Kiliyoba usu yi, "Avu da mocin a nde'en atsumā a Urishelima za na koto uwwai ili i na i farai de a yashi i nda shi?"

¹⁹ Reve u damma le, "Ili i ne i da?"

Avu a damma yi, "Adama e Yesu za va Nazara, za na shi vumavasulā a yuwusan linga va asalama na atsumā a adanshi e ekere a Asulā na ama suru. ²⁰ Waru na cine nan ganu a gbagbain na azagbain a zuwai o una yi, reve a vara yi a akpata.† ²¹ Agba tsu shi ta a zuwusa okolo a tsu ayi da waa tsupa† adama u wawa aza a Isra'ila. Ana a yuwain ili i nda suru, ana'an da urana wa ta'atsu.

²² "Waru da da amaci o ro aza a na a ri obolo na atsu a yuwaan ntsu ili ya asalama. A shi ta a 'yawa ubata wa aaso'on na wasasa, ²³ agba a cina pe lipu va yi shi. Reve a tawa a dansaa tsu, ana hali o roco le alavu-alavu a nlingata ma Asulā, aza a na a damma nle u ta wuma. ²⁴ Reve ozo o ro atsumā a tsu a 'yawa ubata wa aaso'on. Avu a cina ununa amaci'i a dammai, agba ayi aciyayi e ene yi shi."

† Alanga o ubata u nda a ta dansa mili cindere. Unata u da u ri na kilomita kupa na za ta. Cine vu revei vuma aa yuwan mmalu mi irumu i re.

²⁵ Reve u damma le, "Adu ama o ulambu wu urevu, waru ozo o okolo o ugbamu a na aa usu ili i na amasu-la suru a dammai. ²⁶ A 'yuwan a ciga Kristi'i wu uwwa atsumalima a nda suru adama u uwa o tsugbain tsa yi shi?" ²⁷ Ana u temei ya Musa a tyo akapi a amasula suru, reve u cuduwa le Adanshi a Asula adama a aciyayi suru.

²⁸ Ana a rawai malyuci ma na aa 'yawa, reve u yuwan gashi u ta kara elime. ²⁹ Avu a patishi yi lon, adansa, "Isawan va asa obolo na atsu, adama a na rumu tali yuwan ta zuzu. Waru urana u da nda o mokotoo." Reve wi isawan obolo ne ele.

³⁰ Ayi a alya e ilyalya obolo ne ele, reve u tara opopofu u zuwaa yi aba'un. Avu u bubusa yi u ca le. ³¹ Dada esu e le a kpatu'wai, reve e reve yi. Avu u puwan le.

³² Reve a dammulai, "Okolo a tsu gba a shi ta a danu a mantsa ma na u yuwusain adanshi na atsu o ure ana u cuduwa ntsu Adanshi a Asula."

³³ Reve a 'yoshin a kambai Urishelima. Reve a cina ojoro kupa na za ta' a ubolotowu ubata u ta na aza a na a ri obolo ne ele. ³⁴ Ele fo avu a damma ama e re'e, "Amayun Zagbain 'yon ta, hali u 'yawa ya Simo!"

³⁵ Reve a damma ili i na i farai o ure, nu ununa e revei ayi da a mantsa ma na u bubusai opopofu.

Yesu tawa ta ubata wo ojoro a yi

(Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Yah. 20:19-23; Aji. 1:6-8)

³⁶ Ele atsuma a adanshi o ndolo, dada Yesu na aciyayi u tawa wi isawan e memere me le. Avu u damma le, "Azo'wa! Asuvu nden a danu na adu."

³⁷ Reve okolo e le a 'yon, reve a uwwa wovon. A ta dansa yimodi i da e enei. ³⁸ Avu u damma le, "Adama a

nye okolo a du a 'yoyin? Waru adama a nye i kudai asuvu? ³⁹ Kalyuwai ekere na ana a va. Amu da na aciyava. Ju'wain ye ene, adama a na yimodi i ri na lipu ne etele ununa ye e nda n ri shi."

⁴⁰ Ana u dammai ne, reve u roco le ana ne ekere a yi.

⁴¹ Adama a mazanga na asalama a shi a usu shi. Reve u damma le, "I ta pa ni ilyalya?" ⁴² Avu a ca yi abishi a magula mo uzatsuwu. ⁴³ Reve u ushi u tama e esu e le.

⁴⁴ Reve u damma le, "Ayi da ili i na n damma ndu ana n shi obolo na adu ana n dammai: Ili i na a danai adama a va a Wilu wa Musa, na Amasula, na Aatagada e Icaɗ suru a ta shiwan."

⁴⁵ Reve u kpatu'wa okolo e le adama e reve Adanshi a Asula. ⁴⁶ Reve u damma le, "Ne da u ri udanu: Ana u lobono ta Kristi Zamawawa sowo atsumalima, o urana wa ta'atsu gba u ta 'yon atsuma a akwakwa.

⁴⁷ Waru a ta yuwaan ama suru alajiya a na aa vadala a tsura gafura atsuma a aala a yi. E te teme Urishelima.

⁴⁸ Na aciyadu a da yaa damma amayun e ili i na ye enei. ⁴⁹ N ta lyunguwa du Ruhu va Akiza, za na Dada va yuwaan ndu nzuwulai. Amma yi isawan atsuma a Urishelima ne'en, hali a ca du ucira diga zuva."

Ukaru wa Yesu zuva

(Mak. 16:19-20; Aji. 1:9-11)

⁵⁰ Reve u tara le o uta atsuma a lyuci a tyo Batanya.

Reve u 'yasan ekere a yi zuva u zuwaa le aba'un. ⁵¹ Ayi a zuwusaa le aba'un, dada u kara u lyawa nle, reve a tara yi a tyo zuva. ⁵² Reve a yuwaan yi aganda, dada a kambai Urishelima na mazanga ma asuvu lon. ⁵³ Reve a yuwusaan Asula ica atsuma a Ag'isamapada kuci.

Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahaya, na danai Alabari a Sa'ani a nda, u dānā t̄a zuzu n̄a Yesu a mantsa ma na Yesu yuwain ulinga w̄a yi pa o uvadi. A t̄yo d̄e, reve wo o'wo zagbain ātsumā ā āzā e Itoni. Ātsumā a aatagada a nda u damma t̄a ili i na i farai ana u dānāi obolo n̄a Yesu.

Ātsumā a Alabari a Sa'ani a nda tsu uw̄wa t̄a ili i na Yesu dammai waru tse ene t̄a ili i na u yuwain ana u dānāi bolo na ama. T̄su uw̄wa t̄a adama a ka va Samariya za na usuyi mini mo ucasu u wuma u na Yesu aa casu, ka na e remei ātsumā o unusu, i'utsā yā yi Li'azaru za na Yesu k̄amb̄at̄oi wuma, na ama o ro n̄a ābundā. Yesu d̄e t̄a aciyāyi "Āmu d̄a", za na āyi d̄a aala a akiza ā Āsulā n̄a Tsuyahuda. U yuwan t̄a iroci yā ābundā i na i rocoi āyi za va aguba va amayun a d̄a, waru āyi d̄a ataci a amayun. Yahaya damma t̄a cine Yesu yuwain linga va asalama cindere aza a na ā ri fo iroci cine Yesu ri. Za t̄a ātsumā e le āyi d̄a ana Yesu k̄amb̄at̄oi āakutsumā gbagba, u t̄a tsa Dada v̄a yi, za na tsu lyawa mayan mo ulinga shi.

Yahaya d̄ana t̄a ili i nda adama ama a ca okolo yā Yesu, āyi d̄a Zamawawa. Āādivā a 3, o ugesu wa 16, tse ene t̄a adanshi o ucira a na o rocoi cine Āsulā a cigai ama o uvadi. Ana wo wo'oi Yahaya ene t̄a ili i nda suru ne esu ā yi, tsu ushi t̄a ili i na u dammai amayun a d̄a.

Ili i na i ri pe ātsumā a aatagada a nda

1. Ikaka yā Āsulā ā t̄yo o uvadi (1:1-18)
2. Alajiya a Yahaya za vu Urumbusu (1:19-34)
3. Yesu fara dangwai ojoro ā yi (1:35-51)
4. Linga va asalama cindere (2:1-12:50)
5. Ajuma o ukosu w̄a Yesu: uge'etosu w̄a yi nu ukwā w̄a yi (13:1-19:42)
6. Yesu t̄a wuma (20:1-10)
7. Yesu roco t̄a aciyāyi ā t̄yo ojoro (20:11-21:25)

Ikaka i na yaa casu wuma

1 Kafu a yuwan uvadi Danshi † dānā t̄a lo. Danshi'i u dānā t̄a obolo n̄a Āsulā, Danshi'i unat̄a u d̄a u ri n̄a Āsulā. ² U to obolo n̄a Āsulā kafu ufaru wu uvadi.

³ Āyi d̄a u yuwain ili suru. Babu ili i na i ri lo i na u yuwain shi. ⁴ Danshi'i āyi d̄a ufaru u wuma, āvu wuma'a u t̄awāā ama ne ekan. ⁵ Reve eka'an e ikana ātsumā e irumbu, agba irumbu'u i gura la'a yi ucira shi.

⁶ Vuma ro dānā t̄a lo za na ā tsu d̄e Yahaya, †† za na Āsulā ā lyunguyi tsa malingata mā yi. ⁷ U t̄awā t̄a u damma ama amayun e eka'an, tsarā ama suru a ca okolo adama e ili i na u dammai. ⁸ Āyi aciyāyi āyi d̄a eka'an shi, amma u t̄awā t̄a tsarā u damma ama amayun e eka'an. ⁹ Ekan a amayun a na a casu ama suru ekan ā t̄a t̄awā o uvadi, waru u t̄awā t̄a d̄e!

¹⁰ Danshi'i u dānā t̄a ātsumā o uvadi waru Āsulā a yuwan t̄a ulinga n̄a āyi u yuwan uvadi, agba ama o uvadi e reve yi shi. ¹¹ U t̄awā t̄a ātsumā e ida yā yi agba

† Aza a Isra'ila a tsu tara t̄a Danshi vo o'wo Āsulā amma nu u ri ko'o diga Āsulā Dada. Ure u na u la'a lobonoi e ekere a Yahaya da ndolo adama u cuduwa Yesu Zamawawa. †† Āyi Yahaya o uguzu u nda āyi d̄a Yahaya za vu Urumbusu, amma āyi d̄a Yahaya aajiya a na a danai aatagada a nda shi.

ama ā yi ā usu yi shi. ¹² Amma ozo o ro ā usu yi t̄a, reve a ca okolo e le yā'ā yi. Dada u zuwa nle o o'woi muwun mā Āsulā. ¹³ Agba cine na nan dada le a matsan nle d̄a u zuwa nle o o'woi muwun mā Āsulā shi. Āsulā a d̄a na aciyāyi u zuwa nle o o'woi muwun mā yi.

¹⁴ Danshi'i u k̄ambā t̄a vadilimā, reve u dānu ātsumā ā tsu. U dānā t̄a tapu ni isa'ani na amayun. Tse ene t̄a tsugbain tsā yi tsa na u tsurāi adama a na āyi d̄a Mawun ma Dada goon.

¹⁵ Yahaya yuwan t̄a adanshi a amayun adama ā yi ana u dammai, "Āyi nda āyi d̄a Za na n yuwaan ndu adanshi adama ā yi: 'Za na a matsain ācapā ā v̄a u la'a mu t̄a tsugbain adama a na u t̄a lo wuma, kafu a yuwan ekpe'win a na a matsan mu.'" ¹⁶ Adama e icigi yā ābulā yā yi e ekere ā tsu, d̄ada u zuwaa ntsu aba'un suru, waru u ta casu tsu aba'un kuci. ¹⁷ Ama ā ushi t̄a Wilā e ekere a Musa, agba isa'anit̄ na amayun e ekere e Yesu Kristi† Zamawawa d̄a o utai. ¹⁸ Babu za na enei d̄e Āsulā, she Mawun mā t̄a goon, za na ri unat̄a n̄a Āsulā waru u ri a muwwulai n̄a Dada. Āyi d̄a goon u zuwai ama e revei cine Āsulā ā ri.

Yahaya yuwan tã adanshi adama e Yesu

(Mat. 3:1-12; Mak. 1:1-8; Luk. 3:1-18)

¹⁹ Avu azagbain a aza a Isra'ila atsumã a Urishelima a lyungu nan ganu obolo nã nan Levi o ro a 'yawã e ece Yahaya za vu Urumbusu, "Zane da gba avu vu ri?"

²⁰ Agba u pala le shi, avu u yuwan adanshi a alanga e eteshe, adansa, "Amu da Kristi Zamawawa'a shi."

²¹ Dada e ece niyi, "Nã avu da Kristi Zamawawa'a shi, zane da vu ri? Avu da Iliya?" †

Reve u usu, "O'o, amu da shi."

Avu e ecishe yi, "Avu Vumavãsulã† ro da langã?"

Avu u usu, "O'o, amu da shi."

²² Reve a damma yi, "To zane da vu ri? Damma tsu tsarã tsu reve ili i na tsaa damma aza a na a lyungu ntsu. Zane da gba vaa tarasa aciyawu?"

²³ Reve u kambuwã le ni idanshi ya Ishaya vumavãsulã:

"Amu da udyo wu nanza e dewu atsumã o una, adansa,

'I foboo Zagbain ure u sa'ani, za na ri lo a tãwã.'"

²⁴ Afarishi† a da aza a na a lyunguyi ama o ndolo.

²⁵ Avu e ece, "Nã avu da Kristi Zamawawa'a shi, ko Iliya, ko Vumavãsulã ro langã shi, to, cine vaa yuwusan urumbusu tsunda?"

²⁶ Dada Yahaya damma nle, "N tsu rumbu† tã nã mini, amma gogo atsumã o obolo a nda, vuma ro tã pa a na i revei shi. ²⁷ Ayi da u tãwã acapã a vã. N rawa m baɗã vunu va atan vã yi shi."

²⁸ Yahaya rumbusu tã ama a lyuci va Batanya za na ri asana a mbaŋgã mu Uɗolu wã Urdu ana ili i nda i farai suru.

Yesu da Magiri'i mã Asulã

²⁹ Ana usana u tawai, avu Yahaya ene Yesu† a tãwã ubatã u na u ri. Reve u damma, "Apa Magiri'i mã Asulã† ma na Asulã a yuwain ulinga nã ayi na u yuwayin ama o uvadi gafura vu nusu le. ³⁰ Vuma na n yuwusain adanshi a aci a yi a dada nda ana n dammai, 'Za na a matsain acapã a vã u la'a mu tã tsugbain, adama a na u tã lo wuma kafu a yuwan ekpe'win a na a matsan mu.' ³¹ N reve ko ayi da shi, amma n yuwusan tã urumbusu nã mini, tsarã n zuwa ama a Isra'ila e reve ko zane da u ri."

³² Reve Yahaya damma, "Me ene tã Ruhu cipãi diga zuva oroci a muɗã avu u telee yi. ³³ N shi n reve ko na ayi da shi, amma ana Asulã a lyungu numu n rumbusu nã mini, u damma mu tã, 'Nã ve ene Ruhu va Akiza a cipusã reve u telee vuma ro, vuma na yaa zama dada ndolo. Ayi da za na tsu rumbu nã Ruhu va Akiza.'†

³⁴ Me ene tã ana ili i nda i farai nã Yesu. Adama o ndolo n ta dansaa du amayun a na ayi dada Mawun mã Asulã."

† Adama a na Asulã a tarai Iliya a tyo zuva ayi ubuwu wuma, aza a Isra'ila a dãnã tã a pura Iliya kambã. Musa yuwan tã nzuwulai a na Asulã a tã lyunguwã aza a Isra'ila nã vumavãsulã oroci a yi. Aza a Isra'ila a dãnã tã a pura vumavãsulã ro langã.

Ojoro o ufaru e Yesu

³⁵ Ana usana u tawai, Yahaya dãnã tã de obolo no ojoro† e re a yi a yuwusan urumbusu. ³⁶ Ana we enei Yesu a mmalu, reve u damma, "Apa Magiri'i mã Asulã!†"

³⁷ Ojoro'o a uwwa tã ana Yahaya dammai ne, dada o toniyi Yesu. ³⁸ Ana u vadalai avu we ene le o tonishi yi, dada we ece nle, "Nye da i ri e izami?"

Reve a usu, "Rabbi,† te da vu ri nã nden?" ("Rabbi" urevu wã yi ayi da "Manlu.")

³⁹ Reve u usu, "Tãwã ye ene." (A mantsa mã rumu nãshi vu ulivu da.) Reve o toni e ene ubatã†, reve a dãnã obolo hali urana u koto.

⁴⁰ Vuma tã atsumã o ojoro'o ayi da Andarawu mawun mã anãwu mã Simo Bituru. ⁴¹ Ili i na Andarawu fara yuwain ayi da u zami tã mawun mã anãwu mã yi Simo, avu u damma yi, "Tse ene tã Zamawawa† na a yuwaan ntsu nzuwulai'!" (Nã Tsuyahuda† a yuwan tã ulinga nã "Zamawawa" waru unatã u da u ri nã Tsuheleni† "Kristi.") ⁴² Avu Andarawu tara yi a tyo ubatã u na Yesu ri.

Ana Yesu kalyuwã niyi avu u damma, "Avu da Simo, aala a dada vã wu a da Yahaya.† A tã de wu Kefa." (Ayi "Kefa" ili i tã i da nã "Bituru.")

Yesu dangwa tã Filibu nã Nataniya

⁴³ Ana usana u tawisai, reve Yesu jiyã u karã a tyo Galili. Ana we enei Filibu, avu u damma yi, "Toni mu."

⁴⁴ Besaida lyuci na Filibu utã† da, waru lyuci va Andarawu nã Bituru da. ⁴⁵ Ana Filibu 'yawã cinai Nataniya avu u damma yi, "Tse ene tã vuma na Musa danai adama a yi atsumã a Wilã. Waru amãsulã a dana tã adama a yi. Ayi da Yesu ulobo wã Isuhu, waru Nazara da lyuci vã yi."

⁴⁶ Amma Nataniya damma tã Filibu, "A tã tsurã ili i sa'ani a lyuci va Nazara?"

Reve u usu, "Tãwã ve ene."

⁴⁷ Ana Yesu enei Nataniya a tãwã yi, reve u damma, "Apa ugundo wa amayun a nkaya n tsu aza a Isra'ila.† Ayi za yipaalishi i da shi."

⁴⁸ Avu Nataniya ece yi, "Cine tsa da vu reve numu?" Avu u usu yi, "Me ene wu tã nden e ikyun yu ubiri, kafu Filibu de wu."

⁴⁹ Dada Nataniya usu niyi, "Manlu, avu dada Mawun mã Asulã. Avu da Mogono ma aza a Isra'ila."

⁵⁰ Reve we ece yi, "Vu usu mu tã adama a na n dammai me ene wu tã e ikyun yu ubiri? Vu te ene ili i gbagbain i na i la'ai nda."

⁵¹ Dada Yesu damma nle, "Amayun a da maa dansaa du, i te ene zuva ukpatu'u, avu waru nlingata mã Asulã n dãnã a 'yawusã nã a cipi e ekere a Mawun ma Vuma."†

Mini mã kambã masayan ma inabi

2 O urana wa ta'atsu, avu a yuwan abuki o lolo a lyuci va Kana atsumã a Galili. Mma vã Yesu dãnã

tā pe. ² A banu tā Yesu obolo no ojoro ā yi fo. ³ Ana masayan ma inabi† mo kotoi, dāda mma vā yi tsu damma yi, “Masayan mo koto tā.”

⁴ Reve Yesu usu, “Mma, nye i dā i bura numu na adanshi a nda? Mantsa mā vā mo koto ma yuwan na maa yuwan ili i nda shi.”

⁵ Reve mma vā yi damma agbashi, “I yuwan ili i na u damma ndu i yuwan suru.”

⁶ Nu ufaru, Asulā a ca tā aza a Isra'ila wilā cine āā dānā a yuwusan wuzā'u. Adama o ndolo ama o u'wa'a ā dānā tā na ara'atsu ā mini ā tāli, aza a na e she'ein na atali. Ura'atsu suru u tsu gura tā tara ndele m mini ushin ā tyo mata'atsu.

⁷ Avu Yesu damma agbashi'i, “Shitoyin ara'atsu'u nā mini.” Dāda o shitoyin le tapu hali ā tyo o unā.

⁸ Dāda u damma nle, “Gogo kenei wa'a, reve i ca zag-bain vā ābuki'i.”

Reve gba a yuwan ne. ⁹ Ana u pedei, mini'i u kāmā tā de masayan ma inabi. U reve ubāta u na masaya'an wu utāi shi, amma agbashi a na ā tāwāyi nā mini'i e reve tā. Dāda u deyi vali vu kasa'avu'u, ¹⁰ reve u damma yi, “O ufaru wā ābuki o lolo ama a tsu fara tā ne'eshen masayan ma na ma la'ai uyo'o. A tyo de no o sowo masayan lon, āvu e ne'eshen za na rawāi āyi ndolo uyo'o shi. Agba āvu vu soko tā masayan ma na ma la'ai uyo'o hali ā tyo gogo.”

¹¹ Adama o ndolo ātsumā a Kana vā Galili dā Yesu fara yuwain ulinga wi iroci ya asalama† yu ufaru. Lo dā u rocoi tsugbain tsā yi, reve gba ojoro ā yi ā usu yi.

¹² Ana āyi ndolo kotoi, āvu u kārā ā tyo ā lyuci va Kafarnahum obolo nā mma vā yi, nā āzā ā yi, obolo no ojoro ā yi. A dānu tā de rana meketeci.

Yesu lapula tā Aa'isamapada

(Mat. 21:12-13; Mak. 11:15-17; Luk. 19:45-46)

¹³ Avu Yesu kārā ā tyo Urishelima adama a na mantsa mā ābuki a Mapasa ma yuwan tā zuzu. ¹⁴ Ana u 'yāwāi ā Aa'isamapada, āvu u cina ama a winasa inan, ni ikyon, obolo nā nrukuku. We ene tā waru ozo o ro o otogu a kita'usa ikebe icu'un icu'un. ¹⁵ Avu u kene amunga reve u munga aasudu. Dāda u loyi ama'a suru ātsumā ā Aa'isamapada'a, obolo ni ikyon ni inan i le. Avu wu kebe apada a aza a na ā ri a kita'usa ikebe'e, reve u baza ikebe i le. ¹⁶ Avu u damma aza a na a winasa nrukuku, “Tawai ili i nda ubāta u nda! She i kāmāto u'wa wa Dada vā wo o'wo eden wan.”

¹⁷ Ana ili i nda i farai, reve ojoro ā yi a cuwan ni ili i na i ri ufanu de nu ujimu ātsumā a Adanshi ā Asulā:† “Icigi yu u'wa yā wu i to una mu.” †

¹⁸ Reve azagbain a aza a Isra'ila e ece yi, “Cu'un vi ili ya asalama i ne i dā vaa yuwan, tsarā vu roco tsu ubāta u na vu tsurāi ucira u na vu yuwain ili i nda?”

¹⁹ Avu u usu le, “Lungusai u'wa wā Asulā u nda, waru n ta suwisa yi ātsumā a rana ta'atsu.” ²⁰ Reve ā usu, “Ana a farai usaa wā Aa'isamapada† a nda, u kārā tā a'wan amunga nā āzā ā tāli kafu o koto yi. Cine tsa dā vaa gura suwisa yi ātsumā a rana ta'atsu?” ²¹ Amma

† 2:17 Ica 69:9.

ana Yesu yuwain adanshi o “u'wa'a,” lipu vā yi dā u dānāi a yuwusan adanshi. ²² Ana ā 'yāsān niyi ātsumā ā ākwākwa, ojoro ā yi a cuwan tā ana u dammai tsundolo. Dāda ā usuyi Yesu na Adanshi ā Asulā.

Yesu reve tā cine ama ā ri

²³ Ana Yesu dānāi pe ātsumā ā Urishelima adama ā ābuki a Mapasa, ama nā ābundā ā usu yi tā adama a na e enei iroci yi ili ya asalama i na u yuwusain. ²⁴ Yesu gba u reve tā majiyan ma na mā ri pe ātsumā o okolo e le suru, agba u lyawa le a dangwaa yi ili i na waa yuwan shi. ²⁵ Ko vuma aa damma yi majiyan ma ama shi, adama a na āyi na aciyāyi u reve tā majiyan me le.

Nikodimu tāwā tā ubāta wā Yesu

3 Atsumā a Azagbain a Mbara,† vuma ro dānā tā pe za na ā tsu de Nikodimu, āyi Mafarishi ma dā. ² U 'yāwā tā ubāta wā Yesu na ayin, āvu u damma, “Zagbain, tsu reve tā Asulā ā lyungu wu tā ubāta u tsu adama vu rito tsu. Babu za na aa gura yuwan iroci yu ulinga ya asalama i na vaa yuwusan, she nā Asulā ā ri obolo nā āyi.” ³ Reve u usu, “Amayun a dā maa dansaa wu, babu za na aa uwa o tsugono tsā Asulā† she na a matsan yi ure.”

⁴ Avu Nikodimu damma, “Amma nā vuma o o'wo de aabara, cine aa gura matsisan yi? Waa uwisa āatsumā a mma vā yi waru shi. Cine aa yuwan āvu a matsisan vuma we ire?”

⁵ Reve u usu, “Amayun a dā maa dansaa wu, babu za na aa gura uwa ātsumā o tsugono tsā Asulā, she na a matsisan yi umatsun we ire nā mini nā Ruhu. ⁶ Ili i na vadilimā matsain vadilimā dā, amma ili i na a matsain ātsumā ā Ruhu, Ruhu dā. ⁷ She vu yuwan asalama wan a na n damma nuwu, 'Ni i 'yuwan i ciga āā dāshi matsisan du.' ⁸ Upepu u tsu toni tā ubāta u na u cigai, waru vu tsu uwwa tā ilama yā yi, agba vu reve ubāta u na wu utāi shi, agba vee reve ubāta u na wee tyo shi. Ne dā u ri nā vuma na Ruhu matsain.”

⁹ Reve Nikodimu ece, “Cine ili i ndolo yaa fara?”

¹⁰ Dāda u usu niyi, “Avu manlu ma gbain ma dā vu ri ātsumā a Isra'ila. Nye i zuwai vu kudāi e reve ili i nda? ¹¹ N damma wu amayun, tsu yuwan tā adanshi e ili i na tsu revei, waru tsu damma tā ili i na tse enei ne esu ā tsu, nā ne suru i usu ili i na tsu damma ndu shi. ¹² N damma du tā adama e ili yu uvadi suru, agba i usu shi. Adama o ndolo yāā usu shi, ko nā n yuwaan du adanshi e ili i na i ri de zuva. ¹³ Amu dā Mawun ma Vuma,† za na utāi zuva goon, agba ko za koto 'yāwā de shi.

¹⁴ Cine Musa† 'yāsāin yo vu rumushili ātsumā o una, †† ne dā fo a ciga a 'yuwan āā 'yāsān Mawun ma Vuma, ¹⁵ tsarā za na ushi niyi no okolo ā tā u tsurā wuma u babu ukotu.

¹⁶ “Adama e icigi i na Asulā a yuwayin uvadi, dāda u cayi Mawun mā tā mā yi goon, adama a za na ushi niyi suru u kuwā wan, agba u tsurā wuma u babu ukotu.

¹⁷ Asulā ā lyungu Mawun mā yi ātsumā o uvadi tsarā u

†† 3:14 Mkc. 21:9.

kototo ama shi. Amma u lyungu yi t̄a adama u wawa ama. ¹⁸ Aa yuwaan aza a na a ushiyi Mawu'un uge'etosu shi. Amma a yuwaan t̄a de aza a na a ushi niyi shi uge'etosu, adama a na a zuwai okolo e le e ekere a Mawun m̄a t̄a m̄a Asul̄a shi. ¹⁹ Apa ili i na i zuwai uge'etosu u ri lo adama e le: Ekan a t̄aw̄a t̄a at̄sum̄a o uvadi, agba a ciga yi shi. Irumbu i da a cigai, adama a na linga le iwuya i da. ²⁰ Aza a na a yuwusan iwuya a 'yuwan t̄a ekan, waru a ciga a rawa ub̄at̄a we eka'an shi, adama a na a ciga vuma reve iwuya i na aa yuwusan shi. ²¹ Aza a na a yuwusan wuma w̄a abul̄a a tsu t̄aw̄a t̄a ub̄at̄a e ekan, ama suru a tsu reve t̄a a na a yuwusan ili i na Asul̄a a cigai."

Yahaya cuwa t̄a Yesu

²² Ana o kotoi ili i ndolo, reve Yesu no ojoro a yi a 'yawa upasu wa Yahuda, ub̄at̄a u na u danuyi obolo ne ele ne'en wa'a. Waru u yuwusaan t̄a ama urumbusu. ²³ A mantsa'a koto a shi a zuwa Yahaya at̄sum̄a o u'wa wa ali shi. U rumbusu t̄a ama a Ayino, adama a na mini m̄a abunda m̄a dan̄a t̄a lo. (Ub̄at̄a a u la'ashi alanga na Salima shi.) Ama a 'yawusa t̄a ya'a yi, waru u rumbusu le t̄a. ²⁵ At̄sum̄a o ojoro a Yahaya ozo o ro a uwa t̄a mawasan na vuma va Isra'ila ro adama a wuzal'u. ²⁶ Reve a 'yawa a damma Yahaya, "Manlu, vuma na ve enei a mbanga mu Udolu w̄a Urdu, vuma na vu dammai ayi da Kristi Zamawawa, ayi fo u t̄a rumbusu ama. Waru ama suru a t̄a 'yawusa ya'a yi, agba a t̄aw̄a ub̄at̄a u tsu shi." ²⁷ Avu u usu, "Vuma tsu tsura t̄a ili i na Asul̄a a ca niyi goon. ²⁸ Adu yu uwwa t̄a ana n dammai, 'Amu da Kristi Zamawawa'a shi, amma amu da za na Asul̄a a lyunguyi n lapula ure adama a yi." ²⁹ Kasa'avu tsu 'yawa t̄a ub̄at̄a u na vali vu kasa'avu ri. I'utsa i vali'i u tsu zangan̄a t̄a obolo na ayi, na wu uwwa udyo w̄a yi. Amu i'utsa i vali vu kasa'avu i da, n yuwan t̄a mazanga m̄a abunda a na u lyuwai aci. ³⁰ Ayi gba na a ciga a 'yuwan u dashishi, amu waru n jebushe."

Za na t̄aw̄ai diga zuva

³¹ Reve Yahaya lyuwa elime na adanshi u damma, "Za na t̄aw̄ai diga zuva u la'a t̄a ama suru tsugbain. Za na t̄aw̄ai diga o uvadi za vu uvadi da, waru adanshi o uvadi a da u ri a yan. Za na gba t̄aw̄ai diga zuva u la'a t̄a ama tsugbain suru. ³² U damma t̄a ili i na we enei ni ili i na wu uwwai, agba ama a usu ili i na u dammai shi. ³³ Vuma na ushiyi ikaka ya yi, u roco t̄a u usu t̄a ili i na Asul̄a a dammai amayun a da. ³⁴ Vuma na Asul̄a a lyunguyi u tsu damma t̄a adanshi a Asul̄a, adama a na Asul̄a a ca yi t̄a ucira u Ruhu va yi tapu. ³⁵ Dada u ciga t̄a Mawun lon, da da u ca niyi ucira a aci e ili suru. ³⁶ Vuma na ushiyi Mawu'un u t̄a tsura wuma u babu ukotu, amma aza a na a yuwain tsutoni na Mawu'un shi, aa tsura wuma shi. Ama o ndolo a t̄a dan̄a o sowuso at̄sum̄ali-m̄a e ekere a Asul̄a babu ukotu."

Yesu yuwan t̄a adanshi na ka va Samariya

⁴ Yesu tsurus̄a t̄a aza a na a ususu niyi reve u rumbusu le. Reve Afarishi a uwwa a na aza a na oo tonon yi'i a la'a t̄a aza a Yahaya abunda. ² (Yesu rumbusu ama'a na aciyayi shi, amma ojoro a yi a da u zuwai a rumbusu le.) ³ Yesu reve t̄a a na Afarishi a uwwa t̄a adama a yi, da da u lyawai Yahuda, reve u reme mmalu a kamb̄a Galili.

⁴ Ure'e wu utulai t̄a nu upasu wa Samariya.† ⁵ Ayi a mmalu upasu'u, avu u rawa lyuci na a tsu de Saka, za na ri zuzu ni ida i na Yakubu cayi Isuhu mawun m̄a yi. ⁶ Urana a tyo aci da da Yesu rawai ooko'o a Yakubu. Avu u kuna adama a mmalu ma alanga n na u yuwain, da da u danuyi zuzu no ooko'o'o.

⁷ Ana ojoro a yi a uwai a lyuci a tsula ilyalya, avu ka va Samariya ro t̄aw̄a o ooko'o'o adama u kene mini. Da da Yesu damma niyi, "Ne'e mu mini n sowo."

⁹ Reve u uwa asalama adama a na aza a Isra'ila a tsu kiralai na ama a Samariya shi. Da da u damma niyi, "Avu vuma va Isra'ila da, amu gba ka va Samariya da. Adama a nye vaa pati mu mini mo oso?"

¹⁰ Avu u usu yi, "Vu reve ili i na Asul̄a a cigai u ca wu shi, waru vu reve vuma na aa patishi wu mini shi. Na shi vu reve, vu shi ta pati mu mini ma wuma."

¹¹ Avu u damma, "Zagbain, vu ri na aaguga shi, waru ooko'o'o u t̄a aru'un. Te da va tsura mini ma wuma'a?"

¹² Akaya a tsu Yakubu da kapa ntsu ooko'o'o, reve ayi na ama o u'wa a yi ni inama ya aguba ya yi o sowo mini o ooko'o a nda. Vu la'a t̄a Yakubu tsugbain?"

¹³ Avu Yesu usu, "Za na suru sowoi mini mo ooko'o a nda u t̄a dashi uwwa akuli. ¹⁴ Amma aza a na oo sowo mini ma na maa ca le aa dashi uwwa akuli shi. Mini ma na maa ca le u to o'wo gashi lyusu mini pe at̄sum̄a e le, za na aa ca le mini ma wuma u na woo koto shi."

¹⁵ Reve u damma yi, "Zagbain, ca mu mini'i adama n dashi uwwa akuli wan. Waru adama n dashi t̄aw̄a pa mekene m̄a mini wan."

¹⁶ Avu u damma yi, "Yawa vu de vali va wu avu i t̄aw̄a ra."

¹⁷ Reve u usu, "N ri na vali shi."

Avu Yesu usu, "Amayun a da a na vu dammai vu ri na vali shi. ¹⁸ Vo olo t̄a de ali o ton, agba za na vu ri nden na ayi gogo, vali va wu da shi. Vu damma mu t̄a amayun."

¹⁹ Reve u damma, "Zagbain, n reve t̄a avu vumavasu-la da. ²⁰ Nkaya n va n yuwaan t̄a Asul̄a aganda a Masasan m̄a Gerizim, agba adu aza a Isra'ila i damma t̄a Urishelima da goon ub̄at̄a u na aa yuwan aganda."

²¹ Avu u damma yi, "Usu mu, ka, mantsa mo t̄a lo a t̄aw̄a ana ama aa yuwaan Dada aganda ko a masasan ma nda ko at̄sum̄a a Urishelima shi. ²² Adu aza a Samariya ke'en da i revei adama a za na yaa yuwusaan aganda, at̄su gba aza a Isra'ila tsu reve t̄a ili ya abunda adama a yi, adama a na aza a Isra'ila a da aa damma cine Asul̄a aa wawusa ama. ²³ Mantsa mo t̄a lo a t̄aw̄a, amayun, mantsa'a ma rawa t̄a de, ana Ruhu va Asul̄a aa zuwa ama a yuwaan Asul̄a aganda ununa ayi u ri.

† 3:28 Yah. 1:23; Isha. 40:3.

Ele da aza a na Dada cigai a yuwaan yi aganda. ²⁴ E tse ene Asulā shi, adama o ndolo aza a na a yuwaan yi aganda na a 'yuwan a ciga a yuwaan yi na yeni ye esu wan, amma atsumā a ruhu na amayun."

²⁵ Avu ka'a u damma, "N reve tā a na Zamawawa ri lo a tawā. Ayi da za na a tsu de Kristi. Nu u tawā, u ta cuduwa tsu ili biti."

²⁶ Avu Yesu damma, "Amu, za na aa yuwusan adanshi gogo'o, amu da ayi." † ††

Ojoro a kambā tā o ooko'o

²⁷ A mantsa'a, reve ojoro e Yesu a kambushi, reve a uwa asalama a na a cina niyi a adanshi na ka'a. Agba ko vuma tā gura ece ka'a, "Nye vu cigai?" shi. Ko e ece Yesu, "Nye i zuwai vaa yuwusan adanshi na ayi?" shi.

²⁸ Avu ka'a u lyawa lo meden mā mini mā yi o ooko'o.

Reve u kambā a lyuci da'ada u dammai ama suru,

²⁹ "Tawāi ye ene vuma na damma numu ili i na n yuwain de suru! Ko u ta gura o'wo ayi da Kristi Zamawawa'a?" ³⁰ Reve o utā a lyuci a 'yawa ya Yesu.

³¹ Ele atsumā e ili i ndolo, avu ojoro e Yesu a uwa a dansaa yi, "Manlu, yuwan ankuri, lyuwa ili i ro."

³² Avu gba u damma le, "N tā ni ilyalya i na i revei shi."

³³ Reve a uwa mecilei, "Vuma ro tawāa yi tā de ni ilyalya?"

³⁴ Avu u damma, "Ya'a va, nna n yuwan ili i na za na lyungu numu cigai n yuwan ili i tā i da ni ilyalya, waru ya'a va nna n koto ulinga wā yi ili i tā i da ni ilyalya. ³⁵ I tā nu udammu, 'Na a yuwan woto nashi ama o to boloto a yuwan ugasa!' Amma n ta dansaa du i kalyuwa mejege, i te ene a na ishina i kutsai azama ugasa. ³⁶ Za na ri o ugasa u tā ushishi atsupu, waru u to bolotosu itana yu udumā adama a wuma u na woo koto shi. Adama o ndolo a mantsa mā tā za vu ca'an na za vu ugasa a tā mazangā obolo. ³⁷ Pa nda udammu u nda amayun a da, 'Vuma ro a cu'usan, za ro waru o ugasa.' ³⁸ N lyungu du tā i gasa ili i na i lingai shi. Ozo o ro a da a yuwain ulinga'a, adu gba avu i koso ulinga u le, waru reve i tsurā akunda a du."

Ama a Samariya na abunda a ca tā okolo

³⁹ Reve ama a Samariya a lyuci ndolo na abunda a ca Yesu okolo e le adama e ili i na ka'a u dammai, "U damma mu tā ili i na n yuwain de biti." ⁴⁰ Ana aza a Samariya a rawai ya Yesu, reve a pati yi u danu ne ele, da'ada wa asai pe ayin e re. ⁴¹ Reve ama na abunda a ca okolo adama e ili i na u dammai.

⁴² Avu a damma ka'a, "Nu ufaru tsu ca tā Yesu okolo adama a adanshi a wu, amma gogo tsu ca tā okolo adama a na tsu uwwa niyi na aciyatsu. Tsu reve tā a na vuma nda na amayun ayi da Zamawawa vu uvadi."

Yesu kambātoi mawun ma zagbain gbaga

(Mat. 8:5-13; Luk. 7:1-10)

⁴³ Ana a yuwain ayin e re'e, reve Yesu kara a tyo Galili. ⁴⁴ (U damma tā de, a na vumavasulā tsu tsurā tsugbain a lyuci va yi shi.) ⁴⁵ Ana u rawai Galili, reve ama o upasu'u a ushi yi. E ene tā de ili i na u yuwain a Abuki a Mapasa atsumā a Urishelima adama a na a shi tā de fo.

⁴⁶ Ayi atsumā a Galili, reve u kambā a malyuci ma Kana ubatā u na u kambātoi mini masayan. Vuma ro za tsugbain ubatā u mogono tā nden a lyuci va Kafarnahum, ulobo wā yi u tu ubanakun. ⁴⁷ Ana wu uwwai a na Yesu utā tā diga Yahuda avu u rawa Galili, avu u rawa ya'a yi, avu u pati yi u tawā Kafarnahum u kambāto mawun mā yi gbaga, adama a na mawu'un u shi a gan makuwāa.

⁴⁸ Avu Yesu damma yi, "Na ye ene iroci yi ili ya asalama ni ili i sa'avu shi, yaa usu shi."

⁴⁹ Reve zagbai'in u damma yi, "Manlu, tawā kafu mawun mā va mā kuwā."

⁵⁰ Dada u damma niyi, "Wala a tyo o u'wa, mawun mā wu māa kuwā shi."

Reve vuma'a u usu ili i na Yesu damma niyi, avu u kara a tyo o u'wa. ⁵¹ Ayi a tyo, reve agbashi a yi a ga'aton yi avu a damma yi, "Mawun mā wu mā baruwa tā." ⁵² Avu we ece le mantsa ma na mawu'un u kambai gbaga, reve a usu, "Ubanaku'un u lyawa yi tā yon rumu tā vu urana."

⁵³ Dada'a u reve tā a na na rumu tā gan da Yesu dammai, "Mawun mā wu māa kuwā shi." Dada vuma'a na aza a na a ri nden o u'wa wā yi suru a cayi Yesu okolo e le.

⁵⁴ Ayi da ulinga wa asalama' we ire u na Yesu yuwain a Galili ana wu utai Yahuda.

Yesu yuwain opocino urana wa Ashibi

5 Ana ili i ndolo i kotoi, avu Yesu kara a tyo Urishelima adama a abukit a aza a Isra'ila o ro. ² Atsumā a lyuci'i, mabata ma na a tsu de Beteseda na Tsu'arama' mā dānā tā lo zuzu nu unantsu u na a tsu de Unantsu wi Ikyon. A yuwan tā kwa'a a mukisa n ton ukandaruwu a mabata'a. ³ A mukisa n ndolo, aza o ubanakun na abunda a tsu danusu tā lo, ozo o ro nrumbā n da, ozo o ro waru akutsumā, ozo o ro waru gba shi ozo o osowi a lipu. [A ta pura mantsa ma na malingata mā Asulā mā lukutā mini'i ⁴ adama a na mantsa a tyo mantsa malingata'a mā tsu cipā tā a mini'i, reve u lukutā yi. Nu u lukutā yi u koto, avu vuma na fara dasai pe reve u tsurā opocino a banakun na a damatosun yi suru.] ⁵ Vuma ro dānā tā lo ubanakun a'wan mata'atsu na kunlā. ⁶ Yesu ene yi tā nven, avu u reve a na vuma ndolo jima tā ubanakun. Da'ada we ece niyi, "Vu ciga tā voo o'wo gbaga?"

⁷ Avu u usu, "Zagbain, u ri n yuwan shi, adama a na n ri na za na ee shede mu a uwa a mini'i shi, mantsa ma

† Aza a Isra'ila e reve tā danshi "amu da" aala a Asulā a da. Pa nda Yesu to rocosu ka'a ayi da Zamawawa'a. †† 4:26 Mtā. 3:14.

‡ Akuci a atagada a ri na guzu nda shi.

na a lukutaji mini. Na n ciga ma'uwaa avu nanza fara uwaa mu."

⁸ Reve u damma yi, "'Yon mishin, vu tara aavalu a wu, avu vu wala."

⁹ Babu usan avu vuma'a u kambushi gbaga. Avu u tara aavalu a yi reve u kara.

Urana wa Ashibit u da ili i ndolo i farai. ¹⁰ Ana azagbain a Isra'ila e enei vuma ndolo na aavalu a yi, dada a damma niyi, "Ana'an Ashibi a da! Wila u lyawa a na vuma ro a tanu aavalu a yi o urana wa Ashibi shi."

¹¹ Avu u usu, "Vuma na kambato numu gbaga u damma mu ta, 'Tara aavalu a wu, avu vu wala.'"

¹² Reve e ece yi, "Vuma ne da damma nuwu vu yuwan cu'un vu ulinga u nda?"

¹³ Agba u reve ko vuma ne da kambato niyi gbaga'a shi, adama a na ama a danata ta lo abunda lon, waru cina Yesu kara de sani.

¹⁴ A 'yawa de, avu Yesu ga'an na vuma'a a Aa'isama-pada avu u damma yi, "Kalyuwa, vo o'wo ta gbaga gogo. Vu lyawa mayan mo unusu tsara ili i na i la'ai ili i nda i cina wu wan." ¹⁵ Reve vuma'a u 'yawa u damma azagbain a na Yesu da kambato niyi gbaga.

¹⁶ Adama o ndolo, reve azagbain a Isra'ila a fara a casu Yesu atsumalima a na u ta yuwusan cu'un vi ili i ndolo o urana wa Ashibi. ¹⁷ Avu gba Yesu damma le, "Kuci da Dada va aa yuwusan ulinga, ne da fo maa lyuwa elime nu ulinga." ¹⁸ Adama o ndolo, avu azagbain a Isra'ila a zamishi ure u na o una yi, adama a na u 'yuwain o toni wila wa Ashibi. Amma ili i na i la'ai uwuyan ayi da, u damma ta Asula a da Dada va yi, za na zuwa niyi wo o'woi unata na Asula.

Dada ca ta Mawu'un ucira

¹⁹ Avu Yesu usu, "N damma du amayun, babu ili i na Mawun waa yuwan na aciyayi, amma ili i na we enei Dada a yuwusan, dada fo waa yuwusan. Ili i na Dada yuwain suru, dada fo Mawun u tsu yuwan goon. ²⁰ Dada u ciga ta Mawu'un, dada u roco niyi ili i na waa yuwusan suru. Waru u to roco yi ili i na i la'ai nda mgbain, tsara suru n du yo o'wo a asalama. ²¹ Cine Dada tsu 'yasan ama atsuma a akwakwa avu u ca le wuma, ne da fo Mawu'un waa ca aza a na u dangwai wuma. ²² Babu vuma na Dada u ge'etoi, amma u zuwa ta Mawu'un za vu uge'etosu wa ama suru. ²³ Dada ciga ta ama suru a ca Mawu'un tsugbain, cine a ca niyi tsugbain. Na ama a 'yuwan a ca Mawu'un tsugbain, unata u da a na a 'yuwain a ca Dada za na lyungu niyi tsugbain.

²⁴ "Amayun a da maa dansaa du, vuma na uwwai ili i na n dammai avu u usu za na lyungu numu, u ta na wuma u babu ukotu. O kototo vuma ndolo shi, amma u pasa ta ukwa a tyo wuma. ²⁵ Amayun a da maa dansaa du, mantsa mo ta lo a tawa waru u ta pa ana akwakwa aa uwwa udyo u va Mawun ma Asula, aza a na a uwwai a ta tsura wuma. ²⁶ Dada da ri nu ucira u na waa ca wuma, waru u ca ta de Mawu'un cu'un vu ucira u ndolo. ²⁷ Waru u ca ta de Mawu'un ucira u na

wee ge'eto ama suru, adama a na ayi Mawun ma Vu-ma ma da.

²⁸ "She yo o'wo a asalama adama a nda wan. Mantsa mo ta lo a tawa ana akwakwa atsuma a ason aa uwwa udyo wa yi, ²⁹ avu o utata atsuma a ason. Aza a na a yuwain isa'ani a ta 'yon a tyo a wuma, aza a na gba a yuwain iwuya a ta 'yon a tyo ubata u na oo kototo le."

Yesu Mawun ma Asula ma da

³⁰ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, "Babu ili i na maa yuwan na aciyava. Dada da lyungu numu, ayi da waru za na roco numu cine mee ge'eto. N tsu ge'eto ta ulobonu, adama a na n ta yuwusan itoni na ayi, waru n tsu yuwan ili i na maa uwwaa aciyava uyo'o shi.

³¹ "Na amu da n yuwain adanshi adama a aciyava goon, babu za na aa zuwaa mu atsuvu. ³² Amma za na aa yuwusan adanshi adama a va ta lo, waru n reve ta adanshi adama a va amayun a da.

³³ "I lyungu ta nlingata a 'yawa ya Yahaya, avu gba u damma le amayun. ³⁴ Ko na wo o'woi adanshi a vadilima o roco ko zane da n ri shi, amma n yuwaan du ta adanshi ne ele adama a tsura iwawi. ³⁵ Yahaya ikanasa ta gashi fitila na a dabai, waru i zanganata ta a na a ca ndu ekan a yi a mantsa wa'a.

³⁶ "Amma ili i gbain i ro i ta lo i na i la'ai Yahaya i na yoo rocosu amayun adama a va. N ta yuwusan adama e ili i na Dada zuwa numu n yuwan! Ili i nda suru i to rocosu a na Dada da za na lyungu numu. ³⁷ Dada na lyungu numu fo ta yuwusan adanshi adama a va, agba koto yu uwwa udyo ko ye ene yi shi. ³⁸ I zuwa adanshi a yi o okolo a du shi, ayi da i zuwai adu i kudai a usu a na amu da za na u lyunguyi. ³⁹ I te petelyuwushe atsuma a Adanshi a Asula a majiyan i ta tsura wuma u babu ukotu. Adanshi a Asula a nda waru u yuwan ta adanshi a va! ⁴⁰ Suru na ne i 'yuwan ta a tawa ya' a va, tsara n ca du wuma u babu ukotu.

⁴¹ "N ri e izami yi ica ya ama shi. ⁴² Amma n reve du ta. N reve ta ko vuma ta atsuma a du ciga Asula shi. ⁴³ N tawa ta atsuma a ala a Dada, agba i usu mu shi. Agba i tsu usu ta ama a na a tawai adama a aciyele. ⁴⁴ Vani du i tsu ciga ta i tsura ica ya aciyadu, agba i tsu yuwan atyo a na yaa yuwan, tsara i tsura ica e ekere a Asula goon shi. To, cine yaa usu mu?

⁴⁵ "Agba amu da maa 'yawa na adanshi a du ubata wa Dada shi. Musa da aa 'yawa na adanshi a du! Ee, Musa za na yaa zuwusa okolo waa kamba du. ⁴⁶ Musa dana ta adama a va. Ni i shi i usu Musa, i shi ta usu mu. ⁴⁷ Ni i usu ili i na Musa danai shi, to, cine yaa usu ili i na n dammai?"

Yesu lyuwato ta ama ukpakukupa uton

(Mat. 14:13-21; Mak. 6:30-44; Luk. 9:10-17)

6 Ana ili i ndolo i farai, avu Yesu kara a tyo upasalai u Mala ma Galili (za na a tsu de Mala ma Tibariya). ² Abajini o obolo o toni yi ta, adama a na e ene yi ta de ana u yuwain iroci yi ili ya asalama, ana u kambato ai aza o ubanakun gbaga.

³ Mantsa mā Abuki a Mapasa ma aza a Isra'ila ma yuwan t̄a zuzu, ̄avu Yesu 'yāwā a masasan obolo no ojoro a yi, reve a d̄anu. ⁵ Ana Yesu enei abajini o obolo a ama a t̄awā ubat̄a wā yi, reve we ece Filibu, "Te da tsāa tsurā ilyalya i na tsaa lyuwato ama a nda?" ⁶ (Yesu ece t̄a Filibu yeci i nda, tsarā u lyungwā yi, adama a na u reve t̄a de ili i na waa yuwan.)

⁷ ̄Avu Filibu usu, "Ikebe yu ulivu ukpakure (200) † aa gura tsula ilyalya i na za suru a lyuwa ko ke'en shi."

⁸ Atsumā o ojoro a yi, reve Andarawu mawun mā a-nawu mā Bituru ma damma, ⁹ "Apa ulobo u ro za na ri no opopofu a yitabo† o ton nā mugula mu u'yewu n re. Agba ko cine a yuwain aa rawa le shi."

¹⁰ ̄Avu Yesu damma le, "Dammai ama'a a d̄anu." Ubā-t̄a'ā u d̄anā t̄a na anlyā o ut̄anu lon. Ali ukpakukupa uton (5,000) u da a d̄anuyi ubat̄a u ndolo'o. ¹¹ Reve Yesu tara opopofu'u, ̄avu u godyoo Asulā adama a na u ca nle. ̄Avu u ca e ne'eshen ali a na a ri lo nden. Ne da fo u yuwain nā mugula'a, hali suru nle a tama a cuwān.

¹² Ana a tamai a cuwān, d̄ada u dammai ojoro a yi, "Bolotoi akapi a na a buwai. She tsu lungusai ko ili wan." ¹³ Dada o bolotoi akapi o opopofu a yitabo a na a buwai, ̄avu o shiton asaka kupa ne ejere. ¹⁴ Ana ama e enei ili ya asalama i na Yesu yuwain, reve a damma, "Amayun, ayi d̄ada Vumavāsulā langā na ri lo a t̄awā atsumā o uvadi." ¹⁵ Yesu reve t̄a a na ama a ri e ifobi tsarā a t̄awā a kambato yi wo o'wo mogono me le nu ucira, d̄ada gba u karai a tyo a agadi ayi a nde'en.

Yesu wala t̄a a mini

(Mat. 14:22-33; Mak. 6:45-52)

¹⁶ Ana urana u riyai, reve ojoro a yi a kara a cipā zalā mala. ¹⁷ Ana ubat̄a u rumbanai, agba babu Yesu t̄awā ubat̄a u le. ̄Avu a uwa a wantsun adama a pasalai a tyo Kafarnahum. ¹⁸ A mantsa mo ndolo abajini o upepu a lapusa t̄a, ̄avu u yuwusan abajini abajini e ikeđu i mala. ¹⁹ Ana ojoro a luwai a tyo e memere ma mala'a, †† ̄avu e ene Yesu a mmalu zuva mini. ̄Avu u lyuwa elime nā mmalu a tyo ubat̄a u na a ri, d̄ada a uwwai wovon lon. ²⁰ Dada u damma nle, "Amu da. She yu uwwa wovon wan." ²¹ ̄Avu a shi a ciga a tara yi a wantsun. Babu usan, ̄avu wantsun'un u rawa ubat̄a u na a cigai a tyo.

²² Ana usana u tawai, ama a na a buwai upasu u ndede e reve t̄a a na wantsun u t̄a u da u shi de. E reve t̄a a na Yesu uwai pe a wantsun'un obolo no ojoro a yi shi, amma a kara t̄a a lyawa yi. ²³ Antsun o ro o ut̄a t̄a de a lyuci va Tibariya, ̄avu e isawan zuzu nu ubat̄a u na Zagbain godyoyi Asulā adama o opopofu a na ama a tamai. ²⁴ Ana obolo a ama e enei de Yesu shi, ko e enei de ojoro a yi shi, ̄avu a uwa a antsun a pasa a tyo a mbangā ma Kafarnahum tsarā a zami yi.

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tseheleni ayi da "dinari ukpakure (200)." Kalyuwā Ucuđuwu wi "Ikebe." †† Ayi ubat̄a'ā u damma t̄a, "mili ta'atsu ko aza a nashi." Mili ta'atsu ko nashi unat̄a u da u ri nā kilomita ton ko t̄ali.

Yesu da opopofu a wuma

²⁵ Ana a 'yāwai a cina niyi de, reve e ece yi, "Manlu, cine vu yuwain d̄ada vu rawushi pa nda?"

²⁶ Dada Yesu usuyi, "Amayun a da maa dansaa du, i te izami i vā adama a na i tamai opopofu hali i cuwān. Agba i ri e izami i vā adama a na ye enei iroci yi ili ya asalama i vā shi. ²⁷ She i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yāa langā wan. Amma, i zuwa ucira u du e izami yi ilyalya i na yaa ca wuma u babu ukotu. Ayi d̄ada ilyalya i na Mawun ma Vuma maa ca du, adama a na Dada Asulā o roco t̄a u usu t̄a Mawu'un."

²⁸ Dada e ece niyi, "Nye i da Asulā a ciga ntsu tsu yuwan?"

²⁹ Reve u usu, "Apa ili i na Asulā a ciga ndu i yuwan: I usu vuma na u lyunguyi."

³⁰ ̄Avu a damma, "Nā vu ciga tsu usu wu, yuwaan tsu ili ya asalama. Nye vaa yuwaan tsu? ³¹ Nkaya n tsu n tama t̄a mana† atsumā o una. A dana yi t̄a pe atsumā a Adanshi a Asulā, 'U ca tsu t̄a opopofu diga zuva tsarā tsu tama.' †

³² Reve Yesu damma, "Amayun a da maa dansaa du, Musa da za na ca ndu opopofu diga zuva shi. Dada vā da za na aa casu opopofu a amayun diga zuva. ³³ Waru opopofu a na Asulā a cayi, ayi d̄ada za na t̄awāi diga zuva reve u ca uvadi wuma."

³⁴ Reve ama'a a usu, "Zagbain, ca tsu opopofu o ndolo kuci."

³⁵ Dada Yesu dammai, "Amu da opopofu a na a tsu ca wuma. Vuma na t̄awāi ubat̄a u vā suru wāa d̄anā na ambulu shi, waru za na usu numu suru waa uwwa akuli shi. ³⁶ N damma du t̄a de ye ene mu t̄a, agba suru nā ne i usu mu shi. ³⁷ Dada ca mu t̄a ama a vā, suru nle a t̄awā ya'a vā, agba maa 'yuwan le shi. ³⁸ N cipā t̄a diga zuva tsarā n yuwan ili i na Asulā a cigai n yuwan, agba ili i na n cigai shi. ³⁹ Apa ili i na za na lyungu numu ciga numu n yuwan: N ciga n 'yuwan n lamba ko vuma t̄a atsumā a aza a na Asulā a ca numu wan, n ciga n 'yuwan n 'yāsān le o urana wu ukosu. ⁴⁰ Aza a na e enei Mawu'un, ̄avu a usu yi a t̄a tsurā wuma u babu ukotu, waru n t̄a 'yāsān le o urana wu ukosu. Ayi da ili i na Dada vā cigai."

⁴¹ ̄Avu ama a uwa a yuwusan adanshawuya a aci a yi, adama a na u dammai, "Amu da opopofu a na a cipai diga zuva."

⁴² ̄Avu a damma, "Ayi nda ayi da Yesu, ulobo wā Isuhu. Tsu reve t̄a dada nā mma vā yi. Cine waa damma, 'N cipā t̄a diga zuva?'"

⁴³ Dada Yesu aa damma, "Lyawai adanshawuya.

⁴⁴ Dada da za na lyungu numu. Babu za na aā t̄awā ubat̄a u vā, she nā Dada de yi a tyo ya'a vā, waru n t̄a 'yāsān vuma ndolo o urana wu ukosu. ⁴⁵ Amāsulā a dana t̄a, 'Asulā o to rito le suru.' †† Za na zuwayi Dada atsuvu, ̄avu u rito ili i na woo ritosu yi, u t̄a t̄awā ya'a vā. ⁴⁶ Babu za na enei de Dada, she amu za na Asulā a lyunguyi. Amu da a nde'en goon me ene niyi.

† 6:31 Mtā. 16:4-15. †† 6:45 Isha. 54:13.

⁴⁷ "N ta dansaa du amayun, za na usu numu suru u ta na wuma u babu ukotu. ⁴⁸ Amu da opopofu a na a tsu ca wuma. ⁴⁹ Nkaya n du n tama ta mana o ogozo, a tyo de reve a kuwa. ⁵⁰ Apa nda opopofu a na a cipai diga zuva a tyo o uvadi. Vuma na tamai opopofu a nda waa kuwa shi suru suru. ⁵¹ Amu da opopofu a na a tsu ca wuma, za na cipai diga zuva. Vuma na tamai opopofu a nda suru waa kuwa shi. Opopofu a na maa ca du lipu va da, za na maa ca tsara ama o uvadi a tsura wuma."

⁵² Avu aza a Isra'ila a uwa mawasan vani le, adansa, "Cine tsa da vuma nda a ca tsu lipu va yi tsu tama?"

⁵³ Avu Yesu usu le, "N damma du amayun, ni i tama lipu Mawun ma Vuma waru i sowo mpasa ma yi shi, yaa tsura wuma u babu ukotu shi. ⁵⁴ Aza a na a tamai lipu va waru o sowo mpasa n va, a ta tsura wuma u babu ukotu, waru n ta 'yasan le o urana wu ukosu. ⁵⁵ Lipu va ilyalya ya amayun i da, waru mpasa n va ili yo oso ya amayun i da. ⁵⁶ Aza a na a tamai lipu va waru o sowo mpasa n va o to obolo na amu, waru amu n to obolo ne ele. ⁵⁷ Dada va za na ri wuma da lyungu numu, amu fo n ta wuma adama e ili i na Dada va yuwain. Adama o ndolo, za na tama numu ta yuwan wuma adama e ili i na n yuwain. ⁵⁸ Amu da opopofu a amayun a na a cipai diga zuva. Vuma na tamai opopofu a nda suru, u ta tsura wuma u babu ukotu. Agba waa kuwa cine nkaya n du n kuwai shi, ko na a tamai mana."† ⁵⁹ Yesu yuwan ta adanshi a nda suru ayi pe a yuwusan uritosu atsumā a aa'isat a Kafarnahum.

Ama na abunda a lyawa ta itoni ya Yesu

⁶⁰ Ana aza a na oo tono Yesu a uwwai ne, avu a damma, "Ili i nda i tu usan u na vuma ee reve. Cine ama a usu adanshi a nda?"

⁶¹ Yesu reve ta a ta adanshawuya. Dada we ecei, "Ili i nda u balā du ta? ⁶² To nye yaa jijan na ye ene mu, Mawun ma Vuma, a kambā zuva waru? ⁶³ Ruhu da tsu ca wuma u babu ukotu. Uciru u vuma waa gura yuwan ili shi. Adanshi a na n yuwain da a zuwa ndu i tsurai Ruhu va Asulā, za na tsu ca wuma. ⁶⁴ Agba ozo o ro a du a ca okolo shi." (O ufaru, Yesu reve ta de aza a na a cayi okolo shi, na vuma na aa wina yi.) ⁶⁵ Reve Yesu damma, "Adama o ndolo a da n dammai, 'Na Dada tawaa na vuma ubata u va shi, vuma ndolo waa gura tawa shi.' "

⁶⁶ Adama e ili i na Yesu dammai, dada aza a na oo tono yi na abunda a vadalai, avu a lyawa itoni ya yi.

⁶⁷ Dada we ecei Kupanejere'e, "Adu fo i ta ciga i kara?"

⁶⁸ Reve Simo Bituru usu yi, "Zagbain, ya zane da tsaa tyo? Vu ta ni idanshi i na i tsu ca wuma u babu ukotu.

⁶⁹ Tsu ca ta okolo, waru tsu reve ta a na avu da Za va Akiza va Asulā'a."

⁷⁰ Reve Yesu usu, "N dangwa du ta Kupanejere.† Agba za ta atsumā a du Mekerenkesu ma da!" ⁷¹ Yahuza ulobo wa Simo Iskariyoti da Yesu yuwusain adanshi a aci a yi. A tyo o ukosu u ta wina Yesu, ko na wo o'woi za ta da atsumā a Kupanejere'e.

Muwun ma anawu ma Yesu n usu ili i na u dammai shi

⁷ Ana ili i ndolo i kotoi, avu Yesu garasa upasu wa Galili, adama a na u ciga u 'yawa upasu wa Yahu-da shi, adama a na azagbain a Isra'ila a ciga ta o una yi.

² A mantsa'a Abuki o Ogodo o Ucuwusan † a aza a Isra'ila a yuwan ta zuzu. ³ Dada muwun ma anawu ma yi n damma niyi, "Vu lyawa ubata u nda reve vu kara a tyo Yahuda, tsara aza a na oo tono wu e ene ili ya asalama i na vaa yuwusan. ⁴ Vuma na cigai ama suru e reve ili i na waa yuwusan, u tsu pa'aton aciyayi shi. Na vaa yuwusan cu'un vi ili i nda, to, utaa aciyawu a alanga eteshe." ⁵ Ko muwun ma anawu n usu shi.

⁶ Dada Yesu damma nle, "Gogo da mantsa ma na maa kara shi. Amma ya'a du, mantsa suru wu ntsaa du ta. ⁷ Ama o uvadi u nda aa 'yuwan du shi. A 'yuwan mu ta adama a na n damma nle a ta yuwusan ili i iwuya. ⁸ Yoyin i kara a 'yawa ubata wa abuki. N ri ufobu u na maa 'yawa de shi, adama a na mantsa ma va koto ma yuwan shi." ⁹ Ana Yesu dammai tsundolo, avu wi isawan pe atsumā a Galili.

Yesu yuwan ta uritosu a Aa'isamapada

¹⁰ Ana muwun ma anawu n kara a tyo ubata wa abuki'i, ayi fo u 'yawa ta de usokowu, u 'yawa a alanga e eteshe shi. ¹¹ Azagbain a Isra'ila a ciga ta e ene yi ubata wa abuki'i, dada a lyuwai elime na yeci adansa, "Te da gba u ri?"

¹² Atsumā o obolo'o, ama na abunda a yuwusan ta adanshi na yemenu a aci e Yesu. Ozo o ro a damma a na, "Vuma va abulā da."

Ozo o ro gba a damma, "Ama a da waa yuwusaan epen."

¹³ Babu vuma na yuwain adanshi a yi a alanga e eteshe, adama a na a ta uwwusa wovon wa azagbain a Isra'ila.

¹⁴ O urana wa nashi wa abuki'i, †† Yesu 'yawa ta a Aa'isamapada, avu u reme uritosu. ¹⁵ Aza a Isra'ila a yuwan ta asalama hali a damma, "Koto vuma nda danu e ekere a manlu shi. Cine tsa da u yuwan u revei ili i nda na abunda tsunda?"

¹⁶ Dada Yesu usuyi, "Ili i na moo ritosu ya'a va da wu utai shi, amma Asulā a na a lyungu numu, ayi da u ca numu ele. ¹⁷ Na ama a dangwa a yuwan ili i na Asulā a cigai, e te reve uritosu u va ubata wa Asulā u da wu utai, amma ya'a va da shi. ¹⁸ Ama a na aa yuwusan uritosu wi ili ya aciyele, e te izami yi ica e ekere a ama. Amma vuma na cigai akapi a cuwa za na lyungu niyi, amayun a da u tsu damma. U tsu yuwan epen shi, ko ke'en. ¹⁹ Musa ca du ta Wilā'a, agba babu za na kuru niyi. Nye i zuwai i cigai ya una mu?"

† A Abuki o Ogodo o Ucuwusan, aza a Isra'ila a tsu yuwan ta mazanga adama a na o kotoi ugasa. A tsu yuwan ta ogodo o ro lo a na aa dana a danu pe ajuma a ta. Ne da a tsu cuwan na cine nkaya n le n danuyi o ogodo a mantsa ma na a danai a agara atsumā o una a'wan amunga kafu a uwa e ida i na Asulā a yuwaan nle nzuwulai.

†† Rana kunla va ukosu va Abuki O Ogodo o Ucuwusan a da.

²⁰ Reve ama'a a usu, "Vu tã no otoni a lima! Nan zane da gba a cigai o una wu?"

²¹ Dada Yesu usu nle, "N yuwan tã ili ya asalama i tã, avu suru ndu i kara a asalama. ²² Musa damma du tã i pada muwun n du uryumbu. (Nkaya n du n da n farai ulinga u ndolo, Musa da shi). I tsu pada tã mawun uryumbu, ko urana wa Ashibi u da. ²³ Ayi da nda i tsu pada tã mawun uryumbu o urana wa Ashibi adama i kuru Wilã wa Musa. To, adama a nye i ri o upan na a-mu a na n kambãtoi vuma ro gbagã o urana wa Ashibi? ²⁴ I lyawa uge'etosu adama a na ye enei cine ili i rotsoi. I yuwan uge'etosu wi ili i na ye enei amayun."

Yesu Kristi Zamawawa da?

²⁵ A mantsa mo ndolo, avu ama a Urishelima o ro a dammulai, "Vuma na azagbain a cigai o una dada nda. ²⁶ Agba u ta yuwusan uritosu ubãtã u na ama e ene yi waru a uwwa yi, agba babu vuma na putsaa niyi. She damma azagbagbain a usu tã a na ayi Zamawawa da na amayun. ²⁷ Amma tsu reve tã lyuci vuma nda'a. Agba na Zamawawa va amayun tãwã, babu za na ee reve ubãtã u na wu utãi."

²⁸ Yesu pe a yuwusan uritosu a Aã'isamapada, dada u 'yasain udyo, "Ee, i reve mu tã, waru i reve tã lyuci va. Amu da n lyunguyi aciyavã shi. Za na lyungu numu za va amayun da, agba i reve yi shi. ²⁹ Amma a-mu n reve yi tã, adama a na mu utã tã ubãtã u na u ri, ayi da waru u lyungu numu."

³⁰ Ana u dammai ili i nda, avu ama a shi a ciga e reme yi. Agba a tsurã vuma na gura ju'wan niyi shi, adama a na mantsa mo koto ma rawa shi. ³¹ Ama na abundã a usu tã Yesu. Dada a dammai, "Na Zamawawa u tãwã, u ta gura yuwan ili ya asalama i na i la'ai ili i na vuma nda aa yuwusan?"

A lyungu tã adugari e reme Yesu

³² Ana Afarishi a uwwai obolo a adanshi adama e Yesu, reve ele obolo na nan ganu a gbagbain a lyungu adugari a Aã'isamapada e reme yi.

³³ Avu Yesu damma, "N tã dãnã obolo na adu woto meketeci, avu n kambã a tyo ubãtã wu za na lyungu numu. ³⁴ A mantsa mo ndolo, i ta zami mu, agba yaã tsurã mu shi. Agba yaa gura 'yãwã ubãtã u na n ri shi."

³⁵ Avu azagbain a Isra'ila a dammulai vani le, "Ubãtã u ne u da vuma nda cigai u 'yãwã hali na tsaa zami yi agba tsee ene yi shi? U tã 'yãwã e ilyuci ilyuci ya Heleni ubãtã u na ama a tsu a ri nden tsarã u rito Nhele ni n na n ri de? ³⁶ Nye i da waa yuwusan majiyan ana u dammai, 'I ta zami mu, agba yaã tsurã mu shi', waru 'Yaa gura 'yãwã ubãtã u na n ri shi?'"

Mini ma na ma tsu ca wuma

³⁷ O urana wu ukosu wã abuki'i, za na ayi da abajini o urana, avu Yesu 'yon mishin dada wu utãyi udyo zuva, "Vuma na aa uwwusa akuli biti u tãwã ubãtã u va, reve u sowo. ³⁸ Cine Adanshi a Asulãt a dammai, 'Vuma na usu numu suru, dolu na tsu casu mini ma wuma mã tã

dãnã oo utusã atsumã a yi.'" ^{†39} Yesu yuwan tã adanshi adama a Ruhu va Akiza. Koto Asulã a ca Ruhu'u shi, adama a na koto u 'yasã Yesu avu u ca yi tsugbain shi. Agba a tyo o ukosu, aza a na a usuyi Yesu a tsurã tã Ruhu'u.

Mawasan adama e Yesu

⁴⁰ Ana ama a uwwai adanshi e Yesu, dada ozo o ro e le a dammai, "Ili i ro yi lo shi, vuma nda'a Vumavãsulã langã va amayun da."

⁴¹ Ozo o ro gba a damma, "Ayi da Kristi Zamawawa'a."

Reve gba ozo o ro a damma, "Kristi Zamawawa oo utã diga Galili shi. ⁴² Adanshi a Asulã a damma tã Kristi Zamawawa to utã o ugundo u Mogono Dawuda waru a ta matsan yi Batalami, lyuci na Dawuda dãnã nden." ^{††43} Obolo a ama'a e ne'eshen tã ure adama e Yesu.

⁴⁴ Ozo o ro atsumã e le a shi tã a ciga e reme Yesu, amma babu za na gura ju'wan niyi.

Azagbain a 'yuwan tã a usu Yesu

⁴⁵ Avu adugari'i a kambã ubãtã u nan ganu a gbagbain na Afarishi, aza a na e ece nle, "Nye i zuwai i tãwã na Yesu pa shi?"

⁴⁶ Reve a usu, "Koto a tsurã vuma na dammai ili i na vuma nda dammai shi!"

⁴⁷ Dada Afarishi a usuyi, "Hali na adu fo Yesu pusã du tã ana? ⁴⁸ Ko ganu gbain ko Mafarishi mã tã atsumã a tsu a usu yi shi! ⁴⁹ Obolo a ama a nda koto e reve Wilã wa Musa shi. Asulã yuwaan le tã unã!"

⁵⁰ Nikodimu Mafarishi mã dãnã tã lo, vuma na shi 'yãwã ya Yesu nu ufaru tsarã we ene yi. U damma le tã, ⁵¹ "Wilã u tsu u lyawa tsu tsu kototo ama babu tsu uwwa ili ya aguji i le shi. U ri ulobonu tsu ge'eto nle babu na tsu revei unusu u na a yuwain shi."

⁵² Dada ele a dammai, "Upasu wã Galili u da vu utãi fo? Kalyuwã Adanshi a Asulã ulobonu, vu te reve babu vumavãsulã na oo utã diga Galili."

[⁵³ Ne da ibolo'o i kotoi, avu ama e bete'we a tyo a 'wa le.

E reme tã aashakala

8 Yesu gba u kara tã a tyo a Masasan mã Zetun. ² Ana usana u tawai, reve u 'yãwisã a Aã'isamapada na wasasa. Ama suru a tãwã tã ubãtã u na u ri, avu u dãnã u kara o ritosu le. ³ Reve munlu n Wilã na Afarishi a tãwã na ka na e remei e tsipere. Avu a zuwa yi wi isawan e memere ma ama. ⁴ Avu a damma, "Manlu, ka nda e reme yi tã atsumã e tsipere. ⁵ Wilã wa Musa u rito tsu tã a na cu'un vu ka ndolo suru a vara yi na atali o una yi! Avu gba nye vu dammai?" ⁶ A yuwan yi tã cu'un yeci i ndolo tsarã a lyungwã yi, waru e reme yi nu unusu.

† Izk. 47:1; Zak. 14:8. Re re tã lo na aa gura jijan ko zane da mini mo utã ya'a yi. 1) za vi itoni na 2) Yesu, ufaru wi iwawi. †† 7:42 2 Sam. 7:12; Mik. 5:2.

Reve u kaḍaṭo reve u yuwan idana e ida na aakatsu a yi. ⁷ Ɔvu a yuwisan yi yeci adama a ka'a, a tyo o ukosu aḅu u gaḍuwa daḍa u damma nle, "Na vuma ro aṭsumā a ḍu koto u yuwan unusu shi, lyawa wo o'wo za na aa fara vara yi na aatali." ⁸ Ɔvu u kaḍaṭowisa u yuwan idana e ida.

⁹ Ana a uwwai ne, reve e bete'we aza a ta ta. Aza a kpakpara da a fara kara. A tyo o ukosu Yesu da na ka'a a buwai lo goon no obolo'o. ¹⁰ Ɔvu u gaḍuwisa daḍa we ecei ka'a, "Te gba ama'a? Vuma ro buwa lo a na wee ge'eto wu shi?"

¹¹ Reve u usu, "Manlu, ko vuma buwa pa shi."

Daḍa u damma niyi, "To, ko aḅu moo kototo wu shi. Wala, agba she vu daḅshi yuwan unusu wan." †

Yesu da ekan o uvadi

¹² A tyo de, aḅu Yesu damma ama'a, "Aḅu da maa casu ama o uvadi ekan. Vuma na kuru numu suru u ta tsura ekan a na a tsu ca wuma, waru waa wala aṭsuma e irumbu shi."

¹³ Reve Afarishi a damma yi, "Ana vaa yuwusan adan-shi a aciyawu, aḅu da goon vaa dansa a na ili i nda amayun a da. Tsu usu ili i na vu dammai shi."

¹⁴ Reve u usu, "Ee, n ta dansa ili i nda adama a aciyava, amma waru amayun a da. N reve ta ubata u na mu utai, waru n reve ta ubata u na mee tyo. Adu gba i reve ubata u na mu utai nu ubata u na mee tyo shi. ¹⁵ Adu da yee ge'etosu cine vadilima ee ge'etosu. Aḅu gba mee ge'etosu vuma shi. ¹⁶ Agba ko na n ge'eto, ure u na mee ge'etosu amayun a da, adama a na aḅu da a nde'en shi. Dada na lyungu numu to obolo na aḅu. ¹⁷ Wila u du u damma ta, na ama e re a yuwan adan-shi a ta adama e ili i ro, i ciga i lyuwan i usu ili i na a dammai. ¹⁸ Aḅu da vuma na yuwain adan-shi adama a aciyava, waru Dada na lyungu numu ta yuwusan adan-shi a aci a va."

¹⁹ Reve e ece, "Te da dada va wu?"

Aḅu u usu, "I reve mu shi, agba i reve Dada va shi. Ni i shi i reve mu, i shi te reve Dada va fo." ²⁰ U damma ta ili i nda suru a mantse ma na u yuwusain uritosu a Aa'isamapada, zuzu nu ubata u na a shi a zuwusa ikebe. Agba babu za na reme niyi, adama a na mantse ma yi ma buwai.

Yaa 'yawaw ubata u na mee tyo shi

²¹ Yesu dammisa ta Afarishi'i, "N ta kara n lyawa du, i ta zami mu, ne da waru yaa lyuwa elime nu unusu u du, reve i kuwa. Yaa 'yawaw ubata u na mee tyo shi."

²² Aḅu azagbain a Isra'ila a damma, "U damma ta tsaa 'yawaw ubata u na wee tyo shi. U ta a majiyan wu una aciyayi?"

²³ Reve u damma, "Adu ama o uvadi a na a ri zala da, agba aḅu o uvadi wa zuva u da n ri. Adu aza o uvadi a nda a da, agba aḅu za vu uvadi u nda u da n ri shi.

²⁴ Ayi da i zuwai n damma ndu i ta kuwa obolo nu unusu u na yaa yuwusan. Nni i lyuwan a usu a na aḅu

daḍa †‡ za na n dammai n ri, babu ili i ro i ta kuwa aṭsumā a nusu du."

²⁵ Reve e ece, "Aḅu gba zane da vu ri?"

Aḅu u usu, "Aḅu da vuma na n tsu dansaa du n ri.

²⁶ N ta ni ili i na maa damma aci a du, waru ni ili ya aḅunda i na mee ge'eto a aci a du. Amma maa damma ili i na n ri ne ele shi. Adama a na za na lyungu numu amayun a da u tsu dansa kuci, waru n damma ta aza o uvadi ili i na u damma numu goon."

²⁷ Ama e reve a na waa dansaa le adama a Dada'a shi. ²⁸ Adama o ndolo a da u damma nle, "Ni i lyasan Mawun ma Vuma zuva va akpata,† i ta reve a na aḅu daḍa za na maa dansaa du n ri. I reve waru n tsu yuwan ili nu ucira u va shi. Ili i na Dada va rito numu da goon n tsu damma. ²⁹ Za na lyungu numu to obolo na aḅu. Koto u kara u lyawa mu a nde'en shi, kuci da waru n tsu yuwan ili i na waa uwwa uyo'o u va." ³⁰ Ama a aḅunda a na a uwwai ili i na Yesu dammai, a usu yi ta.

Amayun a ta bada wu

³¹ Aḅu Yesu damma aza a na a usu niyi, "Ni i lyuwa elime ni itoni yu uritosu u va aza e itoni ya amayun a da i ri. ³² Ne da yee reve amayun, waru amayu'un u ta bada du."

³³ Reve a usu, "Aṭsu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, koto tso o'wo agbashi a ama o ro shi. Cine vu dammai a ta bada tsu?"

³⁴ Reve u usu, "N damma du amayun, vuma na yuwain unusu suru aagbashi o unusu a da. ³⁵ Aagbashi a tsu danu o u'wa wu zagbain suru suru shi, amma ulobo wu u'wa kuci o u'wa wa dada va yi da u tsu danu. ³⁶ Adama o ndolo na Mawun u bada du, i to o'wo faan na amayun. ³⁷ N reve ta a na aḅu muwun n tsukaya ma Ibrahim n da, agba i ciga ta yu una mu adama a na i usuyi uritosu u va shi. ³⁸ N ta dansaa du ili i na Dada va roco numu, agba i ta yuwusan ili i na dada du damma ndu."

³⁹ Reve a usu, "Ibrahim da dada tsu."

Aḅu u damma, "Na aḅu muwun ma Ibrahim n da na amayun, i ta yuwan ili i na Ibrahim yuwain. ⁴⁰ Amayun a da maa dansaa du, amayun e ili i na mu uwwai ubata wa Asula, aḅu da nda gba i cigai yu una mu. Ibrahim aa yuwan cu'un vi ili i ndolo shi. ⁴¹ Agba aḅu i ta yuwusan ili i na dada du yuwain foyi."

Reve a usu, "Aṭsu agirutu a da shi! Asula a da Dada va amayun tsu." ⁴² Aḅu u damma le, "Na Asula a da Dada du, i shi ta ciga mu, adama a na n tawata ubata u du diga a Asula. Agba aḅu da n tawatoyi aciyava shi, ayi da u lyungu numu. ⁴³ I reve ili i na n damma ndu shi, adama a na i usuyi uritosu u va shi. ⁴⁴ Mekerenske-su ma da dada du, i tsu yuwan ta ili i na u cigai foyi. Diga o ufaru za mona da waru za ve epen da. Babu ili ya amayun a aci a yi. Ili ya aciyayi a da u tsu yuwan adan-shi, waru ili i na u dammai suru epen a da. Za ve epen da goon shi, amma waru dada ve epen da. ⁴⁵ Amma

† Akuci a aatagada a ri na guzu nda shi.

†† Aza a Isra'ila e reve ta danshi "aḅu da" aala a Asula a da. Adama o ndolo a tara ta Yesu de ta aciyayi Asula. ‡ 8:24 Mtq. 3:14.

amayun a da maa dansaa du, ayi da waru ili i na i zuwai i usu numu shi. ⁴⁶ Atsumā a du, zane da na amayun aa gura reme mu nu unusu? Waru ana maa dansaa du amayun, nye i zuwai i usuyi shi? ⁴⁷ Vuma na Asulā a da Dada vā yi, u tsu zuwa t̄ atsuvu a Adanshi a Asulā. Adu gba aza a Asulā a da shi, ayi da i zuwai i zuwai atsuvu a du shi."

Yesu la'a t̄ Ibrahim

⁴⁸ Avu aza a Isra'ila a usu, "Tsu t̄ mejege n̄ tsu damma avu vuma va Samariya † da, waru vu t̄ no otoni a limā atsumā a wu!"

⁴⁹ Reve Yesu usu, "N ri no otoni a limā shi. N ca ta Dada vā tsugbain, avu i 'yuwan a ca mu tsugbain. ⁵⁰ N ri e izami i tsugbain tsa aciyavā shi. Amma za na cigai n ushi tsugbain t̄ lo, ayi da waru za na aa yuwan uge'e-tosu. ⁵¹ Amayun a da maa dansaa du, vuma na yuwain itoni nu uritosu u vā, wāa kuwā shi."

⁵² Avu a damma yi, "Gogo tsu reve t̄ a na vu ri no otoni a limā! Ko Ibrahim na amasulā a kuwā t̄. Avu gba vu damma t̄, 'Vuma na yuwain itoni nu uritosu u vā, wāa kuwā shi.' ⁵³ Avu vu la'a t̄ dada tsu Ibrahim atsumā a tsugbain? U kuwā t̄, ne da fo amasulā. A majiyan mā wu, zane da vaa tarasa vu ri?"

⁵⁴ Reve u usu, "Nā n ca aciyavā tsugbain, tsugbain tso ndolo ili i da shi, ko ke'en. Dada da vuma na ca numu tsugbain, waru i damma t̄ a na ayi da Asulā a du.

⁵⁵ Koto i reve yi shi, amma amu n reve yi t̄. Nā n damma koto n reve yi shi, n to o'wo za ve epen tsa adu. Amma n reve yi t̄, waru n tsu yuwan t̄ itoni ni ili i na u dammai biti. ⁵⁶ Dada du Ibrahim yuwan t̄ maza-ngā a na wee ene mantsa ma na māa tawā. We ene yi t̄ waru u yuwan t̄ mazangā."

⁵⁷ Avu a damma, "Cine vu yuwain ve enei de Ibrahim? Koto vu rawa a'wan kupoton shi."

⁵⁸ Reve u usu, "Amayun a da maa dansaa du, kafu a matsan Ibrahim, Amu † da da za na n ri lo."† ⁵⁹ Ana Yesu yuwain adanshi a nda, avu ama a t̄ adā atali tsarā o una yi. Reve Yesu wo odoru o utā, u lyawa Aa'isama-pada'a.

Yesu yuwaan t̄ irumbā opocino

9 Yesu pe atsumā a mmalu, avu we ene vuma na a matsain irumbā. ² Avu ojoro a yi e ece yi, "Manlu, nye i zuwai a matsain vuma nda irumbā? Adama o unusu wā yi u da ko adama o unusu u nan dada vā yi?"

³ Reve u usu, "Vuma nda ri irumbā adama o unusu wā yi ko o unusu u nan dada vā yi shi. Ne da a matsan niyi tsarā Asulā o roco ucira wā yi a tyo e ekere a yi.

⁴ Nu urana, tsu 'yuwan tsu ciga tsu lyuwa elime nu ulinga wu za na lyungu numu. Ayin o t̄ lo a tawā na vuma aa gura linga shi. ⁵ Amu pa atsumā o uvadi u nda, amu da n tsu ca ama o uvadi ekan."

⁶ Ana u dammai ne, avu u tsuwān matsan e ida, avu u sukutā yi, reve u kene yi da da u putalayi vuma'a e

† Nā za va Isra'ila de za ro za va Samariya, wisulusa u da u da-nai. E reve t̄ a na Yesu diga Galili da wu utai, agba Samariya da shi.
†† 8:58 Mtā. 3:14.

esu. ⁷ Reve u damma vuma'a, "'Yawā vu sa'a esu a wu a Mabata ma Siluwamu." (Urevu wa "Siluwamu" ayi da "Lyungu.") Avu vuma'a u karā u sa'a. Ana a kambai o u'wa, reve we ene ure.

⁸ Avu ama o ubatā'a na akapi a na e revei u danā t̄ irumbā a yuwusan ipati reve e ece, "Vuma ndede da da, za na tsu danusu a yuwusan ipati shi?"

⁹ Avu ozo o ro a damma, "Ayi da da."

Akapi gba a damma, "O'o, u rotso t̄ vuma ndede'e." Reve zavipati'i u reme adansa, "Amu da da!"

¹⁰ Reve e ece yi, "Cine vu yuwain da da ve eneshe gogo?"

¹¹ Dada u usuyi, "Vuma na a tsu de Yesu da re'weto'i mabulā avu u putala mu e esu. Reve u damma mu, "Yawā a Mabata ma Siluwamu vu sa'a esu a wu.' Ana n 'yawā n sa'ai, reve me ene."

¹² Avu e ece yi, "Te da vuma'a?"

Avu u usu, "N reve shi."

Afarishi a ciga t̄ e reve ili i na i farai

¹³ Avu ama'a a 'yawāa Afarishi n̄ vuma na danai irumbā'a. ¹⁴ Urana u na Yesu foboi mabulā avu u kambato yi gbaga Ashibi a da a shi. ¹⁵ Dada Afarishi o ro e ecei vuma'a, "Te da vu tsurai yeni ya wu?" Reve u usu, "Vuma ro putala mu t̄ mabulā mo utānu e esu, avu n sa'a le, gogo amu da nda e eneshe."

¹⁶ Avu Afarishi o ro a damma, "Ayi vuma nda Yesu, wu utā ubatā wā Asulā shi, adama a na u yuwan tsutoni nā wilā wa Ashibi shi."

Ozo o ro gba a damma, "Vuma na ri nu unusu waa gura yuwan cu'un vi iroci yi ili ya asalama o ndolo shi." Adama o ndolo a usulā shi.

¹⁷ Avu e ecishe vuma'a, "Nye vaa damma adama a vuma na kambuwai esu a wu gbaga?"

Avu vuma u usu, "Ayi vumavasulā da."

¹⁸ Agba azagbain a Isra'ila a usu a na u danai irumbā shi, avu u karā eneshe gogo shi. Reve a lyungu e dewe le nan dada vā yi. ¹⁹ Avu e ece le, "Ulolo u du u da nda'a? I damma u danā t̄ irumbā ana i matsan niyi. Cine tsa da u yuwain da da we eneshe gogo?"

²⁰ Reve nan dada vā yi a usu, "Tsu reve t̄ a na ayi mawun mā tsu ma da, waru tsu reve t̄ tsu matsan yi t̄ irumbā. ²¹ Amma tsu reve ko cine tsa da u yuwain we eneshe gogo shi. Waru tsu reve za na kambato niyi gbaga shi. Ece niyi. U rawa t̄ a'wan a na waa gura damma du na aciyayi." ²² A damma t̄ ne adama a na a ta uwwusa wovon wa aza a Isra'ila. Aza a Isra'ila a damma t̄ de vuma na dammai Yesu Zamawawa da, wāa dashi uwisa a aa'isa shi. ²³ Ayi da i zuwai nan dada vā yi a dammai, "U rawa t̄ a yuwan adanshi na aciyayi. Ece niyi!"

²⁴ Avu aza a Isra'ila e dewishe yi we ire avu a damma, "Kucina n̄ Asulā reve vu damma tsu amayun! Tsu reve t̄ vuma na kambato nuwu gbaga nda za vu unusu da."

²⁵ Avu u usu, "N reve ko za vu unusu da shi. Apa ili i t̄ a na n revei: N danā t̄ irumbā agba gogo n te eneshe."

²⁶ Ɔvu e ece yi, “Nye u yuwaan nuwu? Cine tsa da u kambato esu a wu gbaga?”

²⁷ Reve u usu, “N damma du ta de, agba i zuwaa mu atsuvu shi. Cine i cigai yu uwwisa? I ciga ta yoo o'wo aza e itoni a yi fo?”

²⁸ Ɔvu e isula yi adansa, “Ɔvu da za vi itoni va yi, agba atsu aza e itoni ya Musa a da. ²⁹ Tsu reve ta Asula a yuwaan ta Musa adanshi, agba atsu tsu reve lyuci na vuma nda utai shi.”

³⁰ Ɔvu u usu, “Ili ya asalama i da nda'a! U kambato ta esu a va gbaga, agba adu i reve ubata u na wu utai shi.

³¹ Atsu tsu reve ta Asula a tsu zuwaa aza o unusu atsuvu shi. Amma u tsu zuwaa ta aza a na a yuwusaan yi aganda avu waru a yuwan ili i na u damma nle atsuvu.

³² Ana Asula a yuwain uvadi, koto a tsura vuma na kpatu'wai esu a vuma na a matsain irumba shi. ³³ Na vuma na Asula a lyunguyi da shi, ko ili i ta waa gura yuwan shi.”

³⁴ Reve a damma yi, “Ɔvu za vu unusu da diga urana u na a matsan nuwu! Vu ta a majiyan vu to rito tsu ili i ro?” Ɔvu a damma yi waa dashi uwa a a'isa shi.

Tsurumba tsa Afarishi

³⁵ Ana Yesu uwwai ili i na i farai, avu u zami vuma'a, avu we ece yi, “Vu usu ta Mawun ma Vuma'a?”

³⁶ Reve u usu, “Zagbain, damma mu ko zane da u ri, tsara n usu yi fo.”

³⁷ Reve u damma yi, “Ve ene yi ta de, ayi da waru vuma na a yuwusan adanshi na avu gogo.”

³⁸ Dada u dammai, “Zagbain, n usu ta!” Ɔvu u yuwaan Yesu aganda.

³⁹ Ɔvu Yesu damma yi, “N tawa ta tsara n zangada ama o uvadi a nda. N tawa ta tsara n ca nrumba yeni, waru n roco aza a na a yuwusan majiyan a te inda ele gba nrumba n da.”

⁴⁰ Afarishi a na a ri lo a uwwa yi ta, avu e ece yi, “Vu ta dansa atsu nrumba n da?”

⁴¹ Ɔvu u usu, “Na nrumba n da i ri, a shi a tsura du nu unusu shi. Amma ana i dammai i te inda, u ta dansa i buwa ta pe atsuma o unusu u du.”

Iroci yi za va aguba

10 Ɔvu Yesu damma, “Amayun a da maa dansaa du, evu na aza a ngalalai a da goon a tsu uwa ni isula wu ubata u na a nlasa ikyon, agba a tsu uwa nu unantsu shi. ² Za na tsu uwa nu unantsu ayi da za va aguba e ikyo'on. ³ Za vi ipiri yu unantsu tsu kpatu'waa le ta. Waru ikyon yi za biti e reve ta udyo wa yi. U tsu de ta ikyon ya yi na ala e le reve a kuru yi o uti. ⁴ Na wu utai le suru reve u uwa elime e le, reve gba a kuru yi adama a na e reve ta udyo wa yi. ⁵ Agba aa kuru vuma ro shi, shede a suma yi, adama a na e reve udyo wa yi shi.” ⁶ Yesu yuwaan le ta iroci i nda, agba a gura reve ili i na waa dansa shi.

Yesu za va aguba a abula

⁷ Dada Yesu dammisai, “Amayun a da maa dansaa du: Ɔmu da unantsu wu ubata wi ikyon. ⁸ Ama a na a tawai elime a va suru evu a da na aza a ngalalai. Ikyon i poloo le atsuvu shi. ⁹ Ɔmu da unantsu, waru za na uwai nu ubata u va a ta wawa yi. Waru u ta gura uwa wu uti u tsura anlya a na waa tama. ¹⁰ Vivu tsu tawa ta adama wi ivi wu una waru u lungusa, amu gba n tawa ta n ca wuma adama a tsura wuma suru suru.

¹¹ “Ɔmu da za va aguba a abula. Za va aguba a abula u tu ufobu u ca wuma wa yi adama u geshe ikyon ya yi. ¹² Za na a tarai aguba u ri tsu za vi ikyo'on shi. Na we ene mekerenkesu a tawa, u tsu suma ta reve u lyawa lo ikyo'on. Reve mekerenkesu ma saba le avu u bete'we le. ¹³ Vuma'a u tsu suma ta adama a na ulinga wa atsupu a da waa yuwusan goon. Agba ko ili i damaton yi ni ikyo'on shi.

¹⁴ “Ɔmu da za va aguba a abula. N reve ta ikyon i va, cine Dada va reve numu. Ikyon i va waru e reve mu ta, cine n revei Dada'a. N usu ta n ca wuma u va adama n kamba ikyo'on. ¹⁶ N ta ni ikyon i ro i na i ri atsuma a aza a nda shi, waru n ciga n 'yuwan n tawa ne ele fo. A ta uwwa udyo u va, reve suru nle o o'wo obolo a ta na za va aguba a ta.

¹⁷ “Dada'a u ciga mu ta adama a na n usu ta n ca wuma u va, tsara n tawa n ushiyisa yi. ¹⁸ Ko za lo a usa mu wuma u va shi. O ucigu u va da n cayi. N ta nu ucira u na maa ca wuma u va waru nu ucira u na maa ushiyisa yi, ununa Dada va damma numu n yuwan.”

¹⁹ Adama a adanshi a yi o ndolo, reve aza a Isra'ila e remishe nwasanlai vani le. ²⁰ Ozo o ro le na abunda a damma, “Otoni a limi a uwa yi ta, reve o o'woto yi ajaarata. Adama a nye yaa zuwusa yi atsuvu?”

²¹ Ozo o ro gba a damma, “Vuma na otoni a limi a jaaratoi tsu yuwan adanshi ne tsunda shi. Otoni a limi a ta gura zuwa irumba ye ene?”

A 'yuwain Yesu

²² Ɔvu mantsa mo utanu ma rawa, mantsa ma na a tsu yuwan Abuki o Ucuwusan nu Ucasu wa Aa'isamapada † a Urishelima. ²³ A mantsa'a, Yesu shi ta a mmalu ubata u na a tsu de Makisa ma Sulemanu atsuma a Aa'isamapada. ²⁴ Reve azagbain a Isra'ila o boloto zuzu na ayi, avu a damma, “Cine tsa da waa danga a zuwusa tsu majiyan, zane da vu ri na amayun? Na avu dada Kristi Zamawawa'a, vu damma tsu mejege.”

²⁵ Reve u usu, “N damma du ta de agba i usu shi. Linga va asalama na maa yuwusan atsuma a ala a Dada va o roco ta ko zane da n ri. ²⁶ Agba i usu shi, adama a na adu ikyon i va i da shi. ²⁷ Ikyon i va i tsu uwwa ta udyo u va. N reve le ta, ele waru a tsu kuru mu ta. ²⁸ N ca le ta wuma u na woo koto shi, waru aa kuwa shi. Ko za lo aa gura usa le o ukere u va shi. ²⁹ Dada va da ca

† A abuki a nda, aza a Isra'ila a cuwusan ta na cine Yahuza Makabiyu kambatowisai Aa'isamapada cece cina n'yuwatan ma Asula n shi n uwa pe, reve a lungusa yi. Aza a Isra'ila a tsu de ta abuki a nda Hanuka, ko “Abuki e Ekan.”

numu ele. U la'a tã koyan, waru babu za na aa gura usa le e ekere a Dada vã. ³⁰ Dada'a nã ãmu ili i tã i da."

³¹ Dada waru azagbain a Isra'ila a tarai atali azama o una yi. ³² Ævu u damma le, "N roco ðu tã ili i sa'ani i na Dada vã lyungu numu n yuwan nã ãbundã. Adama e ili ya asalama i ne i ða i cigai i vuvara mu?"

³³ Reve ã usu, "Tsu ciga tsu vuvara wu adama e ili i sa'ani i ro shi, amma adama a na vu yuwain adanshi a vama† e ekere ã Æsulã. Ævu vadilimã ða, amma vu kambãto tã aciyãwu unãtã nã Æsulã!"

³⁴ Ævu u usu, "A ðana tã ãtsumã ã Wilã ã ðu a na Æsulã a damma tã, 'Ædu musulã n ða.' ^{†35} Tsu reve tã ili i na Adanshi ã Æsulã a dammai suru wo o'wo tã amayun babu ukotu. Reve Æsulã e ðe ama o ndolo musulã, ama a na u cayi ikaka yã yi. ^{††36} Æmu gba, Dada'a u ðangwa mu tã adama o ulinga wã ãbulã, reve u lyungu mu ãtsumã o uvadi. Adama ã nye i ða gba yaa dansa n ta yuwusan adanshi a vama e ekere ã Æsulã o unã u na n dammai, 'Æmu Mawun mã Æsulã ma ða?' ³⁷ Nnã maa yuwusan ili i na Dada vã ciga numu n yuwan shi, she i usu mu wan. ³⁸ Amma nã n ta yuwusan ili i na Dada vã aa yuwusan, i usu mu adama e ili i ndolo, ko nã yãã usu ili i na n dammai shi. Reve i reve amayun a na Dada'a ili i tã i ða nã ãmu, ãmu waru ili i tã i ða nã Dada'a." ³⁹ Reve a uwa mpolo a na ee remishe Yesu, ãvu gba u la'a.

⁴⁰ Reve u 'yãwã u pasa Udolu wã Urdu ã tyo ubãtã u na Yahaya farai urumbusu, reve wi isawan ðe ne'en.

⁴¹ Ævu ama nã ãbundã ã tãwã ubãtã wã yi, adansa vãni le, "Yahaya yuwan ulinga wa asalama ko za tã shi, amma ili i na u dammai adama a vuma nda suru amayun a ða." ⁴² Reve ama a na ã ri lo nã ãbundã ã usu Yesu.

Ukwã wa Li'azaru

11 A yuwan tã vuma ro na ã tsu ðe Li'azaru ã lyuci va Batanya ða u shi. U ðanã tã obolo nã muwun mã ãnãwu me esheli mã yi Meri† nã Marta. Æyi Meri nda ãyi ða za na tãwã tsuwãyin Zagbain mani'in mã mãguru a ana, ãvu u tasa le nã ãnji ã yi. ‡ Urana u ro Li'azaru banakan tã. ³ Ævu Meri nã Marta ã lyungu vuma ro damma Yesu, "Zagbain, vuma na vu cigai banakan tã."

⁴ Ana Yesu uwwai ne, ãvu u damma, "Ubanaku'un woo una yi shi. Ili i nda i fara tã tsarã ã tãwãã Æsulã nã tsugbain. Æmu waru Mawun mã Æsulã, n tsurã tsugbain adama e ili i ndolo." ⁵ Yesu ciga tã Marta na aza-wawa'a ã yi. ⁶ Ana wu uwwai a na Li'azaru tu ubanakun, u ðashi tã asisa pe ayin e re.

⁷ Ævu u damma ojoro ã yi, "Lyawai tsu kambãi Yahu-da."

⁸ Ævu gba a damma yi, "Manlu, a yashi i nda i ða aza-gbain a Isra'ila ã shi a cigai a vuvara wu, ða ða vu cigai vu kambã ðe?"

⁹ Ævu u usu, "Tsu tã ni irumu kupa ne ejere e ekan ãtsumã o urana u tã. Ne ekan o lo, ama a ta wala agba ã tã ðãtsã shi. E te ene adama a na ekan ã tã pe o uvadi."

† 10:34 Ica 82:6. †† Ama a na ã usuyi ikaka yã Æsulã ele ða Musa na aza a Isra'ila a Masasan ma Sinai. ‡ 11:1-2 Yah. 12:3.

¹⁰ Agba na a yuwan mmalu na ayin, ã tã tã ðãtsã, adama a na babu ekan."

¹¹ Dada u damma nle, "I'utsã i tsu Li'azaru ta a nlavu, n tã 'yãwã ðe yã'ã yi n jisan yi."

¹² Reve a damma, "Zagbain nu u ri a nlavu, u ta dansa u tã tsurã opocino!" ¹³ A ta jiyasan Li'azaru nlavu ma amayun n ða yi, agba a adanshi e Yesu u ta dansa u kuwã tã ðe.

¹⁴ Reve wu utã le eteshe u damma, "Li'azaru kuwã tã ðe. ¹⁵ Adama ã ðu a ða maa yuwusan mãzãngã a na n ri obolo nã ãyi shi. Adama e ili i ndolo i to rito i usu mu. Tãwã tsarã tsu 'yãwã ubãtã u na u ri gogo."

¹⁶ Ævu ojoro† o ro a na ã tsu ðe Toma (za na ã tsu ðe "Mepishe") u damma akapi, "Tsu shoyin manlu'u suru ntsu, tsarã tsu kuwã obolo nã ãyi!"

Yesu obolo nã Meri nã Marta

¹⁷ Ana Yesu rawai, u cina tã cina ã cido ðe Li'azaru hali rana nãshi. ¹⁸ Aza a Isra'ilatã ã 'yãwã tã ðe nã ãbundã tsarã ã çasã Marta nã Meri adama a mawun mã ãnãwu me le. Batanya tã zuzu nã Urishelima, alanga e le mili re ða. ²⁰ Ana Marta uwwai Yesu tã lo ã tãwã, wu utã tã tsarã u ga'aton yi, Meri gba wi isawan tã pe o uwa. ²¹ Ævu Marta damma yi, "Zagbain, nã vu shi pa, mawun mã ãnãwu mã vã mã shi ã kuwã shi. ²² Amma ko gogo n reve tã Æsulã a ta ca wu ili i na vu pati niyi suru."

²³ Ævu u damma, "Mawun mã ãnãwu mã wu u tã 'yon ãvu u yuwisan wuma."

²⁴ Ævu u usu, "N reve tã u tã 'yon ãvu waru u yuwan wuma o urana wu ukosu, a mantsa ma na Æsulã ãã 'yãsan ãkwãkwã suru."

²⁵ Reve u damma yi, "Æmu ða u'yãsasã wã ãkwãkwã nã wuma. Aza a na waru ã usu numu a ta yuwan wuma ko ã shi ã kuwã. ²⁶ Vuma na ri wuma ãvu u usu mu wãã kuwã shi. Marta vu usu tã ne?"

²⁷ Reve u usu, "Ee, Zagbain. N usu tã a na ãvu ða Kristi Zamawawa, za na ãyi ða Mawun mã Æsulã, waru ãyi ða za na ri lo ãã tãwã ãtsumã o uvadi."

Yesu shon tã

²⁸ Ana Marta dammai ne, ãvu u kambã u yuwan adanshi nã mawun mã ãnãwu mã yi Meri goon. Ævu u damma, "Manlu'u u tã pa, waru u te ðesu wu." ²⁹ Ana Meri uwwai tsundolo, ãvu u 'yoshin u kãrã ã tyo ubãtã wã Yesu. ³⁰ Koto u shi u rawa ã lyuci'i shi, amma u buwa tã ðe ubãtã u na Marta cina niyi.

³¹ Ama nã ãbundã ã tãwã tã tsarã ã çasã le, ana e enei Meri utã go'o u lyawai u'wa'a, a jiyã tã gashi u tã 'yãwã ubãtã wa aason tsarã u shon. ða ða o toni niyi.

³² Ævu Meri rawa ubãtã u na Yesu ðanã. Ana we ene niyi, u kingyo tã ã mãkãkã mã yi, ãvu u damma, "Zagbain, nã vu shi pa, mawun mã ãnãwu mo ulobo mã vã mã shi ã kuwã shi."

³³ Ana Yesu ene niyi e mesun, ̑vu waru we ene cine ama ̑ ri e mesun obolo n̄ ̑yi fo. U yuwan t̄ ̑tsumo-
l̄angu ̑bund̄. ³⁴ Reve we ece, “Te ̄ da gba i cido niyi?”

̑Vu a damma yi, “Zagbain, t̄w̄ ve ene ub̄t̄a.”

³⁵ Reve u shon.

³⁶ Reve ama a na ̄ d̄n̄ ̑i zuzu n̄ ̑yi a damma, “K̄-
lyuw̄ ̑i cine u ciga niyi lon.”

³⁷ ̑Vu ozo o ro e le a damma, “U ca t̄ irumba yeni.
Amayun nu u shi lo u shi a lyawa Li'azaru kuw̄ shi.”

Yesu 'yas̄an t̄ Li'azaru ̑tsum̄ o ukw̄

³⁸ Yesu buwa t̄ n̄ ̑tsumo-
l̄angu ̄ ̑bund̄ lon. ̑Vu u
k̄r̄ ̄ 'ȳw̄ a aason, za na wungu u ̄ da u d̄n̄ ̑i ̑t-
sum̄ a aatali na aatali a na ̄ bund̄l̄ ̑i ts̄r̄ o to
u'uwata'a. ³⁹ Reve u damma, “Bund̄l̄ ̑i aatali'i ̄
nge'en.”

Reve Marta damma, “Zagbain, vu reve t̄ a na
Li'azaru kuw̄ ̑i ̄ hali rana n̄shi na k̄r̄ ̑i, gogo u t̄
fara a shamusa.”

⁴⁰ ̑Vu u damma yi, “Vu cuwan cine n damma nuwu a
na n̄ vu ca okolo, vu te ene tsugbain ts̄ ̑sul̄.”

⁴¹ ̑Vu ̄ bund̄l̄ a aatali'i ̄ nge'en. Reve u k̄lyuw̄ zu-
va ub̄t̄ w̄ ̑sul̄ ̑vu u damma, “Dada, n godyo t̄ a
na vu uwwa numu. ⁴² N reve t̄ vu tsu uwwa mu t̄ ku-
ci, amma n damma t̄ ne adama a ama a na ̄ ri pa
ubolotowu zuzu n̄ ̑mu. N ciga le t̄ e reve a na vu
lyungu numu.”

⁴³ Ana Yesu kotoi avasa, ̑vu u saala, “Li'azaru, ut̄!”

⁴⁴ Reve wu ut̄ a mmalu. A katala t̄ ana ne ekere ̄ yi
no okoro, ̑vu a katalaa yi okoro o urewesu.

̑Vu Yesu damma le, “B̄d̄ niyi ̑vu i lyawa yi u k̄r̄.”

O fobo t̄ o una Yesu

(Mat. 26:1-5; Mak. 14:1-2; Luk. 22:1-2)

⁴⁵ Ama ̄ ̑bund̄ a na ̄ t̄w̄ ̄ k̄lyuw̄ Meri e ene
t̄ ili i na Yesu yuwain, ̑vu ̄ usu yi. ⁴⁶ Amma ozo o ro e
le gba ̄ 'ȳw̄ t̄ a damma Afarishi ili i na Yesu yuwain.

⁴⁷ ̑Vu nan ganu a gbagbain na Afarishi e ̄ ̑bolo ya
Azagbain a Mbar̄t̄ ub̄t̄ u t̄ reve a damma le, “Nye
tsaa yuwain? Vuma nda ta yuwusan iroci yi ili ya asala-
ma ȳ ̑bund̄. ⁴⁸ N̄ tsu lyawa yi u lyuwa elime n̄
mayan me ili i nda, ama suru ̄ t̄ usu yi. ̑soja ̄ Roma
̄ t̄ t̄w̄ ̄ lungus̄ ̑isamapada ni ida i tsu.”

⁴⁹ Kayafa vuma t̄ ̄ ̑tsum̄ a Azagbain a Mbar̄t̄ za
na d̄n̄ ̑i aabara a nan ganu ̑tsum̄ a aa'wan o ndolo,
̑vu u damma, “Ko ili i t̄ i reve shi! ⁵⁰ Cine tsa ̄ da yaa
lyawa ̄ lungus̄ ida'a suru? Lyawai vuma nda kuw̄,
ts̄r̄ ama suru ̄ d̄n̄ wuma.”

⁵¹ Majiyan ma nda mo ut̄ a asuvu a Kayafa shi. Am-
ma adama a na ̄ ̑yi ̄ da u d̄n̄ ̑i aabara a nan ganu a
aa'wan o ndolo, u yuwisan t̄ adanshi e ili i na yaa fara:
U dansa t̄ a na Yesu t̄ kuw̄ adama a aza a Isra'ila su-
ru. ⁵² Ko n̄ ne Yesu ̄ kuw̄ adama a aza a Isra'ila
goon shi. U t̄ kuw̄ ts̄r̄ u boloto muwun m̄ ̑sul̄ o
o'wo za t̄, aza a na ̄ ri ubazu ̑tsum̄ o uvadi.

⁵³ Urana u ndolo u ̄ da a farai izami yu ure u na oo una
yi.

⁵⁴ Adama o ndolo, Yesu yuwan mmalu ̑tsum̄ a
Yahuda a alanga eteshe shi, ̑vu u lyawa Urishelima. U
k̄r̄ t̄ ̄ tyo ̄ lyuci va Ifaramu, za na ri ̄ nge'en mu
una, ̑vu u d̄nu ̄ ̑bolo no ojoro ̄ yi.

⁵⁵ Mantsa'a ma yuwan t̄ zuzu n̄ yashi ȳ ̑buki a
Mapasa. Ama ̄ ̑bund̄ aza a na ̄ d̄n̄ ̑i ̄ mulyuci n
keke'en ̄ k̄r̄ t̄ ̄ tyo Urishelima kafu mantsa m̄
̑buki'i, ts̄r̄ ̄ k̄mb̄to aciyele cece ununa Wil̄ u
damma nle a yuwan. ⁵⁶ ̑shi t̄ a ciga e ene Yesu, am-
ma ele pe ̑tsum̄ ̄ ̑isamapada, ̑vu e ecele'i v̄ni le,
“Nye i ̄ da majiyan m̄ ̄? U t̄ t̄w̄ ub̄t̄ w̄ ̑buki'i?”
⁵⁷ ̑Vu nan ganu a gbagbain na Afarishi a damma
ama'a a na n̄ vuma ro ene Yesu'u, vuma'a u t̄w̄ u
damma le. ̑Vu ̄ t̄w̄ e reme yi.

Meri tsuw̄yin Yesu mani'in

12 Ana u buwai rana t̄li a fara ̑buki a Mapasa,
̑vu Yesu k̄r̄ ̄ tyo Batanya, reve u rawa o u'wa
wa Li'azaru, za na u 'yas̄an ̑tsum̄ ̄ ̑akw̄kw̄.

² Reve o foboo yi pe malyuwaa. Marta ̄ t̄w̄ ni
ilyalya'a, Li'azaru waru u shi t̄ obolo na aza a na a
lyuwai obolo n̄ Yesu. ³ Reve Meri tara meden ma
mani'in m̄ m̄guru, za vi ikebe lon, ̑vu u tsun yi a
ana e Yesu. Reve u tasa le n̄ ̄n̄ ̄ yi. Reve m̄guru
mo shiton u'wa'a.

⁴ Ojoro o ro za na ̄ tsu ̄ Yahuza Iskariyoti shi t̄
lo. ̑yi ̄ da za na aa wina Yesu, ̑vu u damma, ⁵ “Mani'in
mo ndolo ma ta rawa ikebe i na i rawai ikebe yu ulivu
ukpakuta'atsu (300). † A shi ta wina yi reve a ca alambi
ikebe'e.” ⁶ Agba Yahuza yuwan adanshi a alambi na
amayun shi. U damma t̄ ne ana wo o'woi ̄yi vivu ̄ da.
̑yi ̄ da u d̄n̄ ̑i za vu uzuwa wi ikebe, waru u tsu tarasa
t̄ ikebe pe adama a aciyyi.

⁷ ̑Vu gba Yesu damma, “She vu damaton yi wan. U
yuwan t̄ ne e ifobi ȳ ̑cida ̄ v̄. ⁸ I t̄ d̄n̄ na alambi
kuci, agba ȳ ̄ d̄n̄ obolo n̄ ̄mu kuci shi.”

A yuwan t̄ mpolo o una Li'azaru

⁹ Ana ama a uwwai a na Yesu rawa t̄, ̄ t̄w̄ t̄ n̄
̑bund̄ adama e ene Yesu n̄ Li'azaru, vuma na u
'yas̄an ̑tsum̄ o ukw̄. ¹⁰ Ama n̄ ̑bund̄ a lyawa t̄
itoni i nan ganu va aza a Isra'ila, reve a uwa itoni ȳ
Yesu adama a Li'azaru. Ili i ndolo i ̄ da i zuwai nan ganu
a gbagbain a yuwain ifobi i na oo una Li'azaru fo.

Yesu uwai Urishelima

(Mat. 21:1-11; Mak. 11:1-11; Luk. 19:28-40)

¹² Ana usana u tawai, reve obolo a ama n̄ ̑bund̄ a
na ̄ t̄w̄ adama ̄ ̑buki a Mapas̄t̄ a uwwa a na
Yesu t̄ lo ̄ t̄w̄ Urishelima. ¹³ Dada a tarai ashuwa-
shuwa reve ̄ 'ȳw̄ a ga'an n̄ Yesu, a yisaali,
“Husana!† A cibala ̑sul̄!”
“̑sul̄ a zuwaa za na t̄w̄ ̑tsum̄ a ala ̄ ̑sul̄zuva
aba'un!”

“̑sul̄ a zuwaa Mogono ma Isra'ila aba'un!”

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda n̄ Tshuheleni ̑yi da “dinari
ukpakuta'atsu (300).” K̄lyuw̄ Ucuuduwi wi “Ikebe.”

¹⁴ Ɔvu Yesu zami molloli reve u kumba yi. Ɔyi ɗa ili i na Zakariya vumavasuɓa dammai,

¹⁵ “Ama a Urishelima † she yu uwwa wovon wan! Mogono ma ɗu mo ta lo a tawa, waru u ta kumba molloli.”

¹⁶ A mantsa mo ndolo, ojoro a yi a gura reve ili i ndo-lo shi. Amma a tyo de a mantsa ma na a 'yasan niyi a tyo a tsugbain, reve a cuwan a na Adanshi a Asula a dammai ne adama a yi, waru a yuwaan yi ta ili i nda.

¹⁷ Ama na abunda a shi ta obolo na ayi, ana u 'yasin Li'azaru atsuma a akwakwa, avu u damma yi wu uta a aason. A shi ta a dansaa ozo o ro ili i na Yesu yuwain.

¹⁸ Ama na abunda o uta ta aa cina yi, adama a na a uwwai ili ya asalama i nda. ¹⁹ Dada Afarishi† a dammulai, “Ye ene ta, tsu tsura uyuwu wa aci shi suru suru! Kaluywai, uvadi suru u to tonoyi!”

Nheleni n ciga ta me ene Yesu

²⁰ Nheleni n ro n 'yawa ta fo Urishelima a yuwan aganda a mantsa ma Abuki a Mapasa'a. ²¹ Reve a 'yawa ubata wa Filibu (vuma na utai diga a lyuci va Besaida atsuma a Galili) avu a damma, “Manlu, tsu ciga ta tse ene Yesu.” ²² Avu Filibu 'yawa u damma Andarawu, reve ele ra a 'yawa a damma Yesu.

²³ Avu u damma le, “Mantsa ma yuwan ta ana Mawun ma Vumat ma ushi tsugbain tsa yi. ²⁴ Amayun a da maa dansaa du, cu'un vu shina ta na riyai e ida waa kambaa abunda shi, she nu u kuwa. Agba nu u kuwa, u ta matsan abunda. ²⁵ Za na cigai wuma wa yi atsuma o uvadi u nda u ta lamba yi. Za na wasain wuma wa yi o uvadi u nda u ta tsura wuma u na woo koto shi. ²⁶ Za na cigai u yuwaan mu tsugbashi suru, u ciga u 'yuwan u tawa u kuru mu, adama aagbashi a va a dana obolo na amu ubata u na n ri suru. Waru Dada va ta ca za na yuwaan numu tsugbashi suru tsugbain.”

Yesu yuwan ta adanshi o ukwa wa yi

²⁷ Avu Yesu lyuwa elime na adanshi, “Gogo nda n ta atsuma a addama. N damma, ‘Dada wawa mu na mantsa ma nda?’ Ne da shi, n tawa ta a mantsa ma nda adama a nda, adama n sowo atsumalima. ²⁸ Dada, roco ama tsugbain tsa wu!”

Dada udyo wu utai diga zuva avu u damma, “N roco ta de cine n ri na tsugbain waru n ta dashi roco.”

²⁹ Obolo a ama a na a dana lo mishin a uwwa ta udyo-o, reve ozo o ro e le a damma tsata tsa da. Ozo o ro gba a damma, “Malingata ma Asula ma da ma yuwain adanshi na ayi!”

³⁰ Avu Yesu damma le, “Adama a du a da udyo'o u tawai, adama a va a da shi. ³¹ Gogo mantsa ma da na Asula e ge'eto ama o uvadi. Waru mantsa ma da ana Asula aa gbara Male za na aa yuwusan tsugono tsu uvadi tsa nda. ³² Agba na a 'yasan mu a akpata atsuma o uvadi, n to rono koyan a tawa ya'a va.” ³³ Yesu damma ta ne adama u roco cine waa kuwa.

† Zak. 9:9. Aatagada a Adanshi a Asula a Tsugana tsa yuwan ta linga na Sihiyona, amma aala o ro a Urishelima a da waru.

³⁴ Reve obolo a ama'a a usu, “Wila u tsu u damma tsu ta a na Zamawawa'a u ta dana lo kuci. To, cine tsa da, vaa damma a ta 'yasan Mawun ma Vuma zuva va akpata? Zane da Mawun ma Vuma ma nda'a?”

³⁵ Avu Yesu usu, “I ta tsura ekan a na a jima ke'en. I lyuwa elime na mmalu eka'an ubuwu lo. Ni i yuwan ne, to, yaa tadatsa shi ni irumbu i tawa. Amma ni i yuwan mmalu atsuma e irumbu, yee reve ubata u na yee tyo shi. ³⁶ Cayi za na tawai ne ekan okolo a du, ayi ubuwu obolo na adu. Dada yoo o'wo ama a na a ri nden atsuma e ekan.”

Ama o ro a 'yuwan ta a ca Yesu okolo e le

Ana Yesu dammai ne, reve u kara u 'yawa u pa'an adama e ene yi wan. ³⁷ Ko na u yuwain iroci yi linga va asalama a nda a makakan me le, a ushi yi shi. ³⁸ A yuwan ta ne adama e ili i na Ishaya vumavasuɓa dammai wo o'wo amayun,

“Asulazuva, zane da usuyi ili i na tsu damma nle? Waru zane da enei ucira wa wu?” ††

³⁹ Ishaya† waru u damma ta ili i na i zuwai a kudai a usu ayi da:

⁴⁰ “Asulazuva a rumbanato ta esu a ama, reve waru u zuwa o o'wo aza a aciyogbamu.

U yuwan ta ne adama e ene ko e reve wan, waru adama a kambaa ubata wa Asulazuva u kambuwa le gbaga wan.” ‡

⁴¹ Ishaya damma ta ne, adama a na we enei tsugbain tsa Yesu, avu u yuwan adanshi a yi.

⁴² A mantsa'a, reve azagbain na abunda a ca yi okolo e le. Agba adama a na aa uwwusa wovon wa Afarishi, a yuwan adanshi a yi a alanga eteshe shi, adama Afarishi a gbara le atsuma a aa'isa'a wan. ⁴³ A la'a ta ciga ama a cuwa le a na Asula a cuwa le.

Yesu tawa ta adama u wawa uvadi

⁴⁴ Avu Yesu damma koyan a uwwusa, “Za na ushi numu suru, u ushi mu ta obolo na za na lyungu numu.

⁴⁵ Za na suru ene numu, we ene ta za na lyungu numu.

⁴⁶ N tawa ta atsuma o uvadi ana za na tawai ne ekan atsuma o uvadi, adama za na ca numu okolo waa buwa atsuma e irumbu shi.

⁴⁷ “Za na suru uwwai adanshi a va, reve u 'yuwan a kuru le, amu da moo kototo yi shi. Adama a na n tawa adama n kototo uvadi shi, amma adama n wawa yi.

⁴⁸ Agba ili i na yoo kototo za na 'yuwan numu na adanshi a va o ta lo. Adanshi a na n dammai, ayi da ili i na yoo kototo yi o urana wu ukosu. ⁴⁹ Ili i na moo ritosu ili ya aciyawa i da shi. Dada na lyungu numu, ayi da u damma numu ili i na maa damma ni ili i na moo rito.

⁵⁰ N reve ta ili i na u dammai ama a yuwan, ili'i i zuwa ta ama a tsura wuma u na woo koto shi. Ayi da i zuwai maa dansaa du ili i na Dada'a u damma numu gan.”

†† 12:38 Isha. 53:1. ‡ 12:40 Isha. 6:10.

Yesu sa'a tã ana o ojoro a yi

13 Ele lo kafu urana wã Abuki a Mapasa a rawa, Yesu reve tã mantsa ma na waa lyawa uvadi u rawa tã, tsarã u kambã ubatã wa Dada. U ciga tã ama a na a ri pe atsumã o uvadi aza a na a ciga niyi, waru u ciga le tã hali a tyo o ukosu.

² Ayi a lyuwusa ilyalya obolo no ojoro a yi nu ulivu, agba Mekerenkesu ma zuwa tã de Yahuzã, mawun ma Simo Iskariyoti, u jiyã adama u wina yi. ³ Yesu reve tã a na Dada vã yi ca niyi de ucira e ekere e ili suru, waru u tãwã tã diga a Asulã, waru u tã kambã ubatã wã Asulã. ⁴ Ele atsumã a alya, avu u 'yon mishin dãdã u fofoi utugu wã yi reve wu nã mayaga e ikyun yã yi. ⁵ Avu u tsun mini a masa'atsu reve u uwa masa'a ma ana mo ojoro a yi, avu u tasa le nã mamuna ma na wu nã e ikyun yã yi'i.

⁶ Ana u rawai ubatã wã Simo Bituru, avu u damma yi, "Zagbain, vu ciga tã vu sa'a mu ana?"

⁷ Reve u usu, "Vu reve ili i na maa yuwusan gogo shi, amma vu tã tãwã vu reve nã açapã."

⁸ Avu Bituru damma, "O'o, vaa sa'a ana a vã shi."

Avu u usu, "Nã n sa'a ana a wu shi, vu pe atsumã a ama a vã shi." ⁹ Dada u dammai, "Zagbain, she vu sa'a ana a vã goon wan! Sa'a ekere na aaci a vã fo!"

¹⁰ Avu u damma, "Nã vuma sumbã, lipu vã yi suru u tsu dãnã tã cece. Ana a yi a da goon u cigai u sa'a. Waru ađu i tã cece, agba suru ndu da shi." ¹¹ U reve tã vuma na aa wina yi, ayi da i zuwai u dammai, "Suru ndu da i ri cece shi."

¹² Ana u kotoi masa'a ma ana me le, avu wo oto utugu wã yi. Avu u dãnuwisã, reve we ece le, "I reve tã ili i na n yuwaan ndu gogo? ¹³ I de mu tã 'Manlu' nã 'Zagbain' waru amayun a da du, adama a na ne dãdã n ri. ¹⁴ Amu, Zagbain nã Manlu mã du, n sa'a tã ana a du gogo. Ađu fo i sa'alai ana a du. ¹⁵ N yuwan tã ne adama e iroci tsarã i yuwan cine n yuwaan ndu.

¹⁶ Amayun a da maa dansaa du, aagbashi a la'a za-vu'wa vã yi shi. Malingata ma la'a za na lyungu niyi shi. ¹⁷ I reve tã ili i nda, waru Asulã a ta zuwaa du aba'un, ni i yuwan le.

¹⁸ "Maa yuwusan adanshi adama a du suru shi. N reve tã aza a na n dangwai. Amma ili i na Adanshi a Asulã a dammai ciga 'yuwan u shiwan. Reve u damma, 'Vuma na aa lyuwusa obolo nã amu da wina numu!' †

¹⁹ "N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, tsarã nu u fara, i usu a na amu dãdã †† za na ri lo kuci. ²⁰ N ta dansaa du amayun, vuma na ushiyi malingata mã vã, u ushi mu tã fo. Waru vuma na usu numu, u usu tã vuma na lyungu numu."

Yesu damma tã ili i na yaa cina yi

(Mat. 26:20-25; Mak. 14:17-21; Luk. 22:21-23)

²¹ Ana Yesu kotoi adanshi o ndolo, avu u uwa atsumolangu a abundã lon. Dãdã u dammai a alanga e

† 13:18 Ica 41:9. †† Aza a Isra'ila e reve tã danshi "amu dãdã" aala a Asulã a da. Pa nda Yesu ta dansa ili i tã i da u ri nã Asulã.

eteshe, "N ta dansaa du amayun, vuma tã atsumã a du u ta wina mu."

²² Agba ojoro a yi e reve ili i na waa dansa shi. Avu a kalyuwulã vãni le. ²³ Za tã atsumã o ojoro a yi za na Yesu cigai lon, † dãnã tã nden zuzu nã ayi. ²⁴ Avu Simo Bituru yuwaan yi adanshi nu ukere reve u damma, "Ece yi ko zane da waa yuwusan adanshi a aci a yi."

²⁵ Reve oojoro'o u rabatowo Yesu, avu we ece yi, "Zagbain, atsumã a tsu, vuma ne da vaa yuwusan adanshi a aci a yi?"

²⁶ Avu u usu, "N to oto assala a nda o usa'an. Vuma na n cayi ayi da waa wina mu." Avu wo oto assala'a avu u ca Yahuzã, ulobo wã Simo Iskariyoti. ²⁷ Ana Yahuzã ushiyi assala o ndolo, dãdã Male ma uwa niyi.

Dada Yesu dammai, "Yahuza, 'yãwã gogo vu yuwan ili i na vu cigai vu yuwan." ²⁸ Atsumã a aza a na a dãnã lo a alya, babu za na revei ili i na i zuwai Yesu dammai ne Yahuzã. ²⁹ Amma adama a na Yahuzã ayi da le za vu uzuwa, ozo o ro a yuwusan tã majiyan gashi Yesu damma yi tã, u 'yãwã u tsupa ikebe yi ilyalya, ko u ne'eshen alambi ikebe. ³⁰ Ana Yahuzã ushiyi assala o ndolo, reve wu utushi, cina ayin a yuwan.

Wilã u sa'avu

³¹ Ana Yahuzã karã, reve Yesu damma, "Mantsa ma rawa tã a na amu Mawun ma Vuma maa uwa atsumã a tsugbain tsã vã, waru Asulã a tã tsurã tsugbain adama e ili i na yaa cina mu suru. ³² Nã Asulã a tsurã tsugbain adama a vã, Asulã na aciyayi u to roco cine Mawun ma Vuma mã ri nã tsugbain gogogo.

³³ "Muwun n vã, mantsa ke'en da ma buwa numu a na mãã dãnũ nã ađu. I ta zami mu, agba yãã tsurã mu shi. N damma du tã cine n dammai aza a Isra'ila, 'Yaa gura 'yãwã ubatã u na mãã 'yãwã shi.'

³⁴ "Amma n ta casu du wilã u sa'avu u na yãã kuru. I ciga i 'yuwan i cigalai cine n ciga ndu. ³⁵ Ni i cigalai, ama suru e te reve ađu ojoro a vã a da."

Yesu yuwan tã adanshi a na Bituru a wasan yi

³⁶ Reve Simo Bituru ece Yesu, "Zagbain, te da vee tyo?"

Reve u usu, "Ubatã u na mãã 'yãwã vaa gura toni mu de shi, amma a 'yãwã de vu to toni mu."

³⁷ Avu we ece yi, "Zagbain, nye i zuwai moo toni wu gogo shi? N tu ufobu n kuwã obolo nã avu!"

³⁸ Reve u usu yi, "Vu tu ufobu vu kuwã adama a vã? Amayun a da maa damma wu, kafu moton ma saala, vu ta wasan mu uta'atsu."

Yesu da ure a tyo ya Dada

14 Reve Yesu damma ojoro a yi, "She u balã ko i dãnã nã atsumolangu wan. I ushi Asulã, waru i ushi mu fo. ² Asula a abundã a tã de o u'wa wa Dada vã, waru n tã 'yãwã n foboo du ubatã. Na amayun a da

‡ Oojoro a na Yesu cigai lo'on, ayi da Yahaya za na danai aata-gada a nda. U ciga u de aala a yi shi dãdã u zuwusai "za na Yesu cigai lon" ko "oojoro o ro" atsumã e idana yã yi.

shi, n shi a damma du ne shi. ³ Na n koto mayan me ili i nda, n ta tawisa n tara du a tyo obolo na amu. Reve tsu danuyi obolo. ⁴ I reve ta ure a tyo ubata u na mee tyo."

⁵ Reve Toma usu yi, "Zagbain, tsu reve ubata u na vee tyo shi. Cine tsee reve ure a tyo de?"

⁶ Reve u usu, "Amu da ure u na u rocoi amayun a Asula waru n ca ama wuma. Babu vuma na aa 'yawaw ya Dada she nu u kuru nu ubata u va. ⁷ Ni i shi i reve mu na amayun, i te reve Dada va fo. Amma diga gogo i reve yi ta, waru ye ene yi ta."

⁸ Avu Filibu damma, "Zagbain, roco tsu Dada'a, atsu u ta rawa tsu."

⁹ Reve u usu, "Filibu, n to obolo na adu nu ujimu. Cine tsa da wo o'woi hali n gogo koto vu revei ko zane da n ri shi? Vuma na ene numu suru, we ene ta Dada. To, cine vaa dansa n roco du Dada'a. ¹⁰ Koto vu ca okolo a na amu n ri pe atsumā a Dada, waru Dada ri pe atsumā a va shi? Adanshi a na maa dansaa du adanshi a va a da shi, amma Dada da na ri pe atsumā a va, waru ayi da waa yuwusan ulinga wa yi. ¹¹ Usuyi Dada'a u ta pe atsumā a va, amu waru n ta pe atsumā a Dada. Na ya usu mu adama e idanshi i va shi, to, usu numu adama e ili i na n yuwain.

¹² "Amayun a da maa dansaa du, vuma na suru usu numu, ta yuwan ili i na n yuwusain. Aza a na a usu numu a ta yuwan ili i na i la'ai za na n yuwusain, adama a na n ta kambā n danu obolo na Dada. ¹³ Waru ni i pati ili i ro atsumā a ala a va, n ta yuwaan du, adama Mawu'un u tawaa Dada na tsugbain. ¹⁴ N ta yuwaan du ili i na i patiyi suru atsumā a ala a va.

Nzuwulai n na Ruhu va Akiza aa tawa

¹⁵ "Ni i ciga mu, i ta yuwan ili i na n damma ndu i yuwan suru. ¹⁶ Waru n ta pati Dada u ca du Za vi Ikambi i ro, za na aa danu na adu hali ukosu. ¹⁷ Ayi da Ruhu va Akiza,† za na rocoi amayun adama a Asula. Ama o uvadi aa usu yi shi, adama a na e ene yi shi, waru e reve yi shi. Amma adu i reve yi ta, adama a na u ta pe nden atsumā a du, waru u ta danā pe atsumā a du.

¹⁸ Na n kara, maa lyawa du a nde'en tsa mkpa'an shi, n ta tawisa ya'a du. ¹⁹ Mantsa ma buwa ta ke'en, ama o uvadi a buwa ee ene mu shi, amma adu i te ene mu. Adama a na amu wuma u da n ri, adu waru i ta danā wuma. ²⁰ Nu urana u ndolo u tawa, i te reve a na n ri pe atsumā a Dada. Waru i te reve a na i ri atsumā a va, waru amu n ri atsumā a du. ²¹ Vuma na ciga numu suru, u ta yuwan ili i na n dammai suru, avu Dada va ciga yi fo. Amu fo n ta ciga yi, avu n roco yi ko zane da n ri."

²² Avu Yahuza (ayi nda Yahuza Iskariyoti da shi) damma, "Amma Zagbain, cine vu foboi vu roco tsu aciyawu amma a tyo a akapi shi?"

²³ Reve u usu, "Na ama a ciga mu, a ta yuwan ili i na n damma nle a yuwan suru. Dada va ta ciga le, avu tsu tawa ya'a le, avu waru tsu danu obolo ne ele. ²⁴ Vuma na gba ciga numu shi, waa yuwan ili i na n dammai shi. Ili i na yu uwwa numu n dammai, ya'a va da wu

utai shi, amma o unā wa Dada u da za na lyungu numu.

²⁵ "N damma du ta ili i nda suru a mantsa ma na n danai obolo na adu. ²⁶ Amma ayi Za vi Ikambi u to roco du ili suru, waru u ta zuwa du i cuwan ili i na n damma ndu suru. Ayi Za vi Ikambi i nda ayi da Ruhu va Akiza za na Dada va aa lyungu atsumā a ala a va. ²⁷ N zuwa du ta i tsura mazanga o okolo a du, cu'un mazanga na n ri na ayi o okolo a va, ayi da maa zuwa du i tsura. Asuvu nden a na maa ca woo o'wo cine uvadi waa ca shi. Adama o ndolo she i yuwan atsumolangu lon wan, waru she yu uwwa wovon wan.

²⁸ "Yu uwwa mu ta de adansa n ta kara waru n ta tawisa ya'a du. Ni i ciga mu na amayun i yuwan mazanga a na maa kambā ya Dada, adama a na u la'a mu ta tsugbain. ²⁹ N ta dansaa du ili i nda gogo kafu u fara, adama nu u fara i usu. ³⁰ Maa dashi yuwan adanshi a abunda na adu shi. Adama a na za tsugono tsu uvadi u nda u ta lo a tawa. Amma u ri nu ucira a aci a va shi. ³¹ N yuwan ta ili i na Dada va damma numu n yuwan suru, tsara ama o uvadi a nda e reve n ciga yi ta.

"Tawai gogo tsu karai."

Ataci ne eten

15 Avu Yesu lyuwa elime na adanshi no ojoro a yi, reve u damma, "Amu da ikyun ya amayun i na i tsu utaa ataci a inabi. Dada va ayi da cimbi. ² Ne eeten a na a ri za va nu u matsan shi, u tsu gasa yi ta. Waru u tsu lapula ta eeten a na a tsu matsan muwun, tsara u matsan muwun ma abunda. ³ Ili i na n damma ndu u zuwa du ta de i kambā cece. ⁴ Ni i ri ukabu na amu, n to o'wo ukabu na adu. Eeten a tsu matsan na aciyayi shi. U ta matsan nu u buwa ukabu ni ikyun. Ne da adu fo yaa matsan shi, she ni i ri ukabu na amu.

⁵ "Amu da ikyun ya ataci'i, adu gba eten. Na za suru kaba ya'a va, amu waru ukabu na ayi, u ta matsan lon. Agba yaa gura yuwan ili i ro shi, she na n kamba du.

⁶ Na za ri ukabu na amu shi, u ta gashi eeten a na a tsu vari reve u 'yewe. Ama a tsu tara ta eten a na e 'yewei, reve a zuwa le a akina a kulato le. ⁷ Ni i ri ukabu na amu na waru yaa kurusu uritosu u va, i ta pati Dada ili i na i cigai suru, avu gba u ca du. ⁸ Na yaa matsasan muwun ma abunda, u to rocosu a na adu ojoro a va a da, waru i to rocosu ama tsugbain tsa Dada va.

⁹ "N ciga du ta cine Dada va ciga numu. Gogo i kaba atsumā e icigi i va. ¹⁰ Ni i yuwan ili i na n dammai, i ta kaba atsumā e icigi i va. Ne da waru, n yuwain ili i na Dada va damma numu n yuwan, ne da fo n ri ukabu atsumā e icigi ya yi. ¹¹ N damma du ta ili i nda suru adama yoo o'wo na cu'un mazanga ma na n ri na ayi, adama waru mazanga ma du mo o'wo ushete wan.

¹² Apa nda ili i na maa dansaa du i yuwan: i cigalai ununa n ciga ndu. ¹³ Babu icigi i na i la'ai nda, vuma kuwa adama a n'utsa ma yi.

¹⁴ "Adu n'utsa n va da, ni i kuru ili i na maa dansa.

¹⁵ M buwa e desu du agbashi shi, adama a na zagbain tsu damma agbashi a yi ili biti shi. Amma n te desu du

n'utsa, adama a na n damma ndu ili i na Dada va damma numu biti. ¹⁶I dangwa mu shi. Amu da n dangwa ndu. Avu waru n ca du ulinga u nda i yuwan: 'Yawa i matsan muwun, icu'un i na yaa jima. Ne da Dada aa ca du ili i na i pati niyi suru na alat a va. ¹⁷Apa ili i na n damma ndu i yuwan: I cigalai.

Uvadi u ta 'yuwan ojoro'o

¹⁸"Na ama o uvadi a nda a 'yuwan du, i cuwan amu da a fara 'yuwain. ¹⁹Na adu aza o uvadi a da, a ta ciga du ununa a cigai aza e le. Amma n dangwa du ta yu ut a atsum a o uvadi, adama o ndolo adu aza o uvadi a da shi. Ayi da i zuwai uvadi u 'yuwan ndu. ²⁰I cuwan ni ili i na n damma ndu: Aagbashi a la'a zavu'wa va yi shi. Na ama o bongi mu, o to bongi du fo. Waru na a yuwan ili i na n rito nle a yuwan, a ta yuwan ili i na i damma nle fo a yuwan. ²¹Agba o to bongi du adama a na i ri aza a va. A ta yuwan ne adama a na e revei za na lyungu numu shi. ²²Na n shi n tawa n yuwaan le adan shi shi, a shi a dana nu unusu u na waa tawaa le no oforo shi. Amma gogo a ri nu ure u motaa shi adama o unusu u le. ²³Za na 'yuwan numu biti u 'yuwan ta Dada va. ²⁴N yuwan ta linga va asalama e memere me le, icu'un i na ko za koto yuwain shi. Na n shi n yuwan linga nda shi, a shi a dana nu unusu shi. Agba gogo nda e ene ta ili i na n yuwain. Agba suru na ne, a 'yuwan mu ta obolo na Dada va. ²⁵Agba ili i nda i fara ta adama e ili i na a danai a Wila u le wo o'wo amayun: 'A 'yuwan mu ta pere m pere.' †

²⁶"N ta lyunguwa du za na a tsu de Za vi Ikambi. U to ut a ubata wa Dada avu u tawa ubata u du. Ayi da Ruhu va amayun. Nu u tawa, u ta yuwan adan shi adama a va. ²⁷Reve adu fo ni i ciga i 'yuwan i damma ama adama a va, adama a na i ri obolo na amu diga a mantsa ma na n temei uritosu."

16 Avu Yesu lyuwa elime na adan shi, u damma, "N damma du ta ili i nda, adama i lyawa u'ususu u va wan. ²A ta gbara du a a'isa. Waru mantsa ma ta tawa ana ama oo una du, reve a jijan gashi a ta yuwusaan Asula aganda na a yuwan ne. ³A ta yuwan ne, adama a na e reve Dada'a shi, waru e reve mu shi. ⁴Agba n damma du ta ili i nda, adama na mantsa ma tawa ana aa yuwusan ili i nda, i cuwan ni ili i na n damma ndu.

Ulinga u Ruhu va Akiza

"Mantsa ma na n temei uritosu, n damma du ili i nda shi, adama a na n shi obolo na adu. ⁵Gogo gba n ta kamb a ubata wu za na lyungu numu. Agba ko vuma ta atsum a a du ece mu, 'Te da vee tyo?' shi. ⁶Ana n damma ndu gogo, adu da nda i remei atsumolangu. ⁷Agba amayun a da maa dansaa du, u la'aa du ta ulobonu n kara. Na n kara n ta lyunguwa du na Za vi Ikambi. Na n kara shi, Za vi Ikambi'i waa tawa shi. ⁸Nu u tawa, u to roco ama o uvadi a na a nusain ana a dammai, 'Tsu reve ta ili i na i ri unusu, waru tsu reve ta

ili i na i ri mejege, waru tsu reve ta ununa Asula a tsu ge'eto unusu.' ⁹A yuwan mejege shi adama o unusu, adama a na a usu mu shi. ¹⁰A nusan ta adama e ili i na i ri mejege, adama a na n ta 'yawa ubata wa Dada, waru yaa lyuwa elime na mene ma va shi. ¹¹A yuwan mejege shi adama o uge'etosu adama a na u yuwaan ta de za tsugono tsu uvadi u nda uge'etosu.

¹²"N ta ni ili ya abunda i na maa damma du, agba gogo u la'a ta ucira u na yee reve. ¹³Agba na Ruhu na o rocosu ili i na i ri amayun adama a Asula u tawa, u ta zuwa du i reve ili i na i ri mejege i na yoo utusa ubata wa Asula. Waa yuwan adan shi a na o utai ubata wa yi shi, amma u ta damma ili i na wu uwwai goon, waru u ta damma du ili i na yaa tawa. ¹⁴U ta ca mu tsugbain, adama a na u ta tara ili i na n dammai reve u damma du. ¹⁵Ili i na Dada ri ne ele suru, n ta fo ne ele. Ayi da i zuwai n dammai Ruhu'u u ta tara ili i na maa damma avu u damma du.

Atsumalima a ta kamb a mazanga

¹⁶"Na a jima ke'en yee ene mu shi, amma a tyo de i te enishe mu."

¹⁷Reve ozo o ro atsum a o ojoro a yi a dammulai, "Nye waa dansa ana u dammai, 'Na a jima yee ene a mu shi, reve waru a tyo de avu ye enishe mu?' Waru nye i da waa dansa ana u dammai, 'Adama a na n ta kara a tyo ubata wa Dada?' " ¹⁸Reve waru e ecelei, "Nye i da waa dansa 'na a jima ke'en?' Tsu gura reve ili i na waa dansa shi."

¹⁹Yesu reve ta ojoro a yi a ciga ta e ece yi adama o ndolo, dada u damma nle, "I te mecilei ili i na maa dansa ana n dammai, 'Na a jima ke'en ye ene mu waru shi, reve waru n damma a tyo de i te enishe mu?' ²⁰Amayun a da maa dansaa du, i ta shon avu waru i yuwan atsumolangu, amma uvadi u ta yuwan mazanga. I ta yuwan atsumolangu, amma atsumolangu a du a ta kamb a mazanga. ²¹Na ka danu limatan, u ta na mbala, adama a na mantsa ma yi ma rawai. Amma nu u matsan mawu'un, avu wi icina na mbala'a adama a na u ri a mazanga ma na u tsurai mawun o uvadi. ²²Ne da fo u ri ya'a du. Gogo i ta atsumolangu, amma n te enishe du. A mantsa'a i ta yuwan mazanga, waru ko vuma aa gura zuwa du i lyawa mazanga shi. ²³Na mantsa mo ndolo ma rawa, yee ece mu ili i ro waru shi. Amayun a da maa dansaa du, Dada va ta ca du ili i na i patiyi suru atsum a a ala a va. ²⁴Hali n gogo koto i pati ili i ro atsum a a ala a va shi. Patishiyi, Asula waru a ta ca du ayi, tsara i shiwan na mazanga.

Kristi Zamawawa lyuwa ta aci o uvadi

²⁵"N yuwan ta adan shi a nda ni iroci, agba mantsa mo ta lo a tawa ana maa dashi yuwan ne shi. A mantsa'a n ta paduwa du ili suru adama a Dada'a. ²⁶O urana u ndolo i ta pati Dada'a na ala a va, agba woo o'wo she na n yuwan ipati o un a u du shi. ²⁷Asula Dada u ciga du ta adama a na i ciga numu, reve waru i usu a na mu utai ubata wa yi. ²⁸Mu ut a ta ubata wa

† 15:25 Ica 35:19; Ica 64:4.

Dada, reve n tawā o uvadi. Gogo gba n ta lyawa uvadi avu n kambā ya Dada'a."

²⁹ Avu o joro'o a damma, "Gogo vu ta adanshi nā aṣu upaduwu! Vaa yuwusan adanshi ni iroci shi. ³⁰ Gogo tsu reve t̄a vu reve t̄a ili biti. Vu ta gura usu yeci i vuma kafu u yuwan yeci'i. Ayi nda, u zuwa tsu t̄a tsu usu vu ut̄a t̄a ubat̄a wā Asulā."

³¹ Avu u usu, "Amayun a da i usu t̄a gogo? ³² Mantsa mo t̄a lo a tawā, waru u rawa t̄a de, ana suru ndu yee bete'we, koyan da aṣumā a du a kambā o u'wa wā yi, reve i lyawa mu a nde'en. Agba Dada to obolo nā aṣu, waru adama o ndolo n ri a nde'en shi.

³³ "N damma du t̄a ili i ndolo adama yoo o'wo nā mazāngā ma amayun adama a na i ri obolo nā aṣu. Uvadi u ta zuwa du i sowo aṣumalimā. Agba i kaba asuvu! N lyuwa t̄a aci o ucira wu uvadi!"

Yesu yuwaan t̄a ojoro a yi avasa

17 Ana Yesu kotoi a dansaa le ili i nda suru, reve u kaḷyuwā zuva avu u damma, "Dada, mantsa ma rawa t̄a. Vu ca Mawun mā wu tsugbain adama u ca wu tsugbain. ² Vu ca yi t̄a tsugbain a aci a ama suru adama u ca aza a na vu ca niyi wuma u na woo koto shi. ³ Waru nda ure u na aṣu tsurā wuma u na woo koto shi: e reve wu, za na avu da Asulā a amayun goon, reve waru e reve Yesu Zamawawa, za na vu lyunguyi. ⁴ N roco t̄a tsugbain tsā wu o uvadi ana n kotoi ulinga u na vu ca numu n yuwan. ⁵ Gogo, Dada, vu dashi ca mu tsugbain tsa na n shi nā ayi ana n shi obolo nā avu kafu vu yuwan uvadi.

⁶ "Vu ca mu t̄a aza e itoni o ro aṣumā o uvadi u nda, waru n roco le t̄a ili i na vu rotsoi. Aza a wu a da a shi, agba vu ca mu t̄a ele, avu gba a yuwaan wu tsutoni. ⁷ E reve t̄a a na avu da vu ca numu ili i na n ri nā ayi suru. ⁸ Adama a na n damma t̄a aza e itoni a va ili i na vu damma numu, agba a usu t̄a. E reve t̄a a na mu ut̄ai ubat̄a wā wu, avu waru a usu avu da vu lyungu numu. ⁹ N ta avasa adama e le. Maa yuwusan avasa adama a ama o uvadi shi, amma adama a aza a na vu ca numu, adama a na ele aza a wu a da. ¹⁰ Ama o ndolo suru aza a na a ri aza e itoni a va aza a wu a da fo, waru aza a na oo tono wu suru aza a va a da fo. O roco t̄a na amayun ili i na tsugbain tsā va tsā ri. ¹¹ N t̄a lo a tawā ya'a wu. M buwa e isawan o uvadi waru shi. Agba aza e itoni i va a buwa t̄a aṣumā o uvadi. Vu roco ucira wa ala a wu, ayi da ala a na vu ca numu, tsarā vu geshe le. Dada oo o'wo ili i t̄a, ununa avu nā aṣu tsu ri. ¹² Nu ucira wā wu u da, ucira u na vu ca numu a mantsa mo ndolo aṣu ubuwu o uvadi dada m putsayi ili i wuya a ju'wan le. Shede ayi vuma na o kototoi † ayi da a lungusaḷ adama Adanshi a Asulā a shiwan.

¹³ "Dada, n t̄a tawā ya'a wu gogo. Agba n damma t̄a ili i nda aṣu ubuwu o uvadi, adama aza e itoni a va a shiwan nā mazāngā ununa aṣu n ri. ¹⁴ N damma le t̄a ikaka ya wu. Agba ama o uvadi u nda a 'yuwan le t̄a, adama a na a ri ili i t̄a ne ele shi, ununa aṣu fo n ri ili i

† Vuma na o kototoi pa nda u ta yuwusan adanshi a Yahuza Iskariyoti za na winai Yesu.

t̄a na ama o uvadi shi. ¹⁵ Maa patishi wu vu tawa le aṣumā o uvadi shi, amma vu 'yasan za wuya a ju'wan le. ¹⁶ Aṣu za vu uvadi u nda u da shi. Ne da waru ele fo aza o uvadi a nda a da shi. ¹⁷ Vu zuwa le o o'wo cece na akiza o uritosu wa adanshi a wu za na ayi da amayun. ¹⁸ N lyungu le t̄a aṣumā o uvadi, cine vu lyungu numu aṣumā o uvadi. ¹⁹ N ca t̄a aciyavā n yuwaan wu tsugbashi adama ele fo a ca aciyele a yuwaan wu tsugbashi.

²⁰ "Dada, n ta yuwusan avasa adama a aza e itoni a nda, agba waru n ta yuwusan avasa adama a aza a na aza tawā a ca mu okolo e le suru, adama e ili i na aza e itoni a va aa damma adama a va. ²¹ N ciga t̄a suru nle o o'wo ili i t̄a, ununa aṣu n ri ili i t̄a nā avu, avu waru vu ri ili i t̄a nā aṣu. N ciga le t̄a fo o o'wo ili i t̄a nā aṣu. Dada ama o uvadi a nda aṣu usu a na avu da vu lyungu numu. ²² N ca t̄a ama a nda tsugbain tsa na vu ca numu adama o o'wo ili i t̄a, ununa avu nā aṣu tsu ri ili i t̄a. ²³ Aṣu ili i t̄a i da ne ele, avu waru ili i t̄a vu ri nā aṣu, adama o o'wo ili i t̄a suru suru. Ne da ama o uvadi ee reve avu da vu lyungu numu. E te reve a na vu cigai aza e itoni a va ununa vu ciga numu.

²⁴ "Dada, vu ca mu t̄a ele, waru n ciga le t̄a a dānā ubat̄a u na n ri, adama ee ene tsugbain tsā va, za na vu ca numu adama a na vu ciga numu kafu vu yuwan uvadi.

²⁵ "Dada, avu da za va aḅulā.† Uvadi u reve wu shi, aṣu gba n reve wu t̄a, ama a nda waru e reve t̄a a na vu lyungu numu. ²⁶ N roco le t̄a ili i na vu rotsoi, waru n ta lyuwa elime nu uyuwusan ne. Ne da aa gura ciga ozo o ro ununa vu ciga numu, adama moo o'wo ili i t̄a ne ele."

E reme t̄a Yesu

(Mat. 26:47-56; Mak. 14:43-50; Luk. 22:47-53)

18 Ana Yesu kotoi avasa, reve ayi no ojoro a yi a karā reve a pasa Ubaa wā Kidron. Reve a rawa ubat̄a u na u ri nā dāngā zetunt̄ va aḅundā avu a uwa pe. ² A 'yāwusa t̄a ubat̄a' a nā aḅundā, ayi da i zuwai Yahuza za na wina niyi revei ubat̄a u na a ri. ³ Reve nan ganu a gbagbain na Afarishi a lyungu adugari a Aḷ'isamapada o ro a kuru Yahuza. Waru obolo a aṣoja a Roma a shi t̄a obolo ne ele, ama a nda a shi t̄a ni itana yu uvon ni ifitila na akata. Avu Yahuza tara le a tyo ubat̄a'a.

⁴ Yesu reve t̄a ili i na yaa fara nā ayi, dada wu ut̄ai reve we ece le, "Zane da yaa zama?"

⁵ Reve a usu, "Yesu za va Nazara."

Avu u damma le, "Aṣu dada Yesu'u!" (Yahuza za na wina niyi, shi t̄a mishin ne ele.) ⁶ Ana Yesu damma nle, "Aṣu dada ayi'i," reve o rono nā aḅapā avu a riya e ida.

⁷ Reve we ecishe le, "Zane da yaa zama?"

Avu a damma, "Yesu za va Nazara."

⁸ Avu u usu, "N damma du t̄a de aṣu dada Yesu. Nā aṣu da yaa zama, lyawai ojoro a va a karā." ⁹ A yuwan t̄a ne adama e ili i na Yesu dammai de a shiwan, "N lamba ko za t̄a aṣumā a aza a na vu ca numu shi."

¹⁰ Reve Simo Bituru tala matsun me pe'eni mā yi reve u kodo utsuvu wu usa'ani wa aagbashi a aabara a nan ganu. (Aala a aagbashi'i Maluku.) ¹¹ Ɔvu Yesu damma Bituru, "Ɔkambuwa matsun me pe'eni mā wu e ibici ya yi. Vu ta a majiyan n ciga n sowo atsumalimā ununa Dada zuwai n sowo shi?"

A tarai Yesu a tyo ubata wa aabara a nan ganu

(Mat. 26:57-58; Mak. 14:53-54; Luk. 22:54)

¹² Reve yali i gbaint nā asoja a yi a Roma, obolo nā a-dugari a Aa'isamapada, e reme Yesu avu a nla yi.

¹³ Ɔvu a fara tara yi a tyo ya Hanana, ashawale Kayafa. Kayafa da danai aabara a nan ganu a aa'wan o ndolo.

¹⁴ Ayi da da za na de acapa u dammai azagbain a Isra'ila, "Lyawai vuma nda kuwa tsara ama suru a dana wuma." †

Bituru wasain Yesu

(Mat. 26:69-70; Mak. 14:66-68; Luk. 22:55-57)

¹⁵ Reve Simo Bituru no oojoro o ro †† a kuru Yesu. Oojoro'o u reve ta aabara a nan ganu'u, da da u uwai obolo nā Yesu atsuma a agalaci o ukobu wu uge'etosu wa aabara a nan ganu. ¹⁶ Bituru gba reve wi isawan a alanga zuzu nu unantsu. Ɔvu oojoro'o u kambā u yuwan adanshi na aagbashi o usheli a na a ri o unantsu. Reve a lyawa Bituru u uwa. ¹⁷ Amma avu usheli'i we ece Bituru, "Ɔvu oojoro a vuma ndolo Yesu da, ko ne da shi?"

Ɔvu u wasan, "O'o, amu da shi!"

¹⁸ Mantsa mo utanu ma da mā shi, reve agbashi nā adugari a Aa'isamapada a gba'ato akina. Ele a lyasuwusa, da da Bituru rawai zuzu na akina'a adama u lyasuwa.

Aabara a nan ganu a yuwain Yesu yeci

(Mat. 26:59-66; Mak. 14:55-64; Luk. 22:66-71)

¹⁹ Ɔvu aabara a nan ganu a yuwan Yesu yeci adama o ooro a yi nu uritosu wa yi. ²⁰ Reve u usu, "N yuwusan ta adanshi adama koyan da uwwa. N ritosu ta a a'isa nā a Aa'isamapada, ubata u na aza a Isra'ila suru o tsu boloto. N damma ko ili i ta usokowu shi. ²¹ Adama a nye vee eceshe mu cu'un vi ili i nda? Ece ama a na a uwwai uritosu u va. E reve ta ili i na n dammai."

²² Ana Yesu dammai ne, avu dugari ro basa yi o ug-baguzu avu u damma, "Zane da avu a na vaa yuwaan aabara a nan ganu† cu'un va adanshi o ndolo?"

²³ Ɔvu u damma, "Nā n damma ta ili i ro i na Wilā u dammai u ri mejege shi, i roco ili'i. Agba ni ili i na n dammai amayun a da, adama a nye vu basa numu?"

²⁴ Yesu ubuwu wunlu da da Hanana caco niyi a tyo ya Kayafa aabara a nan ganu.

Bituru wasisan ta Yesu

²⁵ Ili i nda a farasa pe atsuma, Simo Bituru de mishin zuzu na akina a lyasuwusa. Da da e ece niyi, "Ɔvu za vi itoni ya Yesu da, ko ne da shi?"

Ɔvu u wasan reve u damma, "O'o, amu da shi!"

²⁶ Aagbashi o ro a aabara a nan ganu a shi ta lo. Maci vuma na Bituru kodoi utsuvu u da. Ɔvu u damma, "Me ene wu ta ubata a danga zetun, ko me ene wu shi?"

²⁷ Ɔvu Bituru wasisan, a mantsa'a avu moton ma saalashi.

A tarai Yesu a tyo ya Bilatu

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mak. 15:1-5; Luk. 23:1-5)

²⁸ Ana Kayafa kotoi uge'etosu wa Yesu nā wasasa, da da azagbain a Isra'ila a tara niyi a tyo ubata wa Bilatu† gwamna vuma va Roma. Ɔvu ama'a e isawan a alanga. Nā shi za ro uwa pe, u shi to o'wo babu cece, agba Wilā u shi a lyawa yi u yuwan Abuki a Mapasa shi. ²⁹ Ɔvu Bilatu utā a alanga reve we ece le, "Adanshi a nye a da i tawayi a aci a vuma nda?"

³⁰ Reve a usu, "Nā shi vuma nda za vu ulinga wi iwuya i da shi, tsu shi a tawa nā ayi ubata wa wu shi."

³¹ Ɔvu u damma le, "To, adu na aciyadu tara niyi i 'yawa i ge'eto yi cine Wilā u du u dammai i ge'eto yi."

Reve a wasan a damma, "Adu aza a Roma i tsu lyawa tsu tsu una vuma shi." ³² Ili i na a dammai u roco ta ili i na Yesu dammai de cine waa kuwa u fara ta o o'uso amayun.

³³ Reve u kambā o ukobu avu u de Yesu avu we ece yi, "Ɔvu da mogono ma aza a Isra'ila?"

³⁴ Ɔvu u damma, "Yeci ya wu i da nda'a, ko ama o ro a yuwaan wu ta adanshi a va?"

³⁵ Reve u usu, "Vu reve ta amu za va Isra'ila da shi! Ama a wu nā nan ganu a gbagbain a da a tawai nā avu ya'a va. Nye i da gba vu yuwain?"

³⁶ Reve Yesu usu, "Tsugono tsā va za vu uvadi u nda u da shi. Nā shi za vu uvadi u nda u da, agbashi a va a shi ta yuwan nlangi adama a zuwa mu e ekere a azagbain a Isra'ila wan. Amu n ri ana ngono n na maa yuwusan tsugono pa o uvadi shi."

³⁷ Ɔvu we ece yi, "Ɔvu mogono ma da, ko ne da shi?"

Reve u usu yi, "Vu damma ta amu mogono ma da, waru vu damma ta mejege. Ayi da i zuwai a matsan numu, avu n tawa o uvadi adama n damma ama amayun. Waru za na ri za va amayun tsu poloo mu ta atsuvu."

³⁸ Ɔvu we ece yi, "Nye i da amayun?"

A padayi Yesu ugana wu ukwa

(Mat. 27:15-31; Mak. 15:6-20; Luk. 23:13-25)

Ana Bilatu dammai ne, avu wu utisa a tyo ya aza a Isra'ila avu u damma le, "Vuma nda yuwan ili i na i rawai n damma, 'Nu u ciga u 'yuwan u kuwa' shi. ³⁹ I reve n tsu badā ta vuma ta atsuma o u'wa wa ali u kara a mantsa mā Abuki a Mapasa. I ciga ta n lyawa 'mogono ma aza a Isra'ila? "

⁴⁰ Reve a saala, "O'o, a lyawa yi wan! Tsu ciga ta a lyawa Baraba." (Baraba gba u shi ta u tsu 'yasaṣan nlangi.)

† 18:14 Yah. 11:49-50. †† 18:15 Yah. 13:23.

Asoja a yuwaan t̄a Yesu ulamu

(Mak. 15:16-20)

19 Reve Bilatu† damma ̄asoja a faba Yesu na asuƊu. 2 Reve a Ɗava ookokolo e eten a awanda, ̄avu a zuwayi a aaci, † ̄avu o oto yi aayala a sawun Ɗāan-Ɗāan. 3 ̄Avu ̄a t̄awusa ya'a yi na a dammi, "Wuma wa wu u jima, mogono ma aza a Isra'ila!" Na a basasa niyi o ugbaguzu.

4 ̄Avu Bilatu kara ̄o utisa waru, reve u damma ama'a, "Uwwai, n t̄a o ut̄a yi pa nda ya'a Ɗu, adama i reve n tsura ili i ro i na yaa zuwa n kototo yi shi." 5 Reve Yesu ut̄a, wotowu no ookokolo a awanda† na aayala'a. ̄Avu Bilatu damma le, "Apa vuma'a!"

6 Ana nan ganu a gbagbain obolo n̄a ̄adugari ̄a ̄Ā'isamapada e ene niyi, reve a saala, "Vara niyi a akpata!† Vara niyi a akpata!"

̄Avu u usu, "I tara yi reve i vara yi a akpata. N tsura ili i na yaa zuwa n kototo yi shi."

7 Reve ̄a usu, "U damma t̄a a na ̄ayi Mawun m̄a ̄Asul̄a ma Ɗa. Adama o ndolo, Wil̄a u tsu u damma t̄a u kuwa."

8 Ana wu uwwai ili i nda, reve wu uwwa wovon lon.

9 ̄Avu u kara ̄a kamba ̄o ukobu wa yi reve we ece Yesu, "Te Ɗa vu ut̄a?" Agba u usu ili i ro shi. 10 ̄Avu Bilatu damma, "Vu 'yuwan t̄a a yuwan adanshi n̄a ̄amu? Vu reve, n t̄a nu ucira u na maa lyawa wu vu kara pere, ko n zuwa a vara wu a akpata."

11 ̄Avu u usu, "Vu ta gura yuwaan mu ne adama a na ̄Asul̄a a zuwa nuwu vu yuwan. Vuma na ca numu e ekere ̄a wu u la'a wu t̄a unusu."

12 Ana wu uwwai ili i nda, u shi t̄a u ciga u lyawa yi u kara pere. ̄Avu azagbain a Isra'ila a lyuwa elime n̄a yisaali, "N̄a vu lyawa vuma nda pere, ̄avu i'utsa i Mogono Kaisa Ɗa shi! Vuma na suru tarai aciyayi mogono ma Ɗa, vuma ndolo ma'yuwatan mo mogono ma Ɗa!"

13 Ana wu uwwai ili i na aa dansa, reve wu ut̄a n̄a Yesu a alanga ̄avu u Ɗanu o ootogu o uge'etosu o ukobu u na ̄a tsu Ɗe Ukobu u na ̄a Ru'wai na Atali a Gbagbain. (Aala o ubata u nda n̄a Tsu'arama† ̄ayi Ɗa "Gabata.") 14 Gogo urana u t̄a e meremee ma aci o Urana wi Ifobi ya ̄Abuki a Mapasa.

Reve u damma aza a Isra'ila'a, "Apa Ɗu mogono m̄a Ɗu!"

15 Reve ̄a kambuwa yi n̄a yisaali, "Una niyi! Una niyi! Vara yi a akpata!"

̄Avu we ece le, "I ciga t̄a n vara mogono m̄a Ɗu a akpata?"

Reve nan ganu a gbagbain ̄a usu, "Tsu ri n̄a mogono mo ro shi, she Kaisa!"

16 Reve u ca le Yesu adama a vara yi a akpata.

A vara t̄a Yesu a akpata

(Mat. 27:32-44; Mak. 15:21-32; Luk. 23:26-43)

̄Avu ̄asoja a tara Yesu reve ̄a kara n̄a ̄ayi. 17 ̄Ayi ̄a mo-t̄a ̄atsuma ̄a lyuci'i, u tanu t̄a akpata† ̄a yi ̄a tyo Ubata wo Ookoluwo. (Aala o ubata'a n̄a Tsu'arama ̄ayi Ɗa "Gologota"†). 18 Ubata u Ɗada a vara niyi a akpata.† A yuwaan t̄a ne waru ̄aza o u'wa wa ali e re o ro, vuma t̄a suru e eebele ̄a t̄a, Yesu gba e memere.

19 Reve Bilatu zuwa le a zuwa Ɗe iroci zuwa va a akpata'a, adansa,

YESU VA NAZARA, MOGONO MA AZA A ISRA'ILA.

20 Reve a Ɗana iroci'i toto uta'atsu: Za vu ufaru n̄a Tsuyahuda,† waru n̄a Tsuruma, waru n̄a Tsheleni.† Ama n̄a ̄abunda e Ɗe yi t̄a nu un̄a, adama a na ubata u na a varai Yesu a akpata u ri alanga n̄a lyuci shi. 21 Reve nan ganu a gbagbain a damma Bilatu, "She vu Ɗana, 'Mogono ma aza a Isra'ila' wan, amma vu Ɗana, 'Vuma nda damma t̄a ̄amu Ɗa mogono ma aza a Isra'ila.'"

22 ̄Avu u usu, "N Ɗana yi t̄a ne, waru ne Ɗa u ri."

23 Ana ̄asoja o kotoi mavara m̄a Yesu a akpata, reve a tara itana ya yi ̄avu e ne'eshen bata nashi. Soja suru t̄a nu upasu wa yi. Reve fo a tara utugu wu uga'an wa yi, za na Ɗana udavu diga zuwa ̄a cipa. 24 Reve a dammu-lai v̄ani le, "She tsu karai ̄ayi nda bata bata wan. Tsu yuwain anca'wa adama tsu reve za na aa tara yi." Ili i nda i fara t̄a adama e ili i na Adanshi ̄a ̄Asul̄a a dammai wo o'wo amayun:

"E ne'eshen t̄a itana i va v̄ani le,

̄avu a yuwan anca'wa adama o utugu u va." ††

̄Ayi nda gba, ̄ayi Ɗa ili i na ̄asoja'a a yuwain.

25 Mma va Yesu Ɗana t̄a lo mishin ̄a nge'en ma akpata obolo n̄a mma ke'en va yi. Meri ka va Kiliyofa n̄a Meri Magadaliya ̄a Ɗana t̄a lo fo. 26 Oojoro a na u cigai † Ɗana t̄a lo fo zuzu n̄a mma va Yesu. Ana Yesu ene nle obolo, reve u damma mma va yi, "Vuma nda mawun m̄a wu ma Ɗa gogo." 27 Reve u damma oojoro'o, "̄Ayi Ɗa mma va wu gogo." Diga lo Ɗa oojoro o ndolo a tara niyi ̄a tyo o u'wa wa yi.

Yesu kuwa t̄a

(Mat. 27:45-56; Mak. 15:33-41; Luk. 23:44-49)

28 Yesu reve t̄a a na u kotoi Ɗe ulinga wa yi. Amma adama u lyawa Adanshi ̄a ̄Asul̄a o o'wo amayun, reve u damma, "N ta uwwusa akuli!" ††29 Meden m̄a Ɗana t̄a lo tapu n̄a mini ma alamu, ̄avu ̄asoja'a ̄a tsupu pe ashidi. Ɗada ̄a n̄a niyi o oosondori, ††† reve a canana a zuwaa Yesu o un̄a. 30 Ana Yesu sowoi mini'i, ̄avu u damma, "U koto t̄a." ̄Avu u Ɗadato aaci, reve u kuwa.

A sapai Yesu e eebele

31 Urana u nda Urana wi Ifobi i Ɗa, ††† agba nu usana u tawa Ashibi a Ɗa za na wo o'woi ̄abajini o urana waru

† Kaisa Mogono mo otosu t̄a ookokolo ̄a ̄avu'un a na a mungai na aayala a sawun Ɗāan-Ɗāan. A yuwaan t̄a ne Yesu adama a lamaa yi.

†† 19:24 Ica 22:18. † 19:26 Yah. 13:23. †† 19:28 Ica 69:21; Ica 22:15. ††† A yuwan t̄a ulinga na adanga ̄a ̄avu'un a na ̄a tsu Ɗe "oosondori." ̄Ayi Ɗa a yuwayin ulinga a Aatagada ̄a Mot̄a a na o ky-o'onuyi m̄asa ̄a n̄antsu vu 'wa va aza a Isra'ila (Mt̄a. 12:22), waru a yuwan t̄a adanshi ̄a yi bata ro ̄atsuma a Adanshi ̄a ̄Asul̄a. †††

Urana u Mapasa u da. Ana wo o'woi aza a Isra'ila a ciga a lyawa lipu le zuva va akpata'af shi hali urana wa Ashibi, avu a pati Bilatu u lyawa asoja a kukuda ana a aza a na a danai de a akpata adama a kuwa go'o. Reve waru a cipato lipu le e ida. ³² Avu asoja'a a fara kuda ana a ama e re'e aza a na a danai zuva va akpata e ebele e Yesu. ³³ Amma ana a rawai ubata wa Yesu, reve e ene u kuwa ta de, agba a kuda ana a yi shi. ³⁴ Avu za ta atsumu a asoja'a tara ibata ya yi reve u sapa Yesu e eebele. Reve mpasa na mini mo uta. ³⁵ Tsu reve ta ili i nda amayun a da, adama a na za na enei ne esu da dammai. U damma ta ne adama adu fo i usu. ³⁶ Ili i nda i fara ta adama Adanshi a Asulaf a shiwan: "Ko eetele a ta a yi aa kuda shi." ³⁷ Waru Adanshi a Asula o ro a damma ta, "A ta kalyuwa vuma na a sapai ni ibata." ††

Acida e Yesu

(Mat. 27:57-61; Mak. 15:42-47; Luk. 23:50-56)

³⁸ Ana ili i nda i kotoi, reve Isuhu, vuma lyuci va Ari-matiya, pati Bilatu ko u ta lyawa yi u tara lipu va Yesu. (Isuhu za vi itoni va Yesu da, amma usokowu, adama a na wu uwwusa ta wovon wa azagbain a Isra'ila.) Avu Bilatu usu, reve Isuhu 'yawa u tara lipu'u u kara na ayi. ³⁹ Nikodimu, za na shi tawai de ya Yesu na ayin, shewun ta Isuhu. Avu u tawaa na aguma a maguru e re na rawai uritowu ukpaku na a tsu tsuwaan akwakwa. ⁴⁰ Ama e re a nda a tara ta lipu va yi reve a katala yi akandarawa no okoro obolo na aguma'a. Ne da aza a Isra'ila a tsu yuwan na aa cido akwakwa. ⁴¹ Ubata u mavara ma akpata'a u ta zuzu na arumbu, atsuma a arumbu'u aason a sa'avu a dana ta pe za na koto a yuwain ulinga na ayi shi. ⁴² Adama a na wo o'woi Urana wi Ifobi u da kafu Mapasa,† waru adama a na aaso'on a ri zuzu, dada a zuwai pe lipu'u.

Aason e Yesu a ta lyanga

(Mat. 28:1-8; Mak. 16:1-8; Luk. 24:1-12)

20 Nu usana wa Aladi ubata ubuwu haba, avu Meri Magadaliya kara a 'yawa a aaso'on, reve we ene aatali a aaso'on ugandaluwu utakatsuwu nu unantsu wa aaso'on. ² Reve u suma a 'yawa ya Bituru za na ats u de Simo obolo no ojoro o ro, † za na Yesu cigai, avu u damma le, "A tara ta Zagbain pe a aaso'on, agba tsu reve ubata u na a zuwa niyi shi!" ³ Reve Bituru no ojoro'o a kara a 'yawa de. ⁴ Mere me le a dana ta e iladi, agba ojoro o ro'o a sara ta Bituru hali u fara rawaa yi. ⁵ Ana u kanzu a kalyuwa atsuma a aaso'on, reve we ene pe okoro goon, agba u uwa pe shi. ⁶ Dada Simo Bituru a rawa avu u uwa pe, reve we ene pe okoro'o. ⁷ We ene ta fo apadi o okoro a na a palayi urewesu wa Yesu na ayi. A kutsulu yi ta, reve wo o'wo upasu u ta. ⁸ Reve ojoro o ro'o, za na fara rawai a aaso'on fo u

Urana u Mapasa u ta gura o o'wo urana suru atsuma a ajuma. A aa'wan a na a varai Yesu a akpata wo o'wo ta urana wa Ashibi, adama o ndolo a kambato ta Ashibi'i abajini o urana. † 19:36 Mtā. 12:46; Mkc. 9:12; Ica 34:20. †† 19:37 Zak. 12:10. ‡ 20:2 Yah. 13:23.

uwa pe. Reve we ene avu u usu a na a 'yasain Yesu at-suma a akwakwa. ⁹ (A mantsa mo ndolo koto a shi e reve ili i na Adanshi a Asula a dammai a na amayun a da a ciga a 'yuwan u 'yon atsuma o ukwa shi.) ¹⁰ Reve ojoro'o a kara a kambu o u'wa.

Meri Magadaliya enei Yesu

(Mat. 28:9-10; Mak. 16:9-11)

¹¹ Meri gba wi isawan ta a alanga a aaso'on e mesun. Reve u kanzu a kalyuwa atsuma a aaso'on. ¹² Avu we ene pe nlingata ma Asula n re. A dana ta wotowu ni itana i uri waru a dana ta nden ubata u na lipu va Yesu shi. Za ta dana ta ubata a aaci za ta gba shi ubata wa ana. ¹³ Reve e ece yi, "Adama a nye vu ri e mesun?"

Avu u usu, "A tara ta Zagbain va, agba n reve ubata u na a zuwa niyi shi." ¹⁴ Ana Meri dammai ne, reve u vadala avu we ene Yesu mishin lo, agba u gura reve a na Yesu da shi.

¹⁵ Reve Yesu ece yi, "Adama a nye vu ri e mesun? Zane da vu ri e izami?"

Avu u yuwan majiyan gashi ayi da waa kalyuwusa arumbu'u avu u damma, "Zagbain, nna avu da vu tarai lipu va Yesu, m pati wu ta vu yuwan ankuri, vu damma mu, adama n 'yawa n tara yi."

¹⁶ Avu u damma yi, "Meri."

Avu Meri vadala a tyo ya'a yi, reve u damma, "Rabboni!"† (Na Tsu'arama† "Rabboni" urevu wa yi ayi da "Manlu.")

¹⁷ Reve Yesu damma yi, "She vu reme mu wan, adama a na koto n kara a tyo ya Dada shi. Amma vu kara a tyo ubata o ojoro a va vu damma le, 'N ta kara a kambu ubata wa Dada va za na ri fo Dada du. Ayi da Asula a va, waru ayi da Asula a du.'" ¹⁸ Reve u kara u 'yawa u damma ojoro'o a na we ene ta Zagbai'in. Reve waru u damma le ili i u damma niyi.

Ojoro e Yesu e ene yi ta

(Mat. 28:16-20; Mak. 16:14-18; Luk. 24:36-49)

¹⁹ Na ayin o urana wa Aladi o ndolo, avu ojoro'o o boloto a aasula a ta avu a katsu nantsu, adama a na a uwwusa ta wovon wa azagbain a Isra'ila. Reve Yesu tawai wi isawan e memere me le babu usan, avu u casa le, adansa, "N yuwan ta avasa i tsura asuvu nden."

²⁰ Ana u dammai ili i nda, reve u roco le antsu e ekere a yi na za ve eebele. Ojoro'o a shiwan ta na mazanga adama a na e te inda Zagbain. ²¹ Reve u dammisa, "Asuvu nden na obolo na adu. Cine Dada va lyungu numu atsuma o uvadi, ne da fo maa lyungusu du."

²² Avu wi ivuwaan le reve u damma, "Ushiyi Ruhu va Akiza. ²³ Nni i yuwaan ama gafura vu nusu le, Asula fo u ta yuwaan le, o to o'wo na gafura. Nna gba i 'yuwan a yuwaan le gafura, Asula fo u ta 'yuwan a yuwaan le gafura."

Yesu na Toma

²⁴ Za ro atsuma a Kupanejere'e, Toma (za na waru a tsu de fo Mepishe), u dana obolo ne ele shi, a mantsa

ma na Yesu rocoi aciyayi. ²⁵ Ana u rawai, reve akapi o ojoro a damma yi, "Tse ene tã Zagbain!"

Amma avu Toma damma, "Maa usu shi she na me ene antsu e ekere a yi, waru she na n ju'wan antsu'u na aakatsu a va ubata u na ikusa i danai, waru n oto ukere u va atsumã a wuntsu we eebele a yi."

²⁶ Ana a yuwain ajuma a tã, reve ojoro'o o bolotowiso a aasula'a, waru Toma danã tã obolo ne ele. Reve a katsu nantsu vadamma nu ufaru, amma avu Yesu tãwã wi isawisan e memere me le babu usan. Avu u çasã le, reve u damma, "N yuwan tã avasa i tsurã asu-vu nden." ²⁷ Reve u damma Toma, "Kalyuwã ekere a va. Zuwa aakatsu a wu antsu'u. Oto ukere wa wu e eebele a va. Vu lyawa mawasan a na vaã usu."

²⁸ Avu u usu yi, "Avu da Zagbain va na Asulã a va."

²⁹ Reve u damma yi, "Vu usu tã o unã na ve ene numu. Aza aba'un a da aza a na e ene numu shi avu gba a usu."

Ili i na i zuwai Yahaya danai a aatagada a nda

³⁰ Ojoro e Yesu e ene yi tã a yuwusan iroci yi linga va asalama ro na abundã aza a na a danai atsumã a aatagada a nda shi. ³¹ N dana tã ili i nda adama i usu a na Yesu da Zamawawa, Mawun mã Asulã, waru adama a na i usu niyi, i tã tsurã wuma.

Igolo tapu na mugula

21 A tyo de, reve Yesu rocowiso aciyayi ubata wo ojoro a yi a nge'en m Mala mã Galili. † Apa cine ili'i i farai: ² Ojoro a yi na abundã a danã tã lo: Simo Bituru, na Toma (za na a tsu de Mepishe), na Nataniya va Kana va Galili, na muwun mã Zabadi, no ojoro e re o ro. ³ Reve Simo Bituru damma aza a yi, "Amu n tã 'yawa mereme ma mugula ni igolo."

Reve aza a yi a damma, "Atsu fo tsu tã 'yawa obolo na avu." Avu a kara a 'yawa a wantsun u le. Agba e reme ko ili i shi na ayin o ndolo. ⁴ Ana usana u tawai na wasasa, reve Yesu isawan a nge'en m mala'a, agba ojoro'o e reve a na Yesu da shi.

⁵ Reve u de le, "Ama a va, i reme tã de mugula?"

Avu a usu, "O'o."

⁶ Reve u damma le, "Variyi igolo i du usa'ani u wantsun u du, i te reme ozo o ro." Reve a yuwan ne, avu igolo'o e reme mugula mã abundã hali a kudã o rono yi.

⁷ Reve oojoro a na Yesu cigai †† damma Bituru, "Zagbain da!" Ana Simo Bituru uwwai a na Zagbain da, reve wo oto utugu wa yi (adama a na u shi tã u fodo yi ana u danai o ulinga), avu wu teruwe a mini u reme udasu a tyo ubata wa Yesu. ⁸ Reve akapi o ojoro o toni yi atsumã a wantsu'un, uguzu ni igolo'o tapu na mugula. A danã alanga ni ida shi, alanga e le a danã tã zuzu na ana ukpakuta'atsu (300). ⁹ Ana ojoro'o o utai atsumã a

wantsu'un, reve e ene u tã ni ilyalya, waru u danã tã a zusun mugula na akinkina.

¹⁰ Avu u damma, "Tawai na mugula n ro n na i remei gogo."

¹¹ Reve Simo Bituru kara u uwa atsumã a wantsu'un, reve u rono igolo'o a tyo e ida. Atsumã a yi mugula m gbagbain ukpaku na kupoton na aza a ta'atsu (153) n danã tã pe. Agba suru na ne igolo'o i kara shi. ¹² Reve Yesu damma le, "Tawai i lyuwa." Ko za tã gba atsumã o ojoro'o gura ece yi, "Zane da vu ri?" shi, adama a na e reve tã a na Zagbain da. ¹³ Avu u 'yawa u tara ilyalya, reve u ca le. Reve waru u ca le fo mugula'a. ¹⁴ Ayi nda, ayi da wa ta'atsu a na u rocoi aciyayi ubata wo ojoro'o ana a 'yasan niyi atsumã o ukwa.

Yesu na Bituru

¹⁵ Ana o kotoi alya, reve Yesu ece Simo Bituru, "Simo mawun ma Yahaya, vu la'a tã aza a wu ciga mu?"

Avu u usu, "Ee, Zagbain, vu reve tã a na n ciga nuwu."

Reve u damma, "Vu lyuwato mukyokyon n va."

¹⁶ Reve we ecishe yi we ire, "Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu tã?"

Avu u usu, "Ee, Zagbain, vu reve tã a na n ciga nuwu!"

Avu u damma, "Vu kalyuwã ikyon i va."

¹⁷ Reve we ecishe yi wa ta'atsu, "Simo mawun ma Yahaya, vu ciga mu tã?"

Bituru yuwan tã atsumolangu adama a na Yesu yuwan yi tã yeci hali uta'atsu ko u ciga yi tã. Adama o ndolo reve u damma Yesu, "Zagbain, vu reve tã ili suru. Vu reve tã a na n ciga nuwu."

Avu Yesu damma yi, "Vu lyuwato ikyon i va. ¹⁸ N ta dansaa wu amayun, avu o ulobo, vu tso oto tã itana i na vu cigai, reve vu 'yawa ubata u na vu cigai. Agba na vu kutsa, vu tã bubaruwa e ekere a wu. Reve ozo o ro a nã wu avu a tara wu a tyo ubata u na vu cigai shi."

¹⁹ (U damma tã ne adama u roco cine Bituru aã kuwa, reve u ca Asulã tsugbain.) Reve u damma Bituru, "Toni mu!"

²⁰ Avu Bituru vadala reve we ene oojoro o ro, †† za na Yesu cigai. Waru ayi da fo za na rabatoi Yesu ele a alya avu we ece, "Zagbain, zane da aa wina wu?" ²¹ Ana Bituru ene niyi, avu we ece Yesu, "Zagbain, ili i ne yaa cina yi?"

²² Reve u usu yi, "Nna n ciga tã u yuwan wuma hali mantsa ma na mã kambã, te imini ya wu na adama o ndolo? Vu toni mu." ²³ Adama o ndolo reve aalabari'i a baza atsumã a aza e Itoni a na, ayi nda waã kuwa shi. Agba Yesu damma ne shi. Ili i na u dammai ayi da, "Nna n ciga tã u yuwan wuma hali mantsa ma na mã kambã, te imini ya wu na adama o ndolo?"

²⁴ Ayi oojoro† a nda ayi da u dammai ili i nda suru. U dana yi tã, waru tsu reve tã a na amayun a da waa dansa.

²⁵ Yesu yuwan tã ili i ro na abundã. Nna a dana ili i ndolo suru atsumã a atagada, n jiyã atsumã o uvadi

† A tsu de tã fo Mala mã Galili Mala mã Tibariya. †† 21:7 Yah. 13:23. ‡ Danshi udasuwa a tsu yuwan tã ulinga na ayi tsi ili yu uritotu i na a tsu de yadi na Tsunayasa. Ana a ta'atsu a da a tsu yuwan udasuwa u tã.

†† 21:20 Yah. 13:23.

suru a na āa tsura ubāta u na waa rawa a na a zuwa atagada'a suru shi.

Ajiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka, vuma na danai Alabari a Sa'ani a Luka, ayi da waru u danai Aatagada o Ulinga wa Ajiya. U shi ta u ciga u damma ili i na i farai na aza e Itoni e Yesu. Aatagada o Ulinga wa Ajiya a fara ta ubata u na Aatagada a Luka a lyawai.

Ulinga wa Ajiya u damma ta ili i na i farai na ama a na a toniyi Yesu cina u kuwa. U damma ta cine ama a nda a yuwain mmalu a dansaa ama adama e Yesu, waru u damma ta cine ama a na a uwwai a yuwain. Ruhu va Akiza golobo ta ama a nda waru u kamba le ta. Nu ufaru, ama a na a ri elentsu a ta a da goon a yuwusayin adanshi, ele da aza a Isra'ila. Ko atsumu a aza a Isra'ila ama o ro a 'yuwan ta a usu adanshi e le, waru o una ta aza e Itoni o ro adama e ili i na a dammai a aci e Yesu. A tyo de atsumu a aatagada a nda, Asula a zuwa ta aza e Itoni a damma ama e elentsu o ro koko'o adanshi e Yesu.

Ulinga wa Ajiya u damma ta cine ikaka ya aza e Itoni i bazai e ida ya Isra'ila. U damma ta cine Bituru, obolo na Bulu na akapi a ama a yuwain. U damma ta mpolo n na aza a na a vadalai usa'avu a yuwain, waru na cine a kambulai vani le upasu u le, waru na cine a lyunguyi ni ikambi tsara a kamba aza a na a vadalai usa'avu upasu u le. Ne tsunda tsa da a'isa aza e Itoni a farai cine tsu reve nle ana'an.

Ili i na i ri pe atsumu a aatagada a nda

1. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsumu a Urishelima (1:1-8:3)
2. A yuwan ta adanshi a Alabari a Sa'ani atsumu a Yahuda na Samariya (8:4-12:25)
3. Bulu yuwan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (13:1-14:28)
4. A yuwan ta majiyan ma sa'ani atsumu a Urishelima (15:1-35)
5. Bulu yuwisan ta mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (15:36-18:22)
6. Bulu yuwan ta mmalu ma ta'atsu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (18:23-21:16)
7. E reme ta Bulu atsumu a Urishelima (21:17-23:22)
8. A tara ta Bulu a tyo Kasariya (23:23-26:32)
9. A tara ta Bulu a tyo Roma (27:1-28:31)

A 'yasan ta Yesu

1 Tiwofilu, a aatagada o ufaru u va n damma wu ta ili i na Yesu teme mayan obolo ni ili i na u rito-suyi, 2 hali urana u na a tara niyi a tyo zuva.

Amma kafu a tara yi a tyo zuva da da u yuwain ajiya a na u dangwai adanshi a abula nu ucira u Ruhu va Akiza. 3 Ana u kuwai, u rocosu le ta aciyayi wuma, reve u roco le a na u 'yoyin na linga icu'un icu'un. U yuwan ta rana amunga a yuwusan adanshi adama o tsugono tsu Asula. 4 A yashi i na u danai a alya obolo ne ele, u damma le ta, "She i lyawa Urishelima wan.† Amma i puro she na nzuwulai n na Dada yuwain u shiwan ne'en, za na n damma ndu nu una u va, 5 Yahaya rumbu ta ama na mini. Aa jima shi, avu a rumbu du na Ruhu va Akiza."

A tara ta Yesu a tyo zuva

6 Ana ajiya a danai obolo na Yesu,† e eceshe yi ta, "Zagbain, gogo da va kambuwa aza a Isra'ila na tsugono tse le waru?"

7 Reve u usu le, "Dada da goon ri nu ucira u na woo fobo yashi na mantsa'a, adu gba a ca du ucira u na yaa gura reve shi. 8 Amma i ta tsura ucira na Ruhu va Akiza† tawa du. I to o'wo aza a na aa yuwan adanshi o una u va atsumu a Urishelima na atsumu a Yahuda, na Samariya, hali a tyo ukosu wu uvadi."

9 Ana u dammai ne, ele a akanla, reve a tara yi a tyo zuva. Reve eleshe o ro a pupala yi, a gura enishe yi shi. 10 Ajiya'a lo a kayuwusa yi a kara a tyo zuva, reve ama e re wotowu na atugu a uri e isawan mishin zuzu ne ele. 11 Reve a damma, "Adu ama a Galili, adama a nye i ri mishin a akanla zuva? Yesu na a tarai atsumu a du a tyo zuva, u ta tawisa ununa ye enei a tara niyi a tyo zuva."

A dangwa ta aajiya o ro

12 Ana ili i ndolo i farai, reve ajiya a lyawa Masasan ma Zetun, reve a yuwan mmalu u ta rawa ana ukpakukupa uta'atsu (3,000)† a kambu Urishelima. 13 Ana

† Atsumu e elentsu a na u danai udanu, u damma ta a na alanga a yi a danai ta "mmalu ma Ashibi." Wilu wa aza a Isra'ila u tsu lyawa ta vuma yuwan mmalu n kilomita 1, ko u la'a akapi a mili wa'a

ā kambāi ātsumā ā lyuci gbain na ā dānāi, reve a kumba o u'wa wa zuva u na ā dānāi, ele da nan Bituru nā Yahaya nā Yakubu nā Andarawu nā Filibu nā Toma nā Batalamawu nā Matta nā Yakubu mawun ma Alfa nā Simo za na fo ā tsu de Bakanani, † nā Yahuza mawun ma Yakubu. ¹⁴ Suru nle reve o boloto aciyele a yuwusan avasa kuci nā majiyan mā tā, obolo nā āmāci o ro, nā Merit̄ mma vā Yesu obolo na azawawa'a e Yesu suru.

¹⁵ Ātsumā a rana ndolo ibolo ya ama ukpaku nu ushin (120) aza a na a cayi okolo ā dānā tā lo. Reve Bituru 'yon mishin, reve u damma, ¹⁶ "Āzā ā vā, a ciga a 'yuwan o shiton Adanshi ā Āsulā a na Ruhu va Akiza yuwain o unā wā Dāwuda adama a Yahuza, za na uwai elime a aza a na e remei Yesu. ¹⁷ Yahuza vuma da na dānāi obolo nā ātsu, waru Yesu dāngwa yi tā tsarā u yuwan ulinga nā ātsu."

¹⁸ (Yahuza tsula tā ida ni ikebe i na u winai Yesu, reve u riyā u cikāto aaci, dāda ātsumā o boso niyi, reve iliyātsumā suru yu utā a alanga. ¹⁹ Aza a na ā ri nden suru ātsumā ā Urishelima a uwwa tā ili i na i farai, dāda e dēyi ubatā'a "Akaladama" ne elentsu e le, ana Ubatā wu Mpsa.)

²⁰ Reve Bituru lyuwa elime na adanshi, "U tu uđanu a Aatagada e Ica, †

'U'wa wā yi wo o'wo tā uvariya, she vuma dānu pe wan.'

Reve waru u dammisa,

'Tsugbain tsā yi nanza tara.' ††

²¹ "Adama o ndolo wo o'wo tā a ciga a 'yuwan a dāngula vuma ro o unā u vuma ndolo. Vuma ndolo o o'wo u dānā tā obolo nā ātsu a mantsa ma na Yesu Zagbain dānāi obolo nā ātsu. ²² Waru wo o'wo u dānā tā nā ātsu a mantsa ma na Yahaya rumbuyi Yesu, hali urana u na a tara niyi e memere mā ātsu ā tyo zuva. Vuma na aa dāngwa u ciga u 'yuwan woo o'wo za vu ucasu wa Alabari a Sa'ani adama o u'yosun wā Yesu obolo nā ātsu."

²³ Dāda a zagwai ama e re: Isuhu za na ā tsu de Basaba za va aala Yusutu obolo nā Mataya. ²⁴ Reve a yuwan avasa tsarā a gura dāngwa vuma sa'ani na ntsayi. Reve a damma, "Zagbain, vu reve tā ookolo a vuma suru, vu roco tsu vuma na vu cigai ātsumā a ama e re a nda. ²⁵ Wo o'wo aajiya, u tara tsugbain tsa na Yahuza lyawai, adama a na u 'yāwāi ubatā u na wu ntsaa niyi." ²⁶ Reve a zuwa adanga a aci e le, reve Mataya lyuwa, reve u bolo na akapi kupa nā za tā na buwai.

Utāwu wā Ruhu va Akiza

2 Ana urana wā Ābukit̄ o Urana wa Kupoton †† a rawai, āzā e Itoni ā dānā tā ubatā u tā. ² Ele lo

ātsumā o urana'a, ko udasuwu ukpakukupa (1,000). Gogo u ta yuwan gashi mmalu m mini kupa. (Mini āyi da ā tsu de minti nā Tsugana.) † Āyi aala "Bakanani" to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama ā yi. †† 1:20 Ica 69:25. † Ābuki o Urana wa Kupoton waru ā tsu de yi tā "Penteko," aala ā ābuki a da a na a tsu yuwusan a mantsa ma na a tsu pada kucci, waru ābuki'i a tsu yuwan yi tā o urana wa kupoton a na a yuwain Ābuki a

babu urevu, dāda a uwwai ilama diga zuva gashi ābajini o upepu a da, reve u shiton u'wa'a suru u na ā ri pe nden. ³ Reve ili i ro gashi elentsu a akina ā tāwā yā'ā le, reve u cipā a aci e le. ⁴ Reve o shiton le suru nā Ruhu va Akiza. † Reve e teme adanshi ne elentsu o ro koko'o, cine Ruhu va Akiza ne'e nle.

⁵ Aza a Isra'ila ā ābundā a na a uwwusa wovon wā Āsulā ā dānā tā pe ātsumā ā Urishelima a yuwusan ā-gāndā a na ā tāwāi batā batā. ⁶ Ana a uwwai ilama i ndolo, reve ama o boloto ābundā. Reve a yuwan asalama lon, adama a na aza a na ā ri lo suru a uwwa tā ibolo yā āzā e Itoni a yuwusan adanshi ne elentsu ā lyuci le. ⁷ Reve a yuwan asalama ā ābundā, adansa, "Ashe aza a na a yuwusan adanshi a nda āzā ā Gālili a da suru shi? ⁸ Cine wo o'woi suru ntsu tsu uwwa nle a adanshi ne elentsu ā tsu? ⁹ Ātsu da pa nda aza a Paratiya na aza a Madaya obolo na aza a Elam na ama a Masapotomiya na aza a na o utāi Yahuda na aza a Kafadokiya na ama e ida ya Pontu na aza a Asiya. ¹⁰ Na aza a Firijiya na aza a Bamafiliya waru na aza a Masar, nā āzā e ida ya Libiya zuzu nā Kurani omocin diga Roma a na a matsain ātsumā ā ādini a aza a Isra'ila na aza a na a vadalai a uwai ātsumā ā ādini ā tsu. ¹¹ Ātsu da nda aza a Karita, † obolo na aza a Laraba suru ntsu tsu uwwa le tā a yuwusan adanshi ne elentsu ā tsu ātsumā e ili i na Āsulā a yuwain." ¹² Reve suru nle a lamba ili i na aa yuwan, reve a uwa asalama, adansa vāni le, "Nye i da urevu wi ili i nda'a?"

¹³ Reve ozo o ro a uwa a yuwusaan le ulamu adansa, "Usowu u da ā ri."

Adanshi a na Bituru yuwain

¹⁴ Reve Bituru 'yon mishin obolo na akapi a ajiya kupa nā za tā na buwai, āvu u 'yāsān uđyo a yuwusaan le adanshi, adansa, "Ama a Isra'ila na aza a na ā ri nden Urishelima, i zuwa atsuvu yu uwwa ili i na maa damma dū. ¹⁵ Ama a na ye eneshe nda ā ri usowu shi, ana wo o'woi mantsa ma na tsu ri gogo rumu kucci vu usana da. ¹⁶ Āyi ili i nda āyi da Juwe vumavāsulā dammai, ¹⁷ Āsulā a damma: 'A mantsa mo ukosu n tā lyungu Ruhu vā ā 'yāwā batā a ama.

Muwun n dū olobo ne esheli a ta yuwan adanshi o usokowu.

Olobo ā dū e te ene alavu alavu.

Mbara n dū waru a ta yuwan alavu ā ābundā.

¹⁸ Amayun Ruhu va Akiza tā tāwā ubatā wa agbashi ā vā,

ali nā āmāci a ta yuwan adanshi ā vā a rana ndolo.

¹⁹ N ta yuwan ili ya asalama zuva,

waru n to roco iroci e ida,

mpasa na akina nā mikyon n limā.

²⁰ Ā tā kambuwā urana irumbu,

woto waru u to o'wo ushili ana mpasa

kafu urana wu Zagbain u tāwā,

urana u gbain u tsugbain.

Mapasa. Urana u nda urana kupoton da dānāi a na ā 'yāsāin Yesu ātsumā o ukwā.

²¹ A mantsa mo ndolo ma da za na yuwain dewu atsumā a ala a Zagbain wāa tsurā iwawī.' ††

²² "Adu aza a va aza a Isra'ila, yu uwwa adanshi a na maa yuwan. Yesu va Nazara da vuma na Asulā a kucinaa ntsu a na u usu niyi. Amayun e ili i ndolo Asulā o roco tsu tā e ili ya asalama i na u yuwain, ni iroci za na u yuwain. Ili suru i fara tā e esu a du. ²³ A ca du tā ayi, reve yu una yi o ure u mavara a akpata.† I yuwan tā ili i ndolo ni ikambi ya aza a na e revei Wilā shi. Nā ne suru, Asulā e reve tā ili i ndolo i ta fara suru. U yuwan tā ifobi i ndolo nu ujimu. ²⁴ Reve gba Asulā a 'yaşan yi atsumā a akwākwa, reve u kambuwa yi wuma. Babu cine ukwā waa gura guzā yi. ²⁵ Reve Dawuda yuwan adanshi adama a yi,

'Kuci da n revei a na Zagbain ri obolo nā amu. Adama a na u ri o ukere usa'ani u va, babu ili i na maa uwwa wovon.

²⁶ Adama o ndolo ookolo a va a tā asuvu nden, eelentsu a va a tā nā māzangā, lipu va waru tā dānā nu uzuwu wo okolo.

²⁷ Waa lyawa wuma u va a aason shi, waa lyawa Mawun ma Akiza mā yi maa shama shi.

²⁸ Vu roco mu tā ure u wuma.

Vu shiton mu tā nā māzangā adama a na vu ri obolo nā amu.' ††

²⁹ "Aza a va aza a Isra'ila, n ta yuwusaan du adanshi babu wovon adama a akaya a tsu Dawuda. Dawuda kuwa tā waru a cido yi tā, waru aason a yi a tā pa obolo nā atsu hali ana'an. ³⁰ Ayi vumavasulā da, u reve tā Asulā a yuwaan yi tā nzuwulai na akucunu, a na u ta zuwa za ro mogono atsumā a muwun n tsukaya mā yi, ununa u zuwai Dawuda o'woi mogono. ³¹ Dawuda ta zuwusa okolo e ili i na yaa fara elime adama o u'yosun wu Zamawawa,† adansa, aa lyawa lipu va yi a aason shi, waru lipu va yi aa shama shi. ³² Asulā a 'yaşan tā Yesu'u atsumā a akwākwa, atsu waru tse ene tā ne esu a tsu. ³³ A ca yi tā tsugbain o ukere usa'ani wā Asulā, waru u ushi tā Ruhu va Akiza o ukere wa Dada ununa a yuwain nzuwulai. Gogo waru Yesu ca tsu tā Ruhu va Akiza. Ili i na tsee eneshe, waru tsaa uwwusa da nda. ³⁴ Dawuda da kumbai zuva shi, amma ayi na aciyayi u damma tā,

'Asulazuva a damma tā Zagbain va:

"Dānu o ukere usa'ani u va,

³⁵ she nā n zuwa n'yuwatan mā wu a apata a ana a wu.'" †

³⁶ "Adama o ndolo, aza a Isra'ila suru e te reve a na Yesu ndolo za na a varai a akpata,† Asulā a kambuwa yi tā Zagbain nā Zamawawa."

³⁷ Ana a uwwai ne, reve ili'i i ju'wan okolo e le, reve e ece Bituru na akapi a ajiya a na a buwai, "Aza a va, nye i da tsaa yuwain?"

³⁸ Avu Bituru damma le, "She i vadala,† tsarā a rumbu du atsumā a ala e Yesu Zamawawa, waru a yuwaan du gafura vu unusu u du. I tā tsurā une'e u Ruhu va Akiza. ³⁹ Nzuwulai n nda za du da nā muwun n du,

† 2:21 Juw. 2:28-32. †† 2:28 Ica 16:8-11. † 2:35 Ica 110:1; Luk. 20:42-43.

obolo na Atakpaci. Amayun a da maa dansaa du, ili i nda adama a aza a na Asulazuva Asulā a tsu ee de a tyo e ekere a yi a da."

⁴⁰ Reve Bituru yuwan alajiya o uga'an adansa, "N ta patishi du i wawa aciyadu atsumā e ili i na yaa cina ama e iwuya a nda." ⁴¹ Reve aza a na a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a rumbu† le. O urana u ndolo ama a na a dashi toniyi a rawa tā ama ukpakukupa uta'atsu (3,000).

Ununa nden mā aza e Itoni n dānāi

⁴² Reve a zuwa okolo e le suru o uritosu wa ajiya nā muwwulai, a lyuwusa ilyalya obolo, na avasa. ⁴³ Reve wovon u reme le suru, adama a na Asulā a yuwain ili ya asalama ni iroci ya abunda e ekere ajiya'a. ⁴⁴ Aza a na a cayi okolo o bolotosu tā ubatā u tā, reve a karā a nkambulai ni itana i le. ⁴⁵ A tsu wina tā itana ni ida i le, mantsa ma na ozo o ro a ri ni ili i na yaa damatosun le. ⁴⁶ Usana suru a tsu 'yawa tā a Aa'isamapada nā majiyan mā tā. A tsu lyuwusa tā ilyalya a 'wa le obolo nā māzangā no okolo a tā, waru a lyuwusa tā Ilyalya yi Zagbain, ⁴⁷ na a yuwusayin Asulā ica. A tsurā tā isa'ani ubatā wa ama. Usana suru Zagbain dashishi le tā ama aza a na a tsurāi iwawī.

Aakutsumā a kambā tā gbaga

3 Ama a tsu 'yawa tā a Aa'isamapada a mantsa mā rumu ta'atsu vu urana. Urana u ro, Bituru nā Yahaya† a 'yawa tā adama a yuwan avasa. ² Ana a rawai zuzu nu unantsu wā Aa'isamapada u na a tsu de Unantsu u Sa'ani reve e ene aakutsumā a na a matsain ukutsumu a na a tsu tanu, reve a zuwa yi, adama u yuwusan ipati. ³ Ana we enei Bituru nā Yahaya azama a uwa a Aa'isamapada, reve u pati le ikebe. ⁴ Reve Bituru nā Yahaya a kalyuwa yi ulobonu, avu Bituru damma, "Kalyuwa tsu!" ⁵ Avu aakutsumā'a u kalyuwa le nā majiyan ma na ee ne'e yi ikebe.

⁶ Dada Bituru dammai, "N ri ni ikebe i na maa ca wu shi. Amma n ta ca wu ili i na n ri nā ayi, atsumā o ucira wa ala e Yesu Zamawawa za va Nazara 'yon vu wala." ⁷ Reve u reme yi ukere usa'ani, reve u kamba 'yaşan yi. Ana u yuwain ne, reve ana nā alu a yi a kambā gbaga, reve o o'wo mejeje. ⁸ Avu wu 'yawan, reve wi isawan mishin na ana a yi. Avu u karā a mmalu. Hali u karā a mmalu nu u yuwin ogođiyo a cibalasa Asulā. Avu u karā a uwa a Aa'isamapada ne ele. ⁹ Ama a na a dānāi pe suru e ene yi tā a mmalu waru a uwwa yi tā a cibalasa Asulā. ¹⁰ Ama a yuwan tā asalama lon, ana e enei ili i na i farai, a na aakutsumā a na a tsu dānusu o Unantsu u Sa'ani a yuwusan ipati i da kambāi gbaga.

Bituru yuwan tā alajiya atsumā a Aa'isamapada

¹¹ Reve ama a jikā a cina vuma'a uguzu nā Bituru nā Yahaya ubatā u na a tsu de Mākisā mā Sulemanu. Avu ama a na a dānāi pe suru a uwa asalama e ili i na i farai. ¹² Ana Bituru enei ama o bolotoi reve u teme alajiya adansa, "Aza a Isra'ila, nye i da ili ya asalama a na

aākutsumā'a u kambāi gbaga? Waru nye i zuwai i ri a akānlā a tsu, vadamma tsu yuwan tā ili'i nu ucira wa aciyatsu nā ābulā a tsu? ¹³ Asulā a Ibrahim nā Ishiyaku nā Yakubu n na nkaya n tsu n yuwayin āgandā, āyi dā u tawāyi aagbashi a yi Yesu nā tsugbain. Āyi dā Yesu na i 'yuwain, reve i ca yi e ekere a Bilatu,† ko na Bilatu shi tā ciga u lyawa yi. Āvu i damma Bilatu a na i ciga yi shi. ¹⁴ Za va akiza dā u dānāi, waru za vi isa'ani dā, reve i 'yuwan yi āvu i damma Bilatu lyawaa dū za mona ma ama. ¹⁵ Reve yu una za vu ucasu u wuma wā Asulā, amma Asulā a 'yaṣan yi tā. Ātsu gba tse ene tā ne esu a tsu amayun a nda. ¹⁶ Ucawu wo okolo ātsumā a ala e Yesu dā a kambātoi aākutsumā a nda gbaga e esu a dū. Vuma na ye enei dā, waru i reve tā ununa vuma nda shi ukutsumu. Ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu dā a kambātoi niyi gbaga a makākān mā dū.

¹⁷ "Aza a vā, n gura tā reve ili i na i yuwayin Yesu, i yuwan yi tā o ulambu wu urevu, hali ulambu wu urevu' u u karā a tye e ekere a azagbain a dū. ¹⁸ Amma Asulā a zuwa tā amāsulā a yuwan adanshi adama a Zamawawa de nu ujimu, a na u to sowo ātsumālimā e ili i nda suru, waru u shiton tā nzuwulai'i. ¹⁹ Vadala i lyawa unusu u dū suru, reve i vadala i kuru Asulā, adama i tsurā gafura vu unusu u dū. ²⁰ Ne dā yāā tsurā mantasa mā wivuwun ubatā wā Asulā, waru u tā dāshi lyunguwisā dū nā Yesu za na u dangwai wo o'wo Zamawawa. ²¹ Zuva dā Yesu āā dānā hali mantasa ma na āā kambātoi ili suru usa'avu, ununa Asulā a yuwan nzuwulai nu ujimu, e ekere a amāsulā a akiza. ²² Musa damma tā, 'Asulā a tā 'yaṣan vumavāsulā tsā vā ātsumā a ama a dū. I polo atsuvu ulobonu yu uwwa ili i na waa damma dū.' ²³ Waru Musa damma tā, 'Za na uwwai ili i na vumavāsulā'a u dammai shi a to utāā yi ātsumā a ama a Asulā, reve o una yi.' ††

²⁴ "Waru amāsulā diga Sama'ilat a yuwan tā adanshi e ili i na aa yuwusan ana'an. ²⁵ Adu dā muwun ma amāsulā o ndolo, waru i tā pe ātsumā a akucunut a nzuwulai n na Asulā a yuwayin nkaya n dū. U damma tā Ibrahim,† 'Adama a mawun mā tā ātsumā o ugundo wā wu n ta zuwaa uvadi mābulā aba'un.' ²⁶ Amma ana Asulā a 'yaṣan aagbashi a yi Yesu, u lyungu yi tā a 'yāwā ātsumā a ama a dū aza a Isra'ila o ufaru, u zuwaa dū tā aba'un, reve u vadala dū āzā a tā tā diga o unusu u dū."

E reme tā Bituru nā Yahaya

4 Bituru nā Yahaya ātsumā a adanshi, reve nan ganu nā zagbain vā adugari a Aa'isamapada na aza a Sadukiya ††† a tawā ubatā u na a ri. ² A dānā tā nā ātsumolāngu a na ajiya e re'e a dānāi o ritosu ama a na, Yesu kuwā tā waru u 'yon tā. Ne dā fo āā 'yaṣan akwākwa a kambā wuma. ³ Reve e reme le nu ulivu, āvu a zuwa le o u'wa wa ali hali usana. ⁴ Ama nā ābundā a na a uwwai alajiya e le a vadala tā, hali ābundā a ali a

āzā e Itoni a rawa zuzu nu ukpakukupa uton (5,000), babu nā amāci nā muwun.

⁵ O urana we ire, reve azagbain a aza a Isra'ila, nā mbara, nā munlu n Wilā o boloto Urishelima. ⁶ Hanana aabara a nan ganu fo u dānā tā lo, nā Kayafa, nā Yahaya† nā Iskandari ne edenge o ro va aabara a nan ganu. ⁷ Reve a tawā no ogoro e re'e a makākān me le. Āvu e ece le, "Nu ucira ko na ala a zane dā i yuwayin ulinga u ndolo?"

⁸ Reve Bituru za na dānāi tapu nā Ruhu va Akiza, damma le, "Azagbain nā mbara mi ida i tsu, ⁹ i ta yuwusan tsu yeci i nda adama a na tsu yuwain isa'ani a tye ubatā wā aākutsumā'a? I ciga tā i reve ununa u kambāi gbaga? ¹⁰ Lyawai n damma dū hawun hali na ama a Isra'ila, u kambā tā gbaga ātsumā a ala nu ucira wā Yesu Kristi na utāi Nazara. Vuma na i varai a akpata, agba Asulā a 'yaṣan yi tā ātsumā a akwākwa. ¹¹ A yuwan tā adanshi a yi ātsumā a Adanshi a Asulā, ubatā u na a danai,

'Aatali a na asuwi a 'yuwain, āyi dā wo o'woi ikyun yu ucira ātsumā o usaa.' ††

¹² "Za lo a tsurā iwawit ubatā wu za ro shi! Waru alat a za ro o lo ātsumā o uvadi u nda na ama ee de reve a tsurā iwawi shi."

¹³ Reve azagbain a yuwan asalama lon, ana e enei Bituru nā Yahaya a gura yuwain adanshi a makākān me le okolo nden, adama a na ama a dā a na a ri nu urevu u makaranta shi. Waru a gura tā reve ama a dā a na a dānāi obolo nā Yesu. ¹⁴ A gura damma le ili i ro shi, adama a na e ene tā vuma na a kambātoi gbaga na ajiya'a mishin a nge'en n le. ¹⁵ Āvu azagbai'in a damma Bituru nā Yahaya a lyawa ukobu'u. Reve a uwa ndammulai vāni le.

¹⁶ E ecelei tā aciyele, "Nye tsaa yuwan na ama a nda? Tsaa gura wasan a na a yuwain ulinga wa asalama shi. Adama a na ama a Urishelima suru e reve tā ili i na i farai. ¹⁷ Amma tsu zuwaa nle utyo adama ili'i i yuwan ābundā ātsumā a ama a tsu wan. Waru tsu ta zuwaa le utyo she a dāshi yuwaan za ro adanshi a ala e Yesu wan." ¹⁸ Reve e dewishe ajiya'a o ukobu u le, āvu a damma le she a dāshi yuwan adanshi ko uritosu adama a ala e Yesu wan.

¹⁹ Reve Bituru nā Yahaya a usu le, "I ta majiyan Asulā a ta la'a ciga tsu toni dū ko āyi? ²⁰ Tsaa gura lyawa adanshi a sa'ani a na tse enei waru tsu uwwai shi."

²¹ Āvu ama suru a karā a yuwusaan Asulā ica adama e ili i na i farai: Vuma na yuwain a'wan amunga ukutsumu u kambāi gbaga. Adama o ndolo azagbain a Yahuda e reve ununa aa ca Bituru nā Yahaya ātsumāli-mā shi. Reve a ca le wovon, reve a lyawa le a karā.

Āzā e Itoni a yuwan tā avasa

²³ Diga na a lyawa nle, reve Bituru nā Yahaya a bunga āzā e le āzā e Itoni, reve a damma le ili i na nan ganu a gbagbain nā mbara n dammai. ²⁴ Ana āzā e Itoni suru a uwwai ili i na i farai, reve o bolo okolo le. Āvu a 'yaṣan udyo a yuwusan avasa, "Mogono ma Gbain, za

† 3:22 U.WI. 18:15. †† 3:23 U.WI. 18:19. ‡ 3:25 Ufr. 22:18. ††† Aza a Sadukiya obolo a ama a azagbain a Yahuda a da, aza a na a usuyi adama o u'yosun wā akwākwa shi.

‡† 4:11 Ica 118:22; Mak. 12:10; Luk. 20:17.

na yuwain zuva ni ida, na mala ni ili i na i ri pe suru. ²⁵ Vu yuwan ta de adanshi nu ujimu na Ruhu va Akiza e ekere a akaya a tsu mogono Dawuda agbashi a wu, adansa,

'Adama a nye ama o uvadi a yuwain upan? Adama a nye ama aa lungusa mantsa me le e ili ye pere?

²⁶ Ngono mu uvadi n fobo ta uvon, reve azagbain o bolo aci a 'yuwan Zagbain na Zamawawa va yi.' †

²⁷ "Ili i nda i fara ta pa Urishelima. Hiridu Antiba, na Bontu Bilatu gwamna, na Atakpaci na ama a Isra'ila suru o boloi aci e le, reve a 'yuwan Yesu, aagbashi a akiza a wu, za na vu foboi wo o'wo Zamawawa.

²⁸ Mejege ma da, ili i na a yuwain suru, a yuwan le ta ununa vu yuwain de adanshi nu ujimu. ²⁹ Gogo Asulazuva, uwwa iwuya i na a dansa, reve vu ca tsu agbashi a wu okolo o ugbamu a mantsa ma na tsaa yuwusan alajiya a adanshi a wu. ³⁰ Vu lyungu nu ucira wu ukambatosu gbaga, nu ulinga wa asalama a wu, waru ili i nda suru i fara na ala a aagbashi a wu Yesu."

³¹ Ana o kotoi avasa a nda, avu usaa u na a danai u jingada, reve suru nle a shiwan na Ruhu va Akiza. Avu a yuwan alajiya a adanshi a Asula no okolo ugbamu.

Banaba ca ta ida ya yi

³² Aza e Itoni suru a danai ta no okolo na asuvu a ta, reve e ene utsuru u na a ri na ayi za le da goon shi, dada a kambusai aciyele vani le. ³³ Avu ajiya'a a ca urevetyowu wu ukwa nu u'yosun wa Yesu Zagbain nu ucira, waru a tsura ta isa'anit ya abunda e ekere a Asula. ³⁴ A danai nu ulambu shi, adama a na mantsa a tyo mantsa ama a na a danai ni ida na 'wa biti a winasa le ta, avu a tawusaa ni ikebe'e wira u ta. ³⁵ Avu a casu ajiya'a ikebe'e reve a casu aza a na a cigai ikambi.

³⁶ Apa iroci yi ili i na a yuwusain, vuma ro shi ta lo za na a tsu de Isuhu za na ajiya'a a cayi aala Banaba (za na urevu wa yi u da Mawun mo Udashishi wo Okolo). Ayi za ve elentsu e Levi a da, waru u tawa ta diga Kuburu ida i memere ma mini. ³⁷ U danai ta ni ida, reve u wina yi, avu u tawaa ajiya'a ni ikebe'e, tsara a ca aza a na a cigai ikambi.

Ananiya na Safiratu

5 A yuwan ta vuma ro na a tsu de Ananiya, za na ayi na ka va yi, Safiratu, a winai ida i le. ² Avu a salalai a damma mejege wan ko iyan i da a winai ida'a. Ana a winai reve u tawaa na akapi e ikebe, avu u damma ikebe i dada ndolo suru suru.

³ Reve Bituru damma yi, "Ananiya adama a nye vu lyawai Malet ma uwai o okolo a wu? Vu yuwaan ta Ruhu va Akiza epen, avu vu zuwaa aciyawu akapi e ikebe'e. ⁴ Itana'a aza a wu a da vu ta gura wina ko vu kudai wina le, cine vu cigai da vaa yuwan. Ko na vu winai itana'a, ikebe'e aza a wu a da na vaa gura yuwan une'e ne ele. Adama a nye vu yuwain tsunda? Atsu da

vu yuwayin epen shi, amma Asula a da vu yuwayin epen."

⁵ Diga na Ananiya uwwai adanshi o ndolo, reve u riya e ida reve u kuwushi. Aza a na a uwwai ili i na i farai, a uwwa ta wovon lon. ⁶ Reve olobo a 'yon avu a katala yi no okoro, reve e shede yi o utai, avu a cido yi.

⁷ A tyo a mantsa me irumu i ta'atsu a na vali va yi kuwai, avu ka va yi uwa, babu na u revei ili i na i farai.

⁸ Avu Bituru ece yi, "Ikebe i na avu na vali va wu i winai ida i du i da nda?"

Avu ka'a u usu, "Ee, ikebe i dada ne."

⁹ Reve Bituru damma, "Cine tsa da adu ra i salalai i yuwan cu'un vi ili i nda? Adama a nye i boloi aci i lyungwa Ruhu va Asulazuva? Kalyuwa o unantsu, vu te ene ana o olobo a na a cidoi vali va wu, waru a ta tanu wu fo o utai a alanga."

¹⁰ Lo da u riyashi a makakan ma yi avu u kuwa. Ana olobo'o a uwai, avu a cina yi ukwa. Reve e shede yi o utai, avu a cidoi yi a nge'en ma aason a vali va yi.

¹¹ Reve wovon u reme aza e Itoni lon obolo na ama a na a uwwai ili i na i farai.

Ajiya a kambato ta ama a abunda gbaga

¹² Ajiya a yuwan ta ulinga wa asalama ni iroci yi ili ya asalama lon atsuma a ama. Waru aza e Itoni o tsu boloto ta usana suru a Aa'isamapada e ebele a na a tsu de Makisa ma Sulemanu. ¹³ Amma, adama o wovon, ama na abunda a kawan uwa obolo ne ele shi. Agba suru na ne, ama a casu le ta tsugbain. ¹⁴ Suru na ne ali na amaci na abunda a cayi okolo a Zagbain.

¹⁵ Adama o ulinga wa asalama u na ajiya'a aa yuwusan, hali a kara a tawusaa na aza a mbala e re mulyuci a agada e le na a avalu e le, a majiyan ko ululu wa Bituru u ta ju'wan ozo o ro e le a kambata gbaga a mantsa ma na waa karalai. ¹⁶ Ama na abunda a tawaa ta na aza a na a danai nu ubanakun, na aza a na a ri no otoni a lima, diga mulyuci n na n ri zuzu na Urishe-lima. Waru a kambato le ta gbaga.

A ca ta ajiya atsumalima

¹⁷ Aabara a nan ganu na aza a Sadukiya a kara ta a tsushu'un na ajiya adama a malyuwa me elime ma na aa yuwusan o ulinga u le. ¹⁸ Dada e remei ajiya'a avu a zuwa le o u'wa wa ali. ¹⁹ Na ayin avu malingata ma Asula ma tawa, avu u kpatu'wa unantsu wu u'wa wa ali'i, reve wu utai le pe. ²⁰ Avu u damma le, "Kara a 'yawaa a makisa ma Aa'isamapada, i damma ama alabari a wuma a sa'avu a nda."

²¹ Usana a matawaa, avu ajiya'a a uwa a Aa'isamapada ununa malingata ma Asula ma damma nle, reve e reme uritosu wa ama.

Ana aabara a nan ganu na aza a na a danai lo obolo a rawai, reve e de ibolo ya Azagbain a Mbarat obolo na azagbain a Isra'ila. Reve a lyungu nlingata n ro n 'yawaa o u'wa wa ali'i, a tawa ne ele. ²² Ana nlingata'a n 'yawai o u'wa wa ali'i, a cina le pe shi, dada a kambushi ubata wa azagbai'in, avu a damma le ili i na a

† 4:26 Ica 2:1-2.

cinai. ²³ Reve a damma, "Tsu rawa tã o u'wa wa ali'i, ãvu tsu cina unãntsu'u ukpãtowu, nã ãsoja mishin o unãntsu'u. Amma ana tsu katsuwai, tsu cina pe za shi."

²⁴ Ana zagbain vã ãdugari nã nan ganu a gbagbain vã ãã'isamapada uwwai ili i na i farai, a gura reve cine ili'i i farai shi. ãvu ã karã a majiyan cine ili'i yoo o'wo.

²⁵ Ele pe ãvu za ro uwa u damma, "Gogo tsunda ama a na i zuwai o u'wa wa ali'i ã tã de ã ãã'isamapada o ritosu ama!" ²⁶ Adama a nda a ãã zagbain vã ãdugari nã ãdugari ã yi e remei ajiya'a ã tyo ubatã e ibolo. Ko na wo o'woi ãdugari'i e reme le nu ukadu shi, adama o wovon u na ama aa vara le na atali.

²⁷ Ana ã tãwã na ajiya'a ubatã e ibolo'o, reve aabara a nan ganu a damma, ²⁸ "Tsu damma ãu tã a alanga e eteshe, 'She i ããshi yuwan uritosu ãtsumã a ala e Yesu wan.' Amma ããu ãã nda i kotoi Urishelima suru nu uritosu u ãã ãtsumã a ala ã yi, ãvu waru i tawaa tsu nu ukwã wã yi."

²⁹ Reve Bituru na ajiya o ro ã usu, "U la'a tã ulobonu tsu toni ãsulã a na tsoo toni vadilimã. ³⁰ Yu una tã Yesu ana i vara niyi a akpata, ã agba ãsulã a nkaya n tsu ã 'yãsan yi tã ãtsumã ã ãkwãkwã. ³¹ ãsulã a zuwa yi tã o ukere usa'ani wã yi u zuwa yi tã Mogono nã Za vi Iwawi. ãsulã a yuwan tã ne, tsarã u ca aza a Isra'ila ure u na aa vadala tsarã ã tsurã gafura vu unusu u le e ekere ã ãsulã. ³² Tsu gura tã damma amayun e ili i nda, adama a na tse ene tã ne esu ã tsu, ne ãã fo Ruhu va Akiza, za na wo o'woi une'e wã ãsulã e ekere a aza a na o toniyi ãsulã."

³³ Ana nan ganu a gbagbain na azagbai'in a uwwai ili i na ajiya'a a dammai, reve a suduwa asuvu. Hali ã shi a ciga o una le. ³⁴ Ele pe ãvu vuma ro na ã tsu de Gamaliya, za tã ãtsumã a Afarishi waru manlu mã Wilã 'yon mishin. ãvu u damma a tara ne'en ajiya'a o utã a alanga ke'en. ³⁵ ãvu u damma nan ganu'u na azagbai'in, "Ama a Isra'ila, i yuwan majiyan ulobonu e ili i na i farai a yuwusaan ama a nda. ³⁶ Koto u jima shi, a na Tuda dammai ãyi vuma vu ucira ãã. Ama ã tyo ukpakunãshi (400) o toni yi tã. Amma ana o una niyi, ojoro ã yi e bete'we tã suru. Agba ko ili i ro tsu tsurã shi. ³⁷ Yahuza vã Galili ãã tãwã ããpã ã yi a mantsa me mekece ma ama. ãvu u zuwa ama ã 'yãsan ama ugbozu, agba ãyi fo o una yi tã reve ojoro ã yi e bete'we fo suru. ³⁸ ãsalã a na maa ca ãã, ãyi ãã i lyawa ama'a a yuwan ili i na aa yuwan. Nnu ucira wa aciyele a ãã aa yuwusan uritosu ni ili ya asalama a nda, ã tã tãwã ã kalãmã. ³⁹ Amma nnu ucira wã ãsulã u ãã aa yuwusan ili i nda, yaa gura putsaa le a lyawa shi. I ta cina aciyããu ã nãngi nã ãsulã."

⁴⁰ Reve obolo a ama'a ã usu ãsalã ã yi. ãvu e ãã ajiya'a a uwa o ukobu reve a faba le. ãvu a zuwaa le utyo, she ã ããshi yuwan alajiya ãtsumã a ala e Yesu wan, ãvu a lyawa le.

⁴¹ ãvu ajiya'a a lyawa obolo'o nã mãzãngã ma na ãsulã e ene tã ã tã no okolo ugbamu u na o sowo ãtsumãlimã adama e Yesu. ⁴² Usana suru ã tsu 'yãwã tã ã

ãã'isamapada a yuwusan uritosu a dansaa ama Yesu Zamawawaã ãã. Waru a yuwusan tã ne a 'wa va ama.

A ããngwa tã ããã e ikambi e cindere

6 A mantsa ma na ããã e Itoni ã karã ã ããshishi ããbundã, agba suru nle aza a Isra'ila a ãã. ãvu ozo o ro a na a yuwusan Tsuheleniã a uwa adanshi ã tyo ubatã wa aza a na a yuwusan Tsuyahuda, ãã adansa, "Nna a kambusa nrunã usana suru, nrunã n tsu n tsu tsurã unatã nã ããã e le shi."

² Dããã Kupanejere'e o bolotoi ããã e Itoni suru, reve a damma, "Woo lobono tsi icinai nu ulinga wa alajiya wa adanshi ã ãsulã, reve tsu reme adama e iliyalya shi. ³ ããã ã tsu, ããngulai ama e cindere ãtsumã ã ãã, aza a na i revei ã ri nã Ruhu va Akiza, nu urevu, tsu ta zuwa ulinga u nda e ekere e le. ⁴ ããã gba'a tsu zuwa ugbozu ubatã wa avasa na alajiya nu uritosu wa adanshi ã ãsulã."

⁵ Reve ãsalã'ã u yo'ono aza a na o bolotoi'i suru. Reve a fara ããngula Istifanu vuma na ri nu ucawu wo okolo nã Ruhu va Akiza lon. Reve o toni nã Filibu, nã Burukoro, obolo nã Nikana, waru a ããngula tã Timan, nã Baramina, nã Nikola va Antakiya, Takpaci na uwai o ure wi itoni wa aza a Isra'ila. ⁶ Reve a tara ama e cindere'e ã tãwã ne ele ã mãkãkãn ma ajiya, reve ajiya'a a kuruwã le ekere ãvu a yuwaan le avasa.

⁷ A yuwan tã alajiya a adanshi ã ãsulã ubatã suru. Reve ããã e Itoni ã ããshi ããbundã lon ãtsumã ã Urishelima, hali nan ganu va aza a Isra'ila fo nã ããbundã a ca okolo e le.

E reme tã Istifanu

⁸ Reve Istifanu, vuma na tsurã isa'aniã nu ucira wã ãsulã lon, u yuwan linga va asalama ni iroci e memere ma ama. ⁹ Reve urana u ro ama o ro a na ã ri ã ãã'isã a na ã tsu de ãã'isã a Agbashi a na a Lyawai, a uwa mawasan nã ãyi. Ele aza a Isra'ila a na o utã digã Kurani, nã Iskandariya, nã Kilikiya, ni ida ya Asiya i ãã.

¹⁰ Agba ko vuma tã gura yuwan nronuloi nã ãyi shi, adama o urevu u na Ruhu va Akiza ca niyi.

¹¹ Usokowu ããã a zuwai ama o ro a yuwaan Istifanu epen ana, "Tsu uwwa yi tã a yuwusan adanshi a vama ã tyo e ekere a Musa, hali nã ãsulã fo."

¹² Reve adanshi'i u 'yãsan ugbozu wa ama nã munlu n Wilã mã ããini na azagbain. Reve e reme Istifanu ãvu ã tãwã nã ãyi ubatã wa azagbain o uge'etosu u na ã tsu de Azagbain a Mbara. ¹³ Reve ããã e epe'en a damma, "Vuma nda u tsu yuwusan tã adanshi e iwuya adama ã ãã'isamapada nã Wilã wa Musa. ¹⁴ Tsu uwwa yi tã adansa a na Yesu va Nazara u to boso ãã'isamapada a nda reve u vadala agadu a Musa a na a lyawaa ntsu."

¹⁵ Ana a uwwai ne, reve vuma biti ãtsumã a azagbain u vara ãkãnlã a Istifanu, reve e ene urewesu wã yi e ikanasa ana malingata mã ãsulã.

Istifanu yuwaan t̄a azagbain adanshi

7 Reve aabara a nan ganu e ece Istifanu, "Ili i na aa dansa a aciyawu amayun a da?"

²Daɗa Istifanu tsu usu, "Adu aza a va na azagbain, poloo numu atsuvu! Mogono ma Asula za tsugbain mo roco t̄a aciyayi ya Ibrahim akaya a tsu e ida ya Masapotomiya kafu Ibrahim tyo e ida ya Haran. ³Asula a damma yi t̄a, 'Vu 'yon vu lyawa ida i na a matsan nuwu na ama a wu, reve vu tyo e ida i na moo roco wu.' †

⁴"Daɗa Ibrahim 'yoyin e ida ya aza a Kaldiya, reve u danu Haran hali ukwa wa abara a yi. Reve Asula a tawato yi pa e ida i na i ri nden gogo. ⁵Agba Asula a ca yi agadu e ida'a shi, waru ko udasuwa u t̄a wi ida'a u ca yi shi. Amma Asula a yuwan t̄a nzuwulai n na waa ca yi ida'a ayi na limatan vu ugundo wa yi ko na u shi na mawun ne'en shi. ⁶Agba Asula a damma yi t̄a, 'Limatan va wu ta yuwan limocin e ida i ro ubata u na oo sowo atsumalima ana agbashi hali a'wan ukpakunashi (400). ⁷Agba n ta zuwa ida i na i zuwai aza a Isra'ila tsugbashi atsumalima. Waru o ukosu u tsugbashi a to uta adama a yuwaan mu aganda ubata u nda.' † Ili i na Asula a dammai da nda.

⁸"Waru Asula a yuwaan t̄a Ibrahim akucunuf a mapada mo uryumbuf a mantsa'a. Daɗa i zuwai a padai Ishiyaku mawun ma Ibrahim uryumbu ayi na ayin kunla nu umatsun. Ishiyaku da tawa u matsain Yakubu, reve Yakubu matsan nkaya n tsu kupa ne ejere.

⁹"Ele nkaya n tsu ana a ri a tsushu'un na Isuhu za-wa'a le, reve a wina yi wo o'wo aagbashi e ida ya Masar. Agba Asula a shi t̄a obolo na ayi. ¹⁰Reve gba u wawa yi atsumā a atsumalimā a yi. Avu Asula a zuwa yi u tsura icigi e ekere a Firi'awuna,† mogono ma Masar, adama a na Asula a ca yi t̄a urevu u na u karalai. Daɗa i zuwai Firi'awuna ca niyi tsugbain tsi ida tsa Masar na tsugbain tsu u'wa tsa yi suru.

¹¹"Reve ambulula uwa e ida ya Masar suru ni ida ya Ka'ana,† na atsumalimā lon, hali nkaya n tsu n lamba ilyalya. ¹²Avu ana Yakubu uwwai ishina i t̄a de e ida ya Masar, reve u lyungu nkaya n tsu n 'yawa n tsula. ¹³O u'yawu we ire u le daɗa Isuhu revetyoi aciyayi e ekere a aza a yi, reve a tara le o roco Firi'awuna.

¹⁴"Reve Isuhu lyunguwa daɗa va yi Yakubu na ama a yi adama a tyo Masar ama kupocindere no ozo o ton da suru suru. ¹⁵Daɗa Yakubu† tyoyi Masar. De da ayi na nkaya n tsu n kuwai. ¹⁶Reve a pura etele e le suru a tyo Shekem, de da a cido nle a aason a na Ibrahim tsulai ni ikebet e ekere o olobo a Hama.

¹⁷"Ana mantsa ma na Asula oo shiton nzuwulai ma yi ya Ibrahim ma rawai zuzu, reve ama a tsu a dashi abunda atsumā a Masar. ¹⁸Avu wo o'wo mogono ma sa'avu ma kumba tsugono tsa Masar, agba u ri nu urevu wi ili i ro adama a Isuhu shi. ¹⁹Avu mogono u yuwaan ama a tsu ugbozu u wuya, reve u roco le atsumalimā, hali u zuwa le a varishi muwun n le adama a kuwa.

²⁰"A mantsa mo ndolo ma da a matsain Musa mawun ma sa'ani. Mbara ma yi m bana yi t̄a woto ta'atsu o u'wa u le. ²¹Na acapa reve wo o'wo le ko a ciga ko a 'yuwan a vari yi, reve usheli u mogono u tsura yi, reve u kungwato yi ana mawun ma yi. ²²Reve o rito Musa urevu wa aza a Masar suru, reve wo o'wo nu ucira atsumā a adanshi na atsumā o ulinga waru.

²³"Ana u rawai a'wan amunga, urana u ro, reve u damma lyawa u 'yawa u bura ama a yi, ama a Isra'ila. ²⁴A mantsa ma daɗa we enei vuma va Masar e le'eshe vuma va Isra'ila. Daɗa Musa rawai adama u wawa yi, reve u tsupaa yi wu una za va Masar'm. ²⁵U ta dansa aza a yi e te reve Asula a lyungu yi t̄a u wawa le, agba a gura reve shi. ²⁶Ana usana u tawai waru, reve wu utisa mabura me le, avu we ene ama a Isra'ila e re a nlangi. Avu u ciga wu kasa le. Avu u damma, 'Ili i t̄a i da i ri, adama a nye yaa amatonloi?'

²⁷"Reve za vi igishi caco Musa a nge'en, avu u damma yi, 'Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu u tsu? ²⁸Vu ciga t̄a vu una mu ununa vu unai vuma va Masar yon?' ²⁹Ana Musa uwwai ne, daɗa u sumai u lyawai ida'a, reve u reme limocin e ida ya Midiya, ubata u na u matsain olobo e re a yi.

³⁰"Ana a yuwain a'wan amunga, urana u ro atsumā o ogozo zuzu na Masasan ma Sinai,† reve malingata ma Asula ma tawa ya Musa atsumā e elentsu a akina a madala o molopu. ³¹Ana Musa ene niyi, reve u reme asalama e ili i na wee inda. Ana u rawai zuzu adama we ene, daɗa wu uwwai uɗyo wa Asulazuwa a dansaa yi, ³²'Amu da Asula a nkaya n du Asula a Ibrahim, na Ishiyaku, na Yakubu.' Reve Musa reme meje'en adama o wovon, u dashi gura kalyuwa ili'i shi.

³³"Reve Asulazuwa a damma yi, 'Fodo atan a wu adama a na ubata u na vu ri ubata wa akiza u da. ³⁴Me ene t̄a atsumalimā a na ama a va a ri o sowuso a Masar,† waru mu uwwa t̄a mbala mo okolo n le. N cipa t̄a adama n wawa le. Tawa gogo, n t̄a lyungu wu a kambā e ida ya Masar.' †

³⁵"Daɗa Asula a lyunguwisa vuma na ama a yi a 'yuwain de, za na a dammai, 'Zane da zuwa nuwu zagbain na za vu uge'etosu a aci a tsu?' Ni ikambi i malingata ma Asula ma na ma tawai ya'a yi o molopu ma na ma danai a madala, ma da mo o'woto niyi zagbain na zamawawa le. ³⁶Nu uyuwusan wu ulinga wa asalama, daɗa wu utaa nle e ida ya Masar a pasalai Mala ma Shili.† Na a 'yawi elime na acapa, hali a yuwan a'wan amunga atsumā o una.

³⁷"Musa na aciyayi u damma t̄a ama a Isra'ila, 'Asula a ta dangwa vumavasula tsa va atsumā a ama a du.' ³⁸Musa dana t̄a obolo no obolo a ama atsumā o una. Waru malingata ma Asula ma yuwan t̄a adanshi na ayi a Masasan ma Sinai, na adanshi a abula. Ne da u ca ntsu adanshi a wuma'a.

³⁹"Avu nkaya n tsu n 'yuwan ili i na Musa dammai, avu a 'yuwan a zuwaa yi atsuvu, reve a shi a ciga a vadala a kambā Masar. ⁴⁰Avu a damma Haruna,†

† 7:3 Ufr. 12:1. †† 7:7 Ufr. 15:13-14.

‡ 7:28 Mtq. 2:11-14. †† 7:34 Mtq. 3:5-10. †† 7:37 U.WI. 18:15.

'Yuwaan tsu musulā n na maa tsu walaa elime, adama a na tsu reve ili i na i yuwain Musa za na utāa ntsu at-sumā a Masar shi.'^{†41} Reve a ruma amāli ana māndindim, reve a yuwaan yi kucci, nā abuki reve a zangana e ili i na a rumai ne ekere e le.^{‡42} Dada Asulā a vadalaa nle ucina. Reve u lyawa le a 'yawa o toni urana, woto, ni italyo'o o o'wo musulā n le, ununa u ri pe udanu a aatagada a Amasulā:

'Ama a Isra'ila, i yuwaan mu kucci nā sadaka atsumā a a'wan amunga a na i danai atsumā o una shi.

^{‡43} I 'yasan tā masa'at mā amāli ubatā u na aa yuwusaan aamāli Mole aganda nā aamāli a talyo'o mā du Rafani, i yuwan tā amāli o ndolo, avu i yuwaan le aganda. Adama o ndolo i ta uwa a tsugbashi e ida ya Babilat alanga!' ^{††}

^{††44} "Reve nkaya n tsu n tanu Oogodo o Ucuwusan† adama a cuwan ni ili i na Asulā a yuwaan nle o una. A yuwan yi tā ni ifobi ununa Asulā o rocoi Musa.^{‡45} Ana a yuwain a'wan o ro, avu Josuwa† uwa elime o uvon a aci e ida ya Atakpaci a na Asulā a gbara† e ida i ndolo. A tara tā Oogodo'o a tyo a ndanata n sa'avu n le. A yuwusan tā ulinga nā ayi a tyo mantsa mā Dawuda.

^{‡46} Dawuda tsurā tā icigi e ekere a Asulā, hali u pati a lyawa yi u suwaa Asulā a Yakubu Aa'isamapada.^{‡47} Ama Sulemanu† da tawai u suwa niyi.

^{‡48} "Agba avu wo o'wo Mogono mā Asulā mā tsu danu o u'wa u na vadilimā suwai shi, ununa vumavasulā dammai, ayi a yuwusan adanshi a Asulā,

^{‡49} "Zuva ndanata n tsugono n va n da, uvadi waru udasata u va u da.

Ubatā u ne u da yaa gura suwaa mu?

I ta gura suwaa mu wiuwatan?

^{‡50} Amu da n yuwain ili biti atsumā a zuva ni ida ne ekere a va shi?' [‡]

^{‡51} "Adu agbawata, aza a na okolo e le a ri mejege shi, aza a na atsuvu a du a ri u'ulu. I ta yuwusan nronuloi nā Ruhu va Akiza kuci. Ununa nkaya n du n yuwusain, ne da yaa yuwusan.^{‡52} Atsumā a amasulā zane da nkaya n du n 'yuwain shi? Hali gba o una aza a na a yuwain adanshi o utawu wu Za va Abulā na i winai hali yu una yi.^{‡53} Ko a na i ushiyi Wilā wā Asulā e ekere a nlingata mā Asulā, ne da i 'yuwain a kuru yi mejege suru suru."

Mona ma Istifanu

^{‡54} Ana azagbain a Isra'ila a uwwai ne, reve a uwwa upan lon, hali a uwa maluma ma akatsu adama o upan.^{‡55} Istifanu gba ana u ri nā Ruhu va Akiza, reve u zuwa esu a yi zuva avu we ene tsugbain tsā Asulā. Avu we ene Yesu mishin ubatā u tsugbain o ukere usa'ani wā Asulā.^{‡56} Reve u damma le, "Kalyuwai, me ene tā zuva ukpatu'u, reve me ene Mawun ma Vuma mishin ubatā u tsugbain o ukere usa'ani wā Asulā!"

^{‡57} Reve a ula atsuvu e le na akatsu o oruwo lon. Reve a zurā yi nu u tā.^{‡58} Reve o utāa yi o ugyuru, dada a

uwai mavara mā yi na atali. Reve aza a na a shi lo a uwwa niyi a adanshi o fodo atugu e le o boloto le a makakan mo ulobo u na a tsu de Shawulu.^{‡†}

^{‡59} Ele a vuvarasa yi, reve Istifanu yuwan avasa u damma, "Yesu Zagbain, ushi wiwuwun u va."^{‡60} Ana u dammai ne, dada u kingyoi reve u damma nu ucira, "Asulazuva she vu tara le nu unusu wan." Dada u kuwai.

8 Shawulu shi tā atsumā a aza a na a usuyi ili i na a yuwain a mantsa ma na o unai Istifanu. Reve ama o ro aza a na a yuwusaan Asulā aganda a tawā a cido Istifanu nā mesun lon.

Aza e Itoni e bete'we tā adama a atsumalima

Reve urana u ndolo atsumalima lon a uwa e ekere a aza e Itoni a na a ri Urishelima. Reve aza e Itoni suru e bete'we a tyo Yahuda nā Samariya,† she ajiya goon a da e isawain Urishelima.†^{‡3} Reve Shawulu gba'a u uwa a garasa batā batā a casu aza e Itoni atsumalima lon. U uwusa tā a 'wa nu u remi ali nā amaci nu u barusu nle o u'wa wa ali.

Alajiya a Filibu e ida ya Samariya

^{‡4} Reve aza a na e bete'wei a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani.†^{‡5} Reve Filibu saba a tyo a lyuci gbain atsumā a Samariya reve u uwa a yuwusaan le alajiya a Zamawawa de.^{‡6} Ana ama a uwwai, waru e enei linga va asalama a na Filibu yuwain, reve o polo atsuvu lon.^{‡7} Reve o utāa otoni a limā nā abunda atsumā a ama, avu otoni a limā'a a uwa yisaali lon. Ozo o osowi a lipu nā akutsumā nā abunda a kambā tā gbaga.^{‡8} Adama o ndolo, reve a uwa mazanga atsumā a lyuci'i suru.

^{‡9} Vuma ro shi tā pe a lyuci'i za na a tsu de Simo a yuwusan tsuboci kuci. Ama a lyuci'i a shi tā a yuwusan asalama a yi, u shi tā a tarasa aciyayi ili i ro.^{‡10} Ama a Samariya zagbain nā mawun a shi tā a tsu yuwusan adanshi a yi, adansa a na, "Vuma nda tā nu ucira wā Asulā, a tsu de yi tā Za vu Ucira."^{‡11} Reve a kambuwā ugbozu ya'a yi adama a na u jima tā a yuwusaan le linga va asalama o ure u tsuboci.^{‡12} Ana ama a usuyi alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsā Asulā a ala e Yesu a na Filibu yuwaan nle, avu a rumbu le ali nā amaci.^{‡13} Reve ayi Simo fo na aciyayi u ca okolo a yi, avu a rumbu yi. Reve u reme itoni yā Filibu ubatā u na u tyoyi biti. Ana we enei iroci nā linga va asalama a na a yuwusan reve u uwa asalama lon.

^{‡14} Ana ajiya a na a ri Urishelima a uwwai ama a Samariya a usu tā adanshi a Asulā, reve a lyunguwa le Bituru nā Yahaya.^{‡15} Ele gba ana a rawai reve a yuwaan le avasa adama a tsurā Ruhu va Akiza,^{‡16} adama a na koto shi Ruhu va Akiza'a u cipaa le shi. A shi tā a rumbu le goon na alat e Yesu Zagbain.^{‡17} Reve a kuruwā le ekere, dada a tsurā Ruhu va Akiza.

^{‡18} Ana Simo enei nu ukurusu we ekere u da a tsu tsurā Ruhu va Akiza, dada u shi u cigai u ca Bituru nā Yahaya ikebe.^{‡19} Avu u damma, "Ca numu cu'un vu uci-

†† Shawulu: A tyo de a tawā tā e de vuma nda na aala Bulu, waru u tawā tā wo o'wo za vi Itoni yā abulā e Yesu Kristi Zamawawa.

ra u nda fo, adama za na n kuruwayi ukere suru u tsurā Ruhu va Akiza!"

²⁰ Reve gba Bituru usu yi, "Vu t̄a kuwā ̄avu ni ikebe ya wu suru, adama a na vu zuwai ni ikebe i dā ̄a tsu tsurā une'e wā ̄Asulā." ²¹ Vu pe na akunda ̄atsumā o ulinga u nda shi, ko ke'en, adama a na ookolo ̄a wu ̄a ri mejege nā ̄Asulā shi. ²² Vu vadalat̄ vu lyawa iwuya ya wu, vu pati ̄Asulā adama u yuwaan wu gafura vi ili i wuya i na vu sokoi o ookolo ̄a wu. ²³ Adama a na me ene t̄a vu t̄a nā tsushu'un, waru vu tu ugbedegu nu unusu.

²⁴ Reve Simo usu u damma, "Patiya numu Mogono m̄a ̄Asulā adama ko ili i t̄a e ili i na vu dammai i tsurā mu wan."

²⁵ Ana Bituru nā Yahaya rocoi amayun a adanshi o Mogono m̄a ̄Asulā, reve ̄a kamba Urishelima a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani ̄a mulyuci ma aza a Samariya nā ̄abundā.

Filibu nā vumagbain va Habasha

²⁶ A mantsa mo ndolo reve malingata m̄a ̄Asulā mo ro ma damma Filibu, "'Yon vu saba uyagi vu kuru ure wo ogozo u na wu ut̄ai Urishelima ̄a tyo Gaza.'" ²⁷ Reve u 'yon u reme ure, dāda u ga'ain nā zagbain vi izuwa † o tsugono tsu ka Kandakatu vi ida ya Habasha. U shi t̄a u 'yawā Urishelima adama u yuwan ̄agandā. ²⁸ Ayi ̄a mākambāā nden e keke vi ido vā yi, ̄avu u uwa desununā a Aatagada a Ishaya vumav̄asulā. ²⁹ Reve Ruhu va Akiza damma Filibu, "Wala a rawa zuzu nā keke vi ido i ndolo, vi isawan lo nā vuma'a."

³⁰ Dāda Filibu sumai a rawa zuzu dāda u tsu uwwa yi e desununā a aatagada a Ishaya† vumav̄asulā. ̄Avu we ece yi, "Vu te reveshe ili i na vee desununā?"

³¹ ̄Avu u usu, "Te gba? She nā za ro cuduwa mu." Reve u pati Filibu kumba u d̄anu nā ̄ayi. ³² Ubātā u na u shi e desununā u dā nda,

"O rono yi t̄a ̄a tyo ubātā u mapada ana kyon,† ununa magiri'i m̄a tsu d̄anā kpaku ubātā wu za na oo kukoduso yi eleme,

ne dā ko unā wā yi u kpatu'wā shi. ††

³³ O roco yi t̄a ̄atsumālimā hali a putsaa yi ni ili i na i ri mejege.

Zane dā aa gura ca alabari a limatan ̄a muwun m̄a yi nā muwun mu ugundo m̄a yi?

Babu za, adama a na o kodoi wuma wā yi ̄atsumā o uvadi." ‡

³⁴ ̄Avu zagbain'in u damma Filibu, "Damma mu, vumav̄asulā nda adanshi ̄a zane a dā waa yuwusan? Adanshi a aciyayi ko za ro?" ³⁵ Reve Filibu kpatu'wā unā wā yi u teme nu ubātā u na wee desununā'ā, ̄avu u yuwaan yi adanshi a Alabari a Sa'ani† e Yesu.

³⁶ Ele ̄atsumā a mmalu, reve a rawa ̄a mini mo ro. ̄Avu zagbain'in u damma, "Nda mini! Nye yaa putsaa ̄a rumbu mu?"

[³⁷ ̄Avu Filibu usu u damma, "Nā vu usu Yesu Zamawawa Mawun m̄a ̄Asulā ma dā, n t̄a rumbu wu."

Reve vuma'a u usu, "N usu t̄a Yesu Mawun m̄a ̄Asulā ma dā.]" ††³⁸ Reve u zuwa e isawaton keke vi ido'o. Reve ele ra a uwa ̄a mini'i, reve Filibu rumbu yi. ³⁹ Ana o ut̄ai ̄a mini'i, reve Ruhu Mogono m̄a ̄Asulā m̄a kafa Filibu, agba zagbain'in u d̄ashi ene yi waru shi. Reve u kara ̄a mazangā m̄a yi. ⁴⁰ Agba reve e ene Filibu ̄a lyuci va Azatu. Reve u kandarūwā ilyuci suru a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, hali u rawa Kasariya.

Shawulu kamba t̄a za vi Itoni

9 Shawulu lyuwa t̄a elime a casu ̄azā e Itoni ̄atsumālimā lon, adansa a na u to una le. Reve u 'yawā ya aabara a nan ganu, ² reve u pati u ca yi mpepelime ̄a 'yawā ̄a a'isā ̄atsumā a Dimaska. U zamishi t̄a ubolu wa aci u le, tsarā nu u tsurā pe aza a na o toniyi Ure wu Zagbain u lyungwā le, ali nā amāci, tsarā waru u tawā ne ele wunlu a akani ̄atsumā ̄a Urishelima.

³ Ana u rawai zuzu nā Dimaska adama o ulinga u ndolo, babu usān reve ekan o ut̄a dē zuva u kandarūwā yi.

⁴ Reve u riyā e ida, reve wu uwwa udyo, adansa, "Shawulu, Shawulu, cine tsa dā voo bongishi mu?"

⁵ Reve u damma, "Avu dā zane, Zagbain?"

Reve udyo'o u damma yi, "Amu dā Yesu za na voo bongishi. ⁶ 'Yon vu uwa ̄atsumā ̄a lyuci ndede, a ta damma wu ili i na vaa yuwan."

⁷ Reve n'utsā mu mmalu m̄a yi ̄a kudā a yuwan adanshi, a ta uwwusa udyo agba e ene vuma shi. ⁸ Reve Shawulu 'yon, ana u kpatu'wāi esu ̄a yi u gura ene shi. Reve e reme yi ukere reve ̄a tawato yi Dimaska. ⁹ U yuwan t̄a rana ta'atsu urumbānu, u lyuwa shi agba u sowo shi.

¹⁰ A mantsa'a za vi Itoni† ro d̄anā t̄a pe ̄atsumā a Dimaska, za na ̄a tsu dē Ananiya. Zagbain yuwaan yi t̄a adanshi ̄atsumā a alavu alavu, adansa, "Ananiya."

Reve ̄ayi u usu, "Amu dā nda Zagbain."

¹¹ Reve Zagbain'in damma, "'Yon vu 'yawā o ure u na ̄a tsu dē Ure u Mejege. Vu 'yawā o u'wa wa Yahuza ve ece ko vuma va Tarsu t̄a pe za na ri na aala Shawulu. U t̄a lo a yuwusan avasa ubātā'ā. ¹² N roco yi t̄a alavu alavu a vuma na ̄a tsu dē Ananiya a uwa, u zuwaa yi ukere adama we enishe ure."

¹³ ̄Avu gba Ananiya usu u damma, "Zagbain n sowo t̄a a uwwusa adanshi a vuma nda'a o unā wa ama nā ̄abundā, adama e iwuya ya ̄abundā a na u yuwayin ama a akiza ̄a wu ̄atsumā ̄a Urishelima. ¹⁴ Ayi dā nda nan ganu a gbagbain a ca niyi ucira u reme vuma na yuwain avasa ̄atsumā a ala ̄a wu."

¹⁵ Reve Zagbain damma yi, "Avu dē 'yawā adama a na ̄ayi vuma na n dangwai dā tsarā u yuwan ulinga u vā, tsarā u revetyo ala ̄a vā ̄atsumā a Atakpaci, nā ngono, na aza a Isra'ila. ¹⁶ Amu na aciyavā n to roco yi cu'un vā ̄atsumālimā a na woo sowo adama a ala ̄a vā."

¹⁷ Reve Ananiya 'yawā reve u uwa o u'wa'a, ̄avu u canana ukere wā yi ̄avu u ju'wan Shawulu, u damma,

†† Ayi uguzu u nda wu pe ̄atsumā a akuci a atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a na ̄a ri udanu nu ujimu shi.

† E elentsu a aza a Heleni a ta dansa zagbain na o fodoi arawa.

†† ̄Atsumā o ubātā'ā, ̄ayi kyon u t̄a ne eleme o uga'an. Za ro ta gura kukodo eleme'e reve u yuwaan umuna ko utugu babu o una yi.

‡ 8:33 Isha. 53:7-8.

"Moron ma va Shawulu, Yesu Zagbain da lyungu numu a tyo ya'a wu. Yesu za na roco nuwu aciyayi o ure u na vu kuruyi. U ciga wu ta tsara vu dashi gura ene ure, reve waru o shiton wu na Ruhu va Akiza." ¹⁸ Babu usan reve ili i ro i riyā diga pe esu'u gashi akaba, daɗa we eneshi ure. Aƙu u 'yon, daɗa a rumbu niyi. ¹⁹ Reve u lyuwa ilyalya daɗa u tsurashi ucira.

Shawulu yuwan ta alajiya atsumā a Dimaska

Reve Shawulu yuwan rana re obolo na aza e Itoni a na a ri pe atsumā a Dimaska. ²⁰ Babu a jima, daɗa Shawulu temei alajiya e Yesu atsumā a a'isa a aza a Isra'ila, adansa Yesu da Mawun ma Asula. ²¹ Reve aza a na a uwwa niyi suru a kara a asalama, adansa, "Ayi nda ayi da vuma na unusai aza e Itoni, reve waru u bete'we le, ele aza a na e desu atsumā a ala o ndolo shi? U tawa ta pa tsara u reme le, reve wu nla le na akani, reve waru u 'yawato le a makakan ma nan ganu a gbagbain shi?" ²² Reve Shawulu dashi tsura ucira atsumā a alajiya a yi. Agba aza a Isra'ila atsumā a Dimaska a gura polo yi a adanshi a yi shi, a na Yesu da Zamawawa va amayun.

²³ Ana a yuwain rana meketeci, aƙu aza a Isra'ila a yuwan ifobi i na oo una Shawulu. ²⁴ Reve ayi wu uwwa ifobi i le. A zuwusa ta esu e le usana nu ulivu o unantsu wu ukari u lyuci tsara o una yi. ²⁵ Na ayin, aƙu o joro a yi a tara yi, reve a talyuwato yi atsumā a aasaka na wungu wu ukari.

Shawulu kambā ta Urishelima

²⁶ Ana Shawulu tawa Urishelima, u yuwan ta atyo a na waa yuwan tsara u bolo aci no o joro.† Aƙu suru nle a uwwa wovon adama a na a usu ko ayi o joro a da shi. ²⁷ Aƙu Banaba tara yi a tyo ubata wa ajiya. Reve u damma le ununa Shawulu enei Zagbain o ure. Reve waru u damma le cine Zagbain yuwaan niyi adanshi, na cine Shawulu yuwain alajiya adama e Yesu a lyuci va Dimaska babu wovon.

²⁸ Diga lo daɗa Shawulu remei ma'uwa na wu uti obolo ne ele atsumā a Urishelima. Reve u uwa alajiya atsumā a ala a Zagbain, babu wono babu wovon. ²⁹ Reve u uwa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila a na a yuwusan Tsheleni,† reve u uwa mawasan ne ele. Aƙu a zamishi ure u na oo una yi. ³⁰ Ana aza a yi a uwwai ili i na i ri pe, daɗa a tara niyi a 'yawa Kasariya aƙu a tara yi a wantsun a kambā Tarsu.

³¹ Mantsa mo ndolo ma da aza e Itoni a Yahuda, na Galili, na Samariya, a tsurai nden n lafiya. Aza e Itoni a tsura ta ucira, reve a dashi abunda ni ikambi ya Ruhu va Akiza a yashi i na a danga a mmalu na Zagbain.

Bituru 'yawa ta Japa na Lida

³² Reve Bituru kandaruwa ubata suru tsara u kalyuwa le. Ayi atsumā a akandariya, reve u tawa u cina aza a akiza a lyuci va Lida. ³³ A lyuci daɗa u cinai vuma ro za na a tsu de Iniyasu na mballa n tsukutsumā a wan kunla. ³⁴ Reve Bituru damma yi, "Iniyasu, Yesu Zamawawa

kambato wu ta gbaga. 'Yon vu kutsulu aavalu a wu.'" Babu usan, reve u 'yoshin. ³⁵ Reve ama a Lida ni ida ya Sharana suru a vadala a tyo ubata wu Zamawawa ana e enei Iniyasu a mmalu.

Bituru kambato ta Dokas wuma

³⁶ Atsumā a lyuci va Japa ka ro za vi Itoni danga ta pe za na a tsu de Tabita a na Dokas † na Tsheleni. Ka'a u zuwa ta aciyayi u yuwan ulinga u sa'ani, reve waru u danga a kambusa alambi. ³⁷ A yashi'i u banakan ta, reve u kuwa. Ana a sumba niyi reve o voton yi a aasula a zuva. ³⁸ Ana a uwwai Bituru ta Lida, lyuci na ri zuzu na Japa, reve a lyungu ama e re a lyawa Japa a 'yawa a damma yi, "Yuwan ankuri, tawa gogo, she vu jima wan."

³⁹ Reve Bituru 'yon u kuru le. Ana u rawai, aƙu a 'yawato yi a aasula a zuva. Nruna suru e isawan ta zuzu na ayi, e mesun. Reve a uwa o rocosu atugu na akapi e itana i na Dokas u yuwaan nle ayi obolo ne ele.

⁴⁰ Reve Bituru utaa le suru, reve u kadato u yuwan avasa. Reve u vadala a tyo ubata wa akwaka'a, reve u damma, "Dokas 'yon." Reve u kpatu'wa esu. Ana we enei Bituru reve u 'yon u danga. ⁴¹ Reve Bituru cananaa yi ukere aƙu u kamba yi tsara u 'yon. Reve u de aza e Itoni obolo na nruna, daɗa u roco le a na Dokas kambai wuma.

⁴² Adanshi o ndolo a uwa ta bata suru atsumā e ida ya Japa. Reve ama a abunda a vadala a tyo ubata wu Zagbain. ⁴³ Bituru yuwan ta rana re a lyuci va Japa, o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan.

Bituru na Kaniliya

10 Atsumā a Kasariya vuma na a tsu de Kaniliya danga ta pe atsumā a yali ya asoja, u danga ta atsumā a Asoja a Italiya. ² Ayi vuma va abula da. U ta uwwusa wovon wa Asula, ayi na muwun ma yi suru. U tsu kambusa ta ama a na a ri ni ili shi. U tsu yuwusan ta avasa kuci a tyo a Asula.

³ Urana u ro, zuzu na rumu ta'atsu vu ulivu, reve we ene malingata ma Asula a alanga e eteshe atsumā a alavu alavu, u tawa ubata wa yi, adansa, "Kaniliya!"

⁴ Reve u zuwaa yi esu atsumā o wovon, reve u damma, "Zagbain nye i da?"

Reve malingata ma Asula ma damma yi, "Avasa a na vaa yuwusan ni ikambi ya alambi a na vaa yuwusan u rawa ta a makakan ma Asula. Gogo Asula a uwwa ta avasa a wu. ⁵ Gogo lyungu ama a 'yawa Japa tsara e de Simo za na ee desu Bituru. ⁶ Za na cu'wain o u'wa wa Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wa yi u ri zuzu na mala."

⁷ Ana malingata ma Asula ma na ma yuwaan niyi adanshi ma kara, reve u de agbashi e re a yi, na soja ro, za na a uwwusa wovon wa Asula, atsumā a aza a na a yuwusaan yi ulinga kuci. ⁸ Ana u damma nle ili'i suru, aƙu u lyungu le a 'yawa Japa.

† Aala a Tabita na Tsu'arama, Dokas na Tsheleni ele ra urevu u ta u da le. Urevu u le u da mere'on.

Bituru ene t̄a alavu alavu

⁹ Ana usana u tawai, cina urana u rawa a aci, agbashi a Kaniliya ātsumā a mmalu, dāda a rawai zuzu nā lyuci'i. Āvu Bituru kumba o u'wa wa zuva tsarā u yuwan avasa. ¹⁰ Reve wu uwwa ambululu, hali u ciga u lyuwa ilyalya. Agba ele pe ātsumā e ifobi yi ilyalya, āvu we ene alavu alavu. ¹¹ Reve we ene zuva kpatu'wā, ni ili i ro ā cipusā oroci a aapalutsu o umuna ne elentsu a nāshi uguzu ā tyo e ida. ¹² A aapalutsu'u cu'un vi inama suru ā t̄a pe: inama ya ana ā nāshi, ni inama yi ikā-tapu, nā nnuu. ¹³ Reve wu uwwa ūdyo adansa yi, "Bituru, 'yon vu pada, reve vu tama."

¹⁴ Reve u damma, "Zagbain, o'o! A wuma u vā koto n tama cu'un vā yi shi, adama a na ātsu tsu tsu t̄a nā Wilā u na tsu tama le shi, adama a na ā ti idaba."

¹⁵ Reve ūdyo'o u dammisa yi, "She vu yuwan mawasan nā Āsulā wan. Nu u damma u tu ulobonu she vu damma u lamba t̄a ulobonu wan."

¹⁶ U tsurā t̄a alavu alavu o ndolo toto uta'atsu. Reve a palu'ushi aapalutsu'u ā tyo zuva.

¹⁷ Bituru dānā t̄a a majiyan, ko cu'un va alavu alavu e ne da we enei. Reve ama a na Kaniliya lyunguyi a rawa ā lyuci'i, reve e ece u'wa wā Simo. Ana a rawai, āvu e isawan mishin o unantsu. ¹⁸ Āvu a yuwan āzo'wa, e eceshe ko Simo nā ā tsu de Bituru cu'wan t̄a ubatā'a.

¹⁹ A mantsa ma na Bituru dānā a majiyan ma alavu alavu o ndolo, reve Ruhu damma yi, "Ama a ta'atsu a da ndolo e izami yā wu. ²⁰ 'Yon vu cipā vu kuru le. She vu lyawa ookolo ā wu ā 'yon wan, adama a na āmu da n lyungu nle."

²¹ Reve Bituru cipā u cina ama'a, āvu u damma le, "A-mu dāda i ri e izami. Nye i zuwai i ri azama mu?"

²² Reve a damma yi, "Yalit̄ yā āsoja yā Roma da, za na ā tsu de Kaniliya lyungu ntsu. Vuma vā ābulā da, za na a uwwusa wovon wā Āsulā. Aza a Isra'ila suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani a aci ā yi. Ayi da malingata mā Āsulā ma dammai u lyungu tsu ubatā wā wu vu t̄awā, tsarā wu uwwa ili i na vaa damma." ²³ Ana Bituru uwwai ne, reve u uwato le o u'wa, reve u ca le ubatā u na aa asa.

Bituru 'yāwā t̄a ubatā wa Kaniliya

Ana usana u tawai, reve ā karā suru, āvu nron mi Itoni n ro ātsumā a Japa e shewun yi. ²⁴ Reve a rawa Kasariya nu usana. Reve Kaniliya dānā a pura le, āvu u banu edenge ā yi nā n'utsā mā yi. ²⁵ Ana Bituru uwai o u'wa wā yi, reve Kaniliya kādāto e ida ā mākākān mā yi. Reve u teme a yuwusaan yi āgandā. ²⁶ Reve Bituru damma yi, "'Yon mishin āmu fo vuma da."

²⁷ Reve u 'yon a yuwunlai adanshi wa'a, reve a uwa ubatā u na ama o ro ā ri ubolotowu. ²⁸ Reve Bituru damma le, "I reve t̄a a na Wilā u tsu u putsaa ntsu a na tsaa yuwan ndammulai na Atakpaci. Amma Āsulā o ro-co mu t̄a she n de za ro za babu akiza wan, ko za vi id-

† Ātsumā a aapalutsu'u inama i ro i dānā t̄a pe a na aza a Isra'i-la a tarai ā tu ulobonu adama o utamu, waru ozo o ro ā dānā t̄a pe a na a tara nle ā ri idaba i na aa gura tama shi.

aba wan. ²⁹ Ana i lyunguwā numu n t̄awā, n t̄awā t̄a babu usān. Gogo damma numu ili i na i zuwai i lyunguwā numu."

³⁰ Reve Kaniliya damma, "Rana nāshi na karāi, āmu ātsumā a avasa a mantsa ma na n tsu yuwusan. Reve me ene vuma mishin ā mākākān mā vā wotowu ni itana a madala. ³¹ Reve u damma mu, 'Kaniliya, a uwwa t̄a avasa ā wu, Āsulā e reve t̄a a na vaa casu alambi ili. ³² Vu lyungu ama ā 'yāwā Japa e de Simo za na ā tsu de Bituru. U cu'wan t̄a o u'wa wā Simo, za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wā yi u ri zuzu nā mala.'

³³ Koto a jima shi a na n lyunguwā nuwu, āvu da nda vu t̄awushi babu usān. Ātsu da nda ā mākākān mā Āsulā, tsarā tsu uwwa ili i na Zagbain damma nuwu vu damma tsu suru."

Bituru yuwan t̄a adanshi nā Kaniliya

³⁴ Reve Bituru yuwaan le adanshi a na, "N gura t̄a reve gogo, Āsulā ā ri na adangulu shi. ³⁵ U ciga t̄a vuma na a uwwusa wovon wā yi ātsumā e ida suru, vuma na a yuwusan isa'ani i na Āsulā a cigai. ³⁶ I reve t̄a ikaka i na Āsulā ā lyunguwāyi aza a Isra'ila. U damma le t̄a Alabari a Sa'ani o t̄a lo, nā nden mo okolo e Yesu Zamawawa, za na ayi da Zagbain vi ili suru suru. ³⁷ I reve t̄a cine ili i ndolo i farai ātsumā a Yahuda suru. Yahaya damma t̄a vuma suru ā rumbu yi, ili i ndolo suru i fara t̄a diga Galili. ³⁸ Yu uwwa t̄a alabari e Yesu vuma va Nazara, ununa Āsulā a sukuma niyi nā Ruhu va Akiza, reve u ca yi ucira. Yesu dānā t̄a ā kāndaruwusā a yuwusan ulinga u sa'ani. U wawusa t̄a aza a na Mek-erenkesu ma zuwai elime, adama a na Āsulā o to obolo nā ayi.

³⁹ "Ātsu waru tse ene t̄a ne esu ā tsu ili i na u yuwain suru ātsumā ā Urishelima ni ida ya aza a Isra'ila. Dāda waru a vara niyi zuva va akpata. ⁴⁰ Reve gba Āsulā ā 'yāsan yi o urana wa ta'atsu, reve u lyawa yi u roco aciyāyi ubatā wa ama. ⁴¹ U roco aciyāyi ubatā wa ama suru shi, amma ā tyo yā'ā tsu, ātsu na Āsulā a dangwai tso o'wo alingi ā yi. Tsu lyuwa t̄a tsu sowo obolo nā ayi ana u 'yoyin ātsumā ā akwākwa. ⁴² U damma tsu t̄a tsu yuwaan ama alajiyā, tsu damma waru ayi da za na Āsulā a zuwai u ge'eto aza a wuma nā akwākwa. ⁴³ Ama-sulā suru a yuwan t̄a adanshi adama ā yi, a na za na cayi okolo e ekere ā yi u t̄a tsurā gafura vu unusu ātsumā a ala ā yi."

A ca t̄a Atakpaci Ruhu va Akiza

⁴⁴ Bituru ātsumā a adanshi, reve Ruhu va Akiza t̄a cipā aza a na ā dānā a uwwusa adanshi ā yi suru. ⁴⁵ Āzā e Itoni a Yahuda, aza a na ā t̄awāi obolo nā Bituru a uwa t̄a asalama a na e enei Atakpacit̄ fo ā tsurāi une'e u Ruhu va Akiza. ⁴⁶ A uwwa le t̄a a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a casu Āsulā tsugbain.

Reve Bituru damma, ⁴⁷ "Nanza t̄a lo za na aa gura putsaa ā rumbu ama a nda ā mini? Ele da nda ā tsurāi une'e u Ruhu va Akiza cine ātsu tsu tsurāi." ⁴⁸ Reve Bituru damma a yuwaan le urumbusu ātsumā a ala e

Yesu Zamawawa. Reve a pati yi u dānu ne ele rana meketeci.

Bituru kambaṅa tã Urishelima

11 Reve ajiya na aza e Itoni atsumã a Yahuda a uwwa a na Atakpaci a usuyi adanshi a Asulã. ² Ana Bituru kambai Urishelima, reve aza a Isra'ila a na o o'woi aza e Itoni a gasa yi na agaci a adanshi. ³ Avu a damma, "Ayi da nda vu uwai atsumã a Atakpaci, hali vu lyuwa ilyalya obolo ne ele!"

⁴ Reve Bituru cuduwa le ili i na i yuwain suru. ⁵ Avu u damma, "N shi tã a lyuci va Japa amu atsumã a avasa, reve n uwa atsumã a alavu alavu. Atsumã a alavu alavu'u me ene tã zuva kpatu'wai, reve a cipatowa mu ili i ro ana aapalutsu o umuna uguzu ne elentsu a nashi a yi. ⁶ Ana n kalyuwai pe, reve me ene inama ya ana a nashi yu uvadi, ni inama yi ikatapu e ida, na nnu. ⁷ Reve mu uwwa udyo u ro adansa mu, "Yon Bituru! Vu pada vu tama."

⁸ "Reve n usu, 'Ne da shi Asulazuva! Koto n tama ili i na Wilã wã wu u putsayi shi.'

⁹ "Reve udyo'o u dashi dammisa ire, 'She vu kambuwã ili i na Asulã o o'wotoi cece ili yi idaba wan.' ¹⁰ Ne da a yuwain hali toto uta'atsu, reve o koso o rono umuna'a a tyo zuva.

¹¹ "Amu lo dada ama a Kasariya a ta'atsu a rawushi, aza a na a lyunguyi a tawã ya'a va, reve a rawa o u'wa u na n shi. ¹² Reve Ruhu va Akiza damma mu, she n 'yuwan a kuru le wan. Reve ama a tali atsumã a aza e Itoni a kuru mu, reve tsu uwa o u'wa u vuma ro.

¹³ Reve vuma'a u damma tsu ununa we enei malingata ma Asulã o u'wa wã yi. Reve u damma yi, 'Vu lyungu ozo o ro a lyuci va Japa e dewe wu Simo za na a tsu de Bituru. ¹⁴ Vuma'a u tã tawã wu nu ure u na aa wawa wu na ama a na a ri pe o u'wa wã wu suru.'

¹⁵ "Ana n farai adanshi, reve Ruhu va Akiza tawã le ununa u tawã ntsu o ofaru. ¹⁶ Dada n cuwain a na Asulazuva a dammai, 'Yahaya rumbu du tã na mini, amma Asulã a tã rumbu du na Ruhu va Akiza.' ¹⁷ To, na Asulã a ca Atakpaci a nda une'e unatã na atsu a mantsa ma na tsu ushiyi Yesu Zagbain Zamawawa, zane da a mu a na maa wasan ili i na Asulã a cigai?"

¹⁸ Ana a uwwai ili i na Bituru dammai, reve a lyawa mawasan. Reve a uwa a cibalasa Asulã, reve a damma, "Gogo Asulã a lyawa tã Atakpaci a vadala adama a tsurã wuma u babu ukotu!"

Aza e Itoni atsumã a Antakiya

¹⁹ A mantsa ma nda cina o una Istifanu, reve aza e Itoni a na a ri Urishelima e bete'we adama a atsumãli-mã. Reve a karã a tyo e ida ya Finisiya na Kuburu na Antakiya va Suriya. Reve a yuwusaan aza a Isra'ila goon alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain. ²⁰ Reve aza e Itoni aza a na a ri ama a Kuburu na Kurani, a karã a tyo Antakiya, avu a uwa a yuwusaan Atakpaci alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain. ²¹ Ucira wã A-

sulazuva u shi tã obolo ne ele, reve ama na a bundã a ca okolo e le. Reve a vadala a kuru Asulazuva.

²² Reve aza e Itoni atsumã a Urishelima a uwwa ili i na i farai atsumã a Antakiya, avu a lyungu Banaba de.

²³ Ana u rawa we enei icigi i na Asulã a yuwaan nle, reve u yuwan mazangã. Avu u ca le asala adama a kaba asuvu, waru a lyuwa elime ni itoni ya Asulazuva.

²⁴ Banaba vuma va abulã da, waru u tu ushitowun na Ruhu va Akiza nu ucawu wo okolo. Reve ama o ro na a bundã a dashi usuwisa a kuru Asulazuva.

²⁵ Reve u kuru a tyo Tarsu adama u bunga Shawulu.

²⁶ Ana we ene niyi reve u tawã na ayi Antakiya. Reve ele ra o una aa'wan mabulã pe obolo na aza e Itoni oo ritosu ama na a bundã. Atsumã a Antakiya a da a fara deyi aza a na a kurusu Yesu "Aza e Itoni."†

²⁷ A mantsa ma nda ma da amasulã o ro o utai Urishelima reve a tyo Antakiya. ²⁸ Reve vuma tã atsumã e le za na a tsu de Agabu 'yon mishin. Ni ikambi i Ruhu va Akiza, reve u damma a na a ta yuwan ambulu lon ubatã suru atsumã o uvadi. A yuwan tali ili'i a mantsa ma na Kaladiya danai o tsugono tsi ida tsã Roma.†

²⁹ Reve aza e Itoni ya Antakiya a yuwan majiyan a lyungu ni ikambi a tyo ubatã wã aza e Itoni a na a ri nden e ida ya Yahuda. Vuma suru u ca ununa waa gura. ³⁰ Ne da a yuwain, reve a lyungu Banaba na Shawulu ni ikambi i le a ca mbara ma aza e Itoni n Urishelima.

Bituru o u'wa wa ali

12 A mantsa ma na Banaba na Shawulu a tawãyi nu une'e atsumã a Urishelima, reve mogono Hiridu† Agaripa teme a tawusa na atsumãli-mã e ekere a aza e Itoni de Urishelima. ² Reve u zuwa asoja o kodo aaci a Yakubu aajiya, mawun ma anawu ma Yahaya.

³ Ana we enei ili i ndolo i yo'onoto tã okolo a ama'a, reve u lyungu asoja'a tsarã e reme Bituru a mantsa ma Abuki o Opopofu.† ⁴ Reve u zuwa le a baru yi o u'wa wa ali, reve u zuwa asoja a nashi a nashi obolo a nashi a piri yi. U yuwan tã ifobi tsarã u ge'eto yi a alanga e eteshe no o koto abuki'i.

⁵ A mantsa ma na Bituru danai atsumã o u'wa wa ali, aza e Itoni a lyawa avasa adama a yi shi.

Malingata ma Asulã ma wawa tã Bituru

⁶ Atsumã a ayin o ndolo ana Hiridu yuwain majiyan ma na woo utãã na Bituru nu usana u tawa, Bituru danã tã wunlu a nlavu na akani e re atsumã a asoja e re. Asoja e re o ro waru lo mishin a pirishi unantsu. ⁷ Ele lo babu usã, reve ekan e ikana atsumã o u'wa wa ali atsumã a aasula a na u danai, reve malingata ma Asulã† me isawan elime a Bituru. Reve u lapa yi e ebebe tsarã u jisan yi. Reve u damma, "Jikã! Vu 'yon!" Reve akani'i o oco diga e ekere a Bituru.

⁸ Reve malingata'a u damma, "Oto itana ya wu na atan a wu." Reve Bituru yuwan ili i na u damma niyi u yuwan. Reve malingata'a u damma, "Kandã'wã umuna wã wu reve vu toni mu." ⁹ Reve Bituru toni malingata ma Asulã, reve a lyawa u'wa wa ali'i. Agba Bituru reve

ko ili i na yaa farasa amayun a da shi. U ta dansa alavu alavu a da yi. ¹⁰ A pasa asoja o ufaru na asoja e ire reve a tawā o unantsu wu rumu za na ri a tyo a lyuci gbain. Reve u kpatu'wā le na aciyayi, reve o utā lo. Reve a kārā lo o ure'e. Reve malingata'a u lyawushi niyi.

¹¹ Reve esu a Bituru a tawā o ure, dāda u revei ili i na i farai. Reve u damma, "N reve tā Zagbain da lyunguyi malingata mā yi u tawā u wawa mu e ekere a Hiridu na azagbain a Isra'ila atsumā e ili i na a shi a cigai a yuwan nā amu."

¹² Ana Bituru revei ne, avu u kārā a tyo o u'wa wā Merit za na ayi da mma va Yahaya.† Yahaya waru a tsu de yi tā Marku. Aza e Itoni nā abundā o boloto tā ubā-tā'a a yuwusan avasa. ¹³ Reve wu gugula unantsu wu u'wa'a, reve aagbashi o usheli za na ri na aala Roda tawā tsarā u usu yi. ¹⁴ U reve tā a na Bituru da adama a na u revei udyo wā yi. U yuwan tā nā mazaṅga mā abundā, hali u kudā a kpatu'wā unantsu'u. Reve u suma a 'yawa ubatā u na ama a ri, reve u saala, "Bituru da ri de o unantsu!"

¹⁵ Reve a damma yi, "Vu jaara tā!"

Reve gba u lyuwa elime adansa, "Bituru da! Bituru da!"

Reve a damma, "U to o'wo malingata mā yi ma da." †

¹⁶ Reve gba Bituru lyuwa elime nā wugulu wu unantsu, she na a tyo o ukosu a kpatu'wā niyi. Ana e ene niyi a shiwan tā nā mazaṅga. ¹⁷ Reve Bituru yuwaan le ukere a rungwa. Reve u damma ununa Zagbain utā niyi o u'wa wa ali. Reve u damma, "Dammai Yakubu †† na akapi a azā e Itoni ili i na i farai."

¹⁸ Ana usana u tawai reve asoja o u'wa wa ali'i, aza a na a danā a kalyuwusa Bituru'u o o'wo udamu lon. Avu a kārā a majiyan ko nye i da i cina niyi. ¹⁹ Reve Hiridu zuwa asoja a yi a bunga Bituru, agba a tsurā e ene yi shi. Reve u yuwaan le yeci ya abundā, agba a gura usu yi mejege shi, dāda u zuwai o una nle.

Ukwā wā Hiridu

Ana Hiridu yuwain ne, reve u lyawa ida ya Yahuda, avu u kārā a tyo Kasariya. Avu u danu de rana meketeci. ²⁰ Hiridu danā tā nā atsumolangu na ama a Sida nā Taya. Reve ama'a a zagwa ama a lyungu le tsarā a pati ankuri. A yuwan tā ne adama a na ilyuci'i i ciga tā ilyalya i na yoo utusa e ida ya yi. A yuwan tā tsu'utsa nā Bilasata, za na danāi toni va Hiridu. Reve u fobo tsarā Hiridu usu le.

²¹ Ana urana u rawai, reve Hiridu oto atugu o tsugono tsā yi, reve u danu o ootogu o tsugono, reve u yuwan adanshi ne ele. ²² Ana obolo a ama'a a uwwa niyi, reve a 'yasān udyo, "Udyo u masulā mā tsu mo ro ma da, udyo u vuma u da shi!" ²³ Ama'a atsumā a yisaali, reve malingata mā Asulā ma faba Hiridu a cipā e ida. A yuwan tā ne adama a na u tarai tsugbain tsā

† A mantsa mo ndolo ama o ro a usu tā a na Asulā a zuwa tā nlingata mā yi a kalyuwusa vuma suru atsumā a ama a yi. Waru nlingata n ta gura tawā ubatā u na vuma ri oroci a vuma'a. †† Yakubu na o unai da nda'a shi, amma zawa'a va Yesu da nda'a.

Asulā. O ukosu azun atsumā a yi a da a tamusai lipu va yi, hali u kuwā.

²⁴ Adanshi a Asulā a lyuwa tā elime nā mabaza.

²⁵ Ana Banaba nā Shawulu o kotoi ulinga u na a lyungu nle, reve a lyawa Urishelima a kambā Antakiya obolo nā Yahaya Marku.

Lingata va Banaba nā Shawulu

13 Aa'isa a azā e Itonit a Antakiya a danā tā na amasulā nā munlu lon. Ele da nan Banaba, nā Saminu za na e desuyi "Vuma Limā," nā Lusiya za lyuci va Kurani, nā Manayan za na kungwai mantsa mā tā nā Mogono Hiridu Antiba nā Shawulu. ² Ele pe a yuwusaan Asulazuva agandā atsumā a akuli, avu Ruhu va Akiza damma le, "Dangula numu Banaba nā Shawulu tsarā a yuwan ulinga u na n dangula nle a yuwan." ³ Ana a yuwain akuli na avasa abundā, avu ama a kuruwā le ekere a zuwaa le aba'un o ulinga wā Asulā a na aa yuwan, avu a lyawa le a kārā.

Banaba nā Shawulu a Kuburu

⁴ Ana Ruhu va Akiza lyunguyi Banaba nā Shawulu, a kārā tā a tyo a lyuci va Salusiya. Ele pe avu a lyawa Salusiya a uwa a wantsun a tyo e ida i memere mā mini mā Kuburu. ⁵ Yahaya Marku fo u danā tā obolo ne ele tsarā u kambusa le. Ele pe atsumā e ida ya Kuburu reve a kārā a tyo a lyuci va Salami avu a uwa a a'isa a aza a Isra'ila, reve a uwa alajiya a adanshi a Asulā.

⁶ Ele pe atsumā e ida ya Kuburu, avu a kandarūwā ilyuci i na i ri lo zuzu suru. A rawa tā lyuci na a tsu de Pafo, lo da a cinai za va Isra'ila ro na a tsu de Ba-Yesu. Waru vumavasulā va amayun da shi, boci da shi. ⁷ Vuma nda ayi da u tsu walasa nā gwamna vi ida'a, za na a tsu de Sarajiya Bulu. Gwamna'a vuma da na ri nu ugbozu waru u tā nu urevu wi ili lon. Avu u de Banaba nā Shawulu a tawā. U yuwan tā ne adama a na u cigai wu uwwa adanshi a Asulā. ⁸ Agba boci Alima u danā tā a tsushu'un ne ele, u yuwan tā atyo a na waa yuwan u putsaa gwamna u usu alajiya e le. (Nā Tsheleni Alima tā nu urevu wa aala Ba-Yesu nā Tsuyahuda.†) U yuwan tā atyo a na waa putsaa gwamna'a a na waa ca Asulazuva okolo. ⁹ Shawulu, vuma na ama nā abundā a tsu de Bulu, u tu ushitowun nā Ruhu va Akiza. Avu u varaa Alima esu mejege. ¹⁰ Avu u damma, "Avu mawun mā Mekerenkesu! A mantsa suru vu tsu damma mejege shi, waru vu tā pususan ama ugbozu. Avu rala da e ekere e ili i na i ri ulobonu. Urana u ne vaa lyawa tsushu'un na adanshi a Asulazuva? ¹¹ Asulazuva a ta ca wu atsumalimā, vu to o'wo irumba hali mantsa mo ro."

Babu usān, avu esu a yi a yuwushin dalimbaa, avu irumbu yi pala yi, reve u danā e izami yi za na a guzā yi ukere. ¹² Ana gwamna'a enei ili i na i farai, reve u ca Asulazuva okolo. Reve waru u uwa asalama lon adama o uritosu wā Asulazuva u na wu uwwai.

¹³ Avu Bulu na aza a na a danāi obolo nā ayi a lyawa Pafo, avu a uwa a wantsun a kārā a tyo e ida ya Bamafiliya. Avu a rawa e isawan a lyuci va Pega. Ele pe

Pega ̣vu Yahaya Marku lyawa le, ̣vu u ̣ara ̣a ̣amba Urishelima. ¹⁴ Banaba na Bulu gba ̣vu a lyawa Pega ̣a ̣ara ̣a tyo ̣a lyuci na ̣a tsu de Antakiya va Bisidiya. ̣vu ̣a ̣ara ̣a 'yawa ̣a ̣a'isa† o urana wa Ashibi, tsara ̣a yuwan aganda. ¹⁵ Ana o kotoi desununa ̣atsuma ̣a atagada a Musa na a amasula, reve aza a na ̣a danai azagbain ̣a ̣a'isa'a ̣a lyungu vuma ta we ece le, "Aza ̣a tsu, ko i ta ni ili i ro i na ya ̣a dashi tsu okolo ugbamu, tawai i damma tsu!"

¹⁶ ̣vu Bulu 'yon mishin reve u 'yasan ekere zuva adama ama'a ̣a rungwa, ̣vu u teme adanshi. ̣vu u damma, "Ama a Isra'ila† na Atakpaci a na a yuwusaan Asula aganda, poloi atsuvu ̣a du yu uwuwa. ¹⁷ Asula a Isra'ila a dangula ta nkaya n tsu, waru u lyawa ta ama ̣a tsu o o'wo ̣aza o utsuru e ida ya Masar. Nu ucira wa yi u da waru wu utaa nle ̣atsuma ̣a ida'a. ¹⁸ Waru u yuwan ta ankuri ne ele nu ulambu wu ugbozu u le ̣atsuma ̣a ogozo a'wan amunga. ¹⁹ ̣vu u usa ida i cindere i Ka'ana,† ̣vu u ca aza a Isra'ila ida'a agadu. ²⁰ Ili i nda suru i fara ta ̣atsuma ̣a a'wan ukpakunashi na kupoton (450).

"Ana mantsa ma ndolo mo kotoi, ̣vu ̣aza o uge'etosu a yuwan tsugono hali a mantsa ma Sama'ila† vumavasula. ²¹ Amma ama a pati ta a ca le mogono. ̣vu Asula a ca le Shawulu wo o'wo mogono me le hali a'wan amunga. Shawulu mawun ma Kishu ma da o ugundo wa Banyami.† ²² ̣vu Asula ̣a cipato yi o ootogu o tsugono'o, ̣vu u zuwa Dawuda o una wa yi. ̣vu Asula a yuwan adanshi adama ̣a Dawuda, adansa, 'Dawuda za na ri mawun ma Yese,† Dawuda nda vuma da na a dangulai u zuwa okolo ̣a va u yuwan mazanga. U ta yuwan ili suru i na n ciga niyi u yuwan.'

²³ "Asula a yuwan ta nzuwulai a na vuma ta o ugundo wa yi ta tawa u wawa aza a Isra'ila, vuma'a gba ayi da Yesu. ²⁴ Amma kafu Yesu tawa, Yahaya danai ta a dansaa vuma suru ̣atsuma ̣a Isra'ila u kamba ubata wa Asula, ̣vu ̣a rumbu yi ̣a mini. ²⁵ Yahaya o kotuso ulinga wa yi, ̣vu u yuwan yeci, 'I ta a majiyan ̣amu da Zamawawa'a? O'o! Amma u ta lo ̣a tawa babu ujimu. Waru ̣amu n rawa m bada vunu va atan va yi shi.' ††

²⁶ "Uwwai gogo, adu ama o ugundo wa Ibrahim! Poloi atsuvu ̣a du yu uwuwa, hali na Atakpaci a na ̣a tawai a yuwaan Asula aganda! Uwwai adanshi a nda ununa yaa yuwan i tsura iwawi, za va koyan da. ²⁷ Ama a na ̣a ri na nden ̣atsuma ̣a Urishelima a tsu uwuwa ta adanshi a amasula urana wa Ashibi suru a na ̣a tsu desununa a atsuvu e le. Agba suru na ne, a tara Yesu da vuma na amasula a yuwain adanshi ̣a yi shi. Ele na azagbain e le o shiton ta udammu wa amasula ana o una niyi. ²⁸ A tsura ili i na i zuwai o una niyi shi, amma suru na ne, a pati ta Bilatu† u zuwa asoja ̣a yi o una yi.

²⁹ "Ana o kotoi mayan me ili suru i na a danai adama ̣a yi, ̣vu ̣a cipato yi a akpata† a na a vara niyi, reve ̣a cido yi a aason a aatali. ³⁰ Amma Asula ̣a 'yasan yi ta ̣atsuma ̣a akwakwa. ³¹ Rana na abunda u roco ta aciyayi ubata wa aza a na ̣a danai Galili na ayi ̣vu ̣a ̣ara ̣a tyo

Urishelima waru na ayi. Ama a nda ele da o o'woi esu ̣a yi ̣a tyo e ekere a ama a Isra'ila.

³² "Gogo ̣amu na Banaba tsu ta pa na adu, adama tsu tawa du na Alabari a Sa'ani a nda. Nzuwulai ma Asula ̣a tyo e ekere a nkaya n tsu wo o'wo ta amayun a mantsa ma tsu. ³³ Asula ̣a 'yasan ta Yesu. Ayi nda ayi da ili i na Aatagada e Ica ̣a adiva e ire aa yuwusan adanshi ana u dammai, '̣vu Mawun ma va ma da.

Ana'an mo o'wo ta Dada va wu.' †

³⁴ "Asula ̣a 'yasan ta Yesu ̣atsuma ̣a akwakwa, waru mantsa mo lo na waa lyawa lipu va yi shama shi. U tu ununa Asula a dammai a Aatagada a Ishaya vumavasula,

'N ta zuwaa du aba'un a akiza a na n yuwain nzuwulai na Dawuda.' ††

³⁵ "Aatagada e Ica† ̣a adiva o ro a ca ta urevu u sa'ani, a na,

'Vaa lyawa Vuma va wu va akiza u shama a aason shi.' ††

³⁶ "Gogo udammu u nda ̣a tyo ya Dawuda da shi, adama a na Dawuda yuwaan ta ama a mantsa ma yi aganda ununa Asula a cigai. U kuwa ta, ̣vu ̣a cido yi obolo na nkaya ma yi, waru lipu va yi shama ta.

³⁷ Gogo tsunda udammu u nda u ta ̣a tyo e ekere a za ro, Yesu, za na Asula ̣a 'yasan ̣atsuma ̣a akwakwa, waru lipu va yi shama shi.

³⁸ "Aza ̣a va, adanshi'i ayi da, Yesu da aa gura yuwaan du gafura vu nusu du! ³⁹ Wilu wa Musa waa gura wawa du ̣atsuma ̣a nusu du shi. Amma za na cayi okolo ubata wa Yesu biti, a tara yi waru za vu unusu e ekere ̣a Asula shi.

⁴⁰ "I yuwan ugbozu! She i lyawa adanshi a amasula a shiwan a aci ̣a du wan. Adanshi ̣a Asula a damma ta,

⁴¹ 'Kalyuwai adu aza a adanshi a vama, i ta yuwan asalama na ye ene ili i na Asula aa yuwan, reve i kuwa!

Adama a na maa yuwan ili i ro a mantsa ma du, ili i ro i na i cayi okolo shi,

waru ko na za ro dammisa du adama ̣a yi.'" †††

⁴² Bulu na Banaba azama a lyawa ubata e ibolo'o, reve ama'a a pati le ̣a dashi yuwan adanshi e ili i nda ubata e ibolo'o urana wa Ashibi u na waa tawa. ⁴³ Ana o kotoi mayan ma aganda'a, ̣vu aza a Isra'ila na Atakpaci na abunda a na a yuwayin Asula aganda ̣a kuru le. ̣vu Bulu na Banaba a pati le a ca okolo e le e ekere ̣a Asula, za na yuwaan nle isa'ani.

Aza a Isra'ila a 'yuwan ta ikaka'a

⁴⁴ Ana ajuma ̣a kandaruwai, dada ama suru o utai tsara a uwuwa adanshi ̣a Asula. ⁴⁵ Ana azagbain a Isra'ila e enei obolo a ama'a, reve a yuwan tsushu'un lon, reve a uwa mawasan e ili i na Bulu dammai ̣vu ̣a ̣ara ̣a durusa yi.

⁴⁶ ̣vu Bulu na Banaba a yuwan adanshi no okolo ugbamu reve a damma, "Wo o'wo ta na tsu 'yuwan tsu

† 13:24 Mak. 1:4; Luk. 3:3. †† 13:25 Mak. 1:7; Luk. 3:16.

‡ 13:33 Ica 2:7. †† 13:34 Isha. 55:3. ††† 13:35 Ica 16:10.

††† 13:41 Hab. 1:5.

ciga Alabari a Sa'ani a Asulā a nda tsu fara ca du ayi, a du na yo o'woi aza a Isra'ila. Amma i 'yuwan ta ikaka i nda, ayi nda u roco ta yi ntsaa i tsura wuma u babu ukotu shi. Adama o ndolo tsu ta kambā ubata wa Atakpaci.

⁴⁷ "Atsumā a Aatagada a Ishaya, Asulazuva a zuwa tsu ta tsu yuwan ulinga u nda, adansa,

'N zuwa du ta pa nda yoo o'wo ekan ya Atakpaci.

I tara ucira wi iwawi ya Asulā a tyo ubata wa ama, ubata suru o uvadi.' "†

⁴⁸ Ana Atakpaci† a uwwai ili i nda, a yuwan ta mazanga lon, a vu o godyoo Asulazuva adama a adanshi a yi'i. Reve ama a na Asulā a dangulai a tsura wuma u babu ukotu o o'wo aza e Itoni.

⁴⁹ Avu adanshi a Asulazuva a rawa ubata suru e ida'a. ⁵⁰ Amma azagbain a Isra'ila gba a kara a 'yawusa ubata wa azagbain a lyuci nu ubata wa amaci a abula a na a tsu damma a vu a uwwa le. Reve a zuwa le a tawa ugbozu u le e ekere a Bulu na Banaba, reve a ca le atsumalima, hali o lo le atsumā e ida'a. ⁵¹ Avu Bulu na Banaba a kaka ma buta ma ana me le, tsara wo o'wo iroci a tyo e ekere e le. Avu a kara a tyo a lyuci va Ikoniya. ⁵² Atsumā a Ikoniya aza e Itoni a dana ta na mazanga lon, waru a dana ta tapu na Ruhu va Akiza.

Bulu na Banaba a Ikoniya

14 Ana a rawai Ikoniya, reve Bulu na Banaba a uwa a a'isa a aza a Isra'ila ununa a tsu yuwusan. Avu a yuwan alajiya, hali ama a Isra'ila na Atakpaci na abunda a ca okolo. ² Ama aza a Isra'ila na a 'yuwain a ca okolo, reve a 'yasan ugbozu wa Atakpaci o ro. Avu Atakpaci† a langalai na aza e Itoni. ³ Suru na ne gba Bulu na Banaba a danu ta pe hali rana re a yuwusan alajiya e isa'ani† yi Zagbain nu ucira. Zagbain gba roco ta ulinga u le a alanga e eteshe ana u ca nle ucira u na aa yuwan ulinga wa asalama.

⁴ Ama a Ikoniya gba majiyan me le me ne'eshenlei ta. Ozo o ro o wo'o ucinā wa aza a Isra'ila, ozo o ro gba shi o wo'o ucinā wa ajiya. ⁵ Avu Atakpaci o ro na aza a Isra'ila o ro obolo na azagbain e le o bolo aciyele adama a zuwa Bulu na Banaba a addama, tsara a vara le na atali. ⁶ Amma ana ajiya e revei ili i na yaa farasa, a vu a kara a tyo e ida ye elentsu a aza a Likiya, a lyuci va Lisitira na Daraba ni ilyuci i na i ri ukandaruru ne ele. ⁷ De da a lyuwai elime na alajiya a Alabari a Sa'ani.

Alajiya a Bulu a Lisitira na Daraba

⁸ Ele pe atsumā a Lisitira, a vu Bulu na Banaba a cina akutsumā. Ne da a matsan niyi ukutsumu, koto u rito dasu shi, ko ke'en. ⁹ Wu uwwusa ta alajiya a Bulu. Reve Bulu kalyuwa yi, ana we enei vuma'a u ta nu ucawu wo okolo u na waa gura kambato yi gbaga, ¹⁰ a vu u 'yasan udyo wa yi zuva nu ucira, "Yon vi isawan mishin!" Reve vuma'a gba u 'yoshin mishin reve u fara mmalu.

¹¹ Ana obolo a ama'a e enei ili i na Bulu yuwain, reve a 'yasan udyo u le a mantsa ma ta adansa ne elentsu a

† 13:47 Isha. 42:6; Isha. 49:6.

Tsulikiya, "Amayun a da musula n cipaa tsu ta ana'an na lipu va ama!" ¹² Avu ama'a a ca Banaba aala Zafasa, reve e de Bulu Hamisa, †† adama a na ayi da u dana za va adanshi. ¹³ A'isa a Zafasa a dana ta o ugyuru. Avu ganu na ama a yi a tawa no ogono e inan na yipalu ukandaruru o u'uwata u lyuci† adama a yuwaan ajiya'a kucci.

¹⁴ Amma ana Bulu na Banaba a uwwai ili i na yaa farasa, reve a kakara itana i le adama a atsumolangu. Avu a suma na yisaali o utā atsumā a ama'a, adansa, ¹⁵ "Aza a va, nye i zuwai yaa yuwusan ili i nda? Atsu ama a da tsu ri tsā du. Alabari o uyo'o a da tsu tawa ndu, adama i vadala i lyawa mayan me ili i babu ulobonu i kambā ubata wa Asulā a wuma. Ayi da za na yuwain zuva ni ida, na mala, ni ili i na i ri pe biti. ¹⁶ A mantsa mo ufaru, u lyawa ta ama a yuwan ili i na a cigai a yuwan. ¹⁷ Suru na ne u tsu roco ta aciyayi ubata e ili i sa'ani i na u yuwain. Asulā a tsu lyungu ta ni iro'i diga zuva, reve u zuwa itana yu una i du i kungwa. U tsu ca du ta ilyalya nu uyo'o wo okolo." ¹⁸ Ko na Bulu na Banaba a dammai ili i nda suru, u dana ta usan a na aa gura putsaa ama'a a na aa yuwaan le kucci.

¹⁹ Avu aza a Isra'ila o ro diga Antakiya na Ikoniya a tawa a vadala ugbozu wa ama'a, reve a uwa agaba na Bulu. Avu a vara yi, reve o rono yi o utā a lyuci†, a majiyan me le a na u kuwa ta. ²⁰ Amma ana aza e Itoni a kandaruru niyi reve u 'yon, u kara a tyo atsumā a lyuci. Ana usana u tawai, a vu u kara a tyo Daraba obolo na Banaba.

A kambā ta Antakiya

²¹ Bulu na Banaba a yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a Daraba, a vu gba ama na abunda a ca okolo e le ubata a Zagbain. Avu a kara a kambā Lisitira na Ikoniya na Antakiya va Bisidiya. ²² Pe da a dashishiya aza e Itoni okolo ugbamu, a dansaa le e isawan mishin o ucawu wo okolo e le. Reve a damma, "Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu sowo atsumalima lon, kafu tsu uwa o tsugono tsā Asulā."†

²³ Avu Bulu na Banaba a dangula azagbain† a a'isa a aza e Itoni biti, reve a yuwusan akuli, a vu a vasasaa le, reve a ca Asulā ele. ²⁴ Reve Bulu na Banaba a kara a kambā Bisidiya a tyo Bamafiliya. ²⁵ Avu a yuwusan alajiya a Pega, reve a lyuwa elime a kara a tyo Ataliya.

²⁶ Lo da a uwai a wantsun a tyo Antakiya va Suriya, ubata u na e temei mmalu n le. De da aza e Itoni a zuwaa nle unā u sa'ani, waru de da a zuwa nle o ukere wa Asulā, reve a lyungu le a yuwan ulinga u na gba o kotoi. ²⁷ Ana a rawai Antakiya reve e de aza e Itoni suru ubata u ta. Avu a damma ama'a ili i na Asulā a kamba nle nu ununa u yuwain hali Atakpaci a cayi okolo. ²⁸ Avu a danu pe na aza e Itoni hali rana abunda.

†† Zafasa aqamali a gbain a da a aza e Heleni. Hamisa gba aajiya a Zafasa a da waru aqamali a da.

Azagbain a ąąą e Itoni a Urishelima

15 Reve waru ama o ro o utą de Yahuda, ąvu a 'yąwą Antakiya va Suriya, tsąą o roco ąąą e Itoni, a dansaa le, "Na a pađa du uryumbu ununa Wilą wa Musa u dammai shi, yąą tsurą iwawi shi." ² Adama a adanshi'i Bulu ną Banaba o sowo tą a yuwusan mawasan lon na ama'a. Dađa a zuwai Bulu ną Banaba na ama o ro waru a 'yąwą Urishelima ubąąą wa ajiya na azagbain adama a adanshi'i. ³ Ana ąąą e Itoni e shewun nle, ana ąą kąmbą Urishelima, dađa a batsai e ida ya Finisiya ną Samariya. Reve a kąlyuwusą ąąą e Itoni a dansaa le adama a na Atakpaci fo a cayi okolo e le. Reve ąąą e Itoni suru a yuwan mąąąą lon. ⁴ Ana a rawai Urishelima, reve ąąą e Itoni suru obolo na azagbain na ajiya a raba Bulu ną Banaba. Reve a damma le ulinga u na ąsulą a yuwain e ekere e le.

⁵ Dađa aza a na a shi Afarishi kafu a ca okolo e le, a 'yoyin reve a damma, "Na a ciga a 'yuwan a pađa le uryumbu, reve waru a zuwa le a kuru Wilą wa Musa."

⁶ Reve ajiyař na azagbain a ąąą e Itoni o boloto adama e petelyuwe adanshi'i. ⁷ Ana a jimai a ąąą a adanshi'i, reve Bituru 'yon ąvu u damma le, "Ąąą a va, i reve tą de ufaru wi ili'i, ąsulą a yuwan tą adangulu ątsu ąąą a du, a na o uną u va u da Atakpaci aa uwwa adanshi a Alabari a Sa'ani,ř reve a ca okolo e le. ⁸ ąsulą gba za na ri nu urevu wo okolo a koyan da, u yuwaan tsu tą iroci a na u cayi Atakpaci Ruhu va Akiza ununa u ca ntsu. ⁹ Agba u roco adangulu e ekere a tsu ne ele shi, ana wu ząąą'wai okolo e le adama o ucawu wo okolo e le. ¹⁰ Adama o ndolo, adama a nye yąą lyungusą ąsulą yaa zuwusaa agbashi a nda itana i na ątsu ną nkaya n tsu suru tsu kudąi a tanu? ¹¹ She tsu yuwain ne wan, tsu reve tą adama e isa'ani yą Yesu Zagbain i da tsu tsurąi iwawiř ununa ele fo a tsurąi."

¹² Reve obolo a ama'a suru e isawan kuci kuci, reve o poloo Banaba ną Bulu atsuvu a mantsa ma na aa casu alabari a linga va asalama ni iroci i na ąsulą a yuwain ubąąą wa Atakpaci o ukere u le. ¹³ Ana o kotoi adanshi, dađa Yakubu usuyi, reve u damma, "Ądu ąąą a va poloo numu atsuvu. ¹⁴ Bituru da nda cayi aalabari ununa ąsulą a fara kąlyuwąi Atakpaci, adama u dangwa ama o ro ątsu ąąą e le oo o'wo ama a yi. ¹⁵ Adanshi a nda'a gba wo o'wo tą unąą na adanshi a amąsulą, ununa u ri uđanu a na,

¹⁶ ąmu ąsulazuva, nna n kąmbisą, n ta suwisa u'wa wa ąwuda u na u riyąi.

N 'yąsisąn asa'a a yi mi isawaton yi.

¹⁷ Adama akapi a ama a zami ąsulazuva, obolo na Atakpaci na aza a na n deyi a tyo yą'a va. Ne da ąsulazuva a dammai.

¹⁸ ąyi na u rocoi ili i nda suru diga de a mantsa mo ufaru.'†

¹⁹ "Adama o ndolo ąmu a yindi i va, she tsu zuwayi Atakpaci a na aa vadalasa ubąąą wa ąsulą ili yu ume wan. ²⁰ Amma tsu đanaa nle a tawa ekere e le e ili i na a cayi amąli adama a na o o'wo tą ili yi idaba, waru a

suma tsipere. She a tama ąkutsu a mpasa wan. Waru she a tama nama vi inama i na a pundařai wan.

²¹ Adama a na de nu ujimu a lyuci biti a yuwusan tą de alajiya na atagada a Musa, waru e desu le tą nu uną ątsu ąąą a a'isą Ashibi biti."

Mepepelime a tyo a Atakpaci

²² Reve ajiya, ną ąąą e Itoni, na azagbain e le suru e ene u lobono tą a dangula ama o ro ątsu ąąą e le a lyungu le Antakiya va Suriya obolo ną Bulu ną Banaba. Dađa a lyunguyi Yahuza (za na a tsu de Basaba) ną Sila. Ele ra azagbain a da ątsu ąąą a ąąą e Itoni. ²³ Mepepelime ma na a lyunguwą nle ną ąyi, ąyi da:

"A tyo ubąąą wa Atakpaci ąąą e Itoni ątsu ąąą a Antakiya ni ida ya Suriya ną Kilikiya.

"Ubaąą wa ajiya na azagbain, ątsu da ąąą a du a ąąą e Itoni.

"Tsu tą ąąąą du.

²⁴ "Tsu uwwa tą a na ama o ro ątsu ąąą a tsu a ta damatosun ugbozu u du, agba tsu lyungu le shi. ²⁵ Dađa tse enei u lobono tą ana adanshi a tąwą ntsu a tą, tsu lyunguwą du ama o ro obolo ną n'utsą n tsu Banaba ną Bulu. ²⁶ Ama a na a cayi wuma u le ko ukwą, adama a ala e Yesu Zagbain tsu Zamawawa. ²⁷ Adama a adanshi o ndolo a da fo i zuwai tsu lyunguwą ndu ną Yahuza ną Sila adama ele fo a damma du ili'i na aciyele. ²⁸ Adama a na Ruhu va Akiza ene tą u lobono tą, ątsu fo ne da tse enei, she tsu zuwaa du ume wi ili i na i la'ai ili i na yaa gura yuwan wan, suru ną ne: ²⁹ I suma utamu wi ili i na a pađayi amąli, nu utamu wi inama obolo ną mpasa, nu utamu wi ili i na a pundařai, ną tsipere waru. Ni i guzą aciyądu, ni i yuwan le shi, i tą đanu lafiya.

"Yo o'wo lafiya."

³⁰ Ana a ca nle lingata'a, reve a kərə a tyo Antakiya, ana a rawai reve o boloto ąąą e Itoni, ąvu a ca le mepepelime'e. ³¹ Ana e deyi mepepelime'e nu uną, reve a ząąąą adama a na ikaka i na yaa gbamato le okolo a da a ri pe. ³² Reve Yahuza ną Sila a na wo o'woi ele amąsulą a da, reve a ca ąąą e Itoni ąąą ną ąbundą a na aa gbama asuvu. ³³ Ana a jimai pe reve ąąą e Itoni e shewun le na aba'un a ąbundą, adama a kąmbą ubąąą wa aza a na a lyungu nle. [³⁴ Sila gba u dangwa tą wi isawan wa'a ne ele ątsu ąąą a Antakiya.] ††

³⁵ Reve Bulu ną Banaba gba'a e isawan pe Antakiya, ąvu ele na ama o ro aa yuwusan uritosu na alajiya a adanshi a Zagbain.

Mmalu me Ire mą Bulu

³⁶ Ana a tarai mantsa, reve Bulu damma Banaba, "Tsu kąmbą tsu bura ąąą e Itoni e ilyuci i na tsu yuwain alajiya a adanshi a Zagbain suru. Adama waru tse ene ununa aa lyuwusa elime." ³⁷ Reve Banaba ciga u tara Yahayař za na waru a tsu de Marku u 'yąwą obolo ne ele. ³⁸ Bulu gba we ene u lobono a tara yi shi, adama a na u

† 15:18 Emo. 9:11-12; Isha. 45:21.

†† Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

kudā tā ulinga'a waru u lyawa le tā e ida ya Bamafiliya. ³⁹ Reve a yuwan nwasanlai lon, hali u zuwa le a kakasa. Dada Banaba tarai Marku, reve a uwa a wantsun ā tyo Kuburu. ⁴⁰ Reve Bulu gba'a u dangwa Sila. Ana āzā e Itoni a yuwaan nle avasa e isa'ani ya Āsulā, reve ā karā. ⁴¹ Reve Bulu nā Sila ā kurusu āzā e Itoni e ida ya Suriya nā Kilikiya adama a gbamato asuvu e le.

Timoti toni tā Bulu nā Sila

16 Bulu nā Sila a fara tā 'yāwā Daraba she Lisitira ubatā u na a cinai Timoti, za na mma vā yi za vi Itoni da, umatsun wa Isra'ila u da. Dada vā yi gba shi Meheleni ma da. ² Āzā e Itoni a na ā ri ātsumā a Lisitira nā Ikoniya a cuwusa tā Timoti. ³ Bulu shi tā ciga Timoti toni yi, da da u tara niyi. Reve u pada yi uryumbu, adama a na aza a Isra'ila a na ā ri ubatā u ndolo, e reve tā a na dada vā yi Meheleni ma da. ⁴ Mantsa ma na Bulu nā Sila a uwusai lyuci lyuci, reve a cuduwa ama ili i na azagbain a dammulai adama a Atakpaci, tsarā ā kuru. ⁵ Ne da āzā e Itoni ā dashi tsurāi ucira o ucawu wo okolo, waru urana suru ā dashishi tā abun- da.

Bulu enei alavu alavu a Makidoniya

⁶ Reve o toni ida ya Firijiya ni ida ya Galatiya, adama a na Ruhu vā Āsulā putsaa le tā a yuwan alajiya ne'en ātsumā a Asiya wan. ⁷ Ana a rawai o utyo wi ida ya Misiya, reve a yuwan ātyo o ukadu u na a yuwan tsarā ā tyo e ida ya Bitiniya, amma Ruhu vā Yesu lyawa le shi. ⁸ Reve o toni ā mbaṅgā mi ida ya Misiya, reve ā karā ā cipā ā tyo Taruwasa. ⁹ Na ayin, reve Bulu ene alavu alavu. Ātsumā a alavu alavu'u we ene tā vuma va Makidoniya mishin, a patishi yi, adansa, "Tawā Maki- doniya tsarā vu kamba tsu." ¹⁰ Ana Bulu enei alavu alavu o ndolo, babu usān reve tsu † 'yon ā 'yāwā Maki- doniya, tsu reve tā a na Āsulā a da e de ntsu tsu yuwaan le alajiya a Alabari a Sa'ani.

Lidiya ca tā okolo ātsumā ā Filibi

¹¹ Reve tsu 'yon tsu uwa ātsumā a wantsun diga Taruwasa, reve tsu karā tsu 'yāwā e ida i memere mā mini ma Samutara. Ana usana u tawai, āvu tsu dashi uwa ātsumā a wantsun, reve tsu 'yāwā ā lyuci va Niya- pali. ¹² Reve tsu koso rawa Filibi ubatā u na ama ā Ro- ma nā abundā ā danuyi, waru āyi da abajini ā lyuci up- asu wa Makidoniya. Tsu cu'wan tā ā lyuci'i rana re.

¹³ Urana wa Ashibi, āvu tsu utā lo zuzu nu unāntsu u lyuci, reve tsu 'yāwā zuzu nu udolu a yuwusan majiyan ubatā u na aza a Isra'ila aa yuwan avasa o tā lo. Reve tsu yuwaan amāci a na ā tawāi adanshi. ¹⁴ Ka ro danā tā lo za na ā tsu de Lidiya, za na tsu yuwusaan Āsulā ā- gandā a uwwusa tsu. Āyi ka'a umatsun wa Tayatira u da. U tsu winisa tā amuna a na ā ri nā mādiya, aza a na ā ri ni ikebe lon. Āsulā ā kpātu'wā tā okolo ā yi e ili i na

Bulu ri adansa. ¹⁵ Ā rumbu yi tā obolo na ama a na ā ri pe ātsumā o u'wa wā yi, reve u pati tsu tso o'wo omocin ā yi āvu u damma, "Ni i usu āmu vuma na cayi okolo ubatā wā Āsulā a da, i tawā o u'wa u vā i cu'wan pa." U kpāra tsu tā hali tsu usu.

Ā baru tā Bulu nā Sila o u'wa wa ali

¹⁶ Urana u ro ātsu ā 'yāwā ubatā wa avasa, reve tsu ga'an na aagbashi o usheli a na ā ri no otoni ā limā ā yindi. Aza a na ā ri nā āyi gba ā tā tsurusā ikebe lon o ukere u yindi u na waa yuwusan. ¹⁷ Reve u tonishi tsu ācapā a yisaali, "Ama a nda agbashi o Mogono mā Ā- sulā ma da o to rocosu ure wi iwawi."

¹⁸ U jima tā a yuwusan ne. Reve Bulu o'wo udamu, reve u vadala u damma otoni ā limā'a, "N ta dansaa wu, vu utā ātsumā a ala e Yesu Kristi Zamawawa, vu lyawa yi." Babu usān reve u lyawa yi.

¹⁹ Ana aza a na ā ri nu usheli'i e enei ili i na i farai, ag- ba āā tsurisa ikebe waru shi, reve e reme Bulu nā Sila. Āvu o rono le ā tyo e eden ā tyo ā māḳaḳan ma azag- bain. ²⁰ Ana a rawai, reve a damma, "Aza a Isra'ila a nda a ta damatosun ama ā tsu. ²¹ O to ritosu ili i na āt- su āzā ā Roma wu ntsayi tsu yuwan shi."

²² Reve obolo a ama o bolushi aci adama a adanshi a na aa yuwusan adama ā Bulu nā Sila. Reve azagbai'in a zuwa a fufaba le na adanga. ²³ Reve a fufaba le wa'ashi, nā ne suru āvu ā 'yāwāto le o u'wa wa ali. Reve a damma za vi ipiri va ama'a u lyawa le āā pusā wan. ²⁴ Reve u yuwan ununa a damma niyi. Reve u zuwa le pe pe ātsumā na akani a ana e le ā agbalā o ume.

²⁵ Ana ayin a cigai mabatsaa, reve Bulu nā Sila e reme avasa ni ishīpa ā tyo e ekere ā Āsulā. Akapi a ama a na ā ri o u'wa wa ali'i a uwwusa le. ²⁶ Babu usān reve ida i rāmo nu ucira. U'wa wa ali'i u jingadā tā diga pe e ida. Reve nāntsu'u ā kpātu'wā, reve akani suru ā bādā a ana a aza a na ā ri pe o u'wa wa ali'i suru.

²⁷ Ana za vi ipiri'i u jiwain, reve we ene nāntsu'u uk- pātu'u, reve u jiyān gashi ama'a suru a suma tā. Reve u tara matsun me pe'eni tsarā wu una aciya'i. ²⁸ Dada Bulu saalaa niyi, "She vu yuwan ne wan! Suru ntsu tsu tā pa!"

²⁹ Reve vuma'a u damma ā tawāā yi na akata a akina reve wi ikana, da da u uwai pe pe o u'wa wa ali'i. Nā meje'en mā lipu da da u kingyoi ā māḳaḳan mā Bulu nā Sila. ³⁰ Ana wu utāā nle ātsumā o u'wa wa ali'i, reve we ece, "Nye i da maa yuwan tsarā a wawa mu?"

³¹ Reve a damma yi, "Vu usu Yesu Zagbain, vu tā tsurā iwawi, āvu nā āzā o u'wa ā wu suru." ³² Reve Bulu nā Sila yuwaan vuma'a na ama a na ā ri pe ātsumā o u'wa wā yi adanshi adama e Yesu Zagbain. ³³ Ayin ubuwu, reve u tara le ā 'yāwā ubatā u na ā zāzā'wā antsu nā wufuru u na ā ri nā āyi. Āvu Bulu nā Sila ā rumbu yi na ama a na ā ri o u'wa wā yi. ³⁴ Ama'a a yuwan tā māzāngā mā abundā adama a na a cayi oko- lo e le e ekere ā Āsulā. Ana o kotoi ili i ndolo, vuma'a u tara tā Bulu nā Sila ā 'yāwā o u'wa wā yi, reve u ca le iyalya a lyuwa.

† Āyi aajiyala a nda "ātsu" a yuwan tā ulinga nā āyi adama a na Luka (vuma na danai aatagada a nda) danā tā na ajiya ātsumā a mmalu n le a mantsa ma nda.

³⁵ Ana usana u tawai, reve azagbain a lyuci a lyungu nlingata ubata wu za vi ipiri'i a damma yi, "Lyawa ama o ndolo a kara faan."

³⁶ Reve za vi ipiri'i u damma Bulu, "Avu na Sila i ta gu-ra kara gogo. Walai na mazanga!"

³⁷ Reve Bulu na Sila a damma nlingata'a, "Atsu aza a Roma da. A fufaba tsu ta babu e ece tsu ili i ro, reve a baru tsu. Gogo a ciga tsu ta tsu kara usokowu? U ri n yuwan ne shi! Lyawa le a tawa na aciyele a lyawa tsu!"

³⁸ Ana nlingata'a n dammai azagbain a lyuci a na Bulu na Sila aza a Roma da, a uwwa ta wovon. ³⁹ Reve a tawa o u'wa wa ali avu a pati le ankuri. Reve o utaa le avu a pati le a lyawa lyuci'i. ⁴⁰ Reve gba Bulu na Sila a kara mejege a yawa o u'wa wa Lidiya, ubata u na a cinai aza e Itoni, reve a ca le adanshi. Reve a kara.

Alajiya a Bulu atsumā a Tasalonika

17 Gogo Bulu na Sila a yuwan ta mmalu reve a bat-salai atsumā a lyuci va Amifipali na Apoloni, avu a rawa Tasalonika, ubata u na aa'isa a aza a Isra'ila a danai. ² Avu Bulu uwa e memere me le ununa u tsu yuwusan, hali Ashibi a ta'atsu a yuwusan adanshi atsumā a Aatagada a Asula ne ele. ³ U dana ta a casu urevu wa atsumalima a na Zamawawa sowoi na amasula a dammai woo sowo nu u'yosun wa yi diga o ukwa, avu u damma, "Yesu na maa yuwusan adanshi a yi, ayi da Zamawawa." ⁴ Reve aza a Isra'ila o ro a na a danai a uwwusa yi a usu avu a ca okolo, hali na Atakpaci a na o tonishi Wila wa Asula na abunda, na amaci a abunda a na a ri na tsugbain e ida'a.

⁵ Avu aza a Isra'ila e reme tsushu'un, reve a bunga agbawata. Ana o bolotoi suru wira u ta, avu a yasan ugbozu wa ama a lyuci'i. Reve a uwa o u'wa wa Yason nu ucira, azama Bulu na Sila, adama a tawa ne ele ubata wa ama. ⁶ Ana a tsura nle shi, reve e reme Yason na aza e Itoni o ro, hali a yawa ne ele ubata wa aza o uge'etosu, a yuwusan yisaali, adansa, "Ama a nda a da a yasan ugbozu wa ama ubata suru atsumā o uvadi, ele da nda a rawai pa nda. ⁷ Avu Yason ca le ucu'watan. Agba suru nle a ta kudusa wila wa Kaisa,† adansa a na mogono mo ro ma ta lo aala a yi Yesu."

⁸ Ana aza o uge'etosu na ama a lyuci a uwwai ne, reve okolo e le a yon. ⁹ A lyawa Yason na aza e Itoni o ro'o go'o shi, she na a lyuwa nle ugana.

Bulu na Sila a yawa ta Biriya

¹⁰ Ana ayin a yuwain, reve aza e Itoni a shewun Bulu na Sila, avu a kara a tyo Biriya. Ana a rawai, avu a uwa a aa'isa a aza a Isra'ila. ¹¹ Reve wo o'wo aza a Biriya a la'a ta aza a Tasalonika ugbozu, adama a na a usu ta adanshi'i ne ekere e re. Waru a mantsa suru a tsu dana ta e desununa atsumā a Atagada a Amasula a na a danai udanu, adama e ene ko ili i na Bulu dammai amayun a da. ¹² Adama o ndolo ama na abunda atsumā a aza a Isra'ila a ca ta okolo, hali na amaci a Heleni a na a ri na tsugbain na ali a abunda.

¹³ Amma ana aza a Isra'ila a na a ri Tasalonika a uwwai Bulu ta de, a yuwusan alajiya a lyuci va Biriya fo, avu a kara a tyo de a kushanu ama, waru a yasan ugbozu wa ama. ¹⁴ Reve aza e Itoni a zuwushi Bulu u kara a tyo e ikyun i mala, avu Sila na Timoti e isawan pe atsumā a lyuci'i ne'en. ¹⁵ Aza a na gba e shewuyin Bulu, e shewun yi ta a tyo a lyuci va Atina. Ana aa kambā, reve Bulu ca le ikaka a tyo ya Sila na Timoti. U damma le ta a tawa ubata u na u ri, she a lungusa mantsa wan.

A yawa ta Atina

¹⁶ Bulu atsumā e ipiri ya Sila na Timoti a Atina, u yuwan ta atsumolangu lon, ana we enei lyuci'i na amali abunda. ¹⁷ Adama o ndolo u yuwusan ta adanshi na aza a Isra'ila a aa'isa obolo na aza a Heleni† aza a na o toniyi Wila wa Asula. Usana suru u tsu yuwusan ta adanshi na aza a na u cinai e eden.

¹⁸ Ne da waru aza e Epikuri † na aza a Sitoki †† aza o urevu wa adanshi a yuwusain mawasan na ayi. Ana Bulu aa yuwusan alajiya e Yesu nu ukwa wa yi nu u'yosun wa yi diga o ukwa. Hali ozo o ro e le a damma, "Nye i da za ve elemu a nda aa dansa?"

Ozo o ro waru a damma, "U ta vadamma za na a yuwusan alajiya a amali e ida i ro da ko'o."

¹⁹ Adama o ndolo a da a tara niyi a tyo ubata wa aza o urevu, ubata u na a tsu de Ariyopagu. Reve a damma yi, "Ko vu ta ca tsu ucu'uwu wu uritosu u sa'avu u na vaa yuwusan? ²⁰ Koto tsu uwwa cu'un va adanshi a nda shi. Tsu ciga ta tsu reve urevu wi ili i na i ri pe." ²¹ Ama a Atina no omocin a na a ri pe nden suru, a la'a ta ciga a uwwa adanshi a sa'avu waru a yuwan adanshi a yi tsi ili i ro.

²² Reve Bulu yon mishin a makakan mo obolo'o, avu u damma, "Adu aza a Atina, ama a da a na i cigai itoni ya amali e ili suru. ²³ Ana n ri a akandariya atsumā a lyuci'i, me ene ta ili i na yaa yuwusaan aganda. Me ene ta masa'a mo ro ni idana zuva va yi adansa, 'Za Ro na e Revei Shi.' Ayi za ro ndolo na yaa yuwusaan aganda za na i revei shi'i, ayi da Asula a na maa dansaa du.

²⁴ "Asula ayi da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe atsumā a yi biti. Ayi na wo o'woi Asulazuva a zuva ni ida, u tsu danu a aa'isa a na vuma suwai shi. ²⁵ Ne da waru u tsu zami ikambi ubata u vuma shi, waru u tsu lamba ili i ro shi. Ana wo o'woi ayi da u cayi ama suru wuma, na wivuwun na akapi e ili suru. ²⁶ Ayi da waru u yuwain ama o uvadi suru diga a vuma ta, adama a danu atsumā o uvadi suru. Waru u fobo ta mantsa nu ubata u na vadilima suru waa dana.

† Aza e Epikuri a kuru ta uritosu wu za vu urevu wa adanshi e Epikuri. U rito ta ama a zuwa mazanga mo o'wo le o okolo kuci, reve a kanzu'wa mballa na wovon. †† Aza a na a kalyuwusa ili i na yaa farasa ele da a tsu de aza o urevu wa adanshi. Waru a tsu yuwusan ta majiyan ulivu na ayin atsumā e ili i na yaa farasa atsumā o uvadi u nda. Ele aza o urevu wa adanshi e Epikuri a tsu dammulai ta ure u na oo toni tsara a tsura uyo'o atsumā o uvadi u nda. Ele aza a Sitoki a tsu dammulai ta ure u na aa guza aciyele, a ciga ili i na a uwwaa aciyele uyo'o shi.

²⁷ “Asulā a yuwan t̄a ne tsarā a bunga yi, a patsa, ko a tsurā yi, ko na wo o'woi u ri alanga nā ko za t̄a tsu shi. ²⁸ O unā wā yi u da tsu ri wuma, waru tsu ri a mažung-wā, ne da a yuwan ntsu waru. Ununa aza e ishīpa a du a dammai, 'Amayun, atsu fo diga o ugundo wā yi u da.' ²⁹ “To, ana tso o'woi atsu diga o ugundo wā Asulā a da tsu utai, u lobono shi tsu yuwan majiyan mā Asulā a tu urumu vadamma ili i ro i na a yuwain nā zinariya ko azurufa, ko na aatali shi, ili i na vuma rumai nu ugbozu wā yi. ³⁰ De nu ufaru Asulā a ca ama atsumalimā adama o unusu u le shi, adama o ulambu wu urevu u le. Amma gogo u ciga t̄a ama suru ko te da a vadalaŋ a yuwaan le gafura vu unusu u le.

³¹ “Adama a na u zuwa t̄a urana u na wā t̄a wā u yuwaan ama o uvaŋi suru uge'etosu wa amayun e ekere a vuma ro na u dangwai. Asulā a yuwan t̄a nzuwulai n na waa yuwan ne, e ekere a vuma na u 'yasain o ukwā.”

³² Ana a uwwai adanshi o u'yosun wā akwakwā, avu ozo o ro a yuwaan yi ulamu, reve ozo o ro gba a damma, “Tsu ta ciga tsu uwwa ili i na vā dashi damma a adanshi a nda.” ³³ Pa nda da Bulu lyawai adanshi ne ele. ³⁴ Ozo o ro e le gba a kambā t̄a ubat̄a u na Bulu danai, reve a ca okolo atsumā e le hali nā Diyanisi, vuma t̄a atsumā a azagbain, nā ka ro za na a tsu de Damari.

Atsumā a Korinti

18 Ana ili i ndolo i kotoi, reve Bulu lyawa Atina avu u karā a tyo a lyuci gbain vā Korinti. ² De da u cinai vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Akila. Vuma vi ida va Pontu da, koto u shi u jima nā wutu e ida ya Italiya shi, ayi nā ka vā yi Birisika. U lyawa t̄a ida ya Italiya ana Kaladiya mogono ma zuwai vuma va Isra'ila suru u lyawa Roma. †† ³ Ana wo o'woi cu'un vu ulinga u t̄a u da le, madava ma amuna mo ogodo, reve u danu ne ele a yuwusan ulinga obolo. ⁴ Avu Ashibi suru u yuwusan adanshi na aza a Isra'ila na Atakpaci a Heleni atsumā a a'isā adama u rono ugbozu u le.

⁵ Ana Sila nā Timoti o utai Makidoniya, avu a t̄a wā Korinti. Reve Bulu reme alajiya o rocosu aza a Isra'ila Yesu Zamawawa da. ⁶ Reve aza a Isra'ilaŋ a 'yuwan adanshi a yi, avu e reme e isulusa yi. Dada u zakatsai abutā a atugu a yi, †† avu u damma le, “Mpasā n du n kambā e ekere a du, † amu n yuwan t̄a ili i na maa yuwan. Diga gogo ubat̄a wa Atakpaci u da mee tyo.”

⁷ Reve u lyawa a'isā a, avu u karā a tyo o u'wa wu Takpaci ro zuzu nā a'isā, za na a tsu de Titiyu Yusutu vuma na aa yuwusaan Asulā agandā. Avu u danā a danu pe. ⁸ Reve Kirisibu zagbain vā a'isā u ca Yesu Za-

† Lyuci gbain vā Roma ayi da u la'ai mgbain atsumā e ida ya Italiya ubat̄a u na Mogono Kaisa mā ri nu ubat̄a u na azagbain a ri. Tsugono tsā Roma tsā danā t̄a abajini lon. Atsumā a yi a da Masar nā Isra'ila ni ida ya Anasara i danai. †† A mantsa mo ndolo, nā vuma zakatsā mabutā mā atugu ko wu kalā mabutā ma ana mā yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa t̄a aciyayi na ama a lyuci ndolo. † “Mpasā n du n kambā e ekere a du, nda u ta dansa imini ya yi pe shi adama a na u yuwan t̄a atyo a na waa yuwan adama e le.

gbain okolo a yi na ama o u'wa a yi suru. Avu fo ama a Korinti a na a uwwa niyi a ca okolo reve a rumbu le.

⁹ Urana u ro na ayin, reve Asulazuva a yuwan adanshi nā Bulu atsumā a alavu alavu. Avu u damma yi, “She vu uwwa wovon wan, lyuwa elime na alajiya, she baru unā wan. ¹⁰ N to obolo nā avu, ko ili i ro yā ju'wan wu shi, adama a na n t̄a na ama a abundā a na a kuru mu a lyuci nda'a.” ¹¹ Dada Bulu isawain a lyuci'i hali aa'wan a t̄a na akapi o ritosu le adanshi a Asulā.

¹² A mantsa ma na Galiya o'woi gwamna va Akataya, avu aza a Isra'ila o bolo aci, reve e reme Bulu a t̄a wā nā ayi ubat̄a wu uge'etosu. ¹³ Reve a damma, “Vuma nda u te le'eshishe ama a tsu aa zuwusa le aa yuwusaan Asulā agandā o ure u na Wilā a u 'yasain.”

¹⁴ Bulu o mpolo u yuwan adanshi, dada Galiya dammai, “Adu aza a Isra'ila, a damma abajini o unusu u ro u da u yuwain ko ikpa'a, n shi ta gura poloo du atsuvu. ¹⁵ Amma ana wo o'woi adama e idanshi i du i da, na adama a ala, nā Wilā u du, 'yawa i sajalai na aciyadu. Amu imini i vā yi pe na mee ge'eto cu'un vi ili i keke'en i nda shi.” ¹⁶ Reve u gbarā le a lyawa ukobu wu uge'etosu'u. ¹⁷ Dada obolo a ama'a e reme Satsani zagbain vā a'isā, avu a fufaba yi lon a arara zuzu nu ukobu wu uge'etosu. Galiya dama ni ili i na a yuwain shi.

Bulu nā Birisika nā Akila

¹⁸ Reve Bulu gba'a u dashi jima pe atsumā a Korinti. Reve u 'yon u lyawa aza e Itoni u uwa a wantsun a tyo Suriya obolo nā Birisika nā Akila. Kafu u karā, reve u puna oogbondo de Kankiriya, adama u shiton akucunu a na u tarai.

¹⁹ Ana a rawai Afisu (pe da u lyawai Birisika nā Akila), reve u uwa a a'isā a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila. ²⁰ Reve a pati yi u dashi jima pe ne ele, agba u usu shi. ²¹ Avu u karā u lyawa le, amma u damma le t̄a, “Nā Asulā a ciga, n t̄a lo a t̄a wisā.”

²² Reve u uwa a wantsun de Afisu. Ana u rawai Kasariya, reve u 'yawa u cāsā aza e Itoni atsumā a Urishelima, dada u karai a tyo Antakiya.

Mmalu ma Ta'atsu mā Bulu

²³ Ana u jimai pe wa'a, reve u 'yon u bubura ida ya Galatiya nā Firijiya a kurusu le lyuci lyuci a yuwusaan aza e Itoni adanshi e isawan ugbamu.

Alajiya a Apolo a Afisu

²⁴ Reve vuma va Isra'ila ro za na a tsu de Apolo t̄a wā Afisu. Lyuci na a matsan niyi ayi da Iskandariya. U t̄a nu urevu, u reve t̄a adanshi a Asulā lon. ²⁵ O rito yi t̄a lon o Ure wu Zagbain, waru u tsu yuwan t̄a adanshi ulobonu, avu u yuwusan uritosu adama e Yesu kuci mejege, ko a na wo o'woi urumbusu wa Yahaya u da u revei goon. ²⁶ Reve u reme uritosu atsumā a a'isā no okolo ugbamu. Ana Akila nā Birisika uwwa niyi reve a

banu yi o u'wa u le, reve a dāshi cuḍuwa yi ure wā Ḍsulā mejege.

²⁷ Ana u cigai u gawan a tyo e ida ya Akataya, dāda aza e Itoni a kamba niyi nā aṣalā, aḅu a dānaa aza e Itoni a na a ri de mepepeli, adama a ushi yi ne ekere e re. Ana u rawai, reve gba u kamba aza a na a cayi okolo e le ni isa'ani ya Ḍsulā. ²⁸ Adama a na u polo tā aza a Isra'ila aṣsumā a mawasan ma na a yuwusain, reve u rocosu le aṣsumā a Adanshi a Ḍsulā a na Yesu da Zamawawa.†

Bulu aṣsumā a Afisu

19 Yashi i na Apolo dāṅai aṣsumā a Korinti, Bulu gara tā a mbaṅga mi ida'a, reve u rawa Afisu lyuci gbain. De da u cinai aza e Itoni o ro. ² Reve we ece le, "I tsurā tā de Ruhu va Akiza a na i cayi okolo a ḍu ubatā wā Yesu?"

Reve a usu, "O'o, tsu uwwa adama a Ruhu va Akiza shi, ko ke'en."

³ Reve we ece le, "Cu'un vu urumbusu u ne u da a yuwaan ndu?"

Reve a usu, "Urumbusu wa Yahaya."

⁴ Reve Bulu usu, "Yahaya rumbu tā ama, tsarā a kambā ubatā wā Ḍsulā. Waru u damma le tā a na vuma ro tā lo a tawā, reve u damma le a ca okolo e ekere a vuma'a. Yesu da vuma na Yahaya yuwusain adanshi a aci a yi."

⁵ Ana a uwwai ne, reve a rumbushi nle aṣsumā a ala e Yesu Zagbain. ⁶ Reve Bulu kuruwā le ekere, reve Ruhu va Akiza tawā le. Reve a yuwan adanshi ne elentsu o ro, na adanshi e ikaka ya Ḍsulā. ⁷ Ele da a dāṅai ama kupa ne ejere suru suru.

⁸ Bulu 'yawa tā a aṣ'isā, aṣsumā o woto ta'atsu u yuwusaan tā ama'a adanshi babu wovon. A dammulai tā, tsarā u gura le e reve adama o tsugono tsā Ḍsulā. ⁹ Ozo o ro aṣsumā e le a 'yuwan tā adanshi a yi, a alanga e eteshe a da a yuwain adanshi a vanvama o Ure wu Zagbain. Adama o ndolo, reve Bulu lyawa aṣ'isā'a, aḅu u tara aza e Itoni a karā nā ayi. Reve u teme alajiya a aasula o uritosu a Tayaranu usana suru. ¹⁰ U yuwusan tā cu'un vu uritosu u nda, hali a'wan e re, hali aza a Isra'ila nā Nheleni† a Asiya suru a uwwa adanshi a Ḍsulā.

Muwun ma Shiva

¹¹ Ḍsulā a yuwan tā ili ya asalama i na i la'ai ili ya asalama o ro e ekere a Bulu. ¹² Ama a tara tā mukashi mu ukere nā aṣtugu o ulinga a na Bulu otoi, reve a tara le a 'yawa ubatā u na aza e ubanakun a ri. Banakun na damatosuyi ama'a a lyawa le tā, hali no otoni a limā a kakasa tā ne ele waru.

¹³ Ama a Isra'ila o ro a 'yawusa tā lyuci lyuci o utusa otoni a limā. Ama'a o rito tā yuwan ulinga na ala e Yesu Zagbain. A dansa tā idanshi i nda nā a kambī: "N ta dansaa wu a ala e Yesu, za na Bulu aa yuwusan alajiya, utā!"

¹⁴ Muwun n cindere ma ganu gbaint na a tsu de Shiva, ele da a yuwusain ili i nda. ¹⁵ Urana u ro, otoni a limā† a damma le tā, "N reve tā Yesu! Waru n reve tā adama a Bulu. Adu gba zane da i ri?" ¹⁶ Reve vuma na dāṅai no otoni a limā wu 'yawan u raba le, reve wu ru'wā le, hali a suma o utā a alanga atabu, waru a uwwa tā usān.

¹⁷ Babu usān, aḅu alabari e ili i na i farai suru, u baza aṣsumā a Afisu, a 'yawa aza a Isra'ila nā Nheleni. Aza a lyuci'i a uwwa tā wovon lon, reve ala e Yesu Zagbain a tsurā ica lon. ¹⁸ Aza a na o o'woi aza e Itoni a damma tā unusu u le. ¹⁹ Aza a na a yuwusain ulinga u tsuboci, reve a tawā na atagada a na a yuwusain ulinga, reve a kulāto le e memere ma ama. Ana e kecei ikebe ya atagada'a, a ta rawa ikebe ya aza a zamalinga na aṣ tsurā wu ulinga vu ulivu vu rana ukpakukupa kupoton (50,000). ²⁰ Ne da adanshi a Ḍsulā a dāshi bazai, reve waru u yuwan ucira lon.

Nlāngi aṣsumā a Afisu

²¹ Ana ili i ndolo i farai suru, reve Bulu yuwan majiyan o okolo a yi u 'yawa Makidoniya nā Akataya, reve u kambā Urishelima. U damma tā waru, "Diga Urishelima n tā 'yawa Roma."† ²² Timoti nā Arasata a kambusa tā Bulu. U lyungu le tā elime a yi a 'yawa Makidoniya, reve ayi wi isawan ne'en wa'a e ida ya Asiya.

²³ A mantsa mo ndolo addama a cina tā aza e Itoni yu Ure yi Zagbain. ²⁴ Addama a fara tā diga ya Dimitiriya, maruma za na aa yuwusan ulinga nā azurufa tsarā u yuwan mu'isā mā aṣmali a ka Atima. †† Ayi na aza a na a yuwusan cu'un vu ulinga'a a tā tsurusa ikebe lon o ure'e.

²⁵ Dimitiriya boloto tā ama'a na ama o ro a na a yuwusan oroci o ulinga u le, reve u damma, "Ama a va, i reve utsuru u tsu aṣsumā o ulinga u nda u da woo utusa. ²⁶ Ye ene tā, waru yu uwwa tā cine vuma nda Bulu oo ronuso ama nā aḅundā. U yuwan tā ne aṣsumā a Afisu, nā batā aḅundā e ida ya Asiya. U ta dansa aṣmali a na aṣtsu tsaa yuwusan, aṣmali a aḅulā a na a da shi, ko ke'en. ²⁷ Ama suru a tā dāṅa a adanshi a vama o ulinga u tsu. Aṣ dāshi tara aṣ'isā a aṣmali a ka Atima ili i ro shi. Woo lobono shi, adama a na a ta yuwusaan Atima aḅandā e ida ya Asiya nā aṣsumā o uvadi suru. Waru a te icina nā aḅajini a aṣmali a tsu!"

²⁸ Ana aza o ulinga o ndolo a uwwai ne, reve a fara yisaali, "Atima tā mgbain, aṣmali a aza a Afisu a da!" ²⁹ Reve obolo a fara o bolotosu, babu usān reve ugbozu wa ama aṣsumā a lyuci'i maḅulā u 'yon. Ama suru a suma tā a tyo ubatā wi ibolo. Reve a zuwa Gayu nā Arista 'yawa obolo ne ele. Ama e re'e a dāṅa tā a mmalu nā Bulu diga Makidoniya.

³⁰ Bulu shi tā ciga u 'yawa u yuwan adanshi no obolo'o, agba aza a yi a lyawa yi shi. ³¹ Azagbagbain o ro e ida'a n'utsa mā Bulu n da. Reve gba ama a nda a

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tshuheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwa Ucuḍuwi wi "Ikebe." †† Atima aala a aṣmali a ka a da. Ama e ida ya Asiya suru a yuwusaan yi tā aḅandā.

lyunguwa yi ikaka. Ikaka'a ayi da she u usu u 'yawa de wan, tsara u kenee aciyayi addama wan.

³² Atsuma o ubata'a, ugbozu wa ama u 'yon ta. Ozo o ro a yisaali adama e ili i ro, ozo o ro gba shi a yisaali adama e ili i ro. Ozo o ro gba na abunda e reve ili i na i zuwai a ri de shi. ³³ Vuma na a tsu de Iskandari da aza a Isra'ila a zuwai elime, ayi da a zuwai u cu'uduwa ili i na i farai. U zuwa ta ama a rungwa, reve u yuwan adanshi o unwa wa ama a yi tsara u voton ugbozu wo obolo'o.

³⁴ Ana ama'a e revei za va Isra'ila da, reve e teme yisaali, na a dammi, "Atima abajini a aamali a aza a Afisu da! Atima abajini a aza a Afisu da!" A yuwan ta cu'un ndolo hali irumu i re.

³⁵ O ukosu, avu vuma ta atsuma a azagbain a lyuci u zuwa ama'a a rungwa. Reve u damma, "Ama a Afisu, atsuma o uvadi u nda vuma ta lo za na revei lyuci tsu ubata u na aa yuwusaan Atima abajini a aamali agandaa da shi? Vuma ta lo za na revei ana diga zuwa da u riyai agba waru u ta pa nda shi? ³⁶ Babu za na a wasan a na u reve shi. She waru u balu du wan. Ko nye i da, she i yuwan ili i tsulo wan.

³⁷ "I tawato ta ama a nda ubata u nda, koto e iwa ili i ro atsuma a aa'isa shi, waru koto a yuwan adanshi a vama adama a aamali a nda shi. ³⁸ Na Dimitiriya na aza a na aa yuwusan cu'un vu ulinga'a a ri na adanshi a aci e le, tsu ta na 'wa vu uge'etosu na aza o uge'etosu. Lyawa le a tara adanshi e le a 'yawa de. ³⁹ Na adanshi o ro o lo, a tara le a tyo ubata wa azagbain a lyuci.

⁴⁰ "N ta uwwusa wovon azagbain a gwamnati va Roma e te reme tsu nu unusu adama a nlangi, adama a na babu ili i na i rawai a yuwan ili i na aa yuwusan nda. Na Roma ciga ucu'uduwa wi ili i na yaa farasa, tsaa tsura ili i na tsaa damma shi." ⁴¹ "Dada u damma nle a kara, reve e bete'we.

E ida ya Makidoniya na Heleni

20 Ana ugbozu u voyin, reve Bulu de aza e Itoni avu u yuwaan le adanshi a na e isawan ugbamu. Avu u lyawa le u kara a tyo e ida ya Makidoniya. ² O ure'e, reve u batsasa bata bata a yuwusaan le adanshi a na a gbama okolo. Dada u tyoyi e ida ya Heleni. ³ Wu una ta woto ta'atsu pe.

A mantsa ma na waa zama u uwa a wantsun a tyo e ida ya Suriya, ana wu uwwai a na aza a Isra'ila o bolo ta unwa adama o una yi, reve u kambu ni ida ya Makidoniya. ⁴ Waru ama e cindere a da o toni niyi. Ele da Supata mawun ma Puruhu vuma va Biriya, Arista na Sakunda ama a Tasalonika, na Gayu vuma va Daraba, na Timoti, waru na Tikiku na Tarafima ama e ida ya Asiya.

⁵ Ele ama a nda a wala ta elime, reve a 'yawa o puro tsu Taruwasu. ⁶ Ana o kotoi Abuki o Opopofu, ta atsu gba avu tsu lyawa Filibi va Makidoniya a wantsun. Ana tsu yuwain rana ton a mmalu, reve tsu cina le Taruwasu. Pe da tsu yuwain ayin e cindere.

A 'yasain Afitiku

⁷ O urana wu ufaru wa ajuma, reve tsu boloto adama tsu lyuwa ilyalya. Avu Bulu yuwaan le adanshi adama a na u foboi na waa kara nu usana u tawa. Reve u reme adanshi hali ayin ubatsu. ⁸ Ifitila i shi ta pe abunda o u'wa wa zuwa u na tsu bolotoi. ⁹ Reve ulobo u ro u na a tsu de Afitiku danu o ubatsu wu usowoto wu upepu. Avu gba nlavu m puru yi a mantsa ma na Bulu danai adanshi vadamma babu ukotu. Dada u fatsu de a aasula a ta'atsu o u'wa wa zuwa'a. Reve e shefe yi ukwa.

¹⁰ Reve Bulu cipa, avu u vovon ulobo'o u gbagbala yi ne ekere a yi avu u 'yasan yi. Dada waa damma, "She okolo a 'yon du wan! U ta wuma." ¹¹ Ana Bulu kumbai o u'wa wa zuwa, reve u lyuwa ilyalya na atsu. Dada u koso asai a adanshi, nu usana avu u reme ure. ¹² Dada ama a tarai ulobo'o a tyo o u'wa u le gbaga, avu asuvu e le a danu.

Bulu 'yawa ta Mitilini

¹³ Reve Bulu reme mmalu a tyo a lyuci va Asusu. Atsu gba'a reve tsu uwa a wantsun adama tsu ga'asan de, ubata u na tsaa tara yi a wantsun. ¹⁴ Ana u cina ntsu de, reve u uwa a wantsun dada tsu kara a tyo Mitilini.

¹⁵ Ana usana u tawai, reve tsu uwa wantsun a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kiyu. Reve ana usana u tawai, tsu pasa a tyo e ida i memere ma mini ma Samo. Ana usana u tawisai waru, reve tsu rawa Milita.

¹⁶ Bulu gba u zuwa ta okolo a yi u karalai atsuma a Afisu, adama a na u cigai u tara mantsa atsuma e ida ya Asiya shi. U zuwa ta okolo u rawa Urishelima a mantsa ma Abuki o Urana wa Kupoton.†

Bulu yuwaan ta mbara ma Afisu adanshi

¹⁷ Ana u rawai Milita, avu Bulu lyunguwa azagbain a aza e Itoni a Afisu, avu a tawa e enelei. ¹⁸ Ana a rawai, reve u damma le, "I reve ta cu'un vu nden n na n yuwain mantsa ma na n danuyi obolo na adu, diga urana u na n dasai ida ya Asiya. ¹⁹ N yuwan ta ulinga wa Asulazuva n tara aciyawa ili i ro shi, hali na abara. Reve n yuwan ankuri ni ikpa'a i na ama a Isra'ila a yuwusaan numu. ²⁰ Waru n kudaa a damma du amayun shi, ko atsuma a ama ko a 'wa du. ²¹ Ili i na n dammai ama a Isra'ila ayi da waru n dammai Atakpaci, ayi da cine aa vadala ubata wa Asula, reve a ca Yesu Zagbain okolo e le.

²² "Gogo nda gba, Ruhu va Akizata puru ta ugbozu u va a gbagbusa mu n tyo Urishelima. Ayi da nda gba n reve ili i na yaa tsura mu de shi. ²³ N gura ta reve a mantsa ma na m burusai lyuci lyuci, Ruhu va Akiza dansaa mu ta a na u'wa wa ali u ta lo a pura mu, na atsumalima waru. ²⁴ Suru na ne, n tara wuma u va ili i ro shi nna koto n koto ulinga u na Yesu Zagbain zuwa numu shi. Ayi da ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a na oo rocosu icigi ni isa'ani ya Asula.

²⁵ "N 'yawa ta bata bata a yuwusaan du alajiya, gogo ko vuma ta atsuma a du aa dashi ene mu shi. ²⁶ Lyawa

n damma du mejege, nna Asulā a tara wuma u vuma, za lo a damma ee ece yi e ekere a va shi. ²⁷ Adama a na ko ili i ta n soko du shi n damma du ta ili i na Asulā a cigai i reve suru. ²⁸ I kalyuwā aciyādu ulobonu waru na aza e Itoni a na Ruhu va Akiza zuwa ndu yo o'wo aza a aguba e ikyonf ya Asulā. Ele da aza a na u tsulai na mpasa ma yi. ²⁹ N gura ta reve na n kara, munlu me epen n na n rotsoi nkerenkesu n ta tawa agba aa lyawa ikyon ya Asulā shi. ³⁰ Ozo o ro fo atsumā a du o to gondoro ili i na i ri mejege adama a tsuraā aciyele ojoro. ³¹ I dānā ufobu! I cuwan n danu ta na adu a'wan a ta'atsu a barasa du waru a kalyuwusā du nu usana na ayin, na moo ocosuyi abara.

³² "Gogo n zuwa du ta o ukere wa Asulā. I cuwan na adanshi e isa'ani ya yi! Ayi da waa suwa du, reve i ushi ili i na Asulā o foboi na waa ca du ama a yi.

³³ "N ri a maluwa me ikebe yi za ro, ko gba itana shi. ³⁴ Adu na aciyādu i reve ta ne ekere a va a da n lingai adama n lyuwa, reve waru n kamba aza a na a ri obolo na amu. ³⁵ N yuwusan ta ne adama n roco du ure u na yaā kuru, adama i yuwan ulinga lon i kamba aza a na a ri nu ucira shi atsumā a du. I cuwan na adanshi e Yesu Zagbain ana u dammai, 'U la'a ta lobono vuma ca, ana waa ushi.'"

³⁶ Ana Bulu kotoi adanshi, reve u kingyo obolo ne ele suru u yuwan avasa. ³⁷ Reve suru nle a uwa mesun, reve a katala yi adama a na waa kara. ³⁸ Ili i na i la'a zuwa nle atsumolangu, ayi da udammu u na u dammai a na aa dashi ene yi waru shi. Reve suru nle e shewun yi a tyo ubata u na u uwai a wantsun.

Mmalu ma Bulu a tyo Urishelima

21 Ana tsu kasai na mbara ma Afisu, avu tsu uwa a wantsun tsu saba a tyo Koso e ida i memere ma mini mejege. Ana usana u tawai, avu tsu rawa Rodusa, diga lo waru she Patara. ² Reve tsu cina lo wantsun u na waa pasalai a tyo Finisiya, reve tsu uwa tsu lyuwa elime na mmalu. ³ Tse ene ta ida i memere ma mini ma Kuburu avu tsu lyawa yi ugula tsu kara tsu cipā a lyuci va Taya, e ida ya Suriya, ubata u na aa cipato itana i na i ri a wantsu'un. ⁴ Ana tsu uwai a lyuci, reve tsu cina pe aza e Itoni, reve tsu yuwan pe ayin e cindere. Reve Ruhu va Akiza zuwa le a ca Bulu asala she u 'yawa Urishelima wan. ⁵ Ana tsu yuwain ayin e cindere'e, reve tsu vasa tsu lyuwa elime na mmalu. Reve aza e Itoni na amaci na muwun n le e shewun tsu o uta a lyuci a tyo a nge'en m mala. Avu tsu kadato a wuyun tsu yuwan avasa. ⁶ Ana tsu kasalai, reve tsu uwa a wantsun. Ele gba a kambā o u'wa.

⁷ Reve tsu lyawa Taya a tyo Talamaya. Ana tsu chasalai na aza e Itoni, avu tsa asa pe ayin a ta. ⁸ Ana usana u tawai, reve tsu kara a tyo Kasariya, avu tsu cu'wan ya Filibu za va alajiya, vuma ta atsumā a ama e cindere † a na a kambusai ajiya. ⁹ U ta ne esheli a nashi aza a na o

† "Aza e cindere" a ta dansa ama e cindere a na a dangwai tsara a kamba nu une'esun wi iliyalya a tyo ubata wu nruna. Kalyuwā Aji. 6:1-7.

koto o oloi shi, a tsu yuwusan ta adanshi e ikaka ya Asulā.

¹⁰ Ana tsu jimai pe, avu vumavasulā ro na a tsu de Agabu tawa diga Yahuda. ¹¹ Ana u tawai ya'a tsu, avu u tara gbakala vi ikyun ya Bulu, reve wu nla aciyayi ekere na ana. Avu u damma, "Ruhu va Akiza damma ta, 'Ne tsunda tsa da aza a Isra'ila a Urishelima aa nla za gbakala vi ikyun i nda, avu a zuwa yi e ekere a aza a Roma.'"

¹² Ana tsu uwwai ne, reve atsu na aza e Itoni a na a ri lo tsu pati Bulu she u 'yawa Urishelima wan. ¹³ Reve Bulu usu u damma, "Adama a nye i ri e mesun a kudusa okolo a va? N ri ufobu n uwa o u'wa wa ali Urishelima goon shi, amma hali n kuwa adama e Yesu Zagbain." ¹⁴ Ana tse enei waa bulā shi, dada tsu dammai, "Lyawa a yuwan ili i na Asulazuva e enei a ri mejege."

Urawu wa Bulu Urishelima

¹⁵ Tsu jima shi, dada tsu foboi tsu vasa a tyo Urishelima. ¹⁶ Reve ama o ro atsumā a aza e Itoni a Kasariya e shewun tsu, reve a tyowetyo tsu o u'wa wa Nasan ubata u na tsaā danu. Ayi vuma va Kuburu da za na fara cayi okolo atsumā e Itoni. ¹⁷ Ana tsu rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru a raba tsu na mazanga.

¹⁸ Ana usana u tawai, reve atsu na Bulu tsu 'yawa tse ene Yakubu, waru azagbain a aza e Itoni a shi ta lo.

¹⁹ Ana Bulu chasa nle, reve u damma ununa Asulā a yuwain ulinga na ayi adama u kamba Atakpaci.

²⁰ Ana a uwwai ne suru, reve a cibala Asulā, reve a damma Bulu, "Za tsu, vu ta uwwusa, ama ukpakukupa na abunda aza a Isra'ila o o'wo ta aza e Itoni, agba suru nle o to mpolo nu ukurusu u Wilā wa Musa mejege. ²¹ Agba a damma le ta de a na vu to rocosu aza a Isra'ila a na a ri nden atsumā a Atakpaci, she a kuru Wilā wa Musa wan. A na vu ta dansaa le she a pada muwun n le uryumbu wan, waru she a kuru agadu a tsu wan.

²² "Cine tsa a yuwain gogo, ana wo o'woi aza a tsu a uwwa ta de na vu ri pa? ²³ Yuwan ankuri, vu yuwan ili i na tsaā dansaa wu. Tsu ta na ama a nashi aza a na a yuwain Asulā akucunu. ²⁴ Vu bolo ekere na ama a nda. Vu fobo aciyawu adama a aganda a na a tsu yuwan adama a akucunu'u. Vu tsupa adama a puna aci e le. Dada ama ee reve adanshi a na a yuwain a aci a wu epen a da. E te reve a na voo tono Wilā wa Musa.

²⁵ "Tsu damma ta de Atakpaci aza e Itoni ili i na i lobono i a yuwan. Tsu danaa le ta, she a lyuwa ili i na a cayi amali wan. She a tama akutsu a mpasa wan, waru a tama nama na a pundarai wan. Tsu damma le ta waru she a yuwan tsipere wan."

²⁶ Reve Bulu usu asala e le. Ana usana u tawai, reve u 'yawa u yuwan aganda a wulecu obolo na ama'a. Avu u uwa a Aa'isamapada adama u damma le mantsa ma na akucunu e le oo koto, reve a yuwan kucit adama a koyan atsumā e le.

E remei Bulu

²⁷ Ana a yuwain ayin e cindere a na akucunu'u oo ko-to, reve aza a Isra'ila o ro a na a ri e ida ya Asiya e ene Bulu atsumā a Aa'isamapada. Dada a 'yasain okolo a ama, reve e reme Bulu. ²⁸ Na a saali, "Aza a tsu, kamba ntsu! Vuma nda u ta garasa batā batā o ritosu ili i vama a tyo e ekere a ama a tsu obolo nā Wilā wa Musa, na adama a Aa'isamapada a nda. U zuwa tā ubatā wa akiza u nda wo o'wo ili i wono a na u tarai Atakpaci a uwa pe." ²⁹ Ozo o ro e le a shi tā de e ene Bulu obolo nā Tarafima vuma va Afisu atsumā a lyuci. Adama o ndolo, a ta dansa u tara yi tā a uwa pe a Aa'isamapada'a.

³⁰ Reve ugbozu wa ama a lyuci suru u 'yon, avu ama a uwa a tawusa ni iladi batā batā. Dada e remei Bulu avu o utāa yi atsumā a Aa'isamapada reve a bārushi nantsu va Aa'isamapada'a.

³¹ Ele o mpolo n na oo una yi, dada a dammai yali i gbaint' yo obolo a asoja va Roma a na, lyuci suru tā de azama u daba na akina. ³² Reve u tarashi nan yali nā asoja o ro, avu a suma a tyo ubatā u na ama a ri ubolotowu. Ana aza a addama'a e enei zagbai'in nā asoja a yi avu a lyawa malapa mā Bulu.

³³ Avu yali i gbai'in u reme Bulu, avu u zuwa a nla yi na akani e re. Avu we ece obolo a ama'a ko zane da Bulu'u, ni ili i na u yuwain waru. ³⁴ Reve akapi a saala ili i ro, akapi waru ili i ro ko'o. Ana wo o'woi a yuwusan tā elemu lon, u gura reve ili i na aa dansa shi, dada u zuwa a tarai Bulu a tyo o u'wa wā asoja. ³⁵ Ana a rawai a dasata, avu yisaali i yuwan abunda she na asoja'a a tanuyi Bulu a nlyungu adama a wawa yi. ³⁶ Avu obolo a ama'a a kuru adansa, "O kototo yi, o kototo yi."

Bulu yuwayin ama'a adanshi

³⁷ Asoja azama o oto yi atsumā a aasula o ukari wā asoja, avu Bulu damma yali i gbai'in, "Ko vu ta lyawa n yuwan adanshi nā avu?"

Reve yali i gbai'in u usu atsumā a asalama u damma, "Vu gura tā Tsheleni?† ³⁸ Mu uwuwa tā a na avu da za va Masar na tawayi nu u'yasun wa asuvu, avu vu purā ama a akpaka ukpakukupa unashi (4,000) a tyo o ogozo mantsa mo ro de shi. Ne da shi?"

³⁹ Avu Bulu usu, "O'o, amu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu, lyuci na ri ili i ro atsumā a Kilikiya. Yuwan ankuri, lyawa n yuwan adanshi na ama'a."

⁴⁰ Ana zagbai'in u damma niyi u ta gura yuwan adanshi, reve Bulu isawan o udasata, avu u yuwaan ama iroci ne ekere tsarā a rungwa. Ana a rungwai, dada u yuwaan nle adanshi nā Tsu'arama.†

22 Dada Bulu dammai, "Aza a va nā mbara n va, poloi atsuvu yu uwuwa adanshi a na maa yuwan adama a aciyava." ² Ana a uwuwa niyi u yuwaan nle adanshi nā Tsu'arama † elentsu e le, a dashi tā polo atsuvu.

† Tsu'arama elentsu a na a yuwusain da atsumā a Urishelima. Adama o ndolo a na a uwuwa niyi a yuwusan elentsu e le a uwa tā asalama.

³ Avu Bulu lyuwa elime na adanshi, "Amu za va Isra'ila da umatsun wa Tarsu va Kilikiya, atsumā a Urishelima da n kungwai. Amu o rito mu tā e ekere a Gamaliya, avu gba u rito mu n kuru Wilā wu nkaya n tsu suru. N shi tā no okolo e itoni ya Asulā mejege. N shi tā ununa suru ndu i ri ana'an. ⁴ N casu tā vuma na suru kuruyi Ure wu Zagbain nda atsumalima, hali gba n zuwa ozo o ro o u'wa wa ali, ozo o ro gba hali n zuwa o una le. N dangula ko ali a da ko amaci a da shi. ⁵ Aabara a nan ganu na azagbain na aciyele a tā usu ne da a yuwain. Ele da a tsu ca mu mpepelime n na maa 'yawaa ubatā wa aza a Isra'ila aza a tsu a na a ri Dimaska. Reve n reme aza e Itoni de n tawā ne ele Urishelima a mmalu na akani, adama a ca le atsumalima."

Bulu dammai cine u ga'ain nā Yesu

⁶ Avu Bulu lyuwa elime, adansa, "Ne da gba urana u ro nu urana a aci amu a marawaa Dimaska, dada ekan o ro diga zuwa e ikanai zuzu nā amu. ⁷ Avu n riyā e ida, reve mu uwuwa udyo a dansaa mu, 'Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?"

⁸ "Reve n usu, 'Zagbain, avu da zane?"

"Reve u usu, 'Amu da Yesu va Nazara, za na voo bongishi! ⁹ Ama a na a shi obolo nā amu e ene tā eka'an, agba a uwuwa udyo'o shi.

¹⁰ "Avu me ece, 'Zagbain, nye vu cigai n yuwan?"

"Reve Zagbain usu mu, 'Yon vu uwa atsumā a Dimaska. Nā vu rawa a ta damma wu ili i na vaa yuwan.'

¹¹ "Reve aza a na a ri obolo nā amu o rono mu adanga a uwa Dimaska, adama a na ucira we eka'an wo o'woto mu tā irumbā.

¹² "Vuma ro na a tsu de Hananiya shi tā pe nā nden atsumā a Dimaska. Vumavasulā da e ekere e itoni i Wilā. Aza a Isra'ila a na a ri nden pe suru a tara yi tā vuma va abulā da. ¹³ Reve u tawā wi isawan zuzu nā amu, avu u damma, 'I'utsā i va Shawulu, ushi yeni ya wu.' Lo da me eneshi niyi!

¹⁴ "Avu u damma mu, 'Asulā a nkaya n tsu a dangwa wu tā adama vu reve ili i na u cigai, waru ve ene Za va Abulā, avu vu uwuwa yi a adanshi. ¹⁵ Vu to o'wo za va alajiya a yi na vaa tara adanshi a tyo ubatā biti, a dansaa uvađi suru ili i na vu uwuwa ni ili i na ve enei waru. ¹⁶ Gogo mantsa mo ulinga ma da, she vu lungusā mantsa wan. 'Yon, a rumbu wu, avu vu de ala a yi, adama a zaza'wā unusu wā wu.'"

Asulā a damma tā Bulu yuwaan Atakpaci alajiya

¹⁷ Avu Bulu damma, "Ana n kambai Urishelima urana u ro, amu atsumā a avasa atsumā a Aa'isamapada, reve me ene alavu alavu. ¹⁸ Reve me ene Yesu a adanshi. Reve u damma mu, 'Jikā vu utā Urishelima adama a na aā usu adanshi a wu a na vaa ca adama a va shi.'

¹⁹ "Reve n usu, 'Zagbain, ama e reve tā n 'yawusa tā a a'isā a'isā nā n remi aza e Itoni ya wu nā n ru'wi nle.

²⁰ O una tā Istifanu adama a na u yuwain adanshi

adama a wu. N shi ta lo mishin waru n usu ta ili i na a yuwain, a wu m piri atugu a aza a na o una niyi.'

²¹ "Reve Zagbain damma mu, "Yon vu 'yawā n ta lyungusu wu alanga ubata wa Atakpaci.'"

²² A wu obolo a ama'a o poloo yi atsuvu hali ubata u na u deyi, "Atakpaci." Dada a 'yasa'in udyo u le reve a saala, "O kototo cu'un vuma nda! O una yi! Wu ntsaa u dana wuma shi!" ²³ Reve a uwa yisaali no o fodusoi atugu na a kusha'wi mabula ne ekere.

Bulu na yali i gbain

²⁴ Adama o ndolo reve yali i gbain'in u zuwa o oto Bulu atsuma o ukari wa asoja. Reve u zuwa a fufaba yi, adama u reve ili i na i zuwai ama a yuwusan yisaali a aci a yi. ²⁵ Ana a nla niyi azama a fufaba yi, reve Bulu damma yali i na i ri lo mishin, "U lobono ta a fufaba za na ri umatsun u vuma va Roma,† babu a tsura yi nu unusu?"

²⁶ Ana wu uwai ne, reve u 'yawā ubata u yali i gbain ya yi, a wu u damma, "Nye i da gba vu cigai vu yuwan? Vuma nda vuma va Roma da."

²⁷ A wu yali i gbain'in u rawa ya Bulu a wu we ece yi, "Damma mu, a wu vuma va Roma da?"

A wu u usu, "Ee, a wu vuma va Roma da."

²⁸ A wu u damma Bulu, "She na n tsupai ikebe ya abunda, dada n tsura mo o'woi vuma va Roma."

A wu gba Bulu usu, "A wu umatsun wa Roma u da."

²⁹ Dada asoja a na a shi a cigai a fufaba yi, a lyawushi ana a uwai a yi umatsun wa Roma u da. A yi fo yali i gbain't ya asoja'a a wu wu uwai wovon, ana u revei u zuwa ta a nla yi azama a fufaba umatsun wa Roma.

Bulu yuwan ta adanshi na Azagbain a Mbara

³⁰ Ana usana u tawai, ana yali i gbain'in u cigai u reve ili i na i zuwai azagbain a aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a aci a Bulu, a wu u zuwa a bada yi. Dada u zuwai nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbarat suru o boloto. Reve u zuwa a uwa na Bulu a wu u zuwa yi wi isawan a makakan me le.

23 A wu Bulu varaa Azagbain a Mbarat esu, reve u damma, "Aza a va, hali ana'an n ri no okolo ukudu shi, ko ili i na yaa damatosun mu shi, adama a wuma u na n yuwain a makakan ma Asula." ² Ana u dammai ne, reve Ananiya aabara a nan ganu zuwa ama a na a ri mishin zuzu na a yi basa yi o unā. ³ A wu Bulu damma yi, "Asula a ta basa wu, a wu za vi ikpa'a vu ta gashi afili e ishina! Vu danu ta lo, tsara vu yuwaan mu uge'etosu u Wila, a wu da nda gba vu zuwai a basa mu, ili i na Wila u putsayi."

⁴ Reve ama a na a ri mishin zuzu na a yi a damma Bulu, "Vu ciga ta vi isula aabara a nan ganu va Asula?"

⁵ A wu Bulu gba u usu le, "Aza a va, n reve a na a yi da aabara a nan ganu shi. Adama a na u tu u danu, 'She vi isula zagbain va ama wan.' "†

⁶ Ana Bulu enei ozo o ro e le aza a Sadukiya a da, ozo o ro gba shi Afarishi,† a wu u saala, "Aza a va, a wu fo

Mafarishi ma da waru mawun ma Mafarishi ma da. O unā u na n zuwai okolo a na a 'yasa' akwakwa a yi da i zuwai aa yuwusaan mu uge'etosu." ⁷ Ana u dammai ne, reve Afarishi'i na aza a Sadukiya'a e teme mawasan vāni le, hali e ne'eshen ure. ⁸ Adama a na aza a Sadukiya't a usu a na nlingata ma Asula ko mukabi n ri lo shi, waru a usu nu u'yosun wa akwakwa shi. Afarishi gba a usu ta ili i ta'atsu i ndolo suru.

⁹ Reve e reme mawasan vāni le, hali munlu n Wilat ma Afarishi n 'yon mishin a wu a yuwan mawasan o unā a wa Bulu. A wu a 'yasa' udyo zuwa, adansa, "Tse ene unusu u na vuma nda yuwain shi. Nu ululu u da ko malingata ma Asula ma da ma yuwaan niyi adanshi gba?" ¹⁰ Mawasa'an u suduwa ta hali ama'a a kara o morono ma Bulu ebele ra ra ra. Dada yali ya asoja i bungai ure u na wa kara na Bulu adama o wovon u na a tawa a kakara yi. Reve u zuwa asoja a tara yi a tyo o ukari wa asoja.

¹¹ Na ayin o ndolo, reve Zagbain tawa ubata wa Bulu a wu u damma yi, "Vu gbama okolo, Bulu. Cine vu yuwayin ama adanshi a va Urishelima, ne da fo vaa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a va a Roma."

Ifobi i na o una Bulu

¹² Ana usana u tawai, reve aza a Isra'ila o bolo unā, a wu a yuwan akucunu a na aa lyuwa shi, agba oo sowo ili shi, she no o una Bulu. ¹³ Ama a na a yuwain akucunu a nda a la'a ta ama amunga. ¹⁴ A wu a 'yawā ubata u nan ganu a gbagbain na azagbain o ro, reve a damma le ili i na a yuwain. "Tsu nla ta aciyatsu na akucunu a na tsaa lyuwa shi waru tsoo sowo shi, she na tsu una Bulu. ¹⁵ Adama a nda, a wu Azagbain a Mbarat damma yali i gbain u tawa du na a yi, vadamma i ciga ta i dashi petelyuwe adanshi a yi ulobonu. Reve a tsu gba tsu dana uvawun tsara tsu una yi o ure."

¹⁶ Ana mawun ma zakpara ma Bulu ma uwai ili i na o foboi a na aa yuwan na a yi, reve u kara a tyo o ukari wa asoja a wu u kambuwa Bulu.

¹⁷ A wu Bulu de yali i ta atsuma a asoja a Roma'a. Reve u damma yi, "Vu 'yawā nu ulobo u nda a zagbain va wu, u ta ni ili i na waa damma yi." ¹⁸ A wu vuma u usu, a wu u tara ulobo'o a 'yawā ubata u na zagbain'in u ri.

Reve u damma, "Vuma na ri o u'wa wa ali na a tsu de Bulu da pati numu n tara ulobo u nda a tawa ubata wa wu, adama a na u ta na adanshi a na u cigai u damma wu."

¹⁹ A wu yali i gbain't ya asoja'a u guza yi ukere, reve a tyo a mbanga, a wu we ece yi, a yi a nde'en, "Nye vu cigai vu damma mu?"

²⁰ Reve u usu yi, "Ama o ro a ta zama a pati wu vu 'yawā na Bulu ubata wa Azagbain a Mbarat a aza a Isra'ila nfa'an. A ta damma a ciga ta e petelyuwishe adanshi a yi. ²¹ Amma she vu tara yi a 'yawā wan! Ama upasu na amunga a ta de uvapu azama o una Bulu o ure. A kucina ta a na aa lyuwa shi, waru oo sowo shi, she no o una yi. A tu ufobu a pura vu usu ipati i le."

† 23:5 Mtā. 22:28.

²² Ɔvu yali i gbai'in u damma yi, "She vu lyawa za reve a na vu damma numu adanshi a nda wan." Ɔvu u lyawa yi u kara.

A tara ta Bulu a tyo Kasariya

²³ Ana ulobo'o u kara, Ɔvu yali i gbai'in u de nan yali e re, reve u damma le, "I fobo na ya kara a 'yawa Kasariya ni irumu kucci va ayin obolo na asoja ukpakure (200), na asoja a na a tsu kumba ido kupocindere (70), na asoja ukpakure (200) na a tsu yuwan nlangi ni ibata. ²⁴ Ɔdu waru i zamiya Bulu ido i na waa kumba. Ɔvu i 'yawato yi ubata wa gwamna Feli gbagu."

²⁵ Ɔvu yali i gbai'in u dana mepepelime ma nda a tyo ya gwamna'a:

²⁶ "Ɔmu Kaladiya Lisiya n te icasu yi zagbain gwamna Feli:

²⁷ "Aza a Isra'ila o ro e reme ta vuma nda, reve a shi a ciga o una yi. Amma ana n revei vuma va Roma da, da da n jikai obolo na asoja a va reve n wawa yi. ²⁸ Ana gba n cigai n reve unusu wa yi, reve n tara yi a tyo o ukobu wa Azagbain a Mbarat n le. ²⁹ Diga na n revei nronuloi n na aa yuwusan na ayi adama a Wilu u le da. Reve me ene ili i na i rawai a zuwa yi o u'wa wa ali ko o una yi da shi. ³⁰ Ɔvu waru nanza damma mu ifobi i na aa yuwusan, tsara o una yi, ayi da i zuwai n zuwai a tara niyi a tyo ya' a wu. Waru n damma ta aza a na a ri na adanshi na ayi a tawa ubata wa wu."

³¹ Na ayin o ndolo, da da asoja'a a tarai Bulu a tyo a lyuci va Antipatari ununa zagbain le damma nle. ³² Ana usana u tawai, reve a lyawa asoja a na a tsu kumbusa ido a tara yi o koso tyo Kasariya. Reve asoja e ida a kara a kambu o ukari wa asoja u le.

³³ Ana a rawai Kasariya, reve a ca Bulu e ekere a gwamna'a na mepepelime'e. ³⁴ Ana gwamna'a u deyinuna e mepepelime ma na a ca niyi, reve we ece Bulu ko ayi za vi ida i ne i da. Ɔvu Bulu usu a na, "Ɔmu za va Kilikiya da."

³⁵ Ɔvu gwamna u usu yi, "N to polo atsuva a va mu uwwa adanshi a wu, a mantsa ma na aza a na a ri na adanshi na Ɔvu, a tawai." Reve u zuwa a kpada yi pe o u'wa u na Hiridu' suwai.

Feli ge'eto ta Bulu

24 Ana a yuwain rana ton, Ɔvu ama o ro a tawa diga Kasariya adama a damma unusu u na Bulu yuwain. Ananiya aabara a nan ganu a da a danai na azagbain a Isra'ila na Taratulu za va adanshi a mantsa mo uge'etosu. ² Ana e deyi Bulu a uwa o ukobu wa Feli, Ɔvu Taratulu damma gwamna unusu wa Bulu. Reve u damma, "Zagbain Feli, nu ujimu vu tawa ta na nden mo okolo atsumu a tsu, waru vu yuwan ta ulinga nu ugbozu wa wu, waru o unu u na vu ri na majiyan me elime, ayi da i zuwai ama a tsu a ri a nden mu ulobonu. ³ Zagbain Feli, ama a tsu ubata suru o to godyusho wu. ⁴ Amma n kadatowa wu ta vu yuwaan mu ankuri, vu ca mu ugbozu wa wu ne'en ke'en, tsara n damma wu unusu u na tsu remei vuma nda na ayi.

⁵ "Tsu reme ta vuma nda za vu u'yasasan wo okolo wa ama a da. Vuma na zuwusai aza a Isra'ila atsumu o uvadi suru nlangi. Waru ayi zagbain vo mobolo ma Aza a Nazara da. ⁶ Hali u shi ta u ciga u lungusa tsu Aa'isamapada. Dada tsu reme niyi.

[⁷ "Tsu shi ta tsu ciga tsu ge'eto yi na Wilu u tsu. Agba Lisiya yali i gbain u usa yi ta nu ukadu e ekere a tsu. Ɔvu u zuwa tsu tsu tawa o ukobu wu uge'etosu wa wu, tsara tsu damma wu unusu u vuma u nda.] [†]

⁸ "Vu ta tsura amayun e ili i na tsaa dansa e ekere a yi nna vu koto yi ugbozu na yeci na aciyawu."

⁹ Reve aza a Isra'ila a usu, a na mejege ma da ili i na Taratulu dammai suru.

Bulu usuyi Feli

¹⁰ Ana gwamna damma niyi u yuwan adanshi, Ɔvu Bulu usu yi, "Zagbain Gwamna, n reve ta a na vu ta ge'etosu ama e ida i tsu a'wan na abunda. Waru n ta yuwan adanshi adama a aciyawa na mazanga. ¹¹ Vu ta gura kari mu ana, Ɔvu vu reve babu usan u kara rana kupa ne ejere shi a na n 'yawai Urishelima adama n yuwan aganda a Aa'isamapada. ¹² N yuwan mawasan na za atsumu a Aa'isamapada shi. Waru n zuwa nlangi ko a aa'isa a ta shi, ko ara'an atsumu a lyuci shi.

¹³ Adanshi a na ama a nda adansa aa gura damma wu mejege ma adanshi'i ununa u ri shi.

¹⁴ "Gogo ili i ta i da ma usu, ana a dammai n ta kuruusu Ure wu Zagbain u na aa dansa amayun a da shi. Agba n tsu yuwaan ta Asula a nkaya n tsu aganda, waru n usu ta ili suru i na i ri udanu a atagada a Amasula. ¹⁵ N ta nu uzuwu wo okolo a tyo e ekere a Asula a ta 'yasana aza a abula na aza a na e revei Asula shi diga atsumu a akwakwa, ne da fo ama a nda a danai nu uzuwu wo okolo. ¹⁶ Ayi da i zuwai n cigai n yuwan wuma u sa'ani adama n tsura nden mo okolo a makakan ma Asula na ama suru.

¹⁷ "N jima ta ana n tawai Urishelima. Gogo, n tawa ta ni ikebe i na maa kamba ama a va ne ele, Ɔvu waru n yuwaan Asula kucci. ¹⁸ A mantsa ma na aza a na a karishi mu ana e ene numu a Aa'isamapada, n danu ta o mokotoo ma aganda a matawa ma nshinda. Ama a danu obolo na amu shi, waru ko za danu a nlangi shi. ¹⁹ U ta danu ulobonu ama a Isra'ila diga e ida ya Asiya a na a danu lo a tawa pa nna a ciga ta a kari mu ana.

²⁰ Waru ama a na a ri pa a damma wu unusu u na Azagbain a Mbarat e reme numu na ayi, ana a yuwain uge'etosu wa adanshi a nda. ²¹ Ili i ta i na a gura damma a aci a va ayi da, a na n yuwan ta adanshi a nda nu udyo zuwa o ukobu wu uge'etosu u le, 'Ana'an n ta a atsumalima adama a na n cayi okolo a na aa kambato akwakwa wuma.' "

²² Feli gwamna vuma da na danai nu urevu wu Ure wu Zagbain, reve wi isawaton le, Ɔvu u damma, "Na Lisiya zagbain vu ukari wa asoja wa Urishelima tawa, da da moo koto uge'etosu." ²³ Ɔvu u zuwa yali piri Bu-

[†] Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

lu'u, agba she a kpato yi wan. Waru she a putsaa n'ut-sa ma yi n kamba yi wan.

Bulu yuwan ta adanshi na Feli

²⁴ Ana a yuwain rana meketeci, avu Feli tawa na ka va yi. Za na a tsu de Durusila, waru za va Yahuda da da-nai. Avu a lyungu vuma ro dewe le Bulu, reve o polo atsuvu e le ana waa dansaa le adama o ucawu wo okolo e ekere e Yesu Za vi Iwawi. ²⁵ Bulu yuwan ta adanshi ne ele adama a abula, nu uguzu wa aci, nu uge'etosu u na u ri lo a tawa, avu adanshi'i a ju'wan Feli lon. Reve u damma Bulu, "U rawa ta ne ne'en. Vu ta gura kara. Amma na n tsura mantsa, n ta lyunguwa wu vu tawa." ²⁶ U ta zuwusa okolo gashi Bulu ta ca yi ikebe, da da waa yuwusan uro na ayi kuci adama wu uwusa ili i na vuma nda aa damma.

²⁷ Ana a yuwain a'wan e re a yuwusan ne, avu o utaa Feli o ootogu a yi. Reve Poruku Fesutu wo o'wo gwamna. Amma o una u na Feli cigai u tsura icigi e ekere a azagbain a Yahuda, avu u lyawa Bulu o u'wa wa ali.

Bulu tarai adanshi a tyo ya Kaisa

25 Fesutu rawa ta Kasariya, tsara u fara ulinga u tsugwamna. Ana u yuwain rana ta'atsu, reve u lyawa Kasariya u kara a tyo Urishelima. ² Pe da nan ganu a gbagbain na azagbain o ro a Isra'ila a cina niyi adama a Bulu. Avu waru e ece yi ³ ko u ta ciga u tawa na Bulu Urishelima. A pati yi ta u tawa na ayi, adama a na a ta azama a vawan yi, tsara o una yi a mantsa ma mmalu.

⁴ Avu Fesutu usu le, "Bulu tu ugutsuwu a Kasariya, waru maa jima shi, n ta yawa de na aciyawa. ⁵ Nnu u yuwan ili i na i lobonoi shi, i lyawa azagbain a du a kuru mu, avu a damma ili yu uwuyanu i na u yuwaan ndu de."

⁶ Fesutu dana ta de Urishelima hali rana kunla a tyo rana kupa, avu u kara a tyo Kasariya. Ana usana u tawai, reve u danu o ukobu wu uge'etosu, avu u damma le a tawa na Bulu. ⁷ Bulu a ma'uwaa, avu azagbain a Isra'ila a na a tawai diga Urishelima o boloto a kandaruwa yi e memere. Avu a damma ili yu uwuyanu ya abunda a na u yuwain, agba a gura damma amayun a adanshi a ta shi.

⁸ Bulu gba u wasan ta ili i na a dammai suru a aciyayi, reve u damma, "N ri nu unusu shi. N yuwan unusu a tyo a Wila wa aza a Isra'ila shi, ko a Aa'isama-pada, ko a tyo a gwamnati va Roma shi."

⁹ Fesutu shi ta ciga u yo'onoto azagbain a Isra'ila okolo. Da da we ecei Bulu, "Ko vu ta usu vu kara a tyo Urishelima, tsara a yuwaan wu de uge'etosu wa adanshi a nda a makakan ma va?"

¹⁰ Avu Bulu usu, "O'o! Ukobu wu uge'etosu u nda wa Roma u da, adama a nda a da aa yuwaan mu uge'etosu pa. Avu na aciyawu vu reve ta na n ri nu unusu e ekere a aza a Isra'ila shi. ¹¹ Nna n yuwan ta ili i na i rawai o una mu, n 'yuwan yu una mu shi. Amma nna n

ri nu unusu shi, ko avu ko za ro lo na rawai u ca mu e ekere a ama a nda hali o una mu shi. N te ipati a tara adanshi a nda a tyo ya Kaisa mogono ma Roma."

¹² Reve Fesutu dammulai na aza o ucasu wa asala a yi, avu u usu yi, "U lobono ta! Vu pati ta a tyo ya Kaisa, vu ta gba a tyo ya Kaisa!"

Fesutu na Agaripa mogono

¹³ Ana a yuwain rana re, avu Agaripa † mogono na ka va yi Baranisi a tawa Kasariya, tsara a raba Fesutu. ¹⁴ A danu ta de rana meketeci, ana Fesutu kambuwa Agaripa mogono adanshi a na a dansa adama a Bulu. Avu u damma, "Vuma na a zuwai o u'wa wa ali ta pa, za na Feli lyawai o u'wa wa ali, tsara n yuwan uge'etosu wa adanshi a yi. ¹⁵ Ana n dana Urishelima, nan ganu a gbagbain na azagbain a Isra'ila a yuwusan ta adanshi a yi, hali a patishi mu m padaa yi ugana wu ukwa.

¹⁶ "Amma n damma le ta, atsu aza a Roma u ri n yuwan tsu yuwaan za vu unusu uge'etosu shi, she na a yawana na ayi ubata aza e ida. Waru a tsu lyawa yi ta u yuwan adanshi a na a yawai na ayi o ukobu wu uge'etosu a makakan ma aza a na a yawai na adanshi'i.

¹⁷ Adama o ndolo, ana a tawai pa obolo na amu, n lungusa mantsa shi, n danu ta o ootogu o uge'etosu, avu n zuwa a tawa mu na ayi. ¹⁸ Agba ana ama'a a 'yoyin a na aa yuwan adanshi a na a ri na ayi a tyo e ekere a Bulu, a gura damma ko ili i ta yu uwuyanu i na n shi aa majiyan a damma shi. ¹⁹ Adanshi e Itoni i le a da, waru adama a za na a tsu de Yesu na kuwai a na Bulu gba a dansa u ta wuma. ²⁰ Amu gba n shi ta n lamba ununa ma kari yi ana a adanshi a nda. Reve me ece yi ko u ta usu u yawana Urishelima tsara a yuwaan yi uge'etosu wa adanshi a nda. ²¹ Bulu gba u pati ta a lyawa mogono ma gbain ma uwwa adanshi'i. Da da n zuwai a zuwa yi o u'wa wa ali hali n fobo, avu n tara yi a yawana ya Kaisa."

²² Avu Agaripa damma Fesutu, "N ta ciga mu uwwa ili i na vuma nda aa damma."

Da da Fesutu damma niyi, "Nfa'an, vu ta uwwa yi."

Bulu na Agaripa

²³ Ana usana u tawai, avu Agaripa na Baranisi o oto itana i tsugono reve a tawa obolo na azagbain a asoja na azagbain a lyuci. Avu Fesutu zuwa a tawa na Bulu.

²⁴ Avu Fesutu yuwaan le adanshi u damma, "Mogono Agaripa obolo no omocin a gbagbain a na a ri pa, kalyuwa vuma nda! Aza a Isra'ila a na o utai Urishelima na Kasariya suru a tawa ta ya'a va a patishi mu n zuwa o una yi. ²⁵ Agba a yindi i va, u yuwan ili i na i rawai o una yi shi. Ana wo o'woi u pati ta a yawana na adanshi a yi o ukobu u mogono ma gbain, ayi da i zuwai n jiyain n yawana na adanshi a yi ubata u mogono ma Roma.†

²⁶ Agba n ri na amayun a adanshi na maa danaa mogono adama a vuma a nda shi. Ayi da i zuwai n

† Ayi vuma nda ulobo wa Hiridu Agaripa da a na e dey atsuma o Aji. 12:1-22. Aala a ta a da le na dada va yi.

tawai na ayi a makakan ma du suru. Waru n tawa ta na ayi a makakan ma wu, mogono Agaripa. Na tsu koto adanshi a yi, dada ma a tsura ili i na maa dana. ²⁷ A yindi i va u to o'wo ulambu wu ugbozu n tara vuma na ri o u'wa wa ali a tyo o ukobu u mogono ma gbain babu mejege ma adanshi e ili i na u yuwain!"

Agaripa yuwan ta adanshi na Bulu

26 Avu Agaripa damma Bulu, "Vu yuwan adanshi na aciyawu, mu uwwa." Avu Bulu 'yas an ekere a yi zuva, tsara ama a rungwa. Reve u teme adanshi, avu u damma, ² "Mogono Agaripa, n ta na mazanga a na n tsurai mantsa ma na maa yuwan adanshi a makakan ma wu ana'an. N geshe aciyava adama a adanshi a na ama a va a tawayi ubata wa wu. ³ N reve ta vu ta nu urevu wa agadu a aza a Isra'ila lon na cu'un vu nden n le. Gogo, vu yuwan ankuri vu polo atsuvu a wu vu uwwa mu ulobonu!

⁴ "A kungwato mu ta a Tarsu nu urevu wi ili suru wa aza a Isra'ila na atsuma a Urishelima. Azagbain a Isra'ila a ta nu urevu u nda suru. ⁵ E reve mu ta nu ujimu, waru a ta nu urevu u na amu Mafarishi ma da, aza a na a la'ai wila atsuma o ure wi itoni i tsu. A ta gu-ra damma ne, nna a ciga a damma mejege. ⁶ Gogo, n ta mishin e ge'etosu mu adama o uzuwu wo okolo a na n zuwai a nzuwulai n na Asula a yuwayin ama a tsu nu ujimu. ⁷ Nzuwulai n nda n da n zuwai gundo tsu ku-pa ne ejere a yuwusaan Asula aganda urana na ayin. Nzuwulai n nda n tawaa ta nu uzuwu wo okolo. Mogono ma va, adama a na n ri nu uzuwu wo okolo a nda a da aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a va pa nda. ⁸ Nye i zuwai woo o'wo usan vuma usu a na Asula a tsu 'yas an ta akwakwa?"

⁹ "Amu aciyava n shi ta n ciga n putsaa na malyuwa me elime na mayan ma adanshi e Yesu va Nazara. ¹⁰ Nan ganu a gbagbain a ca mu ta ucira u na maa yuwan ili i nda suru, waru n reme ta aza e Itoni na abunda a Urishelima, reve n zuwa ukere u va fo tsara o unusa le. ¹¹ N zuwa ta a fufaba le a mantsa na abunda atsuma a a'isa, ko u ta zuwa le a wasan Kristi Zamawawa. N dana ta na tsushu'un ne ele lon, hali n karishi le ana a tyo e ilyuci ya alanga e ida yo omocin, avu n zuwa le de atsumalima."

Cine Bulu ga'ain na Yesu

¹² Avu Bulu lyuwa elime, adansa, "Urana u ro n dana ta atsuma a mmalu a tyo Dimaska, tsara n yuwan ulinga u nda, na mepepeline ma na ma ri nu ucira u na nan ganu a gbagbain a zuwai ukere. ¹³ Mogono, a tyo o urana a aci, dada ekan a na a la'ai ekan o urana o utai de zuva, avu u reme mu esu obolo na aza a na a dana na amu. ¹⁴ Atsuma a tsu, koyan riya ta e ida. Reve mu uwwa udyo a yuwusaan mu adanshi na Tsu'arama, adansa, 'Shawulu, Shawulu, nye i zuwai voo bongishi mu? Tsulo tsa da na nan yuwan nlangi na aadanga a aguba.'

¹⁵ "Reve me ece, 'Avu da gba zane, Zagbain?"

"Avu Zagbain u usu, 'Amu da Yesu za na voo bongishi. ¹⁶ 'Yon gogo! Ili i na i zuwai n tawai ubata wa wu gogo, n dangula wu ta vo o'wo aagbashi a va, reve waru vu damma ili i na ve enei. Vu ta damma uvadi ili i na i farai pa, na mantsa mo ro na ve ene mu. ¹⁷ N ta lyungusu wu a tyo ubata wa aza a Isra'ila, waru n ta lyungusu wu a tyo ubata wa Atakpaci. N te kede wu na va 'yawa ubata u na n lyungu nuwu. ¹⁸ N ta ciga vu kpatu'wa esu e le, reve waru vu vadala le a lyawa irumbu a tyo ubata e ekan. Avu a vadala a lyawa ucira u Male a kambu ubata wa Asula. Asula a ta yuwaan le gafura vu unusu u le, avu a tsura ure obolo na ama a na a tawai nshinda n le adama o ucawu wo okolo e le ya'a va."

Ulinga wa Bulu

¹⁹ Avu Bulu damma waru, "Ne da waru, mogono Agaripa, n wasan shi. ²⁰ N fara ta yuwaan aza a Dimaska alajiya. Avu n kara a tyo Urishelima hali a tyo e ida ya Yahuda. Reve waru n kara a 'yawa ubata wa Atakpaci. Avu n damma le, ama suru a lyawa mayan mo unusu, avu a vadala a kambu ubata wa Asula. Reve a yuwan isa'ani tsara o roco ama a na a vadala.

²¹ "Ayi da i zuwai aza a Isra'ila e reme numu a A'isamapada, azama o una mu. ²² Amma Asula a kamba mu ta, ayi da i zuwai n ri wuma ana'an, tsara n damma ama amayun a nda, diga a vuma ke'en hali a tyo o mogono ma gbain. Ili i na n dammai suru ili i na amasula na Musa dammai da na yaa fara. ²³ Ili i na gba yaa fara, ele da Zamawawa to sowo atsumalima, ayi da waru wo o'woi vuma vu ufaru na 'yoyin atsuma a akwakwa, waru u ta dana ekan e ekere a aza a Isra'ila na Atakpaci."

²⁴ Bulu atsuma adanshi, reve Fesutu yuwan adanshi nu udyo zuva, "Bulu vu jaara ta wayan? Abunda e desununa u zuwa ta mapuna ma wu ma sada!"

²⁵ Avu Bulu kambuwa yi, "N jaara shi, Zagbain Fesutu. Ili i na maa dansa amayun a da, waru u ta nu urevu u sa'ani. ²⁶ Agaripa mogono u ta nu urevu wi ili i nda. N ta yuwusaan adanshi babu wovon, n reve ta u ta nu urevu wi ili i na i farai de nu ujimu. Ili i nda i fara o oboguzu o ro usokowu shi. ²⁷ Agaripa mogono, vu ca ta okolo na amasula? N reve ta vu ca ta—"

²⁸ Reve Agaripa gbandara yi ne'en, "Vu ta a majiyan vu to o'woto mu za vi Itoni a mantsa wa'a?"

²⁹ Avu Bulu usu yi, "Ko nu u tara mantsa me ke'en ko mantsa ma abunda, avasa a va ayi da avu na aza a na a uwwusa mu ana'an yoo o'wo ununa amu n ri! Shede maa ciga du i dana wunlu na akani a nda shi."

³⁰ Avu mogono Agaripa, na gwamna Fesutu, na Baranisi, na aza a na a dana obolo ne ele suru a 'yon reve a kara a lyawa ubata'a. ³¹ Ana a dammulai vani le, avu a damma, "Vuma nda yuwan ili i na i rawai o una yi shi, ko a zuwa yi o u'wa wa ali shi."

³² Hali Agaripa damma Fesutu, "O unu u na u pati ntsu tsu 'yawa na adanshi a yi ya Kaisa da goon yaa putsaa tsu tsu lyawa yi."

Bulu uwa t̄a a wantsun ā tyo ā lyuci vā Roma

27 Ana mantsa ma na ts̄āā k̄ar̄ā ā tyo Italiya yuwain, āvu a zuwa Bulu na akapi a ama a na ā d̄an̄ai o u'wa wa ali e ekere a yali ȳā āsoja i na ā tsu d̄e Juliyo ts̄ar̄ā u k̄alyuw̄ā le. U d̄an̄ā t̄ā pe ātsum̄ā a azagbain ā āsoja a na ā tsu d̄e Āsoja a Kaisa Mogono.

² Arista d̄an̄ā t̄ā fo obolo n̄ā ātsu. Āyi vuma lyuci va Tasalonika d̄a upasu wi id̄a ya Makidoniya. Tsu uwa t̄a wantsun u na wu ut̄ai Adaramiti. Ama a na ā luwus̄ā wantsu'un ā shi t̄ā a yuwan majiyan ma na e isawan ā mulyuci n na n ri ā nge'en m mala mi id̄a ya Asiya.

³ Ana usana u tawai, reve tsu uwa ātsum̄ā e id̄a ya Sida. Juliyo zagbain vā āsoja u yuwusaan t̄ā Bulu isa'ani lon. Hali u lyawusa yi u k̄alyuwus̄ā n'uts̄ā m̄ā yi, ts̄ar̄ā a ca yi ili i na u cigai suru. ⁴ Ana tsu lyawai lyuci va Sida āvu upepu u purus̄ā tsu, āvu tsu k̄ar̄ā ā tyo zuzu ni id̄a i memere m̄ā mini m̄ā Kuburu, ts̄ar̄ā tsi ivuwan nu upepu'u. ⁵ Reve tsu k̄ar̄ā ā tyo uyagi ā mb̄anḡā ma Kiliikiya n̄ā Bamafiliya, hali tsu rawa ā lyuci va Mira e id̄a ya Likiya. ⁶ D̄ada yali'i u tsur̄ai wantsun u na wu ut̄ai diḡa ā lyuci va Iskandariya waru u d̄an̄ā t̄ā ā tyo Italiya. Adama o ndolo a d̄a u zuwa ntsu, tsu uwai a wantsu'un.

⁷ Tsu yuwan t̄ā mmalu m̄ā ātsum̄alim̄ā mu upepu ni ikedu i mala rana kpara. Ana tsu yuwain ātsum̄alim̄ā lon, reve tsu rawa zuzu n̄ā lyuci va Kinida. Āvu upepu u putsaa tsu a na ts̄āā k̄ar̄ā elime. D̄ada tsu k̄and̄aruw̄ai ā tyo e id̄a i memere m̄ā mini ma Karita zuzu nu ub̄at̄ā u na ā tsu d̄e Salamani, upasu u na Karita ee geshee tsu upepu'u. ⁸ Ne d̄a tsu yuwain mmalu n̄ā ātsum̄alim̄ā hali tsu rawa a wisawatan u wantsun u na ā tsu d̄e Ub̄at̄ā u Sa'ani u Wivuwun, zuzu n̄ā lyuci va Lasiya.

⁹ Tse ene t̄ā lyushi yuwan t̄ā zuzu, waru uluwu u wantsu'un u to o'wo n̄ā meleshe lon. Amayun urana w̄ā Abuki u Mayan ma Gafura mo Unusu †† m̄ā k̄ar̄ā t̄ā. ¹⁰ Āvu Bulu yuwan adanshi na azagbain adama a mantsa ma mmalu'u. Reve u damma, "Azagbain, n ta yuwusan majiyan n̄ā tsu lyuwa elime n̄ā mmalu n nda tsu ta uwa ātsum̄alim̄ā lon. Tsu ta ga'an ni iwuya i na ȳāā lungus̄ā wantsu'un. Tsu t̄ā waru o oco itana i na i ri a wantsu'un ā mini. Ama a ta uwwa us̄an lon, waru wuma u tsu u t̄ā d̄an̄ā e ekere e iwuya."

¹¹ Yali† ȳā āz̄ā o u'wa wa ali'i gba u usu adanshi ā Bulu shi, āvu u usu adanshi a zagbain vu uluwus̄ā u wantsu'un n̄ā za wantsu'un. ¹² Ana wo o'woi Ub̄at̄ā u Sa'ani u Wivuwun u tu ukp̄atu'u lon, w̄āā d̄an̄ā ulobonu lyushi koto wantsun u le lo shi. Reve ozo o ro e le a damma a lyuwa elime n̄ā mmalu, ts̄ar̄ā a rawa ā lyuci va Finikiya, adama lyushi cina le d̄e. Finikiya wisawatan u wantsun u sa'ani u d̄a a Karita,† za na ā k̄alyuwus̄ā ugana ā tyo ālivu nu uyagi ā tyo ālivu.

† Aza a Isra'ila a tsu yuwan t̄ā abuki a nda e memere mo Woto wa Kupa. Mantsa mo ndolo ma d̄a Mala me Memere m̄ā tsu d̄an̄ā ujaaru.

A ga'an t̄ā nu upepu

¹³ Ana upepu u sa'ani u farai e kebushe diga uyagi, reve āz̄ā o uluwu u wantsu'un a yuwan majiyan a mantsa ma sa'ani ma d̄a a yuwain mmalu cine o foboi. Āvu o fodo rumu na a tsu vari ā mini ts̄ar̄ā wi isawaton wantsun, reve ā kuru ā nge'en m mala ā tyo ā nge'en mi id̄a ya Karita. ¹⁴ Amma āvu āb̄ajini o upepu u na ā tsu d̄e "Upepu wu Ugana na Asana" u kebe tsu ā tyo e memere m̄ā mini. ¹⁵ Reve upepu'u u faba wantsun u tsu, hali tsu kud̄ā a wala ā tyo ub̄at̄ā u na tsu cigai. Āvu tsu lyawa upepu'u u pur̄ā wantsu'un.

¹⁶ Āvu tsu kuru n̄ā nge'en mi id̄a i memere m̄ā mini ma Kawuda e ebele a na upepu waa damaton tsu shi. Tsu yuwan t̄ā ukadu u na tsaa wawa wantsun u ke'en adama u l̄anḡā wan. Āvu tsu n̄l̄ā yi a wantsun u gbain. ¹⁷ Ana tsu rono i wantsun u ke'en, tsu t̄aw̄ato niyi ub̄at̄ā wu zagbai'in, āvu aza a wantsu'un ā n̄l̄ā wantsun u gbai'in na amunga āk̄and̄aruw̄ā, ts̄ar̄ā wo o'wo ubolu. Āvu ā cip̄ato aapalutsu a wantsu'un adama u k̄ar̄ā ben, ts̄ar̄ā u gama m̄abul̄ā ma Siriti wan. ¹⁸ Ana usana u tawai, a yuwan t̄ā upepu wu ucira, hali a varishi itana a mala. ¹⁹ Ana usana u tawisai, reve āz̄ā o uluwu u wantsun a varishi itana i wantsu'un ne ekere e le. ²⁰ Ne d̄a upepu'u u damatosun ntsu, agba u jebe shi, hali rana ābund̄ā. Upepu'u u pala t̄ā urana ni italyo'o, hali tsu tawa okolo a na tsaa la'a.

²¹ Ne d̄a tsu d̄an̄ai babu za na lyuwai ilyalya. A tyo d̄e d̄ada Bulu d̄eyi ama a wantsu'un, reve u damma le, "Ama a nda, nni i shi yu uwwa mu a na tsu lyawa Ub̄at̄ā u Sa'ani u Wivuwun shi. Ni i shi i yuwan ne, tsu shi ā tsur̄ā antsu a nda shi, waru ko ili i t̄ā i tsu tsu shi a lamba shi. ²² Amma gogo i gbama okolo, ko za pa na w̄āā kuw̄ā shi, amma tsu ciga tsu 'yuwan wantsu'un u ta liba ā mini. ²³ I reve āmu vuma vu u'wa w̄ā Āsul̄ā u d̄a, waru n tsu yuwaan yi t̄ā āḡand̄ā. Na ayin o yon, Āsul̄ā ā lyungu t̄ā malingata m̄ā yi ā tyo ȳā'lā va. ²⁴ Malin-gata'a wi isawan t̄ā ā nge'en n va, reve u damma, 'Bulu she vu uwwa wovon wan! Vu te isawan ā mak̄ak̄an mo mogono ma gbain Kaisa. Waru adama ā wu a d̄a Āsul̄ā ni isa'ani ȳā yi waa wawa ama a na ā ri a mmalu obolo n̄ā āvu.' ²⁵ Adama o ndolo i gbama asuvu! N ca t̄ā okolo e ekere ā Āsul̄ā, ne d̄a woo o'wo. ²⁶ Ko na wo o'woi, upepu u to oco tsu e id̄a i memere m̄ā mini waru wantsun u tsu u ta liba."

Upepu'u u lyuwa t̄ā elime

²⁷ Tsu yuwan t̄ā rana kupa n̄ā āz̄ā ā n̄ashi upepu'u e kebushe wantsu'un ā t̄aw̄ā ub̄at̄ā u nda nu ub̄at̄ā u ndede o uyagi u mala'a e id̄a ya Italiya. Amma ā tyo e memere ma ayin o urana wa kupa n̄ā āz̄ā ā n̄ashi, d̄ada āz̄ā o uluwu u wantsu'un e revei a na tsu rawai zuzu ni id̄a. ²⁸ D̄ada o rito, reve a cina āru'un ā mini'i udasuwa ukpaku nu ushin (120). Ana ā k̄ar̄ai ke'en, reve o ritowiso āvu a cina āru'un ā mini'i udasuwa ukpakucci. ²⁹ Āvu a fara a uwwusa wovon u na upepu wee kebe tsu ā tyo ub̄at̄ā wa atali e id̄a'a. D̄ada a varyiji

irumu yu ume i nashi o ucinā u wantsu'un, tsarā u put-saa wantsu'un nā mmalu. Reve e teme a yuwusan avasa a patishi Asulā usana u tawa le gbaga.

³⁰ Reve aza o uluwu u wantsu'un a shi a ciga a lyawa wantsu'un. Avu a tara mawantsun, reve a zuwa a mini vadamma a ta vari rumu vu ume elime a wantsu'un tsarā a pusaan aza e le ugbozu. ³¹ Reve Bulu damma yali nā asoja, "Nnā ama a nda e isawan atsumā a wantsun u nda shi, babu ununa yaa yuwan i la'a."

³² Ana a uwwai ne, reve asoja'a a pupada amunga a mawantsu'un, avu a lyawa yi pe a mini.

³³ Usana azama matawa, avu Bulu pati le a lyuwa ilyalya, adansa, "Aza a va, tsu yuwan ta rana kupa nā aza a nashi a na tsu yuwain mmalu mā atsumalimā a mini, agba tsu lyuwai ili i ro shi. ³⁴ Adama o ndolo n ta patishi du i lyuwa ilyalya adama a lafiya du, ana wo o'woi ko vuma ta atsumā a du aa lamba anji a ta a aaci a yi shi." ³⁵ Ana u dammai ne, avu u tara opopofu, avu u yuwaan Asulā mazanga, reve wu bubusa yi, avu u tama. Ne da u yuwain a makakan me le suru. ³⁶ Avu suru nle a dashi ugbamu wa asuvu, reve ele fo a lyuwa ilyalya. ³⁷ Abunda a tsu na tsu danai pe atsumā a wantsu'un gba atsu da tsu danai ama ukpakure nā kupocindere nā aza a tali (276). ³⁸ Ana a lyuwa a cuwain, reve o oco ishina ya abunda tsarā a sada ume u wantsu'un.

Wantsu'un wu bosu ta

³⁹ Ana usana u tawai, aza o uluwu u wantsu'un a gu-ra reve e ida i na a ri shi. Amma e ene ta oboguzu o ro a na a ri nā wuyun. Reve a yuwan majiyan ma na aa luwa wantsu'un a yawā ubata u wuyu'un. ⁴⁰ Avu a pupada amunga a na a tsu nlaa irumu yu ume, reve a lyawa le pe a mala'a. Avu a bada amunga a na a nlaa aaci o uwalata u wantsu'un fo a mantse mā ta. Reve a kara a yasan aapalutsu a wantsu'un ununa waa zuwa upepu u kebe wantsu'un a tyo elime hali a rawa a nge'en m mala. ⁴¹ Agba wantsu'un u rawa e ida shi, avu tsu rawa ubata u na mini ma palai wuyun, reve wantsu'un u uwa a wuyu'un hali u kuda a zungwa. Avu wantsu'un u kara o moboso nā acapa adama o upepu ni ikedu i mala.

⁴² Avu asoja'a a shi a ciga o una aza o u'wa wa ali, tsarā a yuwan udasu a suma wan. ⁴³ Amma ana wo o'woi yali'i u ciga ta u wawa Bulu, reve u putsaa le. Avu u damma le aza a na a gurai udasu a dasa a tyo e ebele a mala. ⁴⁴ Akapi gba shi a kumba a akpata, ko a kumba akpata o ukosu u wantsun u na wu bosoi. Ne da a yuwain hali suru nle a rawai a nge'en m mala'a gbaga.

Bulu kambato ta ama atsumā a Malita gbaga

28 Ana tsu la'ai, avu tsu uwwa a na tsu ta e ida i memere mā mini i na a tsu de Malita. ² Ama a lyuci'i a yuwaan tsu ta isa'ani lon. Mantse mā mini nā mantse mo utanu ma da mā danai, avu a kabatowo tsu akina, tsarā tsu lyasuwa. ³ Avu Bulu zami danga a zuwusa a akina, reve yo ro na ri nā tsukono wu utā pe

atsumā a danga'a adama o usuduwu, avu u kada Bulu o ukere reve u kaba de.

⁴ Ana ama a lyuci'i e enei yo'o ukabu o ukere wa yi, avu a dammulai vāni le, "Vuma nda za mona ma ama ma da! Ye ene, ko na u kuwai a mini shi, amma suru nā ne aamali a ka o uge'etosu wa amayun a da a zuwai mpasa ma ama n kurusu yi, u ta gba a kuwa." ⁵ Avu Bulu zakatsa ekere a yi reve u vari yo'o a akina, agba wu uwwa mbala shi.

⁶ Reve ama'a a kara a majiyan a na Bulu ta tsutsa ko u riyā avu u kuwushi lo. Amma ana a jimai, agba e ene ili i fara nā ayi shi. Reve a vadala majiyan me le, avu a damma, "Masula ma da."

⁷ Vuma na a tsu de Pubiliya da danai gwamna vi ida i memere mā mini'i. U danai ta ni ida lo zuzu a kan-daruwa. Ayi da u ushi ntsu, reve u ca tsu ucu'watan o u'wa wa yi hali rana ta'atsu. ⁸ Dada va Pubiliya gba u danai ta ni ivuna nu ucaruwu. Avu Bulu uwa ubata u na u danai. Reve u kuruwā yi ukere a yuwusaan yi avasa, avu gba vuma'a u kambā gbaga. ⁹ Ana vuma wo o'woi gbaga, reve ama e ida i memere mā mini'i a kara a tawusa na ama e le a na a ri nu ubanakun ya Bulu avu u kambato le gbaga. ¹⁰ Ama'a a ca tsu ta tsugbain lon, waru ana tsaa kara a ca tsu ta ili biti i na tsu cigai.

Bulu rawa ta a lyuci va Roma

¹¹ Ana tsu yuwain woto ta'atsu a Malita, reve tsu teme mmalu a mala'a. Avu tsu uwa a wantsun u na wi isawain e ida i memere mā mini'i a mantse ma na mmalu a wantsun n shi n yuwan shi. Wantsun u lyuci wa Iskandariya u da u danai. A aaci a wantsu'un, iroci yu ushe'en vu mpishe va aamali a na a tsu de Kasata nā Polu da danai de. ¹² Ana tsu rawai a lyuci va Sirakusa, tsu danu ta pe rana ta'atsu. ¹³ Reve tsu uwa a wantsun avu tsu lyawa Sirakusa, avu tsu kara a tyo ubata u na a tsu de Rigiyun. Ana usana u tawai, upepu u lapusa ta a tyosu ugana, avu tsu rawa a lyuci va Putiyoli. ¹⁴ Atsumā a lyuci va Putiyoli tsu cina ta pe aza e Itoni, reve a pati tsu tsi isawan pe ne ele. Ana tsu yuwain ajuma a ta ne ele, avu tsu kara a tyo a lyuci va Roma. ¹⁵ Ana aza e Itoni ya Roma a uwwai a na tsu ta lo o ure a tawa, reve a tawa a ga'aton tsu e Eden a Apiya. Ozo o ro gba shi a ga'aton tsu ta ubata u na a tsu de Cu'watan Ta'atsu. Ana Bulu ene nle, reve u godyoo Asulā reve u dashi tsurā ugbamu wo okolo.

Bulu yuwan ta adanshi de Roma

¹⁶ Ana tsu uwai a lyuci va Roma, a lyawa ta Bulu danai ayi a nde'en obolo nā asoja a na a pirishi yi.

¹⁷ Ana tsu yuwain rana ta'atsu, avu Bulu de azagbain a Isra'ila atsumā a Roma. Ana o bolotoi avu u damma le, "Adu aza a va, ko na wo o'woi n yuwaan ama a tsu unusu shi, n nusaan le ubata e ili ya agadu a nkaya n tsu shi. Suru nā ne e reme mu ta a Urishelima, avu a ca mu e ekere a ama a Roma ugutsuwu. ¹⁸ Ele gba aza a Roma e petelyuwe ta adanshi a va, avu a ciga a lyawa mu, adama a na e reme mu nu unusu u na u

rawai o una mu shi. ¹⁹ Amma ana aza a Isra'ila a usu yi shi, ayi da i zuwai u reme numu m patiyi a tyo na adanshi a va ubata wa Kaisa mogono, ko na wo o'woi n ciga n 'yawā na ama a tsu o ukobu wu uge'etosu shi. ²⁰ Ayi da i zuwai n zamiyi ure u na me ene du, tsara tsu dammulai ne'en, ana wo o'woi adama a vuma na aza a Isra'ila e indanasa utawu wa yi u da a nla numu na akani a nda."

²¹ Reve a usu yi, "Atsu tsu uwwa adanshi a wu ubata wa aza a Isra'ila shi. Tsu tsura mpepelime n na a danaa ntsu de Yahuda shi. Waru tsu uwwa adanshi o uwuyan a wu ubata wa aza a na a rawai shi. ²² Amma tsu ciga ta tsu uwwa yo okolo a wu. Ili i na atsu tsu revei ayi da, adama o ure wa Asula a sa'avu a nda na ama suru a yuwusan adanshi a vanvama adama a yi."

²³ Ana a zuwai urana u na a ga'an, reve ama na abunda gba a tawa ubata u na u cu'wain. Diga usana hali a tyo ulivu u yuwusaan le ta adanshi o tsugono tsu Asula. Avu u yuwan ulinga na atagada a Wilā wa Musa na atagada a Amasula, tsara u vadala le a kuru Yesu.

²⁴ Ozo o ro e le a usu ta ili i na u damma nle, ozo o ro gba shi a 'yuwan ta a na a ca okolo.

²⁵ Avu a uwa mawasan vāni le, reve a kara e bete'ushe. A tyo o ukosu avu Bulu damma, "Ruhu va Akiza damma ta mejege, ana u yuwain adanshi na nkaya n tsu o unā wa Ishaya vumavāsula,

²⁶ 'Vu 'yawā vu damma ama a va, "I ta uwwa adanshi a va, agba ya tsura urevu wa yi shi. I te ene ili i na n yuwain, agba ya dana nu urevu wa yi shi. ²⁷ Suru ndu i ta no okolo ugbamu.

Atsuvu a du a ula ta, esu a du waru a tu upalu.

Yee ene shi, waru yaa uwwa adanshi shi, waru ya tsura urevu shi. Ni i shi a uwwa, ana i vadala ta a tyo ya'a va, waru n shi ta kambato du gbaga." '†

²⁸ "Adama a nda, n ciga ta i reve Asula a lyungu ta na alabari e iwawi, hali a tyo e ekere a Atakpaci. Ele gba a ta ushi."

[²⁹ Ana Bulu dammai ne, avu aza a Isra'ila a 'yon a lyawa ubata'a, reve a kara a mawasan vāni le.] ††

³⁰ Bulu gba u danu ta pe o u'wa u na wa tsupusa ikebe hali a'wan e re. A ushishi vuma na tawai ubata wa yi suru. ³¹ A shi a putsaa yi na alajiya shi. U yuwusan ta uritosu wa Yesu Zagbain Za vi Iwawi, babu wovon.

† 28:27 Isha. 6:9-10. †† Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

Roma

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana t̄a mepepelime ma nda a t̄yo aza e Itoni a Roma. A mantsa ma na Bulu danai aatagada a nda koto shi u bura Roma shi. Roma lyuci gbain da danai, waru ngono n na e deyi Kaisa a yuwan t̄a tsugono pe. Lyuci'i u dan̄a t̄a na aza o urevu abunda pe. Bulu dana t̄a nu ugbozu adama u cuduwa ili i na Kristi Zamawawa yuwain atsum̄a e ifobi ya Asul̄a a t̄yo o uvadi.

Bulu fara t̄a roco cine vuma suru oo o'wo za vu unusu e ekere a Asul̄a, adama o ndolo a da za suru o'woi wuka-su na Asul̄a. Vuma aa gura dan̄a ushiwun shi, amma Yesu tu ushiwun. Ana u kuwai kucci da wo o'woi o un̄a wa ama suru, waru Asul̄a a ca t̄a za suru na usuyi Yesu Kristi ucira u kucci'i.

Atsum̄a a aatagada a nda, aza e Itoni e te reve lon cine Yesu yuwain abajini o ulinga adama u wawa le. E te isawan ugbamu atsum̄a o ucawu wo okolo e le adama a na a gura reve mejege cine Asul̄a ee inda le. Urevu u nda u ta zuwa a yuwan wuma mejege, waru u ta kamba le a damma ozo o ro adama e Yesu na cine waa wawa le fo.

Ili i na i ri pe atsum̄a a aatagada a nda

1. Bulu ni ikaka ya Alabari a Sa'ani a yi (1:1-17)
2. Za suru t̄a nu unusu (1:18-3:20)
3. Ure u na Asul̄a a ushishi ama (3:21-4:25)
4. Wuma u sa'avu adama a muwun ma Asul̄a (5:1-8:39)
5. A te gba adama a ama a Isra'ila? (9:1-11:36)
6. Cine aa yuwan wuma u sa'avu wi icigi (12:1-15:13)
7. Ifobi ya Bulu ni icasu ya yi (15:14-16:27)

Ucuduwu

1 Amu Bulu da n danai mepepelime ma nda. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da. Asul̄a a dangwa mu t̄a mo o'wo aajiya,† reve u lyungu mu n 'yawa n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a yi.

²De nu ujimu, Asul̄a a yuwan t̄a nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda e ekere a amasul̄a a yi, ununa a danai atsum̄a a Aatagada a Akiza. ³Alabari a Sa'ani'i u ta yuwusan adanshi adama a Mawun ma yi, Yesu† Kristi Zagbain tsu. A matsan yi t̄a vuma za na shi mawun ma tsukaya mo Mogono Dawuda.† Agba Ruhu na ri akiza roco t̄a nu ucira na Yesu Mawun ma Asul̄a ma da, adama a na u 'yasan niyi o ukwa. ⁵O ure wa Kristi Zamawawa da, Asul̄a a ca numu ulinga u sa'ani wa aajiya. Ulinga u nda adama o rono ama e ida suru a usu awu a kuru da. N ta yuwusaan yi ulinga u nda. ⁶Adu fo i t̄a pe atsum̄a a ama a na Yesu Zamawawa dangwai.

⁷N ta danasaa du aza a na a ri atsum̄a a abajini a lyuci va Roma† mepepelime ma nda. Asul̄a a ciga du t̄a awu waru u de du yo o'wo ama a akiza a yi.

Lyawa Asul̄a Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa ca du isa'ani na asuvu nden.

Bulu yuwain avasa awu waru u godyo

⁸Lyawa n fara damma n godyo t̄a Asul̄a atsum̄a a ala e Yesu Zamawawa adama a du suru. N ta yuwusan ne adama a na ama a ta yuwusan adanshi o ucawu wo okolo a du ubata suru. ⁹Asul̄a e reve t̄a a na n lyawai a yuwusaan du avasa shi, n ta yuwusaan yi aganda no okolo a va suru waru n ta casu Alabari a Sa'ani adama a Mawun ma yi. ¹⁰Mantsa ma na maa yuwusan avasa biti, n tsu pati t̄a Asul̄a u lyawa mu m bura du, waru u to o'wo ne na Asul̄a a usu.

¹¹N ciga t̄a me ene du, awu n ca du cu'un va aba'un a na Ruhu va Asul̄a ca numu. U ta kamba du i kungwa nu ucira atsum̄a a Zagbain. ¹²N ta dansa n ciga t̄a tsu kambulai nu ucawu wo okolo a na tsu ri na ayi. Ucawu wo okolo a du u ta kamba mu, ucawu wo okolo a va waru u ta kamba du. ¹³N'utsa n va, n ciga du t̄a i reve na n tsu dan̄a t̄a e ifobi i na maa bura du. Agba ili i ro i tsu gesheshe mu t̄a kuci. N ciga t̄a n zuwa ama a kuru Zamawawa atsum̄a a Roma, ununa n yuwain na akapi a Atakpaci.

¹⁴Na n ciga n 'yuwan n yuwaan ama suru aganda: aza a na a ri Nheleni† na aza a na Nheleni n da shi, waru na aza a na a ri nu urevu na aza a na e reve ili shi. ¹⁵Ayi da i zuwai n ri no okolo n yuwaan du alajiya a Alabari a Sa'ani atsum̄a a Roma.

Ucira wa Alabari a Sa'ani

¹⁶ Maa uwwusa wono adama a Alabari a Sa'ani† a Kristi Zamawawa shi, adama a na aƷi da ucira u na Asulā aa yuwusaan ulinga adama u wawa za na suru cayi okolo, o ufaru aza a Isra'ila reve a kuru na Atakpaci. ¹⁷ Alabari a Sa'ani'i u to rocosu cine Asulā aa tarasa ama na aƷulā† a maƷaƷan ma yi, aƷi da o ure wu ucawu wo okolo diga o ufaru a tyo o ukosu. Unata ni ili i na Adanshi a Asulā a dammai, "AƷi nda za na Asulā a tarasa za va aƷulā da a maƷaƷan ma yi, u ta tsurā wuma o unā u na u cayi Asulā okolo."†

Ama suru a nusan ta

¹⁸ Asulā za na ri zuva u to rocosu cine waa uwwusa upan wa ama adama a cu'un vu nusu ni iwuya i na aa yuwusan suru. E geshe ta amayun ni iwuya i le. ¹⁹ Asulā a ta casu le atsumalima adama a na e reve ta ili i na lobonoi na za biti ee reve a tyo e ekere a Asulā, adama a na Asulā o roco le ta ili i ndolo suru a alanga e eteshe. ²⁰ Ama aa gura ene ucira wa Asulā u na u ri babu ukotu nu ure wa akiza u majiyan ma yi shi. Diga ana Asulā a yuwain uvadi, ili i na u yuwain suru i roco ta cine aƷi u ri. Adama o ndolo ama a ri nu ure u mota shi. ²¹ Ko na e revei Asulā, a 'yuwan ta a ca yi tsugbain ana Asulā a amayun, aƷu waru a 'yuwan o godyoo yi. Ana aa yuwan ne, reve majiyan me le mo o'wo ili ye pere. Okolo o tsulo tse le tsa shiwan ta ni irumbu. ²² A ta majiyan a ta nu ugbozu, reve gba o o'wo olo. ²³ Aa yuwusaan Asulā a tsugbain za na ri wuma babu ukotu aganda shi. O unā u ndolo, reve a uwa a yuwusaan amali aganda a na a yuwain oroci a ama a na aƷaƷaƷa wuma babu ukotu shi, obolo no oroci a nnu, ni inama, ni iyo. ²⁴ Adama a na a yuwusain ne, reve Asulā a lyawa le e eneshe. Reve a yuwan ili i na a cigai a yuwan suru, aƷu maluwa me iwuya me le ma zuwa le e reme mayan ma tsipere. ²⁵ A 'yuwan ta amayun a Asulā aƷu a usu epen. A yuwaan ta ili i na Asulā a yuwain aganda, ana a yuwaan za na yuwan nle aganda. AƷi da za na aƷaƷaƷa ushishi ica babu ukotu. Ami.†

²⁶ Adama a na ama a yuwain ili i ndolo, Asulā a lyawa le ta a kuru re wono na a cigai. Amaci a yuwusan tsipere na amaci, agba ne da wu ntsayi shi. ²⁷ Ali a ta yuwusan ne fo. A lyawa ta o vosun na amaci reve e reme a uwwusa maluwa ma na oo von na ali na aƷunƷaƷaƷa lon. Reve a yuwan ili i wono vāni le, ili i na i cina nle aƷi da oforo adama o tsulo tsa na a yuwain.

²⁸ Ama a yuwan ta majiyan ili ya aƷulā i da shi aƷaƷaƷa nu urevu wa amayun wa Asulā. Dada gba Asulā a lyawa nle aƷaƷaƷa no okolo e iwuya i le, aƷu u lyawa le a yuwan ili i na yi ntsayi aa yuwan shi, ko ke'en. ²⁹ A ta tapu na cu'un vu unusu ni iwuya suru. A ciga ta o bolotowo aciyele ili biti. A ta 'yuwusan ama. A ta tapu na tsushu'un. A ciga ta mona, waru a ciga ta a yuwan nlangi vāni le. A ta aƷaƷaƷaƷa mu ugbozu. A ta ma-

jiyan me iwuya a tyo e ekere a ama. A ta yuwusan idami. ³⁰ A ta lungususa ama ala. A ta 'yuwusan Asulā. Aa casu ko vuma tsugbain shi. A ta 'yaƷaƷaƷaƷa avangaci. A ta cuwusa aciyele. A ta yuwusan mpolo a yuwan iwuya e re sa'avu. Aa yuwusaan mbara n le tsutoni shi. ³¹ A ta yuwusan tsulo. A ta bulusa nzuwulai n le. O tsu roco isa'ani ko e ene iliyali yo ozo o ro shi. ³² E reve ta na wilā wa Asulā u dammai aza a na aa yuwusan nden n le ne tsunda, wu ntsaa ta a kuwa. Agba ili i ndolo i put-saa le a lyawa mayan me iwuya shi. Hali a ta gbagbusa ozo o ro a yuwan ne fo.

Uge'etosu wa Asulā

2 U ta yuwan i dāna adansa, "Kai! Icu'un ya ama a na vaa yuwusan adanshi adama e le a ta ni iwuya lon!" Adu gba fo ama a wuya a da tse le, waru i ri nu ure u mota shi! A mantsa ma na yaa dansa ele aƷaƷaƷa e iwuya a da waru a ta tsurā atsumalima, i to kototosu aciyadu, adama a na cu'un vi ili i na yaa yuwusan dāda ele fo aa yuwusan. ² Tsu reve ta Asulā a ta mejege a mantsa ma na wee ge'etosu ama a na aa yuwusan ili i nda. ³ I te ge'etosu aza a na aa yuwusan ili i na i ri ili yi idaba, agba adu na aciyadu fo i ta yuwusan ili i na i ri ili yi idaba'a. I ta majiyan i ta gura la'a uge'etosu wa Asulā? ⁴ I tara isa'ani† ya Asulā ili i ro shi adama a na u tsu cashi atsumalima lo shi, aƷu u yuwusan ankuri na adu. Amayun i reve ta ili i na i zuwai Asulā oo rocosu du isa'ani aƷi da adama a na u ciga du ta i vadala a tyo ya'a yi.

⁵ Agba i ta na aciyogbamu reve i 'yuwan a vadala ubata wa Asulā. U ta zuwa du i sowo atsumalima a na aƷaƷaƷaƷa, o urana u na woo roco upan wa yi, reve u ge'eto mejege. ⁶ U ta cuwa ko u ca vuma suru atsumalima e ekere e ili i na u yuwain. ⁷ Aza a na a lyuwai elime na mayan me ili i sa'ani adama a na a zama tsugbain ni ica na wuma u babu ukotu, Asulā a ta ca le wuma'a. ⁸ Agba u ta tsun upan na atsumalima a yi a aci a aza a na aa yuwusan nden adama a uwwaa aciyele uyo'o goon, aza a na waru a 'yuwusan a kurusu amayun reve e reme mayan me ili i wuya. ⁹ Asulā a ta zuwa aza a na aa yuwusan unusu kuci oo sowo atsumalima, reve waru a uwwa mbala. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, reve o koso na Atakpaci. ¹⁰ Agba u ta ca za na aa yuwusan isa'ani biti, tsugbain, ni ica, na asuvu nden. Ili i nda i ta fara na aza a Isra'ila ne'en, aƷu o koso na Atakpaci. ¹¹ Ne da u ri adama a na Asulā e te ge'etosu ama suru unata.

¹² Asulā a ta ca Atakpaci atsumalima na a yuwan unusu, ko na e revei Wilā u na Asulā a cayi Musa shi. Waru u ta ca aza a Isra'ila atsumalima na a yuwan unusu, adama a na a ta na Wilā. ¹³ Asulā a tsu kambato ama aƷaƷaƷa aƷulā a maƷaƷan ma yi adama a na a uwwai ili i na Wilā waa dansa shi. Amma u tsu yuwan ta ne na aa yuwusan ili i na Wilā u dammai. ¹⁴ Ana Atakpaci, aza a na a ri na Wilā shi, a yuwain majiyan na aciyele a kuru ili i na Wilā u dammai, o roco ta atsuma o okolo e le e reve ta ili i na i ri mejege ni ili i wuya. ¹⁵ O to rocosu na Wilā u ri pe atsuma e le, adama a na okolo e le e te

† 1:17 Hab. 2:4; Gal. 3:11; M.Ib. 10:38.

ge'etosu le, adama e iwuya i na aa yuwusan, ko adansa le a na a ta yuwusan ili i sa'ani. ¹⁶Ili i nda suru i ta fara o urana u na Asulā ee ge'eto majiyan mo usokowu ma ama e ekere e Yesu Zamawawa. Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya a damma tā ne.

Aza a Isra'ila nā Wilā

¹⁷Nā āvu za va Isra'ila dā, vu ta zuwusa ucira ā Wilā. Vu ta afalu āvu vuma vā Asulā dā lāngā. ¹⁸Vu reve tā ili i na u ciga nuwu vu yuwan ni ili i na waru vu revei ā ri mejege, adama a na vu ritoi Wilā. ¹⁹Vu ta zuwusa āvu dā voo ronuso nrumbā adanga waru ne ekan a aza a na ā ri e irumbu. ²⁰Vu ta zuwusa vu to roco olo ure u mejege, reve vu rito aza a na e revei ili shi. Vu tā nā Wilā, adama o ndolo a dā vu ri a majiyan vu reve tā ili biti waru vu reve tā amayun suru. ²¹Vu to ritosu ozo o ro, to, adama ā nye vu ritoi aciya wu shi? Vu ta dansaa ozo o ro she e ivā wan, āvu gba a yuwusan wivu. ²²Vu damma unusu u dā a yuwan tsipere, āvu gba vu ta yuwusan ne. Vu damma u lobono a yuwaan amāli ā-gāndā shi, agba vu tā tsurusā ili i na yaa uwusa wu ure u na u ri ulobonu shi ā ā'isā e le. ²³Vu to uvadu a na vu ri nā Wilā,† agba vu zuwa ama a tara Asulā ili i ro shi ana vu 'yuwain ā kuru yi. ²⁴Ununa Adanshi ā Asulā a dammai dā, "Atakpaci a ta yuwusan adanshi a vama e ekere ā Asulā adama ā dū." †

²⁵Nā āvu za va Isra'ila dā, āvu vu yuwan ili i na Wilā u dammai vu yuwan, na a pada wu uryumbu, ulinga we pere u dā shi. Amma nā vu kuru Wilā shi, unatā u dā u ri nā ā shi a pada wu uryumbu shi. ²⁶A tsu pada Atakpaci uryumbu shi, agba na a yuwan ili i na Wilā u dammai, Asulā a tara le tā gashi a pada le tā uryumbu. ²⁷Asulā e te ge'eto dū aza a Isra'ila, adama a na Atakpaci na aciyele ā tā kurusu Wilā'ā. I tā nā Wilā, waru i ushi tā mapada mo uryumbu,† agba āvu i 'yuwan ā kuru Wilā. A tā kurusu Wilā ko na a pada nle uryumbu shi.

²⁸O unā u na ama a tarai āvu za va Isra'ila dā, āvu waru a pada wu uryumbu, ili i ndolo i kambato wu za va Isra'ila va amayun shi. ²⁹Ne dā shi, za va Isra'ila vā ābulā āyi dā za na okolo ā yi ā ri mejege nā Asulā. Uryumbu wa amayun āyi dā mapada mo ukwan mā lipu shi, amma āyi dā uvadalasa wo okolo za na ulinga u Ruhu vā Asulā dā. Agba uvadalu u ndolo ulinga u Wilā u na a danai dā shi. Cu'un vuma ndolo tā tsurusā ica e ekere ā Asulā, agba e ekere a ama shi.

3 Ele aza a Isra'ila ā tā ni ili i na akapi a ama ā ri nā āyi shi? Ulobonu u ne u dā na a pada le uryumbu? ²U tu ulobonu e re nā ābundā! Ure wu ufaru āyi dā Asulā a lyawa tā ikaka yā yi e ekere a aza a Isra'ila.

³Amayun a dā ozo o ro e le ā usu ikaka'a shi. Āyi ndolo ta gura putsaa a na Asulā a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai? ⁴Ko ke'en! Ko na ama suru oo o'wo āzā e epen, Asulā za va amayun dā. Adanshi ā Asulā a yuwan tā adanshi adama ā yi,

"Mantsa ma na vu yuwain adanshi suru, ama suru e te reve a na amayun a dā wu.

Mantsa ma na a tara nuwu ā 'yāwā ubatā wu uge'etosu, vu ta lyuwa aci e le." ††

⁵Ama o ro a tsu damma tā, "Nā tsu yuwan unusu, u to rocosu a alanga e eteshe a na Asulā ā ābulā a dā. Adama o ndolo nā Asulā a ca tsu atsumalimā reve tsu damma u nusaan tsu tā." (Ne dā ama aa gura damma.)

⁶Mawasan ma nda amayun a dā shi! Na amayun a dā a na Asulā a tsu yuwan isa'ani kuci shi, to, amayun waa gura yuwaan uvadi u nda uge'etosu shi. ⁷Za ro waru tsu damma tā, "Nā n yuwan epen, cine tsa dā Asulā a damma a na āmu za vu unusu u dā reve u ca mu oforo, ne epen ā vā o roco tā ili i na u dammai amayun a dā reve u ca yi tsugbain?" ⁸Nā ne dā, vu ta gura damma, "Lyawa tsu dānāi a yuwusan iwuya adama tsu cayi Asulā tsugbain." Ama o ro e isula tsu tā ana a dammai tsu ta yuwusan cu'un vu uritosu u ndolo. Amayun a dā shi! Asulā e te ge'eto le atsumā e ili i na aa yuwusan.

Babu za vā ābulā

⁹To, cine tsa dā atsu aza a Isra'ila, tsu ta tarasa tsu la'a tā akapi a ama a na a buwai? Ne dā u ri shi, ko ke'en! Tsu roco tā dē unusu† u ta gubusa aza a Isra'ila obolo na Atakpaci fo. ¹⁰Adanshi ā Asulā a damma tsu tā,

"Babu za vā ābulā.†

Ko vuma tā.

¹¹Babu za vu ugbozu.

Babu vuma na a zamishi Asulā.

¹²Ama a vadalaa tā Asulā ucinā suru.

Ama suru o o'wo tā ama e pere.

Babu vuma na aa yuwusan ili yā ābulā.

Ko vuma tā babu." †

¹³"A tsu tāwā tā nu ukwā adama a adanshi o unā u le. Adanshi e le ā tā tapu ne epen."

"Ili i na aa dansa ā tā gashi tsukono tso yo." ††

¹⁴"A ta yuwusaan ama unā na adanshi a na ā ri uyo'o shi kuci." ††

¹⁵"Babu usān u dā a tsu una ama.

¹⁶Ubatā u na ā tyoyi suru ā tsu tāwāā tā nu ulungusu nā atsumalimā.

¹⁷A tsu yuwan ko ili i tā i na aa zuwa ama a yuwan nden n sa'ani na akapi a ama shi." †††

¹⁸"A uwwusa wovon wā Asulā shi." †††

¹⁹Tsu reve tā ili i na Wilā u dammai suru, u ta yuwusan adanshi a ama a na Asulā a cayi Wilā'ā. Ne dā u ri adama ama ā tsurā ure u motāā wan, waru uvadi suru u reve u tā nu unusu ā makākān mā Asulā. ²⁰Ko za lo na a gura yuwan ili i na Wilā u dammai suru shi, adama o ndolo Wilā'ā waa gura zuwa tsu tso o'wo āzā ā ābulā shi. Ili i na Wilā waa yuwusan āyi dā u zuwa tsu tsu reve cu'un vu nusu na tsaa yuwusan.

† 2:24 Isha. 52:5; Izk. 36:22.

†† 3:4 Ica 51:4. † 3:12 Ica 14:1-3; Ica 53:1-3. †† 3:13 Ica 5:9; Ica 140:3. ††† 3:14 Ica 10:7. †††† 3:17 Isha. 59:7-8. †††† 3:18 Ica 36:1.

Asulā a kambato tsu tā aza a abulā

²¹ Amma gogo Asulā o roco tā ure u ro ko'o a na waa tarasa ama aza a abulā. Wilā'a ni idana ya Amasulā a yuwan tā adanshi adama o ure u nda, amma utoonishi u Wilā wa Musa u da shi. ²² Asulā a ta tarasa ama aza a abulā nā a ushi Yesu Zamawawa za na aza za'wā nusu le. Vuma suru to o'wo za vā abulā e ekere a Asulā o ure u nda, ko cu'un vuma ne da u ri.

²³ Ama suru a yuwan tā unusu reve a gasa a tsugbain tsa Asulā. ²⁴ Amma Asulā a ta tarasa le aza a abulā adama e isa'ani i na u cayi une'e pere. U yuwan tā ili i ndolo e ekere e Yesu Zamawawa, za na kambato ntsu faan ana wu za'wāi nusu tsu. ²⁵ Asulā a ca tā Yesu Zamawawa wo o'wo kucit na a tawāa nā nsalalāi, o ure wu ucasu wo okolo e ekere a mpasa mā yi. Asulā a yuwan tā ne adama u roco u tā mejege, ana de nā aca-pā u yuwain ankuri, reve u sakato nusu va ama. Agba gogo u tā mejege ana waa tarasa za vu unusu na biti usuyi Yesu za vā abulā e ekere a yi.

²⁷ Tsu tā ni ili i na yaa zuwa tsu tsu 'yasan avangaci adama a aciyatsu? O'o, ana Asulā a usu ntsu, adama e isa'ani i na tsu yuwain da shi. Amma adama o ucawu wo okolo a tsu a da. ²⁸ Asulā a zuwa tsu tā tso o'wo mejege na aciyayi adama a na tsu usuyi, amma adama a na tsu toniyi Wilā u da shi. ²⁹ Asulā a aza a Isra'ila a da goon? O'o, ne da shi! Ayi fo Asulā a Atakpaci a da? Ee, ne dada! ³⁰ Asulā a tā a da a ri lo, waru ure u tā u da u ri lo a na u tsu usu ama. U tsu kambato tā ama mejege na aciyayi goon nā a usu. U balā ko ele aza a Isra'ila a da ko ele Atakpaci a da shi. ³¹ Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo, to, tsu ta vari Wilā'a? Ko ke'en! Ucawu wo okolo u tsu zuwa tsu tā tso o'wo na amayun e ili i na Wilā u ciga ntsu tso o'wo.

Ucawu wo okolo a Ibrahim

4 Nye tsa damma a na akaya a tsu Ibrahim ritoi adama o ucawu wo okolo? ² Nā Asulā a tara yi za na ri mejege adama e ili i na u yuwain, to, u tā danā ni ili i na waa yuwaan avalu. Agba waa yuwan ne e ekere a Asulā shi. ³ Adanshi a Asulā a damma, "Ibrahim ca tā Asulā okolo, adama o ndolo a da Asulā a kece niyi za vā abulā." †

⁴ Nā vuma linga, a ciga a 'yuwan a tsu tsupa yi tā adama o ulinga u na u yuwain. Ikebe i ndolo une'e u da shi. ⁵ Agba vaa zuwa Asulā a tara wu za vā abulā adama e ili i na vu yuwain shi. Asulā a tsu tara tā aza o unusu aza abulā goon adama a na a ca niyi okolo. ⁶ Ne da fo Dawuda dammai ana u yuwain adanshi a mazanga ma vuma na Asulā e kecei za vā abulā, ko na wo o'woi abulā'a adama e ili i na vuma'a u yuwain da shi:

⁷ "Ama a na a yuwain ili i wuya i na Asulā a yuwayin gafura,

a tā nā mazanga ma amayun.

Asulā a tawa tā unusu u le.

⁸ Ama o ndolo a tā nā mazanga,

aza a na Asulazuva aa cuwusan nu unusu u le waru shi." ††

⁹ Mazanga ma na Dawuda yuwain adanshi a yi, wo o'wo tā za va aza a na a padai uryumbu goon? O'o, ko ke'en! Wo o'wo tā za va aza a na a padai uryumbu shi fo. Adama a na tsu damma tā de ili i na Adanshi a Asulā a dammai, "Ibrahim ca tā Asulā okolo, reve gba Asulā e kece yi za vā abulā." ¹⁰ Cine tsa da ili i nda i farai? Asulā a ushi tā Ibrahim kafu a pada yi uryumbu, ko cina a pada yi? Asulā a ushi yi tā kafu a pada yi uryumbu. ¹¹ Uryumbu'u iroci i da na Ibrahim cayi de okolo waru Asulā a ushi yi tā de reve u kece yi za vā abulā, ko kafu a pada yi uryumbu. Adama o ndolo Ibrahim da dada va aza a na a cayi okolo e le, agba a pada le uryumbu shi. O o'wo tā aza a abulā e ekere a Asulā adama o ucawu wo okolo e le. ¹² Waru Ibrahim dada va aza a na a padai uryumbu da fo, amma she nā a ri nā cu'un vu ucawu wo okolo a na Ibrahim shi nā ayi kafu a pada yi uryumbu.

Nzuwulai adama aza a ri nu ucawu wo okolo

¹³ Asulā a yuwaan tā Ibrahim nā muwun n tsukaya mā yi nzuwulai n na waa ca le uvadi. Asulā a yuwan ne adama a na Ibrahim kuruyi Wilā shi, amma adama a na ucawu wo okolo a yi ubatā wā Asulā u zuwa tā a tara yi za vā abulā. ¹⁴ Na ama a ushi ili i na Asulā a yuwain nzuwulai adama e itoni i Wilā, to, ucawu wo okolo wo o'wo tā ili ye pere. Waru nzuwulai mā Asulā a tyo ya Ibrahim wo o'wo tā ili ye pere fo. ¹⁵ Asulā a tsu yuwan tā upan na ama a kudā a kuru Wilā. Nā wilā u shi lo shi, vuma shi a kuda wilā'a shi.

¹⁶ Adama o ndolo a tā ushi nzuwulai mā Asulā a mantse ma na a cayi okolo. U ta casu yi pere, waru e reve tā a tā ushi yi. Nā a kuru Wilā't wa aza a Isra'ila, ko a kudā a kuru yi, a tā ushi yi nā a ri nu ucawu wo okolo tsa Ibrahim. Adama a na Ibrahim ayi da dada va aza a na a cayi okolo suru. ¹⁷ Ununa Adanshi a Asulā a dammai ana Asulā a dammai Ibrahim, † "N zuwa wu tā vo o'wo dada vi ida ya abundā." † A yuwaan tā Ibrahim nzuwulai n nda adama a na u cayi Asulā okolo, za na tsu 'yasan akwakwā a kambā wuma reve waru u yuwan ili i sa'avu yu utā atsumā e ili i na i ri lo shi.

¹⁸ Ana Asulā a yuwayin Ibrahim nzuwulai a na u to o'wo dada vi ida ya abundā, Ibrahim usu tā. Asulā waru a damma tā, "Muwun n tsukaya mā wu n to o'wo abundā tse italyo'o," †† ko na wo o'woi cu'un vu nzuwulai n ndolo u rotso tā gashi waa yuwan shi. ¹⁹ Reve Ibrahim lyuwa elime nu ucawu wo okolo, ko na u shi na a'wan a na a rawai zuzu nu ukpaku, na a shi a put-saa yi a na wo o'wo dada. Saratu't ka vā yi fo u shi tā u kutsa, agba koto u shi u matsan shi. ²⁰ Ibrahim zuwa tā okolo na Asulā a ta gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai, agba u bulā shi. Ucawu wo okolo a yi u shi-ton yi tā nu ucira, avu u ca Asulā tsugbain. ²¹ U tara tā suru suru na Asulā aa gura yuwan ili i na u yuwain nzuwulai. ²² Reve gba adama o ucawu wo okolo a Ibrahim, "Asulā e kece yi za vā abulā." † ²³ Ana Adanshi

† 4:3 Ufr. 15:6.

†† 4:8 Ica 32:1-2. ‡ 4:17 Ufr. 17:5. †† 4:18 Ufr. 15:5.

à Àsulà a dammai "Àsulà e kece yi t̄a za v̄a àbulà," a dana yi adama a Ibrahim goon shi. ²⁴ A dana t̄a ne adama à tsu fo, adama a damma tsu na Àsulà ee kece tsu fo àzà à àbulà n̄a tsu ca Àsulà okolo, za na 'yāsāin Yesu Zagbain tsu àtsumà à àkwàkwà. ²⁵ Àsulà a ca t̄a Yesu adama u kuwà adama o unusu u tsu, àvu waru u 'yāsān yi, adama Àsulà à usu tsu.

Ucawu wo okolo u tsu t̄awà t̄a n̄a m̄azāngā

5 Àsulà à usu tsu t̄a o ure wu ucawu wo okolo. Gogo tsu t̄a na asuvu nden n̄a Àsulà adama e ili i na Yesu Zamawawa Zagbain tsu yuwaan n̄tsu. ² U yuwaan tsu t̄a ure adama tsu uwa àtsumà e isa'ani t̄a Àsulà adama a na tsu ushiyi Zamawawa. Tsu ta yuwusan m̄azāngā adama a na tsu t̄a pe na akunda àtsumà a tsugbain ts̄a Àsulà. ³ Tsu t̄a waru n̄a m̄azāngā àtsumà a addama, adama a na tsu reve t̄a ele nda à tsu t̄awāà t̄a n̄a makaba ma asuvu àtsumà à tsu. ⁴ Makaba ma asuvu ma da ma tsu lapula tsu nden, waru ulapulu wu nden n̄ dāfā u tsu t̄awāà nu uzuwu wo okolo.

⁵ N̄a tsu ri n̄a cu'un vu uzuwu wo okolo o ndolo, woo rono tsu e ida shi. Ili i nda i fara t̄a adama a na Àsulà a ca n̄tsu Ruhu va Akiza, za na shitoyin okolo à tsu ni ici-gi yā yi.

⁶ Zamawawa kuwà t̄a adama à tsu mantisa ma na tsu kudāi a kamba aciyatsu, ko na tsu d̄an̄ai àzà o unusu. ⁷ Ili yu usān i da nanza ciga u kuwà adama u wawa nanza na àà kurusu Wilā. Amma u ta gura o'wo u kuwà adama u wawa wuma wu za na a yuwusaan ozo o ro isa'ani kuci. ⁸ Amma Àsulà o roco tsu t̄a àbajini e icigi ana u lyunguyi Zamawawa tsarā u kuwà adama à tsu a mantisa ma na tsu d̄an̄ai àzà o unusu.

⁹ Gogo Àsulà e te keceshe tsu àzà à àbulà adama a mpasa mu Zamawawa, waru tsu reve t̄a u ta wawa tsu o upan wā Àsulà. ¹⁰ Ko na tsu d̄an̄ai n̄'yuwatan m̄a Àsulà, u k̄ambāto tsu t̄a n̄'utsā m̄a yi, adama a na Mawun m̄a yi m̄a kuwāi adama à tsu. Gogo a na tso o'woi n̄'utsā m̄a Àsulà, tsu reve t̄a amayun a da a na waa wawa tsu e ekere a wuma u Mawun m̄a yi. ¹¹ Àyi ndolo da goon shi, amma tsu yuwan t̄a m̄azāngā adama e ili i na Àsulà a yuwain e ekere a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, za na k̄ambāto n̄tsu n̄'utsā m̄a Àsulà.

Adāmu n̄a Zamawawa

¹² Unusu u uwa t̄a àtsumà o uvadi adama e ili i na vuma t̄a yuwain, àvu unusu'u u t̄awāà nu ukwā. Àyi da i zuwai ciga 'yuwan vuma suru kuwà adama a na vuma suru yuwain unusu. ¹³ Unusu u t̄a pa àtsumà o uvadi kafu Àsulà a ca Musa Wilā. Àsulà aa cuwusan nu unusu'u shi a mantisa mo ndolo, adama a na Wilā u d̄an̄a lo shi. ¹⁴ Amma diga a mantisa ma Adāmut̄ à tyo a mantisa ma Musa, suru nle à kuwà t̄a, ko na koto à shi a 'yuwain a yuwan ili i na Àsulà a damma nle a yuwan shi, cine Adāmu yuwain.

E re ro Adāmu cu'un vu Zamawawa da za na t̄awāi n̄a àcapā. ¹⁵ Amma ejere'e unat̄a u da à ri shi, adama a na une'e wā Àsulà u ri tsu unusu wa Adāmu shi. Amayun

a da ama n̄a àbundā à kuwà t̄a adama o unusu u vuma t̄a ndolo. Amma isa'ani yā Àsulà i la'a t̄a mgbain lon, waru ama n̄a àbundā à tsurā t̄a une'e u vuma wā Àsulà adama e isa'ani i vuma t̄a. Vuma ndolo àyi da Yesu Zamawawa. ¹⁶ Waru ili i na une'e pere wā Àsulà u t̄awāyi u tawa t̄a ko'o ni ili i na unusu u vuma t̄a u t̄awāyi. Ana Adāmu yuwain unusu, Àsulà à tsu ge'eto t̄a reve waru u ca àtsumālimā. Amma Àsulà à usu tsu t̄a adama o une'e wi isa'ani u na u cayi, ko tsu yuwan unusu wā àbundā. ¹⁷ Unusu u vuma t̄a nda, àyi Adāmu, u t̄awāà t̄a nu ukwā àvu wo o'wo mogono e ekere à tsu. Amma ili i na Yesu Zamawawa yuwain la'a t̄a ili i ndolo n̄a àbundā lon. Àsulà à t̄a ni isa'ani lon e ekere à tsu, waru u usu tsu t̄a adama e Yesu. Adama o ndolo tsu t̄a tsurā wuma reve tsu lyuwa aci o unusu nu ukwā.

¹⁸ Unusu u t̄a wa Adāmu u t̄awāà t̄a n̄a àtsumālimā o ukwā à tyo a ama suru. Ne da waru, ili yā àbulà i t̄a i na Yesu Zamawawa yuwain u zuwa t̄a ama suru o o'wo mejege e ekere à Àsulà. Àyi da u t̄awāyi n̄a wuma wa amayun e ekere a ama suru. ¹⁹ Adāmu 'yuwan t̄a o toni Àsulà, ne da u zuwai ama n̄a àbundā o o'woi àzà o unusu. Àvu Yesu Zamawawa yuwan tsutoni n̄a Àsulà, waru u ta zuwa yi u k̄ambāto ama n̄a àbundā àzà à àbulà à m̄akākān m̄a yi.

²⁰ Amma Àsulà a ca t̄a Wilā adama ama suru e reve cine à ri nu unusu. Amma a na ama a lyuwusa elime àtsumà o unusu, Àsulà waru a lyuwusa elime àtsumà e isa'ani yā yi. ²¹ Unusu u ta yuwusan tsugono a aci a ama suru, reve u t̄awāà le nu ukwā. Ne da waru gogo, isa'ani yā Àsulà yaa yuwusan tsugono, waru u usu tsu t̄a adama e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. Àyi ili i nda i da i t̄awāà n̄tsu n̄a wuma u babu ukotu.

Unusu u ri nu ucira shi

6 Tsu ta majiyan tsu lyuwai elime n̄a mayan mo unusut̄ adama isa'ani t̄ yā Àsulà i lyuwa elime? ² O'o, ko ke'en! E icigi yu unusu, to, àtsu àkwàkwà a da, adama o ndolo cine tsaa lyuwai elime n̄a mayan mo unusu? ³ Yi icina t̄a na suru n̄tsu tso o'woi ili i t̄a n̄a Zamawawa ana à rumbu n̄tsu? Ana à rumbu n̄tsu, tsu kuwà t̄a cine àyi u kuwāi. ⁴ Ana à rumbu n̄tsu, wo o'wo t̄a à cido tsu t̄a obolo n̄a àyi adama a na tsu kuwà t̄a obolo n̄a àyi. Dada'a u zuwa t̄a Zamawawa k̄ambisā wuma e ekere a tsugbain nu ucira wā yi. Ne da waru, u zuwa n̄tsu fo tso o'woi wuma ko'o o ure u sa'avu.

⁵ Zamawawa kuwà t̄a, àtsu fo gba tsu boluloi t̄a n̄a àyi o ukwā. Ne da gba Àsulà aa zuwa tsu tsu k̄ambisā wuma ununa u zuwai Zamawawa k̄ambisāi wuma. ⁶ Tsu reve t̄a o una t̄a ama a na tsu shi nu ujimu a akpata t̄ n̄a Yesu adama a na unusu u lambai ucira wā yi àtsumà a wuma u tsu. Àsulà a yuwan t̄a ne adama lipu vu nusu tsu à d̄ashi o'wo agbashi o unusu wan. ⁷ Ne da u ri, mantisa ma na vuma kuwāi biti u f̄atsā t̄a e ekere o unusu, unusu u ri nu ucira a aci à yi waru shi.

⁸ N̄a tsu kuwā obolo n̄a Zamawawa, tsu reve t̄a na tsāà d̄an̄a wuma n̄a àyi waru. ⁹ À 'yāsān t̄a Zamawawa àtsumà à àkwàkwà, agba tsu reve t̄a u buwa à kuwā shi. Ukwā u ri nu ucira a aci à yi gogo shi. ¹⁰ Ana Za-

mawawa kuwāi, u kuwā t̄a u t̄a adama u lyuwa aci o unusu, agba wāa dāshi kuwā shi, ko ke'en. Gogo nda u t̄a n̄a wuma u sa'avu, waru wuma u sa'avu wā yi u to obolo n̄a Asulā. ¹¹ Ne dā waru, i tara aciyādu tsā ak-wākwa a tyo e ili i na i ri unusu, agba i t̄a wuma obolo n̄a Asulā e ekere e Yesu Zamawawa.

¹² Adama o ndolo she i lyawa unusu u yuwusan tsugono a aci a du pa o uvadi wan. She i kuru ili i wuya i na i cigai i yuwan wan. ¹³ She i lyawa upasu u na atsumā a lipu du wo o'wo ili i mayan mo unusu wan. Amma o unā u ndolo, i ca Asulā aciyādu suru suru adama a na i t̄a tsa ama a na a shi ukwā, amma avu Asulā a zuwa du yo o'wo wuma. I ca Asulā lipu du suru suru adama i yuwan ili i na i ri mejege, waru reve i t̄awāa Asulā n̄a tsugbain. ¹⁴ Unusu u buwa a yuwan tsugono a aci a du shi. Isa'ani yā Asulā i dā yaa yuwusan tsugono tsā du, agba Wilā shi.

Aagbashi a na aa yuwusan ili i na Asulā a cigai

¹⁵ Adama o ndolo, u ta dansa tsu ta lyuwa elime nu unusu faan, ana wo o'woi isa'ani yā Asulā i dā yaa yuwusan tsugono a aci a tsu, agba Wilā shi? Ko ke'en, ne dā shi! ¹⁶ I reve t̄a ili i na i dangwai i toni suru wo o'wo t̄a zagbain du. I ta gura dangwa unusu, za na tsu t̄awāa nu ukwā, ko i ta gura dangwa i toni Asulā, avu yo o'wo azā a abulā e ekere a yi. ¹⁷ De acapā, agbashi o unusu a dā i shi. Amma n godyo t̄a Asulā a na i toniyi uritosu u na i usuyi i kuru mejege. ¹⁸ Asulā a badā du t̄a e ekere o ucira wu unusu, avu yo o'wo agbashi a Asulā adama i yuwan ili i na i ri mejege.

¹⁹ N yuwan t̄a adanshi ni iroci yi vadilimā adama i tara ili i na maa dansa babu usan. De acapā, i lyawa t̄a aciyādu yo o'wo agbashi e ekere o unusu ni iwuya. Gogo gba i ciga i 'yuwan i dangwa yo o'wo agbashi e ekere a abulā adama yo o'wo aza a akiza.

²⁰ De acapā, ana i shi agbashi o unusu, i shi adama e ili yā abulā shi. ²¹ Nye i dā i tsurāi a mantisa mo ndolo a na i yuwusain iwuya? Gogo gba i ta uwwusa wono u le. Ili i ndolo ukwā u dā goon u tsu t̄awāa. ²² Gogo nda Asulā a badā du t̄a e ekere o ucira wu unusu, reve yo o'wo agbashi a yi. Gogo i ta yuwusan ili i na yāa t̄awusā n̄a nden ma akiza, reve i koso a wuma u na woo koto shi. ²³ Atsupu o unusu ukwā u dā, amma Asulā a ca tsu t̄a wuma u babu ukotu pere e ekere e Yesu Zamawawa Zagbain tsu.

Iroci ubatā u lolo

7 Ama a vā, suru ndu i reve t̄a Wilā wa Musa. Adama o ndolo i reve t̄a na Wilā u tsu yuwan t̄a tsugono a aci a ama ele ubuwu wuma goon. ² Iroci, n̄a ka olo, wilā wu n̄a yi t̄a n̄a vali vā yi, n̄a vali' i u ri wuma. Amma nu u kuwā, wilā u lolo u buwa wunlu n̄a ayi shi. ³ Agba n̄a wo olo vali ro vali vā yi ubuwu wuma, Wilā u damma u ta yuwusan tsipere. Amma n̄a vali vā yi kuwā u t̄a faan e ekere a wilā u lolo, waru u yuwan tsipere shi, ko n̄a wo olo vali ro.

⁴ Ama a vā, ne dā u ri yā'a du. Wilā u buwa o tsugono a aci a du shi, adama a na i kuwā t̄a o ucira wā yi ana i kuwāi n̄a Zamawawa a akpata.† Gogo gba i to obolo n̄a za na a 'yasain atsumā a akwākwa, adama tsu yuwain Asulā agandā. ⁵ De acapā, upasu u lipu u tsu za na ri nu unusu tsu yuwan t̄a tsugono tsā tsu. Wilā u zuwa tsu t̄a tsu ciga mayan me ili i na i ri unusu u na u yuwain tsugono tsā lipu tsu. Waru adama o ndolo, ili i na tsu yuwain biti u t̄awāto tsu t̄a o ukwā. ⁶ Agba Wilā u buwa a yuwusan tsugono tsā tsu shi. Tsu t̄a gashi ak-wākwa, waru Wilā wāa tsurā ucira a aci a tsu shi, ko ke'en. Gogo tsu ta gura yuwaan Asulā agandā o ure u sa'avu n̄a Ruhu vā yi o ronuso tsu adanga, agba a akuci o ure u Wilā u na a danai shi.

Wilā nu unusu

⁷ I t̄a dānā a majiyan gashi n ta dansa unusu n̄a Wilā ili i t̄a i dā. Ne dā u ri shi! Amma Wilā u dā u zuwa numu n reve ili i na a tsu de unusu. Iroci, n shi n reve ili i na waa dansa she vuma ciga ili yi za ro shi wan, she na Wilā u damma numu she n yuwan ne wan. ⁸ Unusu u dā u tsurāi ure e ekere a wilā u nda, dāda u zuwa numu n dānā n̄a tsushu'un icu'un icu'un. Nā Wilā u shi lo shi, unusu u shi a tsurā ucira u nda shi. ⁹ Ko ili i shi i bāla mu shi kafu n reve ili i na Wilā u dammai u lobono t̄a n yuwan. Amma ana n reve niyi, n reve t̄a na n yuwain unusu waru za vu unusu dā n shi, za na aā kuwā. ¹⁰ Wilā u na u shi a zuwaa mu wuma, ayi dā u kambisai, u zuwaa numu ukwā.

¹¹ Unusu u tsurā t̄a ure u na wāa pusan mu ugbozu, reve u yuwan ulinga n̄a Wilā'a adama wu una mu. ¹² Suru n̄a ne, Wilā'a a aciyayi u t̄a na akiza, ili i na waru u dammai a t̄a na akiza n̄a mejege. ¹³ N ta dansa ili i na i ri ulobonu u ta zuwusaa mu ukwā? O'o, ko ke'en! Unusu u dā u tarai ili i na i ri ulobonu reve u yuwan ulinga n̄a ayi adama u t̄awāa mu nu ukwā. Ili i nda i fara t̄a adama n reve ili i na unusu u rotsoi na amayun. Ili i na i zuwai Wilā u ri lo ayi dā adama u roco na unusu ili i wuya i dā lon.

Mpolo adama a yuwan unusu wan

¹⁴ Tsu reve t̄a Wilā ili i sa'ani i dā. Wilā u dā wāa t̄awusāa na addama shi, amma amu dā, adama a na a-mu vuma dā goon. Adama o ndolo, unusu u ta yuwusan tsugono a aci a vā gashi amu agbashi a yi a dā. ¹⁵ N reve ili i na i zuwai maa yuwusan ili i na maa yuwusan shi. N ciga t̄a n yuwan ili i na i ri mejege na amayun, agba maa yuwusan yi shi. O unā u ndolo, reve n reme a yuwusan ili i na n 'yuwain. ¹⁶ N reve t̄a na ili i na maa yuwusan mejege ma dā shi, ayi nda u roco t̄a n usu t̄a Wilā u tu ulobonu. ¹⁷ Adama o ndolo a-mu dā maa yuwusan ili i wuya i nda shi. Unusu u na u ri nden atsumā a vā a dā a yuwusan le. ¹⁸ Upasu u wuma u vā u na u ri akuci nu unusu u lyawa mu n yuwan ili i na i ri ulobonu shi, ko ke'en. Ko n̄a n shi n ciga n yuwan ili i sa'ani, n tsu gura shi. ¹⁹ Nā n ciga n yuwan isa'ani, n tsu yuwan shi. Waru n̄a n ri o mpolo n kudā a

yuwan unusu, reve gba me eneshe ̄amu ̄da nda a yuwusan yi. ²⁰ Agba n̄a maa yuwusan ili i na n cigai n yuwan shi, ̄amu ̄da na amayun maa yuwusan yi shi. Unusu u na u ri ̄atsum̄a ̄a v̄a ̄ayi ̄da waa yuwusan yi.

²¹ Apa ili i na me enei a wuma u v̄a, n̄a n ciga n yuwan ili i sa'ani ̄avu n cina aciyav̄a a yuwusan iwuya. ²² Okolo ̄a v̄a ̄a t̄a m̄azanḡa adama ̄a wil̄a u na wu ut̄ai ub̄at̄a w̄a ̄Asul̄a. ²³ Agba reve n cina ub̄at̄a biti ̄atsum̄a ̄a v̄a ili i ro a yuwusan n̄langi ni ili i na okolo ̄a v̄a a cigai a yuwan, reve u k̄amb̄ato mu aagbashi o unusu u na waa yuwusan tsugono tse ili i na maa yuwusan suru. ²⁴ Adama o ndolo, okolo ̄a v̄a ̄a d̄anu shi! Zane ̄da o ut̄ā mu e ekere ̄a lipu nda na aa zuwusa mu ukw̄a? ²⁵ N godyo t̄a ̄Asul̄a adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, ̄ayi ̄da za na wawa numu.

Nda cine n ri: o okolo ̄a v̄a, n ciga t̄a n kuru wil̄a w̄a ̄Asul̄a, agba upasu u lipu v̄a u na u cigai u yuwusan unusu, wo o'woto mu t̄a aagbashi o unusu.

Lyawa Ruhu va Akiza yuwan tsugono

8 Adama o ndolo, n̄a ̄adu ̄az̄a e Yesu Kristi Zamawawa ̄da, ̄Asul̄a ee ge'eto reve waru u kototo ̄du shi. ² Adama a na ̄adu ̄az̄a ̄a yi a ̄da, Ruhu va Akiza na tsu t̄aw̄a n̄a wuma u b̄ad̄a ̄du t̄a yo o'wo f̄aan e ekere o ucira wu unusu u na u tsu t̄aw̄a nu ukw̄a. ³ Ayi Wil̄a wa Musa u ri nu ucira u na waa wawa tsu shi, adama a na ̄atsu na aciyatsu ̄az̄a o unusu a ̄da tsu d̄an̄ai. Amma ̄Asul̄a a yuwan t̄a ili i na Wil̄a waa gura yuwan ne shi. U lyungu t̄a Mawun m̄a yi ̄a tyo o uvadi n̄a lipu ts̄a tsu, ili i na i tawai ko'o ̄ayi ̄da lipu tsu t̄a nu unusu. ̄Asul̄a o kototo t̄a ucira wu unusu u na waa yuwusan tsugono ̄a lipu tsu, ana u ca ntsu Mawun m̄a yi ts̄a kucci adama ̄a nusu tsu. ⁴ A yuwan t̄a ne adama a tsupa suru atsupu e mejege a na wil̄a u dammai a aci ̄a tsu, ̄atsu na tsoo tonu Ruhu, agba ts̄a kurusu ili i na lipu cigai shi.

⁵ Na ama a lyawa ili yu unusu i na ele a cigai a yuwan, i yuwan tsugono a aci e le, a tsu yuwusan t̄a majiyan mo unusu kuci. Amma aza a na a lyawai Ruhu yuwain tsugono a aci e le, a tsu yuwusan t̄a majiyan me ili i na yaa zuwa Ruhu'u waa uwwa uyo'o u le. ⁶ Ni icigi i mayan me ili i wuya ma ̄da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, u t̄a kuw̄a. Amma n̄a Ruhu ̄da a yuwusan tsugono a aci a vuma, u t̄a d̄an̄a n̄a wuma na asuvu nden. ⁷ Ni icigi i mayan mo unusu ma ̄da maa yuwusan tsugono a aci a vuma, kuci ̄da waa yuwusan n̄langi n̄a ̄Asul̄a. U tsu toni ili i na ̄Asul̄a a dammai u yuwan shi. Amayun a ̄da, waa gura yuwan tsundolo shi. ⁸ Aza a na a lyawai she ili i na lipu le damma nle a yuwan d̄ada aa yuwusan, aa zuwa ̄Asul̄a a uwwa uyo'o u le shi.

⁹ Amma ̄adu i lyawa ili yu unusu u na i cigai i lyuwa elime a yuwusan tsugono a aci ̄a ̄du shi. Amma Ruhu va Akiza t̄a pe nden ̄atsum̄a ̄a ̄du, amayun u ta yuwusan tsugono ts̄a ̄du. (Amma i cuwan za na ri n̄a Ruhu vu Zamawawa nden ̄atsum̄a ̄a yi shi, ̄ayi za vi Itoni ̄da shi, ko ke'en.) ¹⁰ Lipu ̄du t̄a kuw̄a adama o unusu. Ama n̄a Zamawawa ri nden ̄atsum̄a ̄a ̄du, Ruhu ta ca ̄du

wuma, adama a na Zamawawa k̄amb̄ato ̄du t̄a ̄az̄a ̄a ̄bul̄a e ekere ̄a ̄Asul̄a. ¹¹ Ruhu v̄a ̄Asul̄a na 'yas̄ain Yesu o ukw̄a t̄a pe nden o okolo ̄a ̄du. Ayi na u 'yas̄ain Yesu o ukw̄a u ta ca lipu ̄du na ̄a kuw̄a wuma, e ekere ̄a Ruhu v̄a yi na ri pe nden ̄atsum̄a ̄a ̄du'u.

¹² Adama o ndolo ama ̄a v̄a, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain nden n na Ruhu v̄a ̄Asul̄a damma ntsu tsu yuwan. Tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwain cine tsu cigai tsu yuwan wan, adama a na ̄atsu na aciyatsu ̄az̄a o unusu a ̄da. ¹³ Ili i na i zuwai ̄ayi ̄da, ni i lyuwa elime n̄a mayan mo unusu u na i cigai, i t̄a kuw̄a. Amma ni i lyawa Ruhu kamba ̄du i lyawa mayan mo unusu, i t̄a tsur̄a wuma wa amayun. ¹⁴ Muwun ma amayun m̄a ̄Asul̄a ele ̄da aza a na Ruhu v̄a ̄Asul̄a o ronuso le adanga. ¹⁵ Adama a na Ruhu na ̄Asul̄a a ca ndu u k̄amb̄ato ̄du agbashi a na aa uwwa wovon shi. Amma, ̄ayi Ruhu u k̄amb̄ato ̄du t̄a yo o'wo muwun m̄a ̄Asul̄a, waru ̄ayi Ruhu'u u tsu ca tsu t̄a ucira u na ts̄a shon ̄a tyo ub̄at̄a w̄a ̄Asul̄a reve tsu damma, "Dada! Dada tsu!" ¹⁶ Ruhu v̄a ̄Asul̄a tsu bolo t̄a n̄a ruhu tsu, reve u roco amayun na ̄atsu muwun m̄a ̄Asul̄a n ̄da. ¹⁷ Adama o ndolo, tsu t̄a tsur̄a ili i na w̄a guz̄as̄a adama a ama ̄a yi. Waru ili i na ̄Asul̄a a cayi Mawun m̄a yi suru, Zamawawa, ̄az̄a ̄a tsu a ̄da fo. Amma n̄a ts̄a tsur̄a cu'un tsugbain tsa na Zamawawa tsur̄ai, tsu ciga tsu 'yuwan tsu sowo ̄atsum̄alim̄a cine ̄ayi fo u sowoi.

Tsugbain tsa na ts̄a ri lo ̄a t̄aw̄a

¹⁸ N̄a tsu cuwan n̄a cu'un tsugbain tsa na waa ca tsu ̄a tyo de, ̄atsum̄alim̄a a na tsoo sowuso gogo ili i ̄da shi. ¹⁹ Ili i na ̄Asul̄a a yuwain suru a ta pura mant̄sa gogo na ̄Asul̄a oo roco a alanga e eteshe cine muwun m̄a yi n ri na amayun. ²⁰ ̄Asul̄a a yuwaan t̄a ili i na u yuwain suru un̄a. Ili i na u yuwain ̄da a d̄angulai a yuwan tsundolo shi, ̄Asul̄a a ̄da a d̄angulai ne. ²¹ N̄a tsundolo suru, ̄Asul̄a o fobo t̄a a na waa zuwa ili i na u yuwain o o'wo f̄aan, waru ts̄ar̄a a shama wan, agba o to o'wo f̄aan reve ̄a tsur̄a tsugbain ts̄a muwun m̄a ̄Asul̄a.

²² Adama a na tsu reve t̄a diga o ufaru ̄a tyo a mant̄sa mo gogo ili i na ̄Asul̄a a yuwain t̄a ̄a m̄anḡa n̄a mb̄al̄a, cine ka v̄a ̄atsum̄a tsu d̄an̄a n̄a ̄atsum̄a ̄a mb̄al̄a nu u ciga u matsan. ²³ Ko ̄atsu ̄az̄a e Itoni tsu t̄a ̄a m̄anḡa adama ̄a mb̄al̄a, ko na tsu ri n̄a Ruhu va Akiza za na ̄ayi ̄da ufaru wu une'e w̄a ̄Asul̄a. ̄Atsu fo, tsu ta pura gogo urana u na ̄Asul̄a ̄a ̄a usu tsu ts̄a muwun m̄a yi suru suru, reve u k̄amb̄ato lipu tsu f̄aan suru. ²⁴ A wawa tsu t̄a, waru tsu t̄a nu uzuwu wo okolo a nda. N̄a tse ene ili i na tsaa pura, ̄ayi ili i ndolo i d̄ada uzuwu wo okolo wa amayu'un shi. Ama a tsu zuwa okolo e ili i na ̄a tsur̄ai de shi. ²⁵ Amma n̄a tsu ri nu uzuwu wo okolo e ili i ro i na tsu ri n̄a ̄ayi ne'en shi, tsu to purosus yi na ankuri.

²⁶ Waru ̄ayi Ruhu u tsu kamba tsu t̄a ̄atsu aza a na ̄a ri babu ucira. Tsu reve cine tsaa yuwan avasa a na a ntsayi shi. Amma Ruhu na aciyayi tsu yuwaan t̄a ̄Asul̄a adanshi o un̄a u tsu, waru u tsu pati t̄a ̄Asul̄a o un̄a u tsu n̄a m̄anḡa ma na ma la'ai ili i na vuma aa gura damma. ²⁷ ̄Asul̄a e tse ene t̄a ili i na i ri pe ̄atsum̄a o

ookolo a vuma. Waru u reve tã ili i na i ri pe atsumã a asuvu a Ruhu, adama a na ayi Ruhu'u u ta yuwusan adanshi na Asulã o unã wa ama a yi cine Asulã a cigai.

²⁸ Waru tsu reve tã Asulã a tsu zuwa tã ili suru i linga obolo adama o ulobonu e ekere a aza a na a ciga niyi. Ele da ama a na u deyi, adama a na ne da u foboi u yuwan. ²⁹ Asulã e reve le tã kafu u yuwan uvadi, waru u dangwa le tã tsarã o o'wo tsa Mawun ma yi, adama Yesu Kristi Zamawawa wo o'wo umatsun wu ufaru reve waru u tsurã azawawa'a a abunda lon. ³⁰ Ana u dangwa nle, reve u de le a tawã ubatã wã yi. Ana u de nle, reve u tara le azã a abulã a makakan ma yi, reve waru u yuwaan le nzuwulai n tsugbain tsã yi.

Icigi ya Asulã

³¹ Cine tsa da tsaã damma adama e ili i nda suru? Na Asulã a ri obolo na atsu, babu za na aa gura lyuwa aci a tsu. ³² U putsaa na Mawun ma yi shi, amma u ca yi tã adama a tsu suru suru. Ana u ca ntsu de Yesu, to, amayun a da a na waa ca tsu ili suru. ³³ Zane da aa yuwan adanshi a vama adama a ama a na Asulã a dangwai? Ko vuma tã, adama a na Asulã a da na aciyayi za na kambato nle mejege. ³⁴ Zane da oo koto-to ama a Asulã? Ko vuma tã, adama a na Yesu Kristi Zamawawa kuwai, waru a yasan yi tã atsumã o ukwã, gogo waru u tã wuma o ukere usa'ani wã Asulã, u ta yuwusan ipati ubatã wã Asulã adama a tsu. ³⁵ Ko ili yi lo i na yaa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa za na u ri na ayi a tyo ya'a tsu shi. Na tsu ri pe atsumã a ad-dama, ko tsoo sowuso atsumalima, ko na ama o bongi tsu, ili i ndolo yaa kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri ni ili i na tsaã lyuwa shi, ko na tsu ri ni itana i na tsoo oto shi, ili i ndolo suru yaa kasa tsu in icigi yi Zamawawa shi. Ko na tsu ri atsumã e meleshe, ko na oo una tsu, ko ni ili i ndolo suru waa gura kasa tsu ni icigi yi Zamawawa shi. ³⁶ Ne daãa u ri cine Adanshi a Asulã a dammai cida:

"Usana suru ama a ta dansa a to una tsu adama a wu, a ta yuwusan na atsu cine a tsu yuwan ni ikyon i na tarai a yawa ubatã u na aa pada." †

³⁷ Amma ko atsumã e ili i ndolo suru, tsu tã nu ulyuwu wa aci suru suru e ekere a za na ciga ntsu! ³⁸ N reve tã amayun a da a na babu ili i na yaa gura kasa tsu ni icigi ya yi: Ukwã waa gura kasa tsu na ayi shi, waru wuma waa gura shi. Nlingata ma Asulã maa gura kasa tsu na ayi shi, ko otoni a lima. Ko ele cira va zuvat aa gura kasa tsu ni icigi ya yi shi. Ili i na yaa farasa gogo, ko ili i na yaa fara elime aa gura kasa tsu ni icigi ya yi shi. ³⁹ Ko tsu ri zuwa ve eleshe, ko tsu pe zalã mala, u rotso ili i ro shi, adama a na babu ili i na i ri pa atsumã o uvadi u na yaa gura kasa tsu ni icigi ya Asulã i na u roco ntsu e ekere e Yesu Zamawawa Zagbain tsu.

Asulã na aza a Isra'ila

⁹ Amayun a da maa dansaa du. Amu za vu Zamawawa da agba epen a da mu shi. Ruhu va Ak-iza na asuvu a va a usu tã ili i na maa dansa amayun a da. ² Okolo a va a tã atsumolangu na mballa lon ³ adama a ama a va, aza a Isra'ila cine n ri. Ko na Asulã aa yuwaan mu unã reve wu kasa mu na Zamawawa adama ko aa tsurã iwawi,† she n usu ni iladi Asulã a yuwan ne. ⁴ Ele ama a Isra'ila a da, aza a na Asulã a dangwai o o'wo muwun ma yi, u roco le tã tsugbain tsã yi, reve waru u yuwusan akucunu ne ele. U ca le tã Wilã wa Musa. U damma le tã cine aa yuwan agandã a amayun. U ca le tã nzuwulai ma yi e ekere e le. ⁵ Nkaya n le ama a gbagbain a Asulã a da a shi, Zamawawa a aciyayi mawun ma tsukaya me le ma da. Ayi waru Asulã a da, za na aa yuwusan tsugono tse ili i biti! Ica za va yi da babu ukotu! Ami.†

⁶ Maa dansa Asulã a kudã tã a yuwan ili i na u yuwain nzuwulai na waa yuwan shi. Agba ama a Isra'ila suru da a dangai ama a yi na amayun shi. ⁷ Waru muwun n tsukaya ma Ibrahim suru n da Asulã a yuwayin Ibrahim nzuwulai shi. Asulã a damma tã Ibrahim, "Muwun ma Ishiyaku n da goon e de muwun n tsukaya ma wu." ⁸ Ayi nda u to rocosu a na muwun n tsukaya ma Ibrahim suru da muwun ma amayun ma Asulã shi. Muwun ma Ibrahim ma amayun ele da aza a na o o'woi muwun ma Asulã adama a nzuwulai n na Asulã a yuwayin Ibrahim. ⁹ Apa nzuwulai n na u yuwain: "A tyo nkoli a mantsa ma nda, n ta cina cina Saratu† matsan de ulobo." ‡

¹⁰ Mawu'un ayi da Ishiyaku† akaya a tsu. Ana u kungwai, reve u zuwa Rikatu,† za na matsain mpishe. ¹¹ Agba kafu u matsan reve Asulã a damma yi, "Zakpara ta yuwaan zawa'a tsugbashi." †† A yuwan tã ne kafu muwu'un n yuwan ili i sa'ani ko ili i wuya. Asulã a yuwan tã ne adama a na za na u dangwai ayi da za na u cigai adama e ifobi ya yi, agba adama e ili i na mawu'un u yuwain da shi. ¹³ Ununa Adanshi a Asulã a dammai, "N ciga tã Yakubu, agba n 'yuwan tã Isuwa." †††

¹⁴ To, nye tsa damma adama e ili i nda? Asulã a yuwan tã ili i na i lobonoi shi a tyo e ekere a ama biti? Ne da shi, ko ke'en!

¹⁵ Asulã a damma tã Musa, "N to roco za na n dangwai biti isa'ani, waru n te ene iliyali yi za na n dangwai me ene." †††

¹⁶ Asulã o to roco za na u dangwai biti isa'ani, agba adama e ili i na vuma'a cigai waru waa yuwusan da shi. ¹⁷ Adanshi a Asulã a damma tã, Asulã a damma tã mogono ma Masar, "N zuwa wu tã mogono adama a nda: N ciga tã n roco ucira u va ya'a wu, adama a yuwan adanshi a ala a va ubatã biti atsumã o uvadi." ¹⁸ Adama o ndolo ye ene, Asulã o tsu roco tã ozo o ro isa'ani adama a na u cigai u yuwan ne, waru u tsu dangwa tã u zuwa ozo o ro o o'wo aza a aciyogbam.

† 8:36 Ica 44:22.

†† 9:8 Ufr. 21:12. ‡ 9:9 Ufr. 18:10. †† 9:11-12 Ufr. 25:23.
††† 9:13 Mal. 1:2-3. †††† 9:15 Mtã. 33:19.

Isa'ani nu upan wā Asulā

¹⁹ Nanza ta gura ece, "Cine Asulā a tawaa tsu, nu u zuwa tsu tsu yuwan cine u cigai tsu yuwan?" ²⁰ She i damma ne wan! N'utsā n vā, n te ecishe dū, "Zane da yaa tarasa aciyādu a na i ri aa yuwusan mawasan nā Asulā? Upondo u tse ece tā ma'i vā yi, 'Adama a nye vu ma'a numu tsunda?' " ²¹ Ma'i tsu ma'a tā ili i na u cigai u ma'a suru. U ta gura kene olo'o reve u ma'a matafa ma sa'ani adama a rana na a tsu linga nā ayi langa goon, ili i ro waru gba shi adama a linga va ana'an nā nfa'an.

²² Ne da u ri nā Asulā. U ciga tā u roco upan wā yi adama ama e ene ucira wā yi a aci a za na suru wu ntsayi a lungusā yi. Amma reve wo o'wo u ta yuwusan ankuri ne ele. ²³ U yuwan tā ili i nda adama u roco tsugbain tsā yi lon ana we enei iliyali ya ama, aza a na u foboyi a ushi tsugbain tsā yi. ²⁴ Atsu da gba ama o ndolo a na Asulā e deyi. U dangwa tsu tā atsumā a ama a Isra'ila, agba ayi dafa ne goon shi, waru u dangwa tsu tā fo atsumā a Atakpaci. ²⁵ Cine Asulā a dammai atsumā a aatagada a Hosiya, vumavāsulā: "Aza a na a ri ama a vā shi, Ele da mee de ama a vā gogo. Waru n to roco icigi a tyo ubatā wa aza a na n shi n cigai shi." †

²⁶ Waru "De ubatā u na Asulā a damma nle, 'Adu ama a vā a da shi,' De da Asulā a wuma ee de le muwun mā yi." ††
²⁷ Waru apa ili i na Ishaya† vumavāsulā dammai adama a ama a Isra'ila: "Ama a Isra'ila a tā abundā, vadamma wuyun wu nge'en m mala, agba wa'a da aa wawa atsumā e le. ²⁸ Asulazuva a tā jikā, adama u ca ama o uvadi atsumalimā suru suru." †
²⁹ Ishaya dammisa tā: "Asulazuva Mogono me Ili Suru Suru ma lyawa tā ama o gundo tsu wa'a a dānā wuma. Nā ne da gba shi, a tā lungusā tsu suru suru, tse ilyuci yo Sodom nā Gomora." †††

Aza a Isra'ila na Alabari a Sa'ani

³⁰ To, adama o ndolo nye tsaa damma adama e ili i ndolo? Ayi nda da: Atakpaci a yuwusan ukadu u na a zuwa aciyele aza a abulā e ekere a Asulā shi, amma Asulā a da a zuwa nle aza a abulā na aciyayi adama a na a ca tā okolo ya'a yi. ³¹ Ama a Isra'ila a yuwan tā ukadu o toni Wilā adama o o'woto aciyele aza a abulā nā Asulā. Agba a gura shi. ³² Adama a nye a kudai? Adama a na a ciga tā a zuwa aciyele aza a abulā e ekere e ili i na aa yuwusan, amma a zami yi nu ucawu wo okolo ubatā wā Asulā okolo mejege shi. Reve a kara a tadatsasa

† 9:25 Hos. 2:23. †† 9:26 Hos. 1:10. † 9:28 Isha. 10:22-23. †† 9:29 Isha. 1:9.

a aatali a gbain a na a ri o ure u le. ³³ Cine Asulā a dammai atsumā a Adanshi a yi:

"N ta zuwa aatali atsumā a Sihiyona. ††

Za na ama a dānā a tadatsasa.

U tā tsa aatali a na aa zuwa le a riya.

Agba za na ca niyi okolo waa uwwa wono shi." †††

10 Ama a vā, ili i na n la'a cigai, n ciga tā aza a Isra'ila suru a tsurā iwawi. Avasa a vā a da ndolo e ekere a Asulā. ² N reve tā a na a cigai a yuwaan Asulā agandā, agba a tsurā urevu ³ wi ili i na i tsu zuwa Asulā a ushi ama shi. O unā u ndolo, reve a yuwan ukadu u na a zuwa aciyele o o'wo aza a abulā e re le. Reve a 'yuwan o toni ure wā Asulā u na u tsu kambato ama aza a abulā. ⁴ Zamawawa zuwa tā Wilā wo o'wo babu ucira, adama o ndolo Asulā a tā usu aza a na a cayi Zamawawa okolo suru.

Ama suru a ta gura tsurā iwawi

⁵ Musa dana tā cine Asulā a tsu zuwa ama o o'wo aza a abulā adama a na oo toni Wilā. U damma tā, "Za na yuwain tsutoni ni ili i na Wilā u dammai, u tā dānā wuma." †††† Apa nda ili i na Adanshi a Asulā o ritoyi cine vuma o o'wo za vā abulā nu ure wu ucawu wo okolo: "She vu damma aciyawu wan, 'Zane da aa 'yawa zuwa?' " (Za na a dansa, "She vu damma aciyawu wan, 'Zane da aa 'yawa zuwa avu u tara Zamawawa a cipā o uvadi?' ") ⁷ "Waru she i damma wan, 'Zane da waru aa cipā pe ubatā wā akwakwā?" (Za na a dansa, "She i damma wan, 'Zane da aa 'yawa ubatā wā akwakwā wu utā nā Zamawawa?' ")

⁸ Apa ili i na Adanshi a Asulā a dammai: "Ikaka'a i tā zuzu nā avu, u tā o unā wā wu no o okolo a wu." Ayi da uritosu wu ucawu wo okolo u na tsaa dansa.

⁹ Nā vu damma a alanga e eteshe, "Yesu Zagbain da," waru nā vu usu tā o okolo a wu a na Asulā a 'yasan yi tā pe o ukwā, Asulā a ta wawa wu. ¹⁰ Tsu usu tā no okolo a tsu, waru adama o ndolo a da Asulā a kambato ntsu mejege. Avu tsu damma a alanga e eteshe tsu usu tā, waru adama o ndolo a da tsu tsurā iwawi.†

¹¹ Cine Asulā a dammai atsumā a Adanshi a yi, "Agba za na ca niyi okolo suru waa uwwa wono shi." †††† Ayi nda ta yuwusan adanshi a za suru, adama a na babu ili i na i tawulai na aza a Isra'ila na Atakpaci. Zagbain tā da ri lo vā koyan da. Waru u tsu zuwaa tā aza a na a yuwusan avasa e ekere a yi aba'un a abundā. ¹³ Cine Adanshi a Asulā a dammai, "Nā za de a ala a Zagbain suru, Asulazuva a ta wawa yi." ††

¹⁴ Cine ama aa ca Zagbain okolo hali a pati yi u wawa le, nā koto a uwwa ada a yi shi? Waru cine a uwwa, nā za ro damma le shi? ¹⁵ Waru cine aa 'yawa a damma le, nā Zagbain lyungu le shi? Adanshi a Asulā a damma tā, "Ili i mazangā i da lon na aza a na aa tawusā na a alabari a sa'ani a rawa." †††

¹⁶ Aza a Isra'ila suru da a usuyi Alabari a Sa'ani'i shi. Iroci, Ishaya vumavāsulā ece tā, "Asulazuva, vuma ro

†† Sihiyona aala o ro a da a Urishelima. ††† 9:33 Isha. 8:14; Isha. 28:16. ††† 10:5 N.Gn. 18:5. † 10:11 Isha. 8:14; Isha. 28:16. †† 10:13 Juw. 2:32. ††† 10:15 Isha. 52:7.

usu tã de ili i na tsu dammai?"¹⁷ Ama a uwwa tã Al-abari a Sa'ani'i ana nanza damma nle ada e Yesu Zamawawa. A tsu fara tã uwwa ikaka'a, reve a usu.¹⁸ Amma te da aza a Isra'ila? A uwwa tã de ikaka'a? Ee, a uwwa tã! Adanshi a Asulã a damma tã:

"A damma tã ikaka'a a tyo ubatã wa ama suru.

Waru a yuwan tã adanshi a yi batã koko'o a alanga atsumã o uvadi."[†]

¹⁹ Amma ama a Isra'ila e reve tã ili i na waa dansa na amayun gba? Ee, e reve tã, ko a mantsa ma Musa, Asulã a damma tã,

"N ta zuwaa ida i ro aba'un, reve i yuwan tsushu'un

N ta zuwaa olo Atakpaci aba'un, reve yu uwwa upan."^{††}

²⁰ Ishaya yuwan tã adanshi babu wovon a na Asulã zuva a damma tã,

"Aza a na a shi e izami i va shi, ele da aza a na a tsurã numu.

N roco tã aciyavã a tyo ubatã wa aza a na a shi e ipati i na ee ene mu shi."[‡]

²¹ Waru Asulã a yuwan tã adanshi adama a aza a Isra'ila,

"Urana mabulã n tsu bubaruwã tã ekere a va adama n ushi ama a na a ri na asuvu ugbawu waru a 'yuwain o toni."^{‡†}

Asulã a yuwaan tã aza a Isra'ila isa'ani

11 Adama o ndolo reve me ece: Asulã a 'yuwan tã ama a yi, aza a Isra'ila? Ne da shi! Amu na aciyavã za va Isra'ila da. Amu maci va Ibrahim da, waru za vu ugundo wa Banyamit u da. ² Asulã a dangwai tã ama a Isra'ila o o'wo ama a yi de nu ujimu, waru koto u wasan le shi. I cuwan tã ni ili i na Adanshi a Asulã a dammai adama a nda? Iliyãt vumavãsulã 'yãwã tã na adanshi a aci a ama a nda reve u damma, ³ "Asulãzuva, o una tã amãsulã a wu, waru a lungusã tã musa'a mã wu. Amu da vumavãsulã na buwai a nde'en, agba a ta zama o una mu fo gogo."^{‡‡} Waru i cuwan tã cine Asulã a usuyi? U damma, "Avu da goon vu buwai shi. N tã na ama ukpakukupa ucindere (7,000) aza a na koto a kingyowãyi amãli Ba'alu't shi!"^{‡‡†}

⁵ Ne da fo u ri gogo. Ama a tã lo wa'a na Asulã a dangulai adama e isa'ani't yã yi. ⁶ Waru nnu u dangula le, adama e isa'ani yã yi i da, agba adama e ili i ro na a yuwain da shi. Nno o to o'wo ama a Asulã adama e ili i na aa yuwusan, une'e wi isa'ani yã Asulã wo o'wo une'e wa amayun shi.

⁷ Ayi nda u to rocosu ama a Isra'ila wa'a da, aza a na Asulã a dangwai, a tsurãi ili i na aza a Isra'ila suru a ri e izami. Agba akapi e le a tã na aciyogbamu. ⁸ Cine Adanshi a Asulã't a dammai:

"Asulã a ca le tã okolo a tsutamu.

U rumbãnatã le tã adama e ene wan, waru u ula tã atsuvu e le adama a uwwa wan. Ne da gba hali n gogo."^{‡‡†}

⁹ Waru Dawuda damma tã:

"Lyawa abuki e le e reme le atsumã a maza me le, adama a tadãtsã

reve a ushi atsumãlimã adama e ili i na a yuwain.

¹⁰ Lyawa esu e le a rumbãna adama e ene wan,

zuwa le a kadãto zalã vi itana yu ume

u na aa cu'wan shi."[§]

¹¹ Adama o ndolo reve me ece: Ana aza a Isra'ila a riyã, uriyu u ndolo u lungusã le tã? Ne da shi! Adama a na a yuwain unusu, dada iwawi i tãwã ubatã wa Atakpaci, ayi nda gba ayi da waa zuwa aza a Isra'ila a yuwan tsushu'un. ¹² Na Atakpaci a ushi aba'un a abundã adama a na aza a Isra'ila a 'yuwain a mantsa ma na Asulã a shi a cigai a wawa le, reve a mantsa ma na aza a Isra'ila a tãwã a ushi iwawi'i o ukosu, aba'un e le a ta la'a abundã.

Iwawi ya Atakpaci

¹³ Gogo n ta yuwusaan du adanshi adu Atakpaci. Asulã a dangwai mu tã mo o'wo aajiya a Atakpaci, waru n ta yuwusan afalu adama o ulinga u gbain u na u ca numu n yuwan. ¹⁴ N ta zama ure u na maa zuwa aza a Isra'ila a ciga ili i na adu Atakpaci i ri na ayi, tsundolo tsa da maa tsurã n wawa ozo o ro e le. ¹⁵ Ana Asulã a vadalayi aza a Isra'ila ucingã, wo o'wo tã i'utsã ya Atakpaci. Adama o ndolo ana Asulã aa yuwisan tsu'utsã na aza a Isra'ila, u tã gashi a kambãto tã akwãkwã wuma. ¹⁶ Na a ca Asulã mabishi ma tsuwa, to, za va yi da mabulã. Waru na a ca Asulã aralu o udanga, eten o udanga'a suru za va yi da.

¹⁷ U tã gashi a saza tã eten o ro o udanga u zetun.† Adu Atakpaci i tã gashi eeten e zetun a na a kungwai atsumã o ogozo a na e lebenuyi zuva vu udanga u zetun. Gogo i ushi tã ili i sa'ani i na i shi za va aza a Isra'ila cine eeten a sa'avu o tsu sowo mini mã yi diga a aralu o udanga. ¹⁸ Adama o ndolo she i yuwaan eten a na a sazai uvadu wan. Cuwain, adu da yãã banãsa aralu o udanga a ndede shi. Aralu a yi a da a banãsa du. ¹⁹ U ta gura wo o'wo i yuwan majiyan a na a sazai ete'en, adama a zuwa du o unã u le u da. ²⁰ Amayun a da. A saza le tã adama a na a 'yuwain a usu, adu gba i buwa tã ubatã'a adama a na i usuyi. She i 'yasãn avan-gaci wan, amma yu uwwa wovon wi ili i na yaa gura fara. ²¹ Nnã Asulã a saza eten o ufaru o ndolo, ne da waa gura kodo du fo.

²² Adama o ndolo ye ene tã Asulã a tã ni isa'ani, waru u tu usuduwu lon. U tsu ca tã aza a na a lyawai itoni yã yi atsumãlimã. Ni i lyuwa elime nã nden cine woo roco du isa'ani, to, u tã a ri n rocosu du isa'ani yã yi. Nnã gba i yuwan ne shi, u ta saza du diga o udanga'a.

²³ Waru na aza a Isra'ila a zuwisa okolo e le ubatã wa Asulã, u tã kambãtowisã le ubatã u na a shi. U tã nu ucira u na waa yuwan ne. ²⁴ Adu Atakpaci i tã gashi eeten o udanga u zetun† u na u kungwai atsumã ogozo u na o kodoi, reve e lebenu yi zuva vu udanga u zetun u sa'ani. Ne da ili'i u ri shi! Amma a na wo o'woi aza a Isra'ila o ndolo a tã gashi eeten a na a kungwai o

† 10:18 Ica 19:4. †† 10:19 U.Wl. 32:21. ‡ 10:20 Isha. 65:1.

‡† 10:21 Isha. 65:2. ‡‡ 11:3 1 Ngo. 19:10; 1 Ngo. 19:14. ‡‡†

11:4 1 Ngo. 19:18. ‡‡‡ 11:8 U.Wl. 29:4; Isha. 29:10.

§ 11:10 Ica 69:22-23.

udanga u sa'ani, a ta gba e lebenuwishe le o udanga'a babu usan.

Asulā a tsu yuwaan ta ama suru isa'ani

²⁵ Ama a va, n ciga du ta i reve ili yu usokowu i nda, adama i reve na koto i revei ili suru shi, waru adama i 'yasān avangaci wan. Aza a Isra'ila o ro a ta na aciyog-bamu, agba ili i nda i ta lyuwa elime hali she na atyo a na Asulā a zuwayi Atakpaci a na a dangwai, a tawa ubata wa Yesu Zamawawa. ²⁶ Waru ne da Asulā aa wawa aza a Isra'ila suru. Cine Adanshi a Asulā a dammai:

"Zamawawa to utā Sihiyona,†
reve u tawa iwuya suru diga o u'wa wa Yakubu.

²⁷ N ta yuwan akucunu a nda ne ele
na n tawa nusu le." †

²⁸ Aza a Isra'ila a 'yuwan ta a usu Alabari a Sa'ani'i, adama o ndolo o o'wo ta n'yuwatan ma Asulā. Ayi nda wo o'wo ta ne adama u kamba du, adu na i ri Atakpaci. Agba hali n gogo aza a Isra'ila ama a da a na Asulā a dangwai, waru u ciga le ta adama a nzuwulai n na u yuwayin nkaya n le Ibrahim, na Ishiyaku na Yakubu. ²⁹ Asulā a tsu vadala okolo a yi a aci a ama a na u deyi ni ili i na u ca nle shi.

³⁰ De nu ufaru adu Atakpaci i 'yuwan ta o toni Asulā. Amma a mantsa ma na aza a Isra'ila a 'yuwain o toni, reve Asulā a yuwaan du isa'ani. ³¹ Ne da waru u ri hali n gogo, aza a Isra'ila a 'yuwan ta o toni, adama o ndolo Asulā a ta gura yuwaan le isa'ani cine u roco ndu isa'ani. ³² Asulā a ciga ta u roco isa'ani a tyo a ama suru adama o ndolo u zuwa le ta o o'wo gashi aza a na a ri o u'wa wa ali adama a na a 'yuwain o toni.

Ica a tyo ubata wa Asulā

³³ Zane da aa gura rito utsuru, nu ugbozu, nu urevu u na Asulā a ri na ayi?

Zane aa gura reve ili yo okolo a yi?
Zane aa gura cuduwa ili i na u tsu yuwan?

³⁴ Cine Adanshi a Asulā a dammai,
"Zane revei okolo a Asulazuva?
Zane aa gura ca yi asala?"

³⁵ "Za ro ta ni ili i na woo tono Asulazuva,
i na a ciga a 'yuwan u tsupa yi?" ††

³⁶ Asulā a yuwan ta ili suru.
Ayi da za na tsu zuwa ili suru i lyuwa elime.
Ili suru i ta lo adama a ca yi tsugbain.
Tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuwa Asulā babu ukotu! Ami.

I ca aciyadu e ekere a Asulā

12 Ama a va, Asulā a tu ulobonu, ayi da i zuwai n ri a patishi du i ca aciyadu e ekere a Asulā tsā kuc-ci, ni i ri wuma. I ca aciyadu kpara-kpara i yuwaan Asulā ulinga waru i yo'onoto yi okolo. Ne da wu ntsayi i yuwaan Asulā aganda o okolo a du. ² She i lyuwa elime na mayan me ili i na ama o uvadi u nda aa yuwusan

† 11:27 Isha. 59:20-21; Isha. 27:9. †† 11:35 Isha. 40:13; Ayu. 41:11.

wan, amma, i lyawa Asulā a ca du okolo a sa'avu. Ne da yee reve ili i na Asulā a ciga ndu i yuwan: I te reve il'i i tu ulobonu, ili'i waru i tsu yo'onoto yi ta okolo, na cine wu ntsayi.

³ Asulā o roco mu ta isa'ani, adama o ndolo n ta dansaa za suru atsuma a du: She vu tara aciyawu upasu na cine vu ri wan, amma vu yuwan majiyan ulobonu waru vu kalyuwa aciyawu cine Asulā a ca nuwu ucawu wo okolo. ⁴ Tsu ta na pasu lipu abunda a lipu ta, waru pasu lipu nda suru tsu linga ta ko'o. ⁵ Ne da fo, tsu ta abunda, agba za suru upasu u lipu vu Zamawawa u da, waru atsu fo tsu tu uboluloi ubata u ta.

⁶ Asulā a ca ta za suru atsuma a tsu une'e u na waa lingaa. Nu u ca tsu ucira u na tsa a yuwan alajiya e ika-ka, tsu 'yuwan tsu ciga tsu yuwan yi nu ucawu wo okolo suru u na tsu ri na ayi. ⁷ Nu u ca tsu ucira u na tsa a yuwain aganda, tsu yuwain aganda. Nu u ca tsu ta ucira tsu dashi ozo o ro okolo ugbamu, tsu dashi le okolo ugbamu. Na tsu ta nu une'e wu ucasu, tsu ca no okolo a ta. Na Asulā a zuwa wu ta zagbain, vu kambato ugbozu nu yuwan tsugbain ulobonu. Nu u ca wu ta ucira u na vaa yuwaan ozo o ro isa'ani, vu yuwan yi na mazanga.

Nden mu ulobonu

⁹ Vu ciga ama ni icigi ya amayun. Vu 'yuwan ili i na i ri iwuya, reve vu guza ili i sa'ani. ¹⁰ I cigalai cine wu ntsayi i cigalai na za va wu. I ciga i yuwunlai tsutoni gogogo.

¹¹ She yo o'wo orogo wan, amma i yuwan ulinga ne ekere e re. I ca aciyadu kpara-kpara i yuwusaan Zagbain aganda. ¹² I lyuwa elime na mazanga adama a na i ri nu uzuwu wo okolo. Ni i ri na addama i dana na ankuri. I yuwan avasa a mantsa suru. ¹³ I ca ama a Asulā ili i na a lambai. I ushi omocin aza e Itoni a 'wa du.

¹⁴ Na ama a zuwa du atsuma a atsumalima adama a na i ri aza e Itoni, she i yuwaan le unā wan. Amma i yuwaan le avasa Asulā a zuwaa le aba'un. ¹⁵ I yuwan mazanga na aza a na a yuwusan mazanga, waru i shon na aza a na a ri e mesun. ¹⁶ I yuwan nden n sa'ani na aza a du suru. I yuwan tsu'utsa na ama a na a ri ili i ro shi. She i 'yasān avangaci ko i tara aciyadu i ta nu ugbozu wan.

¹⁷ Na za ro nusaan du, she i tsupa yi ni iwuya wan. I yuwan ukadu i yuwan ili i na vuma suru ri e inda u ri mejege. ¹⁸ I yuwan atyo a na yaa yuwan tsara i yuwan nden mu uyo'o na ama suru. ¹⁹ N'utsa n va, she i ciga i ca ozo o ro atsumalima a na a nusaan du wan, amma i puro Asulā a ca le atsumalima nu upan wa yi. Asulazuva damma ta atsuma a Adanshi a yi,

"N ta ca aza a na a nusain atsumalima.
N ta tsupa le adama e ili i na a yuwain." ‡

²⁰ Amma i yuwan ili i na Adanshi a Asulā a dammai:
"Na ma'yuwatan ma du ma ri na ambululu, i lyuwato yi.
Nu u ri na akuli, i ca yi mini mo oso.
Ne da waa uwwa wono wi ili i na u yuwaan ndu." ‡†

‡ 12:19 U.WI. 32:35. ‡† 12:20 Udm. 25:21-22.

²¹ She i lyawa iwuya i lyuwa aci a ɗu wan, amma i lyuwa aci e iwuya na mayan me ili i sa'ani.

I yuwan tsutoni na ngono

13 I yuwan tsutoni na ngono n na maa yuwusan tsugono a aci a ɗu. Asulā a ɗa goon a ri nu ucira u na waa ca vuma tsugono, ayi ɗa u zuwa nle o o'wo ngono. ² Adama o ndolo aza a na a 'yuwain o toni wilā u gwamnati, Asulā a ɗa a 'yuwain o toni. Adama o ndolo o to ronoo aciyele oforo. ³ Aza a na aa yuwusan isa'ani, a ɗa ɗana a uwwusa wovon wu ngono shi, amma aza a na aa yuwusan iwuya, ele ɗa aza a na aa uwwusa wovon u le. Babu ili i na yaa zuwa ɗu yu uwwa wovon u le. I yuwan ili i sa'ani, ni i yuwan tsundolo ele a ta cuwa ɗu. ⁴ Mogono aagbashi a Asulā a ɗa, waru ulinga wa yi ayi ɗa u kamba ɗu. Amma na yaa yuwusan iwuya, reve yu uwwa wovon wa yi, adama a na u ta nu ucira u na waa ca ɗu oforo. Ana u tsu ca aza e iwuya atsumalima, ayi aagbashi a Asulā a ɗa. ⁵ Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a gwamnati, adama a na tsundolo tsa ɗa yaa yuwan a ɗu i kanzu'wa oforo, waru adama a na ili i na yi ntsayi i yuwan ɗa ndolo. ⁶ Ayi ɗa i zuwai yaa tsupusa utafa. Ngono agbashi a Asulā a ɗa, waru a tsu ushi ta atsupu tsara a gura yuwan ulinga u na Asulā a zuwa nle. ⁷ I tsupa le ili i na oo tonon ɗu suru. I tsupa ko cu'un vu utafa ne ɗa suru. I ca le tsugbain waru i yuwan tsutoni ne ele suru.

I ciga ama

⁸ She i lyawa nanza toni ɗu ili i ro wan. Ili i ta i ɗa goon na ni i ciga i 'yuwan i yuwan, ayi ɗa i cigalai, adama a na vuma na cigai ama u to tonishi Wilā suru. ⁹ Wilā'ā u damma ta, "She vu yuwan tsipere wan. She vu una nanza nu ucigu wa wu wan. She vi iwa wan. She vu zuwa okolo e itana yi za ro wan." Amma wilā u ta u ta lo za na dammai unata na aza a nda: "Vu ciga nron mu nden ma wu cine vu cigai aciyawu." ¹⁰ Na vu ciga ama, vaa yuwaan le iwuya shi. Na vu ri ni icigi ya ama vu to tonishi ili i na Wilā u dammai.

¹¹ Ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i nda adama a na i reve ta cu'un mantasa ma na tsu ri. Mantasa ma na u lobonoi i 'yon gogogo atsuma a nlavu a ɗa, adama a na iwawi i tsu i la'a ta zuzu na mantasa ma na tsu fara cayi okolo. ¹² U yuwan ta gashi ayin a ciga ta o koto, waru usana u ciga ta matawaa. Adama o ndolo tsu lyawai a yuwusan ili i na aa yuwusan atsuma e irumbu, reve tsu tarai itana i na tsaa yuwayin uvon atsuma e ekan. ¹³ I yuwan wuma u ɗu ulobonu, cine ama a tsu yuwusan nu urana. She i yuwan iwuya a mantasa ma a buki wan. She yoo o'wo ososowi wan. She i yuwan tsipere icu'un icu'un wan. She i yuwan nlangi vani ɗu wan. She i yuwan tsushu'un no ozo o ro wan. ¹⁴ Amma i lyawa Zagbain Yesu Zamawawa rono ɗu adanga a wuma u ɗu suru suru. Reve waru i lyawa ifobi yu ure u na ya tsurā ili i wuya i na i cigai.

† 13:9 Mtā. 20:13-15; Mtā. 20:17; N.Gn. 19:18.

She i ge'eto ama wan

14 I ushi aza a na a kurusu Zagbain, ko na aza a na ucawu wo okolo u le u ri nu ucira shi ɗa. She i yuwan mawasan ne ele adama e ili i na a tarai u na u ri ulobonu ko ulobonu shi wan. ² Iroci, nanza tara ta unusu u ɗa shi na a lyuwa ko cu'un vi ilyalya i na a tsurāi biti. Agba za na ucawu wo okolo a yi a ri nu ucira shi, u tsu tama nama na u tsurāi suru shi. ³ Aza a na a tsu lyuwa ko cu'un vi ilyalya i ne ɗa a tsurāi, a ciga a 'yuwan o goro aza a na a 'yuwain a tama inama wan. Waru aza a na a tamusa inama shi, a ciga a 'yuwan a tara gashi aza a na a lyuwusa ilyalya a yuwan ta unusu wan, adama a na Asulā a usu ta vuma ndolo. ⁴ U ri ulobonu i yuwaan aagbashi a vuma ro uge'etosu shi. Zavu'wa va yi ɗa aa gura damma ko u ta yuwusan ulinga u sa'ani ko waa yuwusan ulinga u sa'ani shi. Uciwa wu Zagbain u ta kamba aagbashi a yi a yuwan ili i na wu ntsayi u yuwan.

⁵ Aza e Itoni o ro a tara ta urana u ro u la'a ta urana u ro akiza, ozo o ro gba a tara ta urana suru unata u ɗa ri. I yuwan majiyan me ili i na yi ntsayi na aciyadu. ⁶ Aza a na a tarasa a na urana u ro u la'a ta urana u ro, a tsu yuwan ta ne adama a na a ciga ta a ca Zagbain tsugbain. Ne ɗa waru aza a na a lyuwusa ilyalya icu'un icu'un a ri. O tsu godyoo ta Asulā kafu a lyuwa, tsundolo tsa ɗa aa ca Zagbain tsugbain. Aza a na waru a 'yuwain a lyuwa ili suru a tsu ciga ta a ca Zagbain tsugbain reve waru o godyoo Asulā.

⁷ Adama a aciyatsu a ɗa tsu ri wuma goon shi, waru tsu kuwa adama a aciyatsu goon shi. ⁸ Na tsu ri wuma, adama a Zagbain a ɗa tsu ri wuma, waru na tsu kuwa, adama a Zagbain a ɗa tsu kuwai. Adama o ndolo, na tsu ri wuma ko tsu kuwa e ekere a Zagbain a ɗa tsu ri.

⁹ Ili i na i zuwai Zamawawa kuwai reve waru u 'yon u kambā wuma ayi ɗa adama wo o'wo Zagbain a aci a aza a na a ri wuma na aza a na a ri ukwa. ¹⁰ Adama o ndolo nye i zuwai yee ge'etosu aza a na a ri oo tonon Zagbain? Waru nye i zuwai yoo ronuso aza a ɗu aza e Itoni e ida? Urana u ta lo a tawa a na Asulā ee ge'eto tsu suru. ¹¹ Asulā a damma ta atsuma a Adanshi a yi, "N kucina ta na wuma u va, ama suru a ta kingyo a makakan ma va. A alanga e eteshe a ɗa ama suru a damma a na amu ɗa Asulā." ^{††}

¹² Ama suru a ta cuɗuwa ili i na a yuwain a makakan ma Asulā, ni ili i na i zuwai a yuwain ne.

She i zuwa ama a riyā wan

¹³ Tsu ciga tsu 'yuwan tsu lyawa e ge'etosulei. O unata u ndolo, i dammulai u ri ulobonu i zuwa ama a tadatsa a ɗu a riyā atsuma o unusu shi. ¹⁴ Amu n tu ubolu na Yesu Zagbain, adama o ndolo n reve ta ilyalya suru a tu ulobonu u na a gura lyuwa le. Na vuma tara ili i ro i ri ulobonu shi, to, ili i ndolo unusu u ɗa e ekere a yi.

¹⁵ Voo rocosu icigi shi na vu lyuwa ilyalya i na yaa zuwa

†† 14:11 Isha. 45:23.

za vi Itoni† ro riyā. She vu lyawa ilyalya i na vaa lyuwusa u lungusā vuma na Zamawawa kuwāi adama ā yi wan! ¹⁶ She vu lyawa ili i na vu tarai u ri mejege ma da u kambā ili i na ama o ro a tarai ili yi idaba wan. ¹⁷ Nā vuma ro yuwan adanshi adama o tsugono tsā A-sulā waa yuwusan adanshi adama ā wilā o unā wa alya e ilyalya no oso shi, amma gba u tsu yuwan tā adanshi adama ā ābulā, na asuvu nden, nā mazaṅgā ma na Ruhu va Akiza a casu. ¹⁸ Ni i yuwaan Zamawawa āḡān-dā o ure u nda, i tsu zuwa tā A-sulā a uwwa uyo'o waru ama ā tā usu dū fo.

¹⁹ Adama o ndolo, tsu ciga tsu 'yuwan tsu yuwan ā-tyo a na tsaa yuwan tsu yuwan ili i na i tsu tāwāā nā nden ma asuvu, waru ni ili i na i tsu kambulai e isawan ugbamu. ²⁰ She i lungusā ulinga wā A-sulā adama e ili i na yaa lyuwusa wan. I ta gura lyuwa ilyalya suru, amma unusu u da vu zuwa nanza yuwan unusu adama e ili i na vaa lyuwusa. ²¹ She i tama inama, ko i sowo mārā, ko i yuwan ili i ro wan, nā wo o'wo i yuwan tsundolo u ta zuwa āzā e Itoni o ro ā riyā.

²² A-tsumā e ili i na vaa yuwusan āvu da nā A-sulā ā wu. Ama a tsu yuwan tā mazaṅgā ne e reve ili i na a yuwusan mejege ma da, babu māḷāḷā adama ā yi. ²³ Amma nā ā ri ā māḷāḷā a-tsumā e ili i na aa lyuwusa, A-sulā o kototo le tā na a lyuwa yi, adama a na e reve tā mejege ma da shi. Ni i yuwan ili i na i reve mejege ma da shi, i ta yuwusan unusu.

Vu yuwan ili i na vaa uwwa uyo'o goon wan

15 A-tsu na tsu ri nu ucawu wo okolo o ucira, tsu yuwain ankuri nā āzā e Itoni yi Zagbain aza a na ucawu wo okolo e le ā ri nu ucira shi. She tsu cigai tsu zuwa aciyātsu na tsaa uwwai uyo'o goon wan. ² Tsu yuwain ili i na yaa zuwa le a uwwa uyo'o, reve waru tsu yuwain ili i na yaa kamba le. ³ Ko Zamawawa yuwan adama u zuwa aciyāyi wu uwwa uyo'o shi. Amma cine Adanshi ā A-sulā a dammai, "Ama a na e isulusa wu ā-mu da fo e isulusa." ¹⁴ Ili i na a dānai suru a-tsumā a Adanshi ā A-sulā a dāna le tā adama o rito tsu. Adanshi ā A-sulā a ca tsu tā makāba ma asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu, adama tsu dānā nu uzuwu wo okolo.

⁵ A-sulā a da za na tsu zuwa tsu tsu kaba asuvu, reve waru u ca tsu okolo ugbamu. N ta yuwusan avasa A-sulā a kamba dū adama i yuwan nden n sa'ani na ama, a-tsumā e itoni yi Zamawawa. ⁶ Ne da suru ndu yoo boluloi dyo dū i yuwaan A-sulā ica reve waru i casu yi tsugbain, za na āyi da Dada vā Yesu Kristi Zagbain tsu.

Alabari a Sa'ani adama a aza a Isra'ila na Atakpaci

⁷ Zamawawa usu dū tā, adama o ndolo ādū fo i usu-lāi. Ne da A-sulā āā tsurā tsugbain. ⁸ N damma dū tā Zamawawa yuwan tā āḡān-dā ā tyo e ekere a aza a Isra'ila adama u roco nzuwulai mā ābundā n na A-sulā a yuwayin nkaya n le amayun a da. ⁹ Waru u tāwā tā

tsurā Atakpaci a ca A-sulā ica adama e isa'ani i na u ro-co nle. Ununa Adanshi ā A-sulā a dammai: "N ta cuwa wu e memere ma Atakpaci. N ta cana ica ā tyo a aala ā wu." ††

¹⁰ Adanshi ā A-sulā a dammisa tā:

"Zāḡāḡāi, ādū Atakpaci, obolo na ama ā yi, aza a Isra'ila." ‡

¹¹ Waru Adanshi ā A-sulā a damma tā:

"Cuwai A-sulazuva, suru ndu Atakpaci. Cuwa niyi, ama o uvadi suru." ††

¹² Reve vumavāsulā Ishaya damma, "Nanza o u'wa u Mogono Dawuda† u tā tāwā, u ta yuwan tsugono a aci a Atakpaci, waru a ta zuwa okolo e le e ekere ā yi." ††

¹³ N ta yuwusan avasa ā tyo ā A-sulā, za na tsu ca uzuwu wo okolo, u shiton dū nā mazaṅgā ma amayun na asuvu nden, a mantsa ma na i cayi okolo ā dū e ekere ā yi. Ne da uzuwu wo okolo ā dū waa lyuwa elime o ucira u Ruhu va Akiza.

Bulu yuwan tā adanshi adama o ulinga wā yi

¹⁴ Ama ā vā, n reve tā i tā tapu ni isa'ani. N reve tā waru i tā nu urevu u na wu ntsayi i dānā nā āyi, waru n reve tā i tsu gura tā ritoloi. ¹⁵ Amma n dānaa dū tā a alanga eteshe adama e ili i na n ciga ndu i cuwan. N yuwan tā ne adama a na A-sulā a yuwaan mu tā isa'ani, ¹⁶ waru u ca mu tā ulinga u na moo o'wo aagbashi e Yesu Zamawawa ā tyo ubāṭā wa Atakpaci. N ta yuwusaan A-sulā tsugbashi ana mo ritosu Alabari a Sa'ani ā yi. N dānā tā ana ganu† adama Atakpaci o o'-wo kucci na A-sulā āā ushi, kucci na Ruhu va Akiza kam-bātoi akiza.

¹⁷ Adama o ndolo, n ta yuwusan mazaṅgā adama e ili i na n yuwain adama ā A-sulā a-tsumā e Yesu Zamawawa. ¹⁸ Maa yuwan adanshi adama e ili i ro shi, she ili i na Zamawawa yuwain e ekere ā vā, ana n zuwai Atakpaci a yuwan tsutoni nā A-sulā. A yuwan tā tsutoni nā āyi adama e ili i na n dammai ni ili i na n yuwain. ¹⁹ Waru o toni tā A-sulā adama o ucira wā ābajini o ulinga wa asalama† u na e enei, nā waru adama o ucira u Ruhu va Akiza. N yuwan tā alajiya a Alabari a Sa'ani a-tsumā ā Urishelima hali ā tyo alanga a Iliriku, adama o ndolo n koto tā de alajiya ubāṭā suru. ²⁰ N ciga tā n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani kuci ubāṭā u na ama o ro koto a uwwai adama a Zamawawa shi, adama a na n ciga n yuwusan ulinga o ulinga u na nanza farai shi. ²¹ U tā cine Adanshi ā A-sulā a dammai: "Aza a na koto a damma nle adama ā yi shi e te ene, waru aza a na koto a uwwai adama ā yi shi, ā tā tsurā urevu." †††

Bulu ciga tā u bura Roma

²² Ulinga u nda u da u shi u putsusaa numu ā tāwā ya'a dū me ene dū. ²³ Gogo gba n koto tā ulinga u na maa yuwusan bāṭā nda. N shi tā n ciga n 'yāwā ubāṭā

† 15:3 Ica 69:9.

†† 15:9 Ica 18:49. ‡ 15:10 U.WI. 32:43. †† 15:11 Ica 117:1.

††† 15:12 Isha. 11:1. ††† 15:21 Isha. 52:15.

u dú nu ujimu. ²⁴ N te ifobi n 'yawa Asibaniya, na maã kara, n ta batsa Roma.† N reve ta n ta uwwa uyo'o na m batsa me ene du, reve i kamba mu n reme ure.

²⁵ Amma kafu me ene du, n ciga n 'yuwan n 'yawa ne'en Urishelima tsara n tara une'e a tyo aza e Itoni a na a ri de. ²⁶ A'isa a aza e Itoni a na a ri Makidoniya na Akataya a ca ta ikebe faan adama a kamba alambi a na a ri pe atsumã a aza e Itoni a Urishelima. ²⁷ A uwwa ta uyo'o u na aa yuwaan le ne, adama a na une'e'e wo o'wo ta she damma atsupu o utan. O ufaru, Atakpaci a ushi ta isa'ani e ekere a Asulã adama a aba'un atsumã a ruhu e ekere a aza a Isra'ila. Dada gba e enei u lobono ta a kamba le ni ili i na a ri na ayi. ²⁸ Na n koto a casu ikebe i nda, n ta kalyuwa du, reve n kara a tyo Asibaniya. ²⁹ N reve ta na n rawa ubata u du, Zamawawa ta ca mu abajini aba'un adama a du.

³⁰ Ama a va, n ta patishi du ankuri atsumã a ala e Yesu Zamawawa Zagbain tsu, i bolo ekere na amu atsumã o ulinga a yuwusan avasa a tyo ubata wa Asulã adama a va. I yuwan ili i nda adama e icigi i na i ri na ayi a tyo e ekere a va na Ruhu va Akiza ca ndu. ³¹ I yuwan avasa adama a ama a na a ri e ida ya Yahuda aza a na koto a ushiyi Yesu Zamawawa shi, tsara a uwato mu usan wan. Waru i yuwan avasa adama a aza e Itoni atsumã a Urishelima a yuwan mazanga ni ili i na n yuwain adama n kamba le. ³² Na Asulã a usu, n ta tawa ya'a du na mazanga, waru ukalyuwusa u va a tyo ya'a du u ta zuwa mu mu uwwa uyo'o reve n tsura wuwun. ³³ Gogo iyawa Asulã, za na tsu ca asuvu nden, u dana obolo na adu suru. Ami.

Bulu cãsa ta n'utsa ma yi

16 N ta ni ili i sa'ani i na maa damma adama a Fibi, ka na a yuwusan aganda atsumã a aa'isa a aza e Itoni a Kankirya. ² N ta patishi du ankuri i ushi yi atsumã a Zagbain o ure u sa'ani u na ama a Asulã aa tsu yuwan. I kamba yi atsumã o ure u na yaa gura suru, adama a na u kamba mu ta na ama a abunda fo.

³ I cãsa Birisika na Akila, † aza a na a yuwain ulinga obolo na amu atsumã a tsugbashi tsã Yesu Zamawawa. ⁴ A usu ta a kuwa adama a kamba mu. N godyoo le ta lon, waru amu a nde'en shi a'isa a aza e Itoni a Atakpaci suru o godyoo le ta. ⁵ Waru, i cãsa mu aa'isa a aza e Itoni a na o tsu bolotusu atsumã o u'wa u le.

Waru i cãsa mu i'utsa ya amayun i va Abayinitu. Ayi da vuma na fara o'woi za vi Itoni e ida ya Asiya.

⁶ I cãsa mu Meri, za na yuwaan du ulinga wa abula lon.

⁷ I cãsa mu ama a va, Andranika na Juniya, aza a na a dana atsumã o u'wa wa ali obolo na amu. O o'wo ta aza e Itoni kafu amu, waru ajiya a ta casu le tsugbain.

⁸ I cãsa mu Amfiliya, ayi i'utsa ya amayun i va i da atsumã e itoni yi Zagbain.

⁹ I cãsa mu Uribanu, za na yuwayin Zamawawa aganda obolo na atsu.

I cãsa mu i'utsa ya amayun i va Isitaki.

¹⁰ I cãsa mu Abali, za na rocoi amayun a da u toniyi Zamawawa.

I cãsa mu Aristobulu na ama o u'wa a yi.

¹¹ I cãsa mu Hiruduyan, moron ma va.

Waru i cãsa mu Nakisu na aza a na a ri atsumã o u'wa wa yi, aza a na a ri aza e Itoni yi Zagbain.

¹² I cãsa mu Tarafina na Tarafusa, amaci a na a yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

I cãsa mu nawayi va amayun va Barisisa, ka ro na yuwain ulinga u sa'ani adama a Zagbain.

¹³ I cãsa mu Rufo, za na ri aagbashi a sa'ani adama a Zagbain. Waru i cãsa mma va yi, za na o'woi gashi mma va.

¹⁴ I cãsa mu Asinkirita, na Filiguna, na Hamisa, na Baturoba, na Hema, obolo na aza e Itoni a na a ri obolo ne ele.

¹⁵ I cãsa mu Fililugu, na Juliya, na Niriya, na mawun ma anawu mo usheli ma yi, na Ulumfa, obolo na ama a Asulã a na a ri obolo ne ele.

¹⁶ I cãsa ni icigi yi Zamawawa.

A'isa a aza e Itoni a Zamawawa suru a ta cãsa du.

Morono ma atsuvu mo ukosu

¹⁷ Ama a va, i kambuwa ugbozu u du ulobonu adama a aza a na aa tawa nu une'esun nu u'yasasan wa asuvu e ekere o ucawu wo okolo wa ama, reve o rito ili i ro ko'o ni ili i na i tsurai. I suma le! ¹⁸ Aza a na a yuwusan ne a yuwusan Zamawawa Zagbain tsu aganda shi, amma a ta yuwusan ili i na aa uwaa aciyele uyo'o. A tsu yuwusan ta ica ye pere, reve a lumã ama a na e revei cu'un morono ma adanshi me iwuya ma nda shi. ¹⁹ Aza e Itoni suru a uwwa ta a na yaa yuwusan tsutoni e ekere a Zagbain, adama o ndolo n ta yuwusan mazanga adama a du. Amma n ciga du ta i kambuwa ugbozu atsumã e ili i na i ri ili i sa'ani, amma gba i suma iwuya.

²⁰ Asulã a na gba a tsu tawa na asuvu nden, aa jima shi u ta minjira Male reve u ca du ucira a aci a yi.

N ta yuwusan avasa isa'ani ya Yesu Zagbain tsu danu obolo na adu.

²¹ Timoti za na a yuwusan ulinga obolo na amu, u ta lyungusa du ni icasu ya yi. Waru ama a va fo, Lusiya, na Yason, na Susibatara a ta cãsa du.

²² Amu da Tatiyu, n ta danasa ili i na Bulu dammai n dana. Amu fo n ta cãsa du atsumã a Zagbain.

²³ Gayu ta cãsa du. U ushi mu ta obolo na aa'isa a aza e Itoni suru atsumã o u'wa wa yi.

Arasata, za vu uzuwa wi ikebe a lyuci gbain, ni i'utsa i tsu Kawata a ta cãsa du fo.

²⁴ N ta yuwusan avasa Zagbain tsu Yesu Zamawawa u roco du isa'ani suru. Ami. ††

Avasa e ica

²⁵ Tsu cayi Asulã tsugbain! U tsu zuwa du ta yi isawan nu ucira atsumã o ucawu wo okolo a du, cine Alabari a Sa'ani a dammai. Ikaka i da adama e Yesu Zamawawa

† 16:3 Aji. 18:2.

†† Akuci a atagada o ro a ri nu uguzu u nda shi.

ni ifobi i na u sokoi nu ujimu. ²⁶ Amma gogo idana ya amasulā a zuwa le tā e reve amayun a alanga e eteshe. Waru Asulā, a na ā tsu kuwā shi, a zuwa tā uvadi mābulā e reve amayun a nda, tsarā ā usu waru aa yuwan tsutoni nā ayi. ²⁷ Lyawa Asulā, za na ayi da goon u ri nu ugbozu, u ushi tsugbain o ure wā Yesu Zamawawa babu ukotu. Ami.

1 Korinti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana tã mepepelime ma nda nã mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni o ro atsuma a Korinti. Korinti abajini a lyuci a da zuzu nã nge'en m mala. Ama batã batã a danã tã de nã nden. Lyuci'i u danã tã na ala a vama adama a mayan me iwuya ko ili yi idaba pe. Iroci yi ili i na a dansa ayi da aa'isa a amali a Afurodata, ubatã u na a zuwai ashakala ukpakukupa (1,000) adama o ulinga wa aza a na aa yuwusaan ure we epen agandã. Bulu 'yawã tã de reve u linga adama u tsurã ikebe yi ili i na wãã danã a lyuwusa waru o ritosu ama adama e Yesu. Aza e Itoni nã abundã alambi a da a danã a mantsa mo ndolo, amma ama o ro gba shi a shi tã nu ucira. Atsuma e mepepelime ma nda, Bulu rito tã aza e Itoni cine a yuwan nden n le ubatã u na ama a abundã a ri a yuwusan ili yi idaba. U damma tã aza e Itoni a yuwan nden ma ankuri na akapi a ama a na a buwai, she a danã wukasu wan. U rito tã ama she a yuwan tsipere wan ko iwuya i ro wan. U cuduwa tã cine wu ntsayi lolo danã. E mepepelime ma nda Bulu damma tã cine icigi i ri nu ucira lon. U roco tã cine waru wu ntsayi a yuwan agandã. O ukosu, u cuduwa tã ulyuwu wa aci e Yesu na a 'yashin digã o ukwã, ne da fo aza e Itoni a yi suru aa danã nu ulyuwu wa aci.

Ulyuwu wa aci e ekere o ukwã u tawãã tã nu ucira e ekere aza e Itoni. Icigi yi ili yu uvadi abajini e ili i wuya i da. Aatagada a nda a damma tsu tã ulyuwu wa aci e Yesu Zamawawa e ekere o ukwã a la'a tã icigi yi ili yu uvadi, ne da za vi Itoni a gura suma ili yu uvadi reve u kuru Zamawawa ulobonu.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Içasu na avasa a Bulu (1:1-9)
2. Ipati adama o ubolu wa aci (1:10-4:21)
3. Addama atsuma a tsu'utsã (5:1-7:40)
4. Tsutoni nã Asulã o unã wã amali (8:1-11:1)
5. Uritosu cine a yuwan agandã nã wuma wã aa'isa (11:2-14:40)
6. Ulyuwu wa aci a Kristi Zamawawa a aci o ukwã (15:1-58)
7. Sadaka adama a alambi (16:1-4)
8. Ifobi yi mmalu mã Bulu (16:5-12)
9. Majiyan mã Bulu ni içasu yã yi (16:13-24)

Ucuduwu

1 Amu Bulu da n danaa ndu aa'isa a aza e Itoni atsuma a Korinti mepepelime ma nda. N tã lyungusãã du ni içasu. I'utsã i tsu Satsani fo u tã lyungusãã du ni içasu. Asulã e de mu tã amu Bulu, mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, adama a na ne da u cigai. ² Asulã e de du tã yo o'wo ama a akiza a yi. U kambãto du tã na akiza e ekere e Yesu Zamawawa. U yuwaan tã ne fo aza a na a yuwaan niyi agandã atsuma a Zagbain Yesu Zamawawa batã koko'o. Zamawawa da Zagbain tsu na akapi ama fo.

³ Lyawa Asulã Dada tsu obolo nã Zagbain Yesu Zamawawa a ca du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo tã Asulã

⁴ N tsu godyoo tã Asulã kuci adama e ne'e na u ca ndu, gogo a na yo o'woi aza e Yesu Zamawawa. ⁵ E re suru yo o'wo tã aza o utsuru, atsuma a adanshi nu urevu suru adama a na yo o'wo tã ili i tã nã ayi. ⁶ Ayi

nda u roco tã ili i na n damma ndu adama a yi amayun a da. ⁷ Adama o ndolo, i ushi tã ne'e suru na Ruhu vã Asulã aa casu, adu a pura ukãmbu wu Zagbain Yesu Zamawawa. ⁸ U tã banã du nu ucira hali o ukosu adama Asulã o goro du atsuma e ili i ro o urana u na wãã tãwisã waru wan. ⁹ Amayun a da Asulã a ta yuwaan du ne, adama a na u tsu yuwan tã ili i na u dammai, u dangwa du tã yo o'wo ili i tã nã Mawun mã yi, Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Ama e ne'eshen tã re re

¹⁰ Ama a vã, n ta patishi du, adama o tsugono tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa, na suru ndu i usulai. She yi kasa wan, amma i boluloi aciyãdu ubatã u tã adama i danã no okolo a tã nã majiyan mã tã. ¹¹ Ama a vã, ama o ro aza a na a ri de nden o u'wa wã Kuluwi † a damma mu tã a na i tã a mawasan vãni du. ¹² A damma tã vu-

† Kuluwi ka da, waru o utã yi a alanga e eteshe ko ama'a aza a da ko aza a yi a da shi, waru ko agbashi a da ko ama a na a ri pe nã nden atsuma o u'wa wã yi u da shi.

ma suru ta yuwusan adanshi a yi ko'o. Vuma ro damma, "N te itoni ya Bulu." Za ro a dansa "N te itoni ya Apolo." Za ro waru a dansa, "N te itoni ya Bituru." Za ro gba a dansa, "N te itoni yi Zamawawa."

¹³ A ta gura ne'eshen Zamawawa za na ri vuma ta koko'o? O'o! Bulu kuwa ta adama a du a akpata?† O'o! A rumbu du ta tsara yoo o'wo otoni a Bulu? O'o! ¹⁴ N godyo ta Asula a na n rumbu ko vuma ta atsum a du shi, she Kirisibu na Gayu. ¹⁵ Gogo babu vuma na aa damma a rumbu yi ta atsum a ala a va. ¹⁶ (Kai, n cuwan ta gogo! N rumbu ta Istifana na ka va yi na muwun ma yi, waru maa gura cuwan ko n rumbu ta nanza shi.) ¹⁷ Zamawawa† lyungu mu n rumbu ama shi. U lyungu mu ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani. Na n damma Alabari a Sa'ani'i, she n yuwan nu ugbozu wa ama wan, adama a na n ciga ucira wu ukwa wu Zamawawa zuva va akpata wo o'wo pere shi.

Zamawawa da ucira nu ugbozu wa Asula

¹⁸ Na ama a na a ri o ure wu ukwa a uwwa ikaka adama o ukwa wu Zamawawa, u tso o'wo le ta gashi tsulo. Na atsu na Asula a wawusa tsu uwwa yi, ucira wa Asula u da. ¹⁹ A dana ta atsum a Adanshi a Asula: "N ta lungusa ugbozu wa aza a na a tarai aciyele a ta nu ugbozu.

N te geshe urevu wa aza o urevu."†

²⁰ Nye i da i ri ulobonu atsum a o uvadi wa aza o urevu wa adanshi, na munlu n wila, na aza a ndammulai? Asula a zuwa le ta suru o o'wo olo waru u roco ta ugbozu u le u ri na abula shi. ²¹ Asula za na ri nu ugbozu o fobo ta ama o uvadi u nda aa tsura yi shi, no o toni ugbozu u le. O un a u ndolo, u dangwa ta u wawa aza a na a ushiyi ikaka i na tsu yuwain alajiya, ikaka i na yo o'woi gashi tsulo. ²² Aza a Isra'ila a ciga ta ee ene ili ya asalama tsara u roco a na Asula a ri o ulinga. Atakpaci a ciga ta a tsura ugbozu. ²³ Adama o ndolo, ana tsu yuwain alajiya a na Zamawawa kuwa ta a akpata,† aza a Isra'ila a tara yi ta gashi unusu, avu Atakpaci a damma ili i tsulo tsa da. ²⁴ Amma ikaka'a a tyo e ekere a aza a na Asula a dangwai, aza a Isra'ila obolo na Atakpaci, ayi da nda: Zamawawa, ayi da ucira wa Asula waru ayi da ugbozu wa Asula. ²⁵ Ko na Asula a yuwan gashi u tu ulu, u la'a ta vadilima ugbozu, ko na wo o'wo gashi babu ucira, u la'a ta vadilima ucira.

²⁶ Ama a va, cuwain cine i danai ana Asula a dangwa ndu. Ama o uvadi u nda a jijan gashi wa'a da atsum a du a ri nu ugbozu. Ama wa'a da a danai azagbain a lyuci atsum a du. Waru wa'a da utai atsum a du o u'wa u tsugono. ²⁷ Amma, Asula a dangwa ta ili i na ama a tarai tsulo tsa da tsara u zuwa aza a na a tarai aciyele aza o ugbozu a uwwa wono. Waru u dangwa ta aza a na a ri nu ucira shi, tsara u ca aza o ucira wono. ²⁸ U dangwa ta ili i na ama o uvadi a tarai ili shi, ko babu abula, ko babu ili i ro ko ke'en, avu u linga ne ele adama ili i na ama a tarai ili ya abula yo o'wo babu abula. ²⁹ U yuwan ta ne tsara vuma ro yuwan uvadu a makakan ma yi wan. ³⁰ Asula a da za na zuwa ndu yo

o'wo ubolu na Yesu Zamawawa. U kambato ta Zamawawa na aciyayi wo o'wo ugbozu adama a tsu. Adama a yi a da Asula a usu ntsu. U kambato tsu ta aza a akiza, waru u ca ta aciyayi tsara wu utaa tsu uba ta wu unusu. ³¹ Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma na cigai yuwan uvadu, u yuwan goon atsuma e ili i na Zagbain yuwain."

Adanshi adama a Zamawawa nu ukwa wa yi

2 Ama a va, ana n tawa n damma ndu ikaka ya Asula, n yuwaan du adanshi nu uguru wa adanshi ko n roco n ta nu ugbozu shi. ² Adama a na a mantsa ma na n danai obolo na adu, n zuwa ta aciyava mi icina ili i na i buwai suru, she Yesu Zamawawa goon nu ukwa wa yi a akpata.† ³ Ana n tawai ubata u du, lipu va dana nu ucira shi, waru n dana ta e meje'en adama o wovon. ⁴ Waru ana n danai o uritosu na alajiya n yuwan ta adanshi hawun. N yuwan ugbozu ko adanshi o morono mo ugbozu shi. N iyawa ta Ruhu va Asula roco ucira wa yi. ⁵ N yuwan ta ne tsara i ca okolo adama o ucira wa Asula, agba adama o ugbozu wu vadilima shi.

Ugbozu wa Asula

⁶ Na n ri obolo na aza a na a gbamai de atsum a e Itoni, n tsu yuwan ta adanshi nu ugbozu. Amma cu'un vu ugbozu vu uvadi u da shi, waru cu'un vu ugbozu na azagbain o uvadi a cigai da shi. Ele da aza a na ucira u le woo o'wo babu abula. ⁷ Amma n ta yuwusan adanshi o usokowu wu ugbozu wa Asula, za na u lyawai usokowu hali a tyo gogo. Kafu u yuwan uvadi, Asula o fobo ta ugbozu u nda tsara u tawa tsu na tsugbain. ⁸ Atsum a azagbain o uvadi a nda babu za na tsurai urevu u ndolo. Na a shi e reve, a shi a vara Zagbain na ri na tsugbain a akpata shi. ⁹ Amma Adanshi a Asula a damma ta:

"Ili i na Asula o foboyi aza a na a ciga niyi u la'a ta ili i na ee eneshe ne esu e le, waru u la'a ta ili i na a uwwai na atsuvu e le. Koto nanza jijan ili i ndolo o okolo a yi shi!"

¹⁰ Amma tsu reve ta ili i ndolo suru adama a na Ruhu va Asula roco ntsu de ili'i suru. U reve ta ili suru, hali ni ili yu usokowu i na i ri a majiyan ma Asula. ¹¹ Avu da goon vu reve ili i na i ri pe atsum a okolo a wu, waru Ruhu va Asula da goon reve ili i na i ri pe atsum a okolo a Asula. ¹² Amma Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ayi da i zuwai tsu ri na majiyan ma ta na aza o uvadi a nda shi. Ayi da i zuwai waru tsu reve fo ili i na Asula a ca ntsu faan. ¹³ Ana tsu damma ndu ili i ndolo, tsu yuwan ulinga ni idanshi yu ugbozu wu vadilima shi. Tsu yuwan ta adanshi a na Ruhu damma ntsu tsu damma ana tsu cuduwai amayun a nda a tyo aza a na a ri na Ruhu. ¹⁴ Ayi da i zuwai she vuma na ri na Ruhu va Asula goon da aa gura reve aba'un a Ruhu. Vuma na ri na Ruhu va Asula shi, u tsu jijan ta gashi aba'u'un tsulo tsa da. ¹⁵ Vuma na ri na Ruhu suru u ta gura petelyuwe

† 1:19 Isha. 29:14.

ili i nda, amma babu vuma na aa gura petelyuwe vuma'a.

¹⁶ Adanshi a Asulā a damma tā:

"Zane da gura reve majiyan ma Asulazuva?

Zane da aa gura ca yi asala?" †

Amma tsu gura tā reve ili i nda, adama a na tsu tā no okolo a Zamawawa.

Agbashi a Asulā

3 Ama a va, ana n danai obolo na adu n yuwaan du adanshi cine maa yuwaan aza a na a gbama de atsumā e Itoni shi. N yuwaan du tā adanshi gashi adu aza a na a ri pe atsumā o uvadi da ko gashi adu nrebu n da atsumā a Zamawawa. ² N lyuwato du tsuwa shi, adama a na i buwai a apasa maani. Ko gogo koto i rawa i lyuwa tsuwa shi, adama a na hali n gogo i buwa tā a yuwusan nden n du gashi aza a na a ri pe atsumā o uvadi. ³ I tā tsushu'un vāni du waru i ta mawasan vāni du. Ayi ili i nda i roco tā a na i buwai atsumā o uvadi, waru i buwa tā o tono re va yi. ⁴ Za ro a dansa, "N te itoni ya Bulu." Za ro waru a dansa, "N te itoni ya Apolo." Ana yaa dansa cu'un ndolo, i rotso tā ama o uvadi.

⁵ To, Apolo gba ili i ro i da? O'o! Bulu waru gba ili i ro i da? O'o! Atsu agbashi a Asulā a da goon, aza a na aa kambusa du i usu. Za suru atsumā a tsu u ta yuwusan ulinga u na Zagbain ca niyi u yuwan. ⁶ Amu n cu'wan tā avu Apolo tsun mini. Agba Asulā a da a tsu zuwa yi u kungwa. ⁷ Za vu ca'an na za vu utsusun u mini ili i ro i da a ri shi, amma Asulā ili i ro i da adama a na ayi da u tsu zuwa icu'u'un i kungwa. ⁸ Za vu ca'an na za vu utsusun u mini a ciga tā icu'u'un a kungwa tsarā udumā u lobono. Asulā a ta ca vuma suru iliyinkapa atyo o ulinga u na u yuwain. ⁹ Adama a na atsu n'utsa mu ulinga n na tsaa yuwusaan Asulā ulinga da, waru adu udumā wā Asulā u da.

Waru adu usaa wā Asulā u da. ¹⁰ N yuwan tā ulinga wu suwi va amayun, adama a na Asulā a kamba mu tā n yuwan yi, waru n vara tā ikyun yu usaa, avu vuma ro reme usaa zuva va yi. Suru ndu i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan usaa'a. ¹¹ Ikyun yu usaa u na tsu varai de, Yesu Zamawawa† da, waru babu vuma ro na aa varisa ikyun i ro. ¹² Vuma na a yuwan usaa e ikyun yu usaa i ndolo, za ro ta yuwan ulinga na zinariya, ko azurufa, ko atali e ikebe, za ro gba shi dangā, za ro waru alawan, ko tsu'iwā. ¹³ Amma urana wu uge'etosu u tā lo a tawā a na aa lyungwā tsarā e ene cu'un vu ulinga na suwi suru yuwain. A ta zuwa ulinga u vuma suru atsumā a akina tsarā e ene ko u tā kulā. ¹⁴ Nu usaa'a u kulā atsumā a akina'a shi, to, suwi ndolo tā tsurā iliyinkapa. ¹⁵ Amma nu usaa'a u kulā, ayi suwi ndolo ta lamba ili suru. Ayi suwi'i u ta la'a, amma u to o'wo gashi vuma na utulāi atsumā a akina.

¹⁶ N reve tā a na i revei a na adu aa'isa a Asulā a da waru Ruhu va Asulā tā pe nden atsumā a du! ¹⁷ Asulā a tā lungusā vuma na lungusai aa'isa a Asulā. Ili i na i

† 2:16 Isha. 40:3.

zuwai ayi da aa'isa a Asulā a tā na akiza, waru adu aciyadu adu dada aa'isa'a.

¹⁸ Lyawai a pususan aciyadu ana. Na yaa yuwusan majiyan i tā nu ugbozu atsumā o uvadi u nda, to, i kambato aciyadu olo adama a na ne da yoo o'wo aza o ugbozu wa amayun. ¹⁹ Ili i na uvadi u tarai wo o'woi tsulo, ayi da ili i na Asulā a tarai ugbozu. Adanshi a Asulā a damma tā, "Asulā a tsa azu tā aza o ugbozu a mantsa ma na aa yuwusan ugbozu u le." ²⁰ Waru u dammisa tā, "Asulazuva e reve tā a na ifobi i na aza o ugbozu a yuwain suru pere da." ²¹ Adama o ndolo she i 'yasān avangaci adama a na yoo tono vuma gbain ro wan. Ili suru aza a du a da: ²² Bulu, na Apolo, na Bituru aza a du a da. Waru uvadi mabulā za du da. Wuma, nu ukwā za du da. Ne da mantsa mo gogo na mantsa ma na maā tawā. Ili suru e ekere a du a da a ri, ²³ waru adu e ekere a Zamawawa da i ri, waru Zamawawa e ekere a Asulā a da u ri.

Ulinga wa ajiya

4 Lyawa ama a tara tsu agbashi a Zamawawa, aza a na Asulā a cayi ili ya amayun i na i ri usokowu.

² Na ama a ca agbashi ulinga, a ciga le tā a yuwan ulinga'a cine wuntsayi a yuwan. ³ Amu u balā mu ko i ge'eto mu ko ukobu wu uge'etosu wa ama u ge'eto mu shi. N tsu ge'eto aciyava shi. ⁴ N reve tā asuvu a va a tā cece. Amma suru na ne u kambato mu cece shi, adama a na Zagbain da za na ee ge'eto mu. ⁵ She i ge'eto kafu mantsa ma rawa wan, i puro hali Zagbain kambā. U to utaa ili i na i ri usokowu atsumā e irumbu e ekan, waru u tā palu'wā ili i na ama a cigai i na i ri usokowu o okolo e le. Asulā a da aa cibala vuma na acibalu a na a ntsaa niyi.

⁶ Ama a va, amu na Apolo iroci i da atsumā e ili i na maa yuwusan adanshi a aci a yi, tsarā i tsurā urevu wi ili i na udammu'u u ri, "Toniyi ili i na a danai atsumā a Adanshi a Asulā goon." Tsundolo yaa 'yasān avangaci reve i tara manlu mā du ma la'a tā manlu mo ro shi. ⁷ Zane da vaa tarasa aciyawu? Vu ta tarasa vu la'a tā akapi a aza e Itoni? Nye da vu ri na ayi na Asulā a da a ca nuwu ayi shi? Nni ili i na vu ri ne ele suru ubatā wā Asulā a da o utai, cine vaa 'yasān avangaci gashi avu da vu yuwan nle na aciyawu?

⁸ I ta yuwusan majiyan gashi i tsurā tā de ili i na i cigai suru. I yuwan tā majiyan gashi i tā nu utsuru. I ta yuwusan majiyan yo o'wo tā ngono goon du reve i lyawa tsu. N ta ciga yo o'wo ngono na amayun adama tsu yuwain tsugono obolo. ⁹ Me ene tā gashi Asulā a zuwa tsu atsu ajiya† a yi tso o'wo ama a na ama a tarai ili i ro shi, cine aza a na a ri o u'wa wa ali a ri acapa suru suru. Tsu tā tsa ama a na a tarai a tyo a agalaci reve o una le, †† adama ama suru na nlingata ma Asulā e ene cine aa kuwā. ¹⁰ Ama o uvadi a nda a te inda tsu

†† Na yali ya Roma i lyuwa uvon reve u kambā a wata, u tā dana elime, avu asoja na ama a na a kamba niyi a kuru acapa, aza a na a dana acapa suru suru ele da nyuwatan n na e remei batā o uvon reve a zuwa le o u'wa wa ali. Bulu ta kuratosu aciyayi na aza a na e remei na aa zuwa o u'wa wa ali aza na a ri acapa suru suru.

gashi olo adama a na tsaa yuwusan ulinga wu Zamawawa. Amma ɗu, i ta dansa i ta nu ugbozu lon, adama a na i ri e itoni yi Zamawawa. Agba ne da shi. I ta yuwusan majiyan tsu ri nu ucira shi ɗu gba i ta nu ucira. I ta yuwusan majiyan ama a ta casu du tsugbain, agba a ca tsu tsugbain shi. Agba ne da shi. ¹¹ Hali n gogo tsu lamba ta ilyalya na mini mo oso. Akashi a da tsu ri ne ele goon na tsoo oto. Ama o to bongishi tsu lon. Tsu ri nu u'wa wa aciyatsu shi. ¹² Tsu yuwan ta a-tyo a na tsaa yuwan ulinga ne ekere a tsu. Na ama a yuwaan tsu un, a tsu tsu zuwaa le ta aba'un. Na ama o bongi tsu, a tsu tsu kaba ta pe asuvu. ¹³ Na ama a yuwan adanshi a vanvama adama a tsu, a tsu tsu damma ta ili i sa'ani a aci e le. Hali n gogo ama a ta tarasa tsu tse everi waru gashi akkama.

¹⁴ Maa danasaa du ili i nda adama yu uwwa wono shi. N ciga ta n rono du atsuvu adama a na muwun n va n da i ri. ¹⁵ Ama ukpakukupa kupa (10,000) ta gura rito du adama a Zamawawa, amma amu da a nde'en dada du goon. Yo o'wo ta muwun n va ana n damma ndu adama e Yesu Zamawawa. ¹⁶ Adama o ndolo m pati du ta i toni iroci i va avu i yuwan cine maa yuwusan. ¹⁷ Ayi da i zuwai ma ɗ lyunguwisa du ulobo u va Timoti atsum a itoni. Ayi macigata ma va ma da waru aagbashi a abula a Zagbain a da. U ta cuwaan du ni ili i na n ritoi adama e Yesu Zamawawa atsum a a'isa a aza e Itoni ubata u na n 'yawai suru.

¹⁸ Ozo o ro a du a ta 'yasaasan avangaci adama a na i yuwain majiyan ma na ma ɗ tawa n kalyuwa du shi. ¹⁹ Amma na Zagbain lyawa mu n tawa, maa jima shi n ta tawa. Na n tawa n te ene ili i na aza a na aa 'yasaasan avangaci aa yuwusan. N te reve ko ubata wa Asula u da a tsurai ucira u le, ko adanshi a da aa yuwusan goon. ²⁰ Adama a na tsugono ts a Asula adanshi a da a yuwusan goon shi, amma adama o ucira. ²¹ Atsum a e ili i re i nda, zane da i dangwai: n tawa du na aasudu ko n tawa du ben ni icigi?

Tsipere atsum a aza e Itoni

5 Mu uwwa ta ama a dansa za ro atsum a a du ta yuwusan tsipere, a na u ta yuwusan tsipere na ka va dada va yi. Ko atsum a a aza a na e revei Asula shi a 'yuwan ta cu'un vu unusu u ndolo. ² U rawa ta yu uwwa wono, agba ɗu da nda a 'yasaasan avangaci. I yuwan atsumolangu adama o unusu u vuma'a. Ni i shi i yuwan atsumolangu tsundolo, i shi ta putsaa vuma ndolo a yuwan ibolo na ɗu. ³ Ko na wo o'woi n ta alanga na ɗu, n tsu yuwusan ta majiyan adama a du. N yuwan ta uge'etosu gashi n ta lo obolo na ɗu gogo. Nu ucira u na Yesu Zagbain ca numu, n damma ta a na i ciga i 'yuwan i ca vuma na aa yuwusan unusu u ndolo oforo. ⁴ I de ibolo waru ucira wa Yesu Zagbain ta dana obolo na ɗu atsum a e ibolo i ndolo. ⁵ I 'yuwan i ciga i ca vuma ndolo a tyo o ucira u Male, tsara u lungusa lipu vuma ndolo, amma a ta wawa ruhu va yi na Yesu Zagbain tawa.

⁶ Uvadu u du u ri ulobonu shi. I reve ta udammu u nda, "Ununa wolilo wa'a u tsu zuwa yira ya akala at-

sum a e meretsu i tsutsa tapu." Ili i nda u to rocosu ni i lyawa vuma ndolo na aa yuwusan tsipere tso ndolo lyuwa elime na ɗu, ama o ro atsum a a du a ta gura reme mayan ne. ⁷ Cine aza a Isra'ila a tsu tawa wolilo suru a 'wa le kafu a yuwan Abuki a Mapasa, ne da yaa yuwan, yu utaa vuma nda atsum a a du. Asula a kambato du ta cece adama a na Zamawawa kuwai tsara u kambato tsu faan e ekere o unusu. Wo o'wo ta ts a magiri'i ma na aza a Isra'ila o unai de a Abuki a Mapasa nu ujimu lon. ⁸ Adama a na ne da u ri na amayun, tsu dana a cuwusan kuci a na a tsu ama a Asula a da. Tso ocoyi akuci o wolilo, ele da tsurala, na tsushu'un, na re vi iwuya i na tsu yuwain kafu tso o'wo aza e Itoni, amma tsu yuwain amayun na abula tsa akala tsa na a yuwain na wolilo shi.

⁹ Ana n danaa ndu nu ufaru, n damma du ta she i bo-lo aci na ama a na aa yuwusan tsipere wan. ¹⁰ N ta yuwusan adanshi adama a aza e Itoni a na a yuwusan tsipere, agba a aci a aza a na a ri aza e Itoni shi. Amayun a da ozo o ro e le a yuwan ta de tsipere. Ozo o ro e le a ta nu utsan, ozo o ro waru aza a a'usa, ozo o ro waru a ta yuwusaan amali aganda. Ni i ciga yi kasa na cu'un va ama o ndolo, to i lyawa uvadi. ¹¹ Ili i na maa dansaa du ayi da yi kasa na za na e desu aciyayi za vi Itoni amma u ta yuwusan tsipere. Yi kasa na ama a na a ri nu utsan ne evu. Waru yi kasa no ososowi na aza a na e isulusa ama na aza a a'usa. Waru yi kasa na ama a na yuwusaan amali aganda. Ko tsuwa she i lyuwa obolo na cu'un va ama o ndolo wan.

¹² N ri nu ucira n ge'eto aza a na a ri aza e Itoni a da shi. Amma i ta nu ucira u na yoo boryo aza a du aza a na a tsu yuwan cu'un vu nusu ndolo. ¹³ Asula a te ge'eto ama a na a ri aza e Itoni shi. Adanshi a Asula a damma ta, "Na atsum a a du za ro pe ni iwuya, i lo yi." †

Ntaralai a 'yaw a o ukobu wu uge'etosu

6 Atsum a a du na za ta du ri na mawasan na za ro, she u 'yaw a o ukobu wu za vu uge'etosu na ri za vi Itoni shi wan. U damma ama a Asula e ge'eto adanshi'i. ² ɗu i reve urana u ro a tsu aza e Itoni tsu ta ge'eto uvadi shi? Na ɗu da yee ge'eto uvadi, yaa gura ge'eto addama e keke'en a nda shi? ³ I reve ta mantsa ma ta lo a tawa a na tsee ge'eto nlingata ma Asula, adama o ndolo amayun a da tsu ta gura ge'eto ili i na i buwai atsum a o uvadi. ⁴ Ni i ri na cu'un mawasan ndolo, cine tsa da yaa 'yawusa ubata wa aza o uge'etosu a na a ri atsum a a tsu shi, aza a na ama a Asula a tarai ili i ro shi? ⁵ N ta yuwusan adanshi a nda tsara yu uwwa wono. N reve ta atsum a a du aa lamba za vu ugbozu na aa gura ge'eto na a tsura mawasan atsum a a aza e Itoni shi. ⁶ Amma o un u ndolo, reve aza e Itoni e re a 'yaw a o ukobu wu uge'etosu, avu a uwa mawasan a makakan ma aza a na e revei Asula shi. She i yuwan tsundolo wan!

⁷ Ni i tara mawasan ma du a tyo o ukobu wu uge'etosu, to, i riy a ta. Atsum a a du na za vi Itoni ro nusaan du, she i 'yawato yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi

† 5:13 U.WI. 17:7.

isula yi wan. U ta la'a i rungwa. Ko na za vi Itoni ro paala du, she i 'yawato yi ubata wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i lyawa yi ne. ⁸ Amma adu na aciyadu i tsu yuwan ta iwuya reve waru i paala ozo o ro, i tsu yuwan ta ne a tyo e ekere aza a du aza e Itoni!

⁹ She yi luma aciyadu wan. I reve ta za vi iwuya aa tsura tsugono tsu Asula shi. Ama a nda ele da aza a na a yuwusaan amali a aganda. Ele fo aza a na a yuwusan tsipere, ama a nda aa tsura tsugono tsu Asulat shi. Ne da waru ali a na a tsu lyawa ali a yuwan tsipere ne ele e re koko'o. Evu, na aza o utsan, na aza a ngalalaji aa tsura tsugono tsu Asula shi, obolo no ososowi, na aza a na a lungususala ala o ozo o ro. Aza a na a yuwain cu'un ndolo aa tsura tsugono tsu Asula shi. ¹¹ Kafu i usu Zamawawa, ozo o ro a du a yuwan ta cu'un vi ili yi idaba i ndolo. Amma Asula a zaza'wa ta nusu du suru avu u kambato du cece, reve u kambato du babu unusu a makakan ma yi. U yuwan ta ili i ndolo suru atsumu a ala a Zagbain Yesu Zamawawa waru nu ucira u Ruhu va Akiza.

I ca Asula tsugbain na lipu du

¹² Apa ili i na ozo o ro a du a dansa: "N ta gura yuwan ili i na n cigai, adama a na amu za vi Itoni da." Apa cine n tsu usu: "Ee, uritosu u ndolo amayun a da. Agba ili i na maa gura yuwan suru i da yaa kamba mu shi." N ta gura damma, "N ta gura yuwan ili i na n cigai biti," amma n lyawa ili i ro i kambato mu aagbashi a yi shi. ¹³ I damma ta, "Ilyalya i tu ulobonu adama a atsumu, waru atsumu a tu ulobonu adama e ilyalya." Amayun a da, amma urana u ro Asula o to kototo le ra. Asula a yuwan lipu adama e tsipere shi. U yuwan yi ta tsara u yuwaan Zagbain aganda, waru Zagbain ta kpatu'waa lipu'u ure u matsura. ¹⁴ Asula a 'yasan ta Zagbain atsumu o ukwa, waru ayi fo u ta 'yasan tsu nu ucira wa yi. ¹⁵ I reve lipu du pasu lipu vu Zamawawa da shi? U tu ulobonu m bolo akapi a lipu vu Zamawawa na aashakala? O'o, ko ke'en! ¹⁶ Adanshi a Asula a damma ta, "Ejere'e o bolo ta avu o o'wo ili i ta." [†] Adama o ndolo, tsu reve ta na vuma bolo aciyayi na aashakala, wo o'wo ta lipu ta na ayi. ¹⁷ Amma vuma na boloi na Zagbain, ruhu va yi na ruhu vu Zagbain o o'wo ta ili i ta.

¹⁸ I suma mayan me tsipere. Ko cu'un vu unusu u ne u da vuma yuwain a alanga a lipu a da u ri, she tsipere. Aza a na a yuwusan tsipere a ta nususaan lipu le.

¹⁹ Adu i reve a na lipu du u'wa wa Asula u da ubata u na Ruhu va Akiza ri nden shi? U ta pe atsumu a du. Asula na aciyayi a da a ca ndu Ruhu va Akiza'a. Adu aza a aciyadu a da i ri shi, amma aza a Asula. ²⁰ Asula a tsula du ta. U tsupaa du ta na abunda lon. Adama o ndolo, ili i na yaa zuwa lipu du yuwan suru u roco na yaa casu Asula tsugbain.

Uritosu adama o lolo

⁷ To, gogo n ta damma du majiyan ma va adama e ili i na i danaa numu. I ta dansa, "Na vuma ciga zuwa Asula a uwua uyo'o, u ta danga ulobonu u kufa e reve ka ko ke'en." ² Apa u'ususu u va: Ama na abunda aa gura guza aciyele shi, reve a yuwan tsipere. Ayi da i zuwai u ri ulobonu vuma suru zuwa ka va yi avu u dangu na ayi goon, waru u tu ulobonu ka suru yuwan lolo avu u dangu na vali va yi goon. ³ She vali 'yuwan o von na ka va yi wan. Waru, u ri ulobonu ka 'yuwan o von na vali va yi shi. ⁴ Ka'a gba u ri nu ucira adama a lipu va yi shi, she vali va yi, ne da waru vali ri nu ucira u lipu va yi shi, she ka'a. ⁵ She i 'yuwunlai a ca aciyadu lipu wan, she ni i usulaji a mantasa wa'a tsara i ca mantasa ma avasa. Reve i tawulaji waru tsara Malet ma lyungwa du u na yaa gura guza aciyadu wan. ⁶ N damma ta ne tsara n ca du ure adama yi kasa na nven ne'en hali mamantsa. Wilu u da shi. ⁷ N shi ta ciga aza e Itoni suru a danga babu lolo, cine amu n ri babu lolo. Amma vuma suru Asula a tsu ca yi ta une'e wa yi. Vuma ro nu une'e u nda, za ro waru nu une'e u ndede.

⁸ Gogo n ta dansaa ali na amaci a aza e Itoni aza a na ali ko amaci e le a kuwai de. U ta la'a ulobonu a dashi yuwan lolo waru wan. I danga ne babu lolo cine amu n ri. ⁹ Amma na yaa gura guza aciyadu shi, to, i yuwan lolo. U ta la'a ulobonu i yuwan lolo a na yaa danga a majiyan ma lipu kuci agba yaa yuwan majiyan me ili i ro shi.

¹⁰ N ta na wilu u nda adama a aza a na a ri na lolo. Amma amayun a da a na Yesu Zagbain na aciyayi a da u ca ntsu wilu u nda. Ayi da u zuwaa ndu wilu'a, amu da shi. Avu ka, she vu kakasa lolo va wu wan. ¹¹ Amma na vu lyawa yi, she vu dashi yuwan lolo ro wan, amma vu kambu ubata u vali va wu. Avu vali waru, she vu gbara ka va wu wan.

¹² Gogo n ta yuwusan adanshi na aza a na oloi aza a na a ri aza e Itoni shi. Yesu Zagbain ca tsu wilu adama a nda shi, amma amu n ta ca du uritosu u va. Ozo o ro aza a na a ri aza e Itoni a ta na amaci a na a ri aza e Itoni shi. Nu u ciga u dangu na avu, she vu lo yi wan.

¹³ Waru, na avu ka da na vu usuyi Yesu, agba vali va wu za vi Itoni da shi, avu u ciga u dangu na avu, she vu kakasa na ayi wan. ¹⁴ Na ka da vu ri atsumu e Itoni, agba vali va wu za vi Itoni da shi, adama a wu lolo du wo o'wo ta na akiza. Waru na vali da vu ri atsumu e Itoni za na ri na ka na ri atsumu e Itoni shi, adama a wu lolo du wo o'wo ta na akiza. Na ne da shi a na muwun n du fo o o'wo ta idaba, amma gogo a ta na akiza adama a akiza a na vu tawayi atsumu o lolo.

¹⁵ Na za na ri za vi Itoni shi ciga u lyawa za vi Itoni, she za vi Itoni zuwa yi wi isawan wan. Na cu'un ndolo fara, za vi Itoni ndolo ta faan a kasa. Nu u ri n yuwan, yi isawan na vali ko ka na ri za vi Itoni'i shi, adama a na Asula a ciga tsu ta aza e Itoni tsu dangu na asuvu nden na ama. ¹⁶ N ta dansaa amaci a na a ri aza e Itoni: Kila ali a du a ta kuru Zamawawa fo adama a du. Ayi nda fo

† 6:16 Ufr. 2:24.

ne da u ri amayun a tyo ali aza e Itoni: Kila amaci a du a ta kuru Zamawawa adama a du.

I toni Zagbain kuci

¹⁷ Atsumā a a'isa a aza e Itoni suru n damma ta ama e isawan cine a dānāi a mantsa ma na Yesu Zagbain dangwa nle, reve Asulā e de le o o'wo aza a yi. Gogo n ta dansaa du ne fo. ¹⁸ Iroci, vali na a padai uryumbu kafu wo o'wo za vi Itoni, she u ciga u pala aalana'a wan. Waru, na koto a pada yi uryumbu shi, she a pada yi uryumbu mantsa ma na u temei itoni yi Zamawawa wan. ¹⁹ Ko a pada yi uryumbu ko a pada yi uryumbu shi, ayi ndolo babu addama. Ili i na i ri ulobonu ayi da a yuwan ili i na Asulā a dammai a yuwan. ²⁰ I lyuwa elime cine i dānāi ana Asulā e de ndu. ²¹ Avu aagbashi a da? She vu lyawa ili i ndolo i balā wu wan. Amma na vu tsurā ure u na voo o'wo faan, to, vo o'wo faan. ²² Aza a na a dānāi agbashi ana Zagbain de nle, o o'wo ta faan ana o o'woi e ekere a Zagbain. Ne da waru, aza a na a dānāi faan ana Zagbain de nle, gogo o o'wo ta agbashi a Zamawawa. ²³ Asulā a tsula du ta de. U tsu-paa du ta na abunda lon. She i yuwan gashi agbashi aza a na a zuwai na 'yuwan a ciga a zuwaa ama atsuvu agba a zuwaa Asulā atsuvu wan. ²⁴ Ama a va, n dammisa du ta, yi isawan cine i ri ana Asulā e de ndu, Asulā a ta kamba du i yuwan tsundolo.

Uritosu adama a ama a na a ri na lolo shi

²⁵ N ta dansaa du ama a na a ri na lolo shi. Zagbain zuwa wilā wi ili i na aa yuwan shi, n ta dansaa du ili i na maa yuwusan majiyan. I ta usu ili i na maa damma du adama a na Zagbain to rocosu mu isa'ani. ²⁶ Adama a addama a na aza e Itoni o sowuso, n ta dansaa aza a na koto a yuwain lolo shi a yuwan wan. ²⁷ Amma ni i yuwan de lolo, she yi kasa wan. I buwa ta babu i yuwan lolo? She i zami ka wan. ²⁸ Amma ko na vu zuwa ka, vu yuwan unusu shi. Waru ko usheli u yuwan lolo, ayi fo u yuwan unusu shi. Amma n ciga ta n kamba du adama a addama a na a ri pe atsumā a nden n lolo.

²⁹ Ama a va, n damma du ta mejege, mantsa ma na yaā dānu atsumā o uvadi u nda u buwa abunda shi. Adama o ndolo mamantsa ma na ma buwa ntsu, tsu lungusa yi adama a majiyan mo lolo wan. ³⁰ Ni i ri e mesun adama a atsumolangu, i lyuwa elime a yuwusaan Zagbain agandā. Ni i ri e izo'oshi na mazanga, she i lyawa mazanga mo ndolo u putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain agandā wan. Ni i tsurā ili na abunda adama a aciya du, ili i ndolo i putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain Yesu Zamawawa agandā wan.

³¹ Ni i yuwan ili i na ama a tsu yuwusan atsumā o uvadi, she i lungusa mantsa ma du a majiyan me le wan, adama a na ili i na i ri pe atsumā o uvadi u nda suru o to koto babu usan.

³² N ciga du i dama adama e ili yu uvadi i nda shi. Za na ri na lolo shi, ta gura dānā a yuwusan ulinga wu Zagbain, reve waru u yuwan majiyan me ili i na yaa zuwa Zagbain'in wu uwwa uyo'o. ³³ Amma za na ri na lolo u ta

na addama a abunda. U ciga u 'yuwan, u yuwan majiyan me ili yu uvadi, ni ili i na waa yuwan tsarā ka va yi uwwa uyo'o. ³⁴ U ta no okolo e re. Ka ko usheli u na u ri na lolo shi, u ta gura dānā a yuwusan ulinga wu Zagbain, obolo na lipu na wuma wa yi. Amma na ka ri na lolo, u tsu ca ta mantsa a yuwusan ili yu uvadi waru u ciga ta vali va yi uwwa uyo'o wa yi. ³⁵ Ili i na i zuwai n yuwaan du cu'un va adanshi o ndolo gogo ayi da n ciga ta n kamba du, amma mu nla du shi. N ciga du ta i yuwan ili i na ama a Zagbain aa yuwan, tsarā i yuwaan Zagbain agandā waru babu ili i na yee geshe du.

³⁶ Amma nu ulobo waa yuwusan majiyan u zuwa eegebe a yi adama a na u ta maluwa ma na waa yuwan lolo lon, u yuwan lolo'o, unusu u da shi. ³⁷ Agba nu u jijan ta atsumā o ookolo a yi ili i na waa yuwan, agba babu vuma na zuwa niyi elime a na waa zuwa eegebe a yi, waru u ta gura guza aciyayi, u toni ili i na u jiyain de a na waa zuwa yi shi. Ayi fo u yuwan ta ili i na i la'ai ulobonu. ³⁸ Na a yuwan lolo, u lobonu ta. Na a yuwan lolo shi, u la'a tu ulobonu.

³⁹ Ka dānu na vali va yi atsumā o lolo, hali she ukwa. Na cu'un ndolo fara u ta faan u yuwisan lolo ro, amma wo olo vali na ri za vi Itoni yi Zagbain. ⁴⁰ N ta majiyan u ta la'aa yi mazanga nu u lyuwa elime na nden n tsuruna, waru n ta a majiyan Ruhu va Asulā fo ta dansa ne.

Inama i na a padayi amali

8 Gogo n ciga ta n yuwan adanshi adama e inama i na ama a padai adama a kucci va amali. Suru ntsu tsu reve ta ili i ro adama e ili i ndolo. Adama o urevu tsu tsu 'yasān ta avangaci a tsu nu uvadu, amma icigi i tsu zuwa tsu ta tsu kambulai. ² Na vuma aa yuwusan majiyan ma na u ri nu urevu, koto u tsurā urevu wa amayun shi. ³ Amma vuma na cigai Asulā, ayi da Asulā e revei waru u ta kalyuwa yi.

⁴ Apa ili i na maa dansa adama o utamu wi inama i na a padayi amali: Tsu reve ta amali ili i ro i da shi atsumā o uvadi, waru tsu reve ta Asulā a ta a da goon. ⁵ A tsu de ta ili na abunda de zuwa na pa o uvadi "musulā" na "azagbain" agba "musulā" na "azagbain" a amayun a da shi. ⁶ Amma tsu reve ta tsu ta na Asulā a ta goon, ayi da Dada, za na yuwain ili suru, u yuwan tsu ta tsarā tsu yuwaan yi agandā. Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu goon. Babu ili i na u kudai a yuwan, waru adama a yi a da tsu tsurāi wuma.

⁷ Amma ama suru a da e revei amayun a nda shi. Ozo o ro a ta zuwusa okolo e le batā a amali o ndolo, dada i zuwai hali na ana'an na aa tamusa cu'un vi ina-

† Waru u ta gura o o'wo urevu wu uguzu'u ayi da: A damma da-da ta putsusaa usheli wa yi she u yuwan lolo wan, agba a'wan a yi a ciga ta a qarā lolo. Na ayi dada we ene wu ntsaa ta u geshe yi, amma gba ayi mawun ma ka u ciga ta u yuwan lolo she u putsaa yi wan. Unusu u da shi. A damma o okolo a dada u zuwa ta de okolo a na wee geshe usheli'i u putsaa a na waa yuwan lolo agba za ro da zuwa niyi elime tsarā u putsaa usheli'i na lolo shi. U toni ili i na u foboi o okolo a yi mawun ma ka u dānā lo babu na u yuwain lolo. Ayi ndolo fo ili i sa'ani i da.

ma i ndolo, a tsu buwa tã a majiyan inama'a aza a amali a da. A ta yuwusan majiyan na a lyuwa cu'un vi ilyalya i ndolo u ta kambato le idaba. A ta yuwusan majiyan ne adama a na asuvu e le a ri nu ucira u na aa gura kurato isa'ani ni iwuya mejege shi. ⁸ Amayun a da ilyalya i da yaa rawato tsu zuzu na Asula shi. Na tsu lyuwa yi shi, tsu lamba ili i ro shi ko ke'en. Waru na tsu lyuwa yi, tsu tsura ili i ro shi.

⁹ Amma i yuwan ugbozu. She i lyawa faan na yaa lyuwa cu'un vi ili i ndolo wo o'wo ili i na yaa zuwa aza a na a ri nu ucira a majiyan mo okolo e le shi a riyã wan. ¹⁰ I reve ta amali ili i ro i da shi, adama o ndolo waa damaton du i 'yawã i lyuwa ilyalya a aa'isa a amali shi. Amma na vuma na asuvu a yi a ri nu ucira shi we ene du a tamusa, avu fo u ciga u tama. ¹¹ Adama o ndolo urevu wa wu u lungusa ta vuma na ri nu ucira'a shi za na Zamawawa kuwayi. ¹² Na vu yuwaan aza a wu cu'un vu unusu ndolo, hali vu zuwa le a yuwan ili i na a tarai unusu u da, avu fo vu ta yuwusaan Zamawawa unusu. ¹³ Ni ili i na maa tama waa zuwa moron ma va ma yuwan unusu, maã dashi tama nama shi, hali n kuwa, adama a na n ciga yi u riyã shi.

Unata u da Bulu ri na akapi a ajiya

9 Amu n ta faan. Amu aajiya† a da. Me ene ta Yesu Zagbain tsu, waru adu da utsuru wu ulinga u na Zagbain aa yuwusan o ukere u va. ² Ko shi na za ro tara amu aajiya a da shi, amayun e ekere a du amu aajiya a da. Adama a na i ri uboluloi na Zagbain u roco ta amu a aajiya a da.

³ Apa ili i na n tsu usu aza a na a tsu ciga a yuwan adanshi o uge'etosu a aci a va: ⁴ Tsu ta na tsaa ushi ilyalya adama o ulinga u na tsu yuwain. ⁵ Ajiya a na a buwai na azawawa'a a Zagbain, na Bituru a tsu walasa ta na amaci e le aza a na a ri aza e Itoni atsumã a mmalu. Tsu ta na tsaa yuwan ne fo. ⁶ Amu na Banaba da goon na tsu ciga tsu 'yuwan tsu linga adama tsu tsura ikebe yi ilyalya?

⁷ Na soja 'yawã batã o uvon, u ta tsulaa aciyayi ilyalya? Za ta lo na tsu cu'wan uduma reve u lamba a lyuwa itana yu uduma'a? Za va aguba ta lo a gubusa ikyon reve u kudã o sowo maani me le? ⁸ Maa dansa ili i nda o uyuwun u va shi, amma ne da fo Wilã wa Asula u dammai. ⁹ Tse ene ta a Wilã u na Musa danai: "She vu baru unã wu nan ayi a dadasa ishina wan." † Ana Asula a dammai ne, majiyan me inan ma da goon u shi na ayi? O'o! ¹⁰ Adanshi a tsu a da u shi a yuwusan. Za na ri e iluma na za na ri a faba a ta yuwan ulinga u le na a zuwusai okolo a na aa tsura akunda atsumã e ili i na a gasai. ¹¹ Ana tsu damma ndu ikaka'a ili i ta i da na ca'an vi icu'un va Asula o okolo a du. Adama o ndolo tsu ta na tsaa ushi ilyalya ni ili i ro gashi ugasa u tsu ya'a du. ¹² Ni i kamba ama o ro a na a yuwusaan ndu alajiya, atsu tsu la'a le ta ntsaa.

Agba koto tsu zuwa du i ca tsu ne shi. O unã u ndolo, tsu ta yuwusan ulinga ni ili i na tsu ri na ayi adama tsu

† Atsumã a rana ndolo, na a ciga a faba ishina, inan i tsu dadasa le ta a 'yawã na a kambã e ishina'a.

geshe Alabari a Sa'ani a Zamawawa a na waa baza wan. ¹³ I reve ta aza a na aa yuwusan agandã atsumã a Aa'isamapada a tsu ushishi ta ilyalya i le pe. Ne da waru nan ganu aza a na aa padasa kucci vi inama a asa'a a tsu ushishi ta akunda e inama'a. ¹⁴ Ne da fo Zagbain roco ta a na aza a na aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a ushishi ilyalya i le adama o ulinga'a.

¹⁵ Agba koto n zuwa du i ca tsu ne shi. Waru maa danasaa du ili i nda gogo adama a na n ciga ndu i ca mu ili shi. Me ene ta gashi u la'aa mu ta n kuwa a na yaa yuwan ne. ¹⁶ Maa 'yasasan avangaci adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani shi. Ulinga u ndolo u da Asula a zuwa numu n yuwan, agba na n ciga n 'yuwan n yuwan yi. Woo yo'ono mu shi na n yuwan yi shi! ¹⁷ Na n yuwan ulinga u nda adama a na amu na aciyava n dangwai n yuwan yi, u to lobono i tsupa mu. Amma n ta yuwusan ulinga u nda mejege adama a na Asula a da za na zuwa niyi e ekere a va.

¹⁸ To, atsupu a nye a da maã ushi? Ayi da nda n ciga ta n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani faan, agba maa zuwusa ama a tsupa mu adama o ulinga u nda shi.

¹⁹ Amu aagbashi a za da shi, agba avu n kambato aciyava aagbashi a ama suru adama n lyuwa aci a ama na abunda. ²⁰ Na n ri obolo na aza a Isra'ila, n tsu yuwan ta tsu za va Isra'ila adama n lyuwa aci e le. A ta zalã Wilã wa Musa, amu gba shi. Agba n ta kurusu Wilã'a mejege adama n lyuwa aci e le. ²¹ Ne da waru, na n ri obolo na Atakpaci, reve n yuwan tse le, aza a na oo tono Wilã shi, adama n lyuwa aci e le. Ayi nda woo rocosu n 'yuwan ta a kuru wilã wa Asula shi, amma n ta kurusu wilã wu Zamawawa. ²² Na n ri obolo na aza a na Itoni i le i ri ugbamu lon shi, n tsu yuwan ta gashi amu fo n ri ugbamu lon shi, adama n lyuwa aci e le. N ta yuwusan ununa ama aa yuwusan ubata bita adama n yuwan atyo a na maa gura yuwan adama n lyuwa aci a za na bita maa gura. ²³ N ta yuwusan ili i nda suru adama m baza Alabari a Sa'ani, waru n ta uwwusa uy-o'o adama a aba'un a Asula.

²⁴ I cuwan na a yuwusan ala'anlai e iladi, koyan tsu suma ta, agba vuma ta da tsu tsura iliyinkapa. Adu fo ni i ciga i 'yuwan i suma cine yaa lyuwa.

²⁵ Za na ri e iladi ya ala'anlai bita u tsu fobuso ta aciyayi lon adama u lyuwa une'e wo ookokolo† a avu'un a na aa jima shi. Amma tsu to fobuso aciyatsu adama tsu lyuwai une'e wo okokolo a na oo koto shi. ²⁶ Ayi da i zuwai ma sumusa mejege. Ayi da i zuwai maa dakanusu tsu za na ri a nlangi nu ukere wa yi ukukumuwu adama u lyuwa, agba ana za na a falishi atsumã o upepu shi. ²⁷ N ta dudukusa lipu va reve n kambuwa yi aagbashi a va adama a na na n tawa n koto a yuwusaan ozo o ro alajiya, Asula a putsaa mu ni iliyinkapa wan.

She i yuwaan musula n ro agandã wan

10 Ama a va, n ciga du ta i cuwan ni ili i na i farai na nkaya n tsu aza a na a kuruyi Musa. Asula a walaa le ta elime ana u lyunguyi eleshe a na walai elime e le, reve u pasato le a Mala ma Shilit ni ida yu

u'yewu. ² Ne da *Asulā* a rumbu nle reve o o'wo otoni a Musa *atsumā* e eleshe na a mala. ³ Suru nle a lyuwa *tā* ilyalya i na yu *utāi* zuva. ⁴ Suru nle o sowo *tā* mini ma na mo *utāi* nu ucira wā *Asulā*. Mini mo ndolo mo *utā* a aatali diga zuva a na e shewun nle, *ayi* aatali o ndolo gba Zamawawa da. ⁵ Agba suru *nā* ne, *nā* *abundā* e le *Asulā* a uwwa uyo'o u le shi. Adama o ndolo a *da* a *kuwāi*, reve lipu le o o'wo ubazu *atsumā* o una.

⁶ Ili i nda i fara *tā* adama wo o'wo iroci a *tyo* *yā'a* tsu, adama u *tigā* tsu tsu lyawa icigi yi iwuya ununa ama o ndolo a yuwain. ⁷ She i yuwaan *amāli* *agandā* cine ozo o ro e le a yuwain wan. Adanshi a *Asulā* a damma, "Ama'a a yuwan *tā* mere reve a yuwan *abuki* a vanvama nu uje'en." ⁸ Reve ozo o ro e le a yuwan tsipere, adama o ndolo a *da* gba, a *tyo* ama ukpakukupa ushin nu ukpakukupa *uta'atsu* (23,000) a *kuwāi* urana u *tā*. She tsu yuwain unusu ununa a yuwain wan. ⁹ She tsu lyungwāi *Asulazuva* cine ozo o ro e le a yuwain wan, reve gba a *kuwā* ana iyo yi *kaḍā* nle. ¹⁰ Waru she i yuwan adanshawuya cine ozo o ro e le a yuwain wan, adama o ndolo a *da* *Asulā* a lyunguyi malingata *mā* yi mo ukwā wu una le.

¹¹ Ili i nda suru i fara *tā* adama e iroci. A *dana* le *tā* adama o rono tsu *atsuvu*, adama a na *mansa* mo ukosu ma yuwan *tā* zuzu. ¹² *Nā* vu ri a *majiyān* gashi vu *tā* *mishin*, vu yuwan *ugbozu* adama vu *riyā* wan. ¹³ A *mansa* ma na a lyungwā *ndu* suru, i *cuwan* a *tā* lyungusā akapi a ama ne fo. *Asulā* a tu uguzu *nā* *nzuwulai* *mā* yi, agba waa lyawa *malyungwā'a* ma la'a ucira u na yaa kaba asuvu shi. A *mansa* *mā* *malyungwā'a*, u ta ca *du* ucira u na yaa gura kaba asuvu, ne *da* *Asulā* aa ca *du* ure u na yaa lyuwa elime.

¹⁴ Ama a *vā*, adama o ndolo, i *suma* itoni *yā* *amāli*. ¹⁵ *Adu* ama a na a *ri* nu *ugbozu* u *da*. I yuwan *majiyān* na *aciyaḍu* ko ili i na n cigai *madamma* *amayun* a *da*. ¹⁶ *Nā* tsaā *cuwusan* *mansa* ma na *Zagbain* tarai *opopofu*, reve tsu sowo *masayan* ma *inabi*, *avu* tsu *godyoo* *Asulā* adama a *yi*, tsu *tā* na *akunda* *atsumā* a *mpasa* mu *Zamawawa*. *Nā* tsu tara *opopofu* reve tsu *ne'eshen* tsu *tama* yi, tsu *tā* *tsurā* *akunda* a lipu vu *Zamawawa* na *amayun*. ¹⁷ Ana tsu *ne'eshein* *opopofu* a *tā*, tso o'wo *tā* lipu *tā*, ko a na tsu ri *abundā*.

¹⁸ I *cuwan* na ama a *Isra'ila*, za suru reve *tā* na a *paḍa* *kucchi* a *masa'a*, aza a na a *tamai* *inama* i *ndolo* suru, a *tā* *tsurā* *aba'un* a *kucchi*. ¹⁹ Maa *dansa* *amāli* ko ilyalya i na a *yuwayin* *amāli* *kucchi* ili i *da* shi. ²⁰ Amma n ta *dansa* ili i na a *cayi* *amāli*, *kucchi* vo *otoni* a *limat* a *da*, agba *Asulā* a *da* a *cayi* shi. Agba n *ciga* *du* yoo o'wo ili i *tā* no *otoni* a *limā* shi. ²¹ Yoo sowo o *mokoto* ma *Zagbain* reve waru i sowo o *mokoto* mo *otoni* a *limā* shi. Yaa lyuwa ilyalya i na a *cayi* *Zagbain* reve waru i lyuwa ilyalya i na a *cayi* *otoni* a *limā* shi. ²² Tsu *ciga* *tā* tsu zuwa *Zagbain* *tsushu'un*? Tsu te *inda* tsu *tā* nu ucira u na tsaā 'yuwan *Zagbain* reve u *kudā* a ca tsu *atsumāli* *mā*?

A ca *Asulā* tsugbain kuci

²³ Ozo o ro *atsumā* a *du* i ta *dansa*, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai biti!" Amma n ta *dansaa* *du* ili biti i *da* i ri ulobonu u na yaa yuwan shi. I ta gura *damma*, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai fo!" Amma n ta *dansaa* *du* ili biti i *da* i ri ni ikambi shi. ²⁴ She i *ḍaṅa* e *izami* yi ili i na i ri ulobonu *yā'a* *du* *goon* wan. Amma i *zami* ili i na i ri ulobonu e *ekere* a *akapi* a ama.

²⁵ I *tama* *inama* i na aa *winasa* e eden. Agba ye ece ko a yuwaan *tā* *amāli* *kucchi* ne ele wan, ne *da* *asuvu* a *du* a *ḍaṅa* *nden*. ²⁶ Adama a na *Adanshi* a *Asulā* a *damma* *tā*, "Uvadi ni ili i na i ri pe *atsumā* a *yi* suru za vu *Zagbain* *da*." †

²⁷ Na aza a na a *ri* *azā* e *Itoni* shi, e *de* *du* i lyuwa ilyalya, reve i *ciga* i lyuwa, to, i lyuwa ili i na a ca *ndu* biti. She i yuwan *yeci* i ro wan, adama a na *yeci*'i u *tā* *tawāa* na *addama*. ²⁸ Amma *nā* vuma ro *damma* *du*, "Ilyalya i nda a ca *tā* *amāli*." To, she i lyuwa ilyalya i ndolo wan, ko *asuvu* a *du* a *tara* yi unusu u *da* shi. She i lyuwa wan, adama a na za na *damma* *ndu'u*, u *tara* *tā* unusu u *da* ni i lyuwa.

Adama a nye aa 'yasan mu a yuwan ili i na n ri *faṅa* na maa yuwan, adama wo o'wo unusu a *asuvu* o ozo o ro wan? ³⁰ *Nā* moo *godyoo* *Asulā* adama e ilyalya'a reve n lyuwa yi, adama a nye e *de* *numu* za vu unusu?

³¹ *Nā* yaa lyuwa, ko i sowo, ko i yuwan ili i ro, i yuwan ili biti cine aa ca *Asulā* tsugbain. ³² She i yuwan ili i ro na yaa nusaan aza a na a *ri* aza a *Isra'ila*, ko *Atakpaci*, ko *azā* e *Itoni* wan. ³³ Yuwain cine n tsu yuwan. N ta yuwusan *mpolo* n na *koyan* *da* a uwwa uyo'o *atsumā* e ili i na maa yuwusan suru. Maa *zamishi* ili i na *yāa* *tawāa* mu ni ili yu ulobonu shi, amma n te *izami* yi ili i na i ri ulobonu e *ekere* a *koyan* *da* adama a wawa le.

11 Ni i *ciga* i 'yuwan i *kuru* *iroci* i *vā*, ununa *amu* *māa* *kurusu* *iroci* yi *Zamawawa*.

Uritosu adama a *agandā*

² N ta *cuwusa* *du* adama a na yaa *cuwusan* *nā* *amu* *kuci*, *avu* waru i *kuru* ili i na n *rito* *ndu*.

³ Agba n *ciga* *du* *tā* i reve *nda*: *Zamawawa* *tā* *nā* *tsugbain* a *aci* a *vali*, *vali* waru u *tā* *nā* *tsugbain* a *aci* a *ka* *vā* yi, *Asulā* waru u *tā* *nā* *tsugbain* a *aci* a *Zamawawa*.

⁴ *Vali* na suru *pupalai* *aaci* a *yi* a *mansa* ma na u ri a *avasa* ko a yuwusan *uritosu* wā *Asulā* u *tā* *tawusāa* *Zamawawa* *nā* *wono*. ⁵ Amma ka na suru *pupalai* *aaci* a *yi* shi a *mansa* ma na u ri a *avasa* ko o *uritosu* wā *Asulā* u *tā* *tawusāa* *vali* *vā* yi *nā* *wono*. Ka *ndolo* ili i *tā* i *da* *nā* ka na a *punai* *ogbondo* adama wo o'wo *iroci* yi ili i *wono*. ⁶ To, nu u 'yuwan a *pala* *aaci* a *yi* a *puna* yi *ogbondo*. Agba ana wo o'woi ili i *wono* i *da* *ubata* a ka a *puna* yi *ogbondo*, to, wu *pala* *aaci* a *yi*. ⁷ *Asulā* a yuwan *tā* *ali* *oroci* a *yi* adama a ca yi *tsugbain*. *Ayi* *nda* u *roco* *tā* she *vali* *oto* ili i ro a *aaci* a *yi* wan. *Asulā* a yuwan *tā* *amāci* a *tawāa* *ali* e le *nā* *tsugbain*. ⁸ *Asulā* a yuwan *vali* vu *ufaru* *diga* *atsumā* a ka shi, amma wu *utāa* *tā* ka vu

† 10:26 Ica 24:1.

ufaru diga a vali. ⁹ Asulā a yuwan vali adama a ka shi, amma u yuwan t̄a ka adama a vali. ¹⁰ Adama o ndolo a da ka a pupala aaci a yi adama u roco u t̄a zālā tsugbain tsa vali v̄a yi, adama a nlingata mā Asulā waru.

¹¹ Atsumā e Itoni i tsu yi Zagbain, a kasa amāci atsumā a ali shi, ali waru a kasa le atsumā a amāci shi. ¹² Amayun a da ka vu ufaru wu ut̄a t̄a diga a vali, amma amāci a da a matsain akapi a ali. Agba Asulā a da za na yuwain ili biti. ¹³ Ecei aciyādu, n̄a ka yuwan avasa babu aaci a yi wupalu, ili i ndolo ili i wono i da shi? ¹⁴ Ye ene ure u na Asulā a yuwain o uvadi, n̄a vali ri n̄a anji z̄akp̄akp̄a ili i wono i da shi? ¹⁵ Agba n̄a ka ri n̄a anji uga'an, ili i sa'ani i da. Asulā a ca yi t̄a anji ne wo o'wo aapalutsu. ¹⁶ Hali n gogo ama o ro a ta ciga a yuwan mawasan adama e ili i nda, amma n ta dansa atsu na akapi a a'isā a azā e Itoni tsaa yuwusan ili i ro ko'o shi.

Adama e Ilyalya yi Zagbain

¹⁷ Atsumā o uritosu u na n cigai n roco du, maa cuwusa du shi, adama a na a mantsa ma na i bolotoi suru, yaa yuwusan ili i sa'ani shi, reve i reme a yuwusan ili i vama. ¹⁸ O ufaru, mu uwwa t̄a a na ni i boloto i tsu ne'eshen t̄a aciyādu koko'o, agba n usu t̄a a na ili i ro i na a dammai amayun a da. ¹⁹ Amayun a da i t̄a pe une'esun koko'o, ne da e reve aza a na a yuwusan ili i na i ri mejege. ²⁰ A mantsa ma na i bolotoi, i ta a majiyan i ta lyuwusa Ilyalya yi Zagbain, agba ne da u ri shi. ²¹ Adama a na ni i ri a alyā, i tsu gadarā t̄a adama i zazan ili suru reve gba akapi a ama a danā na ambulū. Ozo o ro gba hali o o'wo usowu! ²² I ri n̄a 'wa na yaa lyuwa i sowo shi? Ko i tara t̄a a'a'isā a azā e Itoni a Asulā ili i na i ri abulā shi? Ko i ta casu alambi wono? Nye i da i lobonoi na maa damma du? I ciga t̄a n cuwa du a na yaa yuwusan ne? Maa cuwa du shi, ko ke'en!

²³ Zagbain da ca numu ili i na n rito ndu. Atsumā a ayin a na a winai Yesu Zagbain, u tara t̄a opopofu. ²⁴ Reve u godyoo Asulā adama a yi. Reve wu busa yi mubishi mubishi avu u damma, "Nda lipu v̄a da, za na n cayi kucci adama a du. I yuwusan ne adama u zuwa du i danā a cuwusan n̄a amu." ²⁵ Ne da waru, ana a lyuwai ilyalya, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† avu u damma, "Mokoto ma nda akucunu† a sa'avu a Asulā a da, za na o rocoi amayun a da adama a mpasa n v̄a. I yuwusan ne adama u zuwa du i cuwusan n̄a amu a mantsa ma na yoo sowuso yi kuci." ²⁶ A mantsa ma na yaa tamusa opopofu a nda ni i sowi mokoto ma nda biti, i ta dansa na Zamawawa kuwai. I yuwusan ne hali u kambā.

²⁷ Adama o ndolo n̄a za ro atsumā a du tama opopofu a Zagbain ko u sowo o mokoto mā yi o ure u na u ca niyi tsugbain shi, u yuwan t̄a unusu e ekere a lipu n̄a mpasa mu Zagbain. ²⁸ Adama o ndolo a da v̄aā kalyuwā aciyāwu kafu vu tama opopofu'u ko sowo o mokoto'o. ²⁹ Adama a na n̄a vu ri nu urevu wu ucuduwu u lipu wu Zagbain shi a mantsa ma na vaa tamusa opopofu'u avu vu sowo o mokoto'o, vu te ge'etosu aciyāwu n̄a vu tama vu sowo. ³⁰ Ayi da i zuwai ozo o ro a du n̄a abundā a ri ubanakun o o'woi takalyā,

ozo o ro gba shi a kuwai. ³¹ N̄a tsu kalyuwā aciyātsu kafu tsu lyuwa tsu sowo, Asulā ee ge'eto tsu shi. ³² Agba Zagbain tsu ge'etosu t̄a nu u bari ntsu adama a tyo o ukosu Asulā a ri na woo kototo tsu shi, a mantsa ma na woo kototo uvadi.

³³ Adama o ndolo ama a v̄a, a mantsa ma na i bolotoi i lyuwa Ilyalya yi Zagbain, i puroloi. ³⁴ Waru no ozo o ro a uwwusa ambulū a lyuwa ilyalya ne'en a 'wa le, adama Asulā e ge'eto du a mantsa ma na i ri alyā obolo wan.

N ta damma du ili i na yaa yuwan adama a akapi e ili, n̄a n t̄awa.

Ne'e koko'o

12 Ama a v̄a, gogo n ta danaa du adama e ne'e na Ruhū va Akiza tsu ca koyan da atsumā a tsu.

N ciga du t̄a i reve ili ya amayun adama e le. ² N ciga du t̄a i cuwan kafu yo o'wo azā e Itoni yi Zagbain, a kuru t̄a n̄a adu o ure u na u ri mejege shi, reve i yuwaan amali a na a tsu yuwan adanshi shi agandā. ³ N ciga du t̄a i reve n̄a Ruhū v̄a Asulā ri obolo n̄a vuma, vuma ndolo a damma, "A yuwaan t̄a Yesu unā!" shi. Waru ko za lo aa damma, "Yesu Zagbain da" shi, she n̄a Ruhū va Akiza zuwa yi u yuwan ne.

⁴ Ne'e t̄a lo koko'o, agba suru Ruhū t̄a da aa casu le. ⁵ Re t̄a lo koko'o na tsaa yuwusan ikambi, agba suru ntsu Zagbain t̄a da tsaa yuwusaan agandā. ⁶ Ama a ta yuwusan linga icu'un icu'un, agba Asulā a t̄a a da a cayi vuma biti ucira u na waa yuwan cu'un vu ulinga u ndolo.

⁷ Ruhū tsu roco t̄a aciyāyi atsumā a za vi Itoni† biti ana u ca niyi ulinga ko'o na waa kamba azā e Itoni suru. ⁸ Ruhū v̄a Asulā tsu ca t̄a vuma ucira u na waa ca asalā o ugbozu. Ruhū da da waru tsu ca za ro ucira u na waa yuwan adanshi a na a ri tapu nu urevu. ⁹ Ruhū t̄a da da waru tsu ca za ro ucawu wo okolo a gbain. U tsu ca t̄a za ro ucira u na waa kambato azā o ubanakun gbaga. ¹⁰ U tsu ca t̄a za ro ucira u na waa yuwan ulinga wa asalama,† reve waru u ca za ro ucira u na waa damma ikaka ya Asulā. U tsu ca t̄a za ro ucira u na waa kurato ili i na yu ut̄a ubat̄a w̄a Asulā ko ubat̄a u ro. U tsu ca t̄a za ro ucira u na waa yuwan adanshi ne elentsu o ro. Reve waru u ca za ro ucira u na waa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu koko'o. ¹¹ Ayi da waru Ruhū va Akiza t̄a goon za na aa casu ne'e nda. Ayi a nde'en da tsu ca cu'un vu une'e u na u tsu ntsaa koyan.

Lipu vu Zamawawa n̄a pasu v̄a yi

¹² Lipu vuma ili i t̄a i da, agba u t̄a n̄a pasu koko'o. Ko a na wo o'woi lipu t̄a n̄a pasu koko'o, pasu ndolo o bolului t̄a reve o o'woi lipu t̄a goon. Ne da fo lipu vu Zamawawa ri. ¹³ Ozo o ro a tsu aza a Isra'ila a da, ozo o ro waru Atakpaci † a da. Ozo o ro waru agbashi a da ozo o ro waru gba shi a t̄a faan. Amma Ruhū v̄a Asulā

† Vuma na danai aatagada a nda u yuwan t̄a ulinga n̄a danshi "Nheleni" a yuwusan adanshi a Takpaci.

rumbu t̄a koyan tsu reve u zuwa tsu tso o'wo upasu u lipu vu Zamawawa. Suru ntsu tsu ushi t̄a Ruhu t̄a.

¹⁴ Amayun, lipu t̄a n̄a pasu icu'un icu'un, agba upasu u t̄a goon shi. ¹⁵ Na anana a damma, “Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu ukere u da shi,” ili i nda i geshe yi t̄a a na woo o'wo upasu u lipu'u? O'o! ¹⁶ Waru nu utsuvu u damma, “Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu utsuvu u da goon agba lyusu da shi,” ili i ndolo i putsaa yi t̄a a na wo o'wo upasu u lipu? O'o! ¹⁷ N̄a lipu suru lyusu da, cine waa uwwa? Waru nu utsuvu u da u shi goon, cine wa uwwa maguru? ¹⁸ Amma Asul̄a a yuwan t̄a lipu tsu n̄a pasu abunda, reve gba u zuwa upasu suru ubata u na u ciga niyi. ¹⁹ Ili i wovon i ne i da lipu shi o'wo nu u shi upasu u t̄a goon! ²⁰ To, lipu t̄a n̄a pasu va abunda, amma lipu t̄a da goon.

²¹ Lyusu da damma ukere, “Ili i bura mu n̄a avu” shi. Aaci aa damma ana, “Ili i bura mu n̄a avu” shi. ²² Pasu lipu na rotsoi gashi a ri nu ucira shi, amayun ele da a la'ai ulinga. ²³ Pasu lipu ro na tsu tarai gashi a la'ashi ulinga shi o t̄a lo, agba ele da tsu la'a kambuwayi ugbozu o ugolobuso u le. Atsu tsu pala t̄a lipu tsali t̄a tsu adama ama e ene le wan, ²⁴ agba tsu ta gura lyawa upasu u ro babu pupala. Asul̄a e gere t̄a lipu tsu hali n̄a pasu na tsu tarai a ri nu ulinga shi, a t̄a gba nu ulinga. ²⁵ U yuwan t̄a ne adama u zuwa pasu lipu'u suru a linga obolo, upasu suru a kambusa za va yi. ²⁶ Nu upasu u lipu u ro u sowo atsumalima, akapi a pasu a tsu uwwa yi t̄a. Na a ca upasu u ro tsugbain, to, akapi a pasu a tsu yuwan t̄a mazanga obolo n̄a ayi.

²⁷ Suru ndu suru lipu vu Zamawawa da. Koyan atsum̄a a du upasu u da a lipu va yi. ²⁸ Apa nda pasu ro na Asul̄a a zuwai atsum̄a a lipu vu Zamawawa. Ele da: U fara t̄a zuwa ajiya, za ve ire, aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asul̄a, za va ta'atsu munlu. Reve u toni na aza a na a yuwusan linga va asalama, na aza a na a ri nu ucira u na a kambato ama gbaga. Reve waru u zuwa aza a na aa kambusa ozo o ro, na azagbain. Reve u zuwisa aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu icu'un icu'un. ²⁹ Vuma suru da aajiya? Ko ke'en ne da shi. Za suru da a yuwan alajiya e ikaka ya Asul̄a? Suru da munlu? Za suru da ri nu ucira u na waa yuwan linga va asalama? ³⁰ Suru da a ri nu ucira u na aa kambato ama gbaga? Asul̄a a ca t̄a suru ntsu ucira u na tsaa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un? Vuma suru da aa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu icu'un icu'un? O'o! ³¹ Amma na amayun i zuwa okolo a na yaa tsura ne'e na la'ai.

Gogo n ta damma du ili i na i la'ai suru suru.

Icigi

13 N̄a maa yuwan adanshi ne elentsu o ro a ama ko hali ne elentsu a nlingata ma Asul̄a, agba waru n̄a n ri ni icigi ya ama shi, adanshi a va o rotso t̄a ilama i malapa ma rumu, ko ilama yu ulingi. ¹² N̄a Ruhu

† Ele nda a tsu yuwan t̄a ulinga ne ele atsum̄a a aganda a amali. Ele mu a na a yuwusan waa tawusa n̄a tsugbain e ekere a Asul̄a a wuma shi. Tsundolo, n̄a vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro agba wu pe ada tsara u kamba aa'isa a aza e Itoni shi, ne da da elemu a

ca mu ucira n yuwan alajiya e ikaka ya Asul̄a agba n ciga ama shi, ili i ro i da n ri shi. Ne da waru n̄a n gura reve ili biti, hali ni ili i na i ri usokowu suru suru. Ne da waru n̄a n ri nu ucawu wo okolo hali na maa gura damma masasan maa shuwa ubata u ro, reve u yuwan ne. ³ N̄a n ca alambi ili i na n ri ne ele suru, hali gba n̄a n ca lipu va kucci vu ukulatosu, agba n̄a n ciga ama shi, wo o'wo mu t̄a ulinga we pere.

⁴ Icigi i t̄a na ankuri nu ulobonu. Icigi i ri n̄a tsushu'un shi. Icigi i tsu yuwan adanshi nu u'ayasasan wa avangaci shi. U tsu tara aciyayi ili i ro shi. ⁵ U tsu yuwan adanshi adama u sudato ozo o ro asuvu shi. U tsu dana o mpolo n na waa tsura aciyayi ili shi. U tsu yuwan upan go'o shi. U tsu cuwan unusu u na ama o ro a yuwaan niyi de shi. ⁶ U tsu yuwan mazanga adama a na ili i wuya i farai shi, amma u tsu yuwan t̄a mazanga na amayun o uta a alanga e eteshe. ⁷ Icigi i tsu bul̄a mayan me icigi shi, u tsu kud̄a a usu shi, u tsu dana t̄a nu uzuwu wo okolo kuci, waru u tsu kaba t̄a asuvu kuci.

⁸ Icigi i tsu koto shi. Ne'e na aa yuwan alajiya e ikaka ya Asul̄a o to koto. Ne'e na aa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un o to koto. Ne'e vu urevu fo to koto. ⁹ A mantsa ma nda une'e u tsu wu urevu nu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka ya Asul̄a a ri ushiwun shi, mantsa ma na za vu ushiwun tawai, da da une'e u na u ri ushiwun shi waa buwa nu ulinga waru shi. ¹¹ Ana n shi mawun, n yuwusan t̄a adanshi ununa mawun ma tsu yuwan, n yuwusan t̄a majiyan ununa mawun ma tsu yuwan, n tawusa t̄a n̄a re gashi mawun. Ana n kungwai, reve n lyawa a yuwusan ununa mawun ma tsu yuwan. ¹² A mantsa ma nda, tsu te inda ili ya Asul̄a, agba tsu te inda le akapi, ununa i tse ene ululu wa'a ni i kalyuwa a madubi. Mantsa ma t̄a lo aa tawa na tsee ene Asul̄a esu esu. Gogo wa'a da goon n revei, amma a mantsa'a n te reve suru suru, ununa Asul̄a e reve nu mu suru suru.

¹³ Ili i ta'atsu i nda o t̄a lo no oo koto shi: ucawu wo okolo, uzuwu wo okolo ni icigi, agba za na la'ai atsum̄a e le suru suru ayi da icigi.

Udashiwu wu uritosu adama e ne'e Ruhu

14 I yuwan atyo a na yaa yuwan tsara i ciga ozo o ro. Waru i zuwa okolo tsara i ushi ne'e na Ruhu va Akiza aa ca du. Agba une'e u na u la'ai ayi da une'e wa alajiya e ikaka ya Asul̄a. ² Aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aa yuwusaan ozo o ro a na a uwwusa le adanshi shi, amma a tyo a Asul̄a za na a uwwusa le. A ta yuwusan adanshi a amayun e ili yu usokowu nu ucira u Ruhu va Akiza. ³ Amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asul̄a a ta yuwusaan ama adanshi reve waru a ca le ikambi, nu ugbamu wa asuvu, nu ucasu wa adanshi adama a tsura asuvu nden. ⁴ Aza a na a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aciyeye a da aa kambusa goon, amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asul̄a a ta kambusa aa'isa a aza e Itoni na amali a tsu yuwusan atsum̄a a aganda a amali waru u tsu tawaa n̄a tsugbain e ekere a Asul̄a a wuma shi.

suru. ⁵ N ta dansa, u tã dãnã ulobonu suru ndu i yuwan adanshi ne elentsu o ro. Amma u ta la'a ulobonu suru ndu i yuwaan ama alajiya e ikaka yã Asulã. Une'e u ndolo u la'a tã une'e u mayan ma adanshi ne elentsu o ro. Une'e wa adanshi ne elentsu o ro u tu ulobonu nã za ro gura cuduwa ili i na a dammai, adama aã'isã'ã mãbulã u tsurã ikambi.

⁶ Ama a vã, nã n tãwã n yuwaan du adanshi ne elentsu o ro, cine ili i ndolo yaa kamba du? Ili i ndolo yaa kamba du shi, ko ke'en, she nã n damma du ili i na Asulã o roco numu, ko nã n damma du ili yu urevu, ko ikaka i na Asulã a ciga numu n damma du, ko uritosu. ⁷ Ili i wivulu gashi papin ko ili mawa'a ko kumburu a ri wuma shi. Babu za na ee reve ishpa i na aa wa'asa, she nã za mawa'a u wa'a yi a alanga eteshe. ⁸ Na aavana a na oo rocosu aãsoja ure wu uvon u ca mesun ma sa'ani shi, cine tsa da aãsoja'a oo fobo adama e teme uvon? ⁹ Ne da waru, babu za na ee reve ili i na yaa dansa, she ni i yuwan adanshi a alanga eteshe. Nã ne da shi, vu tã dãnã a yuwusan adanshi o upepu goon. ¹⁰ Tsu tã ne elentsu icu'un icu'un aãsumã o uvadi u nda, agba babu za na ri lo elemu goon reve u lamba urevu. ¹¹ Nã vuma ro yuwan adanshi ne elentsu a na mu uwwai shi, tso o'uloi tã omocin. ¹² Na amayun a da i cigai ne'e Ruhu, i pati Asulã a ca du aza a na aã dãnã ni ikambi aãsumã a aã'isã a aãã e Itoni mãbulã.

¹³ Vuma na ri nu une'e wa adanshi ne elentsu o ro, u yuwan avasa tsarã a ca yi fo une'e wu ucuduwusa wi ili i na u dammai. ¹⁴ Nã n yuwan adanshi ne elentsu o ro, ruhu vã da aa yuwusan avasa, amma amu aciyavã n reve ili i na maa dansa shi. ¹⁵ To, nye maa yuwan? N ta yuwan le ra. N ta yuwan avasa aãsumã a ruhu, waru n ta yuwan avasa ni idanshi i na n revei. N ta cana ishpa aãsumã a ruhu, waru n ta cana ishpa ni idanshi i na n revei. ¹⁶ Ni i boloto ubatã u tã, ni i yuwaan Asulã ica aãsumã a ruhu du, ozo o ro ee reve shi. Ne e reve ili i na yaa dansa shi, cine ee reve cine aã usu, "Ami, wo o'wo ne?" ¹⁷ I to godyusho Asulã o ure u sa'ani, amma aãyi ndolo aa kamba za ro shi.

¹⁸ N godyoo tã Asulã a na n la'a ndu suru mayan ma adanshi ne elentsu o ro. ¹⁹ Amma nã tsu boloto ubatã u tã tsarã tsu yuwaan Asulã agandã, n ta dansa u ta la'aa mu ulobonu n damma idanshi i ton i na ama ee reve ana maa damma idanshi ukpakukupa kupa (10,000) ne elentsu o ro.

²⁰ Aãã a vã, lyawai a yuwusan majiyan cine muwun n tsu yuwan. Yoo o'wo gashi muwun n na koto n yuwain iwuya shi. A majiyan mã du i yuwan majiyan tsa aza a na o gbozoi de. ²¹ A dana tã aãsumã a Adanshi a Asulã: "Asulazuva a damma tã, 'N ta yuwaan ama a vã adanshi ne elentsu a na omocin aa gura damma. Amma nã ne suru aa zuwaa mu atsuvu shi.'"

²² Une'e wa adanshi ne elentsu o ro iroci i da adama a aza a na a ri ele aãã e Itoni a da shi, amma adama a aãã e Itoni a da shi. Une'e wa alajiya e ikaka yã Asulã iroci i da a tyo ubatã wã aãã e Itoni, amma adama u kamba aza a na a ri ele aãã e Itoni a da shi. ²³ Ko nã ne,

nã za na ri za vi Itoni shi ko ama a na e reve ili i ndolo shi, a tãwã ubatã wi ibolo i du avu a uwwa du a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a ta jijan gashi i jaara tã. ²⁴ Amma na ama o ndolo a uwwa a na za suru ta yuwusan alajiya e ikaka yã Asulã, e te reve a na ele aãã o un-usu da, waru ili i na a uwwai u te ge'eto le. ²⁵ A ta damma ili i na i ri pe usokowu aãsumã o okolo e le. A tã kingyo avu a yuwan agandã avu a damma Asulã, "Amayun a da vu ri na ama a nda."

Isa'ani aãsumã a agandã

²⁶ N'utsã n vã, ni i boloto tsarã i yuwan agandã, ni i ciga i 'yuwan i yuwan ili i sa'ani i na yaa kamba ama a na a ri lo suru. Ne da wu ntsayi u dãnã nã vuma ro cana ishpa ko u yuwan uritosu ko u damma ili i na Asulã a dammai ko u yuwan elentsu o ro ko u cuduwa ili i na vuma'a u dammai. ²⁷ Ni i boloto ubatã u tã, i ta gura lyawa vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro, ko ama e re, amma she u la'a ama a ta'atsu wan. A yuwan adanshi aãã a tã tã, reve vuma ro cuduwa ili i na a dammai. ²⁸ Nã babu za na aa cuduwa ili i na a dammai, aãyi za na yuwain adanshi ne elentsu o ro nu u 'yuwan u ciga u rungwa, avu u yuwan adanshi na aciyayi nã Asulã goon.

²⁹ Ama e re ko ama a ta'atsu a yuwan adanshi e ikaka yã Asulã, avu ama a na a buwai a kalyuwã ili i na a dammai ulobonu. ³⁰ Nã vuma ro aa yuwusan alajiya e ikaka yã Asulã, avu Asulã o roco za ro ili i ro, za na a yuwusan alajiya e ikaka'a wi isawan avu u lyawa vuma ndede lyuwa elime na adanshi. ³¹ A mantsa mã tã i lyawa vuma tã yuwan adanshi, avu suru ndu i rito ili i ro, reve waru i dashi tsurã ugbamu wa asuvu. ³² Ama a na a yuwusan alajiya e ikaka yã Asulã a ta gura guzã aciyele, reve a lyawa ozo o ro a yuwan adanshi. ³³ Asulazuva Asulã o ujãmbãru a da shi, amma a asuvu nden da, cine u ri a aã'isã a aãã e Itoni suru.

Na ama a Asulã o boloto adama a yuwan agandã, ³⁴ lyawa amãci a dãnã kpaku. She i lyawa le a yuwan adanshi wan, adama a na Wilã u damma tã amãci a yuwan tsutoni. ³⁵ Na a ciga e reve ili i ro, e ece ali e le nã a kambã a 'wa le. Ili i wono i da ka yuwan adanshi aãsumã e ibolo.

³⁶ Adanshi a Asulã o utã yã'a du shi, waru yã'a du da u rawai goon shi. ³⁷ Nã vaa yuwusan majiyan gashi avu vuma na a yuwusan alajiya e ikaka yã Asulã a da, ko gba vu tã nu une'e u ruhu, vu te reve a na maa danasa ili i na Zagbain damma numu n dana da goon.

³⁸ Adama o ndolo ama a na a 'yuwain a zuwa atsuvu e ili i na n danai she i zuwaa le atsuvu wan.

³⁹ Ama a vã, icigi yo okolo i du aãyi da i ciga i damma ikaka yã Asulã, amma she i putsa vuma na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro wan. ⁴⁰ Aãsumã e ili i na yaa yuwan suru wo o'wo o ure u na wu ntsayi waru u tu ufobu ulobonu.

U'yosun wu Zamawawa

15 Ama a va, gogo n ciga ta n cuwaan du na Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du de alajiya. I ushi yi ta de, avu waru yi isawan de nu ucawu wo okolo a du. ² Ayi Alabari a Sa'ani a na da ayi da waa wawa du ni i banay yi ugbamu atsumay e ili i na n damma ndu. Ni i yuwan ne shi, ucawu wo okolo a du wo o'wo ta pere.

³ N damma du ta ili i na a damma numu. Ayi ili i na da ayi da u la'ai ulobonu suru: Zamawawa kuwa ta adama o unusu u tsu, ne da Adanshi a Asula a dammai. ⁴ A cido yi ta, o urana wa ta'atsu avu a 'yasan yi wuma, cine Adanshi a Asula a dammai. ⁵ U roco ta aciyayi ya Bituru, waru u roco ta aciyayi a tyo a akapi Kupanejere'e. ⁶ Ana ayi ndolo kotoi, u roco ta aciyayi a tyo o otoni a yi a na a la'ai ukpakuton (500) a mantsa ma ta. Aza a na e ene niyi na abunda a buwa ta wuma, ozo o ro gba shi a kuwa ta de. ⁷ Avu waru u roco aciyayi a tyo ya Yakubu, waru avu u roco aciyayi a tyo ubata wa ajiya suru. ⁸ O ukosu suru, u roco ta aciyayi a tyo ya'ava va, gashi za na a matsain a mantsa ma na koto wu ntsayi a matsan mu shi.

⁹ Ajiya suru a la'a mu ta. N rawa e de mu aajiya shi, adama a na m bongi ta aya'isa a aza e Itoni a Asula. ¹⁰ Amma isa'ani ya Asula i kambato mu ta ili i na n ri, waru isa'ani ya yi e ekere a va pere da shi. N dakanu ta adama n la'a akapi a ajiya ulinga suru, waru amayun a da, ni isa'ani ya Asula i da n yuwain ulinga'a, nu ucira u va u da shi. ¹¹ Na amu n yuwaan du alajiya ko ajiyat a yuwaan du alajiya, ili i ta i da tsa yuwusan, waru ili'i i dada i usuyi.

A damma aa 'yasan akwakwa shi

¹² Na tsu yuwan alajiya a na a 'yasan ta Zamawawa diga o ukwa, to cine ozo o ro a du aa damma aa 'yasan akwakwa a kambay wuma shi? ¹³ Na ayi ndolo amayun a da, u to rocosu a 'yasan Zamawawa shi. ¹⁴ Na a 'yasan Zamawawa shi, to, alajiya a tsu pere da, waru ucawu wo okolo a du pere da. ¹⁵ Na aa 'yasan akwakwa shi, tsu yuwan ta epen a tyo e ekere a Asula ana tsu dammai a 'yasan ta Zamawawa, agba amayun a da shi. ¹⁶ Na aa 'yasan akwakwa shi, koto fo a 'yasan Zamawawa shi. ¹⁷ Na koto a 'yasan Zamawawa shi, ucawu wo okolo a du pere da, waru e te ge'eto du adama a nusu du. ¹⁸ Na ayi ndolo amayun a da, ele ama a na a kuwai de cina a ca okolo e le ubata wa yi a puwan ta ana. ¹⁹ Na tsu zuwa okolo Zamawawa ta wawa tsu a wuma u nda goon amma a wuma u na waa tawa shi, to, iliyali i tsu i la'a ta akapi a ama.

Ili ya amayun cine aa 'yasan akwakwa

²⁰ Amayu'un ayi da a 'yasan ta Zamawawa atsumay o ukwa, ayi da umatsun wu ufaru atsumay a aza aa 'yasan a akwakwa. ²¹ Ama suru a kuwa ta adama e ili i na vuma ta yuwain, Adamu da tawa ntsu nu ukwa suru. Ne da fo aa 'yasan ama atsumay a akwakwa adama e ili i na vuma ro yuwain. Zamawawa da aa

tawa tsu na wuma suru. ²³ A ta 'yasan vuma suru o ure u na wu ntsayi. Zamawawa da a fara 'yasin. Na Zamawawa kambay, a ta 'yasan ama a yi suru. ²⁴ Na ayi ndolo koto, ukosu wu uvadi u nda u ta tawa. Zamawawa to kototo n'yuwatan ma yi suru suru, avu u ca tsugono'o e ekere a Asula Dada. ²⁵ Na a ciga a 'yuwan Zamawawa yuwan tsugono she nu u lyuwa aci a n'yuwatan suru avu u zuwa le zalay va apata a ana a yi. ²⁶ Ma'yuwatan mo ukosu ma na woo kototo ayi da ukwa. ²⁷ Ana Adanshi a Asula a dammai a na u ta zuwa ili suru zalay vu ucira va yi, o bolo pe Asula shi. Asula a da a zuwai ili suru zalay vu ucira wu Zamawawa. ²⁸ Avu, nu u lyuwa aci e ili suru, Mawu'un u ta zuwa aciyayi zalay va Asula, za na zuwai ili'i suru zalay va yi. Avu Asula a yuwan tsugono tsi ili suru.

²⁹ Cine tsa da gba adama a ama a na a rumbuyi adama a aza a na a ri ukwa? Cine tsa da ulobonu wa yi? Na a 'yasan akwakwa shi ko ke'en, cine tsa da aa rumbu ama adama e le?

³⁰ Adama a nye tsu zuwai aciyatsu atsumay e meleshe rumu suru? ³¹ Aza a va, usana suru n ta gashi n ta kuwa. Amayun a da maa dansaa du. Cine i revei maa lapusa makakan na adu na amayun adama e ili i na Zagnain Yesu Zamawawa yuwaan ndu, ne da maa dansa ili i nda'a. ³² Na a 'yasan akwakwa shi, nye i da maa tsuray na n yuwan nlangi na ama a Afisu aza a na a ri nlyayi? Na a 'yasan akwakwa shi nye i zuwai tsaayuwain cine a dansa shi?

"Lyawa tsu lyuwai tsu sowoi, adama a na nfa'an tsu ta gura kuwai."

³³ She i lyawa nanza lulumay du wan. A ta dansa, "N'utsay n wuya n ta lungusay nden n sa'ani n du." ³⁴ I kambato majiyan ma du e ili i sa'ani avu i lyawa mayan mo unusu. Yu uwawa wono a na ozo o ro a du koto e revei Asula shi.

Lipu tsu na Asula a 'yasan tsu

³⁵ Za ro te ece, "Cine aa 'yasan akwakwa a kambay wuma? Cu'un lipu ne da aa danay na ayi?" ³⁶ Yeci i tsulo tsa da ndolo'o. Na vu cu'wan cu'un e ida, u tsu kungwa shi, she nu u kuwa ne'en. ³⁷ Icu'un i na vu cu'wain i tsu rotso ca'an na utay shi, nu u kungwa. Cu'un vu shina da goon na ri u'yewu ko ili i na vu cu'wain, agba ili i na vu cu'wain avu'un a da shi. ³⁸ Asula a da a tsu zuwa cu'un ndolo kungwa cine u cigai, cu'un suru u tsu kungwa ta na cu'un va avu'un va yi. ³⁹ Lipu na ri na wuma suru a ta icu'un icu'un. Vadilimay gba a ta na cu'un lipu ta. Inama waru a ta na lipu koko'o. Nnunu na mugula a ri ili i ta shi. ⁴⁰ Cu'un lipu ta, ta de zuwa, waru cu'un lipu ta, ta pa atsumay o uvadi. Ulobonu u lipu u na u ri de zuwa u tawa ta ko'o na cu'un vu ulobonu u lipu na ri pa atsumay o uvadi. ⁴¹ Urana u ta nu ulobonu wa yi, woto u ta nu ulobonu u ro. Italyo'o waru a ta nu ulobonu u ro koko'o.

⁴² Ne da waa danay na a kambato akwakwa wuma. Lipu tsu na tsu kuwa reve u shama, a ta danay ko'o na a 'yasan le, adama a na a mantsa mo ndolo aa kuwa waru shi ko ke'en. ⁴³ Na a cido lipu tsu, a ri ulobonu shi

waru a ri nu ucira shi. Na a 'yasān le, a ta dānā ulobonu nu ucira. ⁴⁴ Gogo tsu te eneshe lipu va ndana, amma na a 'yasān le, o to o'wo lipu na Ruhu va Akiza aa ca wuma.

Amayun lipu va ndana da, waru amayun a da lipu ro ta lo na Ruhu va Akiza aa casu wuma. ⁴⁵ Adanshi a Asulā a damma ta, "Vuma vu ufaru Adamu ushi ta wuma." Ayi vuma vu ukosu, za na ayi da Zamawawa, wo o'wo ta ruhu na tsu ca wuma. ⁴⁶ Ili i na i fara tawāi ayi da lipu va ndana, avu lipu ruhu tawā na acapa. ⁴⁷ Asulā e kene ta mabulā avu u yuwan Adamu vuma vu ufaru. Vuma ve ire gba zuva da wu utai. ⁴⁸ Vadilimā suru ta na lipu cu'un va Adamu. Waru za na ri zuva suru u ta na lipu cu'un vuma na cipai diga zuva. ⁴⁹ Cine tsu ri gogo tsa Adamu, vuma na a yuwain na mabulā, ne da urana u ro tsu to o'woi tsu Zamawawa, vuma va zuva.

⁵⁰ Azā a va, n ciga du ta i reve lipu tsu va ndana na mpasa ta shama. Ayi nda u ta dansaa tsu aa tsurā tsugono tsā Asulā shi, za na aa dānā babu ukotu. ⁵¹ Gogo n ta damma du ili yu usokowu i na Asulā o ro-co numu: Ozo o ro a tsu aa kuwā shi, amma ne e ivulā aavana o ukosu, Asulā a ta vadala tsu babu usān, cine vu revei igipatsu ye esu i ri gogogo. Ne e ivulā aavana, a ta 'yasān akwākwa, waru aa dāshi kuwā shi, avu suru ntsu tsu ushi lipu sa'avu. ⁵³ Adama a na lipu tsu na aa kuwā avu u shama, a ciga a 'yuwan a vadala le a kambā lipu va zuva na aa kuwā shi suru suru. ⁵⁴ Ni ili i ndolo i fara, avu lipu va ndana na aa kuwā a vadala le a tyo a lipu va zuva aza a na aa kuwā shi, avu Adanshi a Asulā a shiwan:

"O kototo ta ukwā, a lyuwa ta aci a yi suru suru!

⁵⁵ Te da ubatā u na ukwā u lyuwai aci?

Te da waru ucira wu liya vu ukwā na tsu tada na mbalā?"

⁵⁶ Unusu u da u tsu tawāa na mbalā n na ukwā u tsu tawāa. Wilā waru ayi da u zuwai unusu u tsurā ucira'a. ⁵⁷ Amma tsu godyo ta Asulā ana u lyawai Zagbain Yesu Zamawawa tsu u ca ntsu ulyuwu wa aci!

⁵⁸ Ama a va, aza a na n cigai, adama a na Asulā a yuwain ne, yi isawan nu ucira. She i lyawa ili i ro i jingāda du tsarā i lyawa ure wan. I zuwa aciyadu i yuwan ulinga babu uro na yaa yuwan ulinga wu Zagbain, adama a na i reve ta ulinga u na i yuwain adama a Zagbain suru woo o'wo pere shi.

Ubolotosu wi ikebe adama a ama a Asulā

16 Ni i ushi ikebe adama a ama a Asulā, n ciga du ta i yuwan cine n dammai aa'isā a azā e Itoni a na a ri pe atsumā a Galatiya a yuwan. ² Urana wa Aladi suru i 'yuwan i ciga za suru u zuwa ikebe i ro e ili i na u tsurāi. I zuwa le adama a sadaka. Ni i yuwan ne, yaa tawā nda i 'yawa ndede tsarā i ushi utafa a mantisa ma na n tawāi shi. ³ I dangwa azā e Itoni o ro a tara ikebe'e a 'yawa Urishelima. Na n rawa n ta ca le mepepe-

lime ma na woo roco adu da i dangwa nle. ⁴ Na wu ntsaa amu fo n 'yawa, tsu ta yuwan mmalu suru.

Ili i na Bulu cigai u yuwan

⁵ Na n kandaruwā Makidoniya suru, n ta tawā n ka-lyuwā du. ⁶ U ta yuwan n danu na adu ne'en rana re, ko a tyo o ukosu u mantisa mo utanu. Avu i kamba mu atsumā a mmalu n va, ubatā u na mee tyo suru. ⁷ Na Zagbain usu, n ciga n rawa de go'o shi, tsarā n danu obolo na adu a mantisa na abundā a na maā tawā avu n karashi. ⁸ Amma n ta dānā pa atsumā a Afisu hali urana u na aa yuwan Abuki o Urana wa Kupotont u kara. ⁹ Adama a na a kpatu'waa mu ta ure u sa'ani u ro adama o ulinga u gbain, waru ama na abundā a ta ususu, ko na wo o'woi n'yuwatan n ta lo na abundā.

¹⁰ Na Timoti rawa, i ushi yi ne ekere e re. U ta yuwusan ulinga wu Zagbain, cine amu maa yuwusan. ¹¹ She i lyawa nanza rono yi e ida wan. I zuwaa yi aba'un reve i kamba yi a mantisa ma na waa kambā ya'a va. N ta pura yi na ama a na aa tawā.

¹² Adama a za tsu Apolo, m patishi yi ta u 'yawa obolo na azā a yi a mantisa ma na aa ka-lyuwā du, amma u ri na ada a na waa 'yawa gogo shi. Nu u tsurā mantisa u ta tawā.

Ukosu u mepepeli me mā Bulu

¹³ I dānā ufobu. I banā ucawu wo okolo a du ulobonu. Waru she yu uwwa wovon wan. Yi isawan nu ucira. ¹⁴ I yuwan ulinga u du suru atsumā e icigi.

¹⁵ I reve ta a na Istifana nu u'wa wa yi mabulā ele da aza a na a fara o o'woi azā e Itoni atsumā a Akataya, waru a ca ta aciyele adama a agandā a ama a Asulā. M pati du ta ama a va, ¹⁶ i toni ama a nda na akapi e le aza a na a yuwusan ulinga obolo ne ele. ¹⁷ N yuwan ta mazangā a na Istifana, na Fatunatu na Akayiku a rawai. A kamba mu ta adama a na i ri pa shi. ¹⁸ A ca mu ta ugbamu wa asuvu, waru n reve ta a yuwaan du ta fo ne. Ni i ciga i 'yuwan i ca tsugbain a tyo aza a na suru a yuwain tsugbashi tsa na tsa ntsayi.

¹⁹ Aa'isā a azā e Itoni pa nda atsumā e ida ya Asiya a ta lyungusaa du icasu i le. Akila obolo na Birisika, obolo na aa'isā a na o bolotosu o u'wa u le, a ta lyungusaa du icasu i le atsumā a ala a Zagbain.

²⁰ Azā e Itoni yi Zagbain suru a ta lyungusaa du icasu i le. I casalāi ulobonu.

²¹ Amu Bulu, amu da n danai icasu i nda ne ekere a va.

²² N ta yuwusan avasa Asulā a yuwaan vuma na 'yuwain Zagbain unā. Lyawa Zagbain tawā gogo.

²³ Lyawa isa'ani ya Yesu Zagbain dānā obolo na adu.

²⁴ N ciga ta vuma na suru ri atsumā e Yesu Kristi Zamawawa.

2 Korinti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana tã mepepelime me ire ma nda a tyo a aza e Itoni atsumã a Korinti ana ama o ro a ri de a yuwusan adanshi a vama adama a yi. Bulu lyungu tã kambu vã yi Titu u 'yawa u yuwan adanshi na ama adama e ili i na i ri amayun. Ana Titu kambai u damma tã a na ama na abunda a usu tã Bulu, amma hali n gogo ozo o ro a 'yuwan yi tã. Atsumã e mepepelime ma nda Bulu godyoo tã aza a na a kambusa yi, reve waru u yuwan adanshi adama a aza a na a 'yuwan niyi.

Bulu cuduwa tã ama cine u shi u cigai u yuwan, ni ili i na i putsaa niyi a yuwan ne. Reve waru u yuwisan adanshi adama a aganda a amayun a tyo a Asula. U yuwan tã adanshi cine aza e Itoni aa kambulai. O ukosu u roco tã a na ayi aajiya a amayun a Zamawawa a da.

Ayi mepepelime ma nda ma ta dansaa tsu cine aza e Itoni a ana'an aa yuwan ulinga obolo, waru na cine aa kamba azagbain a amayun na munlu n na maa yuwusaan Zamawawa ulinga ana'an. U yuwan tã adanshi cine aa kamba ni ikebe ni ili ya abula a tyo atsumã o ulinga wa Asula. U roco tsu tã zagbain va amayun tsu linga tã adama ama suru a tsura ili i sa'ani. U damma tã na a yuwan ili i ro babu ucira ko icigi ya Yesu Zamawawa, ili ye pere i da, amma ili i na a yuwain nu ucira ni icigi ya Yesu, ili i nda i tsu zuwa tã Asula a uwwa uyo'o reve waru a danga nu ucira wa amayun atsumã o uvadi u nda.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Bulu godyoo tã Asula (1:1-11)
2. Ulinga wa aajiya adama a ama a Asula (1:12-2:17)
3. Ugolobu ni icigi ya Kristi Zamawawa (3:1-7:16)
4. Une'e adama a alambi (8:1-9:15)
5. Bulu aajiya a amayun (10:1-13:10)
6. Icasu yu ukosu (13:11-13)

Bulu cãsa aza e Itoni a Korinti

1 Amu da Bulu, Timoti za tsu tã pa obolo na amu. Amu da n danaa ndu mepepelime ma nda. Asula a dangwa mu tã mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta dansaa du aã'isa a aza e Itoni a Asula atsumã a lyuci va Korinti obolo na ama a Asula suru upasu wa Akataya.

² Lyawa Asula Dada tsu na Yesu Zagbain Zamawawa roco du isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo tã Asula

³ Tsu yuwusayin Asula ica, za na ayi da Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa! Asula ayi da Dada na ri tapu ni isa'ani waru ayi da u tsu casu adanshi suru. ⁴ U tsu ca tsu tã adanshi a mantsa ma na tsu ri atsumã a atsumalima, adama atsu fo tsu ca ama o ro adanshi. Na a ri a atsumalima tsu ta gura ca le adanshi cine Asula a ca ntsu. ⁵ Amayun a da tsu to sowuso atsumalima lon adama a Zamawawa. Waru amayun a da tsu tã tsurusu ucasu wa adanshi adama a Zamawawa. ⁶ Na tsu sowo atsumalima, uzuwu wo okolo a tsu ayi da Asula a ta ca du adanshi ni iwawi adama o ndolo. Na Asula a ca tsu

adanshi, adama tsu ca du adanshi i kaba asuvu a da. Ne da yaa gura kaba asuvu na ankuri atsumã e ili i na atsu fo tsoo sowuso atsumalima. ⁷ Tsu tã no okolo ug-bamu adama a na tsu reve tã ni i sowo atsumalima tã tsu, i tã tsura ucasu wa adanshi cine tsu ushiyi.

⁸ Ama a va, tsu ciga du tã i reve ununa tsu sowoi atsumalima e ida ya Asiya. A ca tsu tã atsumalima a na a la'ai ucira u tsu, hali tsu jiyana na tsaa la'a shi. ⁹ Amayun a da, tsu jiyana tã tsu tã kuwa. Agba ili i ndolo i zuwa tsu tã tsu zuwa ucira ubata wa Asula amma o ucira wa aciyatsu shi, adama a na ayi da za na tsu 'yasan akwakwa. ¹⁰ Asula a wawa tsu tã diga a mantsa ma na tsu shi a kuwa, waru tsu reve tã u ta lyuwa elime na mawawa ma tsu. ¹¹ U ta wawa tsu adama a na yaa kambusa tsu a mantsa ma na yaa yuwusan avasa adama a tsu. Adama o ndolo, Asula a tã usu avasa a abunda a du. U ta zuwaa tsu aba'un, waru ama na abunda o to godyoo yi adama e ili i na u yuwaan ntsu.

Bulu bulai mabura ne'en

¹² Tsu ta gura damma na tsu cuwan ili i na tsu yuwain, tsu tã a mazanga na asuvu a tsu a ri cece. Mantsa suru tsu yuwan tã nden ma abula, agba atsu tsu soko du ko ili i tã shi. Isa'ani ya Asula i da i zuwai

tsu yuwain ne, urevu wu uvadi u nda u da shi. Tsu yuwan tã nden m̄a ̄abulã ubatã u na tsu ðanuyi suru bele atsumã a muwwulai n tsu nã ađu. ¹³ Ana tsu ðanaa ndu, tsu yuwan tã adanshi mejege a tyo ya'a ðu, agba tsu soko ikaka'a shi. Adama o ndolo a ða, i gura revei ili i na tsu ðanai. ¹⁴ Gogo i gura tã reve ili i na tsaa ðansa lo ne, agba tsu ta zuwusa okolo a na yaã tãwã i reve ili i na tsaa ðansa mejege, adama o urana wu Zagbain Yesu i yuwan m̄azãngã adama a tsu, reve atsu waru tsu yuwan m̄azãngã adama a ðu.

¹⁵ N reve tã ne ulobonu, waru adama o ndolo, n shi tã n ciga m bura ðu ne'en o ufaru. Ne ða Asulã a zuwaa ðu aba'un adama a na n tã tãwã ya'a ðu ure. ¹⁶ N shi tã n ciga mi isawan n kalyuwã ðu ana n temei mmalu a tyo e ida ya Makidoniya nã n kambã waru. Reve i kamba mu n 'yãwã upasu wa Yahuda. ¹⁷ I ta yuwan yeci yi ili i na i zuwai n yuwain ili i na n foboi shi. N shi a yuwusan adanshi o unã goon shi. N rotso tã ama o uvadi a na a tsu usu a ta yuwan ili i ro reve waru a 'yuwisan a yuwisan ili'?

¹⁸ Amma ni i tara ili i na Asulã aa yuwusan amayun a ða, i te ene ili i na tsaa ðansaa ðu "Ee" ko "O'o" ða shi a mantsa m̄a tã. ¹⁹ Ne ða u ri adama a na Mawun m̄a Asulã, Yesu Zamawawa usu reve waru u 'yuwan a mantsa m̄a tã shi. U tsu usu tã kuci no okolo a tã. Ayi ða za na amu nã Sila nã Timoti tsu yuwaan ðu adanshi a yi. ²⁰ Adama a na ayi ða za na shitoyin nzuwulai m̄a Asulã suru. Ayi ða i zuwai tsaa ðansa "Ami" tã nã tsaa casu Asulã tsugbain atsumã a aala a Zamawawa. ²¹ I cuwan, Asulã a ða za na aa gbamatosu tsu nã ađu suru atsumã a Zamawawa. Waru Asulã a ða a ðangwa ntsu. ²² U zuwaa tsu tã urotsu tã wu za vi ili adama u roco a na atsu aza a yi a ða goon. Waru u zuwa tã Ruhu vã yi o okolo a tsu tsu uzuwa adama u rocosu tsu ili i ro i tã lo a tãwã.

²³ Ana n damma ndu n 'yuwan tã a kambã Korinti adama n ðanã ðu usudu wu wan. Ne epen a ða maa yuwusan ndede Asulã. ²⁴ Tsaa yuwusan afalu a ðansaa ðu ili i na ni i ciga i 'yuwan i usu ða shi. Tsu reve tã i tã nu ucawu wo okolo lon waru yi isawan nu ucira ne. Tsu ciga tã tsu yuwan ulinga nã ađu adama i ðanã tapu nã m̄azãngã.

2 N jiyã tã m̄aã 'yãwã ya'a ðu waru shi, adama a na mantsa ma na n shi n 'yãwã ya'a ðu, suru ndu u bãlã ðu tã. ² Nã maa zuwa ðu atsumolangu, to, zane ða aa buwa na waa zuwa mu m̄azãngã? She ađu goon, aza a na n zuwai atsumolangu. ³ Ayi ða i zuwai n ðanai ne e mepepelime ma na n lyunguwã ndu ðe. N ciga m bura ðu shi, adama a na uga'asusan nã ađu atsumolangu a ða waa zuwa mu goon. Agba ađu ða ama a na wu ntsayi i zuwa mu m̄azãngã. Ili i na i zuwai n cigai n ðanã a m̄azãngã ayi ða adama n zuwa ðu m̄azãngã. ⁴ A mantsa ma na n ðanaa ndu nu ufaru, n shi tã udamu waru n shi nã m̄azãngã o okolo a vã shi, waru n ðana tã na abara lon. N ðana adama n zuwa ðu atsumolangu shi, amma n ðana tã adama i reve a na n ciga ndu lon.

I yuwaan za vu unusu gafura

⁵ Za ro atsumã a ðu zuwa mu tã atsumolangu, agba amu ða a nde'en shi, hali nã ađu suru. Ili i na maa ðansa ayi ða u zuwa tã aza e Itoni atsumolangu kpara. (N ciga n yuwan adanshi a na a karãlã adama o ndolo'o shi.) ⁶ Nã ̄abundã atsumã a ðu i bolo tã ugbozu reve i ca yi awuya a na a ntsaa niyi. Awuya o ndolo a rawa tã. ⁷ Amma gogo i yuwaan yi gafura reve i ca yi adanshi adama u putsaa yi nã atsumolangu lon hali waru u lyawa itoni suru suru wan. ⁸ N ta patishi ðu, i roco a na i ciga niyi. ⁹ N ðanaa ðu tã adama n lyungwã ðu, reve waru me ene ko i toni tã uritosu u vã. ¹⁰ Ni i yuwaan vuma nda gafura, amu fo n ta yuwaan yi gafura. Waru nã n yuwaan yi gafura (nu unusu u tã lo), n yuwan tã ne nu ucira wu Zamawawa o unã u ðu. ¹¹ N yuwan tã ne adama Malet ma yuwan tsu ugbozu wan, adama a na tsu reve tã ifobi yã yi lon.

Bulu yuwain alajiya a Taruwasa

¹² Ana n rawai Taruwasa adama n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani tã e Yesu Zamawawa, n cina tã cina Zagbain kpatu'wã ðe ure adama o ulinga'a. ¹³ Agba n shi tã udamu lon, adama a na me enei za tsu Titu shi. Reve n damma ama o ubatã'a, "She mantsa mo ro," reve n karã a tyo Makidoniya.

Ulyuwu wa aci adama a Zamawawa

¹⁴ Tsu godyo tã Asulã lon! Ayi ða za na kambãto ntsu agbashi a yi, reve waru u walaa tsu elime atsumã a mmalu ma alya ma aci a Zamawawa. Asulã waru u ta kambusa bazasa urevu wu Zamawawa ubatã biti ana maguru ma sa'ani. ¹⁵ Wuma u tsu tsã maguru ma na Zamawawa a casu Asulã ða, za na a bazasa ubatã wã aza a na Asulã a wawusa na aza a na a kuwusã. ¹⁶ E ekere a aza a na a kuwusã, maguru'u u rotso tã ushamu wã akwãkwã, amma e ekere a aza a na a ri wuma maguru ma wuma ma ða. Zane ða rawai u yuwan ulinga u nda? ¹⁷ Tsu ri tsa ama o ro a na a yuwusan alajiya a adanshi a Asulã adama a tsurã ikebe shi. O'o, ne ða shi. Amma tsu tã kambusã ugbozu na tsu ri ama a na Asulã a lyunguyi, waru o ucira wu Zamawawa tsu ta yuwusan adanshi e ikaka i tsu a makakan m̄a Asulã.

Akucunu a sa'avu a Asulã

3 Tsu fara tã u'yãsasã wa avangaci adama a aciyatsu waru? Ama a tã tãwusã nã mpepelime n na a ðanai n na maa yuwusan adanshi e ica a aciyele ko gba shi a ta zuwusa ðu i ðanaa le mpepelime adama e le. U tu ulobonu tsu ðanã ni icu'un yi mpepelime n nda? ² Amma ađu ða mepepelime m̄a tsu, waru i tã o okolo a tsu na vuma suru ee ðenuã avu u reve ili i na e ðeyinunã. ³ I to rocosu ađu mepepelime ma na Zamawawa ðanai ða, avu atsu tsu tãwã nã ayi. Ruhu vã Asulã za na aa casu wuma, u ðana ðu tã o okolo a

tsu, agba a aavun' un shi, ko e ili yi idana i na a yuwain na abaci a atali shi.

⁴ Tso ta damma ne adama o ucawu wo okolo a tso o ucira a makakan ma Asula adama a Zamawawa. ⁵ Amma tsa dansa tso ta gura yuwan ulinga u nda na aciyatsu shi. Asula a da a zuwusa tso tso gura yuwan ili i na tsa yuwusan suru. ⁶ U zuwa tso ta tso o'wo agbashi a akucunu a sa'avu a yi na o utusa ubata wa Ruhu va Akiza. Akucunu a nda Wila u na a danai da shi, adama a na Wila u tso tawaa ta nu ukwa, amma Ruhu tso ca ta wuma.

⁷ Akuci a Wila a dana le ta a atali, reve gba e ene tsugbain tsa Asula a mantasa'a. Ama a Isra'ila a gura jima a kalyuwusa urewesu wa Musa shi, adama a na u shi te ikanasa nu ucira lon, ko na wo o'woi wikanasa'a tsa jima shi. Adama o ndolo, na Wila za na ulinga wa yi ayi da u tawaa nu ukwa u shi na tsugbain ne tsundolo, ⁸ to, ulinga wa Ruhu va Asula u ta dana na tsugbain tsa na tsa la'ai za Wila. Amayun a da shi? ⁹ Nu ulinga u na u tsu kototo ama u shi na tsugbain, to, ulinga u na u tsu kambato ama mejege e ekere a Asula u ta dana na tsugbain tsa na tsa la'ai. ¹⁰ Amayun a da tsugbain tsa akuci tsa akucunu u tsu rotso tsugbain waru shi, adama a na ekan a tsugbain tsa sa'avu tsa la'a yi ta. ¹¹ Wila u shi ta na tsugbain tsa na tso kporoi. Amma tsugbain tsa akucunu a sa'avu u la'a yi ta lon, adama a na woo kporo shi, ko ke'en.

¹² Tso ta gura yuwan adanshi babu wovon adama a na tsu ri nu uzuwu wo okolo ne tsunda. ¹³ Tso ri tsa Musa shi. Urewesu wa yi u shi te ikanasa, reve wu pala urewesu'u adama u geshe aza a Isra'ila e ene ekan o ukporuso wan. ¹⁴ Ama'a a shi ta na aciyogbamu, ili i ro waru i ta putsusa le na ee ene amayun a mantasa ma na e desu Wila nu un. Yesu Zamawawa da goon a gura tawa apalutsu a na aa putsusa le yeni. ¹⁵ Hali na ana'an, ne ee desu Wila wa Musa nu un, aapalutsu a pala ta okolo e le.

¹⁶ Agba na vumada ubata wu Zagbain (Yesu), u tso tawa ta aapalutsu o ndolo'o. ¹⁷ Ana wo o'woi Zagbain Ruhu da, ubata u na Ruhu vu Zagbain ri suru, u tso zuwa ta ama o o'wo faan. ¹⁸ Adama o ndolo a da urewesu u tso u ri ukpatu'u adama tso roco tsugbain tsa Asulazuva. Waru na Ruhu va Asulazuva ri o ulinga atsuma a tso, tso ta kambusa tsa yi kuci, waru tso ta dashi rocosu tsugbain tsa yi.

Uzuwa o upondo

4 Asula, ni isa'ani ya yi, u ca tso ta ulinga u nda tso yuwan. Ayi da i zuwai tso kunai shi. ² Tso ta 'yuwusan mayan me ili i wono ni ili yu usokowu. Tsa lumusa ama shi, waru tsa vadalasa adanshi a Asula shi. Adanshi a amayun a da goon tsa yuwusan a makakan ma Asula, adama ama o ro e reve a na tsu ri na abula. ³ Na ama o ro a gura reve Alabari a Sa'ani a na tsa yuwusan alajiya shi, u roco ta a puwaa ta. ⁴ Male, ayi za wuya na a yuwusan tsugbain tso uva di tsa nda tsa da. Waru u rumbanato ta okolo a aza a na a cayi okolo shi, adama o ndolo aa gura ene ekan a gbain a Alabari a

Sa'ani a na e ikanasa ubata u le shi. Aa gura reve ikaka i na tsa yuwusan alajiya adama a tsugbain tsa Zamawawa shi, za na rotso Asula foyi. ⁵ A mantasa ma na tsa garasa a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, tsa yuwusan alajiya a aciyatsu shi, amma Yesu da Zagbain. Ili i na goon tsa dansa adama a tso, ayi da tso agbashi a du a da adama e ili i na Yesu yuwain adama a tso. ⁶ Asula a da za na dammai, "Lyawa ekan e ikana atsuma e irumbu!" U zuwa tso ta tso reve a na ekan a nda ayi da ekan a tsugbain tsa Asula a na urewesu wa Yesu Zamawawa oo rocosu.

⁷ Tso ta nu uzuwa u nda ubata wa Asula, agba tso rotso ta mpondo n na a ma'ai no olo'o a na a ri nu uzuwa'a. Ayi nda'a u to rocosu abajini o ucira ubata wa Asula a da wu utai, ubata u tso u da shi. ⁸ A ta zuwusa tso atsumalima lon, agba a minjira tso shi ko ke'en. Ko a mantasa ma na tso reve ili i na tsa yuwan shi, tso kudu o ure shi. ⁹ O bongi tso ta lon, agba Asula a lyawa tso shi. A mantasa mo ro a tso dimba tso ta e ida, agba o kototo tso shi ko ke'en. ¹⁰ A mantasa ma na tso sowuso atsumalima tsunda, urana biti lipu tso to rocosu ununa Yesu sowoi atsumalima ana u kuwai, adama ama a gura ene wuma wa Yesu a lipu tso. ¹¹ Amayun, a ta gura una tso a mantasa biti adama a na tsoo tonon Yesu, adama ama ee ene wuma wa Yesu a lipu tso na a kuwai. ¹² Tso usu ta tso yuwan mpolo nu ukwa, adama i tsura wuma.

¹³ A dana ta a Adanshi a Asula, "N yuwan ta adanshi adama a na n cayi okolo." Tso ta nu ucawu wo okolo cu'un ta, waru tso ta yuwusan adanshi adama a na tso cayi okolo. ¹⁴ Asula a 'yasan ta Yesu Zagbain atsuma a akwakuwa, waru tso reve ta na Asula a ta 'yasan tso fo obolo na Yesu. Asula a ta tara tso obolo na adu, ayi tsi isawain a makakan ma yi. ¹⁵ Ili i nda suru adama a du a da, ana ama a abunda lon a ushi isa'ani ya Asula, a ta zuwa ugodyusho wa abunda e yene reve Asula a tsura tsugbain lon.

Ucawu wo okolo atsuma e Itoni

¹⁶ Ayi da i zuwai tso kudai okolo a tso shi. Ko na wo o'woi lipu tso vu vadilima ri a langasa, ruhu tso ta tsurusu ucira u sa'avu usana biti. ¹⁷ Atsumalima a na tsoo sowuso gogo nda wa'a da, waru waa jima shi. Waru u ta kambusa tso tso tsura tsugbain tsa na tsa la'ai atsumalima a tso lon, waru tsugbain tso ndolo tsa ri nu ukotu shi. ¹⁸ Tsa zuwusa esu a tso e ili i na tsee inda shi, agba e ili i na i ri usokowu. Ili i na tsee inda waa jima shi, amma ili i na tsee inda shi ayi da waa dana babu ukotu.

5 Adama a na tso reve ta no o kototo oogodo a ndana a nda ubata u na tsu ri nden, a ta dansa, na tso kuwa tso kasa na lipu nda, Asula o to foboo tso u'wa zuva adama tso danu pe. Ubata u na ayi na aciyayi u yuwain, ubata u na u ri babu ukotu. ² Tso kunda ta a lipu na tsu ri na ayi gogo, tso ta zama urana u na tsoo oto lipu sa'avu de zuva ana itana i sa'avu. ³ A mantasa mo ndolo tsa dana atabu shi, adama a na tso otoi lipu sa'avu'u de zuva. ⁴ Na tso ri nden na lipu nda,

tsu tã ni ili i na ya bala tsu, waru tsu to sowuso atsumalima. Agba ukunu u dada u tsu zuwa tsu tsu ciga tsu kuwa tsu lyawa lipu nda shi. Amma adama a na tsu ciga tã tsu kita'wa le tsu ushi lipu na aa kuwa shi, ko ke'en. ⁵ Asula na aciyayi ayi da u fobo ntsu adama o ndolo, waru u ca tsu tã Ruhu va Akiza, tsu uzuwa u na woo roco wuma u sa'avu u nda ili ya amayun i da.

⁶ Adama o ndolo, tsu tã no okolo ugbamu. Tsu reve tã na tsu ri wuma atsumã a lipu nda, tsu ri obolo na Zagbain shi. ⁷ Tsu tã kurusu ili i na tsu cayi okolo, agba tsoo tonon ili i na tsee inda shi. ⁸ Dada n dammai tsu tã no okolo ugbamu. Tsu la'a tã ciga tsu kasa na lipu nda adama a na a mantsa ma dada tsoo o'wo de o u'wa a makakan ma Zagbain. ⁹ Na tsu ri wuma a lipu nda, ko na tsu ri wuma shi, tsu la'a tã ciga tsu yuwan ili i na tsoo yo'onoto yi okolo upasu ni ili i na i buwai lo suru. ¹⁰ Ili i na i zuwai ayi da urana u ro suru ntsu tsu tee isawan a makakan ma Yesu Zamawawa reve u ge'eto tsu. Za suru atsumã a tsu u tã ushi ili i na yi ntsayi adama e ili i na tsu yuwain a mantsa ma na tsu danai wuma atsumã a lipu nda, ko isa'ani i da ko iwuya.

Ukambatosu wa ama ubata wa Asula

¹¹ Adama a na tsu revei tsu ta uwwusa wovon wu Zagbain, dada tsu ri o mpolo adama ama a vadala a kuru yi. Asula e reve tã cine tsu ri na amayun. Tsu ciga du tã i danã nu urevu wi icu'un ya ama a na tsu ri. ¹² Tsu ciga tsu 'yasan avangaci shi, amma tsu ta dansaa du adama a aciyatsu tsara i yuwan mazanga adama a tsu. Dada yaa tsura ili i na yaa damma adama a aza a na aa 'yasan avangaci adama e ili i na ama a yuwusan majiyan adama e le, agba ili ya abula i da a ri a makakan ma Asula shi. ¹³ Nu u yuwan gashi tsu jaara tã, adama u tawaa Asula na tsugbain tsa da. Agba na tsu tã nu ugbozu u tsu, adama u kamba du da.

¹⁴ Ili i na tsaa yuwusan suru tsu ta yuwusan adama a na icigi yi Zamawawa u ta gitsasa tsu. Tsu ca tã okolo na Zamawawa kuwa tã adama a koyan, adama o ndolo tsu reve tã suru ntsu tsu kuwa tã fo. ¹⁵ U kuwa tã adama u wawa koyan, adama aza a na a ushiyi wuma u sa'avu adama a yi a buwa dashi yuwan nden o ure u na u yo'ono nle goon shi. Amma, a ta yuwan nden cine woo yo'ono Zamawawa, za na kuwai reve a 'yasan yi adama e le.

¹⁶ Tsu lyawa tã a yuwusan adanshi a ama o ro tsi ili i ro a majiyan ma ama. De nu ujimu, tsu shi tã a majiyan adama e Yesu Zamawawa cine ama o uvadi aa yuwusan, agba gogo tsaa yuwusan ne shi. ¹⁷ Za na suru ri obolo na Zamawawa, Asula a kambato yi tã vuma sa'avu. Akuci e ili suru o koto tã reve waru a kara. Asula o o'woto tã ili suru usa'avu. ¹⁸ Asula a da a yuwain ili nda biti. U tawato tsu tã zuzu na ayi e ekere e ili i na Zamawawa yuwain. U zuwaa tsu tã ulinga u na tsaa ri n tsu tawusa na ama zuzu na ayi fo. ¹⁹ Ikaka i tsu ayi da Asula a tã tawusa na ama suru zuzu na ayi e ekere a Zamawawa. Asula aa cuwusan nu unusu u le shi. Reve waru u ca tsu ikaka ya asuvu nden a nda. ²⁰ Asula a lyungu tsu tã tso o'wo aza o ulinga o unã wu Za-

mawawa, waru u ta dansaa du i poloo ikaka i tsu atsu-vu. Tsu ta yuwusan adanshi a Zamawawa, waru tsu ta patishi du i lyawa Asula o rono du zuzu na ayi. ²¹ Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en! Agba reve Asula a zuwa wo o'wo za vu unusu, adama o ndolo Zamawawa zuwa tsu tã tso o'wo aza a abula e ekere a Asula.

6 Tsu ta yuwusan ulinga obolo na Asula, waru tsu ta patishi du she i ushi isa'ani ya Asula reve i lyawa u kara pere wan. ² Asula a damma tã atsumã a Adanshi a yi,

“Ana mantsa ma na n dangwai ma rawai, mu uwwa tã avasa a du.

O urana wi iwawit n kamba du tã.” †

Amayun a da Asula a tu ufobu na waa kamba du gogo. Ana'an urana wi iwawi i da.

Atsumalima a Bulu

³ Tsu ciga ulinga wa Asula u na tsaa yuwusan wo o'wo ili ye pere e ekere a ama shi, dada tsu zamiyi ure u na tsaa yuwusan nden n na maa zuwa ama a riyã wan. ⁴ Ili i na tsaa yuwusan suru, tsu ta yuwusan mpolo tsu roco na atsu agbashi a amayun a Asula a da tsu ri. Tsu ta kaba asuvu na ankuri na cu'un va atsumalima suru. ⁵ A faba tsu tã. Waru a zuwa tsu tã o u'wa wa ali. Obolo a ama a yuwan tã upan na atsu reve a uwa a 'yasan ugbozu wa ama. Tsu linga tã hali tso o'wo utakalyuwu. Ayin o ro tsu lantsa shi, ko ke'en. Mantsa mo ro tsu lamba ilyalya. ⁶ Tsu roco tã aciyatsu na atsu agbashi a Asula a da adama a na tsu guza tã aciyatsu cece, waru tsu tã nu urevu u na Asula aa casu. Tsu yuwan adan-shawuya shi. Tsu ta yuwusaan ama isa'ani. Tsu tã nu ucira u Ruhu va Akiza, waru tsu ciga tã ama na amayun. ⁷ Tsu ta yuwusan alajiya e ikaka ya amayun, waru Asula a ta casu tsu ucira. Tsu tã na abula a na o o'wo ntsu ana matsun me pe'eni na araga na tsu cigai adama o uvon. ⁸ Tsu ta yuwusaan Asula aganda na ama a ca tsu tsugbain, ko a tara tsu ili i ro shi. Tsu ta yuwusaan Asula aganda na a cuwa tsu, ko na a ca tsu ala a vama. Ama a damma atsu aza e epen a da, agba tsu ta dansa amayun kuci. ⁹ Koyan da reve tsu tã, agba reve a yuwan na atsu gashi e reve tsu shi. Tsu tã nden gashi ukwa u rawa tã zuzu, agba atsu da nda, tsu buwa tã wuma. Tsu to sowuso atsumalima lon, agba o una tsu shi. ¹⁰ Tsu tã a mazanga kuci, ko a mantsa ma na tsu ri oo sowuso atsumalima. Tsu tã nu ulambu, agba tsu ta zuwusa ama na abunda o o'wo aza o utsuru atsumã o ucawu wo okolo. Tsu ri ni ili shi, agba amayun a da tsu tã ni ili biti.

¹¹ Adu ama a Korinti, tsu yuwaan du tã adanshi mejege, okolo a tsu a tã tapu ni icigi i du. ¹² Tsu lyawa icigi i du shi, amma adu da i lyawai icigi i tsu. ¹³ N ta yuwusaan du adanshi gogo cine maa yuwan na muwun n va. I yuwan ankuri i roco tsu cu'un vi icigi na tsu roco ndu.

† 6:2 Isha. 49:8.

Aa'isā a Asulā a wuma

¹⁴ She i yuwan mmalu obolo na aza a na a ri aṭsumā e Itoni shi wan. Isa'ani ni iwuya a wala obolo shi. Ekan ni irumbu a tsi isawan ubaṭa u ta shi. ¹⁵ Cine tsa da Kristi Zamawawa na Male oo o'wo n'utsa? Cine tsa da za vi Itoni a dāna ubolu na za na ri e Itoni shi? ¹⁶ Aa'isā a Asulā a ri a muwwulai na aṃali shi. Aṭsu da gba aa'isā a Asulā a wuma. Asulā a damma ta "N ta danu obolo ne ele aṃu n zuwa u'wa u va ubaṭa u na a ri. N to o'wo Asulā e le, reve ele o'wo ama a va." †

¹⁷ Adama o ndolo, Asulazuva a damma ta, "Utai aṭsumā e le reve yi kasa aciyaḍu ne ele. She i ju'wan ili i na i ri ushindalu wan, reve gba n ushi du." ††

¹⁸ Asulazuva Mogono me Ili Suru ma damma ta, "N to o'wo Dada du, reve aḍu yo o'wo muwun n va." ‡

7 N'utsa n va, Asulā a yuwaan tsu ta nzuwulai n nda na aḃundā. Adama o ndolo tsu sumai ili i na yaa zuwa lipu no okolo a tsu o o'wo ushindalu. Tsu cayi Asulā tsugbain aṃu tsu yuwain mpolo tsu dānaṃ unatā na aṃi suru suru.

Mazanga ma Bulu

² I yuwaan tsu ure aṭsumā o okolo a du! Tsu nusaan za shi. Tsu lungusa ucawu wo okolo a za shi. Waru tsu paala nanza shi. ³ Maa dansa ili i nda adama a na n cigai m bara du shi. N damma du ta de a na tsu ri a cuwusan du kuci, ko nye gba yaa farasa. ⁴ N soduwo du ta matsan suru suru. N ta mazanga adama a du kuci. Okolo a va a gbama ta adama a du. Ko na n ri a adama lon, i zuwa mu ta mazanga.

⁵ Ana tsu rawai e ida ya Makidoniya, tsu shi na wiwuwun shi. Tsu ga'an ta na addama ukandaruwu na aṭsu. Tsu yuwan ta nlangi na n'yuwatan. Tsu yuwan ta mpolo na wovon o okolo a tsu. ⁶ Amma Asulā, za na tsu ca aza a na a ri na addama mini mo utanu, u ca ta asuvu a tsu mini mo utanu ana Titu tawai. ⁷ Amayun, tsu yuwan ta mazanga na tse ene niyi, agba ili i na i zuwa ntsu mazanga na amayun aṃi da cine i gbamato niyi okolo. U damma tsu ta cine i ri azama ye ene mu a na waru i langa ta aṭsumā adama e ili i na i yuwain. Waru u damma mu ta cine i cigai i kamba mu. Ana mu uwwai ne, n yuwan ta mazanga lon.

⁸ Ko na mepepeli me ma va ma shi ma langato du okolo, u balā mu na n dana niyi shi. O ufaru u shi ta u balā mu, adama a na u langato ndu okolo, amma i jima a aṭsumolangu shi. ⁹ Agba gogo n ta mazanga. Maa yuwusan mazanga o unā u na n zuwa ndu aṭsumolangu shi, amma adama a na aṭsumolangu a du a zuwa ta i vadala nden n du. Na aṃi ndolo, tsa amaton du shi ko ke'en. ¹⁰ Adama a na Asulā a ta yuwan ulinga na aṭsumolangu a tsu adama u kamba tsu tsu vadala o unusu u tsu adama tsu tsurā iwawi. Tsaa langa aṭsumā

† 6:16 N.Gn. 26:12; Izk. 37:27. †† 6:17 Isha. 52:11; Izk. 20:34.
‡ 6:18 2 Sam. 7:14.

adama a aṭsumolangu o ndolo shi. Amma na vuma ri a aṭsumolangu, agba u vadala ubaṭa wa Asulā shi, u ta tsurā ukwa, agba iwawi shi.

¹¹ Votoyin ugbozu e ili i na aṭsumolangu a nda na Asulā a ciga ndu i sowo u yuwain aṭsumā a du. U zuwa du ta i lapula nden n du. U zuwa du ta i roco i nusan shi. U zuwa du ta upan na wovon u na yu uwwai. U zuwa du ta i ciga yee ene mu. U zuwa du ta i dāna ada a ama. U zuwa du ta ye ene cine a ca za na nusain aṭsumalima. I roco ta a na i ri nu unusu aṭsumā e ili' shi. ¹² N dana ta mepepeli me mo ndolo adama ye ene, a makakan ma Asulā, i kambuwa ta ugbozu lon. N dana yi adama a za na nusain, ko adama a za na a nusayin shi. ¹³ Aṃi da i zuwai tsu ri no okolo ugbamu.

Ko na tsu ri no okolo ugbamu, tsu la'a ta mazanga na tse ene cu'un mazanga ma na Titu ri a yuwusan, adama a na i rocoi u ri ni ili i na yaa damaton yi shi. ¹⁴ Tsu damma yi ta ununa tsu ri a mazanga adama a du, reve gba i roco na n yuwain mejege. Ili i na tsu damma ndu suru amayun a da, waru aṃu gba i roco na ili i na tsu dammai Titu adama a du amayun a da.

¹⁵ Adama o ndolo icigi ya yi a tyo ya'a du u ta dashishi ucira, nu u cuwan cine suru ndu i ri ufobu u na yaa kuru ili i na u dammai, na cine i ushi niyi na wovon na meje'en ma lipu. ¹⁶ N ta a mazanga adama a na n to soduwo du matsan suru suru.

Ucasu no okolo a ta

8 N'utsa n va, tsu ciga du ta i reve cine Asulā o roco isa'ani ya yi a tyo a a'isa a aza e Itoni e ida ya Makidoniya. ² O sowo ta aṭsumalima lon, waru a dāna nu utsuru shi, agba mazanga me le ma ri nu ukotu shi, reve a ca hali gba nu upasu.

³ N ta damma du a ca ta cine aa gura ca hali u kara wira. Ko za damma le a yuwan ne shi. ⁴ Agba a patishi tsu ta kuci tsu lyawa le a kamba ama a na oo tono Asulā aṭsumā a Urishelima. ⁵ Tsu yuwan majiyan ma na aa gura ca tsu ne shi! A fara ta ne'en ca Zagbain aciyele reve a kuru na aṭsu. Aṃi da ili i na Asulā a cigai.

⁶ Titu da za na fara rito ndu cine yaa ca, daḍa tsu pati niyi u kambā adama u kamba du adama i koso ili i na i farai a casu. ⁷ I ta yuwusan ili biti mejege, hali nu upasu: I ta nu ucawu wo okolo lon. I tsu yuwan ta adanshi ulobonu. I ta nu urevu. I tsu ciga ta i kamba kuci. Waru i ciga tsu ta lon. Adama o ndolo tsu ciga du ta i ca langa, adama o ucasu i ca no okolo a ta.

⁸ Maa dansaa du ni i ciga i 'yuwan i ca shi, ko na wo o'woi a'isa a aza e Itoni o ro a ciga ta a yuwan ne lon. Amma aṃi nda aṃi da ure u ro na yoo roco icigi i du amayun a da. ⁹ I reve ta isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa. I reve ta Zamawawa za vu utsuru da u shi, reve u kambā za vu ulambu adama a du, reve aḍu yo o'wo aza o utsuru adama a na aṃi wo o'woi za vu ulambu.

¹⁰ Apa a nda asala a va: Lyun nda aḍu da aza a na i shi i cigai i fara ca, waru aḍu da aza a na i fara cayi.

¹¹ Adama o ndolo i koso ulinga u na i farai. I roco i ta gura koso ulinga'a na maluwa ununa i fara niyi. ¹² Ni i

ciga i ca, ili ya ̄bundā i na yaa ca ̄yi da u la'ai ulobonu shi. Amma ̄sulā a ciga du tā i ca ̄tsumā e ili i na i ri nā ̄yi, agba ̄tsumā e ili i na i ri nā ̄yi shi wan.

¹³ N ciga i ca ̄bundā a na a la'ai ucira u du shi, reve i kamba ̄ ̄tsumālima o unā u na i buwayi wa'a. N ciga tā ili biti yo o'wo unatā e ekere a za na ili i burai suru.

¹⁴ A mantsa ma nda i tā ni ili nā ̄bundā. Ili i na i ri nā ̄yi u ta kamba aza a na a na ̄ ri nā ̄yi shi. Reve de, nā ̄ tawā ̄ tsurā lon, a ta kamba du ni i lamba, reve ili yo o'wo unatā. ¹⁵ Adanshi ̄ ̄sulā a damma tā, "Vuma na bolotoi lon, u ri ni ili i na i la'ai ̄bundā shi. Za na waru bolotoi wa'a, u lamba ili shi." †

Titu nā n'utsā mā yi

¹⁶ N godyo tā ̄sulā adama a na u zuwai Titu ciga du ununa n ciga ndu. ¹⁷ Titu usu tā u yuwan ili i na tsu damma niyi u yuwan. U ciga tā u 'yāwā ya'a du kafu tsu damma yi u 'yāwā. ¹⁸ Tsu lyungu yi tā obolo nā za tsu, za vi Itoni za na ̄'isā ̄ ̄zā e Itoni suru aa cuwusa adama ̄ agandā ̄ yi nu u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani. ¹⁹ Waru, ̄'isā ̄ ̄zā e Itoni a dangwa yi tā u 'yāwā obolo nā ̄tsu a mantsa ma na tsaa ca une'e wi ikebe i nda. Tsu ta yuwusan agandā a nda adama tsu ca Zagbain tsugbain, reve waru tsu roco na tsu cigai tsu kamba na amayun.

²⁰ Tsu ciga ko za reme tsu nu unusu cine tsāā guzāsa une'e wā ̄bundā u nda shi. ²¹ Amma tsu ciga tā tsu yuwan ili i na i yo'onoi Zagbain ni ili i na ama a tarai u tā mejege.

²² Waru, tsu tā lyungusu vuma ro obolo na ama e re o ndolo. Vuma nda u tu ufobu kuci adama e ikambi. U roco tsu tā ne e re nā ̄bundā waru ko gogo u ciga tā u yuwan ikambishi i na i la'ai ̄yi nda, adama a na u soduwo ndu mātsan lon. ²³ Nā vuma ro ece adama ̄ Titu, i damma za vā da na aa yuwusan ulinga obolo nā ̄mu adama u kamba du. ̄'isā ̄ ̄zā e Itoni ̄ lyungu tā ama e re o ro o ndolo waru ya'a du, waru ̄ tawā ̄ tā Zamawawa nā tsugbain. ²⁴ I roco le icigi i du, adama ̄'isā ̄ ̄zā e Itoni suru e reve na tsu ri mejege na tsu ri ̄ māzangā adama ̄ du.

Ikebe adama ̄ ̄zā o ulambu

9 Me ene ili i na yaa zuwa n danaa du adama e ikebe i na i foboi na yaa ca ama a na oo tonoo ̄sulā shi. ² N reve tā i ciga tā i kamba. N tā māzangā adama o ndolo, waru n ta dansaa ama a Makidoniya a na ̄du aza a na ̄ ri Akataya i tu ufobu na yaa ca ili lon ili ya lyun. Waru okolo a maluwa ma na yaa ca u zuwa tā ozo o ro nā ̄bundā ̄tsumā e le o fobo adama a ca fo. ³ Amma n tā lyungusu ̄zā ̄ tsu ya'a du adama adanshi ̄ tsu adama ̄ du wo o'wo adanshi e pere wan. N ciga du tā i dānā ufobu adama a na n damma le tā a na i tā dānā ufobu. ⁴ N ta uwu wono, ̄du waru fo i ta uwu wono, na ama o ro ̄tsumā ̄ ̄zā e Itoni a Makidoniya ̄ tawā obolo nā ̄mu, reve tsu cina koto i fobo shi, suru ni ili i na n damma nle! ⁵ Adama o ndolo

n kalyuwā tā u tā dānā ulobonu n lyungu ̄zā ̄ tsu a nda elime ̄ vā adama e reve une'e u na i yuwain nzuwulai i tu ufobu. U to roco na i cigai i ca adama a na i cigai, agba adama a na n zuwa ndu i ca nu ucira da shi.

⁶ Cuwain za na suru cu'wain icu'un wa'a u ta gasa wa'a. Za na cu'wain icu'un ya ̄bundā u ta gasa ili ya ̄bundā. ⁷ Koyan da ̄tsumā ̄ du biti u fobo ili cine waa ca. She vu ca wan, nā vu ciga shi. Waru she vu ca wan, na vu tara tā gashi a zuwa wu tā vu ca nu ucira. Adama a na ̄sulā a ciga tā za na aa casu nā māzangā. ⁸ Waru ̄sulā a ta zuwaa du aba'un a na a la'ai ili i na i lambai. Ne da yaā dānā ni ili biti ̄bundā, reve i dānā ni ili i na yaa ca adama o ulinga u sa'ani biti. ⁹ Adanshi ̄ ̄sulā a damma tā,

"Za vā ̄bulā tsu ca tā alambi une'e wā yi pere, waru u tsu yuwan tā ili i na i ri mejege kuci." ††

¹⁰ ̄sulā a da za na tsu ca cimbi icu'un, reve waru u ca ilyalya. U tā dāshi ili i na i ri nā ̄yi, adama i dāshi lyuwa elime ̄tsumā e ili ya ̄bulā i na yaa yuwusan. ¹¹ U ta ca du utsuru o ure biti adama i ca pere kuci. Reve ama nā ̄bundā o godyoo ̄sulā a mantsa ma na tsu cayi une'e u du.

¹² Ili i re i da ili i na yaa yuwusan waa yuwusan. U ta kambusa ̄zā e Itoni ni ili i na a lambai. Waru ili i ndolo i ta zuwa ama nā ̄bundā a yuwan māzangā e ekere ̄ ̄sulā. ¹³ I tā dānā a casu ̄sulā tsugbain adama a na yaa casu pere. I ushi tā ikaka adama a Zamawawa, reve i yuwan tsutoni nā ̄yi ana i cayi ama a na oo tonoo ̄sulā na akapi a ama o ro pere. ¹⁴ Gogo a ta avasa adama ̄ du, waru a ciga tā ee ene du, adama e isa'ani i na i kārālā i na ̄sulā a yuwaan ndu. ¹⁵ Lyawa tsu godyoyi ̄sulā adama o une'e u na tsaa gura tsupa yi shi.

Bulu yuwusan tā ulinga wā ̄sulā

10 ̄mu, Bulu n ta patishi du nā cine Yesu Zamawawa tarai aciyāyi ili i ro shi na ankuri. Ama o ro a damma n tā nā wono nā n ri obolo nā ̄du amma nā n ri alanga nā ̄du n tu usuuwu. ² A mantsa ma na māā dāshi tawā n kalyuwā du, n reve tā n tā dānā usuuwu ̄ tyo e ekere a ama a na aa dansa tsu tā kuruu ure wu uvadi. N ciga i zuwa mu n yuwaan du tsundolo shi. ³ Tsu tā nden ̄tsumā o uvadi, amma tsaa yuwusan uvon ununa ama o uvadi aa yuwusan shi. ⁴ Tsu ta yuwusan uvon ni itana yu uvon i na i ri ko'o na aza a na uvadi waa yuwusaan ulinga. Itana yu uvon i tsu ̄ tā nu ucira diga ubatā wā ̄sulā na aa gura lungusā batā a cira ma'yuwatan. ⁵ Tsu tā lungusū mawasan nā cu'un vu u'yāsāsan wa avangaci suru a na a putsusaa ama nu urevu wā ̄sulā. Tsu te remushe majiyan ma ama ma na mā ri mejege shi, reve tsu zuwa le a yuwan tsutoni nā Zamawawa. ⁶ Reve ni i roco na i kuruyi Zamawawa suru suru, tsu tā dānā ufobu u na tsaa ca za na suru 'yuwain a yuwan tsutoni oforo.

⁷ I tā kalyuwusā ili ne esu a na ̄ ri ̄tsumā ̄ lipu du. Ni i ciga i 'yuwan i cuwan a na ̄tsu aza a Zamawawa

† 8:15 Mtā. 16:18.

†† 9:9 Ica 112:9.

da ununa aza a na a dansa na afalu a na ele aza a Zamawawa da. ⁸ Amayun a da tsu ta yuwusan adanshi a bunda na afalu e ekere o ucira u na Zagbain ca ntsu na tsaa kamba du, amma gba adama a na tsaa amaton du da shi. Agba maa uwwusa wono adama o ndolo shi. ⁹ Na n danaa du, n ciga du i uwa majiyan gashi n to mpolo n na maa ca du wovon da shi. ¹⁰ Ama o ro a ta dansa, "Mpepelime ma Bulu n ta nu ucira waru gashi ili ya amayun i da, agba nu u ri obolo na a tsu a dalimba a da. Waru adanshi a yi ili i ro i da shi."

¹¹ Lyawa le e reve nda: Tsu de obolo na a du gogo shi, da da tsaa danasa adanshi a nda a mpepelime. Amma na tsu de obolo na a du, tsu to roco tsugbain ununa tsoo rocosu a tsumma a mpepelime n tsu.

¹² Tsu kawan tara aciyatsu unata na aza a na a tarai aciyele ili i ro shi. A yuwaan ta aciyele ronutsu reve o rito aciyele na ayi. Waru e te ge'etosu aciyele ni ili i na ele na aciyele a ri. Ayi nda u roco ta e reve ili shi. ¹³ Agba tsaa yuwan afalu adama e ili i na i ri alanga nu ulinga u na Asula a ca ntsu tsu yuwan shi. Tsu ta yuwan afalu adama o ulinga u na u lyungu ntsu tsu yuwan goon, waru a du fo a tsumma o ulinga u da da i ri. ¹⁴ Ana a du fo a tsumma o ulinga a da da i ri, tsaa yuwusan afalu upasu na cine u lobonoi tsu yuwan shi. Ayi da nda gba, a tsu da aza a na tsu fara tawaa ndu na Alabari a Sa'ani a Zamawawa.

¹⁵ Tsaa yuwusan afalu adama e ili i na ama o ro a yuwain shi, gashi a tsu da tsu yuwain ili'i na aciyatsu. O unu u ndolo, tsu ta zuwusa okolo a na ucawu wo okolo a du u ta kungwa, reve waru ulinga u tsu a tsumma a du u lyuwa elime lon. ¹⁶ Tsu ciga ta tsu 'yawa batata va alanga tsu ca Alabari a Sa'ani. Tsu ciga tsu yuwan afalu adama o ulinga u na ama o ro a yuwain de ubata u le shi. ¹⁷ Adanshi a Asula a damma ta, "Na vu ciga vu 'yasan avangaci, vu 'yasan adama e ili i na Asulazuva a yuwain." ¹⁸ Adama a na za na tarai u ta tsura ica na aciyayi ayi da u tsu tsura ica'a shi. Agba na Asulazuva a zuwa vuma ta tsura ica, ayi da za na tsu tsura ica ya amayun.

Bulu na ajiya e epen

11 N ta zuwusa okolo i ta yuwan ankuri na a mu ko na shi n yuwan gashi n reve ili i shi. Ee, n ta patishi du i yuwan ankuri. ² N ta ada a du ununa Asula a ri ada a du. I rotso ta usheli u na koto u revei vali shi, za na n yuwayin nzuwulai n lolo na vali ta goon, ayi da Zamawawa na aciyayi. ³ Agba gogo n ta uwwusa wovon u na a pusan okolo a du adama i lyawa itoni yi Zamawawa a tsumma a amayun na akiza, cine yo luluma Hawa o ure u vama wa yi. ⁴ Tsu damma du ta adama e Yesu, reve i tsura Ruhu va Akiza a vu i usu ikaka i tsu. Agba reve i lyawa ama o ro a dansaa du ili i ro ko'o adama e Yesu. Gogo nda i tu ufobu na yaa ushi ruhu ro ko'o reve i ushi ikaka i ro ko'o. ⁵ N reve ta aza a na ee desu aciyele "ajiya a gbagbain" a la'a mu shi. ⁶ Maa yuwan adanshi ulobonu cine ele aa yuwusan shi, agba

n reve ta ili i na maa dansa. Tsu roco du ta ne a alanga e eteshe o ure biti.

⁷ N zuwa du i tsupa mu adama a Alabari a Sa'ani a na n yuwaan ndu alajiya shi. Mo o'woto ta aciyawa zala reve n ca du tsugbain. Unusu u da ndolo'o? ⁸ U yuwan ta gashi n te ivusa a'isa a aza e Itoni o ro, ana n ushiyi ikebe i le adama n yuwaan du aganda. ⁹ Na n lamba ili i ro a mantsa ma na n shi obolo na a du, m pati du i kamba mu shi. Aza a tsu a na o utai Makidoniya a vu a rawa de ele da a ca numu ili i na n cigai suru. Ko ke'en koto m pati du ikambi i ro shi, waru maa yuwan ne shi, ko ke'en. ¹⁰ Ko za a tsumma e ida ya Akataya aa zuwa mu n lyawa adanshi a bunda adama o ndolo shi. N ta dansa ili i nda na amayun a Zamawawa na ri a tsumma a va. ¹¹ Na n damma maa zuwaa du itana yu ume shi, o unu u na n ciga ndu da shi? O'o! Asula e reve ta na n ciga ndu.

¹² Waru n ta lyuwa elime ni ili i na maa yuwusan gogo, adama a na n cigai m putsa ama o ndolo nu ure wu u'yasan wa avangaci. A ta ciga a damma ulinga u na a 'yasan avangaci adama a yi, ili i ta i da na za tsu. ¹³ Ama a nda ajiya e epen a da. A ta yuwusan epen adama o ulinga u le, reve a vadala aciyele tsara o rotso ajiya a amayun a Zamawawa. ¹⁴ Amma ili ya asalama i da mu shi! Ko Malef ma tsu vadala ta aciyayi o rotso malingata ma Asula me ekan. ¹⁵ Adama o ndolo wo o'wo tsu ili ya asalama shi, na agbashi a Male fo a zuwa aciyele o rotso agbashi a na aa yuwusan ulinga u na u ri mejege. Agba o ukosu a ta tsura a tsummalima a na a ntsayi adama e ili i na a yuwain.

Bulu yuwain adanshi a a tsummalima a yi

¹⁶ N ta dashi dansaa du: Ko za tara mu gashi n reve ili shi. Agba na ne da majiyan ma du, to, poloo numu atsuvu, ununa yoo poloo za na revei ili shi atsuvu, a vu fo n yuwan afalu ne'en ke'en. ¹⁷ A mantsa ma na maa cuwusa aciyawa ne tsundolo, maa yuwusan adanshi cine Zagbain aa yuwan shi, amma tsu za na revei ili shi. ¹⁸ Ama na bunda a ta yuwusan afalu adama e ili i na a yuwain a tsumma o uvadi. Adama o ndolo a mu fo n ta yuwusan afalu. ¹⁹ Adu aza a na i ri a majiyan i ta nu ugbozu, i ta uwwusa uyo'o o polusoo olo atsuvu!

²⁰ Hali i ta yuwusan ankuri na aza a na a kambuwusa du agbashi e le, ko aza a na aa paalasa du, ko aza a na aa yuwusaan du epen. I ta yuwusan ankuri na aza a na a tarasa a la'a du ta, ko aza a na aa basasa du a agbaguzu. ²¹ N ta uwwusa wono ana n dammai a na tsu ri nu ucira u na tsaa yuwan ili i na aa yuwusan shi.

Na aa yuwusan afalu, a mu fo n ta yuwusan, agba uyuwusan ne tsulo tsa da. ²² A ta dansa ele mmaci ma Ibrahim n da, ko? A mu fo maci va Ibrahim da. Ele aza a Isra'ila a da? A mu fo ne da. Ele muwun n tsukaya ma Ibrahim n da? A mu fo ne da. ²³ Ele agbashi a Zamawawa da? Na n damma n la'a le ta yuwaan yi aganda mo o'wo ta gashi ulo. N la'a le ta yuwan ulinga lon. A zuwa mu ta o u'wa wa ali kuci hali u la'a cine a zuwa nle o u'wa wa ali. Wufabu u na a faba numu u la'a ta cine a faba nle. N yuwan ta zuzu nu ukwa na bunda.

²⁴ Aza a Isra'ila a faba mu tã mata'atsu nã kucci. † A yuwan tã ne toto uton. ²⁵ Aza a Roma a faba mu tã na adanga. A yuwan tã ne toto uta'atsu. A vara mu tã na atali azama o una mu u tã. N shi tã a mmalu a wantsun reve wu boso. A yuwan tã ne uta'atsu. Reve n dãnã o udãsu a mini diga ili yu ulivu hali ulivu u ro. ²⁶ Atsumã a mmalu mã a bũndã, n uwa tã atsumã e meleshe adama o dolo na shiwain, obolo nã aza a ngalãlã waru. N uwa tã e meleshe e ekere a ama a va, aza a Isra'ila, ne e ekere a Atakpaci. N uwa tã e meleshe e ilyuci i gbagbain, nã atsumã o una, nã atsumã a mala. Waru n uwa tã atsumã e meleshe e ekere a ama a na a dansa ele aza e Itoni a da, agba ne da a ri shi. ²⁷ N yuwan tã ulinga wu ucira hali n takãlyuwã, waru mantsa nã a bũndã n lantsa shi. N dãnã tã na ambululu na akuli, waru a mantsa nã a bũndã n lamba tã ilyalya. N sowo tã utãnu kuci adama a na itana i kalãmã numu. ²⁸ Udãshiyi e ili i nda suru, wo o'wo tã gashi n tu utanuwu ni itana yu ume urana suru adama a na n ri udamu adama a a'isã a aza e Itoni suru. ²⁹ Ana ozo o ro a dãnã lagaga, amu fo n dãnã tã lagaga. Nã a lulumã nanza hali u yuwan unusu u tsu damaton mu tã lon.

³⁰ Nã hali maa cuwa aciyãvã, n ta yuwan ne adama e ili i na i rocoi n ri nu ucira shi. ³¹ Asulã e reve tã maa yuwusan epen shi. Ayi da Asulã nã Dada va Yesu Zagnain, waru a ta cuwa yi babu ukotu. ³² A mantsa ma na n shi Dimaska, gwamna (ana Areti dãnã mogono) shi tã ciga u reme mu dãda u zuwai a soja a kãdãruwã lyuci'i. ³³ Agba avu n'utsã n va mu tãlyuwãto mu atsumã a aasaka a wungu wu ukari u lyuci'i. Ne da n la'ai e ekere a gwamna'a.

Zagnain rocoi Bulu alavu alavu

12 N ciga n 'yuwan n yuwan uvadu. Ko ili n tsurã nã ne shi, agba lyawa n 'yasã avangaci adama a alavu alavu nã wenu u na Zagnain roco numu. ² A'wan kupa nã aza a nãshi na a kãrã, Asulã a ushi tã za vi Itoni vu Zamawawa ro a tyo zuva suru suru. N reve shi ko lipu va yi da kãrã, ko ruhu va yi, Asulã a da e revei. ³ N kãmbisã tã n yuwan adanshi, n reve tã a tara tã vuma nda a tyo o u'wa u wivuwun† de zuva, n gura reve ulobonu shi, ko lipu va yi kãrã tã zuva ko gba ruhu va yi da goon, Asulã a da e revei. Wu uwuwa tã ili i na aa gura cudãwa shi, ni ili i na Asulã aa lyawa nanza damma shi. ⁵ Adama o ndolo n ta yuwan uvadu adama a vuma ndolo, agba maa yuwan afalu adama a aciyãvã shi, she adama e ili i na yoo rocosu n ri nu ucira shi goon. ⁶ Amma nã n ciga n yuwan afalu adama a aciyãvã, moo o'wo ulo shi, adama a na amayun a da mã dãnã a dansa. Agba maa yuwan afalu adama a aciyãvã shi. N ciga ama a ca mu tsugbain tsa na tsa la'ai ili i na e ene numu a yuwusan ko a dansa shi.

⁷ Agba nã n ciga n 'yuwan n kudã yuwan uvadu a bũndã adama e ili ya asalama i na Asulã o roco nu-

† A mantsa mo ndolo, na a faba vuma toto amunga, u tsu kuwã tã. A tsu faba yi tã mata'atsu nã kucci adama u sowo atsumãlimã lon agba wãã kuwã shi.

mu. Ayi da i zuwai u ca numu mbãlã n ro na moo sowuso atsumãlimã, cine aawanda a tsu sapa lipu. U rotso tã gashi malingata ma Male mo fobo tã adama u ca mu atsumãlimã adama a putsaa mu a na maa yuwan uvadu. ⁸ M pati tã Zagnain toto uta'atsu u tawa mu addama a nda. ⁹ Agba u damma mu tã, "Isa'ani i va i rawa wu tã. A mantsa ma na vu ri takãlyã, dãda ucira u va u tsu dãnã mejege atsumã a wu." Adama o ndolo gogo n tã mãzãngã n yuwan afalu adama o ulambu wu ucira u va, adama ucira wu Zamawawa yuwan ulinga atsumã e ekere a va. ¹⁰ Nã n ri nu ucira shi, nã tsundolo aã tãwãã Zamawawa ni isa'ani, n ta yuwan mãzãngã. Na ama e isula mu, ko n lamba ili, nã tsundolo a tãwãã yi ni isa'ani, n ta yuwan mãzãngã. Waru ko ama o bongi mu ko n sowo atsumãlimã, n ta yuwan mãzãngã nã cu'un ndolo a tãwãã Zamawawa ni isa'ani. U to o'wo nã n ri nu ucira shi, a mantsa mo ndolo ma da moo o'wo nu ucira.

Bulu ciga tã ama a Korinti

¹¹ N ta yuwusan adanshi ana ulo, agba adu da i zuwa numu n yuwain ne. Adu da aza a na u lobonoi i damma ili i na i ri ulobonu a tyo e ekere a va. Adama a na ko nã n ri ili i ro shi, aza a na a dansa ele "ajiya a gbagbain" a da a la'a mu shi. ¹² Ana n shi obolo nã adu, n shi tã na ankuri hali n yuwan linga vu ucira ni iroci ni ili ya asalama na aajiya a amayun a tsu yuwan. ¹³ Adama o ndolo i tsurã tã ili i na a'isã a aza e Itoni o ro a tsurã. Ili i tã i da goon i shi i tawai ko'o: mo o'woto aciyãvã itana yu ume e ekere a du shi. I yuwaan mu gafura adama o ndolo!

¹⁴ N te ifobi i na mãã kãlyuwã du wa ta'atsu. Agba ko nã n shi n tãwãã moo o'wo du itana shi. Adu da n cigai, amma ikebe i du shi. U ri ulobonu muwun n zuwusa ikebe adama a kãlyuwã aza a na a matsan nle shi. Ne da shi! Mbara n da n tsu kãlyuwã muwun n le.

¹⁵ Adama o ndolo n tã mãzãngã adama n ca ili i na n ri nã ayi suru adama a du, hali gba na aciyãvã. I ta jiba icigi i va adama a na n la'a ciga ndu?

¹⁶ Ozo o ro a du a usu tã mo o'wo du itana shi. Agba a buwa tã a majiyan n yuwan tã ugbozu, reve n yuwan epen adama n tsurã maa azu du. ¹⁷ Atsumã a ama a na n lyunguwã ndu, za ro paala du tã? ¹⁸ M pati tã Titu u 'yãwã yã'a du, avu n lyungu za vi Itoni ro obolo nã ayi. Agba ayi u paala du shi. Waru i reve tã a na amu nã ayi ili i tã i da tsu yuwain, waru tsu tã no okolo a tã.

¹⁹ I ta gura yuwan majiyan gashi tsu ta dansa ili i nda suru adama tsu roco tsu tã mejege. Ne da u ri shi. Tsu ta yuwusan adanshi cine Zamawawa aa ciga tsu tsu yuwan adanshi a mãkãkan mã Asulã. Adu n'utsã n tsu n da, waru ili i na tsaã yuwusan suru adama tsu gbamato du da. ²⁰ N ta uwwusa wovon nã n tãwãã n kãlyuwã du, nden n du moo yo'ono mu shi, adama o ndolo, nden n va moo yo'ono du shi. N ta uwwusa wovon u na mãã tãwãã n cina du a mawasan waru i tã tsushu'un tsi ili i na ama a ri nã ayi. Waru n ta uwwusa wovon nã n tãwãã yã'a du n cina du a yisaali nu upan, avu waru i ciga ili biti adama a aciyãdu. N ta uwwusa wovon n

tawā n cina ɗu a dansa ili i vama adama a ama o ro, ɗu waru i ɗana a yuwusan idami. Na n tawā n ciga n cina ɗu a 'yasasan avangaci shi, waru n ciga ɗu i yuwusan nden iwawu shi. ²¹ Amayun, n ta uwwusa wovon na na n tawā, Asulā a ta kaɗato mu adama a ɗu. N ta yuwan mesun adama a aza a na a yuwain de unusu agba koto a lyawa nden ma ashinda shi, na tsipere, ni ili i wono.

Asalā a Bulu

13 N ta tawā ya'a ɗu wa ta'atsu. Adanshi a Asulā a damma, "Esu e re ko a ta'atsu u to roco na adanshi a na a yuwusan a aci a za ro amayun a ɗa." ^{†2} Ana n ɗana obolo na ɗu we ire, n rono ta aza a na a yuwusan unusu atsuvu. N ta dashi dammisa gogo a na n ri alanga: Na n dashi tawā, za aa fatsa oforo shi. ³ N to roco a na amayun a ɗa na Zamawawa aa yuwusan adanshi e ekere a va. Ana waa yuwusan ulinga e memere ma ɗu, u ri babu ucira shi, amma u ta nu ucira. ⁴ Amayun a ɗa u shi nu ucira shi ana o una niyi a akpata,† agba u ta wuma gogo o ucira wa Asulā. Tsu ri nu ucira shi, cine Zamawawa shi nu ucira shi ana u ɗana a akpata. Agba i te ene na tsaa ɗana wuma nu ucira wa Asulā, cine Zamawawa ri.

⁵ I kalyuwa aciyadu ulobonu. Ye ece aciyadu ye ene ko i to tono ili i na i usuyi. Ni i reve na Yesu Zamawawa

† 13:1 U.WI. 19:15.

ri atsuma a ɗu shi, i riyā ta a malyungwa. ⁶ Amma n ta zuwusa okolo a na yee ene na atsu na aciyatsu tsu riyai malyungwa'a shi. ⁷ Tsu te ipati ya Asulā i yuwan iwuya wan. Tsaa yuwusan avasa ne adama tso o'woto aciyatsu ama a abulā shi, amma adama tsu zuwa ɗu i yuwan ili i na i ri mejege, ko na shi wo o'wo gashi tsu riyā ta. ⁸ Tsu ta yuwan ili i na yaā cacosu amayun elime. Tsaa yuwan ili i na yoo rono yi acaḗa shi. ⁹ To ko na tsu ri nu ucira shi, tsu ta mazanga a na i ri nu ucira. Tsu ta a avasa a na yaā kamba yoo o'wo ama a abulā. ¹⁰ N ta danasa ili i nda kafu n rawa. Ne da maa bara nu usuduwa shi a mantsa ma na maa yuwusan adanshi nu ucira u na Zagbain ca numu. U ca mu ta ucira u nda, adama n kamba ɗu, amma n lungusa ɗu da shi.

Icasu yu ukosu

¹¹ Gogo ama a va, n to kosuso mepepeli me ma nda. N ta dansa: Yuwain mazanga! I lapula nden n ɗu. I polo atsuvu e ili i na n dammai. I ɗana no okolo a ta na aza a ɗu. I ɗanu obolo atsuma a asuvu nden. Dada Asulā e icigi na asuvu nden oo o'wo obolo na ɗu.

¹² I casalai ni icigi ya aza e Itoni. ¹³ Aza e Itoni pa nda suru a ta lyungusaa ɗu ni icasu i le.

¹⁴ Lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa, ni icigi ya Asulā, na nden m muwwulai n Ruhu va Akiza mo o'wo obolo na ɗu suru.

Galatiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana tã mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni atsumã a Galatiya. Galatiya ida i da, waru ilyuci i gbagbain i tã pe atsumã a yi. Bulu dana tã mepepelime ma nda a tyo a a'isa aza e Itoni suru. Bulu kandaruwa tã ida'a suru, adama o ndolo u tã na n'utsa atsumã a aza e Itoni a na a ri pe. Agba ozo o ro de a damma tã a na Bulu aajiya a amayun a da shi.

Bulu danaa tã ama tsara u roco cine wo o'woi aajiya a amayun. Ana u kotoi a yuwusan adanshi e ili i nda, u rito le tã a na a tã tsura iwawi o ure u sa'ani adama a na a tã nu ucawu wo okolo atsumã a Kristi Zamawawa. Ure wi itoni i wilã u tsu tãwa ni iwawi shi. U roco le tã a ta gura toni ure wa Asulã za na wu ntsayi faan, waru a cigalai. Ili i na Bulu dammai aza e Itoni a Galatiya suru amayun a da fo a tyo aza e Itoni a ana'an. Suru tsu tã faan na tsoo toni Asulã o ure u na wu ntsayi, o ure wu ucawu wo okolo. Wilã u tsu kamba tsu tã tsu reve cine tsaa yuwan wuma, amma ucawu wo okolo a da goon woo bolo tsu na Zamawawa reve u tãwaã tsu ni iwawi.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Ajiya a amayun ni ikaka ya amayun (1:1-10)
2. Asulã a dangwa tã Bulu o o'wo aajiya (1:11-24)
3. Bulu isawaan tã ikaka ya yi (2:1-21)
4. Ucawu wo okolo a da goon u tsu tãwaã ni iwawi (3:1-4:31)
5. Za na ri na Ruhu tsu roco tã icigi (5:1-6:10)
6. Morono ma atsuwu mo ukosu (6:11-18)

Icãsu

¹ Amu, Bulu, n ta danasa mepepelime ma nda a tyo a a'isa a aza e Itoni atsumã e ida ya Galatiya. Amu aajiya a da. Vadilimã da dangwa numu shi. Waru obolo a ama a da a dangwa numu shi. Amma Yesu Kristi Zamawawa da dangwa numu na aciyayi. U yuwan tã ne obolo na Asulã Dada, za na 'yasain Yesu diga o ukwa. Ama a tsu a na a ri pa fo suru obolo na a mu tsu tã lyungusaã du ni icãsu i tsu.

³ Lyawa Asulã Dada tsu na Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa roco du isa'ani, reve waru a ca du asuvu nden. ⁴ Yesu Zamawawa Zagbain kuwa tã adama o unusu u tsu, cine Asulã Dada tsu foboi, tsara u wawa tsu diga o uvadi wi iwuya i nda ubata u na tsu ri a nden gogo. ⁵ Ayi da i zuwai tsugbain suru tso o'woi za va Asulã a tyo a mantsa suru babu ukotu. Ami.

Alabari a Sa'ani a nda goon

⁶ N yuwan tã asalama lon a na i farashi uvadalasa a lyawusa Asulã. U dangwa du tã adama e isa'ani ya Yesu Kristi Zamawawa. Amma gogo adu da nda o tonishi ikaka i ro ko'o. ⁷ Amayun a da, ikaka i ro yi lo shi, she ikaka ya Alabari a Sa'ani goon, ko na wo o'woi ama o ro o tã lo na a gbandarasa du. A ciga tã a vadala a Alabari a Sa'ani e Yesu Zamawawa a tyo ili i ro ko'o. ⁸ Lyawa Asulã a yuwaan za na yuwaan ndu alajiya e ili i ro ko'o ni ikaka i tsu a tyo ya'a du suru unã! Asulã a

yuwan ne, ko na shi wo o'wo atsu a aciyatsu tsu tãwaã ni ikaka i ro ko'o, waru ko na shi wo o'wo malingata ma Asulã ma da ma tãwayi ni ikaka i ro ko'o. ⁹ N damma tã ne, waru n tã dashi dammisa: Nã za ro yuwan alajiya o ro ko'o na za na i fara ushiyi, lyawa unã wa Asulã u reme vuma ndolo.

¹⁰ Maa yuwusan ili adama n yo'onoto ama okolo shi. Amma n ciga tã n yo'onoto Asulã okolo. I ta majiyan n ciga tã n zuwa ama a ciga mu? Nã ne da maa yuwusan, n shi o o'wo aagbashi a Kristi Zamawawa shi.

Asulã e de tã Bulu

¹¹ Ama a va, n ciga du tã i reve Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du alajiya, ili i na ama a yuwain da shi. ¹² Ubatã wa ama a da n tsura niyi shi. Ko za rito mu ayi shi. Yesu Kristi Zamawawa da roco numu uritosu u nda suru.

¹³ I reve tã cine n danã ana n danã o tono ure wa aza a Isra'ila. N ca tã aza e Itoni atsumãlimã waru n yuwan tã ukadu u na mee bete'we le. ¹⁴ Aza a Isra'ila o ro u'yowun u da tsu tã, amma n la'a tã ozo o ro e le na abunda toni wilã wu nkaya n va. N danã tã e meje'en n yuwan ne.

¹⁵ Agba kafu a matsan mu, Asulã a dangwa mu tã. U yuwan tã ne adama e isa'ani ya yi. ¹⁶ Reve mantsa ma tãwaã ana u roco numu Mawun ma yi adama n yuwan adanshi a yi ubata wa Atakpaci. A mantsa mo ndolo, m pati za ca mu asala shi. ¹⁷ N 'yawa Urishelima adama n

cina de ama a na o o'woi de ajiya kafu mo o'wo aajiya shi. Ili i na n yuwain a mantsa mo ndolo ayi da, n kara ta a tyo Laraba n danu de mantsa wa'a. Reve n kara a kambā Dimaska.

¹⁸ Ana a'wan a ta'atsu a karai, reve n kara a tyo Urishelima n 'yawā m bura Bituru, avu n danu de hali rana kupa no ozo o ton. ¹⁹ Waru me ene ta fo Yakubu zawa'a vu Zagbain, agba me ene akapi a ajiya'a a mantsa mo ndolo shi. ²⁰ N cucina ta na Asulā, epen a da maa yuwusan shi.

²¹ Mantsa mo ro de, n toni ta ni ida ya Suriya ni ida ya Kilikiya. ²² A mantsa'a aza e Itoni atsumā a Yahuda ko-to a shi e ene mu shi. ²³ Ele a uwwa ta a yuwusan adanshi a va goon adansa: "Apa vuma na tawā ntsu na addama, waru u yuwusan ta ukadu u na wee bete'we aza e Itoni. Amma gogo u ta dansaa ama o toni ikaka'a." ²⁴ Reve a cuwa Asulā adama a va.

Ajiya a ushiyi Bulu

2 Ana a yuwain a'wan kupa na aza a nashi, reve n kambisa Urishelima obolo Banaba, waru n tara ta Titu. ² N 'yawā ta de adama a na Asulā o roco numu alavu alavu adansa mu n kara. Amu de, n yuwan ta adanshi na azagbain a aa'isa a aza e Itoni goon. N shi ta n ciga n zuwa le e reve ikaka i na maa dansaa Atakpaci. N shi ta n ciga ajiya'a a lyungwa ili i na moo rito-su. Nna a usu uritosu u va shi, uritosu u na n yuwain hali a tyo a mantsa ma nda u to o'wo ili ye pere. ³ Ana a uwwai ili i na n dammai, a usu yi ta. A zuwa a pada i'utsa i va Titu za na shi obolo na amu uryumbu shi, ko na wo o'woi ayi Takpaci † da.

⁴ Aza e itoni e epen o ro o odoru ta a uwa atsumā a tsu. A uwa ta atsumā a tsu gashi aza a matawa mo utyo adama e reve ufalu u na Yesu Kristi Zamawawa ca ntsu. A ciga ta a kambato tsu agbashi. Ama o ndolo a da a zuwa ntsu tsu yuwain adanshi a mapada mo uryumbu.† ⁵ Amma tsu tonoo ada aza e itoni e epen o ndolo shi, ko ke'en. Tsu ciga ta amayun a Alabari a Sa'ani a danā obolo na adu.

⁶ (Ozo o ro atsumā a aa'isa a aza e Itoni a nda a tara ta aciyele gashi azagbain a da, amma ayi ndolo ili i ro i da shi ya'a va. Asulā a ta tarasa ama ili i ta.) Ne da aa vadala Alabari a Sa'ani a na n yuwain shi. ⁷ E ene ta Asulā a ca mu ta ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a tyo ubata wa Atakpaci, cine u cayi Bituru ulinga wa alajiya a tyo ubata wa aza a Isra'ila. ⁸ Asulā a ca ta Bituru ucira u na waa yuwan ulinga wa aajiya atsumā a ama a Isra'ila. Ne da fo u ca numu ucira u na maa yuwan ulinga wa aajiya a tyo ubata wa Atakpaci.

⁹ Ana Yakubu na Bituru na Yahaya† (aza a na ama suru e revei azagbain a da) e revei Asulā a ca mu ta une'e u gbain u nda, reve a ushi mu na Banaba alingi atsumā a aza a na aa yuwusan ulinga obolo. A dashi tsu ta asuvu ugbamu tsara tsu lyuwa elime a yuwusaan Atakpaci alajiya, waru a mantsa ma ta a ta lyuwa elime

† Titu Takpaci da, waru ele ama o ndolo a tsu pada vali uryumbu shi. Aza a Isra'ila gba vali suru a ta pada yi uryumbu. Ili ya asalami da ana wo o'woi ajiya a zuwai a pada Titu uryumbu shi.

nu ulinga u le atsumā a aza a Isra'ila.†† Ili i ta i na a pati ntsu tsu yuwan, ayi da tsu cuwan na alambi, waru n danā ta no okolo a na maa yuwan ne!

Bulu bara ta Bituru

¹¹ Urana u ro, ana Bituru tawai atsumā a Antakiya, u yuwusan ta ili i babu ulobonu lon, reve amu adama o ndolo m bara yi a makakan ma aza e Itoni. ¹² Apa ili i na i farai: Ana u fara rawai, u lyuwusa ta obolo na Atakpaci aza e Itoni. Avu Yakubu lyungu aza e Itoni o ro aza a Isra'ila a tyo Antakiya. Ana ama a nda a rawai, Bituru dashi lyuwisa na Atakpaci waru shi, adama a na u danā ta a uwwusa wovon wi ili i na ama a nda aa damma adama a yi. ¹³ Reve akapi a aza e Itoni a Isra'ila fo o toni yi na mayan me ikpa'a ne, hali fo na Banaba toni le ta na mayan me ili i babu i mejege i nda.

¹⁴ Ana me enei oo toni mejege ma amayun a Alabari a Sa'ani shi, reve n yuwan adanshi na Bituru a makakan me le suru. Avu n damma, "Bituru, avu za va Isra'ila da, amma vu ta yuwusan ili gashi Takpaci, agba vadamma avu za va Isra'ila da shi. Na ne da, nye i zuwai vu cigai vu zuwa Atakpaci a nda o toni ili i na aza a Isra'ila a yuwusan?"

¹⁵ "Amu na avu umatsun wa aza a Isra'ila a da, waru atsu omocin a da shi e ekere a Asulā cine Atakpaci a ri. ¹⁶ Amma suru na ne, tsu reve ta a na tso o'woi aza a abulaf na Asulā nu ucawu wo okolo atsumā a Zamawawa, agba adama a na tsu yuwain ili i na Wilā'a u damma ntsu tsu yuwan da shi, adama a na za lo na a kambā za va abulā na Asulā nu utonishi u Wilā shi. Adama o ndolo tsu ca ta Yesu Zamawawa okolo, tsara Asulā a ushi tsu adama o ucawu wo okolo a tsu e ekere a Zamawawa.

¹⁷ "Aza a Isra'ila o ro a tara tsu ta aza o unusu adama a na tsu ca ta okolo Kristi Zamawawa ta kambuwa tsu aza a abulā na Asulā adama o ndolo a da tsu toniyi Wilā wa aza a Isra'ila suru shi. Ayi ndolo u ta dansa Zamawawa zuwa tsu ta tsu yuwan unusu? O'o, ne da shi! ¹⁸ Amma na n kambā n toniso Wilā'a waru, to, n ta yuwaan Asulā unusu wa amayun. ¹⁹ Ana n toniyi Wilā'a, u polo mu ta, reve u putsaa mu a yuwan wuma u na Asulā a cigai. Gogo nda gba Wilā'a u buwa nu ucira a aci a va shi, adama n yuwan wuma u na Asulā a cigai. ²⁰ A vara mu ta a akpataf obolo na Kristi Zamawawa. Amu na aciyava a da maa yuwusan wuma shi, amma Kristi Zamawawa na ri nden pe atsumā a va. Pe atsumā a lipu va atsumā o uvadi u nda n ca ta okolo ubata u Mawun ma Asulā. U ciga mu ta waru ayi na aciyayi a da u dangwai u kuwa tsara amu n danā wuma. ²¹ Amu mu pe atsumā a ama a na a 'yuwain isa'ani ya Asulā shi. Nna Asulā a ushi tsu nu ure u Wilā, to, Kristi Zamawawa kuwa ta pere."

†† Atsumā o uguzu u nda Bulu yuwan ta ulinga na Tsu'arama u de aala a Bituru: "Kefa."

I ca okolo

3 Adu, olo aza a Galatiya! Zane da pusan ndu ana? N roco du ta mejege ili i na i zuwai Yesu Kristi Zamawawa kuwai a akpata.† 2 N ta yuwan du yeci i ta: I ushi ta Ruhu va Akiza adama a na i toniyi Wila? O'o, ne da shi! Ruhu va Akiza tawa du ta adama a na i usuyi ikaka i na yu uwwai e Yesu Zamawawa. 3 Adu i ri na aci shi? I fara ta a yuwusan wuma atsumu a Kristi Zamawawa atsumu a Ruhu va Akiza, amma gogo i ciga ta i lyuwa elime nu ucira u du. 4 I sowo ta atsumalima lon adama a Alabari a Sa'ani. N ciga atsumalima a nda a kara pere shi. 5 Ana Asula a ca ndu Ruhu va Akiza va yi waru ana u yuwain linga va asalama atsumu a du, u yuwan ta ne adama a na i toniyi Wila wa Musa? Ne da shi! U yuwan ta ili i nda adama a na i ushiyi ikaka ya Yesu Kristi Zamawawa na yu uwwai.

6 Apa ili i na Adanshi a Asula a dammai: "Ibrahim ca ta Asula okolo a yi, avu Asula a tara yi abula e ekere a yi." 7 Ayi nda u roco ta muwun ma Ibrahim ele da aza a na suru a cayi okolo ubata wa Asula. 8 De nu ujimu Adanshi a Asula a damma ta a na Asula a ta ushi Atakpaci adama o ucawu wo okolo e le. Asula a yuwaan ta Ibrahim nzuwulai ma Alabari a Sa'ani a nda de nu ujimu ana u dammai, "Uvadi mabula u ta tsura aba'un adama a wu." 9 Ayi nda u to rocosu za na suru ri nu ucawu wo okolo, u ta na akunda atsumu a aba'un a na a cayi Ibrahim adama o ucawu wo okolo a yi.

10 Za na suru ri a majiyan utonishi u Wila u da waa zuwa yi wo o'wo mejege na Asula, u ta ushi unu wa Asula. Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Za na suru aa yuwusan tsutoni na Wila suru u na u ri pe atsumu a Aatagada a Wila shi, u ta ushi unu wa Asula." 11 U ta babu usan vu reve za lo, na itoni i Wila yaa zuwa yi za va abula e ekere a Asula shi, adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Asula a ta ca za na ri nu ucawu wo okolo wuma." 12 Ili i bolo utonishi u Wila nu ucawu wo okolo shi, adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Vuma na cayi okolo a Wila u ta yuwan wuma cine Wila'a u dammai." ‡

13 Amma Yesu Kristi Zamawawa wawa tsu ta diga o unu u na Wila u yuwain. Ana a vara niyi a akpata u ushi ta unu u na u shi a tawa ya'a tsu. Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Asula a yuwaan ta za na a varai a akpata biti unu." 14 Adama a na Yesu Kristi Zamawawa yuwain ne, dada Asula a zuwai Atakpaci aba'un cine u yuwain Ibrahim nzuwulai, ne da fo atsu aza e Itoni tsu ushiyi Ruhu va Akiza a na Asula a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo.

Adama a Wila

15 Ama a va, apa iroci cine tsaa yuwusan wuma: Nna ama e re a yuwan akucunu o ure u sa'ani, she za ro kuda ko u vadala adanshi o ndolo wan. Ne da u ri na nzuwulai ma Asula n nda. 16 Asula a yuwaan ta Ibrahim

nzuwulai n nda na mawun ma tsukaya ma yi. † U yuwaan muwun n tsukaya n ro ma abunda nzuwulai'i shi, amma a tyo a za ta, ayi gba za ta ndolo ayi da Kristi Zamawawa. 17 Apa ili i na maa dansa: Asula e isawaton ta adanshi na Ibrahim waru u yuwan ta akucunu† a na waa guza yi. A'wan ukpakunashi na mata'atsu (430) na acapa, dada u cayi Wila'a. Wila u ndolo waa gura vadala nzuwulai'i shi. Nu u shi u yuwan ne, u shi ta lungusa nzuwulai n na Asula a yuwain Ibrahim. 18 Nna Wila'a waa gura ca tsu aba'un a na Asula a yuwain Ibrahim, to, aba'u'un u buwa adama a nzuwulai'i shi. Amma wo o'wo ne shi, adama a na Asula a ca ta Ibrahim aba'un a yi pere e ekere a nzuwulai n na u yuwain.

19 Adama a nye Asula a zuwai Wila'a? U zuwa yi ta adama a na ama a yuwusan ta unusu. U zuwa ta lo Wila'a, hali she na vuma ta na u dammai waa tawa'a u rawa. U zuwa ta nlingata ma yi n ca Musa Wila'a, reve Musa ca ama a Isra'ila Wila'a. Ne da Musa danai za na shi e memere me le. 20 Za na ri e memere ma ama u tsu yuwan ta adanshi na ama a na u ri e memere me le, amma Asula na aciyayi a da a yuwain nzuwulai'i ayi a nde'en.

21 Asula a ta a tsurala na nzuwulai ma yi ana u cayi Wila? Ne da shi. Nna a shi a tsura wuma u babu ukotu atsumu a Wila, to, a na a kambato ta aciyeye aza a abula e ekere a Asula nu utonishi u Wila. 22 Amma Adanshi a Asula a damma tsu ta unusu wu nla ta vuma suru, waru waa gura toni Wila shi. Adama o ndolo ure u ta goon u na Asula aa ca za ili i na u yuwain nzuwulai ayi da na vuma ndolo ca okolo ubata wa Yesu Kristi Zamawawa.

23 Wila'a u golobuso tsu ta tsa aza a na a ri o u'wa wa ali. U zuwa tsu ta zala vu ucira va yi, hali she na mantsa ma na tsaa ca okolo ma tawa. 24 Wila'a u dana ta zagbain tsu, hali she na Kristi Zamawawa tawai. Ana Kristi Zamawawa tawai u zuwa tsu ta aza a abula e ekere a Asula ana tsu cayi okolo ya'a yi. 25 Gogo a na tsu ri nu ucawu wo okolo ya'a yi, Wila'a u buwa o tsugono tsu tsu shi.

Adu muwun ma Asula n da

26 Suru ndu muwun ma Asula n da adama o ucawu wo okolo a du ya Yesu Kristi Zamawawa. 27 Waru ana a rumbu ndu, wo o'wo ta gashi yo oto ta Kristi Zamawawa cine i tsu oto itana i sa'avu. 28 Ucawu wo okolo ya Yesu Kristi Zamawawa da u kambatoi za suru atsumu a du unata: na avu za va Isra'ila da ko Meheleleni,† nna avu aagbashi a da ko avu aagbashi a da shi, ko na avu vali da ko ka, za suru unata u da u ri na za va yi. 29 Adama o ndolo na adu aza a Kristi Zamawawa da, gogo adu yo o'wo ta muwun n tsukaya ma Ibrahim, waru vu ta ushi agadu a na Asula a yuwain nzuwulai.

4 N ta cayisa du iroci i ro: mawun me ke'en ma na dada va yi kuwai waa guza itana i na dada va yi dammai aza a yi a da shi. U ta dana gashi aagbashi a mantsa mo ndolo ko na wo o'woi ayi da za vi itana'a.

† 3:8 Ufr. 12:3; Ufr. 22:18. †† 3:10 U.Wl. 27:26. ‡ 3:12 N.Gn. 18:5. †† 3:13 U.Wl. 21:23.

‡ 3:16 Ufr. 12:7; Ufr. 13:15; Ufr. 24:7.

² Ama a na aḡa ka lyuwusa yi ni itana ya yi ele da aḡa ka lyuwa ili suru, hali she na mawu'un u kungwa ununa dada va yi dammai. ³ Ne da u shi na aḡa tsu. Tsu shi ta gashi muwun waru cira vu uvadi u nda icu'un icu'un a shi ta o tsugono a aci a tsu.

⁴ Amma ana mantsa ma yuwain, Asula a lyungu ta Mawun ma yi, reve ka matsan yi. Avu Mawun ma yi ma yuwan tsutoni na Wila'a, ⁵ adama u lyawa tsu faan e ekere a Wila'a, tsara aḡa tsu fo tso o'wo muwun ma Asula. ⁶ Ana wo o'woi adu muwun ma Asula n da, u lyungu ta Ruhu Mawun ma yi o okolo a du, reve Ruhu'u u saala, "Dada, Dada va." ⁷ Adama o ndolo gogo avu aagbashi a da shi, avu mawun ma Asula ma da, waru ne da waa ca wu ili i na u yuwain nzuwulai.

Bulu roco ta aza a Galatiya icigi

⁸ Ana i shi i revei Asula shi, i danga ta agbashi e ili i na i ri ili ya amali, agba ili i nda'a Asula a da shi, ko ke'en. ⁹ Amma gogo i reve ta Asula, waru u lobono ta n damma du na Asula e reve ndu. Adama o ndolo, nye i zuwai ya kambaa a cira icu'un icu'un vu uvadi u nda na ri nu ucira shi, waru ili ye pere i da? Nye i zuwai i cigai i kambisa agbashi e le waru? ¹⁰ Hali yaa yuwusan abuki o ucuwusan vu rana ro, na woto ro, na mantsa mo ro, na a'wan o ro. ¹¹ Gogo n ta uwwusa wovon adama a na mantsa ma na n yuwain ulinga na adu wo o'wo ta pere. ¹² Ama a va, n te ipati i danga faan ni ili i nda, cine amu n yuwain wuma faan. Adama a na mo o'wo ta gashi cine adu Atakpaci i danga, n ta dansa n danga ta faan na Wila.

Ana n fara yuwaan ndu alajiya i le'e mu shi. ¹³ I cuwan n danga ta ubanakun ana n fara tawaa ndu na Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa. ¹⁴ Ko na wo o'woi ubanakun u va wo o'wo ta malyungwa e ekere a du, agba suru na ne i 'yuwan a ca mu tsugbain shi, waru i kudaa a ka lyuwa mu ulobonu shi. Amma, reve i ushi mu gashi amu malingata ma Asula ma da. I ushi mu ta waru gashi amu dada Yesu Kristi Zamawawa'a na aciyayi. ¹⁵ N ta gura damma na amayun, hali gba u shi ta gashi u ta la'aa du i fodo esu a du reve i ca mu ele. A te isa'ani i du a tyo ya'a va gogo? ¹⁶ Amu ma'yuwatan ma du ma da gogo adama a na maa dansaa du amayun?

¹⁷ Munlu me epen n nda maa yuwusan ili i nda adama a tawaa du ni isa'ani shi. A ciga ta a lyuwa aci a du na abunda lon adama i kuru le. A to ukadu u na ee geshe du na amu adama i poloo le atsuvu ulobonu.

¹⁸ Gogo u lobono ta a na i ri e meje'en i yuwan ili i sa'ani, waru u la'a ta ulobonu na yaa yuwusan ne ana n ri obolo na adu shi. ¹⁹ Amma suru na ne, ncigata n muwun n va, n ta gashi n ta uwwusa mbala n limatan adama a du cine n yuwain nu ufaru, waru mbala'a n ta lyuwa elime hali she na ama e ene Kristi Zamawawa pe atsumaa a du. ²⁰ N ta maluwa a damma n ta de obolo na adu gogo, tsara n yuwan adanshi na adu ben. Gogo majiyan ma va mo o'wo ta wumbu a aci a adama a nda.

Muwun n re ma Ibrahim

²¹ Hali n gogo ozo o ro a du a ciga ta a danga zala Wila. Damma numu, i reve ta ili i na Wila'a waa dansa?

²² Adanshi a Asula a damma ta Ibrahim danga ta na muwun n re. Mma mawun ta aagbashi a da a danga, mma vu za ve ire gba shi aagbashi a da shi. ²³ Reve ka na danga aagbashi a matsan cine wu ntsayi a matsan. Amma avu ka na danga faan u matsan fo adama a na ne da Asula a yuwayin Ibrahim nzuwulai ili na yaa fara.

²⁴ Ili i nda suru i ta fo o ritosu ili i ro: Amaci e re'e a ta gashi akucunu e re a na a ri e memere ma Asula na ama a yi. Akucunu a ta ayi da Wila u na Asula a cayi Musa zuva Masasan ma Sinai,† waru ama a na o toniyi akucunu a nda a ta gashi agbashi. Ka na a tsu de Hajarata za na danga aagbashi ayi da tsa akucunu o ndolo. ²⁵ Ayi da iroci i Masasan ma Sinai atsumaa a Laraba.

Amma gogo lyuci va Urishelima wo o'wo ta gashi Masasan ma Sinai, adama a na lyuci'i na ama a yi a ta a nden n tsugbashi atsumaa a Wila. ²⁶ Amma Saratu, ka na aagbashi a da shi, iroci i Urishelima va zuva da. Waru ayi da mma tsu. ²⁷ Adanshi a Asula a yuwan ta adanshi adama a yi,

"Vu yuwan mazanga avu idari yi ka!

Avu na koto vu revei cine mbala n limatan n ri shi, vu teme ishpa avu vu yuwan ikelenu i mazanga.

Adama a na muwun mu ka na ri idari

gogo a la'a ta muwun mu ka na n ri na vali abunda."†

²⁸ Ama a va, adu muwun ma Asula n da adama a nzuwulai ma yi, cine Ishiyaku danga. ²⁹ A mantsa mo ndolo, Isma'ila,† mawun ma na a matsain cine wu ntsayi a matsan, ma ca ta Ishiyaku atsumalima, za na a matsain o ure u Ruhu va Asula. Ne da fo u ri ana'an.

³⁰ Amma nye Adanshi a Asula a dammai a aci e ili i nda? U damma ta, "Vu lo aagbashi a ka'a na mawun ma yi. She mawun ma aagbashi'i u tsura ili ya agadu a ta atsumaa o utsuru wa dada va yi wan. Mawun ma ka ma na ma ri faan u gada le suru."††³¹ Ama a va, aḡa tsu muwun mu ka na n ri faan da, amma aza a aagbashi a da shi.

Tso o'wo ta faan atsumaa a Zamawawa

5 Gogo tso o'wo ta faan, adama a na Yesu Zamawawa zuwa tsu ta tso o'wo faan. Adama o ndolo yi isawan mishin. She i vadala i kambisa agbashi a Wila waru wan.

² Uwwai! Amu Bulu, n ta dansaa du ili i nda: Nni i lyawa le a pada du uryumbu, u to rocosu Zamawawa ili ye pere i da e ekere a du. ³ N ta dansaa du waru nu ucira za na a pada uryumbu suru u 'yuwan u ciga u toni Wila'a suru. ⁴ Waru na vu yuwan ukadu u na voo yo'onoto Asula okolo na mayan mo tsutoni na Wila, vu kasa ta aciyawu na Zamawawa, waru vu 'yuwan ta a ushi isa'ani ya Asula. ⁵ Ruhu da tsu zuwa tsu tsu reve a na Asula a ta ushi tsu tsa ama a abula adama a na tsu ca ta okolo ubata wu Zamawawa. ⁶ Na avu za vi Itonit

† 4:27 Isha. 54:1. †† 4:30 Ufr. 21:10.

vā Yesu Zamawawa da wo o'wo ili i ro shi ko na a pada wu uryumbu ko na a pada wu shi. Ili yu ulobonu ayi da ucawu wo okolo a wu ayi da waa zuwa wu vu ciga ama.

⁷ Ununa i danai o tonishi Kristi Zamawawa u danā tā ulobonu, reve nanza tawā u vadala du diga a amayun. ⁸ Amma amayun a da vuma ndolo Asulā a da shi, za na dangwa ndu. ⁹ Wolilo wa'a u tsu zuwa tā yira ya abundā i tsutsa. Ili i na waa dansa ayi da, uritosu we epen wa'a u tsu vadala tā ama a abundā. ¹⁰ Amma n zuwa tā okolo ubatā wā Asulā, yāā usu uritosu wa ama e epen o ndolo shi, amma i toni ili i na n dammai. Asulā a ta ca aza a na a jambārasā du atsumalimā, ko nā zane da u shi.

¹¹ Ama a vā, nna m buwa a yuwusan alajiya, a na ama a 'yuwan a ciga a pada le uryumbu, nye i zuwai aza a Isra'ila a casu mu atsumalimā? Nā n shi a yuwusan alajiya a nda, o unā u na maa yuwan alajiya o ukwā wā Kristi Zamawawa, n shi a danā a nusasaan le shi. ¹² N te ipati za na a damatosun du suru a pada le uryumbu goon shi, amma o fodo arawa e le!

¹³ Ama a vā, Asulā e de du tā adama yo o'wo faan! Amma she i lyawa mo'wo mā faan mo ndolo wo o'wo du ure u na yāā danā a maluwa ma mayan mo unusu wan. Amma, i cigalai waru i kambulai. ¹⁴ Wilā'ā suru ili i tā i da nā ayi nda: "Vu ciga moron mā nden mā wu cine vu cigai aciyawu." ¹⁵ Amma ni i lyuwa elime nā ngagalai nā ncalai mā atsumalimā, ni i yuwan ugbozu shi, i tā lungusulāi suru suru.

Ruhu vā Asulā ni ili i na tsu cigai

¹⁶ N ta dansaa du: I lyawa Ruhu lyuwa elime a du, ne tsundolo tsa da yoo toni ili yi iwuya i na i cigai shi.

¹⁷ Ruhu'u ni ili i na i cigai n'yuwatan n da. A mantsa suru a tsu yuwusan tā nlangi vāni le, adama o ndolo yaa yuwan ili i na i cigai shi. ¹⁸ Amma nā Ruhu da aa lyuwusa elime a du, Wilā wāā danā o tsugono a aci a du shi.

¹⁹ Za suru reve tā ili i wuya i na okolo a tsu ciga: A tsu yuwan tā tsipere. A tsu yuwan tā ili i wono. A tsu yuwan tā majiyan me tsipere lon. ²⁰ A ta yuwusaan a-māli agandā. A ta yuwusan nkunu. A tsu 'yuwan tā ama. Izami ya addama i da ulinga u le. A tsu danā tā a tsugamu. ²¹ A tā waru tapu nu upan lon. Majiyan ma aciyele ma da goon a tsu yuwusan. She mawasan ma na mā tsu tawā nā wukasu. Waru une'esun u da a ri adama a aciyele. A tsu zuwusa tā esu e le e itana ya ama o ro. Ele waru ososowi a da. A tsu 'yawā tā ubatā a abukit a na ama a tsu gura golobo aciyele shi. Reve a yuwan ili yi idaba i ro koko'o. N rono du tā de atsuvu, waru n to roniso du atsuvu: Aza a na a yuwusan ili i nda aā ushi aba'un o tsugono tsā Asulā shi.

²² Amma nā Ruhu vā Asulā o golobuso du, u ta mat-san muwun n nda: I tā danā a ncigalai. I tā danā a māzangā, na asuvu nden. Ruhu ta zuwa du i yuwan ankuri. I tā danā a nkambulai. I ta yuwan ili i isa'ani. O to soduwo du matsan. ²³ I yuwan nden mu ulobonu na

ama. Nā Ruhu o ronuso du adanga i to golobo aci a du. Wilā wu lo na waa damma ili i nda i ri ulobonu shi. ²⁴ Na ama aza e Yesu Kristi Zamawawa a da, a lyawa tā nusu le acaṣa ni icigi i mayan me iwuya. ²⁵ Adama a na Ruhu vā Asulā ca ntsu wuma u sa'avu, lyawa tsu yuwain ili i na Ruhu'u u damma ntsu tsu yuwan. ²⁶ She tsu 'yaṣan avangaci wan, ko tsu zuwulai addama wan, ko tsu danai a tsushu'un wan.

I kambulai

⁶ Ama a vā, nā za ro atsumā a du yuwan tā unusu, to, a du a na i ri nu ucira atsumā a Ruhu i kambato vuma'a o ure u mejege. Amma i yuwan yi ben. Amma i yuwan ugbozu, adama a du fo i yuwan cu'un vi iwuya i ndolo wan. ² I kambulai nni i ri ni itana yu ume i na yaa tanu. Ni i yuwan ne, i tā danā a yuwusan ili i na Kristi Zamawawa ciga ndu i yuwan. ³ Nā za ro a tarasa aciyayi ili i ro i da, agba ayi ili i ro i da shi, aciyayi a da wāā lumusa. ⁴ Za suru u petelyuwe wuma wā yi. Nnu u yuwan tā mejege, u tā zanganā nu ulinga wā yi. Amma she u kurato ulinga wā yi nā linga va ama wan. ⁵ Za suru nu u 'yuwan u ciga u tanu itana yā yi.

⁶ Za na a ushishi uritosu wā Asulā, u ne'eshen ili i sa'ani i na u ri nā ayi nā manlu mā yi.

⁷ She yi lumā aciyadu wan: She i jiyan gashi i ta gura puṣan Asulā ugbozu wan. Ili i na vuma cu'wain ayi da waa gasa. ⁸ Nnā a cu'wan tā adama o yo'onoto icigi yi iwuya i le, icigi yi iwuya i le i tā lungusa le. Amma nā a cu'wan adama o yo'onoto Ruhu okolo, a tā ushi wuma u babu ukotu ubatā wā Ruhu'u. ⁹ She tsu kunai nā mayan me ili i na i ri ulobonu wan, tsu tā ushi ugasa u wuma u babu ukotu u tsu a mantsa ma sa'ani nna tsu kudā o ure shi. ¹⁰ Adama o ndolo tsu yuwayin ama suru isa'ani nā tsu tsurā mantsa suru. U la'a tā ulobonu tsu yuwayin aza a tsu aza e Itoni i sa'ani.

Bulu koto tā ucasu wā asala

¹¹ I ta gura ene idani i gbagbain i na n yuwain ana n danai nu ukere u vā.

¹² Aza a na a cigai o yo'onoto aza a Isra'ila okolo a da a yuwusan ukadu a zuwa du mapada mo uryumbu. A ta uwwusa wovon u na aza a Isra'ila a ca le atsumalimā nno o toni akpata e Yesu Zamawawa goon. ¹³ Aza a na a padai de uryumbu, ele a aciyele oo tonishi Wilā'ā shi, amma a ciga du tā i pada uryumbu adama a 'yaṣan avangaci e ekere e ili i na a zuwa ndu i yuwan nu ucira. ¹⁴ Amu gba, n ciga n 'yaṣan avangaci a aci e ili i ro shi, she o ukwā wu Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa a akpata goon. Adama a akpata' o ndolo, maa yuwusan waru wuma cine ama o uvadi a nda a yuwusan shi. Amma a gura reve ili i na i zuwai maa yuwusan cu'un wuma'a shi. ¹⁵ Wo o'wo ili i ro shi nna a pada vuma uryumbu ko na a pada yi uryumbu shi. Amma ili i na i la'ai ulobonu ayi da vuma ushi wuma u sa'avu diga ubatā wā Asulā. ¹⁶ Asulā a ta ca ama a na o toniyi adanshi a nda asuvu nden a yi, waru u ta zuwaa le aba'un. Ama o ndolo ele da ama a Asulā a amayun.

¹⁷ Diga gogo a 'yawa, she nanza dashi damaton mu ni ili i nda waru wan. Alana a na n ri nda ne ele a lipu va o to rocosu amu za va Yesu da.

¹⁸ Ama a va, lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Kristi Zamawawa i danga obolo na adu suru. Ami.

Afisu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana tã mepepelime ma nda a tyo a aza e Itoni a na a ri atsumã a Afisu a mantsa ma na u danã atsumã o u'wa wa ali. Bulu danu tã atsumã a Afisu a'wan a ta'atsu o ritosu ama adama e Yesu Zamawawa. Ayi amali Ati-ma u danã tã na abajini a aa'isa atsumã a lyuci'i. Aza o ulinga a yuwan tã abajini e eden adama a na a danã tã a winasa amali. Alajiya a Bulu a zuwa tã ama a lyawa atsulu a amali'i. Adama o ndolo a da atsumã a langai aza o ulinga'a lon a aci a Bulu.

Ana a tarai mantsa wa'a daɗa Bulu danai aatagada a nda. Atsumã a aatagada a nda u damma tã aza e Itoni atsumã a Afisu ili ya asalama ya abunda a na a tsurã adama a na a ri obolo na Zamawawa. Ili yu uvadi i nda i da shi, amma ili ya zuwa i da i na i la'ai ili yu uvadi. U damma le tã a na aza e Itoni suru ili i tã i da atsumã e Itoni ya Yesu Zamawawa, babu adama e elentsu koko'o. Waru u rito tã ali na amaci cine aa yuwan nden atsumã e Itoni. Waru u rito tã muwun cine a yuwan tsutoni na mbara n le, waru fo u rito tã azagbain aza a na a ri na agbashi, waru u rito tã agbashi.

Ili i na Bulu dammai aza e Itoni atsumã a Afisu ne da fo u ri ubata aza e Itoni ana'an. Tsu tã ni ili i sa'ani de zuwa adama a na tsu ri na Yesu Zamawawa. Ne da fo, u ri ulobonu tsu yuwain wuma cine aatagada a nda o rito tsu yuwain wuma.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Içasu (1:1-2)
2. Zamawawa tawaa tã na aba'un a akiza (1:3-3:21)
3. Wuma u sa'avu obolo na Zamawawa (4:1-6:20)
4. Içasu yu ukosu (6:21-24)

Içasu diga ya Bulu

1 Amu Bulu, amu da maa danasa mepepelime ma nda. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da, adama a na Asulã a dangwa mu tã mo o'wo ne.

N ta danasaa ama a akiza a na a ri pe atsumã a Afisu, aza a na aa yuwusan itoni ya Yesu Zamawawa na amayun.

² Lyawa Asulã za na ayi da Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa u roco du isa'ani waru u ca du asuvu nden.

Aba'un adama e Yesu Zamawawa

³ Tsu yuwaan tã Asulã na Dada vu Zagbain Yesu Zamawawa ica. Ayi da u zuwaa ntsu aba'un ana u ca ntsu ili i sa'ani suru za na utai diga zuwa tsara u kamba wuma u tsu atsumã a ruhu. U yuwan tã ne ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. ⁴ Ko kafu Asulã a yuwan uvadi, u dangwa tsu tã tso o'woi ama a yi a na u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan tã ne adama tso o'woi na akiza a makakan ma yi, waru babu ili yi idaba i na yaa danã a makakan ma yi a na waa tawaa tsu na addama. ⁵ Adama a na Asulã a te icigi i tsu, u yuwan tã ne, adama u kambato tsu muwun ma yi o ure wi ili i na Yesu Zamawawa yuwain. Asulã a yuwan tã ne nu ujimu, adama a na ili'i i zuwa yi tã wu uwwa uyo'o,

waru u ciga tã u yuwan ne. ⁶ Adama o ndolo tsu cuwa yi tã adama a abajini e ili i isa'ani i na u yuwaan ntsu. U ca tsu tã isa'ani i ndolo pere, atsumã a Zamawawa, za na u cigai. ⁷ Atsumã e Yesu Zamawawa tso o'wo tã faan adama a mpasa mu ukwa ma yi, ayi da ili i na i zuwai tsu tsurã gafura vu nusu tsu. O ure u nda u da Asulã o roco ntsu abajini e isa'ani ya yi abunda lon. ⁸ Adama a na Asulã a tã nu ugbozu, waru u reve tã ili suru suru, ⁹ u yuwan tã ili i na u cigai u yuwan. U roco tsu tã ili i na i danã usokowu i na u foboi u yuwan e ekere e Yesu Zamawawa. ¹⁰ Na mantsa'a ma yuwan a na woo shiton ifobi ya yi, reve u bolo ili suru i na i ri zuwa nu uvadi na mogono ma tã, ayi da Zamawawa.

¹¹ Asulã a dangwa tsu tã tso o'wo ama a yi ana u bolo ntsu na Yesu Zamawawa. U yuwan tã ne adama a na u jijan tã nu ujimu u yuwan ne, reve u zuwa ili'i i fara cine u cigai. ¹² U yuwan tã ne tsara atsu, aza a na a ri aza o ofaru atsumã o uzuwu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa, tsu ta zuwa ama a yuwaan Asulã ica adama a na u ri na tsugbain. ¹³ Waru ne da u ri na adu amayun. Yu uwwa tã adama a Alabari a Sa'ani za na ayi da ikaka ya amayun, waru a wawa du tã. I usu tã Yesu Zamawawa reve o bolo du na ayi. Adama o ndolo, Asulã a ca du tã Ruhu va Akiza za na u yuwayin ama a yi nzuwulai. Ayi Ruhu'u, u tã tsu urotsu za na tsu roco adu aza a Asulã a da. ¹⁴ Adama a na tsu ushiyi Ruhu

va Akiza tsu uzuwa ne'en, tsu reve tã ili i ro yi lo shi, A-sulã a ta ca tsu ili i sa'ani i na u yuwain nzuwulai. Waru tsu reve tã Asulã a ta zuwa ama a yi o'wo faan. Ayi ili i nda u ta zuwa ama a cuwa Asulã adama a na u tã nã tsugbain lon.

Avasa a Bulu

¹⁵ Adama a na Asulã a zuwaa ntsu aba'un tsundolo, n ta yuwusan avasa a tyo ya'a yi adama a du. A mantsa ma na mu uwwai a na i ushi tã Yesu Zagbain Zamawawa, waru i ciga tã ama a Asulã, ¹⁶ n to godyusho Asulã adama a du a mantsa suru. Mantsa ma na n yuwain avasa suru, n tsu yuwaan du tã avasa. ¹⁷ N ta yuwusan avasa a tyo ya Dada tsu za na ri nã abajini a tsugbain. Ayi da Asulã e Yesu Zagbain Zamawawa tsu. N ta patishi yi wo o'woto du aza o ugbozu reve waru u roco du aciyayi, adama i dashi reve yi ulobonu lon.

¹⁸ Waru n ta yuwusan avasa u zuwa du i danã nu urevu ulobonu lon, adama i reve ili i sa'ani i na u foboi adama a du. I to purosus i ushi ili i sa'ani i nda adama a na u de ndu yo o'wo muwun ma yi. Waru n ta yuwusan avasa i reve abajini a aba'un a nzuwulai a na u yuwain a na waa ca ama a yi. ¹⁹ Waru n ta yuwusan avasa i reve ucira wa yi, za na la'ai ili suru, waru za na tsu kamba tsu, atsu aza a na tsu usuyi. Ayi da abajini o ucira ²⁰ a na u yuwayin ulinga ana u zuwai Yesu Zamawawa kambisa wuma, reve waru u zuwa yi u danu o ootogu a tsugbain o ukere usa'ani wa yi de zuwa.† ²¹ Yesu Zamawawa ta yuwusan tsugono a aci a cira suru, aza a na a ri de zuwa ko na wo o'woi a tã nu ucira lon. Aala a yi a la'a tã akapi a ala a na aa yuwusan tsugono. Gogo ili i nda amayun a da, waru u to o'wo amayun a mantsa ma na maã tawa. ²² Asulã a ca tã Yesu Zamawawa tsugono a aci e ili suru suru, reve u zuwa yi aci a aa'isa a aza e Itoni, lipu va yi. ²³ Ayi aa'isa a aza e Itoni a tsu ushi tã ucira wa yi e ekere e Yesu Zamawawa, waru ayi da za na tsu ca wuma e ekere e ili suru ubatã suru waru.

Gogo tsu tã nã wuma

2 Nu ufaru, i rotso tã akwakwa adama a na i 'yuwain a yuwan tsutoni nã Asulã reve i yuwusan unusu. ² I tsu yuwusan tã nden n du tsa ama o uvadi. I yuwan tã tsutoni nã Male, za na ayi da mogono mo otoni a limã za na ri de zuwa. Ayi da otoni a limã a na aa yuwusan ulinga atsumã a ama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni nã Asulã. ³ Suru ntsu tsu yuwan tã cine ele fo a yuwusain nu ufaru. Tsu yuwan tã ili yi iwuya i na tsu cigai tsu yuwan biti. Tsu toni tã ili i na okolo a tsu a cigai tsu yuwan suru ni ili i na majiyan ma tsu ma ca ntsu tsu yuwan. Adama a na tsu yuwain iwuya wu ntsaa tã Asulã a ca tsu atsumalimã, cine waa ca akapi a ama.

⁴ Amma isa'ani ya Asulã abajini a da, waru u ciga tsu tã lon. ⁵ U bolo tsu tã nã Yesu Zamawawa, reve u ca tsu wuma u sa'avu. U yuwan tã cu'un ndolo ko na u danã i a mantsa mo ndolo tsu danã tã tsã akwakwa adama a

nusu. Adama e isa'ani i da goon Asulã a wawa ndu. ⁶ U 'yasã tsu tã diga o ukwa nã Yesu Zamawawa, reve u zuwa tsu zuwa tsarã tsu danu obolo nã Yesu Zamawawa, reve waru tsu yuwan tsugono obolo nã ayi. Asulã a yuwan tã ne ana u bolo ntsu nã Yesu Zamawawa. ⁷ U roco tsu tã isa'ani ya yi o ure u nda e ekere e Yesu Zamawawa, tsarã a a'wan a na aa tawa ama ee ene abajini e isa'ani a yi waru u la'a tã akapi e ili suru. ⁸ Adama e isa'ani i na Asulã o roco ndu da goon u wawa ndu o ure u na i usuyi Yesu Zamawawa. U wawa du adama e ili i sa'ani i na i yuwain shi. ⁹ Ayi nda une'e wa Asulã u da a tyo ya'a du, amma adama e ili i na i yuwain i da shi. Ayi da i zuwai nanza aa 'yasã avangaci shi. ¹⁰ Asulã a da a zuwa ntsu tso o'woi ili i na tsu ri. Atsumã e Yesu Zamawawa, Asulã a yuwan tsu tã tsarã tsu yuwan linga sa'ani. Ure u na u foboi u nda nu ujimu u da adama tsu toni.

Yesu Zamawawa bolo tsu tã ubatã u tã

¹¹ Adu Atakpaci a da i shi. Adu da ama a na aza a Isra'ila a tsu de "aza a na a padai uryumbu shi." Aza a na e de ndu "aza a na a padai uryumbu shi", e de tã aciyele, "aza a na a padai uryumbu." (Mapada mo uryumbu ili i na a tsu yuwan a lipu le da.) ¹² I cuwan a mantsa mo ndolo, koto i shi i reve Yesu Zamawawa shi, i shi pe atsumã a ama e ida ya Isra'ila shi. Asulã a yuwan tã akucunu ne ele, amma nã adu shi, reve u yuwaan le nzuwulai mi ili ya abunda agba adama a du a da shi. I shi tã pe atsumã o uvadi u nda agba i shi ni ili i na yaa zuwa okolo shi, waru koto i shi i reve Asulã shi. ¹³ De acapã, i danã tã alanga, amma gogo a na o bolo ndu nã Yesu Zamawawa, Asulã a rawato du tã zuzu na aciyayi o ure wu mpasa wa Yesu Zamawawa.

¹⁴ Yesu Zamawawa na aciyayi u tawaã tsu tã na asuvu nden. Nu ufaru tsurala tsa na tsã ri pe e memere ma aza a Isra'ila na Atakpaci u tã gashi ubabu. U tawa tã tsurala tso ndolo, reve u kambato tsu ama e ili i tã. ¹⁵ Wilã wa aza a Isra'ila a tã ni ili i na ama oo toni nã abunda, amma Yesu Zamawawa tara le tã reve u zuwa le a nge'en o ure wu ukwa wa yi. U yuwan tã ne tsarã u bolo aza a Isra'ila na Atakpaci a tyo e ekere a yi adama o o'wo ili i sa'avu i tã. O ure u nda u da u tawayi na asuvu nden atsumã e le. ¹⁶ Waru ifobi ya Yesu Zamawawa i da i kototoi tsurala tsa na tsã ri pe e memere ma ama o ndolo. Reve u kambato le o o'wo lipu tã, reve waru u kambato le ubatã wa Asulã. Yesu Zamawawa yuwan tã ili i ndolo suru nu ukwa wa yi a akpata.† ¹⁷ U tawa tã atsumã o uvadi u nda, reve u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani za na aa yuwusan adanshi adama a asuvu nden. U yuwaan du tã Atakpaci alajiya, aza a na a danã alanga, waru a tyo ya'a tsu aza a Isra'ila, aza a na a ri zuzu. ¹⁸ Gogo suru ntsu, aza a Isra'ila na Atakpaci, a tawa ya Dada o ure u Ruhu va Akiza tã adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu.

¹⁹ Adama o ndolo, adu Atakpaci,† i buwa omocin ko aza a na a ri aza e ida ya alanga shi. Amma, yo o'wo tã ama e ida i tã na ama a Asulã. Adu ama a da a na a ri

pe atsumā o u'wa wā Asulā. ²⁰I tã gashi ikunku atsumā o u'wa aza a na a yuwusaan usaa a atali. Ajiya na Amasulā a tã gashi ikyun yu usaa u ndolo, waru Yesu Zamawawa ða ikyun yu ucira yu usaa'a. ²¹Ayi ða za na ðanai usaa u ndolo mabulā. U zuwa yi tã u kungwa reve waru u kambā aā'isā a akiza adama a Zagbain. ²²Adama a na i tu ubolu nã Zamawawa u bolo ðu tã nã aza e Itoni, tsarā yo o'wo u'wa, ubatā u na Asulā aā ðanu nu ucira u Ruhu va Akiza.

Ulinga wā Bulu

3 Amu, Bulu n tã atsumā o u'wa wa ali adama o ulinga u na Yesu Zamawawa zuwa numu n yuwan, adama n kamba ðu, ađu Atakpaci. ²I reve tã ðe na Asulā atsumā e isa'ani yā yi u ca mu tã ulinga u nda tsarā n kamba ðu. ³Asulā a zuwa mu tã n reve ifobi i na u sokoi. N ðanaa ðu tã ðe wa'a adama e ili i nda. ⁴Nni i ðeyinunā ili i na n ðanai, i te reve ili i na n revei adama e ifobi i nda adama a Zamawawa. ⁵Asulā o roco ama a na a yuwain ðe nden ifobi i nda shi. Amma gogo o roco yi tã e ekere a Ruhu va Akiza. O roco yi tã a tyo ubatā wa ama a na u dangwai o o'wo ajiya na ama a Asulā a yi. ⁶Ifobi yā Asulā i ða nda: ađu Atakpaci i tã ushi aba'un a na Asulā a cayi suru, ununa aza a Isra'ila a ushi nle. Atakpaci na aza a Isra'ila o o'wo tã ama a tã. Ađu Atakpaci fo i tã ushi ili i na Asulā a yuwayin ama a yi nzuwulai adama a na ađu fo i tu ubolu nã Yesu Zamawawa. Ayi nda ayi ða ili i na Alabari a Sa'ani a dammai.

⁷Ayi nda ayi ða Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya. Adama a na Asulā a tã ni isa'ani, u ca mu tã ulinga u na maa ðana a dansaa ama Alabari a Sa'ani, waru u kamba mu tã n yuwan ulinga u nda nu ucira u na u ca numu. ⁸Amu ða za na la'ai ukalamu a tsugbain suru atsumā a ama a na a uwwusa wovon wā Asulā, amma nã ne suru, Asulā a ca mu tã ulinga u nda n damma Atakpaci ili i sa'ani i na Zamawawa cayi. Ili i sa'ani i nda i la'a tã a na ama aa gura reve. ⁹Waru Asulā, za na yuwain ili suru, ca mu tã fo ulinga u na maa damma ama suru adama e ifobi i na u sokoi diga o ufaru. ¹⁰U yuwan tã ili i nda, tsarā u roco cira icu'un icu'un ðe zuwa, u ðana tã nu ugbozu atsumā e ili i na u yuwain suru. Asulā o roco tã ili i nda e ekere e ili i na u yuwayin aza e Itoni a yi. ¹¹Asulā a dangwa tã u yuwan ili i nda, nu ujimu kafu u yuwan uvadi, amma gogo u zuwa yi tã u fara e ekere e ili i na Yesu Zagbain Zamawawa tsu yuwain. ¹²Adama a na tsu cayi okolo yā'ā yi waru o bolo tsu tã nã ayi, tsu ta gura tawā ubatā wā Asulā faan waru babu wovon. ¹³Adama e ili i nda, n te ipati i ðu, she asuvu a ðu a kuda wan adama a na moo sowuso atsumalimā adama a ðu. Atsumalimā a nda a tã tawāa ðu nã tsugbain.

Zamawawa ciga tsu tã

¹⁴Adama o ndolo, n tã kingyosu a makakan ma Dada tsu, reve n yuwusaan ðu avasa. ¹⁵Ayi ða Dada va amayun vu 'wa suru, va aza a zuwa na aza a na a ri pa

o uvadi. ¹⁶Asulā a ta gura zuwaa ðu aba'un a abunda lon. Adama o ndolo m pati tã tsarā Ruhu vā yi ca ðu ucira, adama okolo a ðu a gbama. ¹⁷Waru m pati tã tsarā Zamawawa ðanu atsumā o okolo a ðu adama a na i ca tã okolo yā'ā yi. N ta a avasa i ðana e icigi yā Asulā nã aza a ðu. Nni i yuwan ne, i tã ðana tsu udanga u na u sapai aralu atsumā e ida, waru gashi u'wa u na a suwai e ikyun yu usaa yu ucira. ¹⁸O ure u nda, ađu na ama a na a uwwusa wovon wā Asulā suru, i te reve cine Zamawawa ciga ntsu. U tã ni icigi lon, upasu nã cine vuma aa gura reve. ¹⁹Ko na wo o'woi za lo na aa gura reve cine Zamawawa ciga ntsu shi, m pati tã Asulā i reve ili i nda, adama yoo o'wo cine yi ntsayi i ðana, cine Asulā a ri.

²⁰Asulā a tã nu ucira u na waa yuwan ili i na i la'ai ili i na tsu pati niyi u yuwan, hali ni ili i na tsu jiyain. Waru u yuwan le tã nu ucira u na waa yuwusan ulinga o okolo a tsu. ²¹Tsu cuwa niyi babu ukotu waru nã tsugbain tsā yi na o rocoi atsumā e ili i na waa yuwusan e ekere a aā'isā a aza e Itoni ne e ekere e Yesu Zamawawa! Ami.†

Lipu tã

4 N tã atsumā o u'wa wa ali adama a na maa yuwusaan Zagbain agandā, agba n ta patishi ðu i yuwan nden n na mu ntsayi nã ðesu na Asulā e ðe ndu i yuwan. ²Atsumā e ili i na yaa yuwusan biti, i tara aciyā ðu ili i ro wan, reve waru i kuru ben na ama. Adama a na i cigai ama, i yuwan ankuri, waru she i yuwan upan wan, na a yuwan unusu. ³Ruhu va Akiza o'woto ðu tã ili i tã, adama o ndolo i yuwan atyo a na yaa yuwan i ðanu obolo na asuvu nden, adama i ðana ili i tã. ⁴Suru ntsu lipu tã ða tsu ri. Ruhu vā Asulā tã ða ri lo. Waru Asulā a ca tsu tã uzuwu wo okolo a tã ana u dangwa ntsu tso o'wo ama a yi. ⁵Suru ntsu tsu tã nã Zagbain tã. Suru ntsu waru tsu usu tã uritosu u tã. Suru ntsu tsu ushi tã urumbusu u tã. ⁶Tsu ta yuwusaan Asulā a tã agandā, waru ayi ða Dada tsu suru. Ayi ða za tsugono tsi ili suru, waru u tu ubatā suru, waru u tã atsumā a tsu suru.

⁷Agba waru Zamawawa ca tã za suru atsumā a tsu une'e langā adama tsu yuwain ulinga wā yi. U yuwan tã ne adama a abunda e isa'ani yā yi. ⁸Cine Adanshi a Asulā a dammai,

“Ana u kumbai a tyo zuwa suru suru,
u tara tã aza a na a ri o u'wa wa ali obolo nã ayi,
reve u ca ama ne'e.” †

⁹(Gogo n ciga ðu tã i yuwan majiyan adama e idan-shi i nda, “u karā tã a tyo zuwa.” ¹⁰Nnu u karā a tyo zuva, ciga 'yuwan u ta dansa tsu, u shi tã ðe u tawā pa zalā ubatā o uđaluwu o uvadi u nda. Vuma na tawāi pa o uvadi u nda ayi ða waru u kumbai zuwa suru suru, adama u zuwa ili biti yo o'wo cine wu ntsayi.) ¹¹Ayi ða za na cayi aā'isā a aza e Itoni ne'e nda: u dangwa tã ozo o ro o o'wo ajiya, ozo o ro amasulā, ozo o ro waru aza a alajiya a adanshi a Asulā. Reve waru u zuwa ozo o ro a kaluyusā aza e Itoni, reve ozo o ro waru aza o

† 4:8 Ica 68:18.

uritosu. ¹² U yuwan tã ne adama u fobo ama a Asulã a na aa yuwaan yi agandã, adama aa'isã a aza e Itoni, za na ayi da lipu vu Zamawawa, u yuwan ucira. ¹³ Ne tsunda tsa da, suru ntsu tsoo o'wo obolo a tã o ure u na tsu cayi Asulã okolo waru tsu revei Mawun mã yi, waru suru ntsu tsu ta kungwa ulobonu. U ta dansa, tsu to o'wo tsu Zamawawa, za na o o'woi cine wu ntsayi u dãnã.

¹⁴ A mantsa'a tsaa buwa tsã muwun waru shi. Aã dãshi vutãlã tsu nda nã ndede tsa wantsun tsa na mini ma mala mã tsu vutãlãã nda nã ndede shi. Tsoo poloo ama a na a cigai a lumã tsu nu uritosu we epen atsuvu shi. ¹⁵ O unã u ndolo, tsu ta yuwain adanshi a amayun, reve tsu cigalai, adama tsu kungwai avu tso o'woi tsu Zamawawa suru suru, za na ayi da Aci a aa'isã a aza e Itoni. ¹⁶ Yesu Zamawawa bolo tã ama a yi, cine aruva o tsu bolo pasu lipu vuma suru. Nu upasu suru u yuwan ulinga wã yi, u tsu kamba tã akapi a pasu a kungwa, adama lipu'u suru u dãnã gbaga waru ugbamu tapu ni icigi.

Wuma u sa'avu

¹⁷ Adama o ndolo, n ta dansaa du, waru n ta barasa du atsumã a ala a Zagbain, i lyawa a yuwusan nden tsa ama a na e revei Asulã shi. Ununa aa yuwusan majiyan ili ye pere i da. ¹⁸ A tã atsumã e irumbu, waru e reve ili shi, adama a na a 'yuwain o polo atsuvu. Adama o ndolo aã tsurã wuma u na Asulã aa casu shi. ¹⁹ A mantsa ma na aa yuwusan ili i wono, a buwa a uwwusa wono shi. A ca tã de aciyele a mayan me ili i na lipu cigai, waru a ta yuwusan cu'un tsipere suru, waru a lyawa mayan me ili i nda shi.

²⁰ Adu gba, a mantsa ma na i revei Zamawawa, ne da a damma ndu i yuwan nden n du shi. ²¹ N reve tã a na yu uwwai adama a yi, waru i tã atsumã a yi, adama o ndolo o roco du tã amayun a na a ri atsumã e Yesu. ²² O roco du tã i lyawa cu'un vu nden mu ufaru n na i shi aa yuwusan. A mantsa mo ndolo nden n du u shi tã a langasã adama a na i shi i cigai i yuwusan cu'un vi ili i wuya biti. ²³ Gogo gba i lyawa Asulã a vadala wuma u du adama i fara majiyan ma sa'avu. ²⁴ Lyawa Asulã a kambato du ama a sa'avu. U yuwan du tã yo o'wo tsã yi, adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan yo o'wo aza a abulã na akiza atsumã a amayun.

²⁵ Ni i ciga i 'yuwan i lyawa epen. Za suru u damma za vã yi za vi Itoni amayun, adama a na atsu tsu tã gashi pasu lipu tã koko'o. ²⁶ Nã vu ri atsumã o upan, she vu yuwan unusu wan, waru vu lyawa urana u riyã wu avu atsumã o upan wan. ²⁷ She i lyawa Mekerenske-su ma lyuwa aci a du wan. ²⁸ Vuma na shi vivu she u dãshi yuwan wivu waru wan. U ta la'aa yi u yuwan ulinga lon adama u tsurã ili i na waa ca alambi.

²⁹ She i yuwan adanshi a vama wan, amma i yuwan adanshi a sa'ani a na aa gbamato ama. Vu damma ili i na yi ntsayi adama u kamba aza a na a uwwusa wu. ³⁰ Waru she i lungusã Ruhu va Akiza okolo wan. Adama a na Ruhu va Akiza rotso tã urotsu u na woo rocosu adu aza a yi a da. Asulã a ca du tã Ruhu'u adama u ro-

co Asulã a ta lyawa du faan o urana wu ukosu. ³¹ I lyawa adanshi a vama o okolo nu upan na asuvu usuduwu e ekere a ama o ro. She i yuwan nlangi ko yi isulusa ama wan, ko i yuwan ili i ro i na i rotsoi n'yuwunlai wan, ko ke'en. ³² Ana yaa yuwan ne, u la'aa du tã i yuwunlai ili i na i lobonoi, reve i roco isa'ani a tyo ama a na a uwwusa atsumalimã. I yuwaan ama atsumã a du gafura na a nusaan du, cine Asulã a yuwaan ndu gafura vu nusu du adama e Yesu Zamawawa.

I yuwan nden atsumã e ekan

5 Adama o ndolo i yuwan wuma tsã Asulã, adama a na adu muwun mã yi n da n na u cigai lon. ² I ciga ama kuci, cine Zamawawa ciga ntsu, hali u kuwã adama a tsu. U ca tã Asulã wuma wã yi gashi kucci, reve gba wo o'wo tse ili i magurut lon e ekere a Asulã.

³ She a tsurã unusu u tsipere atsumã a du wan, ko cu'un vi ili i wono i ro wan, ko utsan wan. Icu'un yu nusu ndolo a ntsaa atsumã a ama a Asulã shi. ⁴ Waru wu ntsaa i yuwusan adanshi o wono shi, waru she i yuwan adanshi a vanvama wan, ko i yuwan tsuzo'o na adanshi e iwuya wan. Amma i godyo Asulã adama e ili i na waa yuwusaan du. ⁵ I reve tã ili i nda amayun a da za na a yuwusan ili i nda waa uwa o tsugono tsu Zamawawa nã tsã Asulã shi: nã vuma aa yuwusan unusu u tsipere, ko nã waa yuwusan ili i wuya, ko ni ili i tsu rawa yi shi, adama a na za na ili i tsu rawa shi suru u ta yuwusaan masulã agandã. ⁶ She i lyawa nanza pusãan du ana wan, a dansaa du ili i na i ri mejege shi. Asulã aã lapã ca aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni nã ayi atsumalimã shi, aza a na a yuwusan ili yi idaba i nda. ⁷ Adama o ndolo, she i bolo ekere na ama a na aa yuwusan ili yi idaba i ndolo wan.

⁸ De nu ufaru, i dãnã tã atsumã e irumbu, amma gogo i tu ubolu nã Zagbain, reve i uwa atsumã e ekan. Adama o ndolo i yuwan nden tsa ama a na a ri aza e ekan. ⁹ N damma tã ili i nda adama a na ekan a tsu zuwa tã ama a yuwan ili i sa'ani, ni ili i mejege, ni ili ya amayun. ¹⁰ Adama o ndolo, i rito ili i na yoo yo'onoto Zagbain okolo waru i yuwan le. ¹¹ She i bolo ekere a mayan me ili i na ama a na a ri atsumã e irumbu aa yuwusan wan. Ili i ndolo ili ye pere i da. Amma, i zuwa ama e reve a na ili i ndolo ili yu uwuyan i da. ¹² Ili i wono i da a yuwan adanshi e ili i na ama a nda a yuwusan usokowu. ¹³ Amma ne ekan e ikana le, za suru te ene cine ili i ndolo i ri, ¹⁴ adama a na ekan o tsu roco tã ili suru. Ayi da i zuwai a dammai, "Adu a na i ri a nlavu, i 'yon!"

I 'yon diga o ukwã,
Zamawawa te ikana a aci a du."

¹⁵ Adama o ndolo i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan nden n du. She i yuwan nden n tsulo tsa ama wan, amma i yuwan nden nu ugbozu. ¹⁶ I yuwan ulinga nã mantsa ma na i tsurã suru i yuwan isa'ani, adama a na ama a ta yuwusan iwuya a mantsa ma nda. ¹⁷ Amma she yo o'wo olo wan, amma i rito mayan me ili ma na Zagbain ciga ndu i yuwan. ¹⁸ She yoo o'wo ososowi

wan, adama a na ayi ndolo u ta lungusa du. Amma i lyawa Ruhu va Akiza† shiton du nu ucira wa yi. ¹⁹I cana icu'un yi ishipe ya Asula suru tsara i dashilai asuvu ug-bamu. I cana ishipe adama i cuwa Zagbain no okolo a du suru. ²⁰I godyoo Asula Dada tsu kuci adama e ili suru adama a Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Amaci na ali

²¹I yuwan ntoniloi, adama a na i ta casu Zamawawa tsugbain.

²²Adu amaci, i yuwan tsutoni na ali a du cine yaa yuwusaan Zagbain tsutoni, ²³adama a na vali da aci a ka, cine Zamawawa ri Aci a aa'isa a aza e Itoni, lipu va yi. Waru ayi da za na tsu wawa yi. ²⁴Adama o ndolo, ka suru yuwan tsutoni na vali va yi atsuma e ili suru, cine a aa'isa'a a tsu yuwan tsutoni na Zamawawa.

²⁵Adu ali, za suru atsuma a du u 'yuwan u ciga u ciga ka va yi, cine Zamawawa cigai aa'isa'a, avu u kuwa adama a yi ²⁶adama u kambato yi na akiza. Wu za'wa yi ta na mini waru na adanshi a yi. ²⁷U yuwan ta ili i nda adama wo o'woto aa'isa a yi ulobonu, avu waru u tawato yi a makakan ma yi tsa kasa'avu babu abasa a wufuru, waru babu urakpatsu ko ili i ro a aci a yi. Amma, u dana na akiza waru a tsura ili i na o goro a aci a yi wan. ²⁸Ne da waru fo, vali ciga ka va yi, cine u cigai lipu va yi. Vali na cigai ka va yi u ciga ta aciyayi. ²⁹Za lo na 'yuwain lipu va yi shi, amma u tsu lyuwato yi ta, reve waru u fobo yi. Waru ili i na Zamawawa a yuwusaan aa'isa a aza e Itoni a da ndolo, ³⁰adama a na atsu pasu lipu va yi da. ³¹Cine Adanshi a Asula a dammai, "Vali lyawa dada na mma va yi, reve u suraa ka va yi avu ele ra o o'wo ili i ta." ³²Amayun o ro a ta pe usokowu atsuma o uritosu u nda. N ta yuwusan adanshi a Zamawawa na aa'isa'a. ³³Amma ayi nda fo amayun a da a tyo ya'a du: za suru ciga ka va yi cine u cigai aciyayi, waru ka suru u 'yuwan u ciga u ca vali va yi tsugbain.

Muwun na mbara

6 Adu muwun, i yuwan tsutoni na mbara n du adama a na adu aza a Zagbain da, adama a na ili i na yi ntsayi i da. ²Za vu ufuru atsuma a Wila Kupa na kosoi na nzuwulai ayi da: "Vu yuwan tsutoni na dada na mma va wu." ³Waru apa nzuwulai'i: "Na vu yuwan tsutoni na dada na mma va wu, ili i ta wala wu mejege, waru vu ta jima o uvadi."

⁴Mbara, she i zuwa muwun n du n yuwan upan wan. Amma, i kalayuwa le ulobonu, i ca le asala waru i rito le cine Zagbain cigai.

Agbashi na azagbain

⁵Adu na i ri agbashi, i yuwan tsutoni na azagbain a du pa o uvadi. Yu uwwa wovon u le, waru i ca le tsugbain, waru i yuwaan le aganda no okolo a ta cine yaa yuwaan Zamawawa. ⁶I yuwan ulinga na amayun a mantsa suru, ko yaa yuwusan majiyan ma na azagbain

a du a ri lo zuzu na adu shi. Amma ili i na i la'ai ayi da i yuwan linga du no okolo a ta, cine Asula a ciga ndu i linga, adama a na adu agbashi a Zamawawa a da. ⁷I yuwan linga du na mazanga, gashi Zagbain da yaa yuwusaan, waru adama a ama a da goon shi. ⁸I cuwan Zagbain ta ca iliyinkapa a aci o ulinga u na za suru yuwain, ko na ayi a agbashi a da ko na agbashi a da shi.

⁹Adu na i ri azagbain, i guza fo agbashi a du ulobonu. She i damma i ta zuwa le o sowo atsumalima wan. I cuwan, azagbain na agbashi, suru ndu i ta na Zagbain ta de zuwa, waru u ta kalayuwasu za suru unata.

Itana yu uvon ya aza e Itoni

¹⁰Ikaka yu ukosu i va a tyo ya'a du ayi da: I dana nu ucira wu Zagbain u na u ri mgbain kuci, adama a na o bolo du ta na ayi. ¹¹Yo oto itana yu uvon i na Asula a ca ndu adama a na Mekerkesu ma cigai ma pusun du ana, ne da yaa gura isawan nu ucira avu i kudariya. ¹²Na ama tsa tsu tsa da tsa yuwusan nlangi shi, amma tsu ta nlangi na nan ruhu a wuya obolo na cira icu'un icu'un i na i ri o tsugono atsuma o uvadi u tsu u nda na ri ni irumbu, waru tsu ta yuwusan nlangi na cira vi iwuya na ri zuwa. ¹³Adama a nda, i tara itana yu uvon i na Asula a ca ndu suru. Ne da o urana wi iwuya yaa vadala shi. I ta yuwan nlangi hali a tyo o ukosu, waru i ta buwa mishin nu ucira. ¹⁴I fobo aciyadu! I damma amayun a mantsa suru. Amayun a ta gashi gbkala na vuma tsu nla e ikyun tsara u dana ufobu u na waa yuwan ili. I yuwan ili i na i ri mejege, adama a na nden n sa'ani u ta gashi utugu wu rumu. ¹⁵I lyuwa elime nu u'ususu wa Alabari a Sa'ani a na a casu asuvu nden. Ne da wo o'wo gashi i ta na atan a ana a du, waru i ta dana ufobu ulobonu. ¹⁶Ili i ro i da nda waru: I lyuwa elime nu ucasu wo okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Ucasu wo okolo a du a ta dana gashi araga a na ee geshe iliya ya akina yu utan, aza a na Male me tewiyin a tyo ya'a du. ¹⁷Lyawa iwawi ya Asula yo o'wo du tsu melezu ma araga na tsu geshe aci a du. Waru i dana ufobu u na yaa yuwan ulinga na Adanshi a Asula. U ta gashi matsun me pe'eni ma na Ruhu va Akiza ca ndu. ¹⁸Na yaa yuwan ili i ndolo, i yuwan avasa waru i pati Asula a kamba du atsuma e ili suru a mantsa suru cine Ruhu va Akiza roco ndu. Waru ni i ri a avasa, i dana ufobu. I lyuwa elime na mayan ma avasa kuci adama a ama a Asula suru.

¹⁹I yuwaan mu fo avasa, cine Asula a ca mu idanshi i sa'ani i na maa damma n na n fara mayan ma adanshi, tsara n yuwan adanshi babu wovon, tsara waru n damma ama ikaka i na Asula o roco ntsu gogo atsuma a Alabari a Sa'ani. ²⁰Yesu Zamawawa dangwa mu ta mo o'wo malingata ma yi, n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai n ri ugutsuwu na akani gogo atsuma o u'wa wa ali. I yuwan avasa na maa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani'i n yuwan yi babu wovon, cine wu ntsayi n yuwan.

† 5:31 Ufr. 2:24.

Ic̄asu yu ukosu

²¹ N ciga ɗu t̄a i reve cine n ri waru ni ili i na maa yuwusan. Ayi ɗa i zuwai m̄ā lyungusu Tikiku ya'a ɗu. Ayi za tsu ɗa za na tsu cigai, waru u ta yuwusaan fo Zagbain aḡand̄a ulobonu. U ta damma ɗu ili i na yaa cinasa tsu, waru u t̄a ɗashi ɗu asuvu ugbamu.

²³ N ta yuwusan avasa Asul̄a Dada obolo na Zagbain Yesu Zamawawa ca ɗu asuvu nden, ni icigi, nu ucawu wo okolo a tyo a za vi Itoni suru! ²⁴ Lyawa Asul̄a o roco isa'ani ya yi a tyo ubat̄a wa aza a na a cigai Zagbain Yesu Zamawawa ni icigi i na yoo koto shi.

Filibi

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dānā t̄a ȁtsumā o u'wa wa ali ana u dānai mepepelime ma nda ȁ tyo ȁzā e Itoni a na ȁ ri ȁ lyuci vā Filibi. U dāna yi t̄a adama u godyoo le adama e ikambi i na a yuwaan niyi ȁyi pe o u'wa wa ali, waru tsarā u rito le cine a yuwan wuma u sa'ani adama ȁ Kristi Zamawawa.

Bulu damma t̄a ȁzā e Itoni o o'wo tsu Zamawawa a mantsa suru. U roco le t̄a cine aa yuwan māzāngā ko nā ȁ pe o sowuso ȁtsumālimā. U damma le t̄a a na ili yi ulobonu i dā a yuwan ulinga obolo ulobonu.

Nā ȁzā e Itoni ana'an e desununā mepepelime ma nda, a tsu yuwan t̄a asalama adama a na mepepelime ma dā ma na mā ri tapu na adanshi ȁ māzāngā diga ȁtsumā o u'wa wa ali. Ucira u na wo o'woto niyi ne ȁyi dā ucira u na e revei Zamawawa waru nā mayan mo ulinga tsarā tso o'wo tsā yi. Ucira u ndolo za vā ȁzā e Itoni a dā suru ana'an cine u dānāi za vā Bulu nā ȁzā e Itoni a na ȁ dānāi pe Filibi.

Ili i na i ri pe ȁtsumā a aatagada a nda

1. Içasu na avasa (1:1-11)
2. Urevu u wuma e ekere ȁ Bulu (1:12-30)
3. Zamawawa iroci yu ukādātosu wa aci wa amayun (2:1-18)
4. Alabari ȁ n'utsā mā Bulu (2:19-30)
5. ȁsulā ȁ usu wu (3:1-4:9)
6. Bulu godyoyi ȁzā ȁ Filibi (4:10-20)
7. Içasu yu ukosu (4:21-23)

1 ȁmu dā Bulu, waru Timoti t̄a pa obolo nā ȁmu. ȁtsu agbashi e Yesu Kristi Zamawawa dā.

N t̄a dānasaa azagbain na akambiȁ a azagbain ȁ ȁȁ'isā ȁ ȁzā e Itoni, waru ȁ tyo ȁzā e Itoni suru ȁtsumā ȁ Filibi aza a na ȁsulā a dangwai.

² Lyawa ȁsulā Dada tsu nā Zagbain tsu Yesu Zamawawa roco dū isa'ani, reve waru u ca dū asuvu nden.

Avasa ȁ Bulu nu ugodyusho

³ N tsu godyusho t̄a ȁsulā ȁ vā a mantsa ma na n cuwain nā ȁdū biti. ⁴ N tsu dānā t̄a nā māzāngā nā maa yuwusan avasa adama ȁ dū. ⁵ Adama a na i shi t̄a obolo nā ȁmu ȁtsumā a mabaza ma Alabari a Sa'ani adama e Yesu Zamawawa. I fara t̄a a yuwusan ne a mantsa ma na yu uwwai alabari a nda ȁvu i lyuwa elime nā mayan ne hali n gogo. ⁶ ȁsulā a dā a farai ulinga u nda ȁtsumā ȁ dū, waru n reve t̄a waa lyawa shi, she nu ulinga u nda u shiwan o urana u na Yesu Zamawawa ȁȁ t̄awā.

⁷ Mejege ma dā na tara ne tsunda adama ȁ dū suru. I t̄a nu ubatā langā ȁtsumā o okolo ȁ vā adama a na tsu to obolo ȁtsumā a aba'un ȁ ȁsulā. Tsu yuwan t̄a ne a mantsa ma na n shi o u'wa wa ali na a mantsa ma na n dānāi fāȁn, waru n dānāi o mpolo n yuwan adanshi a amayun adama a Alabari a Sa'ani. ⁸ ȁsulā e reve t̄a cine n ciga ndu ni icigi yā Yesu Zamawawa. Waru u reve t̄a cine n cigai n dānā obolo nā ȁdū.

⁹ N ta a avasa ncigalai n dū n yuwan ȁbundā lon hali u la'a ne. N ta a avasa waru a na yaa lyuwa elime na akungu ȁtsumā o urevu nu ugbozu. ¹⁰ N ta a avasa ne adama a na n ciga dū t̄a i reve ili i na i ri yā ȁbulā na amayun, adama i dānu cece nā wuma u babu unusu hali Yesu Zamawawa t̄awā. ¹¹ Waru wuma u dū u t̄a dānā tapu nā mayan me ili i na ȁsulā a cigai waru ili i nda i t̄a t̄awāȁ ȁsulā nā tsugbain ni ica. Ili i sa'ani i ndolo ele dā ili i na Yesu Zamawawa zuwai a wuma u dū.

Alabari a Sa'ani ȁtsumā o u'wa wa ali

¹² Ama ȁ vā, n ciga dū t̄a i reve ili i na a yuwaan numu u kamba t̄a Alabari a Sa'ani a lyuwa elime. ¹³ Gogo nda koyan dā pa nda reve t̄a a na ȁ nā numu na akani adama a na maa yuwusaan Zamawawa ȁgandā. Hali gba nā ȁsoja a na ȁȁ pirishi ukobu u mogono suru e reve t̄a a na maa yuwusaan yi ȁgandā. ¹⁴ Waru adama a na ȁ nā numu, ȁzā e Itoni nā ȁbundā pa nda ȁ tsurā t̄a ugbanu wo okolo hali gogo nda a ta dansaa ozo o ro adama a Zamawawa no okolo ugbanu babu wovon.

¹⁵ Ozo o ro a ta yuwusan alajiya adama a na a ciga numu, waru a ciga t̄a a yuwan ili i na i ri mejege. Ama a nda a ta yuwusan alajiya adama a na e reve t̄a Zagbain t̄awāto mu t̄a pa adama n yuwan mpolo n yuwan adanshi a amayun adama a Alabari a Sa'ani. Agba amayun a dā waru ama o ro a ta yuwusan alajiya adama ȁ tsushu'un nā tsurala. ¹⁷ Ama a nda ȁtsumā a

alajjiya e le adama e Yesu Zamawawa, a ta no okolo o ro ko'o. A ta yuwusan alajjiya ni icigi ya aci i le tsara a tsura ica. Amayun a pe atsumam e le shi waru a kambuwa ugbozu shi. A ciga ta a dashi mu usuduwa atsumam a akani a na n ri.

¹⁸ Agba ko cine tsa da majiyan mo okolo me le mar, amayun a da a ta yuwusan alajjiya e ikaka adama e Yesu Zamawawa. N ta yuwusan mazanga adama a alajjiya e le. Waru n ta lyuwa elime na mazanga ¹⁹ adama a na n reve ta avasa a du ni ikambi i Ruhu va Yesu Zamawawa u ta zuwa a lyawa mu.

²⁰ N te icigi kuci n yuwan nden n na maa yuwan ili i na yaa zuwa mu mu uwwa wono wan, amma o unam u ndolo, n ciga ta n yuwaan Kristi Zamawawa aganda babu wovon kuci. N shi na wovon de acapa shi, waru n ciga ta n danam nu ucira gogo hali a 'yawa elime adama wuma u va u ca yi tsugbain kuci, ko n ri wuma ko nam n kuwa.

²¹ Nam n ri wuma, u to o'wo adama a Kristi Zamawawa, agba nam n kuwa u ta la'aa mu. ²² Agba nam n lyuwa elime nam wuma a lipu nda, n ta tsura n lyuwa elime nu ulinga wa Kristi Zamawawa. N gura reve ili i na maa dangwa shi. ²³ Asalam a na maa tara u yuwan ta usan. A mantsa mo ro n la'a ta ciga n danam wuma, a mantsa mo ro gba shi, n la'a ta ciga n kuwa adama n danu obolo nam Kristi Zamawawa. N danam obolo nam ayi u la'aa mu ta ulobonu suru suru. ²⁴ Agba n reve ta i buwa ta a zama mu tsara n danam obolo nam adu.

²⁵ Waru adama a na i buwai a zama mu, n reve ta n ta buwa wuma tsara i kungwa atsumam o ucawu wo okolo a du waru ne da yaa ushi mazanga mo ucawu wo okolo a du. ²⁶ Nam ne da, nam n tawisa ya'a du waru, i ta danam nam mazanga mam abundam adama e ili i na i cina numu, waru i ta tsura ili nam abundam na yaa zuwa i damma Yesu Zamawawa tu ulobonu.

²⁷ Amma ili i na i farai biti, ayi da, ni i ciga i 'yuwan i yuwan nden n na mam tawa Alabari a Sa'ani tsugbain adama e Yesu Zamawawa. To, ko n dashi tawa me ene du ko mu uwwa adama a du, n te reve a na i ri mishin a majiyan mam ta ni ifobi i ta, o mpolo n na yaa tsura aza a na aa ca okolo a Alabari a Sa'ani. ²⁸ She yu uwwa wovon adama a n'yuwatan n du wan. Ne da woo o'wo le iroci i na Asalam na aciyayi am lungusa le awu gba u wawa du. ²⁹ Adama e Yesu Zamawawa, Asalam a ca du ta ili i sa'ani a na a ca niyi okolo, waru u ca du ta ili i sa'ani i na yoo sowo atsumalimam adama a yi. ³⁰ I reve ta cine a ca numu atsumalimam hali gba gogo nda yu uwwa ta a na ne da u buwai. Adu fo i te reveshe cu'un va atsumalimam'a.

I danam tsam Yesu

2 I ta nu ugbamu wa asuvu adama a na i ri uboluloni nam Zamawawa? I ta nu uvotowun wo okolo adama e icigi ya yi? I ta muwwulai obolo atsumam a Ruhu va Akiza? I te inda iliyali ya aza a du, reve i ri a kurusu ben ne ele? ² Adama a na n revei ne da u ri, n ciga du ta i zuwa mu mu uwwa uyo'o lon. Apa ili i na yaa yuwan: i

salamam vani du ulobonu, i cigalai, reve waru i yuwan ulinga obolo nam majiyan mam ta a yuwusan ili i ta.

³ She i yuwan ili adama a tsushu'un wan, waru she i yuwan ili adama o u'yasan wa avangaci wan. Amma vu tara aciyawu ili i ro wan nam vaa yuwusan ili, reve vu danam a majiyan vuma ro la'a wu ta. ⁴ She i danam adama e ili i na i bura ndu goon wan, amma i danam ada ama o ro fo.

⁵ Atsumam a wuma a du ni i ciga i 'yuwan i yuwan majiyan waru i danam aza a mayan ununa Yesu Zamawawa yuwain majiyan reve waru u yuwan.

⁶ Yesu ili i ta i da nam Asalam foyi, agba u yuwusan majiyan ma na waa uwwa uyo'o u na Asalam a uwwusa shi.

⁷ O unam u ndolo reve u kambato aciyayi ili i ro i da shi, awu wo o'wo unam ana aagbashi.

A matsan yi ta vadilimam.

⁸ Reve u danam cine vu revei vuma.

Awu u yuwan tsutoni nam Asalam, agba u kambato aciyayi ili i ro shi suru suru, hali u kuwa a akpata.

⁹ Adama o ndolo, Asalam a 'yasan yi ta, reve u rawato yi ubatam u na u la'ai suru suru. Reve Asalam a ca yi ala a na a la'ai ala biti.

¹⁰ Ne da vuma suru am kingyo nam wu uwwa ala e Yesu.

†

Koyan da atsumam a zuwa nam o uvadi u ta yuwan ne.

¹¹ Waru ne da unam biti waa damma a alanga eteshe a na Yesu Zamawawa Zagbain da, waru ili i nda i ta tawam Asalam Dada nam tsugbain.

Yi ikana tsi italyo'o

¹² N'utsam n va, i kurusu tam Asalam kuci a mantsa ma na n danam obolo nam adu. Gogo gba a na n ri obolo nam adu shi, i kuru hali u la'a cine i yuwusain. I lyuwa elime nu ulinga u na woo roco a wawa du ta, agba i yuwan ne nu ucasu u tsugbain nam wovon. ¹³ Asalam a to ulinga atsumam a du, a zuwusa du i ciga i yuwan tsutoni, waru a casu du ucira u na yaa yuwan ili i na i yo'onoto niyi okolo.

¹⁴ She i yuwan mokodo ko nwasanlai atsumam e ili i na yaa yuwusan wan. ¹⁵ Nam ne ko za oo goro du adama e ili i ro shi, ko ke'en. I yuwan nden n cece, wuma u na u ri nu unusu shi, adu muwun mam Asalam n da atsumam o uvadi wi irumbu za na ri tapu na ama a na a ri aza e iwuya waru aza a na aa yuwusan unusu kuci. Lyawai wuma u du wi ikana lon tsi italyo'o ubatam wa ama a nda. ¹⁶ I guzam adanshi a wuma ulobonu, adama ko nam Yesu tawam, n gura damma n riyam ala'anlai e iladi'i shi, waru ulinga u va wo o'wo ulinga we pere shi. ¹⁷ Ucawu wo okolo a du a tyo yi Zagbain nam cine yaa yuwusaan yi agandam wo o'wo tam kucci e ekere a yi. Waru u to o'wo she damma a tsun tam mpsa n va atsumam a kucci du. Ne da maa yuwan mazanga, waru n ta yuwan mere obolo nam adu. ¹⁸ I yuwan mere adama o ndolo, reve waru i yuwan mazanga obolo nam amu.

† 2:10 Isha. 45:23.

Bulu lyunguyi ni ikambi

¹⁹ Na Yesu Zagbain usu aa jima shi, n te ifobi i na maḡ lyunguwa ḡu Timoti. Reve nu u kambā ubatā u va n ta yuwan maḡangā adama a alabari a na waḡ tawāḡ mu adama ḡ ḡu. ²⁰ N ri nā za ro tsā yi shi. U te inda iliyali i ḡu i na u la'ai koyan pa. ²¹ N ta dansa ne adama a na koyan ḡa ta majiyan me ili i na u cigai goon, o unā u majiyan me ili i na Yesu Zamawawa cigai. ²² Agba i reve tḡ cine Timoti rocoi aciyāyi gashi mawun ma na mā ri obolo nā ḡa ḡu. U kamba mu tḡ atsumā a alajiya a Alabari a Sa'ani. ²³ Nā n reve ili i na aa yuwan nā ḡmu, n tḡ lyungu yi ya'a ḡu. ²⁴ Waru n zuwa tḡ okolo waa jima shi Zagbain ta zuwa mu n tawā ya'a ḡu.

²⁵ I lyungu tḡ Abafaroditu ana malingata mā ḡu, reve gba u yuwan ili i na n cigai suru. Za va ḡa atsumā e Itoni, u yuwan tḡ ulinga obolo nā ḡmu, waru soja ḡa obolo nā ḡmu. Gogo, n yuwan tḡ majiyan u lobono tḡ n lyawa yi u kambā ubatā u ḡu. ²⁶ Adama a na u ciga tḡ u ḡanu nā ḡḡu lon. U dama tḡ ana yu uwwai u shi tḡ ubanakun. ²⁷ Amayun a ḡa u shi tḡ u banakan, u shi tḡ u yuwan gashi u tḡ kuwā. Amma Ḃsulā e ene tḡ iliyali ya yi, reve ana u wawai wuma wa yi, ḡvu u putsa mu nā mesun adama ḡ atsumolāngu ḡ ḡbundā. ²⁸ Ayi ḡa i zuwai n la'a cigai n lyungu yi ubatā u ḡu. Nā ye enishe yi i ta yuwan maḡangā, ne ḡa atsumolāngu ḡ va ee jebe. ²⁹ I raba yi ulobonu atsumā a Zagbain reve i yuwan maḡangā lon. Icu'un ya ama o ndolo i ca le tsugbain. ³⁰ I yuwan ne adama a na u shi tḡ ḡkuwā adama o ulinga wa Yesu Zamawawa, adama a na u tawā tḡ u shiton ikambi i na ḡḡu na aciyāḡu yaa yuwan shi.

Ununa ḡḡ tsurā utsuru wa amayun

3 Gogo gba, ama ḡ va, i yuwan maḡangā adama a Zagbain! N tḡ maḡangā n ḡanaa ḡu ili i na n damma nḡu de. Hali gba u tḡ ḡashi kamba ḡu.

² She i lyawa ama a vama o ndolo ḡ pusān ḡu ana wan. Ele ḡa ama a na a tsu zuwa mapada mo uryumbu ma vama, o rotso tḡ musān me idaba. ³ Atsu tsu tḡ nu uryumbu wa amayun adama a na tsu ta yuwusan ḡ-ḡandā nā Ruhu va Ḃsulā. Tsugbain tsā tsu tsā tawā tḡ adama e Yesu Zamawawa waru tsu zuwa ucira u tsu ḡ lipu shi.

⁴ Ḃmu gba n ta gura zuwa ucira e ili i lipu. Nā za ro te eneshe u tḡ tsurā ulyuwu wa aci ni ili i nda, n ta la'a yi atsumā e ili i nda suru. ⁵ A pada mu tḡ uryumbu ḡmu na ayin kunlā nu umatsun. Ḃmu atsumā a aza a Isra'ila a ḡa. Ḃmu ugundo wa Banyamit u ḡa. U to rocosu na amayun ḡmu za ve elentsu a Ibrahim a ḡa. Nā tsaa yuwan adanshi ḡ Wilā, ḡmu Mafarishi ma ḡa. ⁶ Ḃmu za vu ucira ḡa n shi, n zuwa tḡ ḡzā e Itoni atsumālimā. Babu za na ee reme mu nu unusu u makuda mo upasu u tḡ u Wilā.

⁷ De ḡcapā, n shi tḡ a majiyan gashi ili i nda ili ya ḡbulā i ḡa, agba gogo n tara le ili i ro shi, adama e ili i na Zamawawa yuwaan numu. ⁸ Upasu nā ne, n te inda ili

biti babu ḡbulā nā n kurato yi nu urevu wa Yesu Zamawawa. Urevu wa Yesu Zagbain Zamawawa va u la'a tḡ ili biti ḡbulā, waru amayun a ḡa. Adama ḡ yi a ḡa mo ocoyi ili biti, ḡvu n tara le tse everi adama mo o'wo za vu Zamawawa suru suru. ⁹ Waru adama mo o'wo obolo nā ḡyi suru suru, m buwa a zuwusaa isa'ani i va ko itoni i wilā ucira shi, amma n zuwaa tḡ Yesu Zamawawa ucira adama u wawa mu. N ta yuwusan ne adama a na ure wa Ḃsulā u na waa zuwa tsu mejege obolo nā ḡyi u to ucasu wo okolo. ¹⁰ N ciga tḡ n reve Yesu Zamawawa, nu ucira u na u 'yasān niyi atsumā ḡ ḡkwākwā. N ciga tḡ mo o'wo obolo nā ḡyi, adama n reve atsumālimā ḡ yi. Waru n ciga tḡ mo o'wo obolo nā ḡyi atsumā o ukwā wa yi. ¹¹ Ne ḡa n ri nu uzuwu wo okolo na ḡmu fo ḡḡ 'yasān mu atsumā ḡ ḡkwākwā!

Lyuwai elime nā mpolo

¹² Koto n koto mayan me ili i nda shi, waru koto a zuwa mu n shiwan shi. Amma n ta lyuwusa elime nu ulinga hali ḡ tyo o ukosu na aa zuwa mu mo o'wo ili i na Yesu Zamawawa ciga numu mo o'wo. ¹³ Ama ḡ va, maa dansa n tsurā tḡ de n guzā ili i nda suru shi, amma apa ili i na maa yuwusan: N zuwa aciyāva e ili ya ḡ-ḡapā shi, n to tono nu ucira adama n reme ili i na i ri elime. ¹⁴ N lyuwa tḡ elime nu ulinga adama n rawa ukosu a mantisa ma na aa ca mu iliyinkapa, a mantisa ma na Ḃsulā ee de mu ḡ tyo zuwa adama e Yesu Zamawawa.

¹⁵ Koyan atsumā ḡ tsu za na kungwai de atsumā ḡ Ruhu u ta yuwan majiyan ne tsunda. Agba ni ili i ro i tḡ lo na i usuyi shi, Ḃsulā a ta zuwa ḡu yee ene ili i na i ri mejege. ¹⁶ Ili i na i la'ai ili biti ḡyi ḡa: tsu lyuwai elime ni itoni yi ili i na tsu revei de amayun a ḡa.

¹⁷ Ama ḡ va, kuruyi cine maa yuwusan nden, reve waru i rito ḡ kalyuwusā ama a na a yuwusan nden ana iroci i na tsu ca nḡu. ¹⁸ I yuwan nden ne, adama a na ama nā ḡbundā ḡ tḡ lo ḡ nden o ure u na woo rocosu ama ele n'yuwatan ma akpataḡ e Yesu Zamawawa ḡa. N damma ḡu tḡ de ne, agba hali n gogo n te mesun na abara adama a na ili i nda amayun a ḡa. ¹⁹ Ama a nda a ta rawa o ukosu reve a cina ukwā suru suru. Ili i na aa yuwusaan ḡḡandā goon ḡyi ḡa ili i na ele na aciyele a cigai adama ḡ lipu le. Ḃ tḡ tsurusā tsugbain atsumā e ili i wono i na aa yuwusan. A zuwa tḡ okolo e le e ili yu uvadi u nda suru suru.

²⁰ Atsu gba ama a zuwa a ḡa, ubatā u na Yesu Kristi Zagbain Zamawawa ri nden. Agba tsu te ipiri ya yi lon o utawu wa yi Zamawawa tsu. ²¹ U ta tawa lipu tsu aza a na ḡ ri nu ucira shi o uvadi u nda, reve u kambato le lipu tsugbain gashi za va yi, u ta yuwan ne nu ucira u ḡbain u na waa zuwa ili biti i yuwan tsutoni nā ḡyi.

4 Ama ḡ va, n te icigi i ḡu, waru n ciga tḡ me ene ḡu. I zuwa mu tḡ mu n yuwan maḡangā waru ḡḡu ḡa ookokolo a na a ca numu. Adama o ndolo yi isawan nu ucira atsumā e Itoni yi Zagbain.

Ununa ee isawan mejege

² Za vā, āvu za vu ulinga va amayun da vu ri obolo nā āmu, n ta patishi wu vu kamba āmāci e re a na ā ri de obolo nā āvu. N te ipati ya Afodiya nā Sintiki āmāci e re a nda, e reme muwwulai adama a Zagbain. De ācāpā a yuwan tā ulinga lon obolo nā āmu adama a damma ozo o ro Alabari a Sa'ani. Waru a yuwan tā ulinga nā Kileme na akapi ā āzā o ulinga obolo nā āmu. Āsulā a dāna tā ala a ama a nda ātsumā a aatagada a ama a wuma u na woo koto shi.

⁴ I yuwan māzāngā kuci adama a Zagbain. N tā dāshi gba damma ne, i yuwan māzāngā! ⁵ I kuru ben na ama suru, i cuwan utāwu wu Zagbain u yuwan tā zuzu.

⁶ She i dama adama e ili i ro wan. Agba i yuwan avasa āvu i pati Āsulā ikambi e ekere e ili biti. I dānā o godyusho, āvu i damma yi ili i na i ri nā āyi shi. ⁷ Ni i yuwan ne, i reve tā Āsulā a ta zuwa okolo ā dū ā dānu. Āyi nda āyi dā ili i na i la'ai ulobonu upasu ni ili i na ookolo a vuma aa gura reve. Ne dā wāā tigā okolo ā dū na asuvu ā dū ātsumā ā nden n dū ātsumā e Yesu Zamawawa.

⁸ Ama ā vā, o ukosu n ta dansa ili i nda: i kāmibuwā ugbozu u dū e ili i na i ri amayun, waru ni ili i na i rawai a ca tsugbain ni ili i na i ri mejege. I yuwan majiyan me ili i na i ri cece, ni ili yi icigi, ni ili i na yi ntsayi. I kāmibuwā ugbozu u dū e ili i na i la'ai ulobonu waru u rawai ica. ⁹ I dānā a mayan me ili i na i ritoi yā'ā vā suru. Waru i yuwusan ili i na suru yu uwwa numu adansa. Waru i yuwusan ili i na suru ye ene numu a yuwusan. Adama a na ne dā, Āsulā o okolo nden oo o'wo obolo nā ādū.

Bulu damma u godyo tā

¹⁰ Nu ufaru i dānā tā adā ā vā. N reve tā majiyan mo ndolo mā dānā dū tā lo, agba i tsurā ure u na yaa lyuwa elime ni ikambi i vā waru shi. Gogo nda n tā ā māzāngā a na i tsurāi ure u na yaa kamba mu. ¹¹ Maa

dansa ili i nda adama a na n lambai shi. O roco mu tā cine maa yuwan māzāngā e ili i na i cina numu suru.

¹² N reve tā ili i na ā tsu de ulambu. Waru n reve tā ili i na ā tsu de utsuru. N reve tā cine māā dānā ā māzāngā kuci. N reve tā cine māā dānā a māzāngā ātsumā o ucuwun na a mantisa ma ambululu. N reve tā cine māā dānā ā māzāngā ātsumā o utsuru wā ābundā, ko babu ili suru suru. ¹³ N ta gura yuwan ili biti adama o ucira u na Yesu Zamawawa aa casu mu.

¹⁴ Agba suru nā ne, i yuwan tā ili i na i lobonoi adama i sowo nā āmu ātsumā ā ātsumālimā a na moo sowuso gogo. ¹⁵ Waru ādū ama ā Filibi i reve tā a na ādū dā goon aza a na a ca numu ikebe adama e ikambi a mantisa ma na n tāwāā ndu na Alabari a Sa'ani, reve waru n lyuwa elime nā mmalu n lyawa Makidoniya. Ko āā'isā ā āzā e Itoni o ro a yuwan ne shi. ¹⁶ Ko a mantisa ma na n shi Tasalonika i ca mu tā ikebe u la'a tā u tā.

¹⁷ Maa dansa ili i nda adama a na n cigai n dāshi ushi une'e u ro yā'ā dū shi. Amma ili i na n cigai āyi dā i tā ushi atsupu adama a na i yuwaan numu isa'ani.

¹⁸ Gogo n tā ni ili i na n cigai suru. Hali gba ili i na n ri nā āyi u la'a tā ili i na n cigai. I lyungu tā nu une'e wā ābundā o ukere wā Abafaroditu, waru n ushi le tā. Kuc-ci'waru ma sa'ani ma dā, waru Āsulā ā ushi tā kuc-ci'waru u yo'onoto yi tā okolo. ¹⁹ Āsulā ā vā, za na āā kālyuwusā mu, u ta ca dū fo ili i na i cigai suru nu utsuru u tsugbain tsā yi. Utsuru wā yi ele dā ili i na u ca ntsu o ukere wā Yesu Zamawawa. ²⁰ Adama e ili i nda suru, i ca Āsulā Dada tsu tsugbain babu ukotu. Ami.

Icāsu yu ukosu

²¹ I cāsā āzā e Itoni ātsumā ā Filibi suru. Āzā ā tsu a na ā ri pa ā tā lyungusu ni icāsu i le. ²² Waru akapi ā āzā e Itoni suru ā tā cāsāsā dū fo. Āzā e Itoni a na aa yuwusan ulinga o ukobu u tsugono tsā Kaisa ā tā lyungusā dū ni icāsu lāngā.

²³ Lyawa isa'ani' yi Zagbain Yesu Zamawawa yo o'wo obolo na asuvu ā dū.

Kolosi

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana tã mepepelime ma nda a tyo aza e Itoni a na a ri pe atsuma a Kolosi ayi atsuma o u'wa wa ali. Bulu da farai aa'isa aza e Itoni a nda na aciyayi shi. Koto shi u bura ubata'a shi ko ke'en. U reve ta adama aza e Itoni o ubata'a adama e ili i na Abafara damma niyi. Abafara za vi Itoni da za na danai obolo na Bulu atsuma o u'wa wa ali.

Aza e Itoni a Kolosi a fara ta itoni yu uritosu i na i ri mejege shi. A shi ta a ciga a putsaa aciyele ili i ro i na lipu cigai, waru a shi ta a ciga a yuwaan nlingata ma Asula aganda na akapi e ili i vama i ro. Bulu dana ta adama u damma le ili i ndolo suru amayun a da shi. U ciga ta u damma le e reve Yesu Zamawawa ca ta vuma ili i na vuma cigai suru. U cuduwa ta ulobonu lon cine Asula na Yesu Zamawawa kambai aza e Itoni.

Ana'an fo, Yesu Zamawawa ca ta ili suru i na vuma cigai adama tsu yuwaan Asula aganda o ure u sa'ani. Aata-gada a nda a cuduwa ta adama a nda ulobonu lon a alanga e eteshe.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Avasa o ugodyusho (1:3-8)
3. Yesu Zamawawa nu ulinga wa yi (1:9-2:19)
4. Wuma u sa'ani na Yesu Zamawawa (2:20-4:6)
5. Icasu yu ukosu (4:7-18)

1 Amu da Bulu. Asula a dangwa mu ta adama mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa. Timoti ta pa obolo na amu, ayi mawun ma anawu ma tsu ma da.

2 N ta danasa mepepelime ma nda a tyo ubata wa ama a Asula aza a na a ri na nden Kolosi. Ele aza a tsu a da waru o to tonon Zamawawa mejege.

Lyawa Asula Dada tsu roco du isa'ani na asuvu nden a yi.

Avasa o ugodyusho

3 Tsu ta yuwusan avasa kuci adama a du, waru tsu to godyusho Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa. **4** Ili i na i zuwai ayi da tsu uwwa ta a na i cayi Yesu Zamawawa okolo a du, waru tsu uwwa ta a na i ciga ta ama a Asula suru. **5** I ta nu ucawu wo okolo ni icigi i nda adama o uzuwu wo okolo a du, agba Asula a zuwa ta de ili i na yaa zuwusaa okolo de zuva adama a du, ubata u na yee ene yi gogo shi. Yu uwwa ta adama o uzuwu wo okolo a nda a mantsa ma na yu uwwai ikaka adama a amayun, Alabari a Sa'ani a na a damma ndu. **6** Alabari a Sa'ani a nda a vadala ta nden n du o urana u na yu uwwai amayun mejege adama e isa'ani i na Asula oo rocosu aza o unusu. Gogo gba Alabari a Sa'ani a nda'a a ta rawusa ubata suru atsuma o uvadi. U ta matsasan muwun n na waa vadayasa nden ma ama ubata suru ununa u vadala ndu.

7 Abafara to ulinga obolo na atsu, waru tsu ciga yi ta lon. Ayi da za na tawaa ndu na Alabari a Sa'ani'i. U yuwaan ta Zamawawa aganda mejege ana malingata

ma tsu e memere ma du. **8** Ayi da za na damma ntsu ununa Ruhu va Akiza ca ndu icigi ya ama lon.

9 Adama o ndolo, tsu ta yuwusan avasa adama a du kuci. Tsu yuwan ta ne diga o urana u na tsu fara uwwai adama a du, agba tsu lyawa avasa shi. Tsu ta patishi Asula a ca du urevu u mejege e ili i na u ciga ndu i yuwan, waru tsu ta patishi yi u ca du urevu wi ili i ruhu.

10 Ne da cine yaa yuwusan nden n du maa ca Zagbain tsugbain kuci, avu wu uwwa uyo'o u du. I ta matsan muwun ma abula na yaa yuwusan ili i sa'ani, waru i to roco isa'ani kuci. Ni i yuwan ne, i ta kungwa avu i reveshe Asula kuci.

11 Tsu te ipati Zagbain ca du ucira tsu ucira u tsugbain tsu yi adama i kaba asuvu waru i danu na ankuri, adama waru i kungwan. Lyawa u shiton du na mazanga. **12** Tsu ciga du ta i godyoo Dada kuci. U ta zuwa du i tsura akunda a na waa ca ama a yi atsuma o tsugono tse ekan. **13** U wawa tsu ta e ekere a za na ri a tsugbain o tsugono tsi irumbu, waru reve u tawato tsu atsuma o tsugono tsa Mawun ma yi, za na u cigai lon. **14** Asula a tsupaa tsu ta na mpasa m Mawun ma yi reve tso o'wo faan, ne da u yuwaan ntsu gafura vu nusu tsu.

Kristi Zamawawa la'a ta koyan

15 Kristi Zamawawa ununa Asula a ri a da u ri, shede ama aa gura ene Asula ne esu e le shi. Ayi da Mawun mo ufaru ma Asula waru u to tsugono tsi ili i na Asula a yuwain biti. **16** Ne da u ri adama a na Asula a yuwan ta ili biti o ukere wa yi. U yuwan ta ili biti zuva ni ili biti

pa o uvadi. U yuwan ta ili i na tsee ene ne esu biti, waru u yuwan ta ili i na tsee ene shi biti. U yuwan ta icu'un i tsugono na cira koko'o suru aza a na a ri ubata u na tsee inda shi. Amayun a da Mawun ma Asula ma yuwan ta ili biti adama ili biti i ca yi tsugbain. ¹⁷ U ta lo kafu ili biti, waru ayi da u zuwai ili biti yo o'wo obolo.

¹⁸ Kristi Zamawawa da aci a aa'isa a aza e Itoni, aza e Itoni waru lipu va yi da. Ayi da za na farai aa'isa a aza e Itoni waru ayi da za na Asula a fara 'yasain atsuma a akwakwa, avu u kambatowisa yi wuma. Adama o ndolo, u la'a ta ili biti. ¹⁹ Asula ene ta u lobono ta cine ayi u ri, waru u dana ubata wu Zamawawa suru. ²⁰ Asula a zuwa ta o ure wa Yesu Zamawawa ili yu uvadi ni ili ya zuva suru a kamba cece ubata wa Asula. Mpasa ma Yesu n da n kambato asuvu nden na Asula ana a zuwai mpasa'a moo oco, ayi uvaru a akpata.†

²¹ De acapa, i shi ta alanga na Asula. N'yuwatan ma yi n da i shi, avu majiyan me iwuya na linga du kakasa du na ayi. ²² Gogo gba shi Asula a kambato du ta tsu n'utsa ma yi. U yuwan ta ne na lipu Mawun ma yi, za na kuwai a akpata. Adama o ndolo, Yesu Zamawawa tawato du ta a makakan ma Asula, avu yo o'wo babu unusu, ununa ko za aa yuwan adanshi o ro a aci a du shi, na yi isawan a makakan ma yi. ²³ Amma ni i ciga i 'yuwan i lyuwa elime nu u'ususu na ili i nda amayun a da waru ni i ciga i 'yuwan yi isawan pe nu ucira. She i lyawa uzuwu wo okolo a du na ushiyi a mantsa ma na yu uwwai Alabari a Sa'ani wan. A yuwan ta alajiya a Alabari a Sa'ani a nda o uvadi suru, waru amu Bulu, mo o'wo ta aagbashi e itana yi ikaka i nda.

Ulinga wa Bulu

²⁴ N ta uwwusa uyo'o a mantsa ma na aa casu lipu va atsumalima adama a du. N to sowo atsumalima e ili i na i tawai biti, agba suru na ne n sowo atsumalima a na a rawai za na Kristi Zamawawa sowo shi. Atsumalima a ta tawaa ta aa'isa aza e Itoni ni ikambi za na ayi da lipu va yi. ²⁵ Gogo amu aagbashi a aa'isa a aza e Itoni a da adama a na Asula a zuwa mu ta n damma du ikaka ya yi suru cine u ri amayun. ²⁶ Asula o sokoo ta ama ikaka'a de nu ujimu, agba gogo a mantsa ma nda u roco ta ama a yi ifobi ya yi. ²⁷ Asula o roco ta ikaka ya yi adama a na u cigai adu Atakpaci i reve ili i sa'ani ni ili i gbain i nda. Ili i na i shi usokowu, avu gogo e ene yi a alanga eteshe, ayi da: Zamawawa ta nden atsuma a du, waru ne da i revei a na i ri na akunda atsuma a tsugbain tsu yi.

²⁸ Adama o ndolo a da tsaa dansaa koyan da adama a Zamawawa ubata u na tsu 'yawai suru. Tsu to ronuso le atsuvu waru tsu to rocosu le. Tsu ta yuwusan ulinga nu urevu u na Asula a ca ntsu, adama a na tsu cigai a dana obolo na Kristi Zamawawa waru oo o'wo wuntsayi na aa 'yawaa a makakan ma Asula. ²⁹ N ta yuwusan ulinga lon adama wo o'wo ne, agba n ca ta aciyava suru suru o ucira u gbain wa Kristi Zamawawa za na aa yuwusan ulinga atsuma a va.

² N ciga du ta i reve cine n yuwain atyo a na maa yuwan adama a du, waru adama a aza e Itoni at-

suma a Lawudikiya, waru na adama a aza e Itoni a na koto a ga'ain na amu shi. ² N yuwan ta ili i ndolo adama n dashi le ugbamu wo okolo waru adama o boluloi ni icigi. Ayi nda u ta lyawa le a tsura ili i sa'ani ya abunda i na i tsu tawa ne e reve ili yu usokowu ya Asula. ³ Adanshi a Kristi Zamawawa da maa yuwusan. Ayi da za na ri uguzu ni ili yu ugbozu suru waru nu urevu u na tsee ene shi. ⁴ N damma du ta ili i nda adama she za gura pusan du ugbozu wan na a yuwan ulinga nu urevu wu uvadi, waru a yuwan mawasan na adu. ⁵ Ko na wo o'woi n ri zuzu na adu shi, okolo a va o to obolo na adu. Agba n ta a mazanga ma abunda adama a na i ri a yuwusan nden n wuma na wu ntsayi, waru adama a na i ri nu ucawu wo okolo wu ucira a Zamawawa.

Zamawawa tawaa ta na wuma wa amayun

⁶ Gogo gba a na i ushiyi Yesu Zamawawa, Zagbain du, i lyuwa elime ni itoni ya yi. ⁷ I shuwa aralu a du atsuma a yi reve i kungwa atsuma e le. Ne da ucawu wo okolo a du a tsura ikyun yu ugbamu, cine o rito ndu. Ne da waru yaa shiwan nu ugodyusho.

⁸ She i lyawa nanza reme du atsuma a mawasan me pere wan. Mawasan mo ndolo ma ta dana gashi urevu u da, agba uritosu u vuma u da goon. A tawa ta o ucira u ruhu wu uvadi u nda amma ubata wa Kristi Zamawawa da shi. ⁹ Ili i na i ri pe atsuma a Asula suru a ta pe atsuma a Kristi Zamawawa. ¹⁰ I to obolo na ayi, adama o ndolo ili i na i ri atsuma yi suru a ta pe atsuma a du fo. Waru u ta yuwusan tsugono a aci a cira suru na ama a gbagbain suru.

¹¹ Ana i tawai ya Yesu Zamawawa u pada du ta uryumbu o ure u ruhu. Mapada mo uryumbu mo ndolo cine vuma tsu pada vuma uryumbu da shi. Ili i na gba Kristi Zamawawa yuwain ayi da u pada ta wuma vu nusu du. ¹² Ana a yuwaan du urumbusu, a cido du ta obolo na Yesu Zamawawa. Reve a 'yasain du a tyo a wuma adama a na i ri nu ucawu wo okolo atsuma o ucira wa Asula, za na 'yasain Kristi Zamawawa atsuma a akwakwa. ¹³ I dana ta akwakwa adama a nusu du waru adama a na i dana no okolo a nusu. Amma Asula a zuwa du ta i dana wuma atsuma e Yesu Zamawawa. U yuwaan du ta gafura vu nusu du suru.

¹⁴ Udaru vu nusu dana ta lo udanu, waru udaru u nda u ta a aci a tsu. Amma Asula a kimusa ta udaru'u, u tara le ta reve u lungusa le ana a vara nle akpata a Kristi Zamawawa. ¹⁵ O ure u nda u da, Asula a tawai ucira wu cira na aza a tsugbain. U ca le ta wono a alanga e eteshe a na u lyuwai aci e le a akpata a Kristi Zamawawa.

¹⁶ Adama a nda, she i lyawa nanza kototo du, adama e ili i na yoo sowo ko i lyuwa wan. She i lyawa le o kototo du adama a na i kudai a yuwan abuki a rana va akiza o ro wan, ko a yuwan abuki o Woto Sa'avu wan, ko a na i kudai o toni wilu wa Ashibi wan. ¹⁷ Adama a na wilu u ndolo oroci e ili i na i ri amayun a da. Zamawawa a aciyayi ayi da ili i na i ri amayun. ¹⁸ Ama o ta lo a na a uwwusa uyo'o lon na a tarasa aciyele ili i ro i

da shi ne epen, waru a na yuwusaan nlingata ma Asulā agandā. She i lyawa ama o ndolo e geshe du ana yaa ushi ili i na yi ntsayi i ushi a na i lyuwai aci wan. Cu'un va ama ndolo a tsu damma ta ili suru i na e enei, waru wuma u babu a akiza e le u tsu zuwa le ta a 'yasān avangaci atsumā o urevu u tsulo tsā le. ¹⁹ Ama a nda a ri obolo na Yesu Zamawawa Aci a lipu shi. Adama a na tsu tu ubolu na ayi a lipu e ekere a aruva o ugbamu a yi, waru tsu ta kungwa nna tsu tsurā ilyalya i tsu nu ucira u tsu diga a Asulā goon.

²⁰ I kuwā ta obolo na Zamawawa, reve wo o'woto du faan diga o ucira wu uvadi u nda. Adama a nye i ri oo tono wilā wu uvadi u nda vadamma adu aza o uvadi a da? ²¹ Wilā u nda u damma ta, "She i guza ili i nda wan!" ko "She i lyuwa ili i nda wan!" ko "She i ju'wan ili i nda wan!" ²² Wilā u nda u ta adanshi a aci e ili i nda i na i tsu jima shi. Nna tsu yuwan ulinga ni ili i nda, tsu tso oco le ta. Ne da fo wilā u na ama a zuwai. ²³ Wilā u nda a ta gashi a tu ulobonu adama a na a zuwa ta ama a yuwan ukadu o yo'onoto Asulā okolo, ko o roco ukada-tosu wa aci. Agba epen a da, waru a tsu zuwa ta ama a ca aciyele atsumālima adama o yo'onoto Asulā okolo. Agba wilā u nda u tsu kamba vuma na cigai lyawa majijan me iwuya ni icigi yi iwuya shi.

Cine yaa yuwan wuma u cece

3 Adama a na a 'yasān ndu obolo na Kristi Zamawawa, i ciga i 'yuwan i zuwa okolo a du e ili ya zuwa, ubata u na Yesu Zamawawa ri nden o ukere usa'ani wa Asulā. ² I zuwa okolo a du a jijan e ili ya zuwa, agba she a jijan e ili yu uvadi u nda wan. ³ I yuwan ili i nda adama a na i kuwā ta ana Kristi Zamawawa kuwai, gogo gba shi wuma u du u tu usokowu ya Yesu Zamawawa ubata wa Asulā. ⁴ Yesu Zamawawa da wuma wa amayun a du, agba nu u roco aciyayi, adu fo o to roco du atsumā a tsugbain tsā yi.

⁵ Ili i na i ri pe atsumā a lipu du, i ciga i 'yuwan yu una ili ndolo suru: ili tsā tsipere, hali ni ili i wono i tsipere i maluwa me icigi i tsipere. I 'yuwan i ciga i lyawa icigi vu cu'un vi iwuya suru. Waru i ciga i 'yuwan i lyawa utsan suru u na u rocoi agandā a amali. ⁶ Ucasu wa atsumālima wa Asulā o ta lo a tawa a ama a na aa yuwusan ili i ndolo.

⁷ Ne da adu fo i yuwusain a mantsa ma na i yuwusain ili i nda de. ⁸ Amma gogo i ciga i 'yuwan i vari ili i ndolo suru. She i dānā no okolo usuduwu abunda wan. She i yuwan upan lon wan. She i yuwan ule'e wan. Waru she i yuwan adanshi e epen a aci a nanza wan, ko i yuwan nanza adanshi a vanvama wan. ⁹ She i yuwunlai epen wan, ana wo o'woi i fodo ta de akuci o okolo a du waru na cine i shi a yuwusan ili. ¹⁰ Gogo yo oto ta okolo a sa'avu waru za na yuwain okolo a sa'avu'u u ta lyuwa elime nu u casu ndu urevu nu u zuwusa ndu yoo o'wo tsā yi. ¹¹ Atsumā o ure u sa'avu u wuma u nda, wo o'wo ili i ro shi ko adu aza a Isra'ila da ko Atakpaci. Wo o'wo ili i ro shi ko a pada wu ta uryumbu ko a pada wu shi. Wo o'wo ili i ro shi ko avu mocin na koto e revei da shi, ko diga e elentsu ama a na a cigai addama da. Wo

o'wo ili i ro shi ko avu aagbashi a da ko aagbashi a da shi. Ili i ta i na i la'ai ulobonu ayi da Kristi Zamawawa, waru u ta pe atsumā a tsu suru.

¹² Adama e ili nda, waru adama a na Asulā a dangwa ndu yo o'wo ama a yi, waru u zuwa du ta yo o'wo cece, waru adama a na u ciga ndu, adama o ndolo i guzulai ni iliyali, ni isa'ani. Waru i dānā ben na ankuri. Ili i nda yo o'wo tsu utugu u na i tso oto. ¹³ She i dānā a muwulai mu upan vāni du wan, waru ni i nusunlai, i yuwunlai gafura. Zagbain yuwaan du ta de gafura, adama o ndolo i yuwunlai gafura ne. ¹⁴ Waru ili i na i la'ai ulobonu ayi da, i ciga i 'yuwan i dānā ni icigi. Icigi i da i bolo ntsu suru, reve u lyawa tsu tsu yuwain nden n sa'ani.

¹⁵ Lyawa asuvu nden e Yesu Zamawawa yuwan tsugono o okolo a du. I yuwan ili i nda adama a na adu ama a lipu ta da waru Asulā e de du ta i yuwan wuma atsumā a asuvu nden. Waru a mantsa suru i godyusho Asulā. ¹⁶ I lyawa ikaka ya Kristi Zamawawa danu atsumā o okolo a du lon waru i ta tsurā ugbozu. I yuwan ulinga ni idanshi ya yi i ritoloi reve waru i calai asala a sa'ani. I dānā o godyusho atsumā o okolo a du waru a mantsa suru i dānā a canasaa Asulā ishira i sa'ani icu'un icu'un. ¹⁷ Waru ili i na i yuwain suru ko ili i na i dammai suru, lyawa o o'wo gashi vuma na isawain o unā wu Zagbain Yesu da. Waru a mantsa ma na yaa yuwusan ili i nda, i godyoo Asulā Dada kuci e ekere a yi.

Cine yaa yuwan nden a 'wa du

¹⁸ Amaci, i toni ali a du, adama a na ayi ndolo ayi da ili i na yi ntsayi ana i toniyi Zagbain.

¹⁹ Ali, i ciga amaci a du, waru she i dānā usuduwu e ekere e le wan.

²⁰ Muwun, i yuwan tsutoni na mbara n du atsumā e ili suru, ne da yoo yo'onoto Zagbain okolo.

²¹ Nan dada, she i damaton muwun n du wan, tsara o'wo nu ukudu wo okolo a wuma u le wan.

²² Agbashi, i ciga i 'yuwan i yuwan tsutoni na azagbain a du atsumā o uvadi u nda. I yuwan ukadu i yo'onoto le okolo. She i yuwan ne a mantsa ma na a ri lo a kalyuwusa du goon wan. I yuwan ne no okolo a ta ko na a shi lo a kalyuwusa du shi. Ne da ya ca Zagbain tsugbain. ²³ Zagbain Yesu da yaa lingasaa a mantsa suru. Ama a da yaa lingasaa shi. Zagbain ta ca du ili i na u zuwayi ama a yi o unā wi ili i na i yuwain. Adama o ndolo, i linga nu ukadu u du suru. ²⁵ Adu waru i reve ta nni i yuwan ili i babu ulobonu, a ta tsupa du fo ni ili i babu ulobonu u na i yuwain. Adama a na Asulā a ri na adangulu shi.

4 Azagbain, i kalyuwa agbashi a du ulobonu, waru i guza le ulobonu. I yuwan ne adama a na i revei a na i ri fo na Zagbain zuwa.

I yuwan avasa

² I dānā a yuwusan avasa kuci no okolo a du ufobu waru nu ugodyusho atsumā o okolo a du. ³ Waru i

yuwaan tsu avasa kuci. I yuwan avasa a na Asulā a kpaṭu'waa ikaka i tsu ure, adama tsu damma ama ili yu usokowu ya Kristi Zamawawa, ili i na i zuwai n ri wunlu na akani. ⁴I yuwan avasa adama n gura yuwan adanshi e ikaka i nda ulobonu, waru o ure u mejege. ⁵I dānā nu ugbozu nni i ri obolo na ama aza a na a ri aza e Itoni shi. I yuwan ulinga nā mantsa ma na i tsurāi biti mejege. ⁶I yuwan adanshi ni idanshi i sa'ani waru i lyawa adanshi a du o o'wo uyo'o u mawwa kuci tsa akpaḍi. Ayi da waa kamba du i usu yeci i na za ro aa yuwan du.

Icāsu yu ukosu

⁷Tikiku ta damma du adama a va. N ciga yi ta lon. Ayi za vi ikambi va amayun da za na aa lingasaa Zagbain obolo na amu. ⁸N lyungu yi ta atsumā a mmalu n sa'ani nda a tyo ya'a du adama u damma du cine tsu ri pa a yuwusan, waru adama u dāshi du okolo ugbamu. ⁹Waru n ta lyungusu Unisima. Ayi fo za na oo soduwo matsan ma da waru za tsu na tsu cigai. Waru vuma ta da atsumā a ama a du. A ta damma du ili suru i na yaa farasa pa nda.

¹⁰Arista ta pa obolo na amu o u'wa wa ali. U ta lyungusa du ni icāsu ya yi, ne da fo Marku, za na kaka ta da le na Banaba. Tsu damma du ta de nu ufaru i ushi Marku nnu u tawā ya'a du. ¹¹Josuwa † za na waru a tsu

† Josuwa na Tsuyahuda ili i ta i da na Yesu na Tsheleni.

de Yusutu, lyungu ta fo icāsu ya yi. Ele nda ele da aza e Itoni atsumā aza a Isra'ila goon atsumā aza a na tsaa yuwusan ulinga obolo. A ta pa a yuwusan ulinga obolo adama o tsugono tsa Asulā waru a ta tanatosu mu okolo lon.

¹²Abafara vuma da diga a lyuci du, waru aagbashi e Yesu Zamawawa a da. U lyunguwa du ta icāsu ya yi. U tsu yuwaan du ta avasa babu uro. U tsu pati ta Asulā a gbamato du waru u zuwa du yo o'wo wuntsayi, adama yi isawan nu ucira atsumā e ili i na Asulā a cigai suru. ¹³N ta gura yuwan adanshi a yi ana wi isawaan ndu obolo na aza e Itoni atsumā a Lawudikiya na Hirafoli.

¹⁴I'utsa ya abulā i tsu za vu urevu wa agumā Luka ta lyungusu fo icāsu ya yi, ne da fo Dima. ¹⁵I yuwan ankuri i lyunguwa aza a tsu aza e Itoni atsumā a Lawudikiya icāsu i va, waru na Nimfa ka obolo na aza a na o tsu bolotosu o u'wa wa yi.

¹⁶Ni i koto desununa u mepepeli mepepeli ma nda, i lyunguwa aza e Itoni atsumā a Lawudikiya adama ele fo e deyinuna. Waru adu fo i denuna mepepeli mepepeli ma na n danaa nle. ¹⁷I damma Arikibu adanshi a nda, "Vu 'yuwan ciga vu koso ulinga u na Zagbain ca nuwu suru."

¹⁸Amu, Bulu, amu da n danai icāsu i nda ne ekere a va.

I cuwan na akani a va.

Lyawa isa'ani ya Asulā i dānā obolo na adu.

1 Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda waru u dana ta mepepelime mo ro a tyo aza e Itoni a Tasalonika. Tasalonika lyuci gbain da a nge'en m mala ne eden abunda. Waru ubata u da a na ama abunda a ri oo tono amali. Bulu tawa ta atsuma a Tasalonika reve u rito ama adama e Yesu. Ayi pe u davusa ta amuna o ogodo adama u tsura ikebe. Aza e itoni ya amali na abunda o o'wo ta aza e Itoni ya Yesu. Aza a Isra'ila fo atsuma a lyuci'i o o'wo ta aza e Itoni.

A mantsa wa'a, reve azagbain a lyuci'i a uwa tsushu'un, avu o loso Bulu ubata'a. A tyo de, reve Bulu lyungu kambi va yi Timoti u yawwa u tawaa yi ni ili i na yaa farasa na aza e Itoni a na u lyawai de Tasalonika. Timoti tawaa yi ta na adanshi a sa'ani, a mantsa ma na wu uwwai adanshi a sa'ani a nda a da Bulu danai mepepelime ma nda.

Abajini o uritosu atsuma e mepepelime ma nda ayi da, cine ili yaa dana a mantsa ma na Yesu a kamba atsuma o uvadi u nda. Ili na abunda i ta fara a mantsa mo ndolo. Tsa gura reve urana u na ili i ndolo yaa fara shi, adama o ndolo tsu yuwan tsu ciga atsu e ipiri tsu yuwan wuma cine Asula a cigai. Bulu cuduwa ta ili i nda suru atsuma e mepepelime ma nda.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-3)
2. Ucawu wo okolo wa aza a Tasalonika ni iroci i le (1:4-3:13)
3. Wuma u na u tsu yo'onoto Asula okolo (4:1-12)
4. Ili i na a zuwusa yaa fara na Zagbain kamba (4:13-5:11)
5. Ili yu ukosu i na aa yuwan ni icasu (5:12-28)

1 Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsaa danasaa aza e Itoni atsuma a Tasalonika mepepelime ma nda. U ta a tyo ubata a ama a na a ri aza a Asula waru aza a na a ri aza a Zagbain Yesu Kristi Zamawawa a na a ri de ubata'a.

N ta yuwusan avasa Asula o roco du isa'ani ya yi waru u zuwaa du aba'un a asuvu nden!

Ama a Tasalonika a ta nu ucawu wo okolo

2 Atsu tsu godyusho ta Asula adama a du. Waru a mantsa suru na tsaa yuwusan avasa, tsu yuwaan du ta avasa. **3** Na tsu yuwan adanshi na Asula na Dada tsu adama a du, tsu yuwan ta adanshi e ili i na yaa yuwusan adama o ucawu wo okolo a du. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulinga wu ucira u na i yuwain adama a na i cigai ama. Waru tsu yuwan ta adanshi a du adama o ulyuwu we elime u na yaa kalyuwusa Zagbain Yesu Zamawawa nni i ri pe atsuma a atsumalima.

4 N'utsa n va, Asula a ta na adu o okolo, waru atsu tsu reve ta a na u dangwa ndu yo o'wo ama a yi. **5** Ana tsu damma ndu Alabari a Sa'ani, ni idanshi i da goon shi, amma nu ucira, adama a na Ruhu va Akiza ca du ta urevu lon ana tsu damma ndu amayun. Ana tsu danga obolo na adu, ye ene ta cine tsu yuwain nden n tsu o rocosu amayun e ikaka i tsu. **6** Ne da i ritoi i yuwan cine atsu tsu yuwain nden, waru cine Zagbain Yesu

yuwain nden ma yi. Ko na atsuma a atsumalima a abunda i ushi ta ikaka'a, Ruhu va Akiza zuwa du ta i yuwan mazanga.

7 Ne da fo yo o'woi iroci e ekere a ama a na o toniyi Zagbain atsuma a Makidoniya na Akataya. **8** Waru adama a du a da ikaka yi Zagbain i bazai atsuma e ida i ndolo, hali u karalai ubata u ndolo suru. Ama ko te da a uwwa ta adama o ucawu wo okolo a du. Adama o ndolo tsaa ciga tsu dashi yuwan adanshi o ndolo shi.

9 Ama'a na aciyele a lyuwa ta elime a yuwusan adanshi cine i ushi ntsu. Waru a yuwan ta fo adanshi cine i vadalai i lyawai amali a du na cine yaa yuwusaan Asula a amayun aganda za na ri wuma. **10** Waru a ta dansa cine i ri ufobu a pura makamba ma Mawun ma yi Yesu u tawa diga zuwa. Asula a 'yasan ta Yesu atsuma a akwakwa, waru Yesu dada aa wawusa tsu atsumalima o uge'etosu u na waa tawa.

Ulinga wa Bulu atsuma a Tasalonika

2 Ama a va, i reve ta ana tsu bura ndu pere da shi. **2** Cine i revei, tsu dana ta atsuma a Filibi kafu tsu tawa ya'a du. De da a ca ntsu atsumalima reve waru a yuwaan tsu ulamu. Agba Asula a ca tsu ta okolo o ugbamu u na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani a alanga e eteshe, ko na wo o'woi ama o ro e gigeshe tsu ta de. **3** Tsu tawaa du ni ikaka i tsu obolo ne epen shi. Waru

tsu tawaa du na ayi no okolo o ro de ko'o shi, ko adama a na tsu cigai tsu yuwaan du ugbozu shi. Ne da shi, ko ke'en!

⁴ Asula a usu tsu ta, dada u ca ntsu Alabari a Sa'ani a yi tsara tsu damma ama. Ili i na tsu cigai ayi da tsu yo'onoto Asula o okolo adama a na ayi da u tsu lyungwa okolo a tsu. Atsu tsu zuwa atsuvu e ili i na ama a dansa shi. ⁵ Adu i reve ta a na ica i na tsu cuwa ndu ica ye epen i da shi, waru Asula na aciyayi u to roco ili i na tsu yuwain, tsu yuwan le adama tso obonu ili suru shi. ⁶ Waru tsu yuwan ili i ro tsara tsu tsura tsugbain e ekere a du shi, ko e ekere a ama a na a buwai.

⁷ O unu u na, atsu ajiya e Yesu Zamawawa da, tsu shi ta zuwa du i ca tsu ili. Agba tsu yuwan ne shi, amma, reve tso o'wo ben atsumu a du cine mma tsu ca mawun maani reve waru u golobo yi. ⁸ Tsu ciga du ta lon, waru tsu ta na mazanga ma na tsaa damma du Alabari a Sa'ani a Asula. Waru tsu ta na mazanga ma na tsaa kamba du atsumu e ili icu'un, adama a na yo o'woi ama a na n cigai lon.

⁹ Ama a va, i cuwan cine tsu yuwain ulinga nu ucira u tsu suru ana tsu danga na adu. Usana na ayin tsu yuwusan ta ukadu wi izami yi ikebe adama e ili i na tsu cigai tsu tsula suru. Tsu zuwa du ume shi, ana tsu danga obolo na adu a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani a Asula. ¹⁰ Adu ye ene ta ne esu a du, waru Asula e reve ta ne, a na tsu ri cece na amayun, waru ko za aa gura tsura ili i na woo goro a aci a tsu shi cine tsu yuwain na adu, adu aza a na i usuyi Zagbain. ¹¹ Waru i reve ta cine tsu guzai za suru cine dada tsu kalyuwa muwun ma yi. ¹² Tsu te ipati i du, waru tsu ta casu du adanshi, waru tsu ta zuwusa du, i yuwan nden n na ma ta tawaa Asula na tsugbain adama a na ayi da u de ndu i uwa atsumu o tsugono tsu yi tsara i tsura tsugbain tsu yi.

¹³ A mantsa suru tsu to godyusho Asula adama a na i usuyi ikaka i na tsu yuwaan ndu alajiya. I damma adanshi a tsu idanshi ya ama a da goon shi. I ushi yi ta cine u ri amayun. Ikaka ya Asula i da. Waru ikaka'a i lyuwa ta elime a yuwusan ulinga atsumu a du aza a na a usuyi.

¹⁴ Ama a va, ana i usuyi ili i na tsu dammai, ama a du a ca du ta atsumalima. Ne da yo o'woi vadamma a'isa aza e Itoni a Asula atsumu a Yahuda. Ama o ndolo a usu ta Yesu Zamawawa, amma ama e le, aza a Isra'ila, a ca le ta fo atsumalima. ¹⁵ Aza a Isra'ila o ndolo o una ta amasula e le, hali ozo o ro e le o una Zagbain Yesu. Gogo a ca tsu ta atsumalima avu o loso tsu o uta. Ama a nda o yo'onoto Asula okolo shi, waru a 'yuwan ta ama suru. ¹⁶ A putsu tsu ta a na tsaa yuwan adanshi na Atakpaci, adama a tsura iwawi wan. A ta yuwusan ne waru a ta dashishi nusu le. Gogo Asula a yuwan ta upan waru u ca le ta atsumalima.

Bulu ciga ta bura le

¹⁷ Ama a va, ana o loso ntsu atsumu a du, tsu jima shi, reve tsu uwa maluwa ma na tsaa kamba ya'a du. Tsu lyawa majiyan ma du shi, ko ke'en, tsu danga ta na maluwa ma na tsee ene du. ¹⁸ Amayun a da a na tsu

shi tsu cigai tse ene du, amu Bulu, n yuwan ta ukadu mantsa na abunda adama n tawa ya'a du, amma reve Male me geshe tsu. ¹⁹ Ili i na i zuwai n cigai me ene du ayi da i ta tawusa tsu nu uzuwu wo okolo, waru i tawaa tsu ta na mazanga, waru adu da iroci yu ulyuwu wa aci a tsu. I ta zuwa tsu tsu yuwan mazanga a makakan ma Zagbain tsu Yesu nnu u tawa. ²⁰ Amayun, adu da tsugbain tsu tsu na mazanga ma tsu.

3 Adama a na tse enei tsaa gura dani babu na tsu uwwai alabari a du shi, dada tsu isawantoyi adanshi tsi isawan atsumu a Atina ne'en, ² reve tsu lyungu Timoti ya'a du. U ta yuwusan ulinga obolo na atsu ana aagbashi a Asula, reve waru u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani a Kristi Zamawawa. Tsu lyungu yi ta adama u zuwa du i gbama waru u dashi du okolo ugbamu o ucawu wo okolo a du. ³ Tsu ciga du yoo o'wo udamu adama a addama a na i ri pe shi. Na ne suru, i reve ta a na a dangwa ntsu de adama o oso a atsumalima a nda.

⁴ A mantsa ma na tsu danga obolo na adu tsu ronuso du ta atsuvu a na addama a ri lo a tawa du babu ujimu. Waru i reve a na addama'a a tawai de. ⁵ N reve ta na addama a du, waru maa gura dani babu na mu uwwai ili i na ya ba ba du o okolo a va adama a du shi. Ayi da i zuwai n lyunguwa ndu na Timoti. N lyungu yi ta adama we ene ko ucawu wo okolo a du a buwa ta ugbamu. N ta uwwusa wovon she Za Malyungwa ma lyuwa aci a du o ure u ro avu waru ulinga u tsu woo o'wo pere wan.

Timoti dammai ili i na we enei

⁶ Gogo da Timoti rawai ana wu utai ya'a du. U tawaa tsu ta na alabari a sa'ani adama o ucawu wo okolo ni icigi i du. U kambuwa tsu ta a na yaa cuwusan na atsu na mazanga, waru i ta maluwa ma na yee ene tsu cine atsu tsu ri a maluwa ma na tsee ene du.

⁷ Ama a va, atsu a aciyatsu tsu ta pa na addama a abunda, waru a ta casu tsu atsumalima lon, amma tsu tsura ta okolo o utanu adama a na i buwai pe nu ucira atsumu o ucawu wo okolo a du. ⁸ Tsu reve ta i ta mishin nu ucira atsumu a Zagbain Yesu, ayi da gba waa casu tsu mazanga ma asuvu ma na wuma u tsu u tsura ta ucira. ⁹ Tsu godyoo ta Asula lon adama a du! Adama a du tsu ta na mazanga ma abunda a makakan ma Asula a tsu. ¹⁰ Urana na ayin tsu ta yuwusaan du avasa babu uro. Waru tsu te ipati ya Asula u lyawa tsu tse enishe du adama ni i cigisa ili i ro atsumu o ucawu wo okolo a du, tsu ca du.

¹¹ Tsu ta avasa Asula Dada tsu na Zagbain tsu Yesu lyawa tsu tsu bura du. ¹² Tsu ta yuwusan ipati Zagbain zuwa icigi i du i kungwa, waru u shiwan hali u kara a rawusa ubata aza a du hali a tyo e ekere a za suru, cine icigi i tsu i shiwan a tyo ya'a du. ¹³ Wi isawaton okolo a du aza a babu unusu atsumu a akiza a makakan ma Asula Dada tsu, a mantsa ma na Yesu Zagbain aa tawa na aza a akiza a yi.

Vu yuwan nden n sa'ani a makakan ma Asula

4 O ukosu, ama a va, cine tsu damma ndu atsumā a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ta fo e ipati i du i yuwan nden n na woo yo'onoto Asula o okolo. Tsu rito du ta de i yuwan ne waru i ta yuwusan ne. Waru tsu ta patishi du i lyuwa elime na mayan ne, 2 adama a na i ta cuwusan ni ili i na tsu rito ndu a ala a Zagbain Yesu.

3 Asula a ciga du ta i dana cece, adama o ndolo i suma cu'un vu unusu u tsipere suru. 4 Reve za suru u golobo lipu va yi, avu u yuwan nden n na n ri na akiza na ama a ca yi tsugbain. 5 Ne da yaa yuwan nden atsumā e icigi i mayan ma tsipere vadamma aza a amali shi. E reve Asula na re va yi shi.

6 She vu paala za va wu vi Itoni atsumā e ili i nda, vu zami ka va yi wan, adama a na Asula a ta tawaa na atsumalima o unā wi icu'un vu nusu ndolo suru. Tsu rono du ta atsuvu na abunda. 7 Asula a de tsu ta adama tso o'wo cece, agba u de tsu adama tsu yuwain nden mi idaba shi. 8 Za na kudai a yuwan nden oo tono wila u nda, wila u vuma u da u 'yuwain a yuwan tsu-toni na ayi shi, amma Asula a da waa 'yuwusan, za na ca ndu Ruhu va Akiza va yi.

9 Asula na aciyayi u rito du ta i cigalai, adama o ndolo ili yi lo shi na yaa zuwa mu n danaa du adama e icigi ya aza e Itoni a na wu ntsayi e ene atsumā a ama a Asula. 10 Amayun a da, gogo i ta ni icigi ya abunda a tyo ubata aza e Itoni a na a ri e ida ya Makidoniya. Ama a va, ko na wo o'woi ne, tsu te ipati i du i dashi icigi a tyo ya'a le lon.

11 Ili i na yaa la'a yuwan maluwa ayi da nda: I danu sanyi, i yuwan majiyan me ili i na yaa yuwusan goon, waru i linga ne ekere a du, cine tsu damma ndu nu ufaru. 12 Ne da ama a na a ri aza e Itoni shi a ca du tsugbain adama a nden n du, waru yaa dana a ka-lyuwusa nanza ca du ikebe shi.

Cine Zagbain aa kambā

13 Ama a va, n ciga du ta i reve ili i na yaa fara na aza e Itoni a na a kuwai, adama i dana tapu na atsumolan-gu tsa ama a na a ri nu uzuwu wo okolo shi wan. 14 Tsu usu ta a na Yesu kuwai, waru a 'yasan yi ta avu u kambā wuma. Waru tsu ca ta okolo na Asula aa tawato Yesu waru, u ta kambā obolo na ama suru a na a cayi okolo ya Yesu kafu a kuwa.

15 Cine Zagbain Yesu yuwain adanshi na aciyayi a na, atsu na tsu ri wuma a mantsa ma na Zagbain aa kambā tsa wala elime a aza a na a ri pe ason e le shi.

16 Zagbain na aciyayi u ta cipā diga zuva. A mantsa ma ndolo ma da ama a uwwa udammu wu ucira wu Zagbain, reve waru a uwwa abajini a yisaali o unā wu zagbain vu nlingata ma Asula, reve a uwwa e ivulusa aavana a Asula. Ne da, aza a na a kuwai atsumā a Kristi Zamawawa a fara 'yon a tyo zuva. 17 Reve atsu na tsu buwai wuma avu tsu buwa atsumā o uvadi reve a fala tsu a tyo atsumā e eleshe obolo ne ele, avu suru ntsu

tsu ga'asan na Zagbain zuva reve tsu dana obolo na ayi babu ukotu. 18 Adama o ndolo i vowontoloi okolo waru i gbamatoloi aciyadu ni idanshi i nda.

5 Ama a va, ili i ro yi lo na yaa zuwa mu n danaa du cine ko mantsa ma na ili i ndolo yaa fara shi, 2 adama a na i reve ta ulobonu lon urana wu Zagbain u ta tawā cine vivu tsu tawā na ayin. 3 A mantsa ma na ama aa dansa, "Ili suru i ta mejege, asuvu nden ta lo waru babu addama o ro," a mantsa ma dada ulungusu waa riyā le babu urevu, cine mbala n limatan n ri usan lon na mantsa ma rawa zuzu. A mantsa'a babu ure u mala'aa diga a addama o ndolo.

4 Ama a va, she i dana atsumā e irumbu adama e ili nda wan, waru she i yuwan asalama nnu urana wu Zagbain tawā gashi vivu wan. 5 Adama a na suru ndu muwun me ekan n da waru muwun mu urana n da. Tsu ri aza e irumbu na ayin shi. 6 Adama o ndolo i yuwan ipiri i sa'ani, she i lantsa cine ozo o ro a ri a nlavu wan. I dana e ipiri nu uguzu wa aci. 7 Ayin mantsa ma da na ama a tsu lantsa waru mantsa ma da na ama o'wo usowu. 8 Agba atsu na tsu ri a nden atsumā e ekan tsu 'yuwan tsu ciga tsu gitsai aciyatsu. Cine soja tsu fobo aciyayi nna wu nla utugu wa araga a makakan ma yi, tsu 'yuwan tsu ciga tsu fobo aciyayi adama na Mekerkesu ma tawā, tsu gura lyuwa elime nu ucawu wo okolo ya Yesu avu waru tsu lyuwai elime ni icigi ya ama. Cine soja tsu fobo aciyayi nna wo oto melezu mo uvon, tsu 'yuwan tsu ciga tsu dana nu uzuwu wo okolo a na Yesu a wawa tsu. 9 Tsu yuwain ili i nda adama a na Asula a zuwa ta okolo u wawa tsu o ucira wu Zagbain tsu Yesu Kristi. Ayi Asula u tsuwan tsu upan wa yi shi. 10 Zagbain Yesu kuwa ta adama a tsu, adama tsu yuwain wuma obolo na ayi babu ukotu. Ayi nda amayun a da na tsu ri wuma ko cina tsu kuwa a mantsa ma na u kambā. 11 Adama e ili i ndolo suru, i gbamatoloi asuvu reve i suwulai aciyadu cine i ri a yuwusan.

Uritosu wu ukosu

12 Ama a va, i ca aza a na a ri azagbain a du atsumā o ulinga wu Zagbain tsugbain. A linga ta lon atsumā a du waru a damma du ta adama e ili i na i ri ulobonu shi a na yaa yuwusan. 13 I ca ama a nda tsugbain waru i ciga le adama o ulinga u le. Waru i yuwan nden n sa'ani vāni du.

14 Ama a va, ni i ciga i 'yuwan i rono orogo atsuvu. I dashi aza a na a tsu lapā uwwa wovon shi okolo ugba-mu. I toni ben waru i kalyuwa aza a na a ri nu ucira shi. I yuwan ankuri na za suru.

15 She i lyawa nanza tsupa iwuya ni iwuya wan, amma i yuwan ukadu i yuwunlai isa'ani waru na za suru.

16 I dana na mazanga kuci. 17 I lyuwa elime na mayan ma avasa. 18 Ko ni ili i ro i fara, i dana na no okolo o ugodyusho, adama a na wo o'woi ili i na Asula a cigai a tyo ya'a du da aza a na a ri aza a Kristi Yesu Zamawawa.

19 She i geshe Ruhu va Akiza wan. 20 She i kudā a tara adanshi e ili yu usokowu ya Asula ili ya abulā wan.

²¹ Amma i 'yuwan i ciga i lyungwā ili suru i na a dammai. I guzā ili i na i ri ulobonu. ²² I suma cu'un vi iwuya suru.

²³ Tsu reve tā a na Ḃsulā a ḁa aa casu asuvu nden, waru n ta yuwusaan ḁu avasa u zuwa ḁu yoo o'wo aza a akiza o ure suru. N ta yuwusan avasa u geshe okolo na asuvu nā lipu ḁu diga a mayan mo unusu e re suru, hali she urana u na Zagbain tsu Yesu Zamawawa kām-

bāi. ²⁴ Za na dangwa ndu za vā ḁbulā ḁa, waru u ta yuwan ili i ndolo.

²⁵ Ama ḁ vā, i yuwaan tsu avasa.

²⁶ I caṣā ḁzā e Itoni a na ḁ ri ḁe suru ni ikatalu ya amayun.

²⁷ N te ipati i ḁu ḁtsumā a ala a Zagbain, i denunā o u'wa wu Zagbain suru mepepelime ma nda.

²⁸ N te ipati Zagbain roco ḁu isa'ani yā yi suru.

2 Tasalonika

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu danaa tã aza e Itoni a na a ri pe atsumã a Tasalonika. Ayi da mepepelime me ire ma na u danayi aza e Itoni atsumã a lyuci na ri na abajini e eden a na a ri a nge'en m mala. U dana tã mepepelime ma nda adama a na ama o ro aa yuwusan uritosu u sa'ani shi adama o urana u na Yesu Zamawawa aã kambã. Ozo o ro e le a damma tã a na a tsurã tã mepepelime diga ya Bulu agba epen a da le. Atsumã e mepepelime ma nda Bulu dana tã amayun e ili i na yaa fara a makambaã mã Yesu. U dashi tã damma ili i na u dammai de adama a adanshi a nda. Bulu yuwan tã adanshi e ili i ta'atsu i na i la'ai ulobonu atsumã e mepepelime ma nda. U damma le tã adama ada a mantsa ma na Yesu aã kambã. Waru u dammisa le tã atsumãlimã a na o sowuso ubatã wã Asulã a da wo utusã shi. Atsumãlimã a nda o to koto urana u ro reve a tsurã wivuwun. A tyo o ukosu, u damma le tã a yuwan ulinga na atyo o ucira u na a ri na ayi kafu Yesu kambã. Ili i nda suru amayun a da hali a tyo ana'an, cine a danã a mantsa ma ama a Tasalonika a na Bulu danaa nle mepepelime ma nda.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Içasu (1:1-2)
2. Ukambu wu Zagbain amayun a da (1:3-12)
3. Koto Zagbain kambã shi (2:1-12)
4. Vu yuwan nden mã abulã (2:13-17)
5. Vu yuwan avasa waru vu yuwan ulinga (3:1-15)
6. Avasa o ukosu (3:16-18)

1 Amu Bulu, na Sila na Timoti, atsu da tsaa danasa mepepelime ma nda e tewee aza e Itoni ya Tasalonika ama a Asulã Dada tsu aza a na a ri atsumã e itoni yi Zagbain Yesu Kristi Zamawawa.

² M pati tã Dada Asulã na Yesu Zamawawa Zagbain u roco du isa'ani waru u ca du aba'un na asuvu nden!

Avasa o ugodyusho

³ Ama a va, u lobono tã tsu godyoo Asulã adama a du kuci, tsu ta yuwusan mazangã adama a na ucawu wo okolo a du a ta kungusa atsumã e itoni nu ucira, waru suru ndu i tã dashishi ncigalai. ⁴ Na tsaa yuwusan adanshi a du na aza e Itoni ya Asulã batã ro, atsu tsu yuwan tã mazangã a na yaa kabusa asuvu, avu i buwa nu ucawu wo okolo ko na yoo sowuso atsumãlimã a malyungwã na awuya.

⁵ Atsumãlimã a nda o to rocosu Asulã e te ge'eto koyan mejege. Ne da Asulã ee kece du atsumã a aza a na aa uwa o tsugono tsã yi, agba gogo adama o tsugono tso ndolo tsa da yoo sowuso atsumãlimã'a. ⁶ Asulã a ta yuwusan ili i na i ri ulobonu kuci. U ta ca aza a na a tawusãã du na addama atsumãlimã. Waru u tã tawãã du na wivuwun atsumã a atsumãlimã a du. ⁷ A mantsa ma na Yesu Zamawawa Zagbain aã tawã diga zuva na nlingata mã Asulã mu ucira mã yi obolo na akina a makulã u ta ca tsu wivuwun fo.

Zagbain tsu Yesu ta ca aza a na e revei Asulã shi atsumãlimã na aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani a Zagbain tsu Yesu. ⁹ Atsumãlimã a na oo sowo ayi da ulungusu suru suru. A ta kasa le na Zagbain waru nu ucira u tsugbain tsã yi suru suru. ¹⁰ Ili i nda i ta fara o urana u ndolo a mantsa ma na Zagbain aã kambã adama u ushi ica na tsugbain e ekere a aza a na a ca niyi okolo suru waru a ri aza a yi. Ili'i obolo na adu da, adama a na i usu tã ili i na tsu dammai.

¹¹ Asulã a dangwa du tã, waru tsu ta avasa a na Asulã aã usu du yi ntsaa yoo o'wo ama a yi. Tsu ta avasa a na ucira wã Asulã waa kamba du i yuwan ili i sa'ani i na yaa ciga i yuwan suru. Ucawu wo okolo a du a da waa zuwusa du i ciga mayan me ili i nda. ¹² Ne da za suru aa ca ala a Zagbain tsu tsugbain adama a du, avu a ca du tsugbain obolo na ayi. Ayi nda ili i mayuwaan i da e ekere a Asulã a tsu ne ekere e Yesu Zamawawa Zagbain adama e isa'ani i le.

Vuma Vama na 'yuwain Wilã

2 Ama a va, tsu ta damma du ununa Zagbain tsu Yesu Zamawawa aã tawã, na cine oo boloto tsu ubatã wã yi. ² She yoo o'ushi na atsumolangu ko udamu adama a ama a na aa dansa a na urana wu Zagbain u tawã tã de wan. A ta gura damma a uwwa tã ne ubatã u tsu o uritosu, ko e ikaka ya adanshi, ko e

mepepelime. ³ She i lyawa a yuwan ɗu ugbozu ni ili i na aa dansa wan.

Amayun ayi ɗa urana u ndolo waa tawa shi, she na abajini o u'yaasan wa aci e ekere a Asula a rawa reve waru o roco Vuma Vama na aa lungusa suru suru. ⁴ U ta 'yaasan aciyayi mgbain, reve u tara aciyayi u la'a ta ili i na a tsu de aamali suru. Avu waru u lungusa ili i na aa yuwusaan aganda suru. U ta uwa atsumā a Aa'isama-pada a Asula, avu u damma ayi na aciyayi Asula a ɗa.

⁵ I gura cuwan ana n danai obolo na adu, n yuwaan du ta adanshi e ili i nda. ⁶ Gogo gba i reve ta ili i na yaa guzasa yi, adama a na a to utaa yi a alanga e eteshe na mantsa ma yi ma rawa. ⁷ Agba ko gogo ucira wu ulinga u vuma u na u ri a nlangi na Asula u to ulinga usokowu. Agba za na aa guza yi ta lyuwa elime na mayan ne hali she na a tawa za na aa guzasa yi'i.

⁸ Dada Vuma Vama oo utaa aciyayi, ayi ɗa za na Zagbain Yesu Zamawawa oo kototo nu upepu u wuwun wu unā wā yi. Ayi ɗa za na Yesu Zamawawa aa lungusa, nu u tawa atsumā a tsugbain tsā yi.

⁹ Vuma vama n nda u ta tawa u yuwan ulinga u Male nu ucira we epen ni iroci ye epen na linga wa asalama ve epen. ¹⁰ Waru u ta gura yuwan atyo e iwuya i na waa yuwan wu lumā ama a na aa lungusa. A ta lungusa le adama a na a 'yuwan ta a ciga ili ya amayun reve waru a 'yuwan iwawi i na i tsu utā ubatā wā Asula. ¹¹ Adama o ndolo Asula a lyunguwa le ta ni ili yu ucira i na yaa lulumā le, avu u zuwa le a usu epe'en. ¹² Ne ɗa oo kototo le adama a na a shi ta a uwwusa uyo'o wi iwuya i na a shi a yuwusan, reve a 'yuwan a usu amayun.

Yi isawan nu ucira

¹³ Ama a va, tsu godyoo ta Asula adama a du. Zagbain ciga du ta waru Asula a dangwa du ta de nu ujimu diga o ufaru adama u wawa du. Iwawi i nda i tawa ta adama a na Ruhu va Akiza kambato ndu cece, waru u tawa ta adama a na i usuyi ikaka ya amayun.

¹⁴ U de du ta i tsura iwawi a mantsa ma na tsu damma ndu Alabari a Sa'ani. Gogo nda i ta gura uwa atsumā a tsugbain tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

¹⁵ Ama a va, adama e ili i nda, i ciga i 'yuwan yi isawan mejeje, avu i guza ili i na tsu rito ndu atsumā a adanshi na atsumā a madana.

¹⁶ Asula Dada tsu ciga tsu ta. Adama e isa'ani ya yi u ca tsu ta adanshi na asuvu nden nu uzuwu wo okolo u sa'ani u na u ri nu ukotu shi. ¹⁷ Tsu ta avasa Zagbain Yesu Zamawawa na Asula Dada tsu a zuwa okolo a du a gbama. Waru tsu ta avasa a ca du ucira u na yaa yuwan ili i sa'ani, reve waru i yuwusan adanshi a sa'ani.

I yuwaan tsu avasa

3 Ama a va, o ukosu u mepepelime ma nda, n te ipati i yuwan avasa adama a tsu. Ili yu ufaru, i

yuwan avasa adama e ikaka yi Zagbain i baza go'o avu ubata u na u rawai biti, a tara yi na abula ununa i yuwain a mantsa ma na ikaka'a i rawa ndu. ² Waru i yuwan avasa a wawa tsu e ekere a ama a vama na ama e iwuya, adama a na vuma suru da cayi Zagbain okolo shi. ³ Amma Zagbain za va abula da, u ta gbama-to du, avu u geshe du e ekere a za vama. ⁴ Tsu ta nu uzuwu wo okolo atsumā a Zagbain a na yaa yuwusan ili i na tsu damma ndu, waru tsu ta nu uzuwu wo okolo i ta lyuwa elime na mayan ne. ⁵ Lyawa Zagbain roco du cine Asula a ciga ndu, waru u roco du cine yaa kaba asuvu na atsumalima ununa Zamawawa kabai asuvu.

Morono ma atsuva adama a aza o ukudu

⁶ Gogo gba ama a va, tsu ta zuwusa du i yuwan ili i nda atsumā a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa: Yi kasa na vuma suru na ri nu ukudu atsumā a du waru za na aa yuwusan nden ma yi a kurusu uritosu u na i tsuraj ya'a tsu shi. ⁷ Adu na aciyadu i reve ta cine wuntsayi i toni ili i na tsu yuwain. Ana tsu danai na adu, tsu danai aza o ukudu shi. ⁸ Tsu ushi ilyalya une'e ubata wu za ro shi, shede na taa tsupa. Tsu linga ta lon urana na ayin adama tsoo o'wo itana a tyo ya'a du wan. ⁹ Tsu yuwan ta ne ko na tsu ri na taa zuwa du i lyuwato tsu, avu gba tsu 'yuwan adama tsu lyawaa du iroci i na yaa kuru. ¹⁰ A mantsa ma na tsu danai obolo na adu, tsu zuwaa du ta wilu u nda: "Za na suru lingai shi, she u lyuwa wan."

¹¹ Gogo gba tsu uwwa ta ozo o ro atsumā a du a ta a nden me pere, reve a 'yuwan a linga, reve a uwa e gesheshe ulinga wa akapi a ama. ¹² Adama o ndolo, atsumā a ala a Zagbain tsu Yesu Zamawawa, tsu ta patishi icu'un ya ama o ndolo, tsu ta gba waru a dansaa le, e reme ulinga adama a tsura ilyalya waru a danu ben.

¹³ Ama a va, she i kuna mayan me isa'ani wan ko ke'en.

¹⁴ I kalyuwa aza a na a 'yuwain a kuru ili i na tsu dammai atsumā e mepepelime ma nda ulobonu. Yi kasa ne ele, adama o o'wo na wono. ¹⁵ She i tara ama a nda ana n'yuwatan n du wan, amma i yuwan adanshi ne ele ununa yaa yuwan adanshi na aza a du, za na lobonoi i bara yi adama o unusu u na waa yuwusan.

Icasu yu ukosu

¹⁶ Lyawa Zagbain va asuvu nden na aciyayi u ca du asuvu nden a yi kuci atsumā e ili i na i farai suru. Lyawa Zagbain danai obolo na adu suru.

¹⁷ Gogo nda apa icasu i va, amu da n dana niyi ne ekere a va. Amu, Bulu, ne da n tsu yuwan o ukosu wu mpepelime n va suru, waru o to rocosu aza a va a da na amayun.

¹⁸ Lyawa isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa yo o'wo obolo na adu suru.

1 Timoti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu da danai mepepelime ma nda a tyo ya Timoti. Timoti tsu walasa ta obolo na Bulu kuci adama a damma ama ada e Yesu. A mantsa ma na u danai mepepelime ma nda, Timoti yuwusan ta ulinga a kandaruwusa mbanga n lyuci va Afisu.

Bulu danaa ta Timoti tsara u kamba yi atsumu o ulinga u na woo ronoo aa'isa o ubata'a adanga. Adama o ndo-lo ayi mepepelime'e u ta tapu na cine aa dangwa azagbain, waru na cine wuntsayi aza e Itoni a yuwan nden n le atsumu o ulinga wa Yesu Zamawawa.

A'isa aza e Itoni ana'an bata da na aza e Itoni oo rito amayun adama a Asula waru ubata u na aa linga suru obolo adama a kambulai waru a kamba fo ama e ili i na ya balu le. Ayi mepepelime ma nda u ca ta azagbain a aa'isa aza e Itoni uritosu ni iroci i sa'ani waru adama aza e Itoni suru.

Ili i na i ri pe atsumu a aatagada a nda

1. Icasu (1:1-2)
2. Cine aa'isa aa yuwan wuma (1:3-3:13)
3. Ili i na Asula o soko ntsu (3:14-4:5)
4. Asala a Bulu a tyo ya Timoti (4:6-6:21)

Ucuduwu

1 Amu da Bulu, za na aa danasaa wu. Amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da adama a na Asula na Yesu a zuwa yi ta wo o'wo ne. Asula ayi da za vi iwawi i tsu. Yesu Zamawawa waru uzuwu wo okolo a tsu.

² N ta danasaa wu Timoti, mawun ma amayun ma va adama o ucawu wo okolo a wu.

Asula a da Dada tsu, waru Yesu Zamawawa ayi da Zagbain tsu. N ta yuwusaan wu avasa a ca wu icigi ni isa'ani na asuvu nden.

Vu danga nu urevu u munlu me epen

³ Ana n kara a tyo e ida ya Makidoniya, n damma wu ta vu dangu atsumu a Afisu. Adama a na n ciga nuwu vu bara ama o ro adama a lyawa uritosu wi ili i na i ri mejege shi. ⁴ She a kuru ofoli a alabari e pere wan, agba she a lungusa mantsa e itoni ya alabari o ugeru u limatan wa agadu a nkaya wan. Nna a yuwan ne a tsu tawa ta nu nronului ma adanshi n na n tsu kamba ama a yuwan wuma wu ucawu wo okolo e ekere a Asula shi. ⁵ Ili i na i zuwai vaa bara le tsunda ayi da adama koyan na ri lo u shiwan ni icigi. Icigi i nda i tsu utu diga o okolo a na a ri cece, na asuvu a sa'ani, nu ucawu wo okolo a amayun. ⁶ Amma ama o ro a batsa ta a lyawa ili i nda. Reve a lungusa mantsa ma abunda a adanshi e pere. ⁷ A ciga ta o o'wo munlu n Wilu ma Asulazuva, agba a ri nu urevu wa amayun e idanshi'i shi ko ana a ri afalu a na e revei.

⁸ Tsu reve ta Wilu wa Musa u tu ulobonu nna vuma yuwan tsutoni na ayi ununa Asula a cigai. ⁹ Waru tsu

reve ta Asula a zuwa Wilu'a adama a aza a na a ri na abula shi. Amma u zuwa ta Wilu'a adama a aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni waru na aza a na aa yuwusan ili yu uwuyan a mantsa suru. Waru u zuwa le ta adama a aza a na a 'yuwain Asula waru na aza a na aa yuwusan unusu. U zuwa le ta waru adama a aza a na asuvu e le a ri cece shi, waru na aza a na aa yuwusaan Asula aganda shi. U zuwa ta Wilu'a waru adama a aza a na aa gura una nan dada na nan mma le. U zuwa le ta adama a aza a mona. ¹⁰ Waru u zuwa le ta adama a aza a na aa yuwusan tsipere, na ali a na oo vosun na ali waru na amaci a na oo vosun na amaci. Waru Wilu'a u ta lo adama a aza a na a winasa aza e le ana agbashi, na aza a na a yuwusan epen obolo na aza a na a yuwusan epen o ukobu wu uge'etosu. U zuwa ta Wilu u ndolo adama a ama a na a yuwusan ili i wuya icu'un icu'un i na i wasain uritosu u sa'ani. ¹¹ Uritosu u sa'ani u ta ntsaa na adanshi e ikaka i sa'ani i na moo ritosu adama a Asula a sa'ani. Ayi nda ayi da ikaka i sa'ani i na Asula a ca numu tsara n damma ozo o ro.

Isa'ani ya Asula a tyo ya Bulu

¹² N godyoo ta Yesu Zamawawa za na ri Zagbain tsu, u ca mu tu ucira. Reve u ca mu ulinga wa abula wa yi tsara n yuwaan yi. ¹³ Ili ya asalama i da, a na u yuwain ili i nda, adama a na n shi ta n tsu yuwusan adanshi a vama e ekere a ala a Zamawawa. N yuwusan ta ugenge wa ama a yi tsara n yuwaan le iwuya o ure u na maa gura suru. Na ne suru Asula o roco mu ta isa'ani ya yi adama a na n yuwusain ili i ndolo suru atsumu o ulambu wu urevu waru babu na n cayi okolo.

¹⁴ Zagbain yuwaan mu tã isa'ani yã ābundã. Adama e isa'ani† yã yi u zuwa mu tã n ca okolo, reve u ne'e mu icigi i na Zamawawa Yesu rocoi ama.

¹⁵ Yesu Zamawawa tãwã tã ātsumã o uvadi tsarã u wawa āzã o unusu. Ikaka'a amayun a da, waru vadi suru usu ikaka'a. Waru ātsumã a ama, āmu da n shi n la'ai koyan da unusu suru. ¹⁶ Adama o ndolo, Yesu Zamawawa yuwaan mu tã isa'ani, reve waru u roco mu ankuri babu utyo, tsarã mo o'wo iroci e ekere a aza a na āã tãwã ā usu nã ācapã adama ā tsurã wuma u babu ukotu. ¹⁷ Tsu cayi Āsulã ica, reve waru tsu ca niyi tsugbain. Tsu yuwusain ne babu ukotu. Āyi da Mogono ma babu ukotu, za na ā tse ene shi, agba u tsu kuwã shi. Āyi da Āsulã ā nde'en. Ami.

¹⁸ Kafu mantsa ma nda, ama o ro a yuwan tã adanshi adama e ili i na vaa yuwan. Mawun mã vã, Timoti, uwwa adanshi ā vã, waru adanshi ā vã'a u toni tã adanshi a na a yuwain a aci ā wu de ācapã. N ciga tã adanshi a nda a ca wu ucira u na vaa yuwan mpolo n sa'ani. ¹⁹ Āvu a yuwusan ne mpolo, vu guzã ucawu wo okolo ā wu waru vu dãnã na asuvu a sa'ani. Ozo o ro a 'yuwan tã na aa lyawa ucawu wo okolo e le u lyuwa elime a asuvu a sa'ani e le, ne da ucawu wo okolo e le ā lãngã ana upepu wu ucira u tsu lungusã wantsun. ²⁰ Ama o ro a na a yuwain ne, ele da Hamanaya nã Iskandari. Reve n ca ama a nda e ekere o ucira u Male, ne da oo rito she a yuwaan Āsulã adanshi a vamat wan.

Uritosu adama ā agãndã

2 Ili yu ufaru, n ciga tã n damma wu vu yuwaan za suru avasa. Nnã vaa yuwan ipati yã wu, vu pati Āsulã u roco le isa'ani yã yi, reve vu damma Āsulã vu godyo tã. ² Tsu yuwayin ngono na aza a na ā ri nã tsugbain suru avasa tsunda. Tsu yuwain ne adama tsu yuwain nden n sa'ani no okolo nden. Vu yuwan ne adama tsu yuwain cu'un vu nden n na Āsulã a cigai, waru tsu ta yuwan nden n sa'ani na ama. ³ Mayan ma avasa tsunda u tu ulobonu, waru tsu to yo'onoto Āsulã okolo nnã tsu yuwan ne. ⁴ Āsulã a da za na tsu wawa tsu, waru u ciga tã u wawa ama suru. Waru u ciga tã ama suru e reve ili i na i ri amayun. ⁵ Āsulã a tã a da. Waru vuma tã tã lo na tsu uwa e memere mã Āsulã na ama. Vuma tã ndolo āyi da Zamawawa Yesu goon. ⁶ Yesu Zamawawa da goon za na tsulayi koyan da ufãlu, ana u cayi aciyayi reve o una yi. Āsulã a ca tã ika-ka i nda ā tyo o uvadi a mantsa ma sa'ani ma na u dangwai. ¹⁷ N damma du tã mejege suru suru, ana n damma ndu Āsulã a dangwa mu tã mo o'wo aajiya nã za va alajiya. Ulinga u vã āyi da n rito Atakpaci ucawu wo okolo wa amayun.

⁸ A mantsa ma na i bolotoi biti adama i yuwaan Āsulã agãndã n ciga tã ali ā 'yãsan ekere e le zuva, nna a yuwusan avasa, waru n ciga tã ekere o ndolo ā dãnã

cece. She ā tsurã upan ko mawasan ātsumã a aza a na aa yuwusan avasa wan.

⁹ Waru n ciga tã āmãci o oto itana i na yi ntsayi āmãci a amayun o oto. O oto itana ulobonu, waru o oto itana i na yaa varu ama wan. O tsu roco tã ulobonu u le ātsumã e ili i na aa yuwusan. Madava me le ma da mo tso roco ulobonu u le ko iliyatsuvu i zinariya i na oo oto da shi. Waru iyedi yi ikebe ††† i le i da yoo rocosu ulobonu u le shi. A suma ili i ndolo suru.

¹¹ Āmãci o polo atsuvu reve waru o rito ben na a yuwin tsutoni. ¹² N lyawa āmãci o rito ali shi, waru n lyawa le ā tsurã tsugbain a aci a ali shi. Amma āmãci o polo atsuvu ulobonu. ¹³ Ili i na i tãwã nã ne āyi da Adãmu da Āsulã a fara yuwain, reve u kuru nã Hawa.†

¹⁴ Reve waru Mekerencesu mã pusaan ka ugbozu, da da unusu wee teme. Mekerencesu mã pusaan Adãmu† ugbozu shi. ¹⁵ Adama o ndolo, Āsulã a ta wawa āmãci ana aa matsasan muwun, agba waru ā dãnã nu ucawu wo okolo. A 'yuwan a ciga a yuwan icigi waru a yuwan wuma u na Āsulã a cigai. A yuwan nden n wuma u mejege.

Uritosu adama a azagbain

3 Adanshi a nda amayun a da: Vuma na cigai wo o'wo zagbaint ātsumã ā āzã e Itoni, u ta zama ili i sa'ani. ² To, zagbain nu u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u na ama aa yuwan adanshi a vama adama ā yi wan. U ciga u 'yuwan woo o'wo vali vu ka tã. U ciga u 'yuwan u golobo aciyayi, waru u dãnã nu ugbozu. U dãnã na ala a sa'ani. U kālyuwã omocin a na ā tãwusã o u'wa wã yi ulobonu, waru u gura rito ama. ³ She vuma ndolo wo o'wo ososowi wan, she u dãnã za vu ulungusu wan. U ciga u 'yuwan u dãnã ben. U 'yuwan u ciga u ciga nden n lafiya. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan. ⁴ U ciga u 'yuwan u guzã u'wa yi ulobonu, reve waru muwun mã yi n yuwan tsutoni, waru a uwwa adanshi ā yi. ⁵ Nã vuma gura guzã u'wa wã yi ulobonu shi, cine waa gura guzã āa'isã ā āzã e Itoni ā Āsulã? ⁶ She za na oo o'wo zagbain wo o'wo za vi Itoni i sa'avu wan, adama u 'yãsan avangaci wan o unã u na a dangwa niyi zagbain babu na u jimai, reve Mekerencesu ma yuwan ulinga nu uvadu u ndolo reve u varu yi wan. ⁷ Waru aza a na ā ri pe ātsumã ā āa'isã'ã shi a yuwan adanshi a sa'ani a aci ā yi ne da ama a yuwan adanshi a vama a aci ā yi shi, waru wãã riyã o wono a maza ma Mekerencesu shi.

⁸ Ne da waru akambi a azagbain †† ā āa'isã ā āzã e Itoni a ciga a 'yuwan ama a ca le tsugbain waru ā dãnã ama ā ābulã. She oo o'wo ososowi wan, waru āã dãnã ni icigi yi ikebe uwuyan wan. ⁹ A ciga a 'yuwan o toni ili ya amayun i na Āsulã o roco ntsu adama a wuma wã āzã e Itoni. A ciga a 'yuwan ā dãnã na asuvu a sa'ani. ¹⁰ Kafu ama a dangwa le a yuwan ulinga wi ikambi ya azagbain ā āa'isã'ã, a yuwan ne'en ulinga u ro u na woo roco ama ā ābulã da waru a ta gura. Na a gura

† Ure u ro u na aa damma urevu wã yi ubatã u nda āyi da: Ukwã wã Yesu tsã kucci urotsu u da u na woo rocosu Āsulã a ciga tã a wawa ama. Urotsu u ndolo u tãwã tã a mantsa ma na wu ntsayi.

†† Āyi danshi Tsuheleni "iyedi yi ikebe" u ta yuwusan adanshi a muwara, cu'un muwara n na ā tsu tsurã ātsumã e inama i mala (Mat. 7:1). †† 3:8 Ajy. 6:1-7.

yuwan ulinga'a ulobonu, to, a ta gura o'wo akambi a azagbain a ̄̄'is̄̄'a.

¹¹ Ne da waru ka vu kambu va azagbain va ̄̄'is̄̄'a a ̄̄'a e Itoni u ciga u 'yuwan e reve yi na ̄̄bul̄̄, waru u ̄̄ana za va adanshi a vanvama wan. U gura ̄̄ana aciyayi waru e ili i na waa yuwusan suru, u ̄̄ana na amayun.

¹² Kambi va azagbain va ̄̄'is̄̄'a a ̄̄'a e Itoni u ciga u 'yuwan wo o'wo vali vu ka ta. U gura ̄̄ana u'wa wa yi mābul̄̄ ulobonu. ¹³ Kambi va azagbain a ̄̄'is̄̄'a a na a yuwain ulinga u sa'ani u ta tsura atsupu a tsugbain e ekere o ozo o ro waru a ta ̄̄ashi yi okolo ugbamu atsum̄̄a o ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu Zamawawa.

¹⁴ N zuwa ta okolo a na māa ta wa ya'a wu gogo. Agba na n tsura n ta wa kedu shi, ayi da i zuwai maa ̄̄anasaa wu ili i nda, adama vu reve cine wu ntsayi ama a ̄̄anu atsum̄̄a o u'wa wa Asula. Za na ayi da ̄̄'is̄̄'a a ̄̄'a e Itoni a Asula a na a ri wuma, ayi da atsuru ni ikyun ya amayun.

¹⁶ Apa abajini a amayun o ucawu wo okolo a tsu za na Asula a shi o soko ntsu:

Zamawawa ta wa ta na lipu vuma,
Ruhu va Asula roco ta a na ayi da Za va ̄̄bul̄̄'a.
Nlingata ma Asula me ene yi ta, waru a yuwan ta adanshi a yi o uvadi suru.

Ama bata bata atsum̄̄a o uvadi a zuwa ta okolo e ekere a yi,
reve Asula a tara yi a tyo zuwa ubata u tsugbain. †

Morono ma atsuvu adama a munlu me epen

4 Agba Ruhu va Akiza† damma ta a alanga eteshe, a mantsa mo ukosu ozo o ro a ta lyawa ucasu wo okolo e ili ya amayun. Reve o toni nan ruhu vu upusa-sun wu ugbozu ni ili i na otoni a lima o rocosu. ² Aza a na o tsu roco ili i ro reve a 'yawa a yuwan ili i ro ko'o a ta ta wa nu uritosu wo otoni a lima. Asuvu e le a kuwa ta de, ununa lipu na rumu vu usuduwo kukulato.

³ Munlu n nda n ta dansa, u ri ulobonu a yuwan lolo shi, waru u ri ulobonu a lyuwa ilyalya i ro shi. Agba Asula a yuwan ta ilyalya i ndolo adama aza a na e revei amayun waru a usuyi amayu'un, a lyuwa reve a yuwaan Asula ma zanga. ⁴ Ana wo o'woi ili i na Asula a yuwain suru a tu ulobonu, she tsu 'yuwan ili i ro pe wan. Tsu ushi nle na ma zanga no okolo o ugodyusho. ⁵ Tsu reve ta adanshi a Asula na avasa a kambato le ta akiza.

⁶ Vu roco aza e Itoni ili i nda. Na vu yuwan ne, vu to o'wo aagbashi a ̄̄bul̄̄ e Yesu Zamawawa. Waru ne da ̄̄vu aciyawu vaa yuwan ucira atsum̄̄a e ikaka ya amayun e ili i na vu usuyi nu uritosu u sa'ani u na yoo tonu. ⁷ She vu zuwa atsuvu e yitele i na e icinai na Asula, ko adanshi o tsulo wan. Apa nda ili i na vaa yuwan: Vu yuwan ukadu tsara vu tsura ucira atsum̄̄a e isa'ani cine Asula a ri. ⁸ U tu ulobonu vu sudato lipu va wu tsara vu tsura ucira, amma na vu yuwan wuma adama vu yo'onoto Asula okolo, u tsu ta wa ta ni isa'ani at-

sum̄̄a e ili suru. U tu ulobonu ya'a wu gogo, waru ne da wa ̄̄ana a wuma wa wu we elime.

⁹ Ikaka i nda suru amayun a da, waru u tu ulobonu a usu le suru. ¹⁰ Atsu tsu ta yuwusan abajini o ulinga na atsum̄̄alima tsara ama a usu amayu'un. Tsu yuwan ta ne adama a na uzuwu wo okolo a tsu e ekere a Asula a da u ri, za na ri wuma, ayi da u ta wa na mawawa ma ama suru, waru mawawa ma Asula u te e ekere a aza a na a usuyi suru.

¹¹ Vu rito ili i nda, reve vu zuwa za suru u reve le. ¹² She vu lyawa ama o rono wu e ida adama a na vu buwai mawun wan. Ciga 'yuwan vo o'wo iroci i na aza e Itoni a kuru. Voo o'wo iroci atsum̄̄a a adanshi a sa'ani na nden n sa'ani. Atsum̄̄a e icigi voo o'wo iroci. Ciga 'yuwan voo o'wo iroci atsum̄̄a o ucawu wo okolo o ugbamu. Voo o'wo za vi izami ya amaci wan. ¹³ Vu deshe nu un a ama Adanshi a Asula waru vu cuduwusa le, reve waru vu ritosu le. Vu yuwusan ili i nda hali n ta wa. ¹⁴ She vu 'yuwan une'e u sa'ani u na Asula a ca nuwu wan, a mantsa ma na azagbain a ̄̄'is̄̄'a a ̄̄'a e Itoni a kuruwa nuwu ekere, reve a yuwan adanshi a Asula a aci a wu.

¹⁵ Vu yuwan ili i ndolo nu ucira wa wu suru. Vu yuwan ukadu vu yuwan ulinga u sa'ani adama ama ene ununa vaa lyuwusa elime. ¹⁶ Vu yuwan ugbozu na wuma wa wu ni ili i na voo ritosu. Vu guza ili i na i ri mejege ulobonu, ne da Asula aa wawa wu, waru u ta wawa aza a na a uwuwa nuwu.

Asala adama a adanshi no ozo o ro

5 She vu yuwaan aabara adanshi nu upan wan, amma vu yuwaan yi adanshi ben gashi dada va wu da. Vu yuwan adanshi no olobo gashi azawawa'a a wu a da. ² Vu yuwaan mukuci ununa vaa yuwaan makuci ma wu, waru vu kuru ne esheli na akiza cine va kuru na azawawa'a a wu e esheli.

³ Aza e Itoni a kamba maruna ma na ma ri na za na aa kamba yi shi. ⁴ Amma nnu u ri na mawun ko muwun n tsukaya, na a ciga a 'yuwan o rito ure u sa'ani u na a usuyi tsara o roco isa'ani ya Asula atsum̄̄a o u'wa u le na na ka lyuwusa aza a na a matsan nle. Ayi nda ayi da ure u na aa tsupa aza a na a matsan nle adama a na a kungwato nle. Waru Asula a tsu uwuwa ta uyo'o wi ili i ndolo lon.

⁵ Maruna ma amayun, za na ri na za vi ikambi shi, za na ri a nden ma yi e ekere a Asula da u gbasatoi. U tsu patishi ta Asula kuci, a yuwusan avasa urana nu usana suru. ⁶ Maruna ma na gba ma ri a nden adama a mawu mo uyo'o goon, akwaka da o okolo, ko na u ri wuma. ⁷ Vu rito aza e Itoni ili i nda suru, adama ama a tsura ili i vanvama i na a damma aci e le wan. ⁸ Aza a na gba a 'yuwan a ka lyuwa mmaci n le, hali na mmaci n na a ri mpasa n ta, a 'yuwan ta a usu ili i na tsu ushiyi. Icu'un ya ama o ndolo a la'a ta aza a na a ri aza e Itoni shi ulambu wa ̄̄bul̄̄.

⁹ Maruna ma na ma ntsayi ma ushi ikambi, ayi da za na rawai a'wan kupotali waru u ̄̄ana ta vali va yi ulobonu. ¹⁰ U ̄̄ana ni ica e ekere a ama adama a wu-

† 3:16 Rom. 1:4.

ma u sa'ani u na u yuwain. Vu yuwan yeci i nda: U kungwato tã muwun m̄a yi ulobonu? U gura tã b̄an̄a omocin? U gura tã yuwaan āz̄a e Itoni tsugbashi nu uk̄ad̄atosu wa aci? U kamba tã aza a na ā ri ātsum̄a-lim̄a? U d̄an̄a tã ufobu u na waa yuwan isa'ani kuci?

¹¹ She āz̄a e Itoni a kamba nrun̄a n na m buwai wawa'a ne tsunda wan. Adama a na ucira wi icigi u lipu u le u ta la'a ucawu wo okolo e le ya Zamawawa, reve ā t̄aw̄a a yuwan lolo ro. ¹² Ne da aa yuwan, reve a kuda nzuwulai n le n̄a Zamawawa. ¹³ Waru a ta gura o'wo orogo, reve a uwa o tonishi 'wa 'wa a yuwusan idami. Ā tã k̄amb̄ato ugbozu u le a linga va ama, reve ā k̄ar̄a a yuwusan adanshi a na a ntsayi shi. ¹⁴ Adama o ndolo n ta casu nrun̄a n keke'en ās̄al̄a a yuwisan lolo ro. A yuwan limatan, reve ā k̄alyuw̄a 'wa le ulobonu. Ne da ma'yuwatan m̄a tsu maa gura damma ili i ro a aci e le shi. ¹⁵ Ozo o ro e le batsa tã de, reve o toni Male.

¹⁶ N̄a ka vi Itoni ri ne edenge aza a na ā ri nrun̄a, nu u ciga u 'yuwan u kamba le waru waa lyawaa āa'is̄a ā āz̄a e Itoni nu ume u le shi. Tsar̄a āa'is̄a'ā u gura kamba nrun̄a ma amayun aza a na ā ri n̄a za shi.

¹⁷ Azagbaint̄ a na aa yuwusan ulinga u sa'ani a rawa tã a ca le tsugbain na atsupu a sa'ani. Ne da wu ntsayi ā tyo aza a na a yuwusan ulinga w̄a Asul̄a na aza a na oo ritosu ili i mejege yā Asul̄a. ¹⁸ Apa ili i na i ri udanu ātsum̄a a Adanshi ā Asul̄a, "She vu pala un̄a wu nan wan, a mantsa ma na waa yuwusan ulinga ātsum̄a e ishina," waru a d̄ana tã, "Lingi rawa tã u ushi atsupu ā yi."

¹⁹ She vu zuwa atsupu a adanshi a vama a na ā t̄aw̄ayi adama a zagbain wan. She na ama a na e reve ili i na i farai a rawa ama e re ko ama a ta'atsu. ²⁰ Vu yuwaan zagbain za na yuwain unusu adanshi ā m̄ak̄ak̄an m̄a āz̄a e Itoni. Vu yuwan ne adama akapi e ene, tsar̄a a uwwa wovon u na aa yuwan unusu. ^{††21} Ā m̄ak̄ak̄an m̄a Asul̄a ma da n yuwaan nuwu adanshi a nda, waru ā m̄ak̄ak̄an m̄a Yesu Zamawawa, waru ā m̄ak̄ak̄an ma nlingata m̄a Asul̄a, aza a na Asul̄a a d̄angwai. Vu zuwa ikaka i nda o ookolo ā wu, she vu la'a ciga nanza a aci a nanza wan. Ko vu yuwan adan-gulu wan.

²² She vu yuwan meje'en wan a mantsa ma na vaa d̄angula azagbain nu ukurusu we ekere a aci e le. Adama vu zuwa ekere ā wu ātsum̄a o unusu wo ozo o ro wan, agba vu d̄an̄a cece.

²³ N reve tã vu tã n̄a m̄bal̄a. Adama o ndolo she vu sowo mini goon wan, amma vu bolo yi n̄a masayan ma inabi ke'en. U ta kamba wu.

²⁴ Vu cuwan ozo o ro o to tonu unusu, ama suru e reve tã nu unusu'u kafu a yuwaan le uge'etosu. Ozo o ro o tã lo aza a na aa yuwusan unusu, agba ā tsu k̄p̄a-tu'w̄a unusu u le shi, she na a jima lon. ²⁵ Ne da waru ozo o ro o tã lo na aa yuwusan isa'ani, waru ama suru

† "Makuda ma nzuwulai n na a yuwain n̄a Zamawawa" a rana ndede, kafu a kamba m̄arun̄a n̄a ābund̄a, u ta yuwaan āz̄a ā āa'is̄a ā āz̄a e Itoni nzuwulai n na w̄a guz̄a aciyayi reve u d̄anu babu vali adama u yuwaan Zamawawa āgand̄a. †† 5:20 Mat. 18:15-17.

e reve tã n̄a ne, waru ozo o ro o tã lo a yuwusan isa'ani agba ama ā tsu reve ne ele shi, she na a jima.

⁶ Āz̄a e Itoni a na ā ri agbashi a yuwan tsutoni na azagbain e le ulobonu. A yuwan ne tsar̄a ama a yuwan adanshi a vama ala ā Asul̄a wan, waru tsar̄a a yuwan adanshi a vama adama o uritosu w̄a yi wan. ² Agbashi a na ā ri āz̄a e Itoni a na ā ri na azagbain āz̄a e Itoni, she ā kud̄a a yuwaan azagbain e le tsutoni wan. Amma, agbashi'i ā d̄ashi yuwaan le tsugbashi, a na wo o'woi aza a na āa tsurus̄a ili adama o ulinga u le'e āz̄a e Itoni a da, ncigata n le n da. Āyi da ili i na voo roco, reve waru vu damma āz̄a e Itoni.

Utsuru wa amayun

³ Munlu me epen n ro n ta 'yuwan uritosu u nda, agba uritosu u nda u tu ulobonu nu ucira o uritosu w̄a Yesu Zagbain Zamawawa, waru ele da ikyun yu ucira wi ili i na vuma aa yuwan a na Asul̄a a cigai. ⁴ Za na ritoyi ili i ro ko'o u 'yas̄an tã avangaci lon. Waru u ri nu urevu wa amayun shi. Cu'un vuma ndolo tsu yuwan tã m̄az̄anḡa a na waa yuwan mawasan mo urevu wi idanshi'i. Nu u yuwan ne, u tã t̄aw̄a n̄a mawasan ma na ama a uwa tsurala, reve waru ama a uwa n̄langi. Reve waru u zuwa le a yuwan adanshi a na ā lungus̄a āz̄a e le, waru ā d̄an̄a n̄a majiyan me iwuya ā tyo ubat̄a w̄a āz̄a e le. ⁵ Ama a nda ā tã ni izami ya addama kuci. Ā ri no okolo a sa'ani shi, waru a tsu yuwan adanshi a amayun shi. O tsu toni tã ādini tsar̄a ā tsur̄a utsuru.

⁶ Isa'ani ātsum̄a e itoni yā Asul̄a obolo na ankuri ātsum̄a e ili i na tsu ri n̄a āyi, āyi da ābajini o utsuru.

⁷ Ana a matsan ntsu, tsu t̄aw̄a ni ili ātsum̄a o uvadi shi. Ne da waru woo o'wo n̄a tsu kuw̄a, tsaā k̄amb̄a ni ili shi. ⁸ Adama o ndolo, n̄a tsu ri ni ilyalya ni itana yu u'otosu, u rawa tã tso o'wo na asuvu nden. ⁹ Ozo o ro a ciga tã oo o'wo āz̄a o utsuru lon, ana a cigai ili i na i ri n̄a ābul̄a a amayun shi, reve ā riȳa ātsum̄a ā m̄alyungw̄a, reve ā riȳa a maza ma na m̄a lungus̄a nle na ama o ro. ¹⁰ Ili i na i zuwai āyi da, icigi yi ikebe lon āyi da ufaru wu cu'un vi iwuya suru. Ozo o ro a lyawa tã ucawu wo okolo, reve waru ā t̄aw̄a aciyele n̄a ātsumol̄angu adama a na a cigai ikebe lon.

Bulu ca tã Timoti ās̄al̄a

¹¹ Āvu Timoti aagbashi ā Asul̄a a da. Adama o ndolo 'yuwan ciga vu suma iwuya i ndolo suru, waru vu toni ili yā ābul̄a, reve vu yuwan ili i sa'ani. Vu yuwan wuma u sa'ani tsar̄a Asul̄a a uwwa uyo'o w̄a wu. Vu roco ucawu wo okolo ni icigi. Vu lyuwa elime nu ulinga w̄a wu, waru vu yuwan yi ben. ¹² Vu yuwan mpolo n sa'ani, adama o ucawu wo okolo ā tsu, vu b̄an̄a wuma u babu ukotu u na Asul̄a a ca nuwu nu ucira. Vu yuwaan tã de ama ā ābund̄a adanshi a sa'ani adama a wuma u nda.

¹³ M bolo wu tã n̄a Asul̄a, za na cayi vuma suru wuma, waru m bolo wu tã n̄a Yesu Zamawawa, za na yuwain adanshi a sa'ani ā m̄ak̄ak̄an ma Bontu Bilatu, ¹⁴ adama vu kuru ili i na u cigai mejege, babu āshinda, tsar̄a ozo o ro a yuwan adanshi a vama aci ā wu wan.

Adama o ndolo za lo na wee reme wu nu unusu shi, hali utawu wa Yesu Zamawawa.

¹⁵ Asulā o to roco Zamawawa diga zuva a mantsa ma na wu ntsayi. Asulā a da goon za na rawai a cibala, ayi da goon za na ri nu ucira suru suru a yuwusan tsugono. Ayi da Mogono mo ngono, ayi da Zagbain va aza-gbain. ¹⁶ Ayi da goon za na aa kuwa shi, waru u ta pe atsumā e ekan a na vadilimā aa gura rawa zuzu shi. Za lo na e ene niyi de shi, waru babu za na aa gura ene yi. Tsu ca niyi tsugbain babu ukotu waru ucira za va yi da babu ukotu. Ami.

¹⁷ Vu damma aza o utsuru atsumā o uvadi u nda a 'yasan avangaci wan, waru a zuwa okolo e le e ikebe i le wan. Ikebe yaa jima shi o to koto. Amma a zuwa okolo e le e ekere a Asulā za na ri wuma kuci, waru ayi da waa ca tsu ili i na tsu cigai tsara waru tsu yuwan

mazanga. ¹⁸ Damma le a yuwan ulinga u sa'ani ni ikebe i le. A yuwan ulinga u sa'ani tapu waru e ne'e aza o ulambu no okolo a ta. A dana ufobu u na a kam-ba aza a na a ri na ayi shi atsumā e ili i na a Asulā a ca nle. ¹⁹ Na a yuwan ne, ne da a dana a zuwusaa aciyele utsuru de zuva. U ta dana ikyun yu usaa ya amayun adama e elime, waru ne da aa tsura wuma wa amayun ko gogo.

²⁰ Timoti, vu ciga 'yuwan vu guza ili i na Asulā a ca nuwu ulobonu. Vu lyawa adanshi o tsulo na aza a na a ciga nuwu shi, adama e ili i na ee desu urevu u le. Cu'un va adanshi o ndolo u tsu tawaa Asulā ni ica shi. ²¹ Ozo o ro a lyawa ta o ucawu wo okolo e le adama a cu'un va adanshi o tsulo o ndolo.

Lyawa isa'ani ya Asulā i dana obolo na adu suru.

2 Timoti

Ucuduwu wa aatagada a nda

A mantsa ma na Bulu danayi Timoti mepepelime ma nda, u dana tã atsuma o u'wa wa ali. Mepepelime ma nda u rotso tã mepepelime ma na dada tsu danaa mawun ma na u cigai. Bulu damma tã Timoti tãwã u kalyuwã yi pe atsuma o u'wa ali.

Bulu damma tã Timoti cine wã guzã aciyayi ulobonu, reve u suma malyungwã. U yuwan tã iroci cine u lobonoi lingi vã abulã a Kristi dana. U ca tã Timoti asalã u lyuwa elime nu uritosu wã yi wa ama adama e Yesu Kristi. Ana'an fo za vi Itoni to o mpolo nã malyungwã. Mepepelime ma nda ma ta kamba ama a kudã riyã a malyungwã. Asalã a Bulu a tyo yã Timoti ili i tã i da a tyo e ekere a azã e Itoni ana'an.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Içasu na avasa adama a Timoti (1:1-2)
2. She a uwwa wono adama a Zagbain wan (1:3-18)
3. Cine vuma oo o'wo soja vã abulã vã Kristi (2:1-26)
4. Cine ama oo o'wo a rana vu ukosu (3:1-9)
5. Malya me elime atsuma a amayun (1:10-4:8)
6. Asalã a vuma langã ni icasu yu ukosu (4:9-22)

Ucuduwu

1 Amu da Bulu, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa adama a na Asulã a ciga tã wo o'wo ne. U yuwan tã ne adama n damma koyan nzuwulai n na Asulã a yuwain a na waa ca za suru wuma e ekere e Yesu Zamawawa.

² N ta danasaa wu Timoti, macigata ma mawun mã vã. Asulã Dada tsu da waru Yesu Zamawawa Zagbain tsu da. Icigi i vã i da o roco wu isa'ani waru e ene iliyali yã wu. Waru a lyawa wu vu tsurã asuvu nden.

Vu lyuwa elime nu ucasu wo okolo

³ Urana na ayin suru, n tsu cuwan tã nã avu kuci atsuma a avasa a vã. Nnã maa yuwusan avasa n tsu godyo tã Asulã adama a wu. Ayi nda ayi da Asulã a na maa yuwusaan agandã na asuvu a sa'ani, ununa nkaya n vã n yuwain. ⁴ N ta ciga me enishe wu waru babu uro, adama a na n cuwan tã a na vu shoyin na abara a mantsa ma na tsu kasai. Nã tsu ga'asisan waru n tã zãngã lon. ⁵ N reve tã vu tã nu ucawu wo okolo lon cine mma vã wu Afiniki ri nã ayi nã cine kaka vã wu vu ka Loyisi ri fo nã ayi. ⁶ Adama o ndolo n ta dansaa wu vu falã une'e u na Asulã a ca nuwu ana n kuruwã nuwu ekere. ⁷ Asulã a ca tsu okolo o wovon shi, agba u ca tsu tã okolo o ucira, ne e icigi, waru u tsu kambusa tsu tã tsu guzã aciyãtsu.

⁸ Vu damma ozo o ro adama a Zagbain tsu, waru she vu uwwa wovon wi ili i na ama aa damma wan, nnã vu yuwan ne. Waru she vu wasan mu atsuma a ama adama a na a gutsu numu adama a Kristi Zamawawa

wan. Amma, nu ucira u na Asulã a ca nuwu vu sowo atsumalimã obolo nã amu adama a Alabari a Sa'ani. ⁹ Asulã a wawa tsu tã, waru u dangwa tsu tã tsu yuwan nden n wuma wa akiza. De nu ujimu kafu a yuwan uvadi dada u fobo niyi ne. U ciga tã u roco tsu icigi ni isa'ani yã yi e ekere e Yesu Zamawawa. U dangula tsu o unã u na tsu yuwain ili i ro i na tsu ntsayi a dangula tsu shi. ¹⁰ Asulã o utãã tã ili i na maa yuwusan adanshi a yi a alanga e eteshe, ana Yesu Zamawawa tãwã u kudã ucira wu ukwã, reve u roco tsu ure u wuma u na u ri nu ukotu shi. Ayi da Za vi Iwawi waru Alabari a Sa'ani a dada nda. ¹¹ Gogo Asulã a dangwa mu tã n damma ili i nda. U dangwa mu tã mo o'wo aajiya. Reve waru u zuwa mu mo o'wo manlu ma Alabari a Sa'ani. ¹² Adama o ndolo a da n ri pa o u'wa wa ali o sowuso atsumalimã. Amma mu uwwa wono shi, adama a na n reve tã vuma na n cayi okolo a vã, waru n reve tã u te geshe ili i na n ca niyi, waru u te geshe le hali mantsa ma na u kambã. †

¹³ Vu guzã ili i na n rito nuwu wo o'wo iroci yu uritosu u mejege. Waru vu cuwan vu zuwa okolo kpãrã ubatã wã Yesu Zamawawa, avu vu ciga ama adama a yi. ¹⁴ Vu kalyuwã ili i na u ca nuwu ulobonu. Ruhu va Akiza to obolo nã atsu, ayi da waru waa kamba wu vu yuwan ili i nda.

† Ure u ro u na vuma a gura tsurã urevu wi idanshi i na Bulu danai ayi da "u ta gura geshe ili i na u ca nuwu." Urevu wi ili i nda ayi da Zamawawa ca tã de Bulu azã e Itoni a sa'avu nu ulinga u na waa yuwan, to gogo a na Bulu cigai makuwãã, u tã nu uzuwu wo okolo a na ulinga u na u farai u ta lyuwa elime adama a na Zamawawa'a na aciyayi u tã kalyuwã ulinga u ndolo na aciyayi.

¹⁵ Ununa vu revei, ama a tsu atsumā e ida ya Asiya a 'yuwan tā na aa kamba mu, hali nā Fijala nā Hamajana.

¹⁶ N ciga tā Zagbain roco isa'ani langā a tyo ya Onisifara nā aza o u'wa wā yi suru adama a na u tsu kalyuwusa mu tā nu u dashishi numu asuvu ugbamu. Ko na n danāi o u'wa wa ali u wasan mu shi. ¹⁷ Ana u tawāi Roma,† u bungā tā ubatā suru hali she na we ene numu. ¹⁸ Adama o ndolo, n ciga tā Asulazuva o roco yi isa'ani langā o urana u na Kristi Zamawawa a kamba. Waru vu reve tā Onisifara kamba mu tā lon ana n danāi atsumā a Afisu.

Soja va abulā e Yesu Zamawawa

2 Gogo mawun ma va, vu danā no okolo ugbamu e isa'ani ya Yesu Zamawawa. ² Vu uwuwa tā ikaka i va, waru ama nā abundā a usu tā ikaka'a. Gogo, vu ca ama a na a gura soduwo matsan ikaka'a adama o rito ozo o ro. ³ Vu bolo aci nā amu atsumā a atsumalimā a na moo sowuso, ne da voo o'wo soja va abulā va Yesu Zamawawa. ⁴ Nnā za ro aa yuwusan ulinga u soja, u tsu yuwisan ulinga u ro shi. Ne da u tsu yo'onoto zagbain va yi okolo. ⁵ Nnā za ro uwa ala'anlai o uro wi iladi, waa lyuwa aci a ala'anlai'i shi, she nu u kuru wilā wa ala'anlai e iladi'i. ⁶ Cimbi na gasai ujuvu cacawu mejege ayi da waa fara lyuwa ili i na u cu'wain. ⁷ Vu yuwan majiyan me ili i na maa dansa. Asulazuva a ta kamba wu vu reve ili i nda.

⁸ A mantsa suru vu cuwan nā Yesu Zamawawa. A matsan yi tā diga o ugundo u Mogono Dawuda waru a 'yasān yi tā diga o ukwā. Ayi da Alabari a Sa'ani a na maa yuwusan alajiya. ⁹ Waru adama a na maa dansa Alabari a Sa'ani a nda, ayi da i zuwai moo sowuso atsumalimā avu a nā mu na akani vadamma za vu unusu. Amma aa gura zuwaa adanshi a Asulā akani shi. ¹⁰ N tu ufobu n sowo cu'un va atsumalimā suru, nnu u tā tawāa ni iwawi ubatā wa ama a na Asulā a dangwai o o'wo aza a yi, avu waru a tsurā tsugbain tsa babu ukotu e ekere e Yesu Zamawawa.

¹¹ Adanshi a nda amayun a da:

Nnā tsu kuwā obolo nā ayi,
tsu ta yuwan wuma waru obolo nā ayi.

¹² Nnā tsu kaba asuvu nā atsumalimā,
tsu ta yuwan tsugono obolo nā ayi.

Nnā tsu wasan yi,
ayi fo u ta wasan tsu.

¹³ Nnā tsu ri nā abulā shi,
ayi u tā nā abulā,
adama a na ayi waa wasan aciyayi shi.

Lingi na o soduwoyi matsan

¹⁴ Vu cuwaan za suru ili i nda, waru vu rono le atsuva atsumā a ala a Asulā a lyawa a yuwusan nlangi adama a adanshi a nda na adanshi a ndede. Cu'un mawasan mo ndolo mā ri nu urana shi, waru u ta varu aza a na a uwuwa nle. ¹⁵ Vu yuwan ulinga babu uro adama Asulā o soduwo wu matsan. Vo o'wo lingi sa'ani, za na a uwuwa

wono shi, waru za na aa gura ca ucuduwo wa adanshi a amayun. ¹⁶ Vu suma mayan ma adanshi a vanvama a na a tsu tawāa Asulā nā tsugbain shi. Ili i ndolo i tsu zuwa tā ama a kudā ca Asulā tsugbain. ¹⁷ Icu'un ya adanshi a nda a tsu baza tā vadamma mbalā mu dodī. Hamanaya nā Filita ele da iroci ya ama a na aa yuwusan adanshi a nda. ¹⁸ Ama a nda a lyawa tā ure wa amayun, reve a karā a dansa a na Asulā a 'yasān tsu tā de aza e Itoni atsumā a akwakwā, ne da a lungusai ucawu wo okolo a ama o ro. ¹⁹ Amma amayun a Asulā a tā lo vadamma ikyun yu usaa i na a varai na aatali avu e she'en de udammu u nda: "Asulazuva e reve tā aza a na a ri aza a yi," waru "Aza a na a adansa aza a Asulazuva a da a ri, a suma mayan me ili i wuya suru."

²⁰ O u'wa wu utsuru, itana i na a yuwain nā zinariya nā azurufa da ri pe goon shi, amma itana i ro gba shi a yuwan le tā nā danga no olo'o. A mantsa mā abuki ma da a tsu yuwan ulinga ni itana yi ikebe, aza a babu ikebe gba shi adama o ulinga wa ana'an nā nfa'an. ²¹ Nā vu kambato ili yu uwuyan u wuma wā wu cece, vu to o'wo tana na Asulā aa yuwan nā ayi ili i na u cigai. Wuma wā wu u tā danā cece, waru vu tā danā ufobu u na Zavu'wa aa yuwan ulinga nā avu atsumā o ulinga u sa'ani suru.

²² Vu suma icigi yi iwuya i tsumuwun suru na ya tawāa nā mariyāa. Amma vu toni ili suru i na yaa zuwa vu vu yuwan ili i na i ri mejege. Vu zami ucawu wo okolo, ni icigi, na asuvu nden, waru vu uwuwa uyo'o wu mmalu obolo na aza a na ee desu ala a Asulazuva na asuvu a tā. ²³ Waru, n ta dansaa wu, she vo oto aciyawu atsumā a mawasan ma adanshi o tsulo wan, waru vu bolo aciyawu na aza a na e reve ili shi wan. Ili i nda i tsu sato tā ama nlangi. ²⁴ Agbashi a Asulazuva a ciga a 'yuwan a yuwan mawasan wan, amma e ene iliyali ya ama suru. Waru a gura rito ozo o ro mejege, waru a yuwan ankuri na ama a na a ri usān wu nden. ²⁵ O rito aza a na a wasain amayun na ankuri. Ko Asulā a ta vadala okolo e le, reve a ushi amayun. ²⁶ Hali ama o ndolo a fara majiyan ma sa'ani avu a fātsā diga a maza me Mekerkesu. Adama a na hali n gogo Mekerkesu mā guzā le tā agbashi, adama u zuwa le a yuwan ili i na u cigai suru.

Rana vu ukosu

3 Polo atsuva a wu vu uwuwa, atsumalimā a tā danā lo abundā lon a rana vu ukosu. ² Ili i na i zuwai ayi da, ama a ta a ciga aciele goon, waru o to o'wo aza e icigi ikebe lon. A tā danā tapu nu uvadu atsumā a adanshi, waru a danā tapu nu u'yasāsan wa avangaci. A mantsa suru a tā danā a lamusaa Asulā. Aa yuwan tsutoni nā mbara n le shi, waru aa cuwa ili shi. Waru a ta 'yuwan ili ya Asulā. ³ Oo roco icigi shi, waru aa gura yuwaan o ozo o ro gafura shi. A ta yuwan epen a tyo ekere o ozo o ro, aa gura golobo aciele shi. A tā danā aza e ibongi babu uyo'o, waru aa zuwa okolo e ili i na i ri ulobonu shi. ⁴ A ta wina n'utsā n le. A tā danā a yuwusan ili babu majiyan, waru a ta shiwan nu u'yasāsan wa avangaci nā a ushiyi ica ye epen. A ta

ciga mawwa mo uyo'o wi ili yu uvadi o unā u na aa ciga Ḃsulā. ⁵ A ta yuwan gashi a ta yuwan ili i na Ḃsulā a cigai, agba aa iyawa ucira wā Ḃsulā u vadala le shi. Vu suma icu'un ya ama o ndolo.

⁶ Babu usān ama a nda a tsu uwa tā a 'wa ben reve a pusān amāci a na a ri nu ucira shi na aza a na unusu wa damatosun, na aza a na icigi yi ili yu uvadi i zuwai elime ana. ⁷ A mantsa suru icu'un ya amāci o ndolo a tsu kuru tā uritosu u sa'avu, agba a tsu gura reve amayun shi. ⁸ Agba munlu n nda a mantsa suru a ta yuwusan nlangi na amayun cine Yanisu nā Yambinsu † yuwain nlangi nā Musa. Okolo e le a tu uwuyan, waru ucawu wo okolo e le u ri mejege shi. ⁹ Aa tsurā ulyuwu we elime shi, adama a na za suru te ene tsulo tse le. U fara tā ne nā Yanisu nā Yambinsu.

Bulu damma tā Timoti ili i na waa yuwan

¹⁰ Agba avu Timoti, vu reve tā ili i na n ritoi, waru vu reve tā cine n yuwain nden mu uvadi n vā. A wuma u vā vu reve tā ili i na n dānāi e izami. Vu reve tā nu ucawu wo okolo u vā nā cine n jimai na ankuri. Vu reve tā icigi i vā nā cine n kabai asuvu. ¹¹ Vu reve tā abunda a malyungwā ma na n sowoi waru vu reve tā abunda a atsumalimā a na n sowoi. Vu tā nu urevu u malyungwā ma na n sowoi suru atsumā a Antakiya, ni Ikoniya, waru nā Lisitira, avu gba Zagbain utāa mu atsumā e le suru. ^{††12} Ili i nda amayun a da: vuma suru na cigai u yuwan wuma hali u yo'onoto Ḃsulā okolo atsumā e Yesu Zamawawa u to sowo atsumalimā a malyungwā. ¹³ Amma aza e iwuya no oboci a tā tsurā ulyuwu we elime. A tā ri n yuwusan ozo o ro ugbozu, waru ozo o ro a tā ri n yuwusan le ugbozu. ¹⁴ Amma vu 'yuwan vu ciga vo o'wo za vu ucawu wo okolo wa amayun a tyo e ili i na munlu mā wu n rito nuwu. Vu reve tā a na uritosu u le amayun a da, adama a na vu reve tā munlu mā wu waru vu soduwo le tā matsān. ¹⁵ Diga a mantsa ma na vu dānāi merebu o rito wu tā Adanshi a Ḃsulā. Ayi da u ca nuwu ugbozu u na vu ushiyi iwawi. Iwawi'i u tāwā tā o ure wu ucasu wo okolo wa amayun ya Yesu Zamawawa. ¹⁶ Suru idana atsumā a Adanshi a Ḃsulā† o utā tā diga o unā wā Ḃsulā, waru adanshi'i a tā nu ucira u na woo ritosu ili i na i ri amayun, waru u zuwa tsu tsu reve ili i na i ri mejege shi a wuma u tsu. Adanshi a Ḃsulā a nda u ta lapulusa nden m babu ulobonu u na tsaa yuwusan, waru u to ritosu tsu tsu yuwan ili i sa'ani. ¹⁷ Tsunda tsa da Ḃsulā o fobo ntsu adama e ili suru, adama tsu tsurāi ili suru na aa zuwa tsu tsu yuwan ili i sa'ani i na Ḃsulā a ciga ntsu tsu yuwan.

4 Vu reve na urana u ro Yesu Zamawawa te ge'eto vadilimā suru na ri wuma, waru u te ge'eto ak-wākwa suru. Ili i nda i to o'wo a mantsa ma na u tāwāi adama u teme tsugono tsā yi. Gogo, n tā mishin a mākaḁan mā Ḃsulā nā a mākaḁan mā Yesu Zamawawa, waru n ta dansaa wu ² vu yuwan alajija a

† "Yanisu nā Yambinsu" Alabari a aza a Isra'ila a damma tā a na Yanisu nā mawun mā anāwu mā yi Yambinsu ele oboci a Firi'awuna a da a na a shi a cigai a putsaa Musa nu ulinga wā yi (Mtā. 7:11). Ala e le a pe atsumā a Nzuwulai mu Ufaru shi. †† 3:11 Ajy. 14:1-28.

adanshi a Ḃsulā. Vu 'yuwan ciga vu dānā a yuwusan ne ko nā mantsa, ko babu mantsa. Vu ciga vu 'yuwan vu yuwaan aza a wu ulapulu nu uritosu u sa'ani. Uritosu'u u roco le unusu u le, waru u dāshi ca le ugbamu wa asuvu. Vu yuwan ili i ndolo na ankuri. ³ Vu yuwan ne adama a na mantsa mā tā lo a tāwā a na ama oo polo atsuvu a uwu uritosu u sa'ani shi. Ili i na a cigai adama a aciyele a da goon oo toni, waru a ta zami munlu n na maa damma le ili i na a cigai a uwu. ⁴ Ama a nda a ta 'yuwan amayun, waru o to toni uritosu wa alabari o ro. ⁵ Suru nā ne vu yuwan majiyan ma sa'ani atsumā e ili suru. She vu uwu wovon u na voo sowo atsumalimā adama a Zagbain wan. Vu yuwan ulinga u na vāa tāwāa na ama ubatā wā Kristi Zamawawa, ne da voo koto ulinga u na Ḃsulā a ca nuwu.

Ukosu wi idanshi wā Bulu

⁶ Amu gba a tā tsusun wuma u vā tsā kucci a tyo e ekere a Ḃsulā. Waru mantsa ma na māa kuwā ma yuwan tā zuzu. ^{†7} N yuwan tā mpolo n wuma ulobonu, n koto tā iladi, waru n guzā tā amayun. ⁸ Gogo nda gba babu usān n tā tsurā une'e wi iliyinkapa. Zagbain ta ca mu ookokolo† a nden mā abulā. Adama a na Zagbain za vu uge'etosu za vā abulā da, ayi da i zuwai waa ca mu ookokolo a abajini o urana u na wāa kamba atsumā o uvadi. Agba iliyinkapa i nda wāa dānā adama a vā goon shi, amma a tyo a ama a na a zuwai esu o ukambu u tsugbain tsā yi.

⁹ Vu yuwan ankuri vu tāwā gogo. ¹⁰ Dima kara tā u iyawa mu adama a na u cigai ili yu uvadi. Reve u kara a tyo Tasalonika. Waru Karaka kara tā a tyo Galatiya, Titu gba shi kara tā a tyo Dalamatiya. ¹¹ Luka da ri pa obolo nā amu goon. Nnā vāa tāwā pa ubatā u nda, vu tāwā nā Marku obolo nā avu adama u kamba mu. ¹² N lyungu tā Tikiku a tyo Afisu. ¹³ Nnā vāa tāwā, vu cuwan vu tāwāa mu nu utugu wu utānu u na n lyawai ya Kabu atsumā a Taruwasu. Waru vu tāwāa mu na atagada a vā, waru vi icina vu tāwāa mu nā avu'un a tā a tā a vā wan.

¹⁴ Iskandari maruma ma da mā dānāi. Vuma nda yuwaan mu tā iwuya lon, agba Zagbain te ge'eto yi adama e ili i na u yuwain. ¹⁵ Vu yuwan ugbozu nā ayi, adama a na u yuwan tā nlangi ni ili i na tsu dammai suru.

¹⁶ Ko za dānā obolo nā amu shi a mantsa mo ufaru ma na a 'yāwāi nā amu ubatā wu za vu uge'etosu. Ama suru a suma mu tā. N zuwa tā okolo ee kecee le unusu u ndolo o unā u nda shi. ¹⁷ Agba Zagbain dānā tā obolo nā amu, reve u ca mu okolo ugbamu, adama n yuwan alajija a Alabari a Sa'ani ubatā u na Atakpaci oo poloo mu atsuvu. Avu Zagbain wawa mu a na n shi a kuwā. ¹⁸ Ee, ne da Zagbain oo utāa mu atsumā e iwuya suru, waru u tā tāwā nā amu gbaga o tsugono tsa zuva tsā yi. Iyawa tsugbain tsā dānā e ekere a Ḃsulā babu ukotu. Ami.

‡ 4:6 Mkc. 28:7.

Ic̄asu yā Bulu yu ukosu

¹⁹ Vu c̄as̄ā mu Birisika nā Akila nā aza a nā ā ri pe at-sumā o u'wa wa Onisifara. ²⁰ Arasata buwa tā pe at-sumā ā Korinti. Waru n lyawa tā Tarafima a Milita ubanakun.

²¹ Vu jikā, vu tāwa ubatā u vā kafu mantsa mo utanu. Waru Awubulu te ic̄asu yā wu, ne dā waru Budi nā Lina nā Kaludiya ā ri e ic̄asu yā wu, hali nā āzā ā tsu āzā e Itoni suru ali nā amāci.

²² N te ipati Zagbain d̄anā obolo nā wuma wā wu. Waru isa'ani yi Zagbain i d̄anā obolo nā adu suru.

Titu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Titu kamba tã Bulu aajiya atsumã o ulinga wã yi. Bulu dana tã mepepelime ma nda a tyo yã Titu adama a na u shi tã u buwa atsumã a lyuci gbain va Karita, ayi gba Bulu lyuwa tã elime nã mmalu.

Bulu yuwan tã adanshi cine wu ntsayi aza e Itoni e Yesu a yuwan wuma u le. Waru u yuwaan tã mobolo suru adanshi aza a na a ri pe atsumã a aa'isã aza e Itoni.

Nã vu ri zagbain atsumã a aa'isã aza e Itoni, ko aabara, ko makuci ma da vu ri, ko ulobo u da vu ri ko ka, vu tã tsurã uritosu u sa'ani adama a wu atsumã a aatagada a nda.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Icaasu na avasa a tyo yã Titu (1:1-4)
2. Wilã adama a azagbain a aa'isã aza e Itoni (1:5-16)
3. Wilã adama a ama a aa'isã (2:1-3:11)
4. Asalã ni icasu yu ukosu (3:12-15)

Ucuduwu

1 Amu da Bulu aagbashi a Asulã, waru amu aajiya e Yesu Kristi Zamawawa da. Asulã a lyungu mu tã tsarã n tawãã nu ucawu wo okolo e ekere a aza a na u dangwai. Waru u lyungu mu tã tsarã n rito le e reve amayun a na oo rocosu le ununa aa yuwan nden n sa'ani nu ununa Asulã aa yuwan mazangã ne ele.
² Amayun a nda a ta ca le uzuwu wo okolo a wuma u babu ukotu, za na Asulã a yuwaan nle nzuwulai kafu u yuwan uvadi, waru waa yuwan epen shi. ³ Gogo mantsa ma na ma ntsayi ma da, u rocoi Alabari a Sa'ani'i, waru tsu damma tã za suru. Nu udammu wã Asulã Za vi Iwawi i tsu i da a zuwa numu n yuwaan yi ulinga u nda.

⁴ N ta danasaa wu mepepelime ma nda, Titu, mawun ma amayun mã vã atsumã o ucawu wo okolo a na tsu ri nã ayi. Lyawa Asulã Dada nã Yesu Zamawawa tsu ca wu isa'ani na asuvu nden.

Ulinga wã Titu atsumã a Karita

⁵ N lyawa wu tã atsumã e ida ya Karita,† tsarã vu koso ulinga u tsu u na u ri de, waru tsarã vu dangula azagbain† atsumã a a'isã a aza e Itoni atsumã e ilyuci suru ununa n damma nuwu. ⁶ Zagbain suru u ciga u 'yuwan wo o'wo vuma na ama a yuwan majiyan ma sa'ani a aci a yi adama a na u yuwain nden n sa'ani. U ciga u 'yuwan u dãnã vali vu ka tã. Waru muwun mã yi moo o'wo aza e Itoni a abulã, aza a na aa yuwusan nden mu uwyanu shi, waru aza a na a ri na aciyogbamu shi. ⁷ Ne da waru zagbain u ciga u 'yuwan u yuwan wuma u sa'ani adama o ulinga wã Asulã u na waa yuwusan. U dãnã za vu ugbawu wan, waru u dãnã za vu upan babu usã wan. U ciga u 'yuwan u dãnã os-

osowi wan. † She u dãnã za vu ulungusu wan. She wo o'wo za vi icigi yi ikebe lon wan. ⁸ U ciga u 'yuwan u kã-lyuwã omocin a na aa tãwusã o u'wa wã yi ulobonu, u ciga ili i na i ri ulobonu suru. U ciga u 'yuwan u dãnã nu ugbozu, waru u dãnã za vã abulã. Wuma wã yi u dãnã cece a na woo yo'onoto Asulã okolo, waru u gura guzã aciyayi ulobonu. ⁹ U ciga u 'yuwan u guzã uritosu wa adanshi a amayun. Reve u yuwan ulinga nu uritosu'u u kamba ama, waru u lapula aza a na a yuwusan mawasan na adanshi a Asulã.

¹⁰ Ne da wãã dãnã adama a na ama o ro o tã lo aza a na a yuwusan mawasan nu uritosu wa amayun. Ama a nda a tsu yuwusan tã adanshi a vama, reve waru a lulumusã ama. Atsumã a munlu n ndolo ozo o ro nã abundã a tã pe atsumã a aza a na a dammai she na a pada vuma suru uryumbu. Ama a nda ele da a la'ai adanshi a vanvama. ¹¹ I ciga i 'yuwan i bara ama o ndolo nã cu'un va adanshi o ndolo. A vadala tã de 'wa diga o uritosu wa amayun nã cu'un vu uritosu u vama u ndolo. A yuwan tã ili i ndolo suru tsarã a tsurã ikebe o ure u vama. ¹² Hali vuma tã atsumã a aza a Karita za na ri za yindi yuwan tã adanshi adama e icu'un ya ama o ndolo, u damma, "Ama a Karita suru aza e epen a da, nã nlyayi, orogo, na aliwi." ¹³ Amayun a da. I bara le nu ucira tsarã a zuwa le a yuwan ucira atsumã e Itoni. ¹⁴ Waru a 'yuwan a ciga a lyawa mazuwa ma atsuvu a alabari a aza a Isra'ila, waru she a zuwa atsuvu e le a adanshi a ama a na a lyawai amayun wan.

¹⁵ Ili suru e ekere a aza a na okolo e le a ri cece a tã cece. Agba e ekere a aza a na a ri no okolo e iwuya, ili

† A mantsa mã ndede aza a Isra'ila o tsu sowo tã marã gashi agumã a da, nã a ri ubanakun. Waru, o tsu sowo tã wa'a na aa lyuwusa ilyalya. Amma a mantsa mã tsu tsaa gura sowo wa'a avu tsu lyawa shi, adama o ndolo u ta la'a ulobonu tsu rito sowo marã wan, ko ke'en.

suru ili yi idaba i da ni ili i na aḡ usu shi, adama a na okolo e le na asuvu e le a buwa ulobonu shi. ¹⁶Icu'un ya ama o ndolo a ta kaḡyuwusa gashi e reve ta Asula, agba a wasan yi ta ununa aa yuwusan wuma u le. Aza a tsu uwwa adanshi shi da, waru a tsu yuwan ili ya aḡbulā shi. Ama suru a suma le ta adama e ili yi idaba i na aa yuwusan.

Ili i na voo rito

2 Agba avu, vu damma aza e Itoni a yuwan cu'un wuma na rotsoi uritosu u sa'ani. ²Vu rito mbara a guza aciyele, adama a tsura tsugbain waru a dana nu ugbozu. A ciga a 'yuwan a dana nu ucawu wo okolo lon, waru a dana ni icigi lon na ankuri.

³Ne da waru, vu rito amaci a na a paduwai esu a yuwan nden n sa'ani n na mu ntsayi aza a na oo tono Zagbain. She a kara a yuwusan idami ya aza e le atsumā a lyuci wan, waru she o o'wo ososowi wan. Na a yuwan ne, oo to rito akapi a amaci ili i na i ri ulobonu. ⁴A ciga a 'yuwan o rito amaci a wawa'a a ciga ali e le na muwun n le. ⁵O rito le a yuwan nden n sa'ani nu ugbozu. Waru o rito le cine aḡ kaḡyuwā 'wa le ulobonu, waru a yuwan ili i sa'ani. O rito le ununa aa yuwan ntoniloi na ali e le ulobonu. Ne da aa yuwan avu a kudā tawaa Adanshi a Asula ni ili i wono.

⁶Ne da waru, vu damma olobo a dana nu ugbozu atsumā e ili i na aa yuwusan suru. ⁷Avu na a aciyawu vu ciga vu 'yuwan vo o'wo iroci ye'e le a mayan me isa'ani atsumā e ili suru. Atsumā e ili i na vaa yuwan suru, lyawa vu roco wuma u sa'ani nu usapu wa aci atsumā o uritosu wa wu. ⁸Lyawa uritosu wa wu wo o'wo mejege adama a tsura za na aa yuwan adanshi o ro a aci a yi wan. Ne da aza a na a cigai a yuwan mawasan a uwwa wono, adama a na aḡ tsura ili i wuya i na aa yuwan adanshi a aci a tsu shi.

⁹Na agbashi a ciga a 'yuwan a yuwan ntoniloi na azagbain e le, waru na a ciga a 'yuwan a yuwaan le ili i na yoo yo'onoto le asuvu. She a yuwaan le adanshi nu ugbawu ko a yuwan le wivu wan. ¹⁰Agba a ciga a 'yuwan o o'wo ama a sa'ani a na oo soduwo matsan. Ne da oo o'woto uritosu wa Asula Za vi Iwawi i tsu maluwa o ure suru.

¹¹U to o'wo ne tsunda, adama a na Asula o roco ta ama suru isa'ani ya yi tsara a tsura iwawi. ¹²Isa'ani ya Asula i roco tsu ta tsu vadala diga a nden m babu Asula avu waru tsu lyawa ure wi ili i na tsaa ciga u yo'onoto tsu okolo. Uvadi u nda u ta ni iwuya, tsu danuyi pe nu uguzu wa aci. Waru na tsu ciga tsu 'yuwan tsu danuyi na ala a sa'ani nu ucawu wa aci e ekere a Asula. ¹³Ne da waru, tsu ta kaḡyuwusa urana u sa'ani u Mogono ma Asula na Za vi Iwawi i tsu, za na ayi da Zagbain Yesu Zamawawa. O urana u ndolo Zamawawa ta tawa na tsugbain tsu yi suru. ¹⁴U kuwa ta adama u wawa tsu diga o unusu suru, waru tsara u kambato tsu cece. Waru u ca ta aciyayi tsara u kambato tsu ama a yi, adama tsu kambā a mayan me isa'ani suru suru.

¹⁵Ciga 'yuwan vu ritosu ili i nda, reve waru vu damma ama a wu o toni le. Ciga 'yuwan vu barasa le

ubaḡa u na a nusain. Vu ta nu ucira u na vaa yuwan ne, adama o ndolo she vu lyawa nanza kambato wu mawun wan, waru she vu lyawa nanza kudā a kuru ili i na nu dammai wan.

Yuwan ili i na i ri ulobonu

3 Vu damma ama a wu a yuwan tsutoni na ngono, na azagbain a gwamnati. Ama a wu waru a dana na ntoniloi, reve waru a dana ufobu kuci na aa yuwan ili i na i ri ulobonu. ²Na a 'yuwan a ciga a yuwan adanshi e iwuya a aci a vuma ro wan, waru a ciga a 'yuwan a lyawa nwasanlai. Na a yuwan ne, a ta dana no okolo nven reve waru a ca ama suru tsugbain tsa amayun.

³De nu ufaru, tsu dana ta na tsulo nu ulambu wu ntoniloi. A luluma tsu ta de, avu tso o'wo agbashi e icigi yi iwuya na mawwa mo uyo'o me iwuya. Reve wuma u tsu u dana ni iwuya lon na tsushu'un. Waru tsu 'yuwan ta ama o ro, reve ele fo a 'yuwan tsu.

⁴Agba ayi Asula, za na ayi da Za vi Iwawi i tsu, u roco tsu ta isa'ani ni icigi ya yi. ⁵U wawa tsu ta adama a na we enei iliyali i tsu, agba adama e ili i sa'ani i na tsu yuwain da shi. Wu za'wa ta unusu u tsu avu u ca tsu wuma u sa'avu atsumā a Ruhu va Akiza. ⁶Asula a tsuwagan tsu ta Ruhu va yi pere adama e ili i na Yesu Zamawawa yuwaan ntsu. ⁷U kambato tsu ta aza a babu unusu adama a abajini e isa'ani i na u yuwaan ntsu. Waru atsu gogo tsu reve ta tsu ta tsura wuma u babu ukotu. ⁸Ili i na n dammai nda suru amayun a da. N ciga wu ta vu yuwusan ne tsara aza a na a cayi Asula okolo a yuwan ugbozu a yuwan ili i sa'ani mantsa suru. Ili i nda a tu ulobonu waru a ta nu urana o ukere wa koyan.

⁹She i uwa mawasan me pere adama a nkaya wan. She i uwa nlangi na mawasan adama o tsutoni tsu Wilā wa aza a Isra'ila wan. Icu'un yi ili i nda suru a ri nu urana shi, waru mantsa ma da a tsu lungusa. ¹⁰Na za ro to mpolo u tawaa du na wukasu, i ciga i 'yuwan i bara yi tsubari tsu ufaru, nu u dashiyisa a yuwaan yi tsubari tse ire. Na wu uwwa shi, she ili i ro i dashi bolo du na cu'un vuma ndolo wan. ¹¹Icu'un ya ama o ndolo a lyawa ta amayun. Ama'a a ta yuwusan unusu, reve waru o kototo aciyele adama e ili i na aa yuwusan.

Icasu yu ukosu ya Bulu

¹²N te ifobi n lyunguwa du na Aritima ko Tikiku. Na vuma ta atsumā e le u rawa, vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu cina mu a Nikafoli. Ili i na i zuwai ayi da n dangwa ta n danu de mantsa mo utanu. ¹³Vu yuwan atyo a na vaa yuwan tsara vu kamba Zina, za vu urevu wu uge'etosu wa adanshi, na Apolo atsumā a mmalu n le. Vu kamba le ni ili i na a cigai suru. ¹⁴Aza e Itoni a zami ulinga u sa'ani na a ciga a 'yuwan, waru a kamba ozo o ro aza a na a cigai ikambi. Ili i na i zuwai ayi da adama ama a tsu a yuwan nden me pere a wuma u le wan.

¹⁵ Ama suru pa nda a ta casa wu. Waru vu yuwan ankuri vu casa mu aza e Itoni suru aza a na a cigan tsu.

Lyawa isa'ani ya Asula i dana obolo na adu suru.

Filimon

Ucuduwu wa aatagada a nda

A mantsa ma na Bulu aajiya a danai mepepelime ma nda, u dānā t̄a o u'wa wa ali adama a na u toniyi Yesu. U dana t̄a mepepelime'e a t̄yo o toni v̄a Yesu na a tsu de Filimon.

Bulu n̄a Filimon n'utsa n da n dānāi kafu a zuwa Bulu o u'wa wa ali. Filimon za vu utsuru da dānāi waru u dānā t̄a na agbashi. Aagbashi a na a tsu de Unisima a suma t̄a e ekere a Filimon. Reve wo o'wo Unisima o o'wo t̄a a kambusa Bulu aiyi a t̄sumā o u'wa wa ali, reve wo o'wo toni v̄a Yesu adama a adanshi a Bulu. Gogo Bulu ciga t̄a Unisima kamba ubat̄a wu zavu'wa v̄a yi Filimon. Bulu waru u ciga t̄a Filimon ushi aagbashi a na a kambai o ure u na wuntsayi na waa t̄awaa Yesu n̄a tsugbain.

Mepepelime ma nda ma yuwan t̄a uritosu u mayan ma gafura. Waru u rito t̄a cine zagbain v̄a aza e Itoni aa yuwan ulinga w̄a yi tsa vuma na kadat̄oi aciyayi, vuma na fara yuwain ili i mejege kafu u damma ozo o ro cine aa yuwan wuma u le.

Ili i na i ri pe a t̄sumā a aatagada a nda

1. Icasu a t̄yo ya Filimon (1-3)
2. Bulu yuwain adanshi o unā w̄a Unisima a t̄yo ya Filimon (4-22)
3. Icasu yu ukosu na avasa (23-25)

1 Mepepelime ma nda ya'a v̄a da wu utai, amu Bulu, n̄a Timoti zawa'a tsu. N t̄a o u'wa wa ali adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Kristi Zamawawa.

N ta danasaa Filimon i'utsa yu ulinga i tsu, waru tsu ciga yi t̄a lon. ² Waru n ta danasaa fo zawa'a tsu vu ka Awufiya, waru n t̄a fo a danasaa Arikibu, soja vu Zagbain za tsu a t̄sumā o ulinga obolo n̄a a t̄su. N t̄a fo a danasaa aza e Itoni a na oo bolotosu o u'wa w̄a wu.

³ M pati t̄a Asulā Dada tsu n̄a Zagbain Yesu Zamawawa o roco du isa'ani i le, reve a t̄awaa du n̄a nden mo okolo.

Ugodyusho w̄a Bulu na avasa a yi

⁴ Filimon, n̄a maa yuwusan avasa adama a wu, n tsu godyo t̄a Asulā kuci. ⁵ N tsu yuwan t̄a ne o unā u na n ta uwwusa a na vu cayi Zagbain Yesu okolo a wu suru suru, waru vu ciga t̄a ama a Asulā suru. ⁶ N ta yuwusan avasa ucawu wo okolo u na u bolo nuwu n̄a aza a wu u lyuwa elime a na vu pedei ili i sa'ani i na Asulā a ca ntsu. Lyawa wo o'wo ne adama Yesu Zamawawa tsurā ica. ⁷ Icgi i na vu cigai ama a Asulā u ca mu t̄a mazangā mā a bunda nu ugbamu wa asuvu. Avu, zawa'a v̄a, vu t̄awaa t̄a ama a Asulā n̄a a bunda wivuwun u sa'ani.

Ipati ya Bulu o unā w̄a Unisima

⁸ Adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan n ta pati wu ili i ro. A t̄sumā a ala e Yesu Zamawawa n shi ta yuwaan wu idanshi yu ume e ili i na yi ntsayi vu yuwan, amma maa yuwan ne shi. ⁹ Agba, o unā u na tsu cigalai, n ta

pati wu vu yuwan ili i nda. Gogo, amu i'utsa ya wu, Bulu, n ta yuwusan adanshi, za na ri aabara waru n ri o u'wa wa ali adama e Yesu Zamawawa.

¹⁰ Ili i na maa patishi aiyi da: vu roco Unisima isa'ani. Gogo nda wo o'wo t̄a mawun mā v̄a adama a na wo o'wo t̄a za vi Itoni amu pa o u'wa wa ali. ¹¹ De aca pa u shi nu urana e ekere a wu shi. Gogo gba u t̄a nu urana e ekere a tsu ra. ¹² N t̄a kambuwā yi ya'a wu, okolo a v̄a o to obolo n̄a aiyi lon.

¹³ N t̄a pa o u'wa wa ali adama a alajiya a Alabari a Sa'ani, n shi t̄a n ciga m kpada yi pa adama u yuwaan mu ulinga u na vu shi a yuwaan mu. ¹⁴ Agba n ciga n yuwan ili i ro ne tsundolo shi, she n̄a vu usu. Waru n ciga m gbagba wu shi, she n̄a vu ciga na asuvu a wu.

¹⁵ U ta gura wo o'wo ili i na i shi i zuwai u lyawa nuwu a mantsa me ke'en aiyi da, adama u t̄awā u dānu n̄a avu suru suru. ¹⁶ Gogo u buwa aagbashi shi, amma u la'a t̄a aagbashi, waru wo o'wo t̄a vadamma zawa'a tsu macigata. N ciga yi t̄a lon, avu waru gogo she vu la'a ciga yi. Vu ciga yi ana aagbashi waru vu ciga yi ana mawun mā a n̄awu a t̄sumā e Itoni yi Zagbain.

¹⁷ Gogo nda n̄a vu tara mu t̄a ana za na tsaa yuwusan ulinga u t̄a, casa yi cine vaa casa mu, vu raba yi n̄a cu'un vi irabu i na vaa yuwaan mu n̄a n t̄awā ya'a wu.

¹⁸ Nu u nusaan wu t̄a e ili i ro, ko n̄a vu to tonoyi ili i ro, n ta tsupa wu. ¹⁹ Amu da Bulu waru ne ekere a v̄a a da n danai idanshi i nda, "N ta tsupa." Koto n yuwan adanshi a nda shi waru maa yuwan shi, n to tonoyi wu ili n̄a a bunda adama a na n kamba wu t̄a vu tsurā wuma u sa'avu! ²⁰ Zawa'a v̄a, vu yuwan ankuri vu yuwan ili i na n dammai nda, vu yuwaan yi gashi vu ta yuwusaan

Yesu Zagbain agandā. U t̄a dāshi zuwa mu ugbamu wa asuvu atsumā e Itoni yā Yesu. ²¹ Ko gogo amu a maɗana ma adanshi ma nda n ta zuwusa okolo vu ta yuwan ili i na n dammai, hali waru vu ta yuwan ili i na i la'ai ne! ²² Vu foboo mu aasula o omocin, adama a na n ta zuwusa okolo Asulā a t̄a usu avasa a ɗu a lyawa mu n kambā ubatā u ɗu go'o.

Ic̄asu yā Bulu yu ukosu

²³ Abafara t̄a lyungusāa wu ic̄asu. Ayi fo u t̄a pa o u'wa wa ali obolo nā amu adama e itoni yā Yesu Zamawawa. ²⁴ Aza a na tsaa yuwusan ulinga obolo, Marku nā Arista, nā Dima, nā Luka, a t̄a c̄asas̄a wu fo.

²⁵ Lyawa isa'ani yā Yesu Zagbain wo o'wo obolo na asuvu a wu.

Mmaci ma Ibrahim

Ucuduwu wa aatagada a nda

Tsu reve vuma na danai mepepelime ma nda shi. U ta gura wo o'wo Bulu aajiya a da dana niyi. Tsu reve ta u ta pe atsuma a Adanshi a Asula adama o uritosu u na u ri na ayi cu'un vu uritosu u na u ri pe atsuma a Adanshi a Asula da. Waru nu ujimu azagbain a aa'isa a usu yi ta fo atsuma a Aatagada a Asula. Za na danai aatagada'a u cuduwa ta cine mayan ma aganda ma aza a Isra'ila mo o'woi iroci ya aganda ya amayun a na ri pe atsuma a Zamawawa.

Za na danai mepepelime ma nda ma damma ta aza e desununa cine Yesu ri na abula. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru. Waru u la'a ta amasula, waru u la'a ta Musa. Ayi da ganu gbain na ri ukalamu shi waru koto u yuwan unusu shi ko ke'en, waru a na u cayi wuma wa yi u ca ta kucci adama o unusu o una u mantsa suru. Ana u kuwai avu u kambu wuma u kpatu'wa ta ure adama ama a tsura ure u na a rawa ubata wa Asula. E ekere a ama a na e revei adama a kucci atsuma a adini, aatagada a Mmaci ma Ibrahim a ta nu uritosu wu ucira. Yesu Zamawawa zuwa ta kucci suru wo o'wo ili ye pere. Amma gogo ucawu wo okolo atsuma a yi ayi da ili i na i kpatu'wayi ama ure a tyo ubata wa Asula.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Tsugbain tsa Mawun ma Asula (1:1-4)
2. Yesu la'a ta nlingata ma Asula suru suru (1:5-2:18)
3. Yesu la'a ta Musa na Josuwa (3:1-4:13)
4. Yesu da Ganu Gbain (4:14-7:28)
5. Yesu tawaa ta na nzuwulai n na n la'ai ulobonu (8:1-9:22)
6. Kucci va Yesu u ta u da waru ayi da ne (9:23-10:31)
7. Ama a Asula a na a dangai nu ucawu wo okolo (11:1-40)
8. Vu toni iroci ya Yesu Zamawawa (12:1-13:19)
9. Avasa o ukosu ni icasu (13:20-25)

Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma da

1 De nu ufaru, Asula a yuwusaan ta nkaya n tsu adanshi o una wa amasula na re koko'o. ² Amma a mantsa mo ukosu ma nda, Asula a yuwan ta adanshi na atsu e ekere a Mawun ma yi. Asula a yuwan ta uvadi ni ili i na i ri pe atsuma a yi suru e ekere a yi. Ayi da Asula a dangwai wo o'wo za vi ili suru. ³ Mawu'un u roco ta ekan adama a tsugbain tsa Asula, u rotso ta Asula foyi. U zuwa ta ili i lyuwa elime nu ucira wi ikaka ya yi. Ana Mawu'un u kambatoi ama cece atsuma a nusu le, u danu ta o ukere usa'ani wa Asula Mogono me Ili Suru.

Yesu Zamawawa la'a ta nlingata ma Asula

⁴ Ayi Mawu'un u la'a ta nlingata ma Asula lon. Reve Asula a ca yi abajini a aala a na a la'ai ala e le.

⁵ Ili i na i zuwai ayi da Asula a yuwaan nlingata ma Asula adanshi e ili i ro tsa na u yuwayin Mawu'un shi, "Mawun ma va ma da vu ri.

Ana'an mo o'wo ta Dada va wu." [†]

Asula a dammisa ta,
"N to o'wo Dada va yi,
waru ayi u to o'wo Mawun ma va."

⁶ Ana Asula a shi a cigai u lyungu magaji ma yi a tyo o uvadi, u damma ta,
"Nlingata ma Asula suru a ciga a 'yuwan a yuwaan yi aganda." ^{††}

⁷ Apa ili i na Asula a dammai adama a nlingata ma yi,
"Mo o'woto ta nlingata n va tsu upepu.

Mo o'woto ta agbashi a va tse elentsu a akina." [‡]

⁸ Agba apa ili i na Asula a dammai adama a Mawun ma yi,
"Avu Asula a da, waru tsugono tsa wu tsa ri nu ukosu shi.

Vu ta yuwan tsugono nu uge'etosu u na wu ntsayi.

⁹ Vu ciga ta ili i mejege reve vu 'yuwan iwuya.

Ayi da i zuwai Asula, Asula a wu, a dangwa nuwu, reve u ca wu tsugbain tsa na tsa zuwa nuwu vu zanganai.

Ayi tsugbain tsa nda u la'a ta za na u cayi akapi e le." ^{††}

¹⁰ Asula a dammisa ta,

[†] 1:5 Ica 2:7; 2 Sam. 7:14.

^{††} 1:6 U.WI. 32:43. [‡] 1:7 Ica 104:4. ^{††} 1:9 Ica 45:6-7.

“Zagbain, atsumā o ufaru vu yuwan t̄a uvadi, waru ekere ā wu a dā a yuwain zuva.

¹¹ Mantsa mā t̄a t̄awā ana za ro enishe le shi, A t̄a kunā suru tsa amuna.

Amma avu vu t̄a d̄anā lo.

¹² Vu t̄a kutsulu le cine ā tsu kutsulu akuci a amuna. A ta vadala tsa akuci e itana.

Amma avu gba ne dā vāā d̄anā kuci mantsa suru, wuma wā wu waru woo koto shi.” †

¹³ Asulā a yuwaan nlingata mā yi adanshi cine u yuwayin Mawun mā yi shi,

“D̄anu pa o ukere usa'ani u vā

she nā n zuwa n'yuwatan

mā wu mo o'wo uzuwata wa ana ā wu.” ††

¹⁴ Nlingata mā Asulā† suru nan ruhu dā na aa yuwusaan Asulā āgandā, waru u lyungu le t̄a tsarā a kamba aza a na āā ushi iwawi.†

Iwawi i tsu i t̄a mgbain

2 Adama o ndolo nā tsu ciga tsu 'yuwan tsu d̄ashi yuwain ugbozu tsu kuruyi amayun a na o roco ntsu. Nā tsu yuwan ne tsāā puwāan shi. ² O roco t̄a a na ikaka'a i na Asulā a cayi nlingata mā Asulā a ca nkaya n tsu amayun a dā. Waru za na biti kuru niyi shi, ko za na 'yuwan niyi u t̄a ushi atsumālimā a na a ntsayi ili i na u yuwain. ³ Nye i dā yaa zuwa tsu tsu d̄anā i majiyan tsu ta la'a nā tsu 'yuwan ā ushi iwawi† i gbain i nda? Zagbain dā fara yuwain adanshi e iwawi i nda na aciyāyi, reve aza a na a uwwa niyi o roco tsu amayun a dā. ⁴ Asulā na aciyāyi u roco t̄a a na ikaka yā yi amayun a dā, ana u yuwain linga va asalama ni iroci yu ucira icu'un icu'un. Waru u ca t̄a Ruhu va Akiza a za suru na u dangwai.

Za na o rocosu tsu ure wi iwawi

⁵ Asulā a dangwa nlingata mā yi n yuwan tsugono tsu uvadi u sa'avu u na u ri lo ā t̄awā shi, āyi dā ili i na tsaa yuwusan adanshi ā yi. ⁶ Ununa a danai atsumā Adanshi ā Asulā ubat̄a u ro,

“Nye i zuwai vu ri adā a vadilimā?

Nye i zuwai vu ri adā a mawun ma vuma?

⁷ A mantsa ma wa'a vu zuwa t̄a ucira wā yi †

u kalāmā ucira wu nlingata mā Asulā,

reve vu katala yi ookokolo nā tsugbain nu ucira.

⁸ Reve vu zuwa yi u yuwan tsugono tsi ili biti.” ††

Ana Asulā a zuwa niyi mogono me ili biti, ko ili yi lo i buwai i na waa yuwusan tsugono tsā yi shi shi. Agba koto ne'en tse ene ili i nda i fara shi. ⁹ Ili i na tsee inda āyi dā Yesu, za na a mantsa wa'a ucira wā yi u shi u rawa za vu nlingata mā Asulā shi. Agba gogo a katala yi t̄a ookokolo nu ucira nā tsugbain, adama a na u sowoi atsumālimā o ukwā o unā u tsu. Amayun adama e isa'ani yā Asulā i dā, Yesu kuwāi o unā wā koyan dā o uvadi.

† 1:12 Ica 102:25-27. †† 1:13 Ica 110:1. † Akuci a atagada nā ābundā ā d̄ashi t̄a: Vu zuwa yi t̄a wo o'wo mogono a aci e ili i na vu yuwain suru. †† 2:8 Ica 8:4-6.

¹⁰ Asulā a dā a yuwain ili biti, waru ili biti adama a na a ca yi tsugbain tsa dā. U ciga t̄a muwun nā ābundā a uwa ubat̄a u tsugbain tsā yi. Adama o ndolo a dā u zuwai Yesu sowoi atsumālimā, ne dā u zuwai Yesu ntsayi tsarā u roco ama ure wi iwawi. ¹¹ Adama o ndolo, Yesu na aza a na wāā k̄ambatosu aza a akiza ā t̄a nā Dada t̄a. Āyi dā i zuwai Yesu ri o wono u na wee de le azawawa'a ā yi shi. ¹² U damma t̄a Asulā,

“N ta damma ama ā vā ili i na vu yuwain.

N ta cuwa wu no o boloto na aa yuwan āgandā.” ††

¹³ Waru u damma t̄a,

“N ta zuwaa Asulā ucira.”

Reve u damma,

“Amu dā nda obolo nā muwun n na Asulā a ca numu.” †††

¹⁴ Ama ā Asulā ama a dā nā lipu nā mpasa, adama a nda Yesu na aciyāyi wo o'wo t̄a unat̄a ne ele. U yuwan t̄a ne adama a na nu ukwā wā yi u to kototo Mekerenkesu, za na ri nu ucira wu ukwā. ¹⁵ Ne dā u b̄ad̄ai aza a na ā shi agbashi o wovon wu ukwā a wuma u le suru suru. ¹⁶ Suru ntsu tsu reve t̄a a na Yesu t̄awā t̄a adama u kamba mmaci ma Ibrahim, amma u kamba nlingata mā Asulā shi. ¹⁷ Adama o ndolo a dā Asulā a zuwai Yesu u rotso ama ā yi suru suru, adama wo o'wo aabara a nan ganu lo za na oo rocosu isa'ani, za na Asulā a cayi okolo suru suru. Ne dā waa gura ca Asulā kucci adama Asulā a yuwaan ama gafura vu unusu u le. ¹⁸ Āyi na aciyāyi u sowo t̄a atsumālimā, waru Mekerenkesu ma yuwan t̄a mpolo n na waa zuwa yi u nusan. Adama o ndolo gogo u ta gura kamba aza a na Mekerenkesu mā ri o mpolo u zuwa le a yuwan unusu.

Yesu la'a t̄a Musa

3 Ama ā vā, Asulā a dangwa dū t̄a yo o'wo ama a akiza ā yi. Adama o ndolo i yuwusan majiyan cine Yesu ri aajiya ā Asulā, waru āyi dā aabara a nan ganu vu ucawu wo okolo ā tsu. ² U yuwan t̄a ābulā e ili i na Asulā a dangwa niyi u yuwan suru, cine Musa yuwain ābulā e ili i na Asulā a damma niyi u yuwan suru, atsumā a tsugbain tsā yi va aza a Isra'ila. ††† Yesu tsurā t̄a tsugbain tsa na tsa la'ai za va Musa, cine suwi tsu tsurā tsugbain tsa na tsa la'ai usaa u na u yuwain. ⁴ Amayun a dā ozo o ro dā a suwai 'wa'a suru, amma Asulā a dā suwi vi ili suru. ⁵ Asulā a lyawa t̄a u'wa wā yi e ekere a Musa, adama a na Musa aagbashi ā ābulā a dā a na a zuwaa ucira, waru iroci i dā i na Asulā oo roco elime. ⁶ Zamawawa† gba waru Mawun mā Asulā ma dā, āyi dā za na Asulā a lyawayi u'wa wā yi. Atsu dā u'wa wā yi nā tsu lyuwa elime nā matsurā mo okolo ugbamu, waru nā tsu zuwa ucira o uzuwu wo okolo ā tsu yā'ā yi.

Tsu 'yuwan tsu ciga tsu lyuwai elime ni itoni yā Asulā

⁷ U t̄a cine Ruhu va Akiza dammai,

“Nā yu uwwa udyo wā Asulā ana'an,

†† 2:12 Ica 22:22. ††† 2:13 Isha. 8:17-18. ††† Nā Tsheleni idanshi “U'wa wā Asulā” urevu wā yi u dā “Aza a Isra'ila.”

⁸ She i danā na aciyogbamu cine nkaya n du n danai wan, ana a vadalayi Asulā ucina, a mantsa ma na a lyungwāi Asulā o ogozo.

⁹ Asulā a damma tā, 'Reve a lyungwā mu, adama e ene ili i na maa yuwan, ko na wo o'woi e ene tā ili i na n yuwain atsumā a a'wan amunga.

¹⁰ Adama o ndolo n yuwan tā upan ne ele lon, reve n damma:

"Okolo e le a tsu danā tā alanga nā amu. Waru a 'yuwan tā a yuwan ili i na n damma nle a yuwan."

¹¹ N yuwan tā upan reve n kucinaa le, "Aa uwa ubatā u wuwun u vā shi, ko ke'en." † †

¹² Ama a vā, i yuwan ugbozu adama she za tā du danā no okolo e iwuya, a na waa 'yasan du a ca okolo wan. Icu'un yo okolo o ndolo a tsu vadala du tā diga ubatā wā Asulā a wuma.

¹³ I dashilāi okolo ugbamu urana suru. Waru i lyuwa elime nā mayan ne n de nu urana wu lo. Ni i yuwan ne shi, unusu u tā pusaan ozo o ro a du a na e reme a zuwa le atsumā a aza a aciyogbamu. ¹⁴ Atsu tsu to obolo nā Kristi Zamawawa nā tsu lyuwa elime hali a tyo o ukosu nu ucawu wo okolo o ugbamu u na tsu ri nā ayi diga o ofaru. ¹⁵ Adanshi Asulā a damma tā, "Nā yu uwwa udyo wā Asulā ana'an, she i danā na aciyogbamu, cine nkaya n du n danai wan ana a vadalayi Asulā ucina."

¹⁶ Nan zane da a uwwai udyo wā Asulā'a reve a yuwaan yi aciyogbamu? Ele da aza a na Musa utayi atsumā a Masar suru. ¹⁷ Nan zane da waru Asulā a yuwain upan ne ele atsumā a a'wan amunga? Ele da aza a na a yuwain unusu, aza a na a kuwāi atsumā o ogozo. ¹⁸ Waru nan zane da Asulā a yuwusain adanshi ana u kucina na aa uwa ubatā u wuwun wā yi shi? Aza a na a 'yuwain a yuwaan yi tsutoni da. ¹⁹ Tso tawā tā tsu reve a na aa gura uwa ubatā u wuwu'un shi, adama a na a 'yuwan tā a usu.

Nzuwulai mu ubatā u wuwun

4 Asulā a yuwaan tsu tā nzuwulai n na tsa gura uwa ubatā u wuwun wā yi. Adama o ndolo, tsu yuwain ugbozu suru ntsu adama ko za tā tsu kudā a uwa pe wan. ² Tso uwwa tā ikaka ya Alabari a Sa'ani'i, cine ele aza a Isra'ila fo a uwwa niyi. Amma reve a 'yuwan a ca okolo e ili i na a uwwai, waru ikaka'a i kamba le shi. ³ Atsu na tsu usuyi atsu da goon tsa uwa ubatā u wuwun wā yi. Cine Asulā a dammai, "N yuwan tā upan reve n kucina,

'Aa uwa ubatā u wuwun u vā shi, ko ke'en!' † † U damma tā ili i nda ko a na u foboi de ubatā u wuwun wā yi diga na u yuwain uvadi. ⁴ Atsumā a Adanshi a Asulā, u yuwan tā adanshi adama o urana we cindere wa ajuma, u damma tā: "O urana we cin-

dere Asulā e ivuwan tā atsumā a linga vā yi suru."

⁵ Waru tsu de tā nu unā a mantsa mo ro u damma, "Ama a nda aa uwa ubatā u wuwun u vā shi!" † †

⁶ Ele aza a na a fara uwwai ikaka i nda, a tsurā a uwa ubatā u wuwun u nda shi, adama a na a kudāi a kuru. Agba amayun a da ama o ro a ta uwa ubatā u wuwun wā Asulā'a. ⁷ Adama o ndolo Asulā a zuwa tā mantsa mo ro a na ama aa uwa ubatā u wuwun wā yi, mantsa mo ndolo ma da u deyi, "Ana'an." Asulā a yuwan tā adanshi e ekere a Dawuda nā acapā cina a jima e idanshi i na a yuwain de adanshi,

"Nā yu uwwa udyo wā Asulā ana'an, she i danā na aciyogbamu wan." † †

⁸ Josuwa† tara le tā a tyo e ida ya Ka'ana,† agba ayi da da ubatā u wuwu'un shi. Nā Ka'ana da da shi ubatā u wuwu'un, Asulā a shi a dashi yuwisan adanshi o urana u wuwusan u ro shi. ⁹ Ayi nda to rocosu a na mantsa mā wuwun ma ama a yi koto ma yuwan shi. Mantsa mā wuwun ma nda u tā gashi wuwun u na Asulā a yuwain o urana we cindere. ¹⁰ Za na uwai ubatā u wuwun wā Asulā suru, u te ivuwan nu ulinga wā yi, cine Asulā e ivuwain ana u kotoi mayan mo uvadi.

¹¹ Tso yuwain ukadu tsu uwai ubatā u wuwun wā Asulā, adama she za tā tsu kudā a uwa wan, cine ele a yuwain adama a na a 'yuwain a yuwan tsutoni.

¹² Ikaka ya Asulā i tā gashi ili i ro i na i ri wuma waru i ri nu ucira. U la'a tā matsun me pe'eni ma na e tewein nā re vā yi wali. U tsu batsala ntsu tā a uwa pe, atsumā a asuvu a tsu nā majiyan mā tsu. Waru u tsu pada tā a uwa e memere mā alata e etele a tsu hali u batsalai la-ka. U tsu roco tā a alanga e eteshe ili i na tsu sokoi pe, ele da ili i na tsu tsu jiyan ni ili i na tsu cigai. ¹³ Za lo a gura soko ili i ro atsumā o uvadi i na Asulā ee ene shi. U tse ene tā ili suru cine u ri. Ayi da Asulā a na nā tsu 'yuwan tsu ciga tsu cuduwa yi ili i na tsu yuwain suru.

Yesu da aabara a nan ganu a tsu

¹⁴ Tso lyuwai elime nā maguzā me ili i na tsa dansa tsu usuyi. Tso yuwain ne adama a na tsu tā na aabara a nan ganu, Yesu Mawun mā Asulā, za na karai a tyo zuwa. ¹⁵ U gura tā reve na tsu ri babu ucira. Mekerenkesu ma yuwan tā ukadu u na waa zuwa yi u yuwan unusu cine waa yuwusan ukadu u zuwa tsu mayan mo unusu, agba Zamawawa yuwan unusu shi. ¹⁶ Adama o ndolo tsu rawai zuzu no ootogu o tsugono tsā Asulā babu wovon. Ayi da za na o rocosu ama isa'ani. Nā tsu yuwain ne, tsu tā tsurai isa'ani e ekere a yi, reve u kamba tsu a mantsa ma na tsu cigai ikambi.

5 Asulā a tsu dangwa tā aabara a nan ganu suru atsumā a ama, reve u ca yi ulinga u na wāa 'yawā a makakan mā yi o unā wa ama a na waa casu ne'e nā kucci adama o unusu. ² Aabara a nan ganu a ri nu ucira shi, u tā tsa akapi a ama. Ayi da i zuwai woo tono ben na aza a na a yuwusan unusu adama a na a ri nu urevu shi. ³ Adama a na u ri nu ucira shi, u ciga u 'yuwan u ca kucci adama a nusu vā yi waru adama a nusu va ama a yi.

† 3:11 Ica 95:7-11. †† 4:3 Ica 95:11.

‡ 4:4 Ufr. 2:2. †† 4:5 Ica 95:11. †† 4:7 Ica 95:11.

⁴ Babu vuma na aa gura ca aciyayi tsugbain adama wo o'wo aabara a nan ganu. Vuma tso o'wo t̄a aabara a nan ganu n̄a Ḃsul̄a e de yi, cine u deyi Haruna.† ⁵ Ne da u d̄an̄ai e ekere a Zamawawa. Ana wo o'woi aabara a nan ganu, adama a na u d̄angulai aciyayi wo o'wo n̄a tsugbain tsa d̄ada shi. Ḃsul̄a a d̄a a damma niyi, "Mawun m̄a v̄a ma d̄a vu ri.

Ana'an mo o'wo t̄a Dada v̄a wu." †

⁶ Ub̄at̄a u ro reve Ḃsul̄a a damma, "Avu ganu† babu ukotu d̄a, cine Malkisada† d̄an̄ai ganu." ††

⁷ Ḃsul̄a a t̄a nu ucira u na waa wawa Yesu Zamawawa ub̄at̄a o ukw̄a. Ana Yesu d̄an̄ai ātsum̄a o uvadi u nda, u pati t̄a Ḃsul̄a ni yisaali obolo na abara ts̄ar̄a u wawa yi. Na amayun a d̄a u yuwayin Ḃsul̄a tsutoni, reve gba, Ḃsul̄a a zuwaa yi atsuvu e ipati ȳa yi. ⁸ Ko na wo o'woi Yesu Zamawawa Mawun m̄a Ḃsul̄a ma d̄a, ātsum̄alim̄a a na u sowoi u rito yi t̄a u yuwan tsutoni e ekere e ili'i. ⁹ Ana u kotoi ili i na wu n̄tsayi u yuwan suru, wo o'wo t̄a za na a zuwa ama ā tsur̄a iwawi i babu ukotu, aza a na a yuwusan ili i na u damma nle a yuwan. ¹⁰ O ure u nda u d̄a Ḃsul̄a a zuwa niyi wo o'woi aabara a nan ganu, ganu oroci a Malkisada.

She i lyawa itoni ȳa Ḃsul̄a wan

¹¹ Tsu t̄a ni ili i na tsaa damma n̄a ābund̄a adama e ili i nda, amma u tu us̄an u na tsaa cuduwa adama a na i tsu reve ili go'o shi. ¹² Yo o'wo t̄a āz̄a e Itoni nu ujimu, waru u to lobono i d̄an̄a o ritosu akapi. Amma i ciga t̄a nanza ritosu d̄u ikaka yu ufaru ya adanshi ā Ḃsul̄a. I t̄a gashi ib̄ab̄a i na ya apasa maani, agba i rawa t̄a na i shi a lyuwa tsuwa. ¹³ Vuma na buwai a yapu i maani waa gura kakasa isa'ani ni iwuya shi. ¹⁴ Amma ama a na o gbozoi a ta lyuwusa tsuwa tsa na ib̄ab̄a yaa lyuwa shi, waru o ritosu t̄a de cine aa kakasa iwuya ni isa'ani.

⁶ O ufaru i rito t̄a uritosu wu ufaru, aza a na a n̄tsayi ib̄ab̄a. Ritosu n̄da ele d̄a tsu vadala ā nusu tsu na tsu t̄aw̄āa nu ukw̄a, waru tsu d̄an̄ai nu ucawu wo okolo e ekere ā Ḃsul̄a. Ele d̄a waru uritosu adama o urumbusu n̄a mazuwa me ekere. Nu uritosu adama o u'yosun diga o ukw̄a, na adama o uge'etosu u babu ukotu, ā t̄a pe ātsum̄a o uritosu wu ufaru. Amma i reve t̄a de ili i ndolo. Adama o ndolo, tsaa yuwan adanshi adama e le shi. Amma n̄a Ḃsul̄a a kamba tsu, tsu t̄a k̄ambuwā ugbozu adama tsu rito ili i na yi n̄tsayi aza a na a kungwai de.

⁴ No ozo o ro a lyawa itoni yi Zamawawa, ko za lo aa gura zuwa le a vadala ā nusu le waru shi. De nu ufaru, ama a nda ā shi t̄a e ekan ā Ḃsul̄a waru e pede t̄a un-e'e w̄a yi. Ele obolo no ozo o ro a ushi t̄a Ruh̄u va Akiza. ⁵ E reve t̄a cine ikaka ȳa Ḃsul̄a i ri ulobonu, waru a ushi t̄a ucira u mant̄sa ma na Ḃsul̄a ā d̄an̄a a yuwusan tsugono. ⁶ Ana ā ushiyi ili i ndolo suru, reve a vadala Zamawawa ucina. U ri n̄ yuwan ā k̄amb̄atowis̄a icu'un ya ama o ndolo a vadalisa shi adama a na a ta varasa Mawun m̄a Ḃsul̄a a akpata† waru reve a 'yuwan yi. A ta zuwusa yi o wono ā mak̄ak̄an ma ama.

† 5:5 Ica 2:7. †† 5:6 Ufr. 14:17-24; Ica 110:4.

⁷ Ama o ro ā t̄a gashi ida i na i tsu tsur̄a mini m̄a ābund̄a. Reve u t̄aw̄āa n̄a limatan v̄a ādum̄a lon e ekere a aza a na a cimbusa yi. Ḃsul̄a a tsu zuwaa t̄a ida i ndolo aba'un. ⁸ Ozo o ro gba shi ā t̄a gashi ida i na i tsu kungwato awanda na anlȳa a vama agba a tsu matsan ili shi. Ḃsul̄a a tsu yuwaan t̄a ida'a un̄a, reve waru akina ā lungusā yi suru suru.

⁹ Ama ā v̄a a na n̄ cigai, ko n̄a tsu yuwan adanshi tsunda, tsu dama adama ā d̄u shi. Tsu reve t̄a a na i ri o ure u sa'ani, ure wi iwawi. ¹⁰ Ḃsul̄a ā tsu ge'eto t̄a cine u tsu n̄tsaa. U ta cuwan n̄a linga na vu yuwain, waru u ta cuwan ni icigi i na vu roco niyi ana vu kambai ama ā yi. Waru u ta cuwan a na vu buwai a kambusa le hali n̄ gogo. ¹¹ Ili i na tsu la'a cigai āyi d̄a, i lyuwa elime n̄a mayan ne hali ā tyo o ukosu, adama a na i t̄a reve ili i sa'ani i na i ri a zuwusa okolo'o u too o'-wo amayun. ¹² Tsu ciga d̄u yo o'wo orogo shi. Amma, i kuru iroci ya aza a na ā ushiyi ili i na Ḃsul̄a a yuwain nzuwulai adama o ucawu wo okolo na ankuri e le.

Ḃsul̄a a tsu yuwan t̄a ili i na u yuwain nzuwulai

¹³ Ana Ḃsul̄a a yuwayin Ibrahim† nzuwulai, u kucina t̄a na waa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai. U yuwan t̄a akucunu a nda na ala ā yi, adama a na babu lo za na la'ai Ḃsul̄a. ¹⁴ U damma t̄a, "Amu Ḃsul̄azuwa, n ta zuwaa wu aba'un, waru n ta ca wu mmaci m̄a ābund̄a!"

¹⁵ Ibrahim yuwan t̄a ipiri na ankuri adama ili i nda i fara, reve u ushi ili i na Ḃsul̄a a yuwaan niyi nzuwulai'i.

¹⁶ Na ama a yuwan akucunu, a tsu kucina t̄a na aala za na la'a nle. Akucunu'u o roco t̄a ili i na a dammai amayun a d̄a, waru u tsi isawaton t̄a mawasan. ¹⁷ Ḃsul̄a fo u yuwan t̄a akucunu, adama aza a na āa usu nzuwulai e reve a na amayun a d̄a a na u tsu vadala ifobi ȳa yi shi. ¹⁸ Ili i re i nda i ri n̄ vadala shi: Ḃsul̄a a tsu yuwan epen shi nu u yuwan nzuwulai, waru waa yuwan epen na akucunu a na u yuwain shi. Ili i nda i t̄a d̄ashishi tsu okolo ugbamu ātsu na tsaa sumusa ā tyo ub̄at̄a w̄a Ḃsul̄a adama u kede tsu. U t̄a d̄ashishi tsu ucira adama tsu guz̄a uzuwu wo okolo u na u ca n̄tsu. ¹⁹ Uzuwu wo okolo o ndolo u tu ugbamu o okolo ā tsu, cine rumu wantsun tsi isawaton wantsun ub̄at̄a u t̄a. Vuma na ȳa'ā yi d̄a tsaa zuwusa uzuwu wo okolo ā tsu āyi d̄a Yesu, za na uwulai nu umuna ā tyo Upasu u na u La'ai Akiza† zuwa. U yuwaan tsu t̄a ne. Wo o'wo t̄a aabara a nan ganu a babu ukotu, ganu oroci a Malkisada.†

Ganu Malkisada

⁷ Malkisada† n̄da āyi d̄a u d̄an̄ai mogono m̄a lyuci va Salem waru ganu Mogono m̄a Ḃsul̄a ma d̄a. Ana Ibrahim† unai ngono n̄nashi āyi ā mak̄ambāa o u'wa, āvu Malkisada k̄ar̄a o ut̄a u ga'an n̄a āyi reve u zuwaa yi aba'un. ¹² Reve Ibrahim ca yi za t̄a ātsum̄a a kupa e ili suru a na u k̄amb̄ayi diga ub̄at̄a o uvon. Ili yu ufaru i na tsu cigai tsu damma adama a Malkisada, āyi d̄a urevu wa aala ā yi, "mogono ma na maa yuwusan ili ȳa ābul̄a." Āyi d̄a waru "mogono ma asuvu nden"

‡ 6:14 Ufr. 22:17. †† 7:1 Ufr. 14:17-20.

adama a na Salem tã nu urevu "asuvu nden." ³ Babu za na revei dada ko mma va Malkisada, ko ubatã u na wu utã, ko mantsa ma na a matsan niyi, ko mantsa ma na u kuwã. U tã gashi Mawun mã Asulã waru ganu ða babu ukotu.

⁴ I kaŷyuwã cine Malkisada ðanã nã tsugbain! Ko Ibrahim, akaya a gbain a Isra'ila, u reve tã cine Malkisada ðanã nã tsugbain ana u ca niyi za tã atsumã a kupa atsumã e ili i na u kambãyi diga o uvon. ⁵ Wilã u rito tã mmaci ma Ibrahim a 'yuwan a ciga a ca aza a na a ri atsumã a mmaci mã Levi aza a na a ri nan ganu za tã atsumã a kupa e ili i na a tsurã, ko nã shi wo o'wo edenge e le a ða. ⁶ Malkisada diga e elentsu a Levi a ða shi, agba u ushi tã za tã atsumã a kupa ya Ibrahim. Reve u zuwaa Ibrahim aba'un, za na ushiyi ðe nzuwulai mã Asulã. ⁷ Za suru reve tã vuma na ri nu ucira u na waa zuwaa za ro aba'un, u la'a tã za vu u ushishi wa aba'u'un abundã lon. ⁸ Nan ganu a tsu ushi tã za tã atsumã a kupa e ili i na ama a tsurã, ko na wo o'woi ele ama a ða a na aã kuwã. Amma Malkisada la'a tã cine a ri, adama a na Adanshi a Asulã o rito tã u tã wuma. ⁹ Tsu ta gura damma mmaci mã Levi, aza a na a tsu ushi za tã atsumã a kupa, ele fo a tsu ca tã ana Ibrahim cayi Malkisada za tã atsumã a kupa. ¹⁰ Koto a shi a matsan Levi shi, amma u ðanã tã lo atsumã a akaya a yi Ibrahim, ana Malkisada ga'ain nã ayi.

¹¹ Ko na wo o'woi Wilã wa Musa u damma tã a na nan ganu a 'yuwan a ciga a ðanã mmaci mã Levi, nan ganu a nda aa gura kambãto ko za o o'wo wuntsayi shi. Ili i na a lambai ayi ða ganu tsa ganu Malkisada, ganu na utã o u'wa wa Haruna shi. ¹² Waru nã cu'un va ganu ro ko'o tãwã, na a 'yuwan a ciga Wilã'a u vadala fo. ¹³ Tsu ta yuwusan adanshi adama a Zamawawa, za na ri za vu ugundo u ro. Ko za diga o ugundo'o koto yuwan ulinga wã agãndã wa ganu a masa'a shi. ¹⁴ Za suru reve tã a na u tãwãyi diga o ugundo wa Yahuza,† Musa damma ili i ro adama a ganu atsumã o ugundo u ndolo shi.

Zamawawa tã tsa Malkisada

¹⁵ Ayi nda ðashi tã utã a alanga e eteshe ana tse enei ganu ro tãwãyi tsa Malkisada. ¹⁶ Vuma ndolo e ðe yi ganu adama a nkaya mã yi ko adama a wilã shi, amma e ðe yi tã ganu adama a na ili i ro yi lo i na yaa gura zuwa wuma wã yi u koto shi. ¹⁷ Adanshi a Asulã a yuwan tã adanshi adama a yi,

"Avu ganu ða babu ukotu,
cine vu revei Malkisada." †

¹⁸ A zuwa tã akuci a wilã a nge'en, adama a na u ri nu ucira shi, waru ili ye pere i ða. ¹⁹ Wilã wa Musa u gura zuwa ili i ro yi ntsaa shi. Amma gogo Asulã a ca tsu tã ili i sa'ani yã abundã lon i ro i na tsaa zuwa okolo. Ne ða tsaa rawai zuzu nã Asulã.

²⁰ Asulã a kucina tã na Zamawawa aã ðanã ganu babu ukotu, agba u yuwaan ganu ro akucunu a nda shi. ²¹ Yesu ða goon u dammai:

"Amu Asulãzuwa, n yuwan tã akucunu a nda,

waru maa vadala okolo a va shi.

'Avu ganu ða babu ukotu.' ††

²² Yesu ða za na zuwai akucunu a nda o o'woi amayun, akucunu a na la'ai za na Asulã a yuwain nã Musa.

²³ De nu ufaru, nã ganu kuwã, waa lyuwa elime nu ulinga wa ganu shi. Ayi ða i zuwai nan ganu a ðanã lo abundã. ²⁴ Amma Yesu o'wo tã ganu babu ukotu, tsuganu tsã yi tsã ri n koto shi. ²⁵ Adama o ndolo, ayi ða za na ri lo gogo, waru mantsa suru, za na aa gura wawa aza a na a tãwãyi ubatã wã Asulã e ekere a yi. U tã ðanã wuma mantsa suru adama u yuwusaan le ipati ubatã wã Asulã.

²⁶ Yesu ða cu'un va aabara a nan ganu na tsu cigai, adama a na u ta kambusa tsu o ure suru. Ili i na waa yuwusan u to yo'onotosu Asulã okolo. U ri nu unusu shi. Asulã a kakasa yi tã na aza a na a ri o uvadi aza a na aa yuwusan unusu. Waru Asulã a ca yi tã ubatã u na u la'ai tsugbain suru suru zuva. ²⁷ U ri tsa akapi a nan ganu shi, aza a na a casu kucci usana suru adama a nusu le, waru adama a nusu va ama. Amma Yesu yuwan tã ayi ndolo u tã adama a mantsa suru na u cayi aciyayi kucci a akpata. ²⁸ Wilã u damma tã ama o tso o'wo tã abara a nan ganu, ko na wo o'woi aa gura yuwan cine wu ntsayi a yuwan shi. Ili yu ufaru, Asulã a ca tã Musa Wilã. Ana a yuwain ne, reve u zuwa Mawun mã yi mo o'wo aabara a nan ganu na akucunu. Ayi ða za na gura yuwain ili i na Asulã a ciga niyi u yuwan suru.

Kristi Zamawawa ða aabara a nan ganu a tsu

8 Ayi nda ayi ða ili i gbain i na tsaa dansa: Tsu tã nã aabara a nan ganu na tsu ðanu o ukere usa'ani wã Asulã Mogono me Ili Suru. ² Aabara a nan ganu'u u ta yuwusan ulinga u tsuganu ubatã wu Upasu u na u La'ai Akiza† suru suru, ubatã wa amayun wã agãndã a na Asulã a yuwain, agba ama a ða a suwa niyi shi.

³ Aabara a nan ganu suru a tã nu ulinga wu ucasu wu ne'e nu ucasu u kucci a tyo Asulã. Adama o ndolo aabara a nan ganu tsu fo u 'yuwan u ciga u ca Asulã ili i ro. ⁴ Nnu u shi pa o uvadi, u shi o o'wo ganu shi, ko ke'en, adama a na nan ganu a tã pa, a na o tonishi Wilã a casu Asulã ne'e. ⁵ Agãndã a na nan ganu aa yuwusan oroci o ululu wi ili i na i ri zuva ða. Unatã u ða u ri cine u ðanã nã Musa. Ana Musa ðanã e ifobi i na waa yuwan Oogodo o Ucuwusan, Asulã a damma yi tã, "Vu cuwan ana vu ðanã zuva masasan, n damma wu tã cine vaa yuwan yi. Vu yuwan yi cine n damma nuwu foyi." ⁶ Amma ulinga u tsuganu u na Asulã a cayi Yesu u la'a tã ulinga u na a cayi akapi a nan ganu. Ne ða waru, akucunu a sa'avu a na Yesu tãwãyi diga a Asulã a tyo ubatã wa ama a yi u la'a tã za vu ufaru. Adama a na ana Asulã a yuwain akucunu a sa'avu, ili i na u dammai waa yuwan u la'a tã ili i na u dammai waa yuwan a akuci a akucunu.†

⁷ Nnã akuci a akucunu a gura tã yuwan ili suru na wu ntsayi a yuwan, ili yi lo na yaa zuwa a yuwan za ve ire

† 7:17 Ica 110:4.

†† 7:21 Ica 110:4. ‡ 8:5 Mtã. 25:40; Mtã. 26:30.

shi. ⁸ Amma Ḍsulā na aciyayi, ana we enei ama'a a gu-
ra kuru akuci a akucunu'u mejege shi, ḍaḍa u dammai:
“N ta dansaa ḍu, mantsa mo ṭā lo ā ṭawā,
ana maa yuwan akucunu a sa'avu,
na ama o u'wa wa Isra'ila na ama o u'wa wa Yahuza.†

⁹ Akucunu a nda āā ḍana
tsu za na n yuwayin nkaya n le shi,
ana n guzā nle ekere
reve mu utāā le e ida ya Masar.†
Amma a 'yuwan ṭā o toni yi,
āvu n vadala le ucinā.

¹⁰ Amma, apa akucunu a sa'avu a na maa yuwan
na ama a Isra'ila a mantsa ma na māā ṭawā:
Amu, Ḍsulazuva, n ta zuwa wilā u vā a asuvu e le,
adama e reve le,
waru n ta ḍana le āṭsumā o okolo e le,
adama ā kuru le.

N to o'wo Ḍsulā e le,
ele waru o to o'wo ama ā vā.

¹¹ Ama āā ḍashi rito ama e le, nā nron mu nden n le
shi,

adansa, †I reve Ḍsulazuva,
adama a na ama'a suru e te reve mu,
ḍiga a zawa'a ā tyo a zagbain le suru suru.

¹² N ta yuwaan le gafura vu ili i wuya i na a yuwain,
waru māā ḍashi cuwan nā nusu le shi, ko ke'en.” †

¹³ Ana Ḍsulā a yuwain adanshi a akucunu a sa'avu, u
to rocosu u yuwan ṭā ḍe za vu ufaru waru wo o'wo ṭā
ili ye pere. Waru ili i na i kutsai ḍe hali u kporoi suru u
ṭā puwān babu usān.

Akuci ā wilā adama ā āgandā

⁹ Akucunuf o ufaru a na Ḍsulā a yuwayin aza a Is-
ra'ila, u damma ṭā ama cine aa yuwaan yi āgandā
waru u damma le ṭā cine aa yuwan Oogodo o Ucuwu-
san,† ubatā u na aa yuwan āgandā. ² A shuwā ṭā oogo-
do a na a yuwain asula e re. A aasula o ufaru pe ḍa wi-
sawatan u fitila u ri, ni irika, no opopofu a na a cayi Ḍ-
sulā. Reve e ḍe aasula a nda Upasu wa Akiza.† ³ Waru
umuna u ḍanā ṭā pe u na u ne'eshein asula e re'e.
Reve e ḍe aasula e ire Upasu u na u La'ai Akiza.† ⁴ Pe
ḍa masa'a† mā ḍanāi, za na a palai nā zinariya, ubatā
u na ā tsu kulāto ili i maguru. Waru pe ḍa a zuwai Ak-
pati a Nzuwulai† a akpata, za na a palai nā zinariya e
ebele suru. Ili i ta'atsu i ḍanā ṭā pe āṭsumā a Akpati'i:
Za vu ufaru, upondo u zinariya u na o shitoyin nā
mana.† Za ve ire, aadāngā a Haruna† za na topoi. Za
va ta'atsu, atali o ushe'un aza a na ā ḍanāi nā Wilā Ku-
pa ḍe uḍanu. ⁵ Zuva va Aakpati'i a ruma ṭā ili i wuma i
re ḍe i na i tsu roco a na Ḍsulā ā ri lo. †† A kpatō ṭā ikpa-
ṭatsu ya Aakpati'i ne evelu e le, ubatā u na Ḍsulā a tsu
yuwan gafura vu unusu. Agba tsaa gura damma ili su-
ru adama e ili i nda gogo shi.

⁶ No o koto mofobo me ili tsundolo, nan ganu a tsu
uwa ṭā a aasula o ufaru usana suru adama a yuwan
ulinga u le. ⁷ Agba aabara a nan ganu a ḍa goon tsu

† 8:12 Irm. 31:31-34. †† Aruma a yuwan ṭā ulinga wu uruma.
Nā Tsugana ā tsu de le ṭā “kerubobin.”

uwa a aasula e ire, agba u tsu uwa ṭā u ṭā āṭsumā a
aa'wan. U tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza babu
mpasa shi. U tsu ca ṭā kucci vu mpasa'a adama ā nusu
vā yi, nā nusu na ama a yuwain āṭsumā o ulambu wu
urevu. ⁸ Ili i nda suru ure u ḍa na Ruhu va Akiza aa
dansa nā Oogodo o Ucuwusan a buwa ubatā u ḍa u
na aa yuwusan āgandā, koto ā kpatu'wā ure a uwa Up-
asu u na u La'ai Akiza shi. ⁹ Ayi nda iroci i ḍa i mantsa
mo gogo. U to rocosu ne'e nā kucci na a casu aa gura
zuwa za na a yuwusan āgandā u reve asuvu ā yi ā ṭā
cece cine wu ntsayi shi. ¹⁰ Adama a na ili i ndolo suru
wilā wi ilyalya i ḍa ni ili yo oso nā wuzā'u. Wilā u ndolo
suru adama ā lipu a ḍa, waru Ḍsulā a zuwa ṭā ama o
toni le hali ā tyo mantsa mo ure u sa'avu wā yi.

Mpasa mu Zamawawa

¹¹ Gogo Zamawawa ḍa o o'woi aabara a nan ganu
suru a aci e ili i sa'ani suru i na i ṭawāi ḍe. U uwa ṭā
ubatā wā āgandā a zuva za na la'ai ulobonu suru suru,
za na ekere a ama a ḍa a yuwan niyi shi, waru u ri pa
āṭsumā o uvadi u nda shi. ¹² U ṭā o unā u mantsa suru
u tarai mpasa a uwa ubatā'a, agba mpasa mu mgbele
ko ndindim n ḍa shi. U tara ṭā mpasa mā yi, waru ana
u yuwain ne, ḍaḍa u tsupaa ntsu adama e iwawi i na
yoo koto shi. ¹³ ḍe nu ujimu, ana ama ā ḍanāi nu un-
usu, lipu le tso o'wo ṭā cece nā ganu kyo'onuwo le
mpasa mu mgbele nā za vo ogono e inan, nā ā bu-
lanuwā le okomo ā ānawu a nan na ā kulātoi. ¹⁴ Agba
Zamawawa yuwan unusu shi, ko ke'en, reve u ca
aciyayi kucci e ekere ā Ḍsulā nu ure u Ruhu na ri lo
babu ukotu. Ayi ḍa i zuwai mpasa mā yi n ri nu ucira
lon, reve wu zā'wā asuvu ā tsu ḍiga a linga na tsu
ṭawāā nu ukwā. Adama tsu yuwayin Ḍsulā a wuma ā-
gandā!

¹⁵ Ayi nda ayi ḍa i zuwai Zamawawa o o'woi za na
gerei akucunu a sa'avu, adama aza a na Ḍsulā e ḍeyi ā
ushi aba'un a na oo koto shi, aza a na Ḍsulā a yuwayin
nzuwulai. Ayi nda ta gura o'wo adama a na Zamawawa
kuwā ṭā, reve u zuwa ama o o'wo fāān ḍiga ā nusu na
a yuwain ele o tonu akucunu o ufaru.

¹⁶ Akucunu tsunda ā ṭā gashi vuma na yuwain idana
ā āavu'un cine u cigai e ne'eshen utsuru wā yi nu u
kuwā. Amma she nā za suru reve ana vuma'a u kuwāi
ḍaḍa ā tsu ne'eshen utsuru'u. ¹⁷ Avu'u'un u ṭā nu ucira
nā vuma na ḍana niyi'i u kuwā. Ko za lo a gura ushi ili i
ṭā āṭsumā e le shi, nā vuma'a u buwa wuma. ¹⁸ Ayi ḍa i
zuwai akucunu o ufaru ili i ro i ḍa shi, she nā mpasa
adama u roco ukwā. ¹⁹ Wu ufaru, Musa damma ṭā ama
Wilā suru. We ire, reve u tara mpasa mu mgbele nā
mudindim reve u jambarā mpasa'a nā mini. Avu u tara
eleme e ikyon a na a sukumayi mini mā shili āvu u bo-
lo yi no oosondori† adama u kyo'onuwo aatagada ā
Wilā na ama suru. ²⁰ Reve u damma, “Ayi nda ayi ḍa
mpasa n na n zuwai Akucunu a na Ḍsulā a damma ndu
i yuwan tsutoni nā ayi.” ²¹ Ne ḍa waru, Musa kyo'onuyi
mpasa'a o Oogodo o Ucuwusan† waru ni ili i na a
yuwusayin āgandā suru. ²² Wilā'a u damma ṭā a
'yuwan a cigai ili suru o kyo'onuwo le mpasa adama ā

dana cece. Waru Asulā aa yuwan gafura vu nusu babu wocowu wu mpasa shi.

Ukwā wu Zamawawa u tawa tā nusu

²³ Ayi da ili i na i zuwa nle a kambuwai Oogodo o Ucuwusan cece ni ili i na i ri pe suru na mpasa mi inama. Ili i nda suru oroci e ili ya amayun i na i ri zuwa da. Amma kucit na kambatoi ili ya amayun cece de zuwa a la'a tā kucci vi inama. ²⁴ Zamawawa uwa Upasu u na u La'ai Akiza na ama a yuwain ne ekere e le shi, za na ri ululu wi ili ya amayun. U kara tā a tyo zuwa waru u tā de obolo na Asulā adama u kamba tsu. ²⁵ Waru u kara a tyo zuwa adama u dashi cayisa kucci va aciyayi shi, gashi aabara a nan ganu vu uvadi na tsu uwa Upasu u na u La'ai Akiza a aa'wan suru adama u ca kucci vu mpasa vu nama. ²⁶ Nu u shi u ca kucci va aciyayi aa'wan suru, a na u sowo tā atsumalima na abunda diga a mantsa ma na a yuwain uvadi. Amma, u tawa tā u tā, zuzu na mantsa mo ukosu, o unā u mantsa suru, adama u tawa ucira wu unusu suru suru ana u kuwai tsā kucci adama a tsu. ²⁷ Za suru u 'yuwan u ciga u kuwā u tā, na ayi ndolo koto, Asulā e te ge'eto yi. ²⁸ Zamawawa kuwā tā u tā adama u tara nusu va ama a abunda. Agba nu u tawisa, woo o'wo adama a matawa mo unusu shi. U tā tawa adama u wawa za suru na ri lo a pura yi.

Aa dashi yuwan kucci ro shi

10 Wilā wa Musa u tā gashi oroci o ululu e ili i sa'ani i na i ri lo a tawa. Ayi ululu u nda ayi da ili ya amayu'un shi, adama a na waa gura zuwa ama a na a yuwusan aganda o o'wo cine wu ntsayi shi, ko na wo o'woi a tsu ca tā kucci aa'wan suru. ² Nna Wilā u gura kambato asuvu e le cece cine wu ntsayi, ana a lyawa tā de mayan mā kucci. Ana Asulā a shi tā a za'wā nusu va aza a na a yuwusan aganda, waru asuvu e le a shi a ri n cuwusan na nusu le shi. ³ Agba ne da u ri shi! Ayi kucci nda tsu zuwa le tā a cuwan nusu le a aa'wan suru. ⁴ Adama a na mpasa mo ogono e inan na mgbele maa gura tawa nusu shi ko ke'en.

⁵ Ana Zamawawa tawai atsuma o uvadi, u damma tā Asulā,

"Vu ciga kucci vi inama na ne'e vi ishina shi.

Amma vu ca mu tā lipu adama n yuwan tsutoni na avu.

⁶ Inama i na aa kulatosu a masa'at

waru na ne'e adama a nusu tsu yo'onoto wu okolo shi.

⁷ Reve n damma, 'Apa mu nda,

n tawa tā n yuwan ili i na vu cigai, Asulā, cine a danai adama a va atsuma a Adanshi a Asulā.' " †

⁸ Atsuma a Adanshi a Asulā a nda u fara tā damma, "Vu ciga kucci na ne'e shi. Vu ciga kucci vu ukulatosu shi, na kucci adama a tawa nusu shi. Waru vaa uwwusa uyo'o u le shi." (Ele nda kucci da suru na Wilā u zuwai a yuwan.) ⁹ Reve u damma, "Apa mu nda, Asu-

lā, n tawa tā adama n yuwan ili i na vu cigai." Adama o ndolo a da Asulā a tawai akuci a kucci suru, reve u zuwa kucci vu Zamawawa o unā u le. ¹⁰ Adama a na Yesu Zamawawa yuwain ili i na Asulā a ciga niyi u yuwan, tsu tsurā tā wuzā'u diga a nusu tsu adama a na u yuwan tā kucci na lipu va yi u tā o unā u mantsa suru.

¹¹ De nan ganu a tsu yuwan tā ulinga u le usana suru, reve waru a lyuwa elime nu ucasu u kucci na aa tawa nusu shi. ¹² Amma Zamawawa† ca ta aciyayi kucci na ntsayi babu ukotu. Gogo u tā nden o ukere usa'ani wa Asulā. ¹³ Waru u tā danu de hali she na Asulā a zuwa n'yuwatan mā yi zalā vu ucira va yi. ¹⁴ Kucci tā ndolo, u zuwa tā ama o o'wo cine wu ntsayi a dana babu ukotu, ele da aza a na Asulā a zuwai o o'wo aza a akiza.

¹⁵ Ruhu va Akiza fo damma tsu tā adama a nda. Wu ufaru u damma:

¹⁶ "Asulazuva a damma tā, 'Ayi nda ayi da akucunu a na maa yuwan ne ele a mantsa mo ndolo.

N ta zuwa wilā u va o okolo e le, adama e reve le.

Waru n ta dana le a asuvu e le, adama a kuru le.' "

¹⁷ Reve u dammisa:

"Mā dashi cuwisan nusu le ni iwuya i na a yuwain shi, ko ke'en." ††

¹⁸ Na Asulā a yuwan gafura vu nusu, ili yi lo waru na yaa zuwa a yuwisan kucci ro shi.

I lyuwa elime nu ucasu wo okolo

¹⁹ Adama o ndolo ama a va, tsu ta gura uwa Upasu u na u La'ai Akiza† babu wovon adama a mpasa mā Yesu. ²⁰ U ca tā lipu va yi adama u kpatu'wā tsu ure u sa'avu u na u tsu 'yawato ubatā u wuma! Waru ure u nda u tsu pasato tsu tā nu umuna'a. ²¹ Tsu tā na aabara a nan ganu a gbain za na a yuwusan tsugono o u'wa wa Asulā de zuwa.† ²² Adama o ndolo tsu ta gura rawa zuzu na Asulā. Lyawa tsu yuwain ne no okolo a tā nu ucawu wo okolo a abulā. Mpasa mu Zamawawa mu za'wā tā asuvu a tsu a na tsu cuwan ni iwuya i na tsu yuwusain, amma a za'wā tsu tā na mini ma na mā ri kiza-kiza suru suru. ²³ Na tsu 'yuwan tsu ciga tsu guza uzuwu wo okolo a na tsaa dansa tsu tā na ayi ulobonu, adama a na Asulā a ta yuwan ili i na u yuwain nzuwulai. ²⁴ Lyawa tsu danai ada a aza a tsu, reve tsu kamba nle tsarā o roco icigi, waru adama a yuwan ili i sa'ani. ²⁵ Ozo o ro a tsu tawusa ubatā wa aganda kuci shi, amma she tsu yuwain ne wan. Tsu lyuwai elime na ndashilai mo okolo ugbamu, a na wo o'woi i reve tā urana u makamba ma Zagbain ma ta yuwusan zuzu.

²⁶ Na tsu dangwa tsu lyuwai elime na mayan mo unusu cina de tsu reve amayun, kucci lo waru na aa yuwan adama a nusu tsu shi. ²⁷ Amma ili i na i buwai

†† 10:17 Irm. 31:33-34. ‡ Ayi umuna wu kasa tā Upasu wa Akiza nu Upasu u na u La'ai Akiza atsuma o Oogodo o Ucuwusan na Aa'isamapada. U karalai tā mantsa ma na Zamawawa kuwai adama u roco Asulā a lyawa tā ama a tawa ubatā wa yi mejeje.

† 10:7 Ica 40:6-8.

goon ayi da she tsu piriya uge'etosu u na u ri lo a tawa na wuna u na aa lungusa n'yuwatan ma Asula! ²⁸ Nna ama e re ko ama a ta'atsu a yuwunlai adanshi a na nanza 'yuwain o toni Wila wa Musa, a ta gura ca vuma ndolo atsumalima hali u kuwa babu uro. ²⁹ Na vuma yuwan ili i na yoo roco u ca Mawun ma Asula tsugbain shi, u la'a ta uwuyan lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Agba waru, na vuma tawaa mpasa ma akucunu na wono za na tsu kambato tsu na akiza,† u la'a ta uwuyan lon na cine aa 'yuwan a yuwan tsutoni na Wila wa Musa. Ne da waru, na vuma isula Ruhu va Akiza, za na o rocosu tsu isa'ani, iwuya i ndolo unata u da na akapi. ³⁰ Tsu reve ta a na Asula a dammai, "N ta ca aza a na a nusain oforo. N ta tsupa le." Waru u damma ta fo, "Asulazuva e te ge'eto ama a yi." ³¹ Ili i da lon vuma riyā e ekere a Asula a wuma.

³² I cuwan na rana ndede, ana i fara revei amayun a Asula. I yuwan ta mpolo na atsumalima lon, reve gba i lyuwa elime nu ucira. ³³ A mantsa mo ro a amaton du ta reve waru e isula du a makakan mo obolo a ama. A mantsa mo ro i kamba ta fo aza a na o sowuso cu'un va atsumalima'a. ³⁴ I roco ta isa'ani a tyo ubata wa aza a na a zuwai o u'wa wa ali. Ana a usai ili i na i ri ne ele suru, i yuwan ta asuvu na mazanga, adama a na i reve ta na ili i sa'ani i ro i ta lo a pura du na yoo koto shi.

³⁵ Adama o ndolo, she i lyawa cine i zuwayi Zagbain ucira wan, ko ni ili i ro i shi i fara, adama a na ni i lyuwa elime a zuwusaa yi ucira, i ta ushi iliyinkapa i gbain.

³⁶ Gogo i rito makaba ma asuvu, adama i gura yuwan ili i na Asula a cigai, tsara waru i ushi ili i na u yuwain nzuwulai. ³⁷ Cine Adanshi a Asula a dammai, "Waa jima shi za na ri lo a tawa u ta tawa. Waa lungusa mantsa shi.

³⁸ Ama a na Asula a ushiyi a ta yuwan wuma adama o ucawu wo okolo e le.

Amma u tsu yuwan ta atsumolangu na za na ronoi acapa." ††

³⁹ Amma atsu aza a na o tso rono na acapa da shi, aza a na aa lungusa. Tsu ca ta Asula okolo a tsu, adama o ndolo, u wawa tsu ta.

Ucawu wo okolo

11 Aza a na a casu Asula okolo e reve ta na amayun a na a ta ca le ili i na a zuwai okolo suru. E reve ta na amayun e ili i na koto e enei shi a ta lo na amayun. ² Asula a usu ta ama o ufaru adama o ucawu wo okolo e le.

³ Tsu ta nu ucawu wo okolo, dada tsu revei na Asula a yuwain adanshi, waru nu ure u nda u da u yuwain uvadi ni ili i na i ri pe. Asula a yuwan ta ulinga ni ili i na vuma tse ene shi, tsara u yuwan ili i na tsee ene.

⁴ Habila† dana ta nu ucawu wo okolo, dada u yuwayin Asula kucci na la'ai kucci na Kayinut cayi Asula. Reve Asula a damma wu uwwa ta uyo'o wu une'e u na u cayi, reve u deyi vuma va abula. Ko na wo o'woi

Habila kuwa ta de nu ujimu, wuma wa yi u buwa ta a yuwusaan tsu adanshi adama o ucawu wo okolo a yi.

⁵ Anuhu dana ta nu ucawu wo okolo, dada Asula a tara niyi a tyo zuva adama u kuwa wan. E ene yi shi, adama a na Asula a tara yi ta a kara. Adanshi a Asula a damma ta kafu a tara yi a tyo zuva, u zuwa ta okolo a Asula o yo'ono. ⁶ Za lo o yo'onoto Asula okolo shi, she nu ucawu wo okolo. Za na aa tawa ubata wa Asula biti u 'yuwan u ciga u usu na Asula a ri wuma, waru u tsu ca ta iliyinkapa a tyo aza a na a zama yi na amayun.

⁷ Nuhut dana ta nu ucawu wo okolo, dada wu uwwai ana Asula o rono niyi atsuvu a aci e ili i na koto we enei shi. U yuwaan ta Asula tsutoni reve u she'en wantsun u gbain adama u wawa u'wa wa yi. Nu ucawu wo okolo ayi a da, Nuhu rocoi uvadi na a nusain. Hali wo o'wo vuma ta atsuma a ama a na a dana na abula e ekere a Asula adama o ucawu wo okolo a yi.

⁸ Ibrahim dana ta nu ucawu wo okolo, dada u yuwain tsutoni ana Asula e de niyi u 'yawa ubata u ro u na u yuwaan niyi nzuwulai n na waa ca yi. U lyawa ta ida ya yi, agba u reve ubata u na wee tyo shi. ⁹ Adama a na Ibrahim ri nu ucawu wo okolo, reve u yuwan nden n limocin e ida i na a yuwaan niyi nzuwulai. Reve u danu de o oogodo, ne da fo Ishiyaku na Yakubu aza a na a dana muwun mu ugundo ma yi. Asula a yuwaan le ta fo nzuwulai'i. ¹⁰ Ibrahim yuwan ta ne adama a na u ri e ipiri i na waa uwa a lyuci gbain na Asula o foboi waru u suwai na waa dana lo babu ukotu.

¹¹ Saratu obolo na Ibrahim a dana ta nu ucawu wo okolo, dada a tsurai mawun, ko na wo o'woi a shi ta a kutsa lon, waru Saratu idari i da i shi. Ibrahim usu ta a na Asula aa yuwan ili i na u yuwain nzuwulai n na waa yuwan. ¹² Vuma nda shi ta kutsa suru suru, u shi ta u rawa makuwaa, amma ko na ne avu wo o'wo akaya a ama a abunda a na a gura kece shi. Amayun, a ta lo na abunda cine italyo'o ya zuva i ri ko tsu mabula ma nge'en m mala.

¹³ Ama a nda suru a na a dana nu ucawu wo okolo, a kuwa ta babu na a ushiyi ili i na Asula a yuwaan nle nzuwulai. A dana ta na mazanga ma na ee ene ili i ndolo a tawa, ko na wo o'woi a dana zuzu shi. Avu a damma a na a ta gashi omocin na aza e ida i ro atsuma o uvadi u nda. ¹⁴ Nna ama a yuwan cu'un va adanshi a nda, o to rocosu a ta zamishi ure wi ida i na wo o'wo za le. ¹⁵ Na a shi a adanshi e ida i na a lyawai, babu ili i na yaa putsale a na aa kambā. ¹⁶ Amma a dana te izami yu ubata u na u la'ai ulobonu. U ta de zuva. Ayi da i zuwai Asula a tsu uwwa wono shi nne e de yi Asula e le, adama a na u foboo le ta lyuci gbain.

¹⁷ Ibrahim † dana ta nu ucawu wo okolo, dada u cayi mawun ma yi Ishiyaku tsu kucci ana Asula a lyungwa niyi. Ibrahim da vuma na Asula a yuwayin nzuwulai'i, amma u fobo ta u ca mawun ma ta ma yi goon tsu kucci. ¹⁸ De nu ufaru, Asula a damma yi ta, "Mmaci n na n yuwaan nuwu nzuwulai a ta o uta ya Ishiyaku." ¹⁹ Ibrahim jiyān ta na Ishiyaku kuwa, Asula a ta gura

† 10:30 U.Wl. 32:35-36. †† 10:38 Hab. 2:3-4.

‡ 11:17 Ufr. 21:12.

kambato yi wuma waru. Ne da Ibrahim yuwain, reve u yuwan gashi u ushiyisa ta mawun ma yi diga o ukwa.

²⁰ Ishiyakuɗaɗa ta nu ucawu wo okolo, daɗa u zuwayi muwun n re ma yi aba'un, Yakubu na Isuwa.† U reve ta na Asula aa yuwaan le ili i sa'ani elime.

²¹ Yakubuɗaɗa ta nu ucawu wo okolo, daɗa ana waa kuwa, u zuwayi muwun ma Isuhu koyan da aba'un. Reve u yuwaan Asula aganda ayi ukadatuwu a aadanga a yi.

²² Isuhu danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa i zuwai ana waa kuwa, u yuwain adanashi adama a mantsa ma na aza a Isra'ila aa lyawa Masar. Reve u damma le a tara etele a yi nna aa kara.

²³ Nshawu ma Musa n danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa a gura soko niyi hali woto ta'atsu ana a matsan niyi. E ene ta Musa mawun ma sa'ani ma da, waru a uwwusa wovon u na aa 'yuwan yuwan tsutoni na wila u mogono shi.

²⁴ Musa danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa i zuwai ana u kungwai, u 'yuwain a na e de yi mawun mo usheli u mogono ma Masar. ²⁵ U dangwa ta u sowo atsumalima obolo na ama a na Asula a dangwai, a na waa uwwa uyo'o u mayan mo unusu a mantsa ma wa'a. ²⁶ U jiyana ta u la'a ta ulobonu u sowo atsumalima o unu wu Za na Asula a Dangwai, a na waa tsura utsuru wa Masar suru, adama a na danda ta a pura iliyinkapa ya Asula i na i ri lo a tawa. ²⁷ Adama o ucawu wo okolo a yi, Musa lyawa ta Masar, agba a danda a uwwusa wovon wu upan u mogono shi. Musa kaba ta asuvu adama a na zuwaa ta Asula a na aa gura ene shi esu. ²⁸ Adama o ucawu wo okolo a yi a da, u foboi Abuki a Mapasa† reve u kyo'onu mpasa e ebele na gon vu nantsu, adama a za na aa tawa nu ukwa wu una muwun mu ufaru mo olobo ma aza a Isra'ila wan.

²⁹ Ama'a a danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa a pasai Mala ma Shilit† gashi ida yu u'yewu. Amma ana aza a Masar o toni nle, reve mala ma lyuwa le suru.

³⁰ Ama a Asula a danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa ana a kandaruwusa lyuci va Jeriko rana cindere, awu ukari wa yi u riyu.

³¹ Rahapuɗa aashakala a danda ta nu ucawu wo okolo, daɗa u ushiyi aza a Isra'ila aza a matawa mo utyo. Ayi da i zuwai o una niyi shi, ana o unai aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Asula.

³² N dashi tawa ni iroci i ro? N ri na mantsa ma na maa damma du ada o Gidiyon,† na Baraka, na Samu-son,† na Japuta, na Dawuda, na Sama'ila,† na akapi a amasula shi. ³³ Ucawu wo okolo e le u zuwa le ta a lyuwa aci e ida i ro ya abunda lon. A yuwan ta ili i mejege, reve a ushi ili i na Asula a yuwain nzuwulai suru. A baru ta na vi ikamu. ³⁴ A kimusa ta wuna u na u tsu lungusa. A fatsa ta e ekere a aza a na a danda aza- ma o una le na mutsun mu pe'eni. Ko na wo o'woi a danda ta babu ucira lon, a tsura ta ucira. A danda ta nu ucira ubata o uvon hali a lyuwa aci o uvon o omocin a asoja o ro babu uro. ³⁵ Amaci o ro waru a ushiyisa ta mmacy n le a na a shi a kuwai reve a kambisa wuma. Ama o ro gba ozo o ro a ca le ta atsumalima adama o

ucawu wo okolo e le, reve gba a usu le, "Tsaq usu tso o'wo faan cine i dammai shi!" A yuwan ta ne adama Asula a 'yasan le atsuma o ukwa a tyo a wuma u sa'ani. ³⁶ Ozo o ro o sowo ta ulamu, awu a faba le adama a na a cayi okolo ubata wa Asula, ozo o ro gba shi a nla le ta na akani reve a zuwa le o u'wa wa ali. ³⁷ Ozo o ro a kuwa ta adama a na a vara nle na atali. Ozo o ro gba shi a kuwa adama a na o kodulo nle ta ure. Ozo o ro gba shi o una le ta na matsun me pe'eni. Ozo o ro a danda ni ili i ro shi, she kwan vu mgbele n na aa nla. Alambi a ama a da a danda, reve e le'e le, waru o bongi le ta. ³⁸ Ama a nda a danda ta ama a sa'ani agba uvadi u nda wu ntsaa le shi. A baza ta atsuma o una na a nसान, reve waru a pa'an atsuma a abanu na a akari. ³⁹ Ama o ndolo suru o yo'onoto ta Asula okolo adama o ucawu wo okolo e le! Amma suru na ne, a kuwa ta babu na a ushiyi ili i na a yuwaan nle nzuwulai. ⁴⁰ Adama a na Asula a dangwa ta a na woo foboo tsu ili i ro i na i la'ai ulobonu abunda lon. U fobo ta u yuwan ne adama she obolo na atsu goon da oo o'wo cece wuntsayi.

Asula a da Dada tsu

12 Tsu ta na ama abunda ukandaruwu na atsu a na o'woi iroci i na ucawu wo okolo u ri. Adama o ndolo lyawa tsu yuwain ala'anlai e iladi a na a ri a makakan ma tsu, she tsu kungai wan. Tsu tawai ili i na yee geshe tsu a yuwan ili i na yi ntsayi a wuma u tsu, ayi da, unusu u na waa tigai tsu babu usan. ² Na tsu ciga tsu 'yuwan tsu kalyuwusa Yesu goon, za na ayi da ufaru wu ucawu wo okolo a tsu waru ayi da za na kambuwa niyi ununa wu ntsayi. U sowo ta atsumalima reve u kuwa a akpata.† Awu gba u ushi wono gashi ili i ro i da shi, adama a mazanga ma na waa tawa u tsura elime. Gogo tsunda u ta nden o ukere usa'ani o ootogu o tsugono tsu Asula.† ³ Yuwain majiyan me iroci ma Yesu. U kaba ta asuvu a mantsa ma na ama a wuya a yuwusaan yi iwuya. Adama o ndolo she i kungai awu i lyawa mpolo wan.

⁴ I ta yuwusan mpolo nu unusu, agba mpolo n du ko-to n zuwa o una du shi. ⁵ Agba yi icina ta ili i na Adan-shi a Asula a dammai muwun ma Asula adama u gbmato le asuvu:

"Mawun ma va, vu polo atsuvu a mantsa ma na Asulazuva oo ronuso wu atsuvu,

waru she okolo a wu a kuda wan a mantsa ma na waa barasa wu.

⁶ Adama a na Asulazuva a tsu bara ta za na suru u cigai, reve waru u ca aza a na u usuyi tsu muwun ma yi oforo."†

⁷ I kaba asuvu atsuma atsumalima a na yoo sowuso adama a na u rotso ta oforo a na dada tsu ca mawun. Mawun mo lo ma na dada va yi tsu kuda a ca oforo shi. Asula a ta yuwusan na adu tsu muwun ma yi. ⁸ Asula a tsu bara ta muwun ma yi suru, agba nu u bara du shi, to, adu agirutu a da, agba i ri muwun ma

† 12:6 Udm. 3:11-12.

amayun mā yi shi. ⁹ Suru ntsu tsu shi tā nā mbara pa o uvadi aza a na a barasa ntsu. Reve gba tsu uwwusa le. To tsa la'a uwwa Dada tsu na ri zuva adama tsu dānāi wuma shi? ¹⁰ Mbara n tsu bara tsu tā a mantse wa'a o ure u na e enei mejege. Amma Ḍsulā a ta barasa tsu adama u kamba tsu, adama tso o'woi aza a akiza ununa u ri akiza. ¹¹ Tsubari ili i na ama a tsu uwwa uyo'o a mantse ma na aa yuwusan yi dā shi, u tsu bāli tā! Nā Ḍsulā a bara le, ne dā, adama u roco le ubatā u na a nusain dā, dāda a tsu lapula reve a yuwan ili i na i ri mejege no okolo nden.

¹² I gbatato obolu ā dū a na ā kunāi, reve waru i gbatato alu ā dū. ¹³ I yuwan ure mejege adama a ana ā dū. Ne dā aza a na oo tono dū akutsumā, nā ā tādāt-sā, āā riyā shi, amma ā tā tsurā ucira.

Uwwai Ḍsulā

¹⁴ I yuwan mpolo i yuwan nden n sa'ani na ama suru, waru i yuwan mpolo i yuwan nden ma akiza. Za na suru wuma wā yi u ri na akiza shi, wee ene Ḍsulā shi, ko ke'en. ¹⁵ I yuwan ugbozu she vuma lamba ā ushi isa'ani yā Ḍsulā wan. I kambuwa ugbozu tsarā nanza tāwāā dū na addama wan. Cu'un vuma ndolo tā lungusā ama nā ābundā atsumā ā dū nā ābundā. ¹⁶ I yuwan ugbozu she nanza yuwan tsipere wan, ko u 'yuwan ā kuru Ḍsulā ununa Isuwaṭ yuwain wan. Isuwa āyi dā mawun mo ufaru ma Ishiyaku, waru u shi tā ushi agadu a dada vā yi suru, reve gba u wina yi adama u lyuwa ilyalya u tā. ¹⁷ I cuwan tā ana Isuwa yuwain ne, u shi tā u cigisa dada vā yi zuwaa yi aba'un, amma dada vā yi 'yuwan tā. Agba babu ili i na waa yuwan u vadala ili'i, ko a na u patiyi dada vā yi nā mesun.

¹⁸ I ri tsa ama a Isra'ila shi, aza a na a rawai a Masasan ma Sinai, ṭ ubatā u na ee ene reve waru aa gura ju'wān. U shi tā ā kulusā na akina, ā bāru yi tā ni irumbu i limā nā lipā. ¹⁹ A uwwa tā mesun ma aavana nu udyo u ro. Ana ama'a a uwwai udyo'o, reve a pati Ḍsulā a lyawa adanshi, ²⁰ adama a na u la'a tā ucira u na aa gura kuru ana u dammai, "Ko nā shi nama dā ju'wāin masasa'an, na a 'yuwan a ciga o una yi nā mavara ma atali." ²¹ Musa na aciyāyi wu uwwa tā wovon wi ili i na we enei dāda u dammai, "Mu uwwa tā wovon lon hali n te meje'en." ^{††}

²² Agba gogo i tāwā tā a Masasan mā Sihiyonāṭ waru nā Urishelima na ri zuva. Āyi dā lyuci gbain vā Ḍsulā a wuma, ubatā u na obolo obolo a nlingata mā Ḍsulā mā ābundā lon m bolotoi adama a yuwan māzāngā. ²³ I tāwā tā ubatā e ibolo i muwun mā Ḍsulā tsā muwun mu ufaru mā yi aza a na a danai ala e le suru de zuva. I tāwā tā ubatā wā Ḍsulā na aciyāyi, za na āyi dā za vu uge'etosu va ama suru. Waru i tāwā tā yā kwisā va ama a sa'ani, waru Ḍsulā ā kambato le tā cine wu ntsayi. ²⁴ I tāwā tā ubatā wā Yesu, za na tāwāyi na akucunūṭ a sa'avu diga ā Ḍsulā. Mpasa mā Yesu † n dā o

† 12:20 Mtā. 19:13. †† 12:21 U.Wl. 9:19. ‡ Mpasa mā Yesu n tsu tāwāā tā nā gafura vu nusu, amma mpasa ma Habila n tāwāā tā nā atsumālimā e ekere a za na una niyi (Ufr. 4:10).

kyo'onuyi tsā kucci, za na ri ni ikaka i na i la'ai mpasa ma Habila. ^{††}

²⁵ Adama o ndolo i yuwan ugbozu waru she i 'yuwan o polo atsuwu wan, n nā Ḍsulā a yuwan adanshi. Ama a Isra'ila a na a vadala niyi ucinā ana u o rono nle atsuwu pa o uvadi, ko za la'a shi. Adama o ndolo u tā dānā tsu uwuyan nā tsu vadala Ḍsulā a na ā ri zuva ucinā nu u rono tsu atsuwu. ²⁶ Ana u yuwain adanshi nu ujimu de ācapā, udyo wā yi u jingādā tā uvadi, ^{††} amma gogo u yuwan tā nzuwulai, "N tā jingādisā uvadi u tā waru, agba uvadi goon shi, hali nā zuva." ^{†††27} Ana u yuwain adanshi a nda, u ta dansa a na ili i na u yuwain suru ā tā lungusā le. She ili i na i ri n jingādā shi, goon ele dā aa buwa.

²⁸ Āyi dā i zuwai tsu dānāi o godyusho a na tsu ushiyi tsugono tsa na ili yi lo a na wāā jingādā yi shi. Tsu yuwayin Ḍsulā āgandā cine woo yo'onoto yi okolo, reve tsu ca niyi tsugbain āvu waru tsu uwwai wovon wā yi, ²⁹ adama a na Ḍsulā ā tsu akina a wuna u na u tsu lungusā ili i dā.

Cine oo yo'onoto Ḍsulā okolo

13 I lyuwa elime nā ncigalai ni icigi yi Zamawawa. ² I cuwan i ushi omocin ulobonu a 'wa dū. Ama o ro a yuwan tā de ne, āvu gba ā ushi nlingata mā Ḍsulā babu ele urevu. ³ She yi icina na aza a na ā ri pe o u'wa wa ali wan. I sowo atsumālimā obolo ne ele gashi i tā de obolo ne ele. I cuwan na aza a na o bongiyi gashi ādu fo i tā pe atsumā e le.

⁴ I ca nden n lolo tsugbain. Ka nā vali a mantse suru i guzā amayun, adama a na Ḍsulā a ta ca za na yuwain tsipere suru atsumālimā, ko za na kudāi ā guzā amayun atsumā ā nden n lolo suru. ⁵ I guzā aciyādu e icigi yi ikebe. I yuwan ankuri ni ili i na i ri nā āyi. Ḍsulā a damma tā,

"Maa lyawa wu shi, waru maa vadala wu ucinā shi, ko ke'en." ^{†††}

⁶ Adama o ndolo, tsu ta gura damma babu wovon, "Maa uwwa wovon shi, adama a na Ḍsulazuva za vi ikambi i vā i dā. A gura yuwan ili i ro nā āmu shi."

⁷ I cuwan na azagbain ā dū, aza a na o rito ndu Adanshi ā Ḍsulā. I cuwan ni isa'ani i na wuma u le u tāwāyi, waru i ca okolo ā dū a Zagbain cine ele a yuwain.

⁸ Yesu Zamawawa aa vadala shi, ko ke'en! Ne dā u ri tso yon, tsa ana'an, waru babu ukotu.

⁹ She vu lyawa ā pusān wu ana wan, waru she vu lyawa uritosu icu'un icu'un i zuwa wu vu toni ure u wuya wan. Isa'ani yā Ḍsulā i dā yāā dāshi wu okolo ug-bamu, agba e itoni i wilā wi ilyalya i dā yaa zuwa wu vu yuwan ne shi, ili i na yaa kambusa aza a na oo tono le shi. ¹⁰ Amma tsu tā nā masa'at mo ro, waru nan ganūṭ na a yuwusan āgandā ubatā wā āgandā o uvadi u nda,

†† Ana Kayinu unai Habila, Ḍsulā a damma yi tā, "Mpasa mu za-wa'a vā wu n na n ri e ida n te dewu vā (Ufr. 4:10)." Gogo tsunda, mpasa mu Zamawawa n da maa yuwusan adanshi e ikaka i na i la'ai mpasa ma Habila. †† 12:26 Mtā. 19:18. ††† 12:26 Hab. 2:6. ††† 13:5 U.Wl. 31:6-8; Ica 118:6.

ā ri nu ucira u na a tama kucci na a cayi a masa'a mā tsu shi.

¹¹ Aabara a nan ganu a tsu tanu tā mpasa mi inama a uwa pe Upasu u na u La'ai Akiza ubatā u na u tsu ca mpasa'a adama ā nusu. Agba lipu vi inama'a ā tsu kulāto le tā a alanga o uvalātā. ¹² Ayi da i zuwai Yesu sowoi atsumalimā o ugyuru, adama u kambato ama ā yi aza a akizatā nā mpasa mā yi. ¹³ Adama o ndolo tsu karai ā tyo ubatā wā yi o ugyuru wu uvalātā adama tsu uwwai wono u na wu uwwai. ¹⁴ Tsu ri nā lyuci na āā dānā lo babu ukotu o uvadi shi, amma tsu te ipiri i lyuci tsundolo.

¹⁵ Lyawa kucci tsu lyuwa elime a cuwusa Asulā atsumā a ala e Yesu. Tsu casu ala ā yi tsugbain. ¹⁶ She yi icina i yuwan isa'ani wan, waru i kamba ozo o ro, adama a na ele da kucci na oo yo'onoto Asulā okolo. ¹⁷ I yuwan tsutoni na azagbain ā dū, waru i yuwan ili i na a damma ndu i yuwan. A tā kalyuwusa dū babu wivuwun, adama a na e reve tā a na aa cuduwa Asulā cine ulinga u le u yuwain. Ni i yuwaan le tsutoni, a ta yuwan ulinga u le nā mazaṅgā. Ni i 'yuwan gba a yuwan tsutoni ne ele, a ta yuwan ulinga u le nā atsumolangu, agba ayi nda waa kamba dū shi.

¹⁸ I yuwusaan tsu avasa kuci. Tsu reve tā asuvu ā tsu ā tā cece, waru tsu ciga tā tsu yuwan ili i na i ri mejege

a mantsa suru. ¹⁹ N te ipati i dū nu ucira u na n ri nā ayi suru, i yuwan avasa adama Asulā ā kambato mu ya'a dū kedū.

Avasa o ukosu

²⁰ N ta avasa Asulā a asuvu nden u ca dū ili i sa'ani i na i cigai biti adama i yuwan ili i na u cigai. U 'yaṣan tā Yesu Zamawawa Zagbain tsu diga o ukwā. Gogo Yesu tā tsu Za va Aguba a Gbain a na aa yuwan ulinga nā mpasa mā yi adama a yuwan akucunu ā Asulā ni ikyon ya yi, akucunu a na oo koto shi. N ta yuwusan avasa Asulā a yuwan ulinga atsumā ā tsu adama tsu yo'onoto yi okolo e ekere e Yesu Zamawawa. Lyawa tsugbain tso o'wo za vā yi suru suru waru babu ukotu. Ami.

²² Ama ā vā, n te ipati i dū i kambuwā ugbozu e ikaka yu udashishi wo okolo o ugbamu u nda. Mepepelime mā ābundā ma da shi.

²³ N ciga dū tā i reve a na a lyawai Timoti za tsu diga o u'wa wa ali. Nu u rawa ya'a vā kedū, tsu tā tāwā ubatā u dū ra adama tse ene dū.

²⁴ I cāṣā azagbain ā dū suru nā āzā e Itoni suru.

Waru āzā e Itoni a Italiya a na ā ri obolo nā āmu ā te icāsu i dū.

²⁵ Lyawa isa'ani ya Asulā i dānā obolo nā ādū suru.

Yakubu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yakubu zawa'a vu Zagbain Yesu Zamawawa ayi da za na danai aatagada a nda. U dana ta mepepeli ma nda a tyo aza e Itoni e Yesu aza na a ri ubazu bata bata atsuma o uvadi adama a atsumalima a na oo sowuso adama e itoni ya Yesu Zamawawa.

Ana atsumalima a yuwain abunda lon, reve e bete'we a tyo bata bata. Ayi da i zuwai Yakubu danaa nle mepepeli ma nda adama a na u ciga nle a kaba asuvu waru a yuwan ankuri atsuma e itoni i na a yuwusan. Ayi da i zuwai aatagada a nda a yuwusan adanshi adama a atsumalima, na addama, na makaba ma asuvu, obolo na avasa, waru na nden n na mu ntsayi a yuwan atsuma a nden n na a yuwusan atsuma e itoni.

Aza e Itoni ana'an na abunda o to sowuso atsumalima e ekere a aza a na a kurusu Zamawawa shi. Suru na ne suru tsu toni niyi ulobonu. Aatagada a nda o roco tsu ta itoni ya Yesu ayi da a yuwan ili i sa'ani usana suru.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1:1)
2. Wuma wu ucawu wo okolo nu ugbozu (1:2-18)
3. Mawwa nu ukurusu wi ikaka ya Asula (1:19-27)
4. She vu roco adangulu a tyo aza e ikebe wan (2:1-13)
5. Ucawu wo okolo na linga (2:14-26)
6. Ugbozu ni idanshi (3:1-18)
7. Morono ma atsuvu adama a tsu'utsa nu uvadi (4:1-5:6)
8. Makaba ma asuvu, ni isa'ani, obolo na avasa (5:7-20)

Ucuduwu

1 Amu da Yakubu, aagbashi a Asula waru aagbashi e Yesu Kristi Zagbain Zamawawa.

N ta danasaa aza e Itoni ya amayun a na a ri ubazu suru atsuma o uvadi.

N ta lyungusu icasu i va.

Uritosu adama a malyungwa

² N'utsa n va suru, i yuwan mazanga mantsa ma na addama a tawa ndu icu'un icu'un. ³ Adama a na i reve ta cine malyungwa mo ndolo ma tsu zuwa ucawu wo okolo a du u tawa na makaba ma asuvu. ⁴ I kaba asuvu hali malyungwa ma du mo koto. Ana i kabai asuvu o ndolo i to o'wo nu ucawu wo okolo ugbamu waru i ta dana ushiwun, yaa lamba ili i sa'ani shi. ⁵ Za na lambai ugbozu suru, u pati Asula, waru u ta ca yi ugbozu'u. Asula a tsu ca ta vuma ne'e pere. U tsu gbarana za na pati niyi ili shi. ⁶ Amma na vu pati ili i ro, vu ciga vu 'yuwan vu ca okolo, agba vu kuda okolo wan. Ni i kuda okolo i ta dana gashi ikefu i mala ma na upepu u tsu zuwusa yi a kandaruwusa. ⁷ Cu'un vuma ndolo yuwan majiyan ma na Zagbain aa yuwaan yi ili ro wan, ko ke'en. ⁸ Cu'un vuma ndolo tsu gura yuwaan aciyayi majiyan ma ta shi, waru u tsu gura kuru ure u ta shi.

⁹ Aza e Itoni aza a na a ri ni ili shi, a yuwan afalu adama a na Asula a 'yasan le ta. ¹⁰ Aza e Itoni aza a na

a ri ni ikebe, a yuwan afalu fo adama a na Asula a zuwa le ta a kadato aciyele. Aza e ikebe o to koto ana yipalu ya anlya i na i tsu uta o ogozo. ¹¹ Urana u tsu tawa ta nu usuduwu wa yi, awu u 'yeweto anlya, awu waru yipalu ya yi i riyi e ida, reve ulobonu wa yi u koto. Ne da waru za vu utsuru oo koto ayi pe atsuma a linga va yi.

¹² Asula a tsu tawa ta ama a na a kabai asuvu na ankuri na malyungwa na mazanga. Na malyungwa mo koto, Asula a ta ca ookokolo a wuma u babu ukotu e ekere a za na riyi a malyungwa'a shi. Asula a yuwaan ta aza a na a ciga niyi nzuwulai n nda.

¹³ Na vuma ciga yuwan ili i babu ulobonu, cu'un vuma ndolo she u damma Asula a lyungwa yi ta wan. Za lo na aa gura lyungwa Asula a yuwan iwuya shi, waru Asula a tsu lyungwa ama a yuwan iwuya shi. ¹⁴ Icigi i maluwa ma na tsaa yuwan iwuya u tsu lyungwa tsu ta tsu yuwan ili, reve u pusan tsu ana. ¹⁵ Maluwa mo ndolo u tsu yuwan ta atsuma reve u matsan unusu, ne da waru unusu u ndolo u tsu yuwan mgbain hali u tawa nu ukwa.

¹⁶ Ama a na n cigai abunda, she i kuru ili ye epen wan. ¹⁷ Ili i na i ri ulobonu suru une'e u da diga ubata wa Asula de zuwa, ne da waru ili suru i na i ri babu unusu. Ili i nda suru a ca tsu ta le diga ya Dada na yuwain ekan a zuwa. Ne da u ri kuci, u tsu vadala cine ululu u tsu vadala babu usan shi. ¹⁸ Icigi ya yi i da tsoo o'wo

ama a na u dangwai, dāda u lyunguwa ntsu ikaka ya amayun, ikaka i dāda i matsan ntsu tsā muwun mu ufaru.

Zuwai atsuvu a du

¹⁹ Ncigata n va, i dāna nā mawwa babu usān, amma i yuwan adanshi go'o wan, waru i yuwan upan go'o wan. ²⁰ Ni i yuwan upan, ko ili i sa'ani i tā i na Asulā a ciga ndu i yuwan, yaa yuwan shi. ²¹ I lyawa tsipere ni iwuya. Waru i kambato aciyadu ili i ro i da shi, waru i usu ikaka i na a shuwai atsumā a du, ikaka'a i tā nu ucira u na waa wawa du.

²² I yuwan ili i na ikaka'a i damma ndu, she yu uwwa na atsuvu a du goon wan, ni i yuwan ne, i yuwaan tā aciyadu tsulo. ²³ Nā vuma uwwa adanshi a Asulā agba u yuwan ili i na u damma niyi shi, cu'un vuma ndolo tā gashi vuma na kalyuwai aciyayi a madubi. ²⁴ Reve nu u karā avu wi icina cine u ri babu usān. ²⁵ Agba nā vuma kalyuwa wilā wā Asulā u na u ri ulobonu lon, reve u lyuwa elime a yuwusan ili i na wilā'a u dammai, vuma ndolo tā tsurā aba'un na asuvu nden a na wilā u cayi.

²⁶ Nā vuma aa yuwusan majiyan gashi u to tonishi Asulā, agba u gura guzā unā wā yi shi, wu lumā tā aciyayi, waru itoni yā Asulā yā yi pere da. ²⁷ Ure u sa'ani u na wu ntsayi o toni Asulā Dada tsu ayi da a kalyuwa mkpa'an nā nrunā, reve waru a suma nshinda mu uvadi.

Morono ma atsuvu adama a adangulu

2 Ama a va, Yesu Zagbain Zamawawa tsu tā nā tsugbain lon. Adama a na adu aza e Itoni a da, she i roco adangulu e ekere a ama o ro wan. ² Iroci, nā vuma ro utā de reve u tawā ubatā wi ibolo i du, ayi wotowu ni itana i sa'ani nā makawani me ikebe ma zinariya, reve waru za vu ulambu tawā wotowu ni itana yu uwuyan wukaru. ³ Reve vu la'a ca ugbozu wā wu a za na otoyoi itana i sa'ani, reve vu damma yi, "Yuwan ankuri dānu o ootogu a sa'ani a nda." Reve vu damma za vu ulambu, "Isawan ndede," ko vu damma yi, "Dānu e ida lo a makakan mā va." ⁴ Nā vu yuwan ne, vu ta yuwusan adangulu atsumā a ama, waru ne da yaa yuwusan gashi aza o uge'etosu a na a ri nā majiyan me iwuya.

⁵ Ncigata n va, zuwai atsuvu a du yu uwwa ulobonu: Amayun a da Asulā a dangwai aza o ulambu atsumā o uvadi u nda, reve o o'wo aza o utsuru atsumā e Itoni. Reve waru u dangwa le tsarā a uwa atsumā o tsugono tsa na u yuwayin aza a na a ciga niyi nzuwulai. ⁶ Nā ne suru, i tsi isulusa tā alambi! Waru gba aza o utsuru ele da e le'eshe du, reve waru a tara du a tyo o ukobu wu uge'etosu. ⁷ Ele dāda waru aza a na aa yuwusan adanshi a vanvama adama a ala a sa'ani e Yesu Zamawawa, waru i tā pe atsumā a ala'a.

⁸ Ili i na yi ntsayi ayi da i toni wilā u Mogono'o u na a tsurā atsumā a Adanshi a Asulā, "Vu ciga nron mu nden mā wu, cine vu cigai aciyawu." ⁹ Nā vu tara ama cine vee eneshe le ne esu, vu nusan tā, waru Wilā u

kototo wu tā, vo o'wo tā za vu unusu. ¹⁰ Nā vuma toni Wilā wā Asulā suru, avu u riyā a za tā, vuma ndolo kudā tā o toni wilā'a suru waru u yuwan tā unusu. ¹¹ Asulā a na a dammai, "She vu yuwan tsipere wan," ayi da waru u dammai, "She vu una vuma wan." Nā vu yuwan tsipere shi, avu vu una za ro, vo o'wo tā za makuda mā Wilā wā Asulā suru.

¹² Adama o ndolo vu yuwan adanshi, waru vu yuwan ili i na gashi gogogo da e ge'eto wu nā wilā u na waa ca wu ufulu. ¹³ Nā vee inda iliyali yo ozo o ro shi, ee ene iliyali yā wu shi. Nā voo rocosu ozo o ro isa'ani, to, o to roco wu isa'ani yā Asulā hali isa'ani'i i lyuwa aci o uge'etosu.

Ucawu wo okolo nā mayan mo ulinga

¹⁴ Ama a va, nye i da isa'ani, vu damma, vu tā nu ucawu wo okolo, agba vu roco yi nā linga shi? Cu'un vu ucawu wo okolo o ndolo aa wawa za shi. ¹⁵ A damma, ve ene tā vuma na cigai ilyalya ko itana yu u'otosu, ¹⁶ reve vu damma, "Vu rawa lafiya, Asulā a ca wu malyuwaa nā mosowoo ni itana yu u'otosu," agba vu kamba yi atsumā e ili i na yā balā yi shi. ¹⁷ Nā ne da ucawu wo okolo a wu a ri goon, babu ulinga u na u rocoi, ucawu wo okolo o ndolo pere da, waru aakwakwā a da.

¹⁸ Za ro ta gura ece mu, "Vu tā nu ucawu wo okolo?"

Waru n tā usu yi, "N tā ni ili i na moo roco." Reve n damma yi, "Roco mu vu tā nu ucawu wo okolo, agba vaa yuwusan isa'ani shi, waru amu n to roco wu n tā nu ucawu wo okolo atsumā o ulinga u na maa yuwusan."

¹⁹ Vu usu tā na Asulā a tā a da. U lobono tā. Ko otoni a limā fo a usu tā ne da, u tsu zuwa le tā e je'en nā wovon.

²⁰ Avu ulu u vuma! Vu ciga tā she nanza roco wu ucawu wo okolo babu ulinga u sa'ani pere da?

²¹ Uwwai nda, akaya a tsu Ibrahim zuwa tā Asulā a uwwa uyo'o ana u votoyin ulobo wā yi Ishiyaku a masa'a, tsarā u yuwan kucci nā ayi. ²² Gogo vu ta gura ene cine ucawu wo okolo a Ibrahim ni ili i na u yuwusain a lingai obolo. U roco tā ucawu wo okolo a yi amayun a da atsumā e ili i na u yuwain. ²³ Apa nda ili i na Adanshi a Asulā a dammai, "Ibrahim tā nu ucawu wo okolo e ekere a Asulā, reve waru Asulā e kece yi atsumā a aza a abulā." Ne da Ibrahim yuwain dāda e de niyi i'utsā yā Asulā. ²⁴ Ye ene tā gogo a na tsu ta gura zuwa Asulā a zangana nā atsu adama e ili i na tsu yuwain, agba ni ili i na tsu usuyi goon shi.

²⁵ Iroci, Rahaput aashakala a da a dānāi. Amma u zuwa tā Asulā a yuwan mazanga nā ayi ana u ushiyi aza a na a 'yawai matawa mo utyo me ida, reve u wawa le avu u kambato le o u'wa nu ure u ro. ²⁶ Lipu na ri babu ruhu, lipu ndolo akwakwā a da, ne da ucawu wo okolo a ri babu ulinga aakwakwā a da!

Uritosu adama e eelentsu

3 Ama a va, she yo o'wo munlu ma Adanshi a Asula na abunda wan. I reve Asula e te ge'eto tsu lon adama a na tsu ri munlu.

2 Atsu tsu nusan ta e re na abunda, amma aza a na a gura guza elentsu e le, a ta gura guza aciyele e re na buwai. 3 Tsu tsu zuwaa ta ido rumu na amunga a na tsara a uwwa tsu, tsara tsu gura zuwa le a yuwan ili i na tsu cigai a yuwan suru. 4 Ne da fo a tsu yuwaan wantsun. U ta mgbain waru upepu u mala u tsu kebe yi ta. Na ne suru na zagbain yuwan ulinga na aaci o uwalata u wantsu'un u tsu vadala ta a tyo ubata u na u cigai niyi u 'yawa. 5 Ne da waru eelentsu, ili i ke'en i da atsuma a lipu, agba u tsu yuwan ta abajini e ili. Abajini o una a tsu kulata na makina me ke'en. 6 Eelentsu fo akina a da. U ta tapu ni iwuya, u tsu una ta vuma suru suru, reve u zuwa ure u wuma u vuma a akina, ayi aciyayi u'wa wa akina u da we ivulusa yi.

7 Ama a tsu gura ta zuwa nama suru vu uwwa le, na nnuu, ni iyo, na mugula fo, 8 agba babu za na aa gura zuwa eelentsu a yi oo toni yi. Ili i wuya i na vuma aa gura gitsa da shi. U ta na yaza yu ucira.

9 Ne eelentsu a da tsu yuwaan Zagbain na Dada ica. Ne eelentsu a dada waru a tsi isula ama, ko na a yuwan nle oroci a Asula. 10 Ica nu una wu usa, o una u ta u da oo utusa, aza a va, she wo o'wo ne wan.

11 Lyusumini ta ta gura tawa na mini mo uyo'o na mini mo okono? 12 Aza a va, ashe ubiri u ta gura matsan zetun?† Ko zetun u matsan ubiri? O'o, ne da waru vee kene mini mo uyo'o a lyusumini ma na ma ri okono shi.

Cu'un vu gbozu re

13 Atsuma a du, vuma ro ta pe za na ri nu ugbozu nu urevu wi ili ya Asula? Ama a na a ri ne, o tsu rocoo ta cine aa yuwusan wuma u sa'ani u le, waru o tsu rocoo ta cine aa yuwusan ili i sa'ani babu u'yasasan wa avangaci. 14 Amma na vu ri na tsushu'un ni icigi ya aci o ookolo a wu, she vu 'yasasan avangaci a na vu ri nu ugbozu wan. U'yasasan wa avangaci a wu suru amayun a da vaa 'yuwusan. 15 Icigi ya aciyawu, na tsushu'un tsu wu ubata wa Asula a da wo utusa shi. Icu'un i ndolo ili yu uvadi i da, babu akiza, waru Mekerencesu† ma da ma tsu tawa ne ele. 16 Ubata u na icigi ya aci na tsushu'un tsu ri suru, ubata u ndolo ujambu u da u tsu danga lo waru iwuya suru i ta lo.

17 Amma ugbozu u na wu utai de zuva suru u ta cece. U cigai ta asuvu nden. Mantsa suru ben da u tsu danga, waru u tsu zuwaa ta ama atsuvu. U ta ni isa'ani, waru u tsu yuwan ta linga sa'ani. U tsu roco mayan me ili koko'o shi, waru u tsu yuwan ili ni ikpa'a shi. 18 Aza a na aa casu ama adanshi a asuvu nden a tsu cu'wan ta icu'un ya asuvu nden, reve a gasa isa'ani.

I ca aciyadu e ekere a Asula

4 Nye i da gba yaa tawusa na mawasan na nlangi atsuma a du? Ili i na yaa tawusa na addama a nda suru ele da ili i na i cigai, a na a ri a nlangi atsuma a du. 2 I cigai ta ili i na i ri na ayi shi, avu i yuwan ifobi avu yu una tsara i tsura ili i ndolo. I ta yuwusan tsushu'un tsi ili i na ozo o ro a ri na ayi, waru yaa tsura ili i ndolo adama a aciyadu shi, ayi da i zuwai yaa yuwusan mawasan na nlangi adama i usa le e ekere a aza a na a ri ni i da. Suru na ne, ili i na i zuwai i tsura ili i na i cigai shi, ayi da, i pati Asula shi. 3 Waru ko ni i pati, i tsu tsura shi adama a na no okolo a sa'ani a da i yuwayin ipati'i shi, i cigai ta ili i na yoo yo'onoto du okolo.

4 Adu aza o ulambu wa abula! I reve, ni i cigai ili yu uvadi i nda, i to o'wo n'yuwatan ma Asula. 5 Ko i ta majijan pere da Adanshi a Asula a dammai, Ruhu va yi ta pe atsuma a tsu waru u ta a tsushu'un lon. 6 U tsu roco tsu ta isa'ani ya yi na abunda. Ayi da i zuwai adanshi a yi a dammai:

"Asula a 'yuwan ta za na a 'yasasan aciyayi, amma u tsu yuwaan ta za na votoyin aciyayi ubata wa yi isa'ani."

7 Adama o ndolo, i ca aciyadu e ekere a Asula. I 'yuwan Mekerencesu, u ta suma u lyawa du. 8 I tawa zuzu na Asula, ayi waru u ta tawa zuzu na adu. Adu aza o unusu, yi za'wa ekere a du, reve i zuwa okolo a du o o'wo cece. Adama a na i ri no okolo e re re. 9 I yuwan atsumolangu, i shon, i yuwan abara adama e ili yu uwyanu i na i yuwain. I lyawa izo'oshi i du i kambu atsumolangu, mazanga waru ma kambu mesun ma abunda. 10 I voton aciyadu e ekere a Asulazuva, ayi waru u ta 'yasasan du.

11 Ama a va, she i yuwusan adanshi a vanvama a tyo e ekere a aza a du wan. Nna vu yuwan adanshi o unusu a na za va wu vi itoni yuwain, avu waru vu tawaa yi na addama, vu te ge'etosu Wila wa Asula. Agba waru avu za vu uge'etosu da shi, za na aa gura reve Wila a u ta mejege ko u ri mejege shi. Ulinga wa wu ayi da vu yuwan tsutoni na ayi. 12 Asula a da a yuwain Wila, ayi da waru a nde'en na waa gura yuwan uge'etosu atsuma a tsu mejege. Ayi da waru a nde'en u ri nu ucira u na waa lungusa ko u wawa. Adama o ndolo, avu zane da a na vee ge'eto za va wu?

Yaa gura reve nfa'an shi

13 I kambuwa ugbozu e ili i nda, i ta dansa, "Ana'an ko nfa'an tsu ta 'yawa a lyuci ndede, tsu yuwan de aa'wan a ta a tsulusa na tsu wini a tsurusu ikebe i na yaa uwusa tsu." 14 I damma ta tsunda, agba i reve ili i na yaa fara nfa'an shi. Adama a na wuma u du u ta vamma megeve. U tsu danga ta pa nda gogo a mantsa me ke'en u kara. 15 Adama o ndolo, u to lobono i damma, "Nna Asulazuva a cigai tsu danga wuma, avu tsu yuwan ili i nda ne ele ndede." 16 Ko na wo o'woi, i danga ta a yuwusan adanshi e ili i na yaa yuwan nfa'an nu uvadu adama a na i tarai aciyadu ili i ro.

Cu'un vu uvadu u ndolo biti iwuya i da. ¹⁷ I cuwan, unusu u da na vuma reve ili i na i lobonoi u yuwan, reve u 'yuwan a yuwan i da.

O rono ta aza o utsuru atsuvu

5 Aza o utsuru, zuwai atsuvu a du. I ta shon na yisaali adama a atsumalima a na a ri lo a tawa du. ² Utsuru u du u ta shama, waru aran a ta tama itana i sa'ani yi ikebe i du. ³ Gogo zinariya na azurufa oo o'wo ili shi. Ili yi ikebe i na i zuwayi ucira, a ta lungusa lipu du atsuma a akina.† Ili yi ikebe i na i bolotoi nda suru, e te isawan a makakan ma du o una wi ili i na i yuwain o urana wu uge'etosu. Adu da nda gba i bolotoi utsuru u du a rana vu ukosu u nda. ⁴ Zuwai atsuvu a du gogo! Yu uwwa mesun ma aza a zamalinga aza a na i 'yuwain a tsupa. I 'yuwan ta a tsupa melen me le, ikebe i dada n nda a yuwusan adanshi a aci a du. Asulazuva a uwwa ta mesun ma aza a zamalinga'a. ⁵ I danu ta atsuma o uvadi babu linga, na ne suru yu uwwa ta uyo'o u na i cigai. I yuwan ta waru mgbain gogo i fobo ta aciyadu adama o urana u mapada. ⁶ I yuwaan ta ama a sa'ani uge'etosu wu uwuyan, reve i kambato le aza o unusu, reve yu una le, agba a yuwaan du ili i ro shi.

I yuwan ankuri na atsumalima

⁷ Aza a va, i yuwan ankuri ana wo o'woi i ta pura ukambu wu Zagbain. I jiyana aza a na a tsu yuwusan cimba, aza a na o tsu puro mini mo ujuvu, waru a tsu yuwan ta ankuri hali mantsa mo ugasa. I cuwan cine a tsu yuwan ankuri, reve o puro itana yu uduma i kutsa ulobonu. ⁸ Ne da fo yaa yuwaan ankuri. I gbama asuvu adama a na Zagbain ta lo a tawa gogo. ⁹ Aza a va, she i yuwan adanshawuya e ekere aza a du wan. Na ne da shi Asula e te ge'eto du. I kalyuwa ulobonu! Za vu uge'etosu u gbain u ta lo a tawa. U ta lo mishin o unantsu!

¹⁰ Aza a va, i kalyuwa ama a Asula aza a na a yuwusan adanshi o una wa yi atsuma o ucira wa ala a yi. Ele

da iroci ya ama a na yaa kalyuwa adama o mosowo ma atsumalima. ¹¹ Tsu tsu ca ta aza a na a yuwain ankuri atsuma a atsumalima tsugbain. Ayuba iroci i vuma na kabai asuvu na ankuri da lon. Atsuma e ili i na i cina niyi, tse ene ta ifobi ya Asulazuva cine u kosoi ulobonu a wuma wa yi, adama a na Asulazuva a ta tapu ni isa'ani nu urocusu wi iliyali.

¹² Aza a va, u ta dana ulobonu lon she i kucina na zuva wan. She i yuwan ne avu i de ida ko ili i ro wan. Ili i na yi ntsayi i yuwan ayi da i damma "ee" ko "o'o" goon. Ni i yuwan ne yaa nusan shi, waru oo kototo du shi.

Uritosu adama a avasa

¹³ Atsuma a du za ro ta pe na atsumalima? Vuma ndolo lyuwa elime na avasa. Nanza atsuma a du u ta na mazanga? Vuma ndolo cana ishpa yi ica. ¹⁴ Atsuma a du nanza ta pe nu ubanakun? Vuma ndolo banu aza-gbaint a aza e Itoni tsara a yuwaan yi avasa. A ta tsuwagan yi mani'in atsuma a ala a Zagbain. ¹⁵ Avasa a na azagbain a yuwain no okolo a ta, avasa o ndolo a ta kambato za vu ubanakun u ndolo gbaga. Asula a ta kambato yi gbaga. Waru nu u yuwan unusu suru, Asula a ta yuwaan yi gafura. ¹⁶ Adama o ndolo, i dammulai unusu u du, reve i yuwunlayi avasa tsara Asula a kambato du gbaga. Vuma na Asula a uwwusa uyo'o wa yi, avasa a yi a ta nu ucira waru u tsu tawa ta ni isa'ani.

¹⁷ Iliya† vuma da oroci a tsu. U yuwan ta avasa na amayun she o ro'o wan, waru o ro'o e ida shi, hali a'wan a ta'atsu na akapi. ¹⁸ Reve u yuwisan avasa, reve Asula a yuwan iro'i, dada ida i matsain itana yu una ulobonu. †

¹⁹ Aza a va, na za ro puwagan atsuma o ure wa amayun, za ro atsuma a du u 'yawa u kambato vuma ndolo. ²⁰ I cuwan ulobonu, vuma na kambato za vu unusu na riyai, vuma ndolo ta wawa za vu unusu'u diga o ukwa, adama o ndolo Asula a ta yuwaan vuma ndolo gafura vu nusu va abunda na u yuwain.

† 5:18 1 Ngo. 18:41-46.

1 Bituru

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bituru, vuma na danai aatagada a nda, aajiya a da a danai. U dana ta zuzu na Yesu. We ene ta cine Yesu sowo atsumalima ne esu a yi. Atsuma e mepepeli me ma nda u yuwaan ta aza e Itoni a na a ri batata koko'o adanshi adama a atsumalima.

Bituru damma ta aza e Itoni a mantsa mo ndolo a na a yuwan mazanga adama a atsumalima a na oo sowuso. Ana wo o'woi Yesu sowo ta atsumalima atsuma o uvadi u nda, ne da fo aza e Itoni a yi na a 'yuwan a ciga o sowo cu'un va atsumalima o ndolo. Atsumalima a tsu zuwa ta ucawu wo okolo a vuma a dashi gbama. U damma le ta isa'ani ya Asula u to obolo ne ele a mantsa ma na oo sowuso atsumalima o ndolo.

Ana'an aza e Itoni o to sowuso fo atsumalima, waru ne da, Asula a ta na abula hali ana'an n nda. Aatagada a nda a ca tsu ta urevu adama a amayun a akiza a na aa kamba tsu na tsoo sowuso atsumalima. Waru u damma tsu ta ili i sa'ani ya abunda i na tsaa yuwan a mantsa ma na tsu ri oo sowuso atsumalima ko na tsu ri a asuvu nden.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-2)
2. Adanshi a amayun adama o uzuwu wo okolo (1:3-12)
3. Nden tsa ama a Asula a na a ri na akiza (1:13-2:17)
4. Iroci ya atsumalima e Yesu (2:18-25)
5. Za vi Itoni na atsumalima (3:1-4:19)
6. Asala adama a azagbain aza a a'isa aza e Itoni (5:1-11)
7. Icasu yu ukosu (5:12-14)

¹ Amu Bituru, aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, amu da ma lyungusa du mepepeli me ma nda. N ta danasaa ama a na Asula a dangwai. Ele da aza a na a ri a nden ana omocin atsuma e ida ya Pontu, na Galatiya, na Kafadokiya, na Asiya ni ida ya Bitiniya.

² Asula Dada u dangwa du ta de nu ujimu waru Ruhu kambuwa du ta aza a akiza. Adama o ndolo a da i yuwain tsutoni na Yesu Zamawawa, reve mpasa ma yi mo o'woto du cece. N ta avasa i tsura isa'ani ya Asula na asuvu nden a yi a wuma u du na abunda lon.

Aza e Itoni a dana nu uzuwu wo okolo

³ Ica a tyo ubata wa Asula, Dada vu Zagbain tsu Yesu Zamawawa. Atsuma e isa'ani ya abunda ya yi i da a matsisan ntsu. Adama o umatsun u sa'avu u nda u da tsu ri nu uzuwu wo okolo a na a ri wuma, waru tsu tsura yi ta adama a na a 'yasin Yesu Zamawawa atsuma a akwakwa. ⁴ Waru umatsun u sa'avu u nda u tawaa tsu ta na agadu a na aa langa shi, waru za na ri cece agba woo kporo shi. Asula a tu uguzu na agadu a du de zuva, agba waa lyawa ili i ro i ju'wan yi shi.

⁵ Adama o ndolo ni i ca Asula okolo a du, ucira wa yi waa lyawa ili i vama i ju'wan du shi, hali she nu u roco iwawi a mantsa mo ukosu. Waru ama suru e te ene iwawi i nda.

⁶ Ili i nda amayun a da, adama o ndolo i yuwan mazanga adama e le. Amma gogo i to sowo atsumalima icu'un icu'un mantsa wa'a. ⁷ Atsumalima'a a tawa ta adama u roco ucawu wo okolo a du amayun a da. Ucawu wo okolo a du ili ya abula i da u la'a ta zinariya. Akina a da o tsu lobonoto zinariya agba suru na ne u tsu langa ta. A mantsa ma na koyan da ee ene Yesu Zamawawa, i ta tsura ica, na tsugbain, ni isa'ani adama o ucawu wo okolo wa amayun a du. ⁸ I ciga ta Zamawawa ko ana koto ye ene niyi shi. Ko na yee inda yi gogo shi, avu gba i ca yi okolo. Waru ko gogo i ta mazanga na mazanga ma gbain ma na yaa gura cuduwa shi. ⁹ Adama a na i ca niyi okolo a du, i ta ushi une'e wi iwawi i wuma i du.

¹⁰ Amasula a yuwan ta adanshi cine Asula oo roco du isa'ani ya yi, reve a bunga ulobonu adama a tsura urevu wi iwawi i na Asula aa ca du. ¹¹ Ruhu vu Zamawawa shi ta atsuma e le, reve u yuwan adanshi a atsumalima a na Zamawawa oo sowo waru na tsugbain tsa na wa tsura na atsumalima o koto. Amasula'a a shi ta a ciga e reve mantsa na cine ili i nda yaa fara. ¹² Reve Asula o roco le aa yuwusan adanshi e ili i na yaa fara a mantsa me le shi, ili ya amayun i na a dammai adama a du a da. Gogo nda Asula a lyungu ta Ruhu va Akiza u kamba ama a mantsa ma na aa yuwusaan du alajiya a Al-

abari a Sa'ani. Hali na nlingata ma Asula fo n ciga ta n reve ili i nda'a.

Nden ma akiza

¹³ Adama e ili i nda suru, i yuwan majiyan ma sa'ani, reve i guza okolo a du. I yuwan majiyan ununa Asula oo roco du isa'ani ya yi a mantsa ma na Yesu Zamawawa aa kambā. Mantsa ma na i cuwain ni ili i ndolo suru, u ta ca du uzuwo okolo. ¹⁴ I yuwaan Asula tsutoni adama a na adu muwun ma yi n da. She i kambā acaṣa a yuwusan ili i wuya ununa i yuwain a wuma u du de acaṣa wan. A mantsa mo ndolo i shi i reve ununa u lobonoi i yuwan shi. ¹⁵ Asula a dangwa du ta adama yoo o'wo muwun ma yi, adama o ndolo gogo ni i ciga i 'yuwan i danā na akiza a tsumā e ili i na yaa yuwusan biti, ununa Asula a ri na akiza. ¹⁶ Asula na aciyayi u damma ta, "Ni i ciga i 'yuwan yoo o'wo na akiza adama a na amu za va akiza a da." †

¹⁷ I cuwan i ta yuwusan avasa e ekere a Dada za na ri zuva. Ayi da za vu uge'etosu, agba u tsu la'a ciga za ro e ekere a za ro shi. U ta ca du atsumalima ko iliyinkapa adama e ili i na i yuwain. Adama o ndolo i ciga i 'yuwan i ca Asula tsugbain atsumā a nden n na yaa yuwusan pa o uvadi ana omocin. ¹⁸ I reve ta Asula a tsupaṣa ta ili i gbain i ro adama u wawa du diga o ure u vama u na nkaya n du n lyawaa ndu. Agba atsupu a na u tsupai ili i da tsa zinariya ko azurufa, ili i na i tsu jima shi. ¹⁹ U tsupaa du ta na mpasa ma abula ma Yesu Zamawawa. Ayi da Magiri'i ma Asula ma na ma yuwain unusu shi suru suru, waru u ri na abasa shi, ko ke'en. ²⁰ Asula a dangwa yi ta adama o ndolo de nu ujimu kafu a yuwan uvadi, gogo gba a rana vu ukosu u nda Asula a lyungu yi ta o uvadi adama koyan da ee ene yi. Waru Asula a yuwan ta ne adama a du. ²¹ Gogo nda, i ca Asula okolo a du adama a Zamawawa. Waru adama a na Asula a 'yasa'in Zamawawa atsumā a akwākwa, avu u ca yi tsugbain tsa gbain. I ta gura usu reve i zuwa okolo a du ubata wa Asula na amayun.

²² Gogo nda, i ta gura cigalai na aza a du na amayun ana ama o u'wa u ta. Adama a na a za'wai okolo a du cece a mantsa ma na i usuyi Alabari a Sa'ani ili ya amayun i da. Adama a nda ni i ciga i 'yuwan i cigalai lon, nu ucira u na u ri o okolo a du suru. ²³ Asula a zuwa ta a matsisan du. Wuma u sa'avu u du wu utā ubata wa aza a na a matsan ndu o uvadi shi. Adama a na wuma u na a ca ndu u to koto o ukwa. Ayi gba wuma u sa'avu u nda u ri nu ukotu shi, adama a na wu utā ta atsumā a adanshi a wuma wa Asula, agba adanshi'i u ri nu ukotu shi. ²⁴ Ishaya vumavasula dana ta: "Ama suru a ta tsa anlya tsa na tsa tsu kuwushi, ulobonu u le waru u tsu kotushi ta ununa vu revei ulobonu u yipalu wo ogozo.

Anlya a tsu 'yewe ta reve yipalu yo oco e ida.

²⁵ Amma adanshi a Zagbain a ri nu ukotu shi." ††

Waru adanshi a Zagbain ayi da Alabari a Sa'ani a na tsu yuwain alajiya a yi a tyo ya'a du.

² Adama o ndolo ni i ciga i 'yuwan i lyawa unusu u na yaa yuwusan. I lyawa a lulumusā ama. I lyawa a dansa i ta na abula agba ne da shi. She i tonoo tsushu'un wan, agba i lyawa adanshi e ili i na yaṣa bali ama o ro. ² I ciga i 'yuwan i danā a maluwa ma na yoo sowo maani ma akiza ma na ma ri diga ubata wa Ruhu, adama i kungwa nu ucira atsumā e iwawi i du. I saala e izami ya adanshi a Asula ununa babā tsu danā e mesun ma maani, adama a na i pedei isa'ani yi Zagbain.

Aatali a wuma

⁴ Yesu Zagbain ayi da Aatali a wuma. Ama a 'yuwan yi ta, reve gba Asula a dangwa yi reve u ciga yi lon. ⁵ Ne da adu waru i ri. Adu atali a wuma a da aza a na Asula aa yuwusaan ulinga u suwa u'wa atsumā o tsugono tsa yi. Waru adu obolo a nan ganu va akiza a da, waru i ta ca kucci atsumā a Ruhu, za na oo yo'onoto Asula okolo atsumā e Yesu Zamawawa. ⁶ Adanshi a Asula a damma tsu ta:

"Kalyuwa! N ta zuwusa aatali e ikyun yu ucira yu usaa atsumā a Sihiyona,†

za na n dangwai,
ayi da macigata ma va.

Za na cayi vuma ndolo okolo, u te ene u nusan vuma na waa ca okolo shi." ‡

⁷ Ayi macigata ma du ma da, adu aza a na i ushi niyi. Amma aza a na a 'yuwan niyi,

"Aatali a na asuwi a 'yuwain

ayi da gba wo o'woi aatali e ikyun yu ucira yu usaa." ††

⁸ Waru Adanshi a Asula a damma ta,

"Ayi da aatali a na aa zuwusa ama utadatsasa,
aatali a na aa zuwa le a riya." ‡‡

A ta tadatsasa adama a na o poloi atsuvu reve a kuru Adanshi a Asula shi. Adama o ndolo reve a cina ili i na o foboo nle.

⁹ Amma adu i ri tsa ama o ndolo shi, adama a na adu elentsu a na Asula a dangwai a da. Adu obolo a nan ganu a da aza a na aa yuwusaan Asula tsugbashi ana Mogono, adu ama a akiza a da, waru adu ama a Asula a da. Asula o utaa du ta atsumā e irumbu a tyo atsumā e ekan a gbain a sa'ani a yi. Gogo nda ni i ciga i 'yuwan i damma linga va asalama na u yuwain suru. Adanshi a Asula a damma ta,

¹⁰ "De acaṣa i danā ta ama a na a ri ne elentsu shi;
gogo gba shi adu ama a Asula da.

De acaṣa, i shi i tsura iliyali ya Asula shi,
gogo gba shi, i tsura ta iliyali ya yi." †††

¹¹ Ama a va, adu omocin a da na aza a mabura o uvadi. Adama o ndolo n to ronuso du atsuvu i suma icigi yi iwuya adama a na a ta nlangi no okolo a amayun a du. ¹² I yuwan ugbozu cine yaṣa danusu obolo na ama a du aza a na a ri e itoni shi. Ko na aa dansa ne epen, a na i ta yuwusan ili i na i lobonoi shi, e te

† 1:16 N.Gn. 11:44-45; N.Gn. 19:2; N.Gn. 20:7. †† 1:25 Isha. 40:6-8.

‡ 2:6 Isha. 28:16. †† 2:7 Ica 118:22. ‡‡ 2:8 Isha. 8:14. ††† 2:10 Hos. 1:6; Hos. 1:9; Hos. 2:23.

ene wuma u sa'ani u ɗu, reve a ca okolo e le ɗu a ca ʒsulā tsugbain a mantsa ma na waa ɗawā adama o uge'etosu wu uvadi.

Tsutoni na azagbain

¹³ ʒagbain ciga ɗu ɗa i kuru azagbain a ama. I yuwan tsutoni na aza a na la'ai tsugbain ʒsumā a ama, ¹⁴ waru obolo na azagbain a na u lyunguyi suru. I yuwan ne adama a na mogono mā tsu lyungu le ɗa adama a ca aza a na aa nususan ʒsumālimā, waru reve a cuwa aza a na aa yuwusan ili i mejege.

¹⁵ ʒsulā a ciga ɗu ɗa i yuwan ili i mejege. Ni i yuwan ne, i ɗa ɓaru nā va ama a na a yuwain adanshi e epen a aci ɗu pere m pere. ¹⁶ ʒdu agbashi a ɗa shi i ɗa faan. Agba nden m babu tsugbashi tsā ɗu u zuwa ɗu i yuwan iwuya shi. Ufaɓu u na yaa ɗanu ana agbashi ʒ ʒsulā a ɗa. ¹⁷ I ca koyan ɗa tsugbain, reve i roco icigi ɓanga ʒ tyo e ekere ʒ ʒza e Itoni. Yu uwwa wovon wā ʒsulā, ɗu i ca mogono tsugbain.

¹⁸ Agbashi, ni i ciga i 'yuwan i yuwaan azagbain ʒ ɗu tsutoni, ɗu i ca le tsugbain. I yuwaan ne aza a na ʒ ri nā ʒbulā waru ʒ ri nā majiyan me isa'ani, waru agba ni i ciga i 'yuwan i yuwaan aza a na ʒ ri usuduwu. ¹⁹ ʒsulā a tsu yuwan ɗa māzanga nā vuma kaba asuvu ʒ ʒsumālimā e iwuya i na wu ntsayi i sowo shi adama a na u revei ʒsulā. ²⁰ Agba na a faba ɗu adama o unusu, yaa tsurā ili i ro pe shi. Amma ʒsulā a ta zuwaa ɗu aba'un nā wo o'wo i to sowo ʒsumālimā adama a na i yuwain ili i sa'ani. ²¹ Zamawawa ʒyi ɗa iroci i ɗu, waru u sowo ɗa ʒsumālimā adama ʒ ɗu. I kuru ili i na u yuwain. ʒsulā e ɗe ɗu ɗa adama i sowo ʒsumālimā. Adanshi ʒ ʒsulā a damma ɗa:

²² "Zamawawa nusan shi, waru wu lumā za shi." †

²³ Ana ama a uwai e isulusa yi, u tsupa le shi. Ana ama a ca niyi ʒsumālimā u damma she ne ele fo o sowo ʒsumālimā shi. ʒyi de u zuwa aciyāyi e ekere ʒ ʒsulā za na tsu yuwan uge'etosu mejege. ²⁴ ʒyi na aciyāyi u tanuyi unusu u tsu ʒ lipu vā yi ana u kuwāi a akpata, † adama ʒtsu tsu kakasai nu unusu u tsu, reve tso o'wo wuma adama tsu yuwain ili yā ʒbulā. Yo o'wo ɗa gbaga adama a antsu ʒ yi! ²⁵ I shi ɗa e igaru tsi ikyon i na i puwain. Agba gogo i kambā ɗa ubatā wu Za va Aguba ɗu, za na ʒa ɓalyuwusā wuma u ɗu.

Cine aa yuwan nden n lolo

3 ʒdu waru ʒmāci, i kuru ali ʒ ɗu, ununa yaa kuru Za va Aguba ɗu. Na ali o ro a 'yuwan ʒ ushi ikaka'a, nden n sa'ani mā ʒmāci n le n ta zuwa le ʒ usu upasu na adanshi a na aa yuwan. ² A ta yuwan ne, ne e ene nden n sa'ani n na n lobonoi na yaa yuwusan.

³ She i yuwan mpolo n na yoo o'wo ulobonu e esu a ama wan. I damaton aciyādu adama ʒ ʒbundā a maɗava mā ʒnji ko ili i na a yuwain nā zinariya ko adama e itana yi ikebe lo wan. ⁴ Ana yaa yuwan ne, i lyawa e reve ɗu adama o ulobonu u na u ri o okolo ʒ

ɗu. Ulobonu u nda ʒ tsu tsurā yi ɗa o okolo a na a tarai aciyāyi ili i ro shi. ʒsulā a tara yi ɗa ili i sa'ani yu usokowu yo okolo a na u ri n koto shi. ⁵ Ne ɗa ʒmāci a akiza de ʒcapā o o'wotoi aciyele ulobonu. A ca ɗa ʒsulā okolo e le, reve waru a ca ali e le tsugbain. ⁶ Iroci, Saratuɗ yuwan ɗa tsutoni nā vali vā yi Ibrahim, ana u ɗe niyi zagbain vā yi. ʒdu esheli ʒ yi a ɗa ni i yuwan ili i na i ri mejege babu wovon wi ili i na yaa cina ɗu.

⁷ Ne ɗa waru, ʒdu ali ni i ciga i 'yuwan i kuru ben nā ʒmāci ʒ ɗu. I guzā le nu urevu ʒsumā ʒ nden n ɗu obolo. I cuwan i la'a le ɗa ucira. I cuwan ele fo ʒ ushi ɗa une'e u sa'ani wā ʒsulā za na ʒyi ɗa wuma. I yuwan ne adama ko ili i ɗa i geshe avasa ʒ ɗu wan.

I yuwan nden n sa'ani vāni ɗu

⁸ Gogo gba, i yuwan nden n na n lobonoi vāni ɗu, reve ili i na i farai nā za ro ʒsumā ʒ ɗu i tara yi gashi yā'a ɗu ɗa, ɗu i cigalai ana muwun mā ʒnawu. I roco ama isa'ani agba i tara aciyādu ili i ro wan. ⁹ Nā vuma ro yuwaan ɗu iwuya, she i kambuwā yi ni iwuya wan. Waru nā za ro isula ɗu, she i tsupa wan. Amma i zuwaa le aba'un. I yuwan ne adama a na ʒsulā e ɗe ɗu ɗa tsarā i zuwaa ozo o ro aba'un. Ne ɗa ʒsulā aa zuwaa ɗu aba'un fo. ¹⁰ Adanshi ʒ ʒsulā a damma ɗa:

"Nā vuma ciga wuma u māzanga nā rana sa'ani, nu u ciga u 'yuwan u geshe eelentsu ʒ yi a adanshi a vama, waru nu u ciga u 'yuwan u geshe unā wā yi a adanshi e epen.

¹¹ Nu u ciga u 'yuwan u lyawa mayan me iwuya, waru nu u ciga u 'yuwan u yuwan isa'ani.

Nu u ciga u 'yuwan u yuwan ʒtyo a na waa yuwan adama u yuwan nden n sa'ani na ama.

¹² Esu ʒ ʒsulazuva ʒ ɗa ɓalyuwusā aza a na aa yuwusan isa'ani, waru atsuvu ʒ yi ʒ tu ukpatu'u na aa yuwusan avasa. Amma ʒsulazuva a tsu tawa ɗa aza a na aa yuwusan iwuya esu." ††

¹³ Zane ɗa ri lo aa yuwaan ɗu iwuya, ni i ri ufobu na yaa yuwaan le isa'ani? Agba ko na aa ca ɗu ʒsumālimā adama o uyuwusan wi isa'ani, she yu uwwa wovon wan, waru she u damaton ɗu wan. ʒsulā a ta ca ɗu iliyinkapa adama e isa'ani i na yaa yuwusan. ¹⁵ Ana yaa damaton aciyādu, i yuwaan Zamawawa ʒgandā ana Zagbain. I ciga i 'yuwan i ɗanā ufobu u na yaa cuduwa za na ece nɗu, i damma ili i na i zuwai i ri nu uzuwu wo okolo. ¹⁶ Agba ni i ciga i 'yuwan i yuwan ne ben nā tsutoni. I lyawa asuvu ʒ ɗu ʒ ɗanā cece. Reve na ama a yuwan adanshi a vama a aci ʒ ɗu, a ta uwwa wono, ne e ene nden n sa'ani n na yaa yuwusan adama a na yoo tonu Zamawawa.

¹⁷ Lyawa i yuwan isa'ani reve i sowo ʒsumālimā, nā ʒsulā a ciga ɗu i yuwan ne. Ni i sowo awuya adama e isa'ani, u ta la'aa ɗu a na yoo sowo awuya adama e iwuya. ¹⁸ Zamawawa sowo ɗa ʒsumālimā a mantsa ma na u kuwāi adama ʒ nusu tsu, agba u buwa ʒ ɗashi shi. U nusan shi ko ke'en, amma u kuwā ɗa adama ʒ ʒza o unusu adama u ɗawāto tsu ubatā wā ʒsulā. Lipu

† 2:22 Isha. 53:9.

†† 3:12 Ica 34:12-16.

vā yi kuwā tā, agba ā kambāto yi tā wuma ātsumā ā Ruhu.

¹⁹ Reve u 'yāwā nu ucira u Ruhu'u u yuwaan ākwāk-wā a na ā ri wunlu o u'wa wa ali alajiya. ²⁰ Ākwāk-wā a ama a nda a 'yuwan tā a yuwaan Āsulā tsutoni diga a mantsa ma na Nuhuť yuwain wantsun. Agba Āsulā ā shi tā a yuwan ankuri ne ele. Ama kunlā dā a uwai a wantsu'un reve Āsulā a wawa le ā mini ma gbain.

²¹ Mini ma gbai'in iroci yu urumbusu u na waa wawusa dū dā gogo. Agba urumbusu adama ā wuzā'u wā āshindā a dā shi. U to rocosu uvadalasa ubātā wā Āsulā na asuvu e cece, adama a na ā 'yāsāin Yesu Zamawawa ātsumā ā ākwāk-wā. ²² Gogo Zamawawa tā zuva, ubātā u na u ri nden o ukere usa'ani wā Āsulā. Nlingata mā Āsulā suru obolo nā cu'un vo otoni ā lima suru na a ciga a 'yuwan a yuwaan yi tsutoni.

I yuwan ununa Zamawawa yuwain

4 Gogo nda, adama a na Zamawawa sowoi ātsumālimā ā lipu vā yi, ādū fo i dānā ufobu u na yoo sowo ātsumālimā. Adama a na ni i usu i sowo ātsumālimā adama a Zamawawa i 'yuwan tā a yuwan unusu. ² Adama o ndolo ne dā yāā kuru ili i na lipu dū cigai shi, amma reve i yuwan ulinga nā wuma u dū i yuwan ili i na Āsulā a cigai. ³ I tara tā de mantsa lon nu ujimu a yuwusan ili i na aza a na e revei Āsulā shi aa yuwusan. I yuwusan tā tsipere icu'un icu'un, i shi tā i yuwan ili i wuya i na lipu cigai, i yuwan tā de oso nā ābukit a vanvama nā yisowishi ni itoni yā āmāli i na Āsulā a 'yuwain.

⁴ Akuci ā n'utsā n dū a ta yuwan asalama a na i dāshi boloi aci ne ele ātsumā a mayan me ili i vama shi. Hali gba a uwa a yuwusan adanshi a vama a aci ā dū adama o ndolo. ⁵ Agba na a ciga a 'yuwan ā usu za na ee ge'eto koyan dā, aza a wuma na aza a na ā kuwāi de. ⁶ Adama o ndolo a dā u yuwayin ākwāk-wā alajiya a Alabari a Sa'ani. Adama ko ne e ge'eto le tsa akapi a ama ā lipu, u yuwaan le tā ne tsarā ā tsurā mantsa ma na a vadala a yuwan wuma ātsumā ā ruhu cu'un na Āsulā ā ri nā āyi.

⁷ Aa jima shi ili biti i to koto. Adama o ndolo i voton ugbozu āvu i guzā aciyādu adama i gura yuwan avasa. ⁸ Ili i na i la'ai āyi dā, i cigalai ni icigi ya amayun, adama a na icigi i tsu zuwa tā i yuwan gafura vu nusu vā ābundā a na a yuwaan ndu. ⁹ Ni i ciga i 'yuwan i kālyuwulāi ulobonu babu adanshawuya.

¹⁰ Āsulā a ca tā koyan dā ātsumā ā dū une'e koko'o. I yuwan ulinga ni ili i na Āsulā a ca ndu adama i roco isa'aniť yā Āsulā ā tyo a ama. ¹¹ Nā āvu za na tsu yuwan adanshi a dā, vu yuwan adanshi gashi Āsulā na aciyāyi a dā aa yuwusan adanshi nā āvu. Ne e de wu tā adama vu kamba ama, vu yuwan yi nā ātyo o ucira u na Āsulā a ca nuwu. Adama e ili biti Āsulā ā tsurā ica ātsumā e Yesu Zamawawa. Tsugbain tsā yi nu ucira wā yi ā ri nu utyo shi. Ami.

Ātsumālimā adama e itoni

¹² Ama ā vā, she i yuwan asalama wan na a ca dū ātsumālimā gashi akina. She i yuwan majiyan gashi ili i ro i dā ko'o wan. ¹³ Amma i yuwan māzāngā adama a na i uwai ā ātsumālimā a Zamawawa. Adama yo o'wo nā māzāngā mā ābundā a mantsa ma na o rocoi tsugbain tsu Zamawawa. ¹⁴ Ne e isula dū adama a ala a Zamawawa, i ushi tā aba'un, adama a na u roco tā tsugbain tsā Ruhu vā Āsulā u to obolo nā ādū. ¹⁵ U lobono tā i sowo awuya nā yu una vuma, ko i yuwan wivu, ko ili i vama i ro. Ne dā waru ni i damaton aciyādu ugon-doru ātsumā e ili ya ama o ro, u lobono tā i sowo awuya. ¹⁶ Amma ni i sowo ātsumālimā adama a na yo o'woi āzā e Itoni, she yu uwua wono wan. Amma i cuwa Āsulā a na i ri na ala o ndolo.

¹⁷ Gogo nda mantsa ma dā a na Āsulā aa fara uge'etosu na ama o u'wa wā yi ne'en. Waru nu uge'etosu u fara nā ātsu āzā e Itoni, cu'un vu uge'etosu wu usuduwu u na waa yuwaan aza a na a 'yuwain a yuwan tsutoni na Alabari a Sa'ani ā yi? ¹⁸ Adanshi ā Āsulā a damma tā,

“Nu u ri usān za vā ābulāť tsurā iwawi, cine tsa dā woo o'wo e ekere a aza a na e revei Āsulā shi, nā āzā o unusu?” †

¹⁹ Adanshi a nda suru āyi dā nā yoo sowoso ātsumālimā ununa Āsulā a zuwai, i lyuwa elime nā mayan me mejege, i ca okolo, Āsulā za na yuwan ndu u ta kamba dū. Amayun a dā wāā kudā a kamba dū shi.

Uritosu adama a azagbain

5 Gogo gba, n ta yuwusan adanshi ā tyo a azagbaint ā āzā e Itoni. N ta patishi dū ana zagbain fo. Āmu me ene tā ātsumālimā a na Zamawawa sowoi. Waru n tā tsurā n uwa ātsumā a tsugbain nu ucira wā yi a mantsa ma na u kambāi. ² I kālyuwā ama a na Āsulā a zuwai e ekere ā dū, ununa aza a aguba ā tsu kālyuwusā ikyon i le. I yuwan ne adama a na i cigai, agba she i yuwan adanshawuya wan. I yuwan ne adama a na yaa uwwusa uyo'o i yuwaan Āsulā āgandā. She i yuwan adama e ili yu uvadi i na yāā tsurā wan. ³ She yo o'woto aciyādu ana zagbain, a zuwusa ama mayan me ili wan, amma yo o'woto aciyādu iroci yi ili i na i ri ulobonu. ⁴ Ne dā, nā Mogono ma Aguba māā tāwā, u ta ca dū iliyinkapa adama a na i ta uwa obolo nā āyi ātsumā a tsugbain nu ucira wā yi u na u ri nu ukotu shi.

Muwun n yuwan tsutoni nā mbara

⁵ Ādu olobo, i kuru mbara. Reve suru ndu, i kambulai gashi agbashi ā Āsulā a na a tarai aciyele ili i ro shi, adama a na,

“Āsulā ā tā ā nlangi nā za na tarai aciyāyi ili i ro, agba u tsu ca tā ama a na a tarai aciyele ili i ro shi isa'ani yā yi.” ††

⁶ Adama o ndolo, i kambuwā aciyādu zālā e ekere o ucira wā Āsulā, reve nā mantsa ma na ma ntsayi mā

† 4:18 Udm. 11:31. †† 5:5 Udm. 3:34.

tawa, ayi na aciyayi u ta 'yasan du zuva. ⁷ I lyawaa Asula ili i na yaa damatosun du suru, adama a na u ta adama a du.

⁸ I dana nu ugbozu kuci, waru i dana ufobu. Mekenkesu,† ma'yuwatan ma du ma da, waru u te igaru a yisaali ana kamu a zama za na wee reme avu u tama. ⁹ I dana nu ucira atsuma e ili i na yoo tono, ne da yaa 'yuwan yi nu ucira wa Asula. I cuwan aza e Itoni yi Zagnabain ubata suru atsuma o uvadi a ta uwwusa cu'un va atsumalima'a.

¹⁰ Ni i sowo atsumalima mantsa wa'a, Asula na aciyayi u ta lapula ili, reve u gbamato du asuvu, avu u shuwa du yi isawan nu ucira. U ta yuwan ne adama a na ayi za vi isa'ani i da kuci. U zuwa du ta fo i tsura tsugbain tsay yi babu ukotu adama a na u bolo ndu na Zamawawa. ¹¹ Ayi da za tsugbain nu ucira u babu ukotu. Ami.

Icasu

¹² N tara ta Sila ana mawun ma anawu, waru ayi da za na maa ca asuvu. Ayi da u kamba numu dana mokodi me mepepeli me ma nda. N dana ta adama mgbamato du asuvu, reve waru n damma du isa'ani i na Asula a ri na amayun, adama i lyuwa elime nu ucawu wo okolo a du ya'a yi. ¹³ Aza e Itoni a na a ri Babila † a ta cansasa du. Asula a dangwa le ta fo cine u dangwa ndu. Mawun ma va Marku ta cansasa du. ¹⁴ I casalai ulobonu atsuma e icigi ya aza e Itoni. N ta avasa Asula a ca za vi Itoni va Yesu Zamawawa suru asuvu nden.

† Ayi "Babila", aza o urevu wa adanshi a Asula a ta dansa a na adanshi a Roma da a yuwusan.

2 Bituru

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ɔyi nda Ɔyi ɔa mepepelime me ire ma na mo utai e ekere a Bituru a tyo Ɔza e Itoni a na a ri ubazu batata suru. Atsumata e mepepelime ma nda Bituru damma ta aza a na e desununa atsumata a yi a na Asulata o rono ta adanga a ama a na a danai Adanshi a Asulata a nda, adama o ndolo za vi Itoni suru u reve Adanshi a Asulata ulobonu lon. Waru u cuduwa ta a na munlu me epen n ri lo, waru u roco ta cine ee reve ili ye epen ni ili ya amayun. O ukosu, u damma ta a danata nu uzuwu wo okolo o urana u na Yesu Zamawawa aata kambata. Ana'an munlu me epen n ta lo na abundata waru uritosu we epen o ta lo na abundata. Adama o ndolo, u ta danata ulobonu Ɔza e Itoni ana'an e reve Adanshi a Asulata ulobonu lon. Na tsu kaluyuwata Adanshi a Asulata tsu te ene Zagbain Yesu ta lo a kambata atsumata o uvadi u nda, Ɔyi ɔa i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo u na nanza aa usa yi e ekere a tsu shi.

Ili i na i ri pe atsumata a aatagada a nda

1. Icasu na avasa (1:1-2)
2. Cine wu ntsayi Ɔza e Itoni yi Zagbain a yuwan wuma (1:3-15)
3. Tsugbain tsu Zamawawa (1:16-21)
4. Amasulata e epen na munlu me epen (2:1-22)
5. Ukambu wu Zagbain atsumata o uvadi amayun a da (3:1-18)

Ucuduwu

1 Amu ɔa Simo Bituru. Amu aagbashi e Yesu Zamawawa ɔa waru obolo na aajiya a yi. N dana ta mepepelime ma nda a tyo ya'ata ɔu suru aza a na a ri na cu'un vu ucawu wo okolo a na tsu ri na Ɔyi. Ucawu wo okolo o ndolo u tu ulobonu waru Yesu Zamawawa ɔa ca ntsu Ɔyi. Ɔyi ɔa Asulata na Zamawawa tsu, waru u kambata tsu ta vede na Asulata.

² N ciga ta Asulata o roco ɔu isa'ani na asuvu nden a yi a abundata a na yaa lyuwa elime na mereve me Yesu ku-ci adama a na Ɔyi ɔa Asulata na Zagbain tsu.

Ili i na i zuwai tsu ri nu uzuwu wo okolo

³ Ana wo o'woi tsu reve ta Yesu mejege, u ta yuwusan ulinga nu ucira wa zuwa wata yi, u ca tsu ta ili suru i na tsu cigai adama tsu yuwain wuma u na waa zuwa Asulata mazangata. U ɔe tsu ta tsu ushi tsugbain ni isa'ani yata yi! ⁴ Waru nu ucira u ɔaɔa, u ca ntsu ili i gbagbain na nzuwulai n sa'ani. U yuwan ta nzuwulai n na yaa fatsata e ili yi idaba i na i ri ukandaruruwa na adu suru. Ili i ndolo ele ɔa ili i na icigi i lipu i tsu zuwa. Waru u yuwan ta nzuwulai n na yoo o'wo vamma Asulata.

⁵ Adama o ndolo i yuwan ukadu i dashi isa'ani o ucawu wo okolo a ɔu. Wuma wi isa'ani u tsu zuwa ɔu ta i reve Asulata lon. ⁶ Urevu wata Asulata u tsu zuwa ɔu ta i gura guzata aciyadu. Uguzu wa aci u tsu zuwa ɔu ta i kaba asuvu, waru makaba ma asuvu ma tsu zuwa ɔu ta i yuwan wuma suru suru adama a Asulata. ⁷ Ni i yuwan wuma tsundolo, i ta ciga Ɔza a ɔu, o ukosu i ta

ciga vuma suru ni icigi ya amayun. ⁸ Ni i lyuwa elime nu udashishi wi ili i sa'ani i nda, a ta geshe ɔu atsumata a mayan me ili ye pere, reve a zuwa ɔu i yuwan ili yata abundata adama o urevu wu Zagbain tsu Yesu Zamawawa. ⁹ Amma aza a na a 'yuwain a yuwan ili i ndolo nrumbata n ɔa waru e tse ene mejege shi. E icina ta ɔe a na Asulata a kambata nle cece diga a akuci o ure a wuma u le vu unusu.

¹⁰ Ama a vata, adama o ndolo i lyuwa elime nu ukadu tsarata i roco ama a na Asulata e ɔe ndu, waru i roco le a na a dangwa ndu yoo o'wo ama a yi. Ni i yuwan ne yaa tadatsata shi waru yaa puwagan shi. ¹¹ Ne ɔa Asulata aata ushi ɔu ulobonu atsumata o tsugono tsa Zagbain tsu na Zamawawa Yesu.

I poloo ikaka yata Asulata atsuvu

¹² I reve ta ɔe ili i nda suru, waru i ta mishin nu ucira atsumata a amayun. Suru na ne n ciga ta n danata a cuwusaan ɔu ni ili i nda suru. ¹³ U lobono ta n danata a cuwusaan ɔu adama e ili i nda hali she na n kuwata.

¹⁴ Waru Zagbain Yesu Zamawawa roco mu ta na maa jima shi n ta kuwata. ¹⁵ Adama o ndolo n ta yuwan ulinga babu uro tsarata n lyawa ɔu i reve ili i nda ulobonu. N ciga ɔu ta i danata a cuwusan ne ele a mantsa na abundata acapata a vata.

¹⁶ Ana tsu damma ndu cine Zagbain Yesu Zamawawa aata kambata nu ucira, yitele yu ugbozu i na za ro dammai ɔa tsu danata a dansaa ɔu shi. Ne ɔa u ri shi! Amma tse ene ta tsugbain tsa amayun tsata yi ne esu a tsu. ¹⁷ Asulata Dada ɔa ca niyi tsugbain nu ucira ana u ɔeyi nu uɔyo

wu ucira u Tsugbain tsā Abundā tsā yi adansa, “Ayi nda macigata ma Mawun mā vā ma dā, waru n tā mazaṅga nā ayi.”¹⁸ Waru aṣtsu na aciyātsu tsu dānā tā obolo nā Yesu a masasan ma akiza, waru tsu uwwa tā udyo u nda a yuwusan adanshi diga de zuva.

¹⁹ Ili i nda suru i zuwa tsu tā tsu reve ili i na amāsulā a dammai amayun a dā. Adama o ndolo i kambuwa ugbozu e ikaka i le, cine yaa yuwan nā fitila na a dabai aṣtsu mā e irumbu. I lyuwa elime nā mayan me ili i nda, hali she urana u na Zamawawa tawāi avu ekan a akina a yi e ikana aṣtsu mā o okolo a du.²⁰ Ili i na i la'ai suru ayi dā, i ciga i 'yuwan i reve adanshi a na amāsulā a dammai a majiyan me le ma dā wu utai shi.²¹ Amāsulā a yuwan adanshi adama a na ele aciyele a cigai a yuwan adanshi a dā shi. O'o, ne dā u ri shi! Ruhu va Akiza dā zuwa nle a yuwan adanshi e ikaka yā Aṣulā. ††

Munlu me epen

2 De aṣapā a yuwan tā amāsulā e epen a na a yuwayin aza a Isra'ila adanshi, ne dā waru munlu me epen māa tawā aṣtsu mā a du. Nu ugbozu u dā aṣ tawā nu uritosu we epen adama a Aṣulā a na wāa lungusā ama. A tā 'yasaan Zagbain le na tsupai adama u wawa le aci. Ele na aciyele aa jima shi a tā lungusā le.² Ama nā abundā a tā kuru uritosu wi iwuya i le. Avu waru a kuru ili yi idaba i wono i le. Reve adama e le ama a yuwan adanshi a vama adama a Zamawawa nu ure wa amayun a yi.³ Munlu n nda aza o utsan a dā, waru a ta yuwusan ulinga nu ugbozu ne epen adama a paala du. Agba Aṣulā o kototo le tā de nu ujimu, waru ulungusu u le u tā lo a pura le.

⁴ Ko nlingata mā Aṣulā, Aṣulā a kudā a ca le aṣtsu mā shi, ana a yuwain unusu. U cāco le tā a tyo a akina reve u zuwa le aṣtsu mā a aṣbanu e irumbu. Waru na a ciga a 'yuwan a dānu pe hali mantsa mo uge'etosu.

⁵ Waru Aṣulā a kudā a ca uvadi u mantsa mā Nuhu aṣtsu mā shi. Avu u wawa Nuhu na ama o u'wa wā yi ama e cindere. Agba Nuhu rono tā uvadi atsuvu adama o uge'etosu wā Aṣulā wā abulā. Dada gba Aṣulā a lungusāi uvadi wa aza a na a 'yuwain Aṣulā suru nā mini ma gbain.

⁶ Waru u ca tā ilyuci yo Sodom nā Gomora aṣtsu mā na u kulato nle na akina reve o o'wo okomo. Wo o'woto le tā iroci yi ili i na yāa tsurā ama a na a kuruyi Aṣulā shi.⁷ Agba ko nā ne, Aṣulā a wawa tā Lutu. † Lutu ayi dā u shi u dānu yi cine Aṣulā a cigai, reve ili yi idaba ni iwuya i na ama a na u ri nden ne ele i damaton yi.

⁸ Adama a na u shi vuma vā abulā a yuwusaan Aṣulā tsutoni, reve aṣtsu mā a langasā yi ana we enei iwuya, reve wu uwwa iwuya i na aa yuwusan urana suru.

⁹ Ili i nda i to rocosu Aṣulā a ta gura wawa ama a na a kuru niyi mejege ko aṣtsu mā a aṣtsu mā na oo sowuso. Reve waru o roco Aṣulā a tsu reme tā ama a

† Ele idanshi i Tsheleni pa nda ele dā “she nu urana u koto reve talyo'o vu usana 'yon pe aṣtsu mā o okolo a du.” †† Ure u ro u na aa gura tsurā urevu wi idanshi i Tsheleni pa nda ayi dā “Ciga 'yuwan vu reve babu vuma na aa gura tsurā urevu wi ikaka ya amāsulā na aciyāyi goon.”

na a ca niyi tsugbain shi. Waru u ta casu le aṣtsu mālima kuci hali a tyo o urana wu uge'etosu.

¹⁰ Aṣulā a tsu dāshi tā ama aṣtsu mālima, aza a na aṣ kurusu ili i iwuya i na lipu le cigai, reve waru a 'yuwan a kuru azagbain. Icu'un ya ama a nda a tā nu u'yasaan wa aci no okolo o ugbamu. A ri nā wovon shi, hali a tsi isula tā azagbain a zuva, agba ko okolo a tsu je'en le shi.¹¹ Agba nlingata mā Aṣulā n la'a tā icu'un i munlu me epen a nda ucira nā tsugbain. Agba ko nā ne, a tsi isula azagbain a zuva a makakan mā Aṣulāzuva shi.

¹² Ama o ndolo o rotso tā inama yu una, aza a na a tsu yuwan majiyan shi. A matsan le tā adama o urana u ro e reme o una le langā. Ama a nda a tsu yuwan tā adanshi a vama e ekere a Aṣulā adama e ili i gbabgain i na e revei aciyele shi. Cu'un wuma babu ulobonu u le u tā tawāa le nu ukwā.¹³ Atsupu e le o to o'wo ulungusu adama a wamatowun u na a amatoyin ama. A tsu dānā tā a mazaṅga a mantsa ma na aa yuwusan iwuya i na a cigai nu urana gayin. A tsu tawāa tā nā wono aṣtsu mā a du, reve a zuwa du yoo o'wo ili yi idaba. A tsu lyuwa tā elime na mayan me ili ye epen ma nda a mantsa ma na a lyuwusa ilyalya nā adu ubatā wā abuki.¹⁴ A ta yuwusan tsipere ne esu e le, waru ici-gi i lipu ye esu e le a tsu cuwan shi. Reve a dānā o mpolo n na o oto ama a na a ri mishin shi aṣtsu mā o unusu. Avu o rito aciyele o o'wo aza o utsan. Ama a nda obolo a ama a dā aza a na a yuwayin aṣ.¹⁵ A lyawa tā de ure u mejege, reve a kuru ure wa Balam t vumavāsulā ve epen, mawun ma Beyuru. ‡ Ayi vuma dā za na cigai u tsurā ikebe o ure u na u ri mejege shi.¹⁶ Agba reve mololi ma bara yi nu udyo wu vadilimā. Nama na tsu yuwan adanshi shi, avu u yuwan adanshi u geshe tsulo tsā yi.

¹⁷ Ama a nda a tā gashi esumini a na e 'yewei. O rotso tā eleshe a na a tsu dānā e igaru zuva aṣtsu mā o up-eu. Ili i nda i tsu yuwan tā gashi abulā nā abundā agba ko ili a tsu tawāa shi. Babu usan Aṣulā a tā cāco ama o ndolo aṣtsu mā o ubatā u na u la'ai irumbu suru suru.¹⁸ Ama a nda a tā nu u'yasaan wa aci aṣtsu mā o ofoli a adanshi. Nā za ro teme de a lyawusa ure wu unusu, ama a nda a tsu yuwan tā ulinga ni ili yu unusu u na vuma ndolo cigai adama a kambato yi aṣtsu mā e ili i na i ri ulobonu shi.

¹⁹ A yuwaan tā ama nzuwulai mu nden faan. Agba ele na aciyele na amayun agbashi a nden mi idaba n dā, adama a na ama agbashi a dā e ili i na a la'a cigai.

²⁰ Ama a lyawa tā ili yu uvadi i na yāa lungusā le, a mantsa ma na e revei Zagbain Zamawawa tsu Yesu. Agba ni ili yu uvadi i remishe ama o ndolo reve o polo le, aṣtsu mālima e le u tsu la'a tā aṣtsu mālima o ufaru.

²¹ U shi ta la'aa ama o ndolo nā a shi e reve ure wā A-

‡ Aṣtsu mā a alabari a Balam a aatagada a na o foboi diga KLP “Alabari a Musa” (Mkc. 22:1-24:12), tse ene tā ubatā u na Balam dammai Mogono Balak ili i na Aṣulā a damma niyi u damma. Ayi dāda ne alabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi tā ikebe e ekere a Balak reve u ronoo aza a Isra'ila a dānga adama a yuwaan amali agandā, (Mkc. 31:16). Ayi alabari a nda wu pe aṣtsu mā a atagada a na KLP yuwain de aṣtsu mā a “Alabari a Musa” shi.

sulā shi suru suru. U tsu la'a tā uwuyanū nā vuma reve ure u sa'ani, reve u 'yuwan ili i cece ni ili i sa'ani i na A-sulā a ca niyi. ²² Ili i na i ri amayun aṭsumā o udammu u nda, u tā fo amayun e ekere a ama a na a ri ne:

“Musān ma tsu shaama tā, reve u kām̄bisā u lyuwisa tsushaamu'u.” Waru, “Māgurusumu ma na a sumbāi, u tsu kām̄bisā tā aṭsumā o yilyo'o.”

Yesu tā tāwisa

3 Ncigata n vā, aḡi nda aḡi da mepepelime me ire mā vā a na n danaa ndu. A mpepelime'e n gura tā roco ḡu cine yaa yuwan majiyan ma sa'ani, aḡu waru i cuwan mejege. ² N ciga ḡu tā i cuwan aḡu i reve ikaka ya amāsulā a akizaṭ ḡe nu ujimu, waru n ciga ḡu tā i cuwan aḡu waru i reve ili i na Zagbain tsu nā Zamawawa zuwai ajiya a ḡu a damma ḡu i yuwan.

³ U tu ulobonu i reve a na a mantsa mo ukosu aḡa o ulamu a na oo zo'oso amayun a tā tāwā, aḡu a yuwan cu'un yi iwuya i na a cigai a yuwan suru. ⁴ Aḡu a damma, “Te ḡa utāwu u na u yuwain nzuwulai n na wāā tāwā? Azagbain o ufaru a kuwā tā ḡe, agba ili biti i tā lo ununa a ri ḡa a mantsa ma na a fara yuwain ili biti.”

⁵ Reve ama a nda e icina a na ḡe nu ujimu, na adan-shi a ḡa A-sulā a yuwain zuva. Reve waru a yuwan ida aṭsumā a mini aḡu mini mā kāḡaruwā ida'a. ⁶ Ana a tarai mantsa, reve A-sulā a zuwa mini'i u soḡu uvadi. ⁷ Reve waru gba A-sulā a zuwa zuva ni ida yo gogo a ḡaḡa lo a nden mi ipiri ma akina a na o foboi adama o urana wu uge'etosu, reve u lungusā ama a na e revei A-sulā shi.

⁸ Ama a vā ncigata, she yi icina a na A-sulā a tara tā urana u tā unāṭa ana a'wan ukpakukupa (1,000) wan, waru u tara tā a'wan ukpakukupa unāṭa nu urana u tā. ⁹ Ama o ro a ta jiyasan gashi Zagbain ta jima, she nu u shiton nzuwulai mā yi suru. Agba Zagbain waa jima ununa ama o ndolo a tarai shi, u ta yuwusaan ḡu ankuri. U ciga ko vuma tā kuwā shi, amma u ciga tā vuma suru vadalaṭ u lyawa unusu. ¹⁰ Urana wu Zag-

bain u tā tāwā babu urevetyowu, cine vivu tsu tāwā. Zuva tā rukutsā nā yisaali i gbain, aḡu akina o kototo ili biti. U to roco a alanga eteshe cine uvadi u ri ni ili i na i ri pe suru. †

¹¹ Adama a na a tā lungusā ili suru, icu'un ya ama a ne a ḡa u lobonoi yo o'wo? Adama o ndolo i yuwaan A-sulā aḡaḡa, i yuwaan yi tsutoni cine yaa yuwusan nden n ḡu. ¹² I zuwa ugbozu u ḡu o urana u ndolo, reve i kamba yi i zuwa yi u rawa go'o. A mantsa mo ndolo a tā lungusā zuva na akina, waru ili i na i buwai suru i te jeruwe aṭsumā o usuduwu. ¹³ Agba tsu tā kalyuwusā tse ene zuva ni ida i sa'avu na A-sulā a yuwain nzuwulai waa yuwan, uvadi u na koyan ḡa aa yuwan ili i na A-sulā a tarai mejege.

Icāsu yu ukosu

¹⁴ Ama a vā ncigata, adama o ndolo i yuwan nden n na moo yo'onoto A-sulā okolo, i yuwan ili i na yaa yuwan, i yuwan nden cece babu unusu aṭsumā a rana na yaa pura ili i nda i fara.

¹⁵ I cuwan, Zagbain te ipiri adama ama a tsurā mantsa ma na a wawa le, cine za tsu Bulu macigata ma danaa ndu nu urevu u na A-sulā a ca niyi. ¹⁶ Bulu yuwan tā adan-shi e ili i nda suru aṭsumā a mpepelime mā yi. Agba akapi e ili i na u dammai a tu usān u merevee. Ama o ro aḡa o ulambu wu urevu aza a na a ri ugbamu aṭsumā e itoni shi, reve a vadala ikaka ya yi'i a dansa ili i ro ko'o ni ili i na waa dansa. Ne ḡa waru a yuwusan na akapi a Adan-shi a A-sulā. Ne ḡa gba oo fobusoo aciyele ulungusu.

¹⁷ N'utsā n vā, o rono tā atsuvu a ḡu kafu mantsa'a! I ḡaḡa ufobu adama i kuru aṭsumā o unusu wa ama e iwuya a nda wan. She yu utā aṭsumā o ucawu wo oko-lo o ucira u ḡu wan. ¹⁸ I lyuwa elime aṭsumā e isa'ani nā aṭsumā o urevu wu Zagbain tsu nā Zamawawa Yesu. Tsugbain nu ucira suru wo o'wo za vā yi babu ukotu. Ami.†

† Akuci a atagada o ro o koso tā uguzu u nda ni idan-shi i nda “waru ili yu uvadi i nda i te jeruwe nu usuduwu wā aḡbundā lon.”

1 Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahaya dana tã mpepelime n wawa'a aza a ta'atsu a tyo ama koko'o. E mepepelime mo ufaru ma nda, u de tã aza e desununa va yi muwun ma yi. Ana wo o'woi Yahaya aajiya a da waru zagbain va aza e Itoni a da a mantsa'a, u ta dansa mepepelime ma nda za va aza e Itoni a da suru.

Atsumã a aatagada a nda, Yahaya yuwan tã adanshi cine vuma aã dãnã zuzu nã Asulã a yuwusaan yi agãndã. U yuwan tã adanshi cine aã dãnã zuzu nã Asulã e re re. Ure wu ufaru ayi da vuma isawan atsumã e ekan a Asulã. Ure we ire ayi da vuma isawan atsumã e icigi ya Asulã.

Aatagada a nda a damma tsu tã a na tsi isawan atsumã e ekan ayi da tsu yuwan wuma cine Asulã a cigai, ne da ili i ro yaã dãnã lo usokowu e ekere a ama ko ubatã wã Asulã shi. Aatagada'a fo u damma tã a na vuma isawan atsumã e icigi ya Asulã ayi da a cigalai pa atsumã o uvadi. O ukosu, u cuwaan tsu tã na tsu ri nã abajini o ulyuwu wa aci nã tsu ri ubolu nã Zamawawa.

Ili i na i ri pe atsumã a aatagada a nda

1. Adanshi a na a tsu ca Wuma (1:1-4)
2. Asulã ekan a da waru Zamawawa da iroci i tsu (1:5-2:6)
3. Wilã u Sa'avu (2:7-17)
4. N'yuwatan mu Zamawawa nã Muwun mã Asulã (2:18-3:10)
5. Icigi ya Asulã ni icigi i tsu (3:11-4:21)
6. Ulyuwu wa aci wu uvadi (5:1-21)

Adanshi a wuma

1 Za na dãnã wuma diga a mantsa mo ufaru, ayi da tsu uwwai adama a yi, waru tse ene yi tã ne esu a tsu, reve tsu kalyuwa yi ulobonu, waru tsu ju'wan yi tã ne ekere a tsu. Ayi da Yesu Kristi Zamawawa, Adanshi a wuma. ²Za na a casu wuma tãwã tã ubatã u tsu! Tse ene yi tã, waru atsu esu e ili i na tse enei da. Gogo tsu ta dansaa du adama a wuma a babu ukotu za na dãnã nã Dada reve u tãwã ubatã u tsu. ³Ili i na tse enei waru tsu uwwai i da tsaa dansaa du, tsarã ađu fo i yuwan nden m muwwulai obolo nã atsu. Waru nden n tsu obolo nã Dada nã Mawun mã yi Yesu Zamawawa da. ⁴Tsu danaa du tã ili i nda tsarã i dãnã tapu nã mazangã obolo nã atsu.

Asulã ekan a da

⁵Apa a nda ikaka i na tsu uwwai ubatã wã Yesu Zamawawa ayi da gba tsaa dansaa du gogo: Asulã ekan a da, waru u ri ni irumbu shi, ko ke'en. ⁶Nã tsu damma tsu tã a nden obolo nã Asulã, agba atsumã e irumbu i da tsu ri nden, epen a da tsaa yuwusan, tsoo tono amayun shi. ⁷Amma nã tsu ri nden atsumã e ekan, ununa Asulã a ri atsumã e ekan, tsu tã a nden m muwwulai. Waru mpasa m Mawun mã yi Yesu n tã zaza'usa nusu tsu.

⁸Nã tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, aciyatsu a da tsaa lumusa, waru amayun a ri pe atsumã a tsu

shi. ⁹Amma nã tsu damma nusu tsu, u ta yuwaan tsu gafura vu nusu tsu adama a na ayi za na tsu shiton nzuwulai n da, waru ayi za na tsu yuwan ili nã abulã a da. Ayi waru u tã za'wã tsu diga a nusu na tsu yuwain. ¹⁰Nã tsu damma koto tsu yuwan unusu shi, tsu tã kambuwusa Asulã za ve epen, waru tsu to rocosu ika-ka ya yi i ri nu ubatã wu nden o okolo a tsu shi.

Yesu da za vi ikambi i tsu

2 Ncigata m muwun n va, n ta dansaa du ili i nda adama i yuwan unusu wan.

Agba nã tsu yuwan unusu, Yesu Zamawawa za na ri za va abulã, u ta pati Dada o unã u tsu.

Agba ni i yuwan unusu, Yesu Zamawawa tsu yuwan tã ili i na yi ntsayi kuci, u ta pati Dada o unã u tsu. ²Ayi da kucci adama a nusu tsu. Nusu tsu da u tarai goon shi, amma hali nã nusu va ama atsumã o uvadi suru.

³Tsu te reve na amayun tsu reve tã Asulã nã tsu toni ikaka i na u dammai suru. ⁴Za na suru dammai, "N reve tã Asulã," agba u yuwan tsutoni ni ili i na u dammai shi, vuma ndolo za ve epen da, waru amayun a ri pe atsumã a yi shi. ⁵Amma nã tsu yuwan tsutoni ni ili i na Asulã a dammai, tsundolo tsa da icigi ya Asulã yaa lamba ili i ro atsumã a tsu shi, ne da waru tsee reve tsu tã pe atsumã a yi. ⁶Nã tsu damma atsu ama a yi a da, tsu yuwain cine Yesu yuwain.

Asulā a damma tsu cigai ama

⁷ Ncigata n va, maa danasaa du tsarā n ca du wilā u sa'avu shi. Za na a fara ca ndu daḍa, waru ikaka i na yu uwwai de da. ⁸ Amma hali n gogo u tu usa'avu. Zamawawa roco tā wilā u nda amayun a ḍa, aḍu waru i roco tā ne. Ye ene tā irumbu i tā mākara, waru ekan a amayun a te ikanasa ulobonu.

⁹ Vuma na dammai suru, "N tā a nden atsumā e ekan," avu u 'yuwan za va yi, cu'un vuma ndolo hali n gogo u tā pe nden atsumā e irumbu. ¹⁰ Za na cigai aza a yi suru u ta a mmalu atsumā e ekan, waru waa tāwaa nu utadatsasa shi. ¹¹ Na tsu 'yuwan ozo o ro, tsu tā nden atsumā e irumbu, waru tsu tā a mmalu atsumā e irumbu. Tsu reve ubata u na tsaa tyo shi, adama a na tsaa gura ene ili atsumā e irumbu shi.

¹² N ta danasaa du muwun n va, adama a na Asulā a yuwaan du tā gafura vu nusu du atsumā a ala e Yesu Zamawawa.

¹³ N ta danasaa du nan dada, adama a na i reve yi tā, vuma na shi diga o ufaru. N ta danasaa du olobo ne esheli, adama a na i lyuwa tā aci a za vi iwuya. N ta danasaa du muwun, adama a na i reve tā Dada'a.

¹⁴ N ta danasaa du nan dada, adama a na i reve yi tā, vuma na shi diga o ufaru. N ta danasaa du olobo ne esheli, adama a na i tā nu ucira. Adanshi a Asulā a tā pe atsumā a du, waru i lyuwa tā aci a za vi iwuya.

¹⁵ She i ciga uvadi ko ili yu uvadi wan. Ni i ciga uvadi, icigi ya Dada yi pe atsumā a du shi. ¹⁶ Apa re vu uvadi: tsu ciga tā tsu uwwaa aciyatsu uyo'o wu unusu, icigi yi iwuya i na tse eneshe, waru a 'yasasan avangaci adama e ili i na tsu ri na ayi. Atsumā e le babu ili i na yu utai ya Dada, amma suru nle o uvadi u ḍa o utai. ¹⁷ Uvadi ni ili i na i ri pe suru a na ama a cigai suru o to koto, amma vuma na o tonishi ili i na Asulā a cigai u tā tsurā wuma u babu ukotu.

Ma'yuwatan mā Yesu

¹⁸ Ncigata m muwun n va, rana vu ukosu ḍa nda'a. Yu uwwa tā de a na ma'yuwatan ma Zamawawa mā ri lo a tāwā, gogo gba n'yuwatan mā aḅundā mu Zamawawa n tā pa. Ne ḍa tsu revei a na rana vu ukosu ḍa. ¹⁹ Ama a nda a lyawa tā a'isā a aza e Itoni a tsu, adama a na ko de e pe atsumā a tsu na amayun shi. Na a shi pe atsumā a tsu na amayun, a shi te isawan obolo na atsu. Ukaru u le u roco tā a pe atsumā a tsu shi.

²⁰ I tā nu une'e u na Za va Akiza ca ndu, adama o ndolo suru ndu i reve tā amayun. ²¹ She na n danaa du adama a amayu'un shi, adama a na i reve yi tā de. I reve tā a na ama e epen e pe atsumā a amayun shi. ²² Zane ḍa za ve epe'en? Vuma na wasain Yesu ayi daḍa Zamawawa'a, ayi ḍa za ve epen. Vuma na

dammai ne suru, ayi ma'yuwatan ma Zamawawa ma ḍa, waru u 'yuwan tā Dada'a na Mawu'un. ²³ Vuma na wasain Mawu'un, vuma ndolo fo u wasan tā Dada. Amma na tsu damma tsu usu tā Mawu'un, tsu usu tā Dada fo.

²⁴ I lyuwa elime ni itoni yu uritosu u na i tsurāi nu ufaru. Ni i lyuwa elime ni itoni yi ili i na i tsurāi nu ufaru, i tā dānā obolo na Mawu'un waru obolo na Dada'a. ²⁵ Apa ili i na Zamawawa yuwaan tsu nzuwulai n na waa ca tsu: u ta ca tsu wuma u babu ukotu.

²⁶ N ta danasaa du tsarā n rono du atsuvu adama ama a na a cigai a lulumā du. ²⁷ Amma aḍu, Zamawawa tsuwan du tā Ruhu va yi. Na Ruhu va yi ri obolo na aḍu, yaa ciga nanza roco du shi. Adama a na Ruhu va yi tsu rito du tā ili suru, waru ili i na woo rito-su amayun a ḍa, epen a ḍa shi. I toni uritosu u Ruhu, waru i lyuwa elime na mobolo na Zamawawa.

²⁸ Amayun, ncigata m muwun n va, i lyuwa elime obolo na Zamawawa, adama na u kambā, tsu to o'wo babu wovon waru tsu uwwai wono a mākakan mā yi wan. ²⁹ I reve tā Zamawawa tā na aḅulā. I reve waru vuma na a yuwusan ili ya aḅulā suru wo o'wo tā mawun mā Asulā.

Atsu muwun mā Asulā n ḍa

3 Dada ciga tsu tā aḅundā lon, adama o ndolo a ḍa e de ntsu muwun mā Asulā. Amayun atsu muwun mā yi n ḍa. Adama a na ama o uvadi e revei Dada'a shi, ayi ḍa i zuwai e reve ntsu shi. ² N'utsā n na n cigai, gogo atsu muwun mā Asulā n ḍa, agba koto u roco tsu ili i na tsoo o'wo shi, na Yesu Zamawawa kambā. Agba tsu reve tā nu u tāwisā, tsu to o'wo cine u ri, adama a na tsu te ene yi cine u ri na amayun. ³ Aza a na a usuyi adanshi a nda a guzasā aciyele cece cine Zamawawa ri cece.

⁴ Vuma na yuwain unusu suru u kuda tā wilā wā Asulā, adama a na unusu unata u ḍa u ri na nlangi na Asulā obolo na wilā wā yi. ⁵ I reve tā Yesu Zamawawa tāwā tā tsarā u tawa unusu, waru ayi u ri nu unusu shi.

⁶ Adama o ndolo vuma na aḅ dānu obolo na ayi waa lyuwa elime na mayan mo unusu shi. Vuma na gba lyuwai elime na mayan mo unusu koto we ene yi shi waru koto u reve yi shi.

⁷ Muwun n va she i lyawa nanza lulumā du adama e ili i nda wan: na ama a yuwusan nden n sa'ani, a ta yuwusan ne adama a na aza a aḅulā a ḍa, cine Yesu Zamawawa ri na aḅulā. ⁸ Vuma na lyuwai elime na mayan mo unusu wo o'wo tā vuma Mekerkesu.† Mekerkesu ma ta yuwusan unusu diga o ufaru. Agba Mawun mā Asulā mā tāwā tā tsarā u lungusā linga va yi. ⁹ Aza a na a ri muwun mā Asulā a tsu lyuwa elime na mayan mo unusu shi, adama a na u ca nle wuma u sa'avu. Waru adama a na Asulā a ḍa Dada le, aa gura lyuwa elime na mayan mo unusu shi. ¹⁰ Tsu ta gura reve ko zane ḍa mawun mā Asulā, waru ko zane ḍa mawun me Mekerkesu. Vuma na a yuwusan ili i sa'ani shi suru, mawun mā Asulā ma ḍa shi. Vuma na gba cigai za va yi shi, mawun mā Asulā ma ḍa shi.

I cigalai

¹¹ Cu'un vi ikaka i nda ayi da yu uwwai diga o ufaru: tsu cigalai. ¹² She yoo o'wo ana Kayinuƙ wan, za na o'woi za vu za vi iwuya reve wu una zawa'a va yi. Nye i zuwai wu una niyi? Adama e ili i na Kayinu yuwain iwuya i da, agba ili i na zawa'a va yi yuwain isa'ani i da. ¹³ N'utsa n va, she i yuwan asalama wan na ama o uvadi a nda a 'yuwan ndu. ¹⁴ Icigi i na tsu cigalai u roco ta tsu pasa ta ukwa a tyo wuma. Vuma na ri ni icigi cu'un nda shi, u buwa ta ukwa. ¹⁵ Vuma na 'yuwain za va yi za mona da, waru i reve ta aza a mona a ri na wuma u babu ukotu atsuma e le shi.

¹⁶ Apa cine tsu revei ili i na a tsu de icigi: Yesu ca ta wuma wa yi adama a tsu. Adama o ndolo atsu fo u lobono ta tsu cayi wuma u tsu adama a ama o ro! ¹⁷ A damma za ro ta nu utsuru avu we ene vali ko ka nu ulambu, reve u 'yuwan a kamba yi. Icigi ya Asula i ri atsuma a cu'un vuma ndolo shi. ¹⁸ Muwun, tsu roco ta icigi a tyo ubata wa ama, na tsu kamba le na amayun, amma tsu yuwusain adanshi a aci a yi goon wan. ¹⁹ Na tsu ciga ama, tsu reve ta na tsu ri pe atsuma a amayun, waru tsu ta na asuvu nden a makakan ma Asula. ²⁰ Amma na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu shi adama o wono, to, Asula a la'a ta okolo a tsu, waru u reve ta ili suru.

²¹ N'utsa n va, na tsu ri na asuvu nden atsuma a tsu, tsu ta dana a makakan ma Asula babu wovon. ²² U ta ca tsu ili i na tsu patiyi suru, adama a na tsu to tono yi waru tsu ta yuwusan ili i na yoo yo'onotosu yi okolo. ²³ Apa ili i na Asula a dammai: tsu usuyi Mawun ma yi, Yesu Zamawawa, avu waru tsu cigalai. Ayi da waru ili i na Yesu roco ntsu tsu yuwan. ²⁴ Aza a na aa yuwusan tsutoni na wila wa Asula, a ta pe nden atsuma a Asula, waru fo u ta pe atsuma e le. Tsu reve ta Asula a ta pe nden atsuma a tsu adama a Ruhu na Asula a ca ntsu.

Munlu me epen

4 Ncigata n va, she i usu vuma na tawai suru a dansa u ta na Ruhu va Asula wan. I lyungwa le ne'en suru, tsara i reve ko amayun a da o utu ta ubata wa Asula. Ama a Asula e epen a abunda a kara ta de a uwa atsuma o uvadi. ² Apa cine yee reve Ruhu va Asula: Vuma utu ta ubata wa Asula nu u damma Yesu Zamawawa tawa ta o uvadi tsu vadilima. ³ Amma vuma na wasain adanshi a nda a adama e Yesu u ri na Ruhu va Asula shi. Cu'un ruhu vuma ndolo wu utu ta ubata u ma'yuwatan ma Zamawawa. I reve ta de a na ma'yuwatan mo ndolo ma ta tawa atsuma o uvadi, waru u tawa ta de.

⁴ Muwun n va, adu aza a Asula a da, waru i lyuwa ta aci a n'yuwatan n ndolo. Ruhu va Asula ta pe atsuma a du, waru u la'a ta za na ri pa o uvadi ucira lon.

⁵ N'yuwatan n ndolo a ta yuwusan adanshi e ili yu uvadi adama a na ele fo aza o uvadi a da, waru ama o uvadi a tsu zuwaa le ta atsuvu. ⁶ Atsu gba ama a Asula a da, ayi da i zuwai aza a na e revei Asula aa zuwusaa

tsu atsuvu. Na ama a Asula a da shi, aa zuwaa tsu atsuvu shi. Ne da tsee reve ko vuma ta na Ruhu va amayun ko ruhu ve epen.

Ubata wa Asula u da icigi i tsu uta

⁷ N'utsa n va, tsu cigalai, adama a na icigi e ekere a Asula a da wu utai. Za na rocoi icigi suru mawun ma Asula ma da, waru u reve ta Asula. ⁸ Vuma na ri ni icigi shi, u reve Asula shi, adama a na Asula icigi i da. ⁹ Asula o roco tsu ta icigi ya yi ana u lyunguyi Mawun ma ta ma yi atsuma o uvadi tsara u ca tsu wuma. ¹⁰ Apa icigi ya amayun: Atsu da tsu cigai Asula shi, amma ayi da u ciga ntsu da da u lyunguyi Mawun ma yi wo o'wo kucci vi ili i na yaa tawa nusu tsu. ¹¹ N'utsa n va, adama a na Asula a ciga ntsu tsunda, atsu fo tsu cigalai. ¹² Babu vuma na enei de Asula, amma na tsu cigalai, Asula a to obolo na atsu, waru icigi ya yi i ta tapu atsuma a tsu.

¹³ Asula a ca tsu ta Ruhu va yi. Ne da tsu revei a na tsu ri obolo na ayi cine u ri obolo na atsu. ¹⁴ Asula a lyungu ta Mawun ma yi wo o'wo Za vi Iwawi yu uvadi. Tse ene yi ta, da da i zuwai tsaa dansaa ama o ro adama a yi. ¹⁵ Za na tarai Yesu Mawun ma Asula ma da, u to obolo na Asula, Asula fo u to obolo na ayi. ¹⁶ Atsu aciyatsu tsu reve ta cine Asula a ciga ntsu lon, waru tsu ca ta okolo a tsu e ekere a yi suru suru.

Asula icigi i da. Na tsu lyuwa elime na ncigalai, tsu to obolo na Asula, waru u to obolo na atsu. ¹⁷ Na tsu ciga aza a tsu ni icigi ya amayun, avu tsu danu cine Zamawawa yuwain atsuma o uvadi u nda, tsaa uwwa wovon o urana wu uge'etosu shi. ¹⁸ Babu wovon atsuma e icigi, icigi ya amayun i tsu lo ta wovon. Na vuma ri a uwwusa wovon u ta majiyan gashi a ta ca yi oforo. Na vuma ri a uwwusa wovon, icigi ya Asula koto i ri ugbamu atsuma a yi shi.

¹⁹ Tsu te icigi adama a na Asula a da a fara ne'en ciga ntsu. ²⁰ Na vuma damma, "N ciga ta Asula," avu u 'yuwan za va yi, za ve epen a da. Aza a na a cigai aza e le a na e eneshe kuci shi, aa ciga Asula a na koto e enei shi. ²¹ Apa wila u na Asula a ca ntsu: aza a na a cigai Asula a ciga a 'yuwan a ciga aza e le.

Ulyuwu wa aci wu uvadi

5 Vuma na usuyi suru a na Yesu Zamawawa da, mawun ma Asula ma da. Vuma na cigai dada u ciga ta mawun ma yi fo. ² Apa cine tsu revei tsu ciga ta muwun ma Asula: na tsu ciga Asula avu tsu yuwan ntonilo ni ili i na u dammai. ³ Tsu roco ta tsu ciga ta Asula na tsu yuwan ntonilo na wila wa yi, waru a ri usan u na tsaa kuru shi. ⁴ Vuma na ri mawun ma Asula suru, u ta lyuwa aci o uvadi, waru ucawu wo okolo a tsu ayi da ili i na i tsu ca tsu malyuwa ma aci'i. ⁵ Zane da aa gura lyuwa aci o uvadi? She vuma na usuyi Yesu da Mawun ma Asula.

Adanshi a sa'ani adama e Yesu

⁶ Yesu Zamawawa da tawai ya'a tsu o ure u na a rumbu niyi na mini na mpasa mo ukwa ma yi. O ure u mini

ma da u tawai goon shi, amma obolo na mpasa na mini. Waru Ruhu na aciyayi u damma ta adanshi'i amayun a da, adama a na Ruhu'u a amayun a da. ⁷ Ili i ta'atsu i ta lo i na i yuwain adanshi adama e Yesu: ⁸ Ele da Ruhu, na mini, obolo na mpasa, suru nle adanshi a amayun a ta a da aa yuwusan. ⁹ Tsu usu ta ama na a damma ili i ro amayun a da. Amma ili i na Asula a dammai u la'a ta ucira, waru ili ya amayun a na u damma ntsu ayi da adama a Mawun ma yi. ¹⁰ Za na usuyi Mawun ma Asula suru u reve ta ili i na Asula a dammai a aci a yi amayun a da. Amma za na usuyi ili i na Asula a dammai amayun a da shi, nu u yuwan tsundolo u de ta Asula za ve epen. ¹¹ Apa ili i na Asula a damma ntsu: Asula a ca tsu ta wuma u babu ukotu, waru Mawun ma yi, ayi da u zuwai wuma u ndolo wo o'wo ne. ¹² Vuma na ri na Mawu'un u ta na wuma u nda, za na waru ri na Mawun ma Asula shi u ri na wuma'a shi.

Wuma u babu ukotu

¹³ N ta danasaa du aza a na a usuyi Mawun ma Asula, tsara i reve i ta na wuma u babu ukotu. ¹⁴ Tsunda tsu ta gura 'yawu ubata wa Asula babu wovon, waru tsu reve ta u ta uwwa tsu na tsu pati yi ili i na u cigaa ntsu. ¹⁵ U tsu uwwa tsu ta mantsa ma na tsu pati niyi.

Adama a na tsu reve ta a na amayun a da, tsu reve ta waru u tsu ca tsu ta ili i na tsu pati niyi suru.

¹⁶ Na ve ene za vi Itoni a yuwusan unusu u na u rawai ukwa shi, i pati Asula, u ta ca vuma ndolo wuma. N ta yuwusan adanshi adama a ama a na a yuwain unusu u na u rawai ukwa shi. Agba unusu u na u tsu tawaa nu ukwa u ta lo, † n zuwa du i yuwan avasa ubata wa Asula adama a cu'un ndolo shi. ¹⁷ Mantsa ma na i yuwain iwuya suru, unusu u da, agba cu'un vu unusu suru da tsu tawaa nu ukwa shi.

¹⁸ Tsu reve ta aza a na a ri muwun ma Asula a tsu lyuwa elime na mayan mo unusu shi. Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma tsu kalyuwusa le ta, waru za vi iwuya aa gura ju'wan le shi.

¹⁹ Tsu reve ta e ekere a Asula da tsu ri, agba ayi za vi iwuya ta yuwusan tsugono tsu uvadi suru.

²⁰ Tsu reve ta a na Yesu Zamawawa Mawun ma Asula ma tawa ta avu u roco tsu Asula a amayun. Tso o'wo ta obolo na Asula a amayun, adama a na tsu ri a muwuwulai na Mawun ma yi Yesu Zamawawa. Ayi da Asula a amayun za na tsu ca wuma u babu ukotu.

²¹ Muwun n va, i ciga i 'yuwan i suma itoni ya amali.

† Unusu u na u tsu tawaa nu ukwa ayi da vuma 'yuwan a usu Yesu Zamawawa, waru vuma 'yuwan a ciga aza a yi. She na ayi za vu unusu u vadala da goon wa tsura gafura.

2 Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ɔyi nda Ɔyi ɔa mepepelime me ire ma na Yahaya ɔana. E mepepelime ma nda, u damma ta u ɔana yi Ɔ tyo a "ka na ƆsulƆ a ɔangwai obolo na muwun ma yi." Ucasu wa Ɔtsumalima Ɔ Ɔza e Itoni Ɔ ɔana ta lo a mantsa'a, Yahaya yuwan ta ulinga ni idanshi i nda o unƆ wa ƆƆ'isa na ama a na Ɔ ri pe.

Yahaya damma ta icigi ili ya ƆbulƆ i ɔa e ekere Ɔ ƆsulƆ, ne ɔa fo icigi i ri na ƆbulƆ e ekere Ɔ Ɔza e Itoni. A mantsa mo ndolo, ama o ro a dansa ta a na Zamawawa vuma ɔa na amayun shi, amma ruhu ɔa na ama ee ene ne esu e le. Reve Yahaya damma Ɔyi ndolo epen a ɔa, amma amayun Ɔyi ɔa Yesu Zamawawa vuma ɔa na amayun.

Reve u damma Ɔza e Itoni a 'yuwan munlu me epen.

Ana'an fo, munlu me epen n ta lo aza a na a yuwusan uritosu wa amayun shi. Ɔza e Itoni a 'yuwan munlu me epen n ndolo. Ili ya ƆbulƆ i ɔa Ɔza e Itoni a ciga amayun, waru a cigalai.

Ili i na i ri pe ƆtsumƆ a aatagada a nda

1. Amayun ni Icigi (4-11)
2. IƆasu yu Ukosu (12-13)

IƆasu

1 Ɔmu, Yahaya zagbain, † Ɔmu ɔa n ɔana mepepelime ma nda Ɔ tyo a ka na ƆsulƆ a ɔangwai obolo na muwun ma yi. †† N ciga ɔu ta na amayun. Ɔmu ɔa n ciga ɔu goon shi. Ama a na e revei amayun suru a ciga ɔu ta fo. ² Tsu ciga ɔu ta adama a amayun a na Ɔ ri pe ƆtsumƆ Ɔ tsu waru u ta ɔana pe babu ukotu.

³ N ta yuwusan avasa tsara ƆsulƆ Dada na Yesu Kristi Zamawawa za na Ɔyi ɔa Mawun ma yi u yuwaan tsu isa'ani waru we ene iliyali i tsu! Lyawa a ca tsu asuvu nden, na amayun ni icigi.

Amayun ni icigi

⁴ N yuwan ta mazanga ma ƆbundƆ ana mu uwwai muwun n ɔu n ro oo tono ure wa amayun, cine Dada damma ntsu tsu yuwan. ⁵ NaƆayi va, n ɔanaa wu tsara vu yuwan ili i sa'avu i ro shi. N ɔanaa wu ta tsara n damma ɔu i cigalai, Ɔyi ɔa ili yu ufaru i na a damma ntsu tsu yuwan. ⁶ Ɔyi nda Ɔyi ɔa icigi: na tsu yuwain ili i na ƆsulƆ a damma ntsu tsu yuwan. Waru u damma ta diga o ufaru i cigalai.

† Danshi Tsheleni pa nda ta yuwusan adanshi adama a aabara tsu zagbain. †† Ɔyi ka obolo na muwun ma yi u ta yuwusan adanshi Ɔ ƆƆ'isa Ɔ Ɔza e Itoni na aza a na a uwusa pe.

⁷ Munlu me epen na ƆbundƆ Ɔ ta Ɔandaruwusa ƆtsumƆ o uvaɔi. Ɔza Ɔ wulumu a nda a ta dansa a na Yesu Zamawawa ri na lipu cu'un vu vadilima shi. Agba Ɔza e epen a ɔa waru n'yuwatan mu Zamawawa n ɔa. ⁸ I yuwan ugbozu. Ni i yuwan ugbozu shi, i ta gura lamba ili i na i lingai adama Ɔ yi suru. Amma ni i yuwan ugbozu, i ta tsura iliyinkapa i ɔu tapu. ⁹ Vuma na isawain ƆtsumƆ o uritosu wa Yesu Zamawawa shi, Ɔvu u feletyo, u ri obolo na ƆsulƆ shi. Vuma na isawain ƆtsumƆ o uritosu'u u to obolo na Dada na Mawun. ¹⁰ Na vuma taƆa ƆtsumƆ e ibolo i ɔu, agba u yuwan uritosu wa amayun a aci a Zamawawa shi, she i banu yi a 'wa ɔu ko i Ɔasa yi ko ke'en wan. ¹¹ Ni i raba cu'un vuma ndolo, i yuwan ta fo cu'un vu ulinga vi iwuya ya yi.

Idanshi yu ukosu

¹² N ta ni ili ya ƆbundƆ a na n cigai n damma ɔu, agba n ciga n ɔana le Ɔ Ɔavu'un shi. Amma n ta a majiyan n taƆa n yuwan adanshi na Ɔɔu esu esu, tsara tsu ɔana tapu na mazanga.

¹³ Muwun mu za va wu vu ka za na ƆsulƆ a ɔangwai Ɔ ta lyungusaa wu ni icasu i le. ‡

‡ Ka na a yuwusan adanshi a aci Ɔ yi pa nda ƆƆ'isa a na Yahaya ɔana ana u ɔana mepepelime ma nda ma ɔa, muwun ele ɔa aza a na a uwusa ƆtsumƆ Ɔ ƆƆ'isa Ɔ Ɔza e Itoni.

3 Yahaya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Ɔyi nda Ɔyi ɗa mepepelime ma ta'atsu ma na Yahaya ɗanai. E mepepelime ma nda, u damma u ta ɗanasaa Gayu i'utsa ya ɗbulɗa ya yi.

Yahaya ɗanaa ta Gayu a cuwusa yi cine u kambai munlu ma ɗaɗa e Itoni ma amayun a mantsa'a. U yuwan ta fo adanshi a Diyotarifi, za na 'yuwain a kamba aza a na o ritoi amayun.

Ana Yahaya yuwaan ntsu adanshi a ama e re a nda, u roco tsu ta iroci i wuma i sa'ani na wuma u babu ulobonu.

Ili i na i ri pe ɗsumɗa a aatagada a nda

1. Iɗasu a tyo ya Gayu (1-4)
2. Ulobonu wu mmalu obolo (5-12)
3. Iɗasu yu Ukosu (13-15)

Iɗasu

1 Ɔmu, Yahaya zagbain, † Ɔmu ɗa maa ɗanasaa wu mepepelime ma nda, i'utsa i va Gayu. N ciga wu ta adama a na tsu to tono amayun.

² I'utsa i va, n ta yuwusaan wu avasa adama ili suru i wala wu mejege, waru vu ɗana na lafiya lipu cine n revei asuvu a wu a ri ɗsumɗa e Itoni. ³ N ɗangana ta lon ana ɗaɗa e Itoni o ro a taɗai a damma numu adama a amayun a wuma a wu na cine voo tono ure wa amayun. ⁴ N tsu yuwan ta maɗanga kuci na mu uwwa a na muwun n va n to tono ure wa amayun. Babu ili i ro i na i la'ai ili i ndolo maɗanga.

⁵ I'utsa i va, vu ta yuwusan ili ya ɗbulɗa adama a na vaa kambusa munlu ma ɗbulɗa aza a na a ri ɗsumɗa a mmalu, ko na wo o'woi omocin a ɗa e ekere a wu. ⁶ A damma ta ɗaɗa e Itoni adama e icigi ya wu. N ta patishi wu vu kamba le o ure u na Ɔsulɗa aa uwwa uyo'o na a lyuwa elime ɗsumɗa a mmalu n na aa yuwusan. ⁷ A baza ta ɗsumɗa a mmalu n le tsara a yuwaan Yesu Kristi Zamawawa aganda. A tsu ushi ili i ro e ekere a aza a na koto o o'woi ɗaɗa e Itoni shi. ⁸ Adama o ndolo ɗtsu na aciyatsu tsu kamba nle tsara tsu lingai obolo adama a amayun.

† Ɔanshi Tseheleni pa nda ta yuwusan adanshi adama a aabara ana zagbain.

⁹ N ɗanaa ta ɗe ɗa'isa mokodi me mepepelime, amma Diyotarifi vuma na cigai wo o'wo zagbain ɗsumɗa e le, u 'yuwan ta a uwwa tsu. ¹⁰ Na n taɗa n ta damma ili i ro i na waa yuwusan na adanshi a vama a na waa yuwusan a aci a tsu. Ili i na i la'ai usan Ɔyi ɗa, u 'yuwan ta a usu munlu nna n taɗai. Hali waru u tiga ta aza a na a cigai a raba le, reve u lo le ɗsumɗa a ɗa'isa.

¹¹ I'utsa i va, she vu toni ili i na i ri iwuya wan, amma vu toni ili i na i ri ulobonu. Za na a yuwusan isa'ani suru vuma va Ɔsulɗa ɗa. Amma za na a yuwusan iwuya koto u reve Ɔsulɗa shi. ¹² Ama suru a ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a Dimitiriya, waru wuma u sa'ani wa yi u roco ta a na vuma va ɗbulɗa ɗa. Ɔtsu fo tsu ta yuwusan adanshi a sa'ani adama a yi. Waru vu reve ta ili i na tsu dammai suru amayun a ɗa.

Idanshi yu ukosu

¹³ N ta ni ili i na n cigai n damma wu na ɗbundɗa, agba n ciga n ɗana le a ɗavu'un shi. ¹⁴ N ta majiyan n taɗa ubata u ɗu go'o, ɗvu tsu yuwan adanshi esu esu.

¹⁵ Avasa a va a ɗa Ɔsulɗa a zuwaa wu aba'un a asuvu nden! N'utsa ma wu pa nda suru a ta ɗasaɗa wu. N te ipati ya wu vu ɗasa n'utsa suru ɗe na ala. ††

†† Ɔanshi a Ɔsulɗa o ro a ta na guzu 14 amma ozo o ro a ta na guzu 15, amma ele adanshi a ta a ɗa aa yuwusan babu za na kala-mai ni ili i ro, adangulu a ɗa goon.

Yahuza

Ucuduwu wa aatagada a nda

Yahuza da za na danai mepepelime ma nda. Ayi zawa'a va Yesu da. Tsu reve ta ne adama a na u dammai ayi mawun ma anawu ma Yakubu ma da, waru Yakubu zawa'a va Yesu da.

Yahuza dana ta mepepelime ma nda adama u rono aza e Itoni e Yesu atsuvu adama a munlu me epen. U rono ta aza e Itoni atsuvu adama o tonoo uritosu we epen wa ama o ndolo wan. U rono le ta waru atsuvu adama o tonoo iroci yi iwuya i wuma ya ama o ndolo wan.

Munlu me epen n ta lo ana'an. O ofaru vu te ene gashi ili ya abula i da oo toni le. Reve addama a abunda a kara a tawusa. Aatagada a Yahuza o to ritosu tsu cine tsee revei munlu ma amayun na munlu me epen.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu (1-2)
2. Ugesu wu ucawu wo okolo e ekere a munlu me epen (3-23)
3. Avasa o ukosu (24-25)

1 Mepepelime ma nda e ekere a va a da wu utai, a-mu da Yahuza. Amu aagbashi e Yesu Kristi Zamawawa da, waru zawa'a va Yakubu. Asula za na ayi da Dada, u de ta ozo o ro a dana pe atsuma e icigi ya waru Yesu Zamawawa ta kalyuwusa le. Icu'un ya ama o ndolo a da maa danasaa.

² Lyawa i tsura isa'ani ya Asula, na nden mo okolo, ni icigi ya yi kukuci.

Ili i na i tsu cina aza o unusu

³ Ncigata n va, n shi ta n ciga n danaa du ili ya abunda adama e iwawi i na tsu tsurai. Agba gogo n ciga n 'yuwan n danaa du adama e ili i ro ko'o. N ciga n 'yuwan n danaa du adama i geshe amayun a Alabari a Sa'ani. Asula a ca ta amayun a nda a na a ri n vadala shi u ta o unu u mantsa suru adama a ama a akizat a yi.

⁴ N damma ta ili i ndolo adama a na ama a na a 'yuwain a yuwusaan Asula tsutoni a uwa ta e memere ma du usokowu. O to ritosu a na Asula a ta ni isa'ani waru u tsu yuwaan ta ama gafura vu unusu. Ne da u ri, amma reve a damma adama o ndolo a ta gura yuwan ili yu uwyanu i na a cigai a yuwan biti. Asula a dangwa ta de ili i na waa yuwan ne ele nu ujimu adama a na a wasan ta Zagbain na Mogono ma tsu, Yesu Zamawawa.

⁵ N ciga ta n cuwaan du ni ili i na i revei de: Asulazuva a wawa ta de ama a yi a na wu utaa nle atsuma a Masar.† Agba a mantsa mo ro reve u lungusa aza a na a 'yuwain a usu yi. ⁶ Waru n ta cuwusaan du adama a nlingata ma Asula aza a na e isawain o ucira u na Asula a ca nle shi. A lyawa ta ubata u na a ri, reve gba Asula a gutsu le na akani o u'wa wa ali wi irumbu. Gogo a ta pura urana wu uge'etosu. ⁷ Waru she yi icina ilyuci

yo Sodom na Gomora,† ni ilyuci i na i shi zuzu ne ele wan. Ilyuci i ndolo i shiwan ta na tsipere waru na cu'un tsipere suru. Akina a kulato ta ilyuci i ndolo suru suru, waru ele da iroci ya akina a babu ukotu a na aa ca aza e iwuya atsumalima.

⁸ Hali na ne, munlu me epen n nda a ta dansa a zuwaa le atsuvu adama a alavu e le. Avu a lungusa lipu le na nshinda n tsipere. Reve a 'yuwan a yuwan tsutoni na tsugono, avu a yuwaan ucira wa azagbain a zuva ulamu. ⁹ Agba ko Mika'ilu malingata ma Asulat ma gbain wu uwwa ta wovon u na waa tawaa Mekerencesu unusu na adanshi a vama, agba ayi da zagbain vu nlingata suru suru. Ana Mika'ilu danga a mawasan na Mekerencesu adama a akwakwa a lipu va Musa, ili i na u dammai goon ayi da, "Zagbain bara wu." ¹⁰ Amma munlu n nda n ta yuwusaan ulamu, waru a ta yuwusaan ili i na e revei shi unu. A ta vadamma inama. A ta yuwusaan ili i na lipu le cigai a yuwan, ne da aa tawaa aciyele nu ulungusu. ¹¹ Atsumalima o uwyanu a ta cina le! Adama a na o toniyi iroci yi iwuya ya Kayinu,† za na unai zawa'a va yi. Vadamma Balam,† a ta yuwan ili suru adama a tsura ikebe. † Waru vadamma Kora,† a ta kuwa adama o u'yasaan wa aci e le.

¹² Nna ama a nda a danu obolo na adu a abuki a alya e ilyalya yi Zagbain, a tu ushinda u na aa lungusa ilyalya'a. Aciyele a da goon a tsu kalyuwusa o ure u na u tsu tawaa na wono. A ta vadamma upepu u na wunla u tsu kebe a tyo e ida agba u tsu ro'o shi. A ta waru

† Atsuma a aalabari a Balam a na a ri pe atsuma a aatagada a Alabari a Musa (Mkc. 22:1-23:12), tse ene ta Balam dammai Balak Mogono ili i na Asulazuva a damma niyi u damma. Ayi nda ayi da aalabari a Balam goon shi. Mantsa mo ro Balam ushi ta ikebe e ekere a Balak reve u rono aza a Isra'ila adanga adama a yuwaan a-mali aganda, (Mkc. 31:16). Ayi aalabari a nda a pe atsuma a aatagada a Alabari a Musa a KLP shi.

gashi danga na ri na muwun shi a mantsa mo uta'an. Ukwā wa ndana u da a ri goon shi, amma a kuwā tā o ure suru suru, adama a na a mulā tā aralu e le. ¹³ O tsu roco tā ili i wono i na aa yuwusan a alanga eteshe gashi upepu u mala za na tsu t̄abaluwā āshindā a mi-ni. A tā vamma italyo'o i na i ri a agara nā a 'yāwi nā a tāwī, waru a tā 'yāwā ubatā e irumbu yā ābundā i babu ukotu. ¹⁴ Anuhu fo za na shi za cindere diga o ugundo wa Adāmu, u yuwan tā adanshi o usokowu a Asulā adama a ama a nda, āvu u damma, "Uwwai, Asulazuva a tā lo a tāwā obolo nā nlingata mā ābundā mā yi n na aa gura kece shi.

¹⁵ U te ge'eto ama o uvadī.

U to roco ama a na a 'yuwain o toni Asulā a tā nu unusu wi iwuya suru i na a yuwain a na a 'yāsāyin Asulā aci.

Waru u to roco aza a na a ri āzā o unusu obolo na aza a na a ri nā Asulā shi, a tā nu unusu adama a na a ta yuwusan adanshi a vanvama a aci a Asulā."

¹⁶ Ama a nda aza a adanshawuya a dā, waru mantsa suru a tsu dānā tā a adanshi a vama. A tsu yuwan tā cu'un vi iwuya i na a cigai a yuwan suru. A tsu 'yāsāsan tā avangaci e le, waru a tsu yuwaan tā ama adanshi uyo'o adama a tsurā ili i na a cigai.

Vu lyuwa elime nu ulinga

¹⁷ N'utsā n vā, i 'yuwan i ciga i cuwan ili i na ajiya a Zagbain Yesu a damma ndu. ¹⁸ A damma, "A tyo de zuzu nu ukosu u mantsa, ama a tā dānā lo na aa

wasan Asulā, waru ili i na aa ciga a yuwan goon āyi dā, āa kuru ili i na okolo e le a cigai na aa yuwaan Asulā unusu." ¹⁹ Gogo gba a mantsa ma nda, a tā pa, waru ele dā aza a na aa kakasasa dū. A ta yuwusan wuma ni icigi i lipu adama a na Ruhu vā Asulā ri nden ātsumā e le shi.

²⁰ Amma n'utsā n vā, i 'yuwan i ciga i suwa aciyādu e ikyun yu ucawu wo okolo ya akiza a dū. Waru i lyuwa elime na avasa cine Ruhu va Akiza† rocoo ndu. ²¹ I guzā aciyādu ātsumā e icigi yā Asulā ko na yaa pura isa'ani yi Zagbain tsu Yesu Zamawawa u rawato dū a wuma i babu ukotu. ²² Vu kaba asuvu na aza a na koto e revei ili i na āa kuru shi. ²³ Vu wawa ozo o ro, vu usa le diga e elentsu a akina o uge'etosu. Ama o ro a tā lo aza a na vee ene iliyali, amma vu dānu nu ugbozu ne ele gashi unusu u le u zuwa tā itana i le yo o'wo nā āshindā.

Avasa e ica

²⁴ Gogo, i ca Asulā tsugbain, adama a na u gura tā kalyuwā dū tsarā i riyā wan, waru u ta zuwa dū yo o'-wo aza a na a ri nu unusu shi, reve waru u ca dū maza-nā lon. Āvu waru u tāwāto dū ubatā u tsugbain tsā yi. ²⁵ Nu ujimu de, a tyo mantsa ma nda, hali a tyo o ukosu, Asulā a dā Za vi Iwawi i tsu adama e Yesu Zamawawa Zagbain tsu. Tsugbain suru za vā yi dā. Tsugono suru za vā yi dā. Ucira suru suru za vā yi dā. Waru ili suru i tā o ukere wā yi.

Ami.

Wenu

Ucuduwu wa aatagada a nda

Aajiya Yahaya da danai aatagada a nda. U damma ta ili i na we enei atsuma a alavu alavu adama e ili i na Asula o foboi waru ni ili i na yaa fara o ukosu wu uvadi.

Ikaka'a u ta na pasu ta'atsu. U damma ta a na cira vi iwuya ta pe atsuma o uvadi o ulinga, adama o ndolo aza e Itoni o to sowo atsumalima waru a ta kuwa. U yuwan ta adanshi a Magiri'i ma Asula, za na ayi da Yesu. U ta lyuwa aci a ama e iwuya suru na cira na ri a nlangi na Asula. O ukosu, Asula a ta ni iliyinkapa i sa'ani yaa abunda i na waa ca ama a na aa lyuwa elime nu ucasu wo okolo ya Kristi Zamawawa. Ikaka atsuma a aavu'un suru ayi da Asula a ta na akiza waru u ta nu ulyuwu wa aci.

Aatagada a nda wenu wi ili i na ama aa gura ene da shi. Yahaya yuwan ta ulinga ni idanshi ya ama adama u damma cine ili ya zuva i ri. Re ta lo na abunda a na vaa gura reve ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda, amma abajini e ikaka u ta a alanga eteshe waru u vadala shi. Apa abajini e ikaka'a: Yesu Kristi lyuwa ta aci a cu'un vi iwuya suru ubata suru. Urana u ta lo a tawa a na Male na cu'un vi iwuya suru aa tsun le atsuma a mala ma aki-na, reve zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu u tawa ubata u na aza a na o toniyi Yesu aa dana obolo na ayi na asuvu nden.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Adanshi o usokowu diga Yahaya (1:1-8)
2. Alavu alavu a Asulazuva a Wuma (1:9-20)
3. Mpepelime a tyo a'isa e cindere (2:1-3:22)
4. Alavu alavu a aganda de zuva (4:1-11)
5. Aatagada ne erepu e cindere (5:1-6:17)
6. Aganda a makakan ma ndanata ma Asula (7:1-17)
7. Avana e cindere (8:1-11:19)
8. Aagangu na Adodo e re (12:1-13:18)
9. Alavu alavu o uge'etosu wa Asula na mekede (14:1-15:8)
10. Akwanu e cindere o upan wa Asula (16:1-21)
11. A lyuwa ta aci a n'yuwatan ma Asula (17:1-20:10)
12. Uge'etosu wu ukosu (20:11-15)
13. Zuva sa'avu nu uvadi u sa'avu (21:1-8)
14. Urishelima sa'avu (21:9-22:5)
15. Kristi Zamawawa ta kambu babu ujimu (22:6-21)

Yahaya yuwan ta adanshi a aatagada a nda

1 Apa ili i na Asula o rocoi Yesu Kristi Zamawawa, adama u damma agbashi a yi ili i na Asula aa yuwan nu ujimu shi. Avu Yesu lyungu malingata ma yi u roco agbashi a yi Yahaya† ili'i. ² Reve Yahaya damma ili i na we enei biti adama e ikaka ya Asula na adama e ili i na Yesu Zamawawa dammai ni ili i na u yuwain waru. ³ Asula a ta zuwaa za na ee dewushe ama idanshi yi ikaka i nda nu una aba'un, waru u ta zuwaa za na uwwai reve u yuwan tsutoni na ayi aba'un. Adama a na mantsa ma yuwan ta zuzu a na ili i nda yaa fara.

Yahaya casa ta a'isa a aza e Itoni e cindere

⁴ Apa mepepelime ma na Yahaya danai a tyo ubata wa a'isa a aza e Itoni e cindere a na a ri a Asiya. † N ta avasa Asula o roco du isa'ani na asuvu nden a yi. Asula ayi da za na ri lo diga o ufaru, u ta lo gogo, za na waru ri lo a tawa. Waru nan ruhu e cindere a na a ri a makakan ma ndanata n tsugono tsa Asula o to roco du isa'ani na asuvu nden. ⁵ Ne da waru Yesu Zamawawa za na a zuwayi ucira o udansa wa amayun adama a Asula. Ayi da za na fara 'yoyin atsuma a akwakwa. Ayi da mogono mo tsugono mo ngono mu uvadi.

Ayi da za na ciga ntsu, waru ayi da u zuwa ntsu tsu la'a ucira wu unusu u tsu ana wo ocoi mpasa reve u

† "Asiya" e ida ya Roma ayi da akapi e ida ya Tukiya.

kuwā adama ā tsu. ⁶ Adama o ndolo reve wo o'woto tsu mmaci mā yi nan ganu a yuwusaan Ḃsulā Dada vā yi āgandā. Tsugbain nu ucira babu ukotu za vā Yesu Zamawawa da! Ami.

⁷ Kālyuwāi, āyi dā ndolo ā tawā e eleshe! Koyan dā te ene yi, hali na aza a na a zuwa a sapa niyi ni ibata, waru elentsu o uvadi suru ā tā shon lon adama ā yi. Ne dā, u to o'wo ne! Ami.

⁸ Ḃsulā Zagbain damma tā, “Amu dā Alfa† nā Omiga.† U ta dansa āmu dā Ufaru waru āmu dā Ukosu. Amu dā za na ri lo gogo, n tā lo diga o ufaru, za na waru ri lo ā tawā. Amu dā Ḃsulā Mogono me Ili Suru.” †

Yahaya ene tā Zamawawa na 'yoyin

⁹ Amu dā Yahaya, za dū ātsumā e Itoni yā Yesu† Zamawawa, waru o bongi mu tā cine o bongi ndu. N tā ātsumā o tsugono tsā Ḃsulā cine ādu fo i ri. Waru n ciga n 'yuwan n yuwan ankuri n kaba asuvu nā ātsumālimā ā vā cine yaa yuwusan. A cāco mu tā nden mu u'wa wa ali a Batamusa, ida i memere mā mini, adama a alajiya e ikaka yā Ḃsulā na amayun a na Yesu Zamawawa rocoi. ¹⁰ O urana wu Zagbain, reve Ruhu vā Ḃsulā shiton wuma u vā, reve mu uwwa ābajini o udyo tse mesun ma aavana ācapā ā vā. ¹¹ Avu udyo'o u damma, “Dana ātsumā a aatagada ili i na ve enei reve vu lyunguwā ā'isā ā āzā e Itoni a na ā ri e ilyuci i cindere i nda: Afisu, nā Simirina, nā Birigamu, nā Tayatira, obolo nā Sadisū, nā Filadalifiya nā Lawudikiya.”

¹² Reve n vadala adama me ene za na aa yuwusan adanshi nā āmu, āvu me ene wisawatan wi ifitila i cindere i na a yuwain nā zinariya. ¹³ E memere ma wisawata'an, vuma dānā tā pe na rotsoi vadilimā. U dānā tā wotowu nā ātugu a gbagbain a na a rawai a ana ā yi, nā mapadi mo umuna ma na a dāvai nā zinariya ukāndā'u ā māḡakān mā yi. ¹⁴ Anji ā yi u'uri puwu ana tsikilu, esu ā yi waru e ikanasa tse elentsu a akina. ¹⁵ Ana ā yi waru a madala tsu rumushili na aruma a tsu ruma reve o gboro yi, udyo wā yi u rotso tā māgugwā mā mini mā ābundā. ¹⁶ Reve u guzā italyo'o i cindere o ukere usa'ani wā yi, nā matsun me pe'eni ma na e tewein mā nā re o utusā o unā wā yi. Urewesu wā yi a madala tse ekan o urana a aci.

¹⁷ Ana me ene niyi, reve n kādāto ā māḡakān mā yi n jingādā shi. Avu u kuruwā mu ukere usa'ani wā yi reve u damma, “She vu uwwa wovon wan, āmu dā Ufaru nu Ukosu. ¹⁸ Amu dā za na aa casu wuma. N shi tā n kuwā, amma gogo n tā wuma u na u ri n koto shi. N tā nā mkpātu'utsu n na maa casu mu ucira u na māā kpātu'wā ko m baru ubātā u na ākwākwā ā ri, reve n kambāto le wuma.

¹⁹ “Vu dana ātsumā a aatagada ili i na vee inda gogo suru ni ili i na yāā tawā elime. ²⁰ Nda ucuduwu wu usokowu wi italyo'o i cindere i na ve enei o ukere usa'ani u vā'ā, nā wisawatan u zinariya wi ifitila i cindere: Wisawatan i cindere'e ā'isā ā āzā e Itoni e cindere a dā,

† Alfa nā Omiga idanshi yu ufaru nā yu ukosu yi idani i Tsuheni tsa dā, u ta dansaa tsu Yesu tā lo kafu a yuwan ili i ro waru u tā dānā lo babu ukotu.

ele waru italyo'o i cindere'e nlingata mā Ḃsulā n cindere n na māā kālyuwusā ā'isā ā āzā e Itoni e cindere a dā.”

Ikaka ā tyo Afisu

² Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo a malingata mā Ḃsulā† mā āā'isā ā āzā e Itoni† ā lyuci va Afisu. Za na guzāi italyo'o i cindere o ukere usa'ani wā yi'i, za na waru ri a mmalu e memere ma wisawatan wi ifitila i cindere, u tā lyungusā wu ikaka i nda: ² N reve tā ili i na vaa yuwusan suru, me ene tā ulinga wa amayun nā makaba ma asuvu mā ābundā mā wu. N reve tā a na vu 'yuwain ama e iwuya. Vu lyungwā tā aza a na a dammai ele ajiya a dā, agba na amayun ne dā shi, reve vu cina le āzā e epen a dā. ³ Vu yuwan tā ankuri vu kaba asuvu ni ibongi adama ā vā, waru okolo ā wu ā tu ukabu kuci ātsumā e itoni i vā.

⁴ “Agba n ta bara wu adama e ili i ro. Vu buwa e icigi yā āzā ā wu āzā e Itoni cine vu yuwain ana vu fara usu numu shi. ⁵ She vi icina ununa vu riyāi ātsumā o unusu wan! Vu vadala reve vu lyawa mayan mo unusu, reve vu yuwan ununa vu yuwain ana vu fara usu numu. Nā vu lyuwa elime nu unusu, n tā tawā n ca wu oforo n tawa wisawatan u fitila wā wu ubātā u na u ri. ⁶ Amma n ta cuwa wu adama e ili i sa'ani i na vaa yuwusan. Vu 'yuwan tā ili i na otoni a Nikola †† aa yuwusan, ununa āmu fo n 'yuwain ili i na aa yuwusan.

⁷ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa ā'isā ā āzā e Itoni! N ta lyawa za na biti lyuwai aci u lyuwa muwun mu udanga n na n tsu ca wuma, za na ri ātsumā o u'wa u wivuwun† zuva.”

Ikaka ā tyo Simirina

⁸ Reve u damma mu, “Dana mepepelime ma nda ā tyo a malingata mā Ḃsulā mā āā'isā ā āzā e Itoni ā lyuci va Simirina. Za na āyi dā Ufaru waru āyi dā Ukosu, za na kuwāi agba wo o'wiso tā wuma, āyi dā wāā lyungusā wu ni ikaka i nda: ⁹ N reve tā nā ātsumālimā ā wu nu ulambu wā wu, agba vu tā nu utsuru! N reve tā ni ili i babu ulobonu i na ama o ro a dansa a aci ā wu. A ta dansa ama ā Ḃsulā a dā, agba ne dā ā ri shi na amayun. Obolo a ama a dā a na ā ri aza a Male. ¹⁰ She vu uwwa wovon wan, nā vu yuwan majiyan mā ātsumālimā ma na vu ri azama vu sowo. N ta dansaa wu, Mekerencesu ma ta zuwa le ā lyungwā wu a zuwa ozo o ro ā dū o u'wa wa ali, waru o to bongi wu hali rana kupa. Vu guzā mejege, ko nu u shi wo o'wo ā to una wu, n ta ca wu wuma u babu ukotu vadamma ookokolo† wo o'wo wu iliyinkapa adama a na vu lyuwai aci.

¹¹ “Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa ā'isā ā āzā e Itoni! Za na biti lyuwai aci e iwuya, woo sowo ātsumālimā o ukwā we ire shi.”

†† Aza a na oo tono Nikola ama o ro a dā a na aa yuwusan uritotu we epen aza a na a cigai ama a yuwaan āmāli āgandā reve waru a yuwan unusu u tsipere.

Ikaka a tyo Birigamu

¹² Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asulā ma a'a'isā a aza e Itoni a lyuci va Birigamu. † Za na ri na matsun me pe'eni ma na tewein ma na re va yi, ayi da za na a lyungusa wu ni ikaka i nda: ¹³ N reve ta vu ta nden atsumā a lyuci na Malef ma ri o tsugono. Avu za vi Itonif va amayun a da, waru vu kudā a usu mu shi, ko ke'en. Vu usu ta a mantisa ma na a zuwai o unai Antiba adama e isa'ani ya yi a lyuci du, ubata u na Male ma ri o tsugono. Antiba rocosu ta ama a na ayi za vi Itoni va amayun a va a da a adanshi ni ili i na u yuwusain.

¹⁴ "Agba n 'yuwan n ciga m bara wu adama e ili i ro. Ozo o ro atsumā a du o to tono uritosu wa Balam,† za na rocoyi Balak cine waa zuwa aza a Isra'ilat a yuwan unusu. †† Balam gbagba le ta a tama inama i na ama a padayi amali a na a yuwusaan aganda. Waru u zuwa le ta a yuwan tsipere. ¹⁵ Ununa aza a Isra'ila a yuwain unusu, ne da waru ozo o ro a du a yuwain unusu ana o toniyi uritosu wo otoni a Nikola. ¹⁶ Gogo vu vadala vu lyawa nusu va wu! Na vu yuwan ne shi, aa jima shi n ta tawa wu reve n yuwan nlangi na ama o ndolo na matsun me pe'eni ma na moo utusa o una u va.

¹⁷ "Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isā a aza e Itoni! N ta ca za na biti lyuwai aci atsumā a mana† na o sokoi. ‡ Waru n ta ca za suru aatali a uri a na a danai aala a sa'avu de. Za na ushiyi aatali a nda a da goon ee reve aala a nda."

Ikaka a tyo Tayatira

¹⁸ Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asulā ma a'a'isā a aza e Itoni a lyuci va Tayatira. Mawun ma Asulā, za na esu a yi e ikanasa tse elentsu a akina waru za na ana a yi a ri a madala tsu rumushili na o gboroi de, ayi da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda: ¹⁹ N reve ta ili suru i na vaa yuwusan. N reve ta a na i cigalai waru adu otoni a amayun a va a da. N reve ta cine i kambulai, waru n reve ta a na vu kabai asuvu na ankuri. N reve ta a na gogo vu ta yuwusan upasu na cine vu yuwusain ana vo o'woi za vi Itoni va cacawu.

²⁰ "Agba n ciga n 'yuwan m bara wu adama e ili i ro. Vu geshe ka ndolo Yezebe shi, za na a yuwusan epen a na ayi vumavasula da. Ana u ri o uritosu a pususan agbashi a va ana, adama a yuwan tsipere waru a lyuwusa ilyalya i na a cayi amali. ²¹ N ca yi ta mantisa u vadala u lyawa nusu va yi, agba avu u 'yuwan a lyawa tsushakala. ²² Adama o ndolo, n ta zuwa wo o'wo ubanakun. N ta zuwa aza a na a yuwusan tsipere na

† Atsumā a lyuci gbain va Birigamu, a'isā a dānā ta lo ubata u na ama a yuwusayin mogono ma Roma aganda tsa Asulā. Zuzu na ayi abajini a masa'a a dānā ta lo ubata u na a tsu yuwaan amali a Zafasa aganda. Birigamu abajini a lyuci a da na Male ma dānā a yuwusan tsugono atsumā o uvadi. †† 2:14 Mkc. 25:1. ‡ Aza a Isra'ila a usu ta a na Irimiya vumavasula soko ta upondo u mana u na a shi a zuwai atsumā a Akpati a Nzuwulai. A tyo o ukosu, a ta tsura ili i nda waru u ta lyuwato ama.

ayi o sowo atsumalima lon. N ta yuwan ili i nda gogo shede na a vadala a lyawa mayan me iwuya i na aa yuwusan. ²³ N to una otoni a yi. Reve a'isā a aza e Itoni suru e reve a na n reve majiyan ma za suru waru ni ili i na a cigai suru. N ta ca za suru atsumā e le atsumalima cine unusu wa yi u ri. ²⁴ Ozo o ro a du atsumā a Tayatira o toni uritosu wa yi shi. Koto i rito ili i na otoni a yi e deyi 'Ili yu usokowu i gbain i Male' shi. N ta ni ili i ta i na maa damma du: ²⁵ I lyuwa elime ni itoni i va na amayun hali she na n kambā.

²⁶ "N ta lyawa za na lyuwai aci u dānā na cu'un vu ucira u na waa yuwan tsugono tsa na Dada va ca numu. N ta yuwaan ne za na lyuwai elime na mayan me ili i na n damma niyi u yuwan, hali a tyo mantisa mo ukosu wu uvadi. N ta ca yi ucira u na waa yuwan tsugono tsu uvadi suru. Nu u yuwan tsugono tsa nda, u ta dānā usu duwu, waru u ta kpasu'wa le reve o bosu le mirimiri ununa ama o tsu bosu mpondo mo olo'o. Waru n ta ca yi talyo'o na tsi ikana na wasasa, †† iroci yu ulyuwu wa aci wa yi. ²⁹ Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isā a aza e Itoni!"

Ikaka a tyo Sadisu

³ Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo ubata u malingata ma Asulā ma a'a'isā a aza e Itoni atsumā a lyuci va Sadisu. Za na ri o tsugono tsa nan ruhu e cindere a na aa yuwusaan Asulā tsugbashi, waru za na banai italyo'o i cindere, ayi da u lyunguwa nuwu ni ikaka'a: n reve ta ili i na vaa yuwusan. Ama a ta dansa gashi vu ta wuma, ashe gba akwakwa a da vu ri amayun. ² 'Yon! Vu buwa nu ucira gbain shi, u ciga ta mokotoo. Adama o ndolo vu gbamato ili i na vu ri na ayi. Me ene ta ili i na vaa yuwusan u rawa ili i na Asulā a va a ciga nuwu vu yuwan shi. ³ She vi icina ni ili i na o rito nuwu, ni ili i na vu uwwai wan. Toni yi, vu lyawa unusu wa wu. Na vu 'yon shi, n ta tawa mantisa ma na vu zuwai shi, cine vivu tsu tawa. ⁴ Ozo o ro atsumā a du aza a na a ri pe atsumā a Sadisu koto i lungusa itana i du nu unusu shi. Ama a nda o to oto itana i uri reve a wala obolo na amu adama a na a rawa ta a yuwan ne. ⁵ Vuma na lyuwai aci o unusu biti, u to oto itana i uri cine ama a nda a yuwain. Ma a kimusa aala a vuma ndolo na a danai atsumā a aatagada a ama a wuma wa amayun shi. Na mi isawan a makakan ma Dada va obolo na nlingata ma yi aza a na a yuwusaan yi aganda, babu usan u da maa damma a na n reve yi ta.

⁶ "Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isā a aza e Itoni!"

Ikaka a tyo Filadalifiya

⁷ Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asulā ma a'a'isā a aza e Itoni atsumā a lyuci va Filadalifiya. Za na ri na akiza na

†† Talyo'o vu usana: Adama a na ama na abunda a mantisa mo ndolo a usu ta a na italyo'o i tsu zuwa ta ili i na i cina nle atsumā a wuma u le, a ca tsugbain a tyo a talyo'o na la'ai ucira a ta dansa u tu unata cine Zamawawa a yuwusan tsugono tsu uvadi mabula.

amayun u tu ubanu na makpatu'utsu ma Dawuda. † Nu u kpatu'wa unantsu babu za na aa gura kpatu yi. Waru nu u baru yi, babu vuma na aa kpatu'wa yi. Ayi da za na lyunguwa nuwu ni ikaka i nda: ⁸ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru. N reve ta a na ama a tara nuwu tsa vuma gbain shi. Waru vu toni ta uritosu u va, koto vu damma, 'N reve Yesu shi shi.' M kpatu'wa ta de unantsu a makakan ma wu, za na vuma aa gura kpatu yi shi. ⁹ Gogo vu te ene ili i na maa yuwan na ama a na a ri o tonon Male. Ele a damma ta a na ama a Asula a da, agba epen a da le. N ta zuwa le a tawa a kingyo a makakan ma wu. Ne da ee reve a na n ciga nuwu. ¹⁰ Vu yuwan ta ankuri vu kaba asuvu cine n damma nuwu vu yuwan. Adama o ndolo, n te geshe wu a mantisa ma na maa lyunguwa ama o uvadi, na n zuwa le a uwwa atsumalima a abunda. ¹¹ N ta lo a tawa gogo. Vi isawan ugbamu atsuma o ucawu wo okolo a wu, tsara nanza usa ookokolo a wu wan, za na vaa ushi adama a na vu lyuwai aci. ¹² N ta zuwa vuma na lyuwai aci e iwuya wo o'wo aatsura a na a tsu bana u'wa u gbain ubata u na maa yuwusaan Asula aganda. Vuma nda ta dana de kuci. N ta dana ala e re a lipu va yi, aala a Asula a va, waru na aala a Urishelima Sa'avu, ayi da aala a lyuci gbain va Asula a va, za na aa cipu ubata wa Asula de zuva. N ta danaa yi waru a lipu va yi aala a sa'avu a va. ¹³ "Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!"

Ikaka a tyo Lawudikiya

¹⁴ Reve u damma mu, "Dana mepepelime ma nda a tyo a malingata ma Asula atsuma a a'isa a aza e Itoni a lyuci va Lawudikiya. Ayi da Za na Ri Ne. Waru ayi lyusu va abula da waru u tsu yuwusan ta adanshi a amayun kuci. O ure wa yi u da Asula a yuwain ili suru. Ayi da u lyunguwa nuwu ni ikaka i nda: ¹⁵ N reve ta ili i na vaa yuwusan suru, vu ri usuduwu shi, † agba vu ri utanu shi. U shi ta la'a ulobonu na vu ri za ta. ¹⁶ N ta 'yuwan wu adama a na vu ri damu. ¹⁷ Vu damma, 'N ta nu utsuru, waru m bolotowo ta aciyawa ili ya abunda. N ciga ili i ro shi, ko ke'en.' Agba vu reve cine vu ri shi na amayun: ili i wono i da vu ri, ni iliyali, ko ili i ta vu ri na ayi shi, irumba i da vu ri, waru vu ta atabu. ¹⁸ Adama o ndolo, n ta casu wu asala vu tsula zinariya na maa winasa. Zinariya na e jeruwetoi da waru a lapula yi ta. Tsula yi tsara vo o'wo za vi ikebe. Ciga 'yuwan tsula itana i uri adama vo otoo aciyawu, tsara waru vu lyawa a uwwusa wono a na ama a te inda wu atabu. Ciga 'yuwan vu tsula mani'in ma aguma tsara vu putala e esu, tsara vu gura ene. ¹⁹ "N tsu bara ta avu waru n ca ama a na n cigai biti oforo. Vu yuwan atyo a na vaa gura, avu vu vadala vu lyawa mayan mo unusu. ²⁰ Vu zuwa atsuvu, amu da nda mishin o ukobu wu u'wa wa wu a yuwusan, 'A-

† Makpatu'utsu ma Dawuda urevu wa yi ayi da u ta nu ucira u na waa yuwan tsugono. †† Ubata u nda 'usuduwu' u ta nu urevu za na cayi aciyayi atsuma o ulinga wu Zamawawa na amayun, (Vu yuwan atyo a na vaa gura) nu 'utanu' u ta nu urevu ulambu wu ucawu atsuma o ulinga wu Zamawawa.

zo'wa! Vuma na uwwa numu avu u banu mu n uwa, n ta uwa pe atsuma o u'wa'a avu n lyuwa obolo na ayi.

²¹ "Aza a na a lyuwai aci, a ta danu zuzu na ndanata n tsugono tsa va, cine amu ana n lyuwai aci, avu n danu zuzu na ndanata n tsugono tsa Dada va.

²² "Za na ri na atsuvu, wu uwwa ili i na Ruhu aa dansaa a'isa a aza e Itoni!"

Yahaya ene ta zuva

4 Ana me enei ili i nda n kotoi, reve me enishe alavu alavu nu unantsu u na a kpatu'wai a tyo zuva. Reve vuma na ri nu udyo vadamma aavana yuwisan adanshi na amu, u damma, "Kumba a tawa pa nda n to roco wu ili i na yaa fara na nda koto." ² A jima shi reve Ruhu va Asula golobushi numu, avu me ene pe atsuma a zuva'a ndanata n tsugono n na nanza ri nden. ³ Za na ri de nden te ikanasa madu-madu ne ekan a na a ri ushili na mini ma aavu'un gashi atali e ikebe lon. Kambu kandaruwa ta ndanata n tsugono'o e ikanasa. ⁴ Ndanata ushin na aza a nashi n kandaruwa ta ndanata m mogono'o. Azagbain ushin na aza a nashi a dana ta de nden. O oto ta atugu a uri no okokolo a zinariya a aci e le. ⁵ Ili i nda a to utusa diga a ndanata m gbai'in: imadatsu, na agiri'a, na tsata. Akata a akina e cindere, aza a na a ri nan ruhu e cindere a Asula, a dana ta a madala elime a ndanata n tsugono'o. ⁶ Waru, ubata u na u danai uru'u elime a ndanata a u ta gashi mala ma na a yuwain tsa madubi tsa na vaa gura ene ili ye elime.

Ili i wuma i nashi i kandaruwa ta ndanata'a, ebele a yi suru. Ili i wuma i nda a dana ta wupalu ne esu elime na acapa.

⁷ Za vu ufaru dana ta na aaci gashi kamu. Za ve ire dana ta na aaci gashi oogono a nan. Za va ta'atsu gba shi u dana ta nu urewesu gashi urewesu u vuma. Za va nashi dana ta gashi akuru a na a ri a tsu'yan. ⁸ Ili i wuma i nashi i nda suru a ta ne evelu a tali tali, waru a ta wupalu ne esu, hali na a mpakatalai me evelu'u. Ayin nu urana a lyawa ucanasa wi ishpa shi:

"Zagbain ta na akiza. U ta na akiza. U ta na akiza.

Ayi da Asula Mogono me Ili Suru Suru.

Ayi da za na ri lo diga o ufaru, waru u ta lo gogo, za na waru ri lo a tawa."

⁹ Ili i wuma i nda a lyuwa ta elime a cibalasa za na ri nden a ndanata n tsugono'o. Waru a ta casu yi fo tsugbain waru o godyusho yi. Ayi da za na yuwain wuma babu ukotu. ¹⁰ A mantisa ma ta waru azagbain ushin na aza a nashi'i a kingyo ta elime a za na ri nden a ndanata n tsugono'o. Waru a mantisa ma na a yuwusaan za babu ukotu'u aganda, avu a zuwa okokolo e le elime a ndanata'a reve a damma,

¹¹ "Zagbain tsu na Asula a tsu, vu rawa ta vu ushi tsugbain, tsugono nu ucira adama a na vu rawa ta vu ushi le. Avu da vu yuwain ili suru, waru vu zuwa le ta a dana wuma cine a ri adama a na vu ciga nle ne."

Magiri'i mā kpātu'wā tā aatagada

5 Ili i na me enishei ățsumā a alavu alavu ā vā āyi dā za na dānāi nden ā ndānātā n tsugono, u guzā tā aatagada a na ā kātālāi a na ā dānāi uga'an na a dānai de idanshi a pasu ra. † Āsulā ā kutsulu yi tā āvu u sura yi ulobonu ne erepu o urotsu† e cindere. ††2 Waru āvu me ene malingata mā Āsulā mo ucira, za na dammai nā ābājini o udyo: "Zane dā rawai u rābuwā erepu a aatagada a nda āvu waru u kpātu'wā yi?" 3 Agba ățsumā a zuva ko o uvadi ko zālā vu uvadi ā tsurā vuma na rawai na wāā kpātu'wā yi āvu u dēnunā shi.

4 N dānā tā e mesun lon, adama a na babu vuma na rawai u kpātu'wā aatagada o ndolo reve u dēyinunā. 5 Āvu zagbain tā ățsumā e le damma mu, "Lyawa mesun! Kālyuwā, ndede vuma na lyuwai aci. A tsu de yi tā Kamu, mogono ma gbain ma na mo utāi o ugundo wa Yahuzā.† Āyi dā ikyun i Mogono Dāwuda ana akaya a gbain ā yi. Āyi dā waa gura rābuwā erepu e cindere'e reve waru u kpātu'wā aatagada'a."

6 Me ene tā Magiri'i mishin zuzu nā ndānātā n tsugono'o. Ili i wuma i nāshi i kāndāruwā yi tā obolo na azagbain. Lipu vā yi rotso tā gashi a pada yi tā o unā u kucci. U tā na avana e cindere ne esu e cindere, ele dā nan ruhu e cindere vā Āsulā a na u lyunguyi ā tyo pasu suru ățsumā o uvadi. 7 U 'yāwā tā u ushi aatagada a na za na dānāi nden ā ndānātā n tsugono'o n dānāi uguzu nā āyi o ukere usa'ani. 8 Āyi pe ățsumā a mayan tsundolo, āvu ili i wuma i nāshi na azagbain ushin nā āzā ā nāshi ā kādāto ā makākan mā yi. Za suru dānā tā nā kumburu na aakwanu a na a yuwain nā zinariya za na u bānāi o ukere wā yi. Akwanu o ndolo ā dānā tā tapu ni ili i māguru na o o'woi o unā wa avasa a ama a na aa yuwusaan Āsulā āgāndā. 9 Āvu a cana ishīpa i sa'avu i nda:

"Āvu dā vu rawai vu tara aatagada'a āvu waru vu rābuwā erepu o urotsu wā yi āvu vu kpātu'wā yi.

Ili i na i zuwai āyi dā ama o una wu tā, dāda mpasa mā wu mo o'woi atsupu ana vu tsupayi gundo, ne elentsu, na ama, ni idā, āvu gogo o o'wo ama ā Āsulā.

10 Vu kāmāto le tā o o'wo mmaci mā yi nan ganu aza a na a yuwusaan Āsulā āgāndā. Waru a ta yuwan tsugono ățsumā o uvadi."

11 Āvu n kālyuwisā, dāda mu uwwai nlingata mā Āsulā e ishīpa. A dānā tā ābundā lon a la'a tā ucira u na vuma a gura kece le. A kāndāruwā tā ndānātā n tsugono'o, ni ili i wuma na azagbain. 12 A dānā tā e ishīpa nā ābājini o udyo:

"Tsu ta yuwaan Magiri'i ma na o unai ica, waru adama ā ābājini o ucira ā yi,

† Aatagada o ukātalu: Ātsumā a rana ndede a tsu yuwan tā aatagada ā āvu'un o uga'an reve ā kātālā yi a madanga. †† Ātsumā a rana ndede ā tsu bāru tā mepepelime ma na a dānai ne 'erepu' reve a zuwa iroci yi za na dāna niyi. Nā ā kpātu'wā yi, erepu'u u tsu rābuwā tā waru babu vuma na a gura kpātu'wā yi tsu ufaru. She za na za vi ili cayi ucira u dā goon waa gura kpātu'wā erepu o urotsu o ndolo.

nu utsuru, nu urevu, nu ukadu wā yi.

U ushi tsugono nā tsugbain ni ica suru suru!"

13 Āvu mu uwwisa ili i na i ri wuma suru e ishīpa, ele aza a na ā ri pe zuva suru, nu uvadi, nā zālā vu uvadi, nā mala. Apa ishīpa i na aa yuwusan:

"Za na ri nden ā ndānātā n tsugono obolo nā Magiri'i ā tā ni ica nā tsugono nā tsugbain nu ucira kuci babu ukotu."

14 Āvu ili i wuma i nāshi'i ā usu, "Ne dāda u ri!" Āvu azagbāi'in ā kādāto āvu a yuwaan yi āgāndā.

Magiri'i mā rābuwā tā erepu

6 Reve me ene Magiri'i'i ā rābuwisā eerepu† o ufaru ățsumā ā āzā e cindere a aatagada'a. Āvu mu uwwa za tā ățsumā e ili i nāshi i wuma u damma nu udyo u na u ri gashi tsata, "Tāwā!" 2 Reve n kālyuwā, āvu me ene do uri. Za na kumba niyi dānā tā nu utan, reve u ushi ookokolo. Reve u karā o utā gashi za na lyuwai de aci o uvon nā ābundā, waru u tā dāshi lyuwisa aci.

3 Reve Magiri'i'i mā rābuwisā eerepu e ire, reve mu uwwa ili i wuma i ire i damma, "Tāwā!" 4 Reve do ro na ri ushili gashi akina o utā. Za na kumba niyi u ushi tā ucira u na waa zuwa ama a yuwan nlangi ățsumā o uvadi, adama o unulai ățsumā o uvon. Za na kumba niyi ushi tā matsun me pe'eni ma gbain.

5 Reve Magiri'i'i mā rābuwisā eerepu a ta'atsu, reve mu uwwa ili i wuma ya ta'atsu adansa, "Tāwā!" Reve n kālyuwā, āvu me ene do limā. Za na kumba niyi u tu uguzu ni ili yu uritosu yu ume o ukere wā yi. 6 Reve mu uwwa ili i ro gashi udyo o utusā e memere me ili i wuma i nāshi. Āvu udyo'o u damma, "Ikebe i na nanza tsu tsurā o ulivu u tā, † āyi dā a tsu tsupa o unā u makundatsu mā tā ma yitabo.† Waru nā ābundā e ikebe i dāda aa tsupaa nkundatsu n ta'atsu mi ishina. Waru she i lungusā mani'i'in nā masayan ma inabi† wan."

7 Reve Magiri'i'i mā rābuwisā eerepu ā nāshi a aatagada'a, reve mu uwwa ili i wuma yā nāshi i damma, "Tāwā!" 8 Āvu n kālyuwā reve me ene do vu ukporu. Za na aa kumbusa yi u tā na aala Ukwā, waru za ro tā lo za na ā tsu de Ukwisā oo tonu za vu ufaru zuzu. Āsulā e ne'eshen tā ama o uvadi abaci ā nāshi. Ukwā nu Ukwisā ā ushi tā ucira u na oo una aabaci ā tā e le ățsumā a abaci ā nāshi'i nu uvon, na ambululu, nā mbālā icu'un icu'un, ne ekere e inama yu una.

9 Reve Magiri'i'i mā rābuwisā eerepu a tawun. Reve me ene kwisā va ama o ro e ikyun i masa'a. Ele nda ele dā aza a na n'yuwatan mu unai adama a na a dammai ikaka yā Āsulā na amayun. 10 Reve kwisā ā a saala nā ābājini o udyo adansa, "Āsulā Mogono me Ili Suru Suru, vu tā na akiza na amayun! Tsu te ipati yā wu, she vu jima wan vu ge'eto reve waru vu ca aza a na o una ntsu ățsumā o uvadi ățsumālimā." 11 Āsulā a ca tā za suru ățsumā e le utugu u uri āvu u damma le a yuwan ipiri ya ankuri wa'a ne'en. A yuwan ne hali she nā n'yuwatan n le mu una āzā e le a agbashi nā āzā e le

† Danshi na a yuwayin ulinga pa nda nā Tshuheleni āyi dā "dinari tā." Kālyuwā Ucuđuwu wi "Ikebe."

cine o una nle hali she no o shiton ̄bundā a na a cigai.

¹² Reve me enishe M̄giri'i'i ̄ r̄abuwusā eerepu ̄ t̄ali. Reve a yuwan ur̄amosu wi ida nu ucira. Reve urana u lyawa e ikanasa, ̄vu a yuwan irumbu k̄parā-k̄parā. Reve woto u suluwan saan ana mpasa. ¹³ Reve italyo'o i riyā diga zuva ̄ tyo o uvadi cine biri na ri igishi tsu riyā diga o udanga na a yuwan upepu wu ucira. ¹⁴ ̄Vu eleshe ̄ puwan gashi ̄ k̄at̄alā t̄a aavalu ̄vu a tara yi ̄ k̄arā. ̄Vu nsasan suru ni ida i memere m̄a mini suru a lyawa bat̄a le adama e ijingadu yi ida'a.

¹⁵ Reve ama suru, hali n̄a ngono, a yuwan ukadu a pa'an ̄atsumā ̄ ̄ab̄anu ko e memere ma atali o uga'an ̄atsumā a nsasan. Ama a nda fo a yuwan t̄a ukadu u na aa pa'an: Ama a gbagbain o ulinga u gwamnati, nan yali ̄ ̄asoja, ̄azā o utsuru, ama o ucira, na akapi a ama suru, ko na agbashi a da ko na agbashi a da shi. ¹⁶ Reve ̄ k̄arā e desu vu nsasan na atali adansa, "Tsu te ipati i d̄u, riyā ̄ ntsu tsarā i pala tsu adama za na ri nden ̄ ndan̄at̄a n tsugono me ene tsu wan, waru M̄giri'i'i m̄a tsurā u ca tsu oforo shi." ¹⁷ Amayun a da nnu Urana u na ̄Asulā n̄a M̄giri'i'i maa ca za suru oforo m̄a t̄awā, ko za a la'a oforo a nda shi.

Ama a Isra'ila a na a zuwai urotsu

7 Ana ̄yi ndolo kotoi, ̄vu me ene nlingata m̄a ̄Asulā n n̄ashi mishin e ebele ̄ n̄ashi o uvadi e geshei upepu n̄ashi tsarā upepu u lapa uvadi ko mala ko udanga wan. ² ̄Vu me enishe malingata m̄a ̄Asulā mo ro mo ut̄a asana, u danā t̄a ni ili yu urotsu i na i tsu zuwa urotsu w̄a ̄Asulā a wuma. U de t̄a nlingata n n̄ashi'i aza a na a cayi ucira a ca uvadi n̄a mala ̄atsum̄alimā lon n̄a ̄abajini o udyo. ³ Reve malingata'a u damma, "She i lyawa upepu u lungusā ida, ko mala, ko udanga wan, she n̄a tsu zuwa rotsu e icin ya agbashi ̄ ̄Asulā ̄ tsu ni ili'i." ⁴ Mu uwwa t̄a ana u deyi nu ucira ilaamba ya aza a na nlingata m̄a ̄Asulā n zuwayi urotsu w̄a ̄Asulā e icin i le. Laamba'a danā t̄a ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa un̄ashi (144,000). Ama a nda'a o ut̄a t̄a diga o gundo va ama a Isra'ila kupa ne ejere. Ele da aza a na nlingata m̄a ̄Asulā n zuwayi urotsu:

⁵ A yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Yahuza, † a yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo w̄a Roben waru urotsu.

A yuwaan t̄a fo ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Gado, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Asha.

Waru a yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Nafutali, ̄vu waru a yuwaan ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Manasa.

A yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Saminu, na ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo w̄a Levi.

A yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Isaka, ̄vu a yuwaan ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo w̄a Zebelun.

A yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo w̄a Isuhu, waru a yuwaan t̄a ama ukpakukupa kupa nu ukpakukupa ure (12,000) o ugundo wa Banyami. †

Suru suru a yuwaan t̄a ama ukpakukupa ukpaku nu ukpakukupa amunga nu ukpakukupa un̄ashi (144,000) urotsu.

Abajini o obolo a yuwaan t̄a ̄Asulā ̄agandā

⁹ Ana ̄yi ndolo kotoi, ̄vu n k̄alyuwā dāda me enei de obolo a ama a la'a t̄a ̄bundā a na vuma aa gura kece le suru. O ut̄a t̄a ̄atsumā e ida, o gundo, na ama, ne elentsu suru, ̄vu e isawan ̄ m̄ak̄akan m̄a ndan̄at̄a n tsugono n̄a M̄giri'i'i. O oto t̄a ̄atugu ̄ uri, suru nle ̄ guzā t̄a ashuwa-shuwa e ekere e le. ¹⁰ ̄A danā t̄a a yisaali n̄a ̄abajini o udyo,

"̄Asulā ̄ tsu a da obolo n̄a M̄giri'i'i a wawa ntsu, ̄Asulā ̄ tsu u t̄a nden ̄ ndan̄at̄a n tsugono."

¹¹ Nlingata m̄a ̄Asulā'a suru obolo na azagbain ni ili i wuma i n̄ashi'i ̄ danā t̄a lo mishin zuzu n̄a ndan̄at̄a n tsugono. A kad̄ato t̄a ̄ ndan̄at̄a n tsugono ̄vu a yuwaan ̄Asulā ̄agandā. ¹² ̄A danā t̄a adansa,

"Tsu ta dansa ̄Asulā ̄ tsu ̄ t̄a mgbain,

Lyawa tsu yuwaan niyi ica,
tsu ca niyi tsugbain nu urevu,
tsu to godyusho yi,
u t̄a nu ucira nu ukadu,
̄azā ̄ yi a da suru babu ukotu.
Lyawa wo o'wo ne!"

¹³ ̄Vu zagbain t̄a ece mu, "Nan zane da gba aza a na o otoi ̄atugu ̄ uri? Te da o ut̄a?"

¹⁴ ̄Vu n usu, "Zagbain, n reve shi, amma ̄vu vu reve t̄a."

Reve u damma mu, "Ele nda ele da aza a na a yuwain ankuri a kabai asuvu n̄a ̄atsum̄alimā agba ̄ kuwā shi. ̄A za'wā t̄a ̄atugu e le cece n̄a mpasa m̄ M̄giri'i'i za na zuwai o o'woi u'uri.

¹⁵ "Adama o ndolo ̄ t̄a mishin ̄ m̄ak̄akan m̄a ndan̄at̄a n tsugono tsā ̄Asulā. † A ta yuwusaan yi ̄agandā urana na ayin ̄atsumā ̄ ̄A'isamapada ̄ yi. Waru za na ri nden ̄ ndan̄at̄a'ā u t̄a danu obolo ne ele tsarā u k̄alyuwā le ulobonu.

¹⁶ "Ama a nda ̄ā ̄dashi yuwan ambulu shi, waru akuli ̄ā ̄dashi reme le shi. Urana u buwa a damaton le shi, babu usuduwu u na w̄ā ju'wan le, ¹⁷ adama a na M̄giri'i'i za na ri zuzu n̄a ndan̄at̄a n tsugono to o'wo za va aguba le. U ta tara le ̄ tyo ubat̄a u na mini ma na ma tsu ca wuma moo utusā. Waru ̄Asulā a ta tasa abara e le."

Eerepu e cindere

8 Ana Magiri'i'i mā rābuwāi eerepu o urotsu† e cindere o ndolo, a uwwa ilama de zuva shi, hali akapi a rumu tā.

²Avu me ene nlingata mā Asulā m gbagbain n cindere mishin a makakan mā Asulā, avu a ushi avana.

³Avu malingata mā Asulā mo ro mā tawā wi isawan elime a masa'a.† U dānā tā uguzu nā matada za na a yuwain nā zinariya na a kulatosuyi ili i maguru.† U ushi tā ili i maguru i nda nā abundā obolo na avasa a ama a Asulā suru. Ayi malingata'a u zuwa tā sadaka nda a masa'a ma na a yuwain nā zinariya na ri de a makakan mā ndanāta n tsugono'o. ⁴Ili i maguru i ndolo i dānā tā a makulā a matada ma na malingata'a mā dānāi uguzu nā ayi, avu waru mikyon obolo na avasa a ama a Asulā a rawa de zuva ubatā wā Asulā. ⁵Avu u tara akinkina de a masa'a avu u shiton matada'a. Avu wo oco yi a tyo o uvadi. A yuwan tā elemu a abundā, nā tsata tsā abundā ni imadatsu, avu waru a yuwan uramosu wi ida nu ucira.

Nlingata n nashi mi ivulā tā avana

⁶Avu waru nlingata n cindere n na n dānāi na avana e cindere a dānā ufobu u na ee ivulā le.

⁷Ana malingata mo ufaru me ivulāi aavana a yi, dada nlingata n variyi atayan obolo na akina ujambaru nā mpasa a tyo o uvadi. Avu akina'a a kulāto aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu o uvadi, dada u lungusāi dāngā na anlyā suru a na a ri pe atsumā a aabaci a nda.

⁸Dada waru malingata me ire me ivulāi aavana a yi. Avu a vari ili i ro gashi abajini a masasan ma na mā ri a makulā na akina atsumā a mala. Aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu u mala'a wo o'wo tā gashi mpasa. ⁹Avu ili suru i na i ri pe atsumā a aabaci a mala'a suru a kuwā, antsun a na a ri pe atsumā a aabaci a mala'a suru a lungusā le tā.

¹⁰Ana malingata mā Asulā ma ta'atsu me ivulāi aavana a yi, avu abajini a talyo'o za na a kulusā gashi aakata a akina, o utā diga zuva a tyo e ida. Avu u riyā a aabaci o udolu a tā atsumā o dōlu ta'atsu na aabaci a lyusu mini mā tā atsumā e esu a ta'atsu. ¹¹Aala a talyo'o ndolo a da Agumā o Okono. Aabaci a tā atsumā abaci a ta'atsu a mini o ndolo a kambā tā okono. Ama nā abundā a kuwā tā adama a na mini'i u dānāi okono lon.

¹²Avu malingata mā Asulā mā nashi me ivulā aavana a yi. Avu ili i ro i faba urana dada u lungusāi aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu vu urana, avu waru u faba woto ni italyo'o dada u lungusāi aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu o woto ni italyo'o. Avu mantsa me ekan me jebe, irumbu i da i dānāi atsumā a aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu vu urana. † Avu woto ni italyo'o

† Urana u tsu ca tā ekan irumu kupa ne ejere, amma a mantsa mo uguzu u nda, rumu kunlā da goon u tsu ca ekan. Unatā u da u ri nā woto ni italyo'o, rumu kunlā da goon a tsu ca ekan. A mantsa ma na aa casu ekan shi irumbu i da suru suru.

a 'yuwan a ca ekan a aabaci a tā atsumā abaci a ta'atsu a ayin.

¹³Ana n kalyuwāi, avu me ene aakuru a tsu'yan de zuva o mogogolo, avu mu uwwa yi a yisaali nā abajini o udyo, "Atsumālimā! Atsumālimā! Atsumālimā a ta cina ama suru a na a ri pa atsumā o uvadi, na akapi a nlingata mā Asulā n ta'atsu n na n cigai e ivulā avana e le e ivulā."

9 Avu malingata ma tawun me ivulā aavana a yi, avu me ene ili i ro tsa talyo'o na riyāi diga zuva a tyo o uvadi. Ayi talyo'o'o a ca yi tā makpatu'utsu tsarā u kpatu'wā aakarī a aru'un lungu-lungu. ²Ana u kpatu'wā niyi, avu mikyon mu utā gashi mikyon n na n shitoyin aakarī a na a ri tapu na akina† a na a ri usuduwu lon. Ayi mikyo'on n shiton tā zuva avu u put-saa urana a na waa ca ekan dada gba ubatā wo o'woi irumbu. ³Avu akyun a abundā a cipā atsumā e mikyon o ndolo a tyo atsumā o uvadi, waru a tsurā tā ucira u na aa tada ama tsa agashi. ⁴A damma le tā, "I cigai i 'yuwan i tada ama a na a ri nā rotts vā Asulā e icin i le wan, she ama a na Asulā a zuwayi rotts vā yi shi. Waru she i tada dāngā ko anlyā wan." ⁵Asulā a lyawa le tā a zuwaa ama o ndolo atsumālimā a abundā hali woto ton, amma u lyawa le o una le shi. Mbālā n le n rotso tā cu'un vu mbālā mu ugashi. ⁶Atsumā a rana ndolo, ama a ta zami ili i na yoo una le, amma aa tsurā shi. A cigai a kuwā, amma aa tsurā shi.

⁷Ele akyu'un o rotso tā ido i na i ri ufobu adama o uvon. A tā no okokolo a zinariya a aci e le, waru urewesu u le u rotso tā urewesu wa ama. ⁸Anji e le a tyo uga'an gashi anji a amaci, anga e le waru gashi anga e ikamu. ⁹A nā tā atugu e irumu a nkakan n le. Elemu a na evelu e le aa yuwusan u yuwan tā gashi elemu e ido e ikeke yu uvon e iladi a 'yawā ubatā o uvon go'o. ¹⁰A tā na aya e ezan e le aza a na a tsu ca le ucira u na a zuwaa ama atsumālimā hali woto ton. ¹¹Mogono me le malingata mā Asulā ma da ma na maa yuwusan tsugono a aakarī a aru'un lungu-lungu. Aala a yi a da Za vu Ulungusu, (nā Tsuyahuda† ayi da Abadan, nā Tsheleni† gba shi a tsu de yi tā Afoliyo).

¹²Atsumālimā o ufaru o koto tā. Amma atsumālimā o ro e re o tā lo a tawā.

¹³Avu malingata mā Asulā mā tali me ivulā aavana a yi. Avu mu uwwa udyo u yuwan adanshi nā amu atsumā a avana a mbāngā m masa'a ma na a yuwain nā zinariya, za na ri mishin a makakan mā Asulā. ¹⁴Udyo'o'o u damma tā malingata'a, "Badā nlingata n nashi aza a na Asulā a shi a nlay a abajini o Udolu u Yufiriti!" ¹⁵Dada u badāi nlingata mā Asulā n nashi'i, aza a na Asulā o foboi a yuwan ulinga a rumu nu urana u nda obolo nā woto u nda na adama aa'wan a nda. Dada a 'yawāi tsarā o una aabaci a tā atsumā a abaci a ta'atsu a ama o uvadi mābulā. ¹⁶A uwaa tā asoja elime aza a na a dānāi ukumbu e ido. A damma mu tā a dānā tā ama ukpakukupa udobonuwu ukpakure (200,000,000). ††

†† Asoja 200,000,000 a dānā tā lo. Laamba nda tā abundā wa'ashi.

¹⁷ Atsumā a alavu alavu a va, me ene tā ido na aza a na a kumba nle. A nla tā atugu e irumu a nkakan n le aza a na a danai ushili gashi akina, nu ulima tsa aakaramuna, na mini ma tsusumba. Aci e ido'o a yuwan tā gashi aci e ikamu, waru akina na mikyon na farinwuta o utusa a na le. ¹⁸ Ele mbala n ta'atsu n nda, (ele akina, na mikyon, na farinwuta na mo utusa a na vi ido'o) o una tā aabaci a tā o obolo a ama atsumā a abaci a ta'atsu a ama o uvadi suru. ¹⁹ Na vi ido daḍa ne goon shi, ezan e le fo a tā nu ucira u na a tafa ama. Ezan e le a tā gashi iyo na aci a na a tsu kadā ama.

²⁰ Amma ama a nda a kuwā atsumā a mbala n nda shi, a 'yuwan tā a na a vadala a lyawa iwuya i le. A lyuwa tā elime a yuwusaan otoni a lima agandā, waru a ta yuwusaan amali a na a rumai na zinariya, na azurufa, na rumushili, na aza a na e she'ein na atali, na danga agandā. Amali a nda e tse ene shi, waru a tsu uwuwa ili i na a dammai shi, waru a tsu wala shi! ²¹ Ama a nda a lyawa munlai shi, ko mayan mā nkunu, na tsipere, na wivu shi.

Malingata mā Asulā nā matagada

10 Reve n yuwisan alavu alavu, avu me ene malingata mā Asulā mo ucira o utusa diga zuva.† Avu u kandā'wā aciyayi ne eleshe gashi umuna, u shi tā na kambu ukandaruru a aaci a yi. Avu urewesu wā yi u dala gashi urana, ana a yi waru gashi atsura a akina. ² U tu uguzu nā matagada ma na wu baruwāi. U zuwa tā anana o usa'ani wā yi a mala, anana o ugulā wā yi gba a alanga. ³ Reve u saala nā abajini o udyo gashi udyo wu kamu. Ana u saalai, reve tsata n cindere n usu. ⁴ Ana tsata n cindere'e n yuwain adanshi, reve n fara madana. Avu mu uwuwa udyo de zuva adansa, "Vu soko ili i na tsata n cindere'e n dammai ulobonu, waru she vu dana le wan."

⁵ Reve malingata mā Asulā'a mā 'yaṣan ukere usa'ani wā yi a tyo zuva. ⁶ Avu u kucina na ala a Asulā, za na aā kuwā shi, waru za na yuwain zuva ni ida ni ili i na i ri pe atsumā e le suru, a na amayun a da waa dansa. U damma tā, "Asulā oo puro waru shi, kafu u yuwan ili i na u foboi. ⁷ Agba nna malingata mā Asulā me cindere me ivulā aavana a yi, reve Asulā a yuwan ili i na i ri usokowu hali ana'an, cine u dammai agbashi a yi, amasulā."

⁸ Reve udyo diga zuva u dewishe mu: "Kara a 'yawa vu ushi matagada ma na wu baruwāi, za na malingata mā Asulā'a mā guzāi."

⁹ Reve n kara a 'yawa ubatā u malingata mā Asulā'a, avu n damma yi u ca mu matagada'a. Reve u damma mu, "Vu tara matagada'a reve vu tama yi. O unā wā wu u tā dānā alimu tsi ishiki, agba a atsumā a wu u tā dānā okono." ¹⁰ Reve n tara matagada ma na u danai uguzu nā ayi avu n tama yi. Avu u dānā alimu tsi ishiki o unā u va, agba ana n sodu niyi, reve wo o'wo okono gashi n ta shaama. ¹¹ Reve a damma mu, "Nā vu 'yuwan vu ciga vu dammisa ili i na Asulā o foboi na waa yuwan na ama, ni ida, ne elentsu, waru nā ngono suru."

Ama e re a na o o'woi esu

11 Reve n ushi aadanga o uritosu, avu Asulā a damma mu, "Kara a 'yawa vu rito Aa'isamapada a Asulā nā masa'a, reve vu kece ama a na a ri pe a yuwusan agandā. ² Amma she vu rito agalaci a Aa'isamapada'a wan, adama a na amu Asulā n ca tā de aza a na a usu numu shi ubatā'a. A ta yuwan tsugono tsā lyuci va a'wan a ta'atsu na akapi. ³ N tā lyungu ama e re a va, aza a na e enei ili i na i farai, adama a yuwan alajiya a amayun a va. O to oto itana i na o tso oto adama a atsumolangu waru a tā dānā a yuwusan alajiya a va atsumā a a'wan a ta'atsu na akapi o ndolo." ⁴ Ama e re a na a yuwusan alajiya a adanshi a Asulā e te isawan a makakan mā Asulazuva za na a yuwusan tsugono tsu uvadi mabulā. Ama e re'e ele da danga zetunt re waru nā wisawatan wi ifitila re. ⁵ Nnā za ro yuwan mpolo n na waa amaton le, reve akina o utā a nā le o kototo n'yuwatan n le. Tsunda tsa da Asulā oo una za na yuwain mpolo n na waa amaton le suru. ⁶ A mantsa ma na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asulā, u ca le tā ucira a putsaa ni iro'i. Waru a ushi tā ucira u na a kambato mini mpasa, waru a zuwa cu'un vu mbala suru a amaton uvadi. A ta gura yuwan ili i nda a mantsa ma na a cigai suru.

⁷ Na ama e re'e o koto alajiya e ikaka i le, reve aadodo a na o utai diga a akari a aru'un lungu-lungu a yuwan uvon ne ele. U ta lyuwa aci e le reve wu una le. ⁸ A ta vari lipu le o ure u gbain u lyuci u na a varai Zaggain le a akpata.† A kurato tā lyuci'i nā Sodom† nā Masar. ⁹ Ama suru, ni ida, nu ugundo, ne elentsu, a tā kalyuwa akwakwa e le. Agba aa lyawa za ro cido le shi, hali she na a yuwan rana ta'atsu na akapi. ¹⁰ Ama o uvadi suru a ta yuwan mazanga adama a na ama e re a nda a kuwāi. A ta yuwan abuki reve waru a lyungulai ne'e, adama a na amasulā e re a nda a zuwa tā ama o sowo atsumalima lon.

¹¹ Amma ana a yuwain rana ta'atsu na akapi, reve Asulā a zuwa wuwun u wuma atsumā a amasulā e re'e waru. Reve a 'yon mishin, avu za na ene nle suru wu uwuwa wovon lon. ¹² Reve amasulā e re'e a uwuwa abajini o udyo o utusa diga zuva adansa, "Tawāi pa nda!" Reve a kara a tyo zuva atsumā e eleshe, n'yuwatan n le mishin a akanla e le.

¹³ Avu ida i ramo nu ucira avu aabaci a tā atsumā a abaci kupa suru a ramo atsumā a lyuci'i. Ama ukpakukupa ucindere (7,000) u da kuwāi adama o uramosu wi ida u ndolo. Avu aza a na a buwai wuma a uwuwa wovon lon, reve a ca Asulā a na a ri zuva tsugbain.

¹⁴ Atsumalima e ire o koto tā, agba za va ta'atsu tā lo a tawa.

† Atsumā a aatagada a nda mantsa ma na a zuwai a'wan a ta'atsu na akapi u tā nu ucira abunda lon. A yuwan tā ulinga nā re koko'o. Ure u ro u na a yuwain ulinga nā ayi da "mantsa nā mantsa me re na akapi a mantsa." Ure u ro waru ayi da "woto amunga ne ejere," ure u ro waru ayi da "rana ukpakukupa nu ukpakure nā kupotali" (1,260). Kalyuwa Wen. 11:3; Wen. 12:6, 14; Wen. 13:5.

Aavana e cindere

¹⁵ Reve malingata mā Ἀsulā me cindere me ivulā aavana a yi, avu mu uwwa nlingata mā Ἀsulā† ma zuva a yuwusan adanshi nu ucira adansa,

“Ἀsulā a tsu waru nā za na u dangwai wo o'wo Zamawawa u t̄a nu ucira u na waa yuwan tsugono tsu uvadi suru,

waru Ἀsulā a ta yuwan tsugono babu ukotu.”

¹⁶ Reve azagbain ushin nā aza a nashi, aza a na a ri nden a ndanata n tsugono a makakan mā Ἀsulā a kingyo nu urewesu u le e ida avu a yuwaan yi aganda.

¹⁷ Reve a damma,

“Ἀsulazuva Mogono me Ili Suru,

za na ri wuma gogo, waru u t̄a wuma mantsa suru, tsu to godyusho wu a na voo rocosu tsu ucira wā wu, waru vu fara t̄a tsugono.

¹⁸ Ama o uvadi a yuwan t̄a upan nā avu,

amma gogo mantsa mo upan mā wu ma rawa t̄a.

Mantsa ma da na vee ge'eto akwakwa,

avu vu tsupa agbashi a wu.

Vu ta tsupa amasulā a wu na ama a akizat a wu,

vu ta tsupa ama a na a uwuusa wovon wa ala a wu, diga a za ke'en a tyo a zagbain.

Waru vu t̄a lungusa za suru na tawayi nu ulungusu atsumā o uvadi.”

¹⁹ Reve Aa'isamapada a Ἀsulā de zuva a kpatu'wā, reve e ene Akpati a Nzuwulait pe. Avu a yuwusan imadatsu, nā agiri'a, nā tsata, nu uramosu wi ida na atayan a gbagbain.

Ka na aagangu

12 Reve me ene iroci i gbain de zuva i na i zuwai za suru asalama. Ka danā t̄a lo, umuna u na gba wu nli urana u da. U kuru t̄a ana a yi o woto. Wo oto t̄a ookokolo a na a ri ni italyo'o kupa ne ejere a aaci.

² U danu t̄a limatan, avu mbala nā atsumalimā a limata'an a zuwa yi yisaali. ³ Avu me eneshi iroci i ro zuva, aagangu a gbain a shili na aci e cindere a na a ri na avana kupa. Aaci suru u t̄a nā mokokolo. ⁴ Avu wizan wā yi u rada aabaci a t̄a atsumā a abaci e italyo'o a ta'atsu suru diga e eleshe'e, reve u vari le a tyo o uvadi. Avu aagangu'u e isawan a makakan ma ka'a adama u sodushi mawu'un nu u matsan yi. ⁵ Reve u matsan mawun mo ulobo, za na ri nu ucira suru u na waa yuwan tsugono tsa ama o uvadi u nda. Avu malingata mā Ἀsulā ma usa yi mawu'un reve u tewee Ἀsulā adama u danu a ndanata n tsugono tsā yi. ⁶ Avu ka'a u suma u uwa o ogozo, ubata u na Ἀsulā o foboo niyi. A t̄a kalyuwa yi pe ulobonu hali a'wan a ta'atsu na akapi. †

⁷ Babu usan avu e temushi uvon de zuva: zagbain vu nlingata mā Ἀsulā Mika'ilu nā nlingata mā yi mā Ἀsulā a yuwan uvon na aagangu'u, reve aagangu'u nā nlingata mā yi fo a piri. ⁸ Agba aagangu'u u lyuwa aci shi, waru aa dashi lyawa yi obolo nā nlingata mā yi a danu

† 12:6 Wenu 11:2.

zuva shi. ⁹ Reve Mika'ilu obolo nā nlingata mā yi mu utaa abajini a aagangu'u diga zuva reve a caco yi obolo nā nlingata mā yi a tyo e ida. Aagangu a nda ayi da za na ri lo wuma nu ujimu. Ayi da za na a tsu de Mekerkesu ko Male. Ayi da za na aa lulumusā ama suru.

¹⁰ Avu mu uwwa nanza a yuwusan adanshi diga zuva nā abajini o udyo adansa:

“Gogo Ἀsulā a tsu a ta wawa ama a yi!

Gogo u ta yuwan ulinga nu ucira wā yi,

reve u yuwan tsugono ana mogono!

Gogo Zamawawat vā yi to roco ucira wā yi a aci o uvadi!

Adama a na Mekerkesu mā dashi isawan ubata u na Ἀsulā a tsu a ri shi,

waru waa tawisaa aza a tsu agbashi na addama na ayin nu urana shi.

O utaa t̄a Mekerkesu diga zuva!

¹¹ Ama a tsu a lyuwa t̄a aci e Mekerkesu

adama a mpasa m Magiri'i,

obolo na alajiya e ikaka i na aa yuwusan.

Aa uwuusa wovon u na aa kuwā shi.

¹² I yuwan mazanga suru ndu adu na i ri nden zuva. Agba adu na i ri nden atsumā o uvadi na a mala, i to sowo atsumalimā lon.

Adama a na Mekerkesu mā kara t̄a a cipā ya'a du, waru u tu utsutsu,

adama a na u revei waa jima shi avu e isawaton yi.”

¹³ Ana aagangu'u we enei a vari yi t̄a a cipā o uvadi, avu u teme a sabusa ka na matsain mawun mo ulobo'o. ¹⁴ Reve ka'a u ushi evelu a abajini a akuru

tsara wu 'yawan a kambā ubata wā yi o ogozo. Ubata u na aa kalyuwa yi ulobonu hali a'wan a ta'atsu na akapi, †† waru aagangu'u aa gura amaton yi shi. ¹⁵ Reve

aagangu'u a puvu mini tsu udolu adama u lyuwa ka'a u kara nā ayi. ¹⁶ Avu gba ida i kamba ka'a, reve u kpatu'wā unā wā yi reve u sodu mini ma na aagangu'u u puvuyi. ¹⁷ Reve aagangu'u u yuwan upan lon nā ka'a,

avu u kara a 'yawa u yuwan uvon na akapi a muwun mu ka'a, aza a na o toniyi ili i na Ἀsulā a dammai, waru o toniyi ikaka i na Yesu rito nle.

¹⁸ Avu aagangu'u e isawan a nge'en m mala. ‡

Aadodo a na o utai atsumā a mala

13 Atsumā a alavu alavu a vā avu me ene aadodo o utasa atsumā a mala. U t̄a na aci e cindere na avana kupa. Aavana suru a t̄a nā mokokolo. Aaci suru u t̄a de ni idana ya aala i na yaa yuwusan adanshi a vama e ekere a Ἀsulā. ² Ayi aadodo a nda o rotso t̄a utasu, agba ana a yi a t̄a uga'an waru u t̄a ne eleme waru akpata a ana a yi a t̄a uga'an, gashi nama gbain vu una na a tsu de biya. Unā wā yi waru u rotso t̄a unā wu kamu. Aagangu a ca t̄a aadodo ucira unata nā za vā yi, avu waru u ca yi ndanata n tsugono nā tsugono. ³ Aaci a t̄a a danā t̄a na aalana a wuntsu u na u rocoi a na o

†† 12:14 Wenu 11:2. ‡ Adanshi a Ἀsulā o ro a zuwa t̄a guzu nda atsumā o uguzu wa 17, ozo o ro gba tsunda tsa da a zuwa nle, cine uguzu wa 18 u ri. Akapi a Adanshi a Ἀsulā gba shi idanshi i nda atsumā a aadiva a 13 uguzu wa 1 u da a zuwa nle.

una niyi, agba wuntsu'u wi ina t̄a. Atsum̄a o uvadi vu-
ma suru o'wo t̄a a asalama a aadodo o ndolo. ⁴ Suru
nle a yuwaan t̄a aagangu o ndolo aganda, za na cayi
aadodo ucira. Avu waru a yuwaan aadodo'o aganda
reve a damma, "Babu za na ri ts̄a aadodo a nda! Babu
za na aa gura lyuwa aci a yi."

⁵ Asul̄a a lyawa t̄a aadodo o ndolo a yuwan uvadu nu
ucira wa yi d̄ada gba u yuwaan niyi adanshi a vama. A-
sul̄a a lyawa yi t̄a u d̄ana nu ucira u ndolo hali a'wan a
ta'atsu na akapi. ⁶ Avu u d̄ana a yuwusaan Asul̄a
adanshi a vama. Waru wi isula t̄a ala a Asul̄a, nu ubata
u na u ri nden, obolo na aza a na a ri zuva suru. ⁷ Asul̄a
a lyawa yi t̄a u yuwan nlangi na ama a yi avu u lyuwa
aci e le. A ca yi t̄a ucira u na u la'ai gundo, ne elentsu,
na ama, ni ida suru. ⁸ Ama suru a ta yuwaan yi aganda,
ele da aza a na a danai ala e le atsum̄a a aatagada a
ama a wuma kafu a yuwan uvadi shi. Aatagada'a za
Magiri'i ma na o unai da.

⁹ Vuma na ri na atsuvu, wu uwua.

¹⁰ Za na Asul̄a a dangwai adama e reme yi, e te reme
yi.

Za na Asul̄a a dangwai adama o una yi na matsun
me pe'eni, a to una yi. Ayi nda u ta dansa ama a Asul̄a
a ciga a 'yuwan a kaba asuvu avu waru a d̄ana nu
ucawu wo okolo.

Aadodo e ire

¹¹ Waru me enishe t̄a aadodo o ro a na o ut̄ai diga e
ida. U t̄a na avana e re gashi aza a magiri'i, d̄ada gba u
yuwain adanshi nu udyo wa aagangu. ¹² Ayi aadodo a
nda wi isawan t̄a a makakan ma aadodo o ufaru, avu u
yuwan ulinga na cu'un vu ucira na aadodo o ufaru a ri
na ayi. Adama o ucira o ndolo a zuwa t̄a ama o uvadi
suru a yuwaan aadodo o ufaru aganda, za na d̄ana na
wuntsu u na wu una niyi avu wi ina yi. ¹³ D̄ada waru
gba aadodo e ire a yuwain abajini e iroci yi ili ya asala-
ma. U zuwa t̄a akina a cip̄a diga zuva a tyo o uvadi,
ama gba a ak̄anla. ¹⁴ Asul̄a a lyawa t̄a aadodo e ire a
yuwan ili ya asalama a makakan ma aadodo o ufaru.
Adama e ili ya asalama o ndolo, u gura t̄a lum̄a ama o
uvadi. U zuwa le t̄a a ruma aamali a aadodo o ufaru, za
na o unai na matsun me pe'eni agba u kamb̄a t̄a wu-
ma. ¹⁵ Asul̄a a lyawa t̄a aadodo e ire a yuwan aamali'i
adama wo o'wo wuma, adama waru u gura yuwan
adanshi waru u gura zuwa le o una aza a na a yuwaan
niyi aganda shi. ¹⁶ A zuwa t̄a ama suru a yuwan rotsu o
ukere usa'ani ko e icin i le, ko ama a gbagbain a da ko
muwun, ko aza o utsuru ko alambi, ko agbashi ko aza
a na a ri agbashi shi. ¹⁷ Aza a na a ri na rotsu da goon
aa lyawa a tsula waru ele da goon aa lyawa a wina. Ayi
urotsu u nda ayi da urotsu wa aala a aadodo ko laam-
ba na ee isawan a aala a yi.

¹⁸ U to lobono vu tsur̄a ugbozu adama vu reve laam-
ba va aadodo'o! Na vu ri nu ugbozu, vu te reve yi.
Laamba va yi ayi da ukp̄akut̄ali na kupot̄ali na aza a t̄ali
(666), waru laamba'a u t̄a a nden ma aala a vuma.

Magiri'i na ama a yi

¹⁴ Avu me ene Magiri'i mishin a Masasan ma Si-
hiyona. †† Ama ukpakukupa ukpaku nu uk-
pakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a
d̄ana t̄a mishin obolo na ayi. Ele da aza a na a danai e
icin i le ala a Magiri'i na Dada va yi. ² Mu uwua t̄a nan-
za a adanshi de zuva. Udyo wa yi u rotso t̄a ilama i mi-
ni ma abunda ma na mo ocusho ko tsa tsata tsu ucira.
U shon t̄a gashi mesun ma ama a abunda a wa'asa
ikumburu. ³ Ele da ama ukpakukupa ukpaku nu uk-
pakukupa amunga nu ukpakukupa unashi (144,000) a
t̄a mishin zuzu na ndanata n tsugono, obolo ni ili i wu-
ma i nashi, na azagbain. A d̄ana t̄a a canasa ishpa i
sa'avu, za na babu za na aa gura rito yi, she ele goon.
Ele da aza a na a tsupayi o ut̄a nle atsum̄a a ama o
uvadi suru. ⁴ Ele da ama a na a lyawai aciyele cece a na
a 'yuwain a yuwan tsipere, adama o ndolo a da a ri
cece. O toni t̄a Magiri'i ubata u na u tyoyi suru. A tsula
le t̄a atsum̄a a ama reve a ca le tsa makuda ma kucci
vu ufaru, reve a ca Asul̄a na Magiri'i. ⁵ A tsu yuwan
epen shi, waru a ri nu unusu shi.

Nlingata ma Asul̄a n ta'atsu

⁶ Avu me enishe malingata ma Asul̄a ma 'yawan zuva
lon. U ciga t̄a u damma ikaka ya Alabari a Sa'ani a na
a ri n koto shi a tyo ubata wa aza a na a ri pe nden at-
sum̄a o uvadi, ele da ida, na gundo, ne elentsu, obolo
na akapi a ama a na buwai. ⁷ Reve u damma na abajini
o udyo, "I ciga i 'yuwan i ca Asul̄a tsugbain avu i yuwan
adanshi a tsugbain ts̄a yi. Adama a na mantsa ma
yuwan t̄a a na wee ge'eto ama o uvadi suru. I ca yi
tsugbain, adama a na ayi da u yuwain uvadi na zuva,
mala ne esu a mini a na o utusa e ida."

⁸ Reve malingata ma Asul̄a me ire ma 'yawan zuva
cine za vu ufaru yuwain avu u reme adansa, "Abajini a
lyuci a Babila a riȳa t̄a! Ayi lyuci gbain da za na tsipere
ts̄a yi tsa zuwai ida suru a yuwain ili yi idaba. U yuwan
t̄a gashi wo o'woto le t̄a ososowi na tsipere ts̄a yi, ili i
nda i ta zuwa Asul̄a a ca le atsum̄alima."

⁹ Avu waru malingata ma Asul̄a ma ta'atsu u toni le,
a saalasa, "Ama a na a yuwayin aadodo o ndolo agan-
da suru avu waru a yuwaan aamali a yi aganda, a t̄a nu
urotsu wa aadodo e icin i le ko e ekere e le. Asul̄a o to
sowoto le masayan ma inabi mo oforo ma yi. Masayan
ma nda a sul̄a yi na mini shi, waru Asul̄a na aciyayi a
da a tsuyin oforo a yi atsum̄a o mokoto mo upan mo
ndolo. Cu'un va ama o ndolo o to sowo atsum̄alima na
akinat̄a a makula a farinwuta lon a makakan ma nlinga-
ta ma Asul̄a ma akiza obolo na Magiri'i. ¹¹ Akina a na
aa kul̄ato le u to o'wo babu ukotu. Ama a na a yuwayin
aadodo o ndolo aganda obolo na aamali a yi waru a ri
nu urotsu wa ala a yi a lipu le, atsum̄alima o to obolo
ne ele ayin nu urana." ¹² Ili i nda suru u ta dansa aza e
Itoni a yuwan ankuri atsum̄a a nden n le. Ama a nda

†† Sihiyona aala o ro a Urishelima a da, ubata u nda u ta yuwu-
san adanshi adama a abajini a lyuci va ama a Asul̄a.

ele da aza a na a yuwain tsutoni na wilā wā Asulā, ̑vu waru o toni Yesu na amayun.

¹³ ̑vu mu uwwa udyo zuva adansa, "Dana ili i nda: Aza aba'un a da aza a na a kuwāi diga gogo a 'yawa adama e Itoni yi Zagbain!"

Reve Ruhu usu, "Ee, a te ivuwan atsumā a linga vā atsumalimā a na a yuwusan, linga sa'ani le na a yuwu-sain to toni le."

Ugasa wu uvadi

¹⁴ Dada n kalyuwāi, ̑vu me ene eleshe a uri. Ili i na i rotsoi vuma dānā tā nden de e eleshe'e. U tā no ookokolo a zinariya a aaci a yi waru u tā nu ugonu wa alya uguzu o ukere wā yi. ¹⁵ ̑vu waru malingata mā Asulā mo ro mo utā atsumā a Aa'isamapada, ̑vu u saalaa vuma na ri nden e eleshe na abajini o udyo, "Fara ikani nu ugonu wā wu. Ili i na i lobonoi a kana atsumā o uvadi e ina tā de, gogo da mantsa ma na wu ntsayi o golobo le." ¹⁶ ̑vu za na ri nden e eleshe'e u rono ugonu wā yi, dada gba u kanai ca'an vu uvadi.

¹⁷ ̑vu me enishe malingata mā Asulā me ire za na utāi de a Aa'isamapada a zuva, waru u dānā tā na matsun ma alya o ukere wā yi. ¹⁸ ̑vu waru malingata mā Asulā mo ro ma ta'atsu, za na ri nu ucira e ekere a aki-na, wu utā de a masa'a. Ayi malingata mā Asulā ma nda u de tā malingata mā Asulā me ire adansa, "Tara matsun ma wali mā wu ̑vu vu pada atacit a alya o uvadi adama a na limatan vā yi e ina tā." ¹⁹ Dada gba malingata mā Asulā mā vutalāi matsun mā yi atsumā o uvadi. Dada u bolotoi limatan na ri pe atsumā o uvadi a tyo ubatā u na o kpoko nle. Ne da gba Asulā o tsu kpoko azā e iwuya na waa casu le oforo. ²⁰ O kpoko tā muwun ma atacit a alanga a lyuci gbain, ̑vu mpasa mu utā ubatā u na o kpoko nle gashi udolu u na u ri imili ukpakure (200) uga'an na aru'un ana uton.

Mbalā n cindere mu ukosu

¹⁵ ̑vu me enishe abajini e iroci de zuva a na a zuwai ama suru o o'woi a asalama. Nlingata mā Asulā n cindere m bānā tā mbalā n cindere mu ukosu. Na Asulā o koto a casu ama oforo na mbalā n ndolo, wā dāshi yuwan upan waru shi. ² Reve me ene ili i na i rotsoi mala mā madubi † ma na a jambārai na akina. ̑vu waru me enishe aza a na a lyuwai aci a aadodo na aamali a yi, ayi da aadodo za na a dānai aala a yi na laamba. A dānā tā mishin zuzu na mala mā madubi, waru a guzā tā ikumburu i na Asulā a ca nle. ³ Reve a cana ishīpa i na Musat aagbashi a Asulā a canai ̑vu waru a cana ishīpa i na Magiri'i ma canai, adansa, "̑vu da Asulazuva Mogono me Ili Suru, vu ta yuwusan abajini abajini e ili ya asalama. Vu ta yuwusan tsugono tsu uvadi u nda suru. Atsumā e ili i na vaa yuwusan suru amayun a da obolu nu ulobonu.

⁴ Vuma suru ta ca wu tsugbain, Asulazuva! Ama suru a ta damma, 'Vu tā na tsugbain nu ucira.

Babu vuma na ri na akiza, she ̑vu goon.

Ama o uvadi suru a tā tawā a yuwaan wu agandā. Ama ene tā mejege me ili i na vu yuwain suru."

⁵ ̑vu me ene de zuva, nlingata mā Asulā n cindere aza a na a bānai mbalā n cindere o utā pe atsumā o Upasu wa Akizat a Aa'isamapada. Za suru oto tā itana i uri i na i dānai a madala, a kanda'wā tā amuna a na a dāvai na zinariya a nkakan n le. ⁷ Atsumā e ili i wuma i nashi i ndolo za tā ca tā malingata mā Asulā biti aakwanu a zinariya tapu na atsumalimā a Asulā, za na ri na wuma u babu ukotu, a tsun atsumā o uvadi. ⁸ ̑vu Upasu wa Akiza'a u shiwan na mikyon n na moo utusa diga de ubatā u tsugbain tsā Asulā nu ucira wā yi. Babu vuma na aa gura uwa pe atsumā a Aa'isamapada o ndolo she na mbalā n cindere n na nlingata n cindere n ndolo n tawāyi n koto.

Akwanu o upan wā Asulā

¹⁶ Mu uwwa tā abajini o udyo de a Aa'isamapada a dansaa nlingata mā Asulā n cindere'e, "Yawāi yo oco akwanu e cindere o upan wā Asulā'a atsumā o uvadi." ² Dada malingata mo ufaru mā 'yawāi dada wo ocoi ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi atsumā o uvadi. Dada dodi vu mbalā mu usān lon o utāi a lipu va aza a na a dānai nu urotsu wā aadodo'o waru a yuwayin aamali a yi agandā.

³ ̑vu malingata me ire mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a tyo atsumā a mala, dada gba mala mo o'woi mpasa gashi mpasa mā aakwakwā a vuma, reve ili i na i ri pe wuma atsumā a mala'a suru a kuwā.

⁴ Reve malingata ma ta'atsu mo oco ili i na i ri pe yi atsumā a aakwanu a yi a tyo atsumā o dolo ne esu a mini, reve a kambā mpasa. ⁵ Dada mu uwwai malingata ma na mā kalyuwusā mini ma dammai, "̑vu da Asulā a Akiza.

̑vu da vu ri wuma gogo, waru vu tā lo wuma kuci! U tu ulobonu u na vee ge'eto uvadi tsunda.

⁶ Azā e iwuya a zuva tā mpasa ma ama a wu na ma amasulā n yene.

Adama o ndolo a da vu ca nle mpasa o sowoi.

A tsurā tā ili i na a cigai!"

⁷ ̑vu mu uwwa udyo o utusa diga a masa'a adansa:

"Ee, Asulazuva Mogono me Ili Suru,

Ure u na vu tsu ca ama e iwuya oforo amayun a da waru wu ntsaa tā."

⁸ ̑vu malingata mā nashi mo oco aakwanu a yi zuva vu urana, ̑vu Asulā a lyawa urana'a wu vavā ama nu usuduwu wā yi. ⁹ ̑vu abajini o usuduwu wu vavā ama suru, dada a yuwayin ala a Asulā adanshi a vama, za na tawāyi na mbalā n ndolo. Na ne suru a 'yuwan tā a vadala o unusu u le ̑vu waru a 'yuwan a cuwa tsugbain tsā yi.

¹⁰ ̑vu malingata ma tawun mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a ndanata n tsugono tsā aadodo, reve ida i na waa yuwusan tsugono tso o'wo irumbu. Ama a na a dānai pe a dānā tā a magaga ma anga me le adama a na antsu e le a tā a mbalā lon. Na ne suru a yuwaan tā Asulā adanshi a vama'te reve a 'yuwan a

† Ayi "madubi" ayi da Ashingini a tsu de "masukaci".

vadala a kambā ubatā wā Asulā tsarā a lyawa iwuya i le.

¹² Dada waru malingata mā t̄ali mo ocoi ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi a t̄yo a abajini o Udolu wā Yufiriti dāda mini mo udolu'u u 'yewei. Ni ili i ndolo i fara, dāda ngono diga asana aā t̄awā nā asoja e le. ¹³ Avu me ene otoni a limā a ta'atsu a na o rotsoi opodo. A to utusā o unā wā abajini a aagangu, nā o unā wā aadodo o ofaru nā waru o unā wā aadodo e ire vumavasulā ve epen. ¹⁴ Ele otoni a limā† a nda a t̄a nu ucira u na aagura yuwan iroci yi ili ya asalama. A 'yawā t̄a batā o ngono mu uvadi suru, tsarā o boloto le ubatā u t̄a tsarā a yuwan uvon nā Asulā Mogono me Ili Suru a abajini o urana u na wee ge'eto ama.

¹⁵ Reve Zagbain damma, "Zuwai atsuvu! N t̄a lo a t̄awā cine vivu tsu t̄awā vuma babu urevu. Asulā a ta zuwaa vuma na ri e ipiri ni itana ya yi ufobu aba'un, adama u wala atabu ama e ene atabu a yi, wu uwwa wono wan."

¹⁶ Avu otoni a limā a o boloto ngono'o ubatā u t̄a, ubatā u na a tsu de Amagedon nā Tsuyahuda.

¹⁷ Avu malingata me cindere mo oco ili i na i ri pe atsumā a aakwanu a yi de e eleshe. Dada Asulā a yuwain adanshi nā abajini o udyo diga de a ndanata n tsugono atsumā a Aa'isamapada, adansa, "N koto t̄a ili suru." ¹⁸ A yuwan t̄a imadatsu nā agiri'a nā tsata tsā abunda, dāda gba ida i ramoi nu ucira u na u la'ai aza a na aa yuwusan hali na Asulā a yuwain vadilimā atsumā o uvadi. ¹⁹ Abajini a lyuci o ndolo e ne'eshen t̄a toto uta'atsu, reve ilyuci i ro atsumā o uvadi a ramo suru suru. Avu u cuwan nā nusu lyuci gbain va Babila, avu waru u zuwa ama a Babila o sowo oforo a na a ri atsumā o mokoto mo upan mā yi. ²⁰ Ana ida i jingadai tsundolo, ida i memere mā mini suru nā nsasan m bete'we t̄a. ²¹ Reve abajini abajini a atayan a riyāa ama diga zuva. Ume wa atayan u rawa t̄a uritowu wu ume ukpaku. † Amma adama a na Asulā a lyunguwā nle na atayan tsarā u ca le atsumalimā lon ama a yuwaan yi t̄a adanshi a vama.

Aashakala a ka obolo nā aadodo

17 Avu malingata mā t̄a atsumā a nlingata n cindere n ndolo aza a na a ri na akwanu e cindere u t̄awā ya'a vā reve u damma mu, "T̄awā, n to roco wu cine aa ca aashakala a na ama suru e revei atsumalimā, ayi dāda abajini a lyuci a na a suwai zuzu nā dōlu vā abunda. ² Ngono mu uvadi n yuwan t̄a tsipere nā ayi, waru ulambu u wono wā yi u zuwa t̄a ama suru o o'wo gashi ososowi a marā atsumā a tsipere tsā yi." ³ Avu atsumā a alavu alavu'u a na Ruhu roco numu, reve malingata mā Asulā ma tara mu a t̄yo o ogozo. Dada me enei ka ro nden a aadodo a saan. A dāna t̄a wisulusa wā Asulā a lipu vā aadodo'o ubatā biti, waru u dānā t̄a na aci e cindere na avana kupa. ⁴ Ayi ka'a woto t̄a itana i tsugono i na i ri sawun dān-dān na aza a na a ri saan. Waru wo otowiso t̄a ili i na a yuwain nā zinariya, na atali a madala icu'un icu'un ni iyedi yi

† Ume wa atayan u la'a t̄a ume u bufu siminti.

ikebe.† O ukere usa'ani wā yi u t̄a lo nā mokoto ma zinariya mā marā tapu, ayi dāda ili yi idaba ya abunda nā tsipere tsa na waa yuwusan. ⁵ A cin vā yi a dāna t̄a de aala a na a ri nu urevu wu usokowu, "Amu da Babila vu ucira, mma va ashakala suru suru, mma va aza a na a yuwusan ili yi idaba suru suru atsumā o uvadi."

⁶ Reve me ene ka'a u sowo mpasa ma aza a na a yuwusan adanshi a sa'ani a Asulā, aza a na o unai adama a na a dānāi uguzu nā Yesu ugbamu. U zuwa yi t̄a wo o'wo ososowi.

Ana me ene niyi mo o'wo t̄a a asalama lon. ⁷ Dada malingata'a me ece numu, "Nye i zuwai vu ri a asalama? N ta damma wu ili yu usokosu yi ka nda obolo nā aadodo a na u kumbai, za na ri na aci e cindere na avana kupa. ⁸ Ayi aadodo a na ve enei nda gogo u dānā t̄a wuma, amma gogo aakwākwa a da. U ciga t̄a motāa atsumā a akari a aru'un lungu-lungu, reve u karā a t̄yo ubatā u na Kristi Zamawawa† oo kototo yi suru suru. Ama a na a ri pa o uvadi u nda, aza a na Asulā a dānai ala e le atsumā a aatagada a ama a wuma shi ana a yuwain uvadi, a ta yuwan asalama abunda nā a kalyuwā aadodo'o. U dānā t̄a wuma, agba gogo u tu ukwā, agba u t̄a kambisā wuma.

⁹ "I ciga t̄a okolo a sa'ani o urevu tsarā i reve ili i nda. Ele aci e cindere o ndolo ele da agadi e cindere a na ka ndolo ri nden. Aci o ndolo waru ngono n cindere n da a dansa. ¹⁰ Ngono n ton n riyā t̄a de, gogo za vā t̄ali da ri o tsugono, za ve cindere koto u t̄awā shi, agba tsugono tsā yi t̄saa jima shi. ¹¹ Ayi aadodo u dānā t̄a wuma, amma gogo aakwākwa a da, waru ayi fo ayi da mogono mā kunlā. Atsumā o ngono n cindere n ndolo n da wu utai, waru u t̄a pe a mmalu a t̄yo ubatā u na oo kototo yi suru suru.

¹² "Ele avana kupa a na ve enei, ele da ngono kupa n na koto a yuwain tsugono shi, agba a t̄a tsurā ucira u na aa yuwan tsugono tsu ngono obolo nā aadodo hali rumu t̄a. ¹³ A t̄a usu a ca yi ucira nā tsugono tse le. ¹⁴ A ta yuwan uvon nā Magiri'i, agba Magiri'i mo ndolo ma ta lyuwa aci e le adama a na ayi da Zagbain a aci a azagbain nā Mogono mo ngono suru suru. Ama a yi ele da aza a na u deyi waru u dangwa le t̄a waru a t̄a kuruu yi na amayun kuci."

¹⁵ Avu malingata'a ma damma mu, "Dolu na ve enei, batā na aashakala a ri nden da, ele da obolo a ama, ni ida, ne elentsu, nā gundo. ¹⁶ Avana kupa nā aadodo a na ve enei a ta 'yuwan aashakala'a. A ta usa ili i na u ri nā ayi suru avu a lyawa yi atabu. A ta yanzala lipu vā yi reve a tama yi, reve waru o koso kulato akapi a lipu vā yi na akina. ¹⁷ Ngono kupa nda n ta yuwan ne adama a na Asulā a zuwa le t̄a a yuwan ili i na u cigai. Adama o ndolo a t̄a usu suru nle a ca aadodo o ndolo ucira u na woo o'wo le mogono. A ta yuwan tsutoni nā aadodo o ndolo hali mantisa ma na Asulā a zuwa ifobi ya yi i shiwan. ¹⁸ Ayi ka na ve enei ndolo ayi da abajini a lyuci a na a ri nu ucira za na mogono mā yi mo o'woi mogono e ekere o ngono e ida suru atsumā o uvadi."

A lungusā tā Babila

18 Ana alavu alavu a na me enei ka na kumbai ǎǎ-dodo o ndolo ǎ kǎrai, ǎǎǎ me enei malingata mā ǎsulǎ mo ro ǎ mǎcipǎ diga zuva. U tā nu ucira lon, ǎvu ekan a gbain o utǎ diga yǎ'ǎ yi, reve wi ikana uvadi. ² Reve u saala nu ucira:

"ǎǎǎjini ǎ lyuci va Babila ǎ langǎ tā suru suru. Ama a buwa pe shi, otoni ǎ limǎ icu'un icu'un i ǎǎ i ri pe nǎ nden. Waru nnunu mi idaba icu'un icu'un i ǎǎ i ri pe nǎ nden.

³ Iǎǎ suru o o'wo tā ososowi ǎ mǎrǎ mǎ yi, ǎyi ǎǎ maluwa mǎ tsipere tsǎ yi. Ngono mu uvadi suru n yuwan tā tsipere nǎ ǎyi, waru aza a awina ǎ tsu tsurǎ tā ikebe yǎ ǎbundǎ adama a na u cigai ili i sa'ani yǎ ǎbundǎ."

⁴ ǎvu mu uwwisa uǎyo u ro diga zuva adansa: "Ama ǎ vǎ, utǎǎ ǎtsumǎ ǎ lyuci gbain ndolo, tsǎrǎ i yuwan unusu cine ǎyi u yuwain wan, tsǎrǎ waru i tsurǎ oforo cine ǎyi wǎǎ tsurǎ wan.

⁵ Nusu vǎ yi rawa tā aaganga o obolo a na a rawai ǎǎ zuva,

waru koto ǎsulǎ e icina ni iwuya i na u yuwusain shi.

⁶ I ciga i 'yuwan i yuwaan yi cu'un vi ili i na u yuwain cine u yuwain ǎ tyo e ekere a akapi. Amayun, i tsupa yi toto ure nǎ cu'un vu unusu u na u yuwain.

I ciga i 'yuwan i tsun mǎrǎ ma na mǎ ri nu ucira toto ure o mokoto mǎ yi, cine u foboyi akapi.

⁷ U ca tā aciyǎyi tsugbain lon, ǎvu waru u tsurǎ ili i na u cigai suru.

I ca yi ǎtsumǎlimǎ nǎ ǎtsumolǎngu lon. U ta yuwusaan aciyǎyi uvadu, ǎvu u damma, 'Apa mu nden,

ǎmu ka ǎǎ na n ri a yuwusan tsugono. N ri nǎ vali na ǎǎ kuwǎ mu shi,

adama o ndolo mǎǎ shon adama ǎ yi shi."

⁸ Adama a na Babila ka 'yǎǎǎin avangaci tsundolo, waa jima shi, ǎvu ǎsulǎ a ca yi ǎtsumǎlimǎ nu ubanakun,

ǎvu waru ama ǎ yi ǎ kuwǎ, waru u ta yuwan ambulu. Akina ǎ tā kulǎto yi, adama a na ǎsulǎ a na ee ge'eto yi,

ǎ tā nu ucira."

⁹ Ngono mu uvadi n na n yuwain tsipere nǎ ǎyi reve a lyuwa ǎtsumǎ o utsuru wǎ yi, e te ene mikyon m mǎgugwǎ ma akina za na aa lyuwa yi, ǎ tā shon reve a yuwan ǎtsumolǎngu adama o ndolo. ¹⁰ E isawan tā alanga, adama a na o to wovon a na o to sowo ǎtsumǎlimǎ cine woo sowuso. A ta damma,

"ǎtsumǎlimǎ!
Cine wǎǎ ǎǎǎ wu nǎ ǎtsumǎlimǎ, ǎǎǎjini ǎ lyuci nǎ lyuci vu ucira Babila, adama a na ǎtsumǎ ǎ rumu tā oforo ǎ tāwǎ wu tā!"

¹¹ Waru aza a awina ǎtsumǎ o uvadi ǎ tā shon waru a yuwan ǎtsumolǎngu adama ǎ yi, adama a na babu za na aa tsula itana i na aa winasa. ¹² Apa ili'i: zinariya, nǎ azurufa, na atali a madala e ikebe,† ni iyedi yi ikebe,† ni itana i na i la'ai aza a na a yuwain nǎ tsikilu, ni itana i na i ri sawun ǎǎǎǎ-ǎǎǎǎ, ni itana yu ulobonu i na i ri saan, nǎ ǎǎǎǎ icu'un icu'un i na i ri nǎ mǎguru mo uyo'o lon, na akapi e ili i na a yuwayin na anga a agiwa nǎ ǎǎǎǎ vi ikebe, nǎ rumushili, ni irumu, na atali e ikebe o usaa, ¹³ ni ili i mǎguru† i na ǎ tsu de furenkisen† nǎ mur† adama o usa'an, waru adama a masa'a, waru adama o usukumu ǎ lipu, nǎ masayan ma inabi, nǎ mani'in, nǎ yira, ni ishina, ni inan, ni ikyon, ni ido, obolo ni ikeke yi ido i na a tanusu itana, obolo na agbashi, na ama a na e remei ubǎtǎ o uvon. †

¹⁴ Aza a awina a ta damma yi, "Ili i sa'ani i na vaa zuwusaa okolo suru o koto tā, waru ili i na yaa zuwusa wu vo o'wo ulobonu ǎ puwǎn tā, vǎǎ ǎǎshi tsurǎ le waru shi!"

¹⁵ Aza a awina, aza a na ǎ tsurǎǎ utsuru adama a na a winaa niyi itana'a, e te isawan alanga nǎ ǎyi, adama a na ǎ ri e iladi i na oo sowo ǎtsumǎlimǎ cine ǎyi woo sowuso. A tā shon ǎvu waru a yuwan ǎtsumolǎngu.

¹⁶ A ta damma:

"ǎtsumǎlimǎ!
ǎtsumǎlimǎ a ta cina wu ǎvu ǎǎǎjini ǎ lyuci a nda!
U ǎǎǎǎ tā o otosu itana yi ikebe, ni itana i sawun ǎǎǎǎ-ǎǎǎǎ, ni itana i na i ri saan lon. U oto tā waru ili i na a yuwain nǎ zinariya, na atali a madala e ikebe† icu'un icu'un!"

¹⁷ ǎtsumǎ ǎ rumu tā ǎvu ǎ lungusǎ utsuru wǎ yi suru!"

Zagbain vu uluwu u wantsun u gbain suru na alingi ǎ yi ǎ te isawan alanga nǎ ǎyi. Waru aza a na a yuwusan mmalu ǎtsumǎ a antsun a mala ǎ te isawan alanga nǎ ǎyi, ne ǎǎ fo aza a na a yuwusan pe awina e itana i na ǎ tāwǎyi ǎtsumǎ a antsun. ¹⁸ A ta saala lon ne e ene mikyon ma akina ma na maa lyuwa yi, "Koto a yuwan cu'un vǎ ǎǎǎjini ǎ lyuci vu mgbain nu ucira tsunda shi!"

¹⁹ ǎ tā tsun mǎbulǎ a aci e le tsǎrǎ o roco ǎ tā nǎ ǎtsumolǎngu. Waru a ta damma:

"ǎtsumǎlimǎ,
ǎtsumǎlimǎ a ta cina wu ǎvu ǎǎǎjini ǎ lyuci!
ǎǎǎjini o utsuru ǎ yi a zuwa tsu tā suru ntsu tso o'wo nu utsuru.
Gogo ǎtsumǎ ǎ rumu tā o koto tā suru."

²⁰ ǎǎ aza a na i ri zuva, i yuwan mere, adama a na ǎsulǎ ǎ lungusǎ tā ǎǎ Babila. ǎǎ ama ǎ ǎsulǎ, obolo na ajiya na aza a na a dansa ikaka yǎ ǎsulǎ i za-ngǎǎǎ.

Adama a na ǎsulǎ e ge'eto yi tā adama e ili i babu ulobonu i na u yuwaan ndu.

† ǎtsumǎ e ili i mǎguru o bolo tā nǎ mur nǎ furenkisen, ili i tā i ǎǎ na aza a na ǎǎǎ o urevu ǎ tāwǎyi Yesu une'e.

²¹ Reve malingata mo ucira ma tara aatali a gbain, gashi aatali a yira, *avu* u vari yi *atsumā* a mala reve u saala:

“Babila, *avu* lyuci gbain, cine n varyi aatali a nda, ne da *Asulā* *aa* lungusa wu nu ucira u gbain! Ama *aa* *dashi* ene lyuci nda waru shi.

²² Ko za *aa* *dashi* uwwa ama a wa'asa ikumburu shi, ko ndobiya shi,

ko ama e ivulusa papin ko avana shi.

Ko za *aa* *dashi* yuwan ulinga *atsumā* a wu shi.

Waru ko za *aa* *dashi* uwwa ilama i yira shi.

²³ Ko za *aa* *dashi* ene ekan e ifitila a wu shi.

Waru ko za *aa* *dashi* uwwa udyo u vali ko ka a yuwu-san lolo shi.

Aza a awina e itana a shi *tā* a la'a ama o uvadi suru ucira.

Tsuboci *tsā* wu *tsā* *pusāan* *tā* ama o uvadi suru ug-bozu.

²⁴ *Asulā* a ca *tā* Babila *atsumālimā*

adama a na wu unai *amasulā*,

na ama a *Asulā* suru.

Ee, Babila una *tā* akapi a ama *atsumā* o uvadi suru.”

Ama a na a ri zuva a yuwaan *tā* *Asulā* ica

19 Ana malingata mo ucira'a mo kotoi adanshi, reve mu uwwa mesun *mā* *abajini* o obolo a ama zuva a yisaali:

“A cuwa *Asulā*!

Iwawi, *nā* tsugbain, nu ucira za *vā* *Asulā* a *tsu* a *da*!

² Cine waa casu ama e iwuya oforo amayun a *da* waru wu ntsaa *tā*.

Wi isawaton *tā* cine waa ca aashakala o ucira o ndolo *atsumālimā*,

za na zuwai ama o uvadi a nda a yuwain tsipere *nā* *ayi*.

Asulā a tsupa yi *tā* adama a na wu unai agbashi a yi.”

³ Reve waru a saalisa:

“A cuwa *Asulā*!

Mikyon ma akina n na n kulato *lyuci* *gbai'in*

n *karā* *tā* a gawusan babu ukotu!”

⁴ *Avu* azagbain ushin *nā* *azā* a *nashi* obolo ni ili i wu-ma i *nashi* a *kadato* *avu* a yuwaan *Asulā* *aganda*, za na *dānāi* *nden* a *ndānātā* n tsugono. *Avu* a damma, “Ami!† *Tsu* cuwai *Asulā*!”

Abuki* o lolo a *Magiri'i

⁵ Reve mu uwwa nanza e *dewu* *atsumā* a *ndānātā* *mā* *Asulā'a*, adansa:

“Suru *ndu* aza a na a ri ama a gbain

na aza a na a ri azagbain shi,

suru *ndu* aza a na aa yuwusaan *Asulā* *aganda*

damma niyi, ‘*Tsu* ca wu *tā* tsugbain.’”

⁶ Reve mu uwwa mesun *mā* *abajini* o obolo a ama zuva a yisaali. U *tā* gashi *magugwā* *mā* *abajini* a mini a riyisā *nā* mesun ma tsata ma gbain. Mu uwwa le *tā* adansa:

“Cuwai *Asulā*!

Adama a na *Asulazuva* a *tsu*, Mogono me ili suru suru, Mogono ma *da*!

⁷ *Tsu* yuwain mere

reve waru *tsu* *zanganai*.

Tsu cuwai tsugbain *tsā* yi!

Adama a na mantsa ma yuwan *tā*

ana aa yuwan *abuki* o lolo a *Magiri'i*.

Kasa'avu *vā* yi fobo *tā* *aciya*yi adama o ndolo.

⁸ *Asulā* a ca yi *tā* utugu u lolo,

u na u la'ai utugu u na a yuwain *nā* tsikilu,

waru u *tā* cece a madala.”

(Utugu'u *ayi* *da* ili i sa'ani i na ama a *Asulā* aa yuwu-san.)

⁹ Reve malingata *mā* *Asulā'a* ma damma mu, “Vu *dāna* ili i nda: *Asulā* a *ta* zuwaa za suru na a banuyi a tyo *ubātā* *wā* *abuki* o lolo a *Magiri'i* aba'un.” *Avu* waru malingata'a u dammisa, “Ili i nda i na *Asulā* a dammai amayun a *da*.”

¹⁰ *Avu* n *kadato* a *makakan* ma malingata'a adama n yuwaan yi *aganda*, amma *avu* u damma mu, “O'o, she yuwaan mu *aganda* wan! Amu aagbashi a *da* *tsā* wu *nā* *azā* e Itoni, aza a na a *guzāi* amayun e ili i na Yesu palu'wai. I yuwaan *Asulā* *aganda*!”

Adama a amayun a na Yesu palu'wai *ayi* *da* i zuwai ama aa yuwusan adanshi e ikaka *yā* *Asulā*.

Za na kumbai do uri

¹¹ Reve me ene zuva ukpatu'u, *nā* do uri lo mishin. Waru za na *dānāi* ukumbu o do'o aala a yi gba *Za* *vā* *Abulā* na Amayun. U *tsu* yuwan *tā* uge'etosu mejege waru u *tsu* yuwan *tā* uvon u na wu ntsayi. ¹² *Esu* a yi a *dānā* *tā* a madala gashi akina, waru wo oto *tā* okokolo a *abunda*. A *dāna* *tā* aala a lipu *vā* yi, agba *ayi* *da* goon u revei urevu *wā* yi. ¹³ *Avu* wo oto *atugu* a gbagbain a na a *tsupuyi* *atsumā* a mpasa. Aala a yi a *da* “Adanshi a *Asulā*.” ¹⁴ *Asoja* a zuva a kumba *tā* ido i uri waru o tonishi yi *tā*. O oto *tā* itana i uri, aza a na a la'ai aza a na a yuwain *nā* tsikilu, waru a ri cece. ¹⁵ *Avu* matsun me pe'eni ma wali mo *utā* o unā *wā* yi, reve u yuwan ulinga *nā* *ayi* u lyuwa aci e ida. U *ta* yuwan tsugono tse le na aadanga a rumu. U to roco ucira wu upan *wā* *Asulā* Mogono me Ili Suru, nu u kpoko umatsun u inabi *ubātā* u na o kpokuso masayan. ¹⁶ *Ubātā* *wā* *atugu* a gbagbain a na a palai aagutsu a yi, a *dāna* *tā*:

MOGONO MO NGONO *Nā* ZAGBAIN VA AZAGBAIN.

¹⁷ Reve me ene malingata mo ro mishin pe o urana. *Avu* u yuwaan asala a na a ri a *tsu*'yan zuva suru adanshi *nā* *abajini* o udyo: “*Tawāi*! I boloto adama i lyuwa ilyalya *yā* *abunda* *yā* *abuki* a na *Asulā* oo fobo! ¹⁸ *Tawāi*! Yi *kadā* lipu vu ngono, *nā* nan yali a *asoja*, *nā* *asoja*, obolo *nā* lipu vi ido na aza a na a *tsu* kumba le. *Tawāi*! Yi *kadā* lipu va ama suru: aza a na a ri agbashi na aza a na a ri agbashi shi, na azagbain, na aza a na a ri azagbain shi!”

¹⁹ *Avu* me ene *aadodo* obolo *nā* ngono mu uvadi suru, obolo *nā* *asoja* e le o bolotosu adama a yuwan uvon *nā* za na kumbai do'o *nā* *asoja* a yi. ²⁰ Reve e

reme aadodo'o, obolo na vumavasula ve epen za na yuwaan niyi ulinga wa asalama. (U yuwan ta ulinga wa asalama o ndolo adama u pusan aza a na a danai nu urotsu wa aadodo'o aza a na a yuwayin aamali a yi aganda.) Aadodo'o na vumavasula ve epe'en a vari le ta wuma atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta. ²¹ Za na ri ukumbu zuva vu do'o wu una ta asoja'a suru na matsun me pe'eni'i ma na ma danai o utusa o una wa yi. Avu asala a kada lipu le suru hali atsuma e le o o'wo bafa-bafa.

A'wan ukpakukupa

20 Ana za na kumbai do uri lyuwai aci a aadodo'o, na vumavasula ve epe'en, obolo na asoja e le, reve me ene malingata ma Asula a cipusa diga zuva, u guza ta akani o ugbamu na makpatu'utsu ma akari a aru'un lungu-lungu. ² Avu malingata'a me reme aangangu'u, za na danai yo diga de za na fo a tsu de Mekerkesu ko Male. Avu u tara akani'i avu u takpara yi. Reve u vari yi atsuma a akari a aru'u'un. Avu u katsu unantsu wa akari a aru'u'un na makpatu'utsu ma na u danai na ayi uguzu o ukere, reve u to unantsu'u cine za lo na aa gura kpatu'wa yi shi. Na Mekerkesu ma ciga ma 'yuwan u dana pe hali a'wan ukpakukupa (1,000). A mantsa mo ndolo, waa gura luluma ama o uvadi shi. Na a'wan o ndolo o koto, avu malingata'a ma bada yi mantsa wa'a.

⁴ Reve me ene ndanata n tsugono na abunda, waru aza a na a ri de nden aza a na Asula a cayi ucira u na aa yuwan tsugono tsa da. Kwisu va aza a na n'yuwatan n kukodoi a aci e le a da adama a na a dammai ikaka ya Yesu obolo na adanshi a Asula. Ama a nda a yuwaan aadodo'o ko aamali a yi aganda shi, waru a ushi urotsu wa yi e icin i le ko e ekere e le shi. A kambata wuma reve a danu a ndanata n tsugono'o, avu a yuwan tsugono obolo na Kristi Zamawawa hali a'wan ukpakukupa (1,000). ⁵ Ayi nda ayi da mantsa mo ufaru ma na Asula aa 'yasana ama diga o ukwa. (Akapi a akwakwa aa kambata wuma shi, hali she na a'wan ukpakukupa o ndolo o koto.) ⁶ Aza a na Asula a 'yasain atsuma o ukwa a mantsa ma nda a yuwan ta mazanga lon, ele ama a yi a da. Oo kototo le atsuma a mala ma akina shi, za na o'woi ukwa we ire. O to o'wo nan ganu avu a yuwaan Asula na Zamawawa va yi na u dangwai aganda, reve a yuwan tsugono obolo na ayi hali a'wan ukpakukupa (1,000) o ndolo.

Asula a lyuwa ta aci a Male

⁷ Nna a'wan ukpakukupa'a (1,000) o koto, malingata'a ma ta bada Male ubata u na wu nla niyi. Reve wu uta avu u pusan ama e ida aza a na a bazai atsuma o uvadi ugbozu. Ida i nda i da a tsu de Gogu na Magu. Male'e mo to boloto le ubata u ta, ubata u na aa yuwan uvon. A ta dana abunda a na za lo aa gura kece le shi. ⁹ A baza ta suru atsuma o uvadi reve a kandaruwa uvata wa ama a Asula ayi da lyuci na u cigai. Reve gba akina a tawa diga zuva reve u kototo le. ¹⁰ A

shi ta de a vari aadodo'o obolo na vumavasula ve epen va yi atsuma a mala ma akina ma na ma kulusa na farinwuta, reve waru a vari Mekerkesu'ut pe, za na pusan ama a nda suru ugbozu. Akina'a a ta zuwa suru nle o sowo atsumalima ayin nu urana babu ukotu.

Uge'etosu wu ukosu

¹¹ Avu me ene ndanata n tsugono n uri za na ri mgbain, reve me ene za na ri de nden. Ana u rocoyi aciyayi, reve ida na zuva puwan waru ko za enishe le waru shi. ¹² Waru me ene ta aza a na a kuwai de lo mishin a makakan ma ndanata n tsugono'o, aza a na a ri ama a gbagbain na akapi a ama a na a buwai. Reve a kpatu'wa atagada a na a danai ili i na vuma yuwain suru. Reve a kpatu'wisu aatagada o ro, aatagada a na a danai aza a ri obolo na Asula kuci. [†] A yuwaan ta aza a na a kuwai de uge'etosu e ili i na a yuwain, cine a ri udanu atsuma a atagada'a. ¹³ Avu ama a na a kuwai atsuma a mala e isawan a makakan ma ndanata n tsugono'o, adama Asula a yuwaan le uge'etosu. Ukwu obolo nu Ukwisa a tawa na akwakuwa a na a ri pe atsuma e le, reve Asula a yuwaan le uge'etosu e ili i na a yuwain. ¹⁴ Avu a vari Ukwu nu Ukwisa atsuma a mala ma akina. (Ayi mala ma akina ma nda, ayi da ukwa we ire.) ¹⁵ Reve a vari ama atsuma a mala ma akina,† ele da aza a na a danai ala e le atsuma a atagada a ama a wuma shi.

Zuva sa'avu ni ida i sa'avu

21 Ana alavu alavu a Asula o uge'etosu wu za suru kotoi, reve me ene zuvat sa'avu ni ida i sa'avu. Zuva vu ufaru ni ida yu ufaru a puwan ta, waru babu mala mo ro. ² Avu me ene Lyuci va Akiza na Asula a lyunguyi, za na ayi da Urishelima† sa'avu, waru u dana ta a cipusa diga zuva. Lyuci sa'avu'u u dana ta gashi kasa'avu na otoi utugu u lolo adama o lolo va yi, waru gogo u tu ufobu u na waa 'yawa u ga'an na vali va yi. ³ Reve, mu uwwa za ro e dewu diga a ndanata n tsugono'o, adansa, "Gogo ndanata ma Asula n ta atsuma a ama! U ta danu obolo ne ele, waru o to o'wo ama a yi. Asula na aciyayi u ta dana obolo ne ele, waru u ta dana Asula e le. ⁴ U ta tasa abara o urewesu u le suru. Za buwa aa kuwa waru shi, ko ke'en. Ko za aa yuwan atsumolangu shi, ko u shon, ko wu uwwa mbala waru. Akuci e ili suru a puwan ta."

⁵ Avu za na ri nden a ndanata n tsugono'o u damma, "Kalyuwa! N ta kambatosu ili suru usa'avu!" Reve u damma mu, "Vu dana ili i nda, adama a na adanshi a nda amayun a da waru a ta zuwaa le ucira."

⁶ Reve waru u damma, "N yuwan ta ili i nda suru! A-mu da Alfa† na Omiga.† U ta dansa amu da Ufaru waru amu da Ukosu. N ta ca za na ri a uwwusa akuli suru mini u sowo diga e esu a mini ma na me yeneshe ma na maa casu wuma. Agba aa tsupa shi. ⁷ Aza a na a

† Idanshi ya aatagada i na a yuwayin ulinga u damma ta "Aatagada a Ama a Wuma."

lyuwai aci a tã ushi ili i nda ya'a va: N to o'wo Asulã e le, ele waru o to o'wo muwun n va. ⁸ Amma ama a nda gba'a shi a tã tsurã ubatã atsumã a mala ma akina ma na ma kulusã nã farinwuta: Owovoton, waru na aza a na a lyawai itoni i va, waru na aza a na a kambãtoi aciyele ili yi idaba adama o unusu u na a yuwain, nã azã a mona, nã azã e tsipere, na aza a na a yuwusan nkunu, na aza a na aa yuwusaan amali agandã, na ama a na a yuwusan epen suru. Ayi ða ukwã we ire."

Urishelima sa'avu

⁹ Avu malingata mo ro ma tãwã ma damma mu, "Toni mu! N to roco wu usheli u na waa yuwan lolo nã Magiri'i'i." (Malingata ma nda, za tã ða atsumã a nlin-gata n cindere n na n ðanã uguzu na akwanu e cindere aza a na a ðanã pe nã mbãlã n cindere n na a yuwain o ukosu.) ¹⁰ Reve Ruhu va Asulã shiton mu, avu malingata'a ma tara mu a tyo o mogogolo ma masasan mo uga'an. De ða u roco numu Lyuci va Akiza na Asulã a lyunguyi, za na ayi ða Urishelima'a, waru u ðanã tã a cipusã diga zuva. ¹¹ Lyuci'i u shiwan tã nã tsugbain tsã Asulã waru ne ekan a madala gashi mini ma shili nã mini ma avu'un vadamma atali e ikebe, waru u tã cece tsã mädubi ma na vaa gura ene ili ye elime. ¹² Avu a kãndaruwã yi nu ukari wu ugbamu wu uga'an. U ðanã tã nã nãntsu kupa ne ejere waru unãntsu suru u ðanã tã nã malingata ma Asulã† e ipiri ya yi. A nãntsu'u a ðana tã ala o gundo kupa ne ejere a aza a Isra'ila, aala a tã suru o unãntsu u tã. ¹³ Eebele suru u tã nã nãntsu ta'atsu: aza a ta'atsu asana, aza a ta'atsu waru ugana, aza a ta'atsu uyagi, na aza a ta'at-su alivu. ¹⁴ Ukari u lyuci'i gba a suwa yi tã zuva va atali a gbagbain kupa ne ejere. A aatali suru a ðana tã aala a aajiya a tã atsumã a kupa ne ejere a Magiri'i'i.

¹⁵ Malingata ma na ma ðanã a adanshi nã amu ma ðanã tã na aadanga a na a yuwain nã zinariya. U ta yuwan ulinga nã ayi tsarã u rito lyuci'i, nã nãntsu va yi nã kari va yi. ¹⁶ Ana u rito niyi, reve we ene u tã gashi aakpati. Washin we ebele a yi nu uga'an u mishin wã yi unatã u ða a ri: mili ukpakukupa nu ukpakuton (1,500) u ða. ¹⁷ Reve malingata'a mo rito ukari'i, agba nu urito-su u vuma ugbamu wã yi u tã zuzu na ana ukpakure nã kupa nã azã a tali (216). ¹⁸ Ukari'i a suwa yi tã na atali a na a ri a madala† gashi akina a shili na akina a mini ma avu'un. Ili suru atsumã a lyuci'i a yuwan yi tã nã zinariya na ri cece tsã mädubi ma na vaa gura ene ili ye elime. ¹⁹ Aatali suru atsumã a atali kupa ne ejere'e e ikyun yu usaa'a aatali e ikebe ko'o ða. Ozo o ro a tã ushili, ozo o ro gba shi mini ma tsusumba, ozo o ro gba mini ma avu'un, ozo o ro gba mini ma akaramuna. ^{††21} Nãntsu kupa ne ejere'e iyedi kupa ne ejere e

† Nã vuma teme mmalu diga Isalka a 'yawã Jos, reve u kambisa toto uta'atsu, ayi ða u ri unatã nã washin wu ubabu wã abajini a lyuci'i. †† Ele icu'un ya atali kupa ne ejere a nda, suru nle a tã na ala nã Tsunasara obolo nã Tsugana. Apa cine a tsu de le nã Tsunasara: Za vu ufaru ayi ða jasper, she sapphire, she chalcedony, she emerald, she sardonyx, she carnelian, she chrysolite, she beryl, she topaz, she chrysoptase, she jacinth she amethyst. Apa cine a tsu de le nã Tsugana: Za vu ufaru ayi ða yasfa, she saffir, she agat, she zumur-

ikebe a ða. Unãntsu suru a yuwan yi tã nã yedi tã. Ure u gbain wã atsumã a lyuci'i a yuwan yi tã nã zinariya na ri cece tsã mädubi'i.

²² Me ene Aã'isamapada atsumã a lyuci'i shi, adama a na Asulazuva Mogono me Ili Suru nã Magiri'i'i mo o'wo tã Aã'isamapada'a. ²³ Lyuci'i waa zama urana ko woto adama u ca yi ekan shi, adama a na tsugbain tsã Asulã tsu ta casu yi ekan waru Magiri'i'i u te ikanasa yi gashi fitila. ²⁴ Ama o uvadi suru a tã ðanu pe atsumã e ekan a na e ikanasa lyuci'i. Ngono waru n tã tãwãã nu utsuru u le ðe. ²⁵ Nãntsu lyuci'i tã ðanã ukpatu'u urana suru. Aã bãru le shi, adama a na aa yuwan de ayin shi, ko ke'en. ²⁶ A tã tãwãã ni ili yu ulobonu nu utsuru wa ama o uvadi atsumã a lyuci'i. ²⁷ Ko ke'en a lyawa ili i wuya i uwa pe shi, waru za na yuwain ili yi idaba, waru za na yuwain epen aa lyawa yi u uwa pe shi. She aza a na a ðanã ala e le atsumã a aatagada a ama a wuma a Magiri'i'i ele ða aa uwa pe.

Udolu u na waa casu wuma

22 Ana malingata ma Asulã'a mo kotoi o rocosu mu lyuci sa'avu'u, avu waru u roco mu udolu u na u ri nã mini ma na maa casu wuma. U shi te ikanasa tsã mädubi ma na vaa gura ene ili ye elime. Reve u uwa e yeneshe a ndanãtã n na Asulã nã Magiri'i'i a ri nden. ² Reve u yene a cipã e memere mo ure ma lyuci'i. Danga na aa matsasan muwun n na maa casu wuma a tã lo a nge'en mu udolu'u biti. A tsu matsan tã kupa nu ure a aa'wan, u tã o woto u tã. Ama o uvadi a ta yuwusan agumã nã avu'un e le. ³ Unã u na Asulã a yuwayin de ili biti a tawa yi tã. Nãnanã n na Asulã nã Magiri'i'i a ri nden u to o'wo pe a lyuci'i. Avu agbashi a yi a yuwaan yi agandã. ⁴ E te ene urewesu wã Asulã waru aala a yi a tã ðanã u ðanu e icin i le. ⁵ Aã ðashi yuwan ayin waru shi. Aa zama ekan a fitila ko ekan o urana waru shi, adama a na Asulazuva Asulã a ta ca le ekan. Reve a yuwan tsugono babu ukotu.

Utãwu wã Yesu

⁶ Reve malingata'a u damma mu, "Adanshi a nda amayun a ða, waru ili i na aã usu ða. Waru Asulazuva Asulã za na tsu ca amãsulã Ruhu va yi, u lyungu tã malingata ma yi u roco agbashi a yi ili i na yaa fara babu ujimu."

⁷ Yesu† damma tã, "Uwwai! N tã lo a tãwã gogo. Aatagada a nda a damma tã ili i na yaa fara gogo na alanga jima. Asulã a ta zuwaa aza a na a kuruyi ili i nda aba'un."

⁸ Amu ða Yahaya, za na uwwai waru we enei ili i nda suru. Reve ana mu uwwai waru me ene nle suru, avu n kãdãto adama n yuwan agandã a ana a malingata ma Asulã ma na mo roco numu ili i nda. ⁹ Amma avu u damma mu, "Ko ke'en! She vu yuwaan mu agandã wan! Amu fo aagbashi a ða tsã wu, obolo na amãsulã rudu, she onis, she yakutu, she kirisolat, she beril, she tofaz, she kirisofaras, she yakinta she ametis. [Azã a KLP: a ðana tã ala a atali o ndolo fo ununa a ðana nle nã Tsunasara nã Tsugana, cine a ðana nle'e wu utã tã a NIV na Adanshi a Asulã a Tsugana.]

āzā ā wu, na aza a na āā kurusu adanshi a na ā ri a aatagada a nda. Vu yuwaan Asulā āgandā!"

¹⁰ Reve u damma mu, "She vu putsaa ama e reve ili i na a dammai ātsumā a aatagada adama e ili i na yaa fara gogo ni ili i na yaa fara na alanga a jima wan. Mantsa ma na ili nda yaa fara waa jima shi. ¹¹ Hali mantsa mo ndolo mā tawā, ama a na aa yuwusan iwuya suru a lyuwa elime nā mayan me iwuya, aza a na waru aa yuwusan ili yi idaba a lyuwa elime nā mayan me ili i ndolo. Aza a na waru aa yuwusan ili i sa'ani a lyuwa elime nā mayan me ili i sa'ani, aza a na waru ā ri na akiza a 'yuwan a ciga a suma iwuya."

¹² Yesu damma tā waru, "Uwwai! N tā lo ā tawā babu ujimu. N tā tawā adama n ca ama suru iliyinkapa ko ātsumālimā adama e ili i na a yuwain. ¹³ Amu dā Alfa† nā Omiga.† U ta dansa āmu dā Ufaru waru āmu dā Ukosu. Amu dā n yuwain ili biti, āmu dā waru ātyo e ili biti.

¹⁴ "Asulā a ta zuwaa aza a na ā zā'wāi ātugu e le cece aba'un, adama o ndolo a ta lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, reve a uwulai nu unāntsu a uwa ātsumā ā lyuci'i. ¹⁵ Agba a ta putsaa icu'un ya ama a nda na aa uwa ātsumā ā lyuci'i: Aza a na o o'wotoi aciyele idaba nu unusu u na aa yuwusan, nā āzā ā nkunu a uwa pe shi. Waru āzā ā tsipere, nā āzā ā mona ma ama a uwa pe shi. Ne dā waru āzā ā amāli, na ama a na aa yuwusan epen suru a uwa pe shi.

¹⁶ "Amu Yesu, n lyungu tā malingata mā vā u ca dū ikaka i nda ā tyo ubatā wā āzā e Itoni. Amu dā Ikyun, ana Akaya, nā Mawun ma Tsukaya mo ugundo mo

Mogono Dawuda.† Amu dā Talyo'o na tsi Ikana nā Wasasa." †

¹⁷ Ruhu vā Asulā nā kasa'avu Magiri'i'i a damma tā, "Tawā!" Lyawa za na uwwai adansa tawā biti u damma "Tawā!" Za na aa uwwusa akuli suru, lyawa u tawā, za na cigai u sowo mini ma na maa casu wuma lyawa u tawā u sowo pere.

Ukosu

¹⁸ Amu Yahaya, n to ronuso aza a na a uwwai ikaka ya aatagada a nda atsuvu. Ikaka'a adama e ili i na yaa farasa gogo ni ili i na yaa fara na alanga jima dā. Nā vuma ro dāshi ili i ro ātsumā e ikaka i nda, Asulā ā tā dāshi yi ātsumālimā. U ta zuwaa yi mbāḷā n cindere n na n cuduwai ātsumā a aatagada a nda. ¹⁹ Waru nā za ro fodo ili i ro ātsumā e ikaka i na i ri ātsumā a aatagada a nda, Asulā a ta putsaa yi na wāā ushi aba'un a na a yuwain adanshi ātsumā a aatagada a nda. Waru Asulā a ta putsaa yi na waa lyuwa muwun mu udanga n na maa casu wuma, waru waa lyawa cu'un vuma ndolo u dānu ātsumā ā lyuci va akiza'a shi.

²⁰ Yesu, za na dammai ili i nda suru amayun a dā, u damma tā, "Amayun, n tā lo ā tawā babu ujimu."

Ami. Tawā, Yesu Zagbain!

²¹ Lyawa Yesu Zagbain roco suru ndu isa'ani i gbain yā yi. Ami.†

† Talyo'o nda, āyi dā Ashingini ā tsu de "zangada."